

Петър Дънов
Учителя

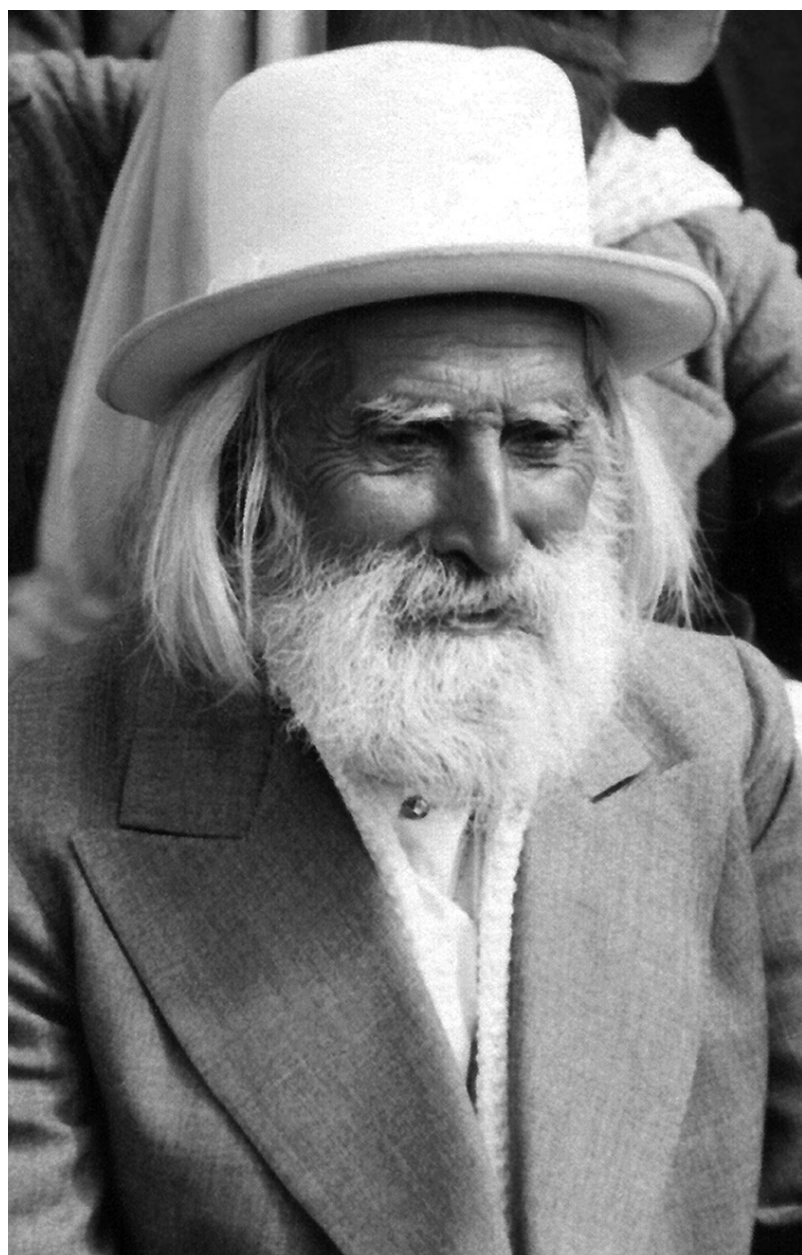

Отмерени отношения

Младежки окултен клас
година деветнадесета

Петър Дънов
Учителя

ОТМЕРЕНИ ОТНОШЕНИЯ

Петър Дънов
Учителя

ОТМЕРЕНИ ОТНОШЕНИЯ

*Младежки окултен клас
година деветнадесета*

Издателство
БЯЛО БРАТСТВО

*Словото в Школата
на Петър Дънов, Учителя,
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:*

*Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева*

*Лекциите, изнасяни от Учителя пред Младежкия
окултен клас до 1933 година, са преиздавани от
издателство „Бяло Братство“ по подготвените за
печат от Паша Теодорова текстове, одобрени от
Учителя. Останалите годишници на Младежкия
окултен клас, непубликувани по времето на Учителя,
се издават за първи път от издателство „Бяло
Братство“ по запазените стенографски записки.*

Съдържание

1. Нито близо, нито далеч, 22.09.1939	7
2. Смяна на състоянията, 6.10.1939	17
3. Божествените ум, сърце и воля, 13.10.1939	31
4. Отмерени отношения, 3.11.1939.....	45
5. Прави и криви линии, 10.11.1939.....	62
6. Разумни отношения, 17.11.1939.....	80
7. Психологически синтез, 24.11.1939	97
8. Внушение, 1.12.1939.....	107
9. Правото отношение, 8.12.1939.....	118
10. Сиромашия и богатство, 15.12.1939	131
11. Сила, усет, мисъл, 22.12.1939	141
12. Право, добро, истинно, 29.12.1939	151
13. Идеален и реален живот, 5.01.1940.....	163
14. Млад и стар, 12.01.1940.....	179
15. Реалността, 19.01.1940.....	191
16. Нови насоки, 26.01.1940	210
17. Пестене на енергията, 16.02.1940	223
18. Разумни основи, 23.02.1940	235
19. Новото възпитание, 1.03.1940.....	250
20. Пътят към щастието, 8.03.1940	262
21. Жилище ще направим, 22.03.1940.....	278
22. Страж на живота, 5.04.1940	293
23. Методи за постижения, 12.04.1940.....	304
24. Езикът на тоновете, 19.04.1940	314
25. Теория, реалност и приложение, 3.05.1940	323

26. Мозъчни центрове, 10.05.1940.....	335
27. Разумни отношения, 17.05.1940	347
28. Светлина, топлина и сила, 24.05.1940	359
29. Неподвижна точка, 7.06.1940	372
30. Студ и топлина, 14.06.1940.....	383
31. Физически, духовен и умствен свят, 21.06.1940.....	391
32. Основната мисъл, 28.06.1940.....	401
33. Хубавите неща, 5.07.1940	413
34. Вътрешното добро, 12.07.1940	422
35. Мъчение, труд, работа, 19.07.1940.....	433
36. Млад и стар, 26.07.1940	442
37. Умни, добри и здрави, 2.08.1940.....	454
38. Зло и добро, 9.08.1940	466
39. Най-добрият учител, 23.08.1940	476
40. Прилежание, 30.08.1940	485
41. Човешката мисъл, 6.09.1940	497
42. Две положения, 13.09.1940.....	506
Теми.....	523

НИТО БЛИЗО, НИТО ДАЛЕЧ

„Ако думите Ми не пребъдат във вас и вие не пребъдете в Мене, нямате живот в себе си.“ Аз ще взема този стих в нова форма: „Ако светлината пребъде в нас и ние пребъдем в светлината, светът ще ни се изяви“.

Когато се изисква от човека да направи нещо, той казва: „Преди да направя това нещо, аз трябва да го знам, да съм го учил“. Това е неправилно положение. Човек първо вижда светлината, запознава се с нея, а после я изучава; първо се запознава с хляба и водата, опитва ги, а после ги изучава. Следователно човек първо се запознава с нещата, след това ги изучава. Това е естественият път на постижение. Човек знае какво да прави и как да го прави, но по зла воля понякога той не иска да направи това, което знае. Има случаи, когато забравя какво трябва да прави и как да го направи, но той сам е причина за това. Докато е трезв, с будно съзнание, човек помни и знае всичко, но пийне ли няколко чаши вино, всичко забравя. Той забравя майка си, баща си, жена си, децата си и само едно нещо помни – пълната с вино чаша.

Често хората се оправдават, че не правят нищо както трябва, защото не виждат ясно предметите. Защо не виждат ясно? Сложили са пред очите си дебела преграда. Щом махнат преградата, всичко ще се открие пред тях и те ще виждат ясно. Да вижда човек ясно, причината за това е светлината. Какво представлява светлината? Докато е в светлина, човек вижда пътя си и върви свободно, без да се спъва. Щом светлината изчезне, той не вижда къде ходи, започва да се спъва. Следователно светлината, знанието, свободата се изучават по два начина: чрез присъствието им и чрез отсъствието им. Когато си в светлина, ти познаваш свойствата ѝ. Щом останеш в тъмнина, пак изучаваш свойствата на светлината. Докато имаш знание, ти можеш да изучаваш свойствата му. Щом изгубиш знанието си и станеш невежа, пак изучаваш свойствата му. Докато си свободен, ти изучаваш свойствата на свободата. Щом се ограничиш, пак изучаваш свойствата на свободата.

Значи съществуват два начина за изучаване на нещата: положителен и отрицателен. И правото може да изучавате чрез прилагане на правните закони и чрез прилагане на кривите положения. Щом се натъквате на нещо криво в живота си, вие започвате да страдате. В света страдат и праведни хора, както и тия, които си служат с кривото. Христос беше праведен човек, но понеже понесе греховете на кривите хора, трябваше да мине през големи страдания. Всеки, който става поръчител на грешните хора, които ядат, пият и не плащат, ще носи техните страдания и грехове. Някой е ял, пил, правил е дългове, а заради него плаща онзи, който му е станал поръчител. Законът хваща богатия, а не този, който всичко е изиял и изпил. Който не иска да плаща, той не трябва да става поръчител.

Като не разбират законите на живота, хората сами си създават нещастия. В това отношение някои от тях приличат на мухите, които кацат, където им падне. Мухата е крайно тщеславна. Тя каца все на видни места: на носа, на челото, на веждите, изобщо на лицето на човека. С това иска да му покаже, че е от висок произход. Като я хване между пръстите си, човек ѝ показва, че тя не може да се сравнява с него. Следователно, влезе ли в света, човек трябва да кацне на скрито място, тоест на последното място, където никой да не го вижда. И законът има ръце. Хване ли те законът, ще те държи, докато иска. – „Ама аз съм от високо произхождение.“ Щом си от високо произхождение, излез от ръцете му. Докажи силата на своето произхождение. Като се види в невъзможност да се справи с положението си, човек, също като мухата, започва да се моли, да пее, за да го освободят. Мухата казва на човека, който я държи в ръката си: „Ако си музикант, бъди милостив към мене. Аз съм слабо, малко същество. Аз мислех, че съм силна, но видях, че има по-силни от мене. Ако ме стискаш още, ще ме смажеш“. Човек отваря ръката си и мухата хвърква на свобода. Какво ще разправя тази муха на другарките си? Тя ще им каже: „Като отивате в света на законите, не се приближавайте много до тях. Стойте винаги далеч и на последно място“.

Когато обичат някого, хората постъпват като мухите – сядат близо до него. Те искат да се доближат до него, за да го почувстват. Някой казва: „Като обичам някого, искам постоянно да го виждам пред очите си“. Какво ще придобиеш, ако

държиш възлюбения си постоянно при себе си? Да бъдеш във физическа близост с човека, това още не е близост. Близостта е нещо вътрешно. Ти можеш да бъдеш близък с един човек, когато го държиш в ума си, в сърцето си. Същото се изисква и от него. Тази връзка е съществена. Да държиш човека в ума си – в необятния свят на мисълта, и в сърцето си – в широкия свят на чувствата, това означава близост. Физическата близост на хората причинява недоволства, стълкновения и противоречия между тях. Такова е положението на клоните на дървото. Най-малкият вятър ги заставя да се търкат един в друг, вследствие на което те се осакатяват.

В любовта си съвременните хора започват добре, свършват зле. Защо? Защото нарушават разстоянието, на което любовта действа. Двама приятели или една мома и един момък, които се обичат, първоначално са готови да се виждат само отдалеч. Момъкът казва: „Искам отдалеч само да зърна своята възлюбена“. Успее ли да я зърне, през целия ден той е доволен и щастлив: пее, работи, движи се – все за нея мисли. На втория ден пак казва: „Искам само да я зърна“. Обаче като я види, той увеличава тъгъла на зрението си – иска да я обхване изцяло с погледа си. На третия ден иска вече да чуе гласа ѝ, само една дума да чуе от нея. Като чуе гласа ѝ, той е щастлив, нищо повече не иска. На четвъртия ден обаче си казва: „Чух гласа ѝ. Ангелски глас има, но искам сега на мене да каже една дума“. Момата му каже една дума и той се намери на седмото небе от щастие. Но после и това не го задоволява, иска му се да поговори с нея, да разбере как мисли тя. Ден след ден той се приближава все повече към възлюбената си, докато най-после се скарат. Влюбените са много чувствителни. Ухото им е толкова изтънчено, че всяка груба дума произвежда рана на сърцето им. Щом думите на влюбените причиняват рани, това показва, че любовта ги е напуснала.

Любовта изисква идеална обхода в отношенията на хората. За оправдание някой казва, че макар външно да е груб, вътрешна обхода има. Любовта изисква от човека и външна, и вътрешна обхода. Човек сам чертае пътя и отношенията си с хората. Той сам е причина да го уважават или да не го уважават хората. От обходата му зависи уважението, с което се ползва. Каквито са твоите отношения към хората, такива ще бъдат и техните отношения към тебе. Това е закон за физическия,

за духовния и за Божествения свят. Забелязано е при това, че всяка отрицателна проява в духовния свят влече последиствията си и на физическия свят. Например излъже ли човек, непременно ще го сполети нещо: или ще падне, или ще заболее, или отвън някой ще му причини някаква неприятност. Затова е казано в Писанието, че няма скрито-покрито в света. Колкото и малка да е лъжата, тя е подобна на микробите, които се размножават и причиняват нещастия на хората. Като се размножава, лъжата оставя нечистотиите си в ума и в сърцето на човека, с което му причинява големи пакости.

Като се намерят пред мъчнотии и страдания, пред злото, хората искат да избягат далеч някъде. Каквото и да правят, те не могат да ги избегнат. Преди всичко злото не е вън от човека, то е в самия него. Ако злото е вън от човека, а вътре го няма, то е безвредно. Докато е вън от човека, злото съществува само като възможност. Влезе ли в човека, то прониква в кръвта му и го отравя. Същото прави и микробът. Докато е вън от човека, той съществува само като възможност. Влезе ли в него, той започва да се размножава, прониква в кръвта му и го разрушава. Като знае това, човек не трябва да допуска в ума си нито една лоша мисъл, а в сърцето си – нито едно лошо чувство или желание. Умствената енергия, която е дадена на човека, е определена само за добри мисли. Сърдечната енергия е определена само за добри чувства и желания. Енергията на човешката воля е дадена само за добри постъпки. Човек е свободен да мисли, да чувства и да постъпва както иска, но за всичко това той носи отговорност и последиствия. Мнозина говорят за свободната воля и казват, че човек може да живее, да мисли, да чувства и да постъпва както разбира и както иска. Наистина, човек има свободна воля и може да живее както иска, но съдба ще има за него – той няма да се освободи от отговорността за постъпките си. Искан ли да не бъде съден, той трябва да живее така, както Бог изисква. Когато постъпи в училище, ученикът следва програмата, която учителите са наредили, а не някаква своя програма. Студентът, който постъпва в музикалната академия, свири онова, което програмата изисква. И студентът в художествената академия рисува такива картини, каквито са предвидени в програмата.

Човек е изпратен на Земята да учи онова, което Бог е определил. Като не изпълнява тази програма, той греши, върши

престъпления. Намери ли се пред известна отговорност, човек се оправдава с това, че е следвал своя предначертан път. Какъв е пътят, който той следва, и кой е начертал този път? Ще каже някой, че е трябвало да се ожени, в пътя му е била женитбата. Знае ли той кой му е определил този път? Да се жени човек или да не се жени, това е път, определен от Бога. Следователно, като приема този път, човек трябва да пита Онзи, Който го е чертал, дали да тръгне в този път, или да не тръгне. На някого Бог е определил да се жени, на някого не е определил. Какво виждаме в живота? Обикновено се женят тия хора, на които не е определено да се женят; тия пък, на които е определено да се женят, не се женят. Малко хора правят това, което им е определено. В човека има едно естество, което обича да прави тъкмо това, което му е забранено. Дали ще се жени, или няма да се жени, важно е човек да върши волята Божия. Не върши ли волята Божия, той е осъден на страдания. Искаш ли да не страдаш, върши волята Божия! С други думи казано: човек първо трябва да изпълни волята на Баща си – от него да чуе, че е постъпил добре. После той трябва да изпълни волята на майка си – и от нея да чуе, че е постъпил добре. Най-после той трябва да изпълни и своята воля и да чуе от онзи, който живее в него, че е постъпил добре. Чуе ли тия три гласа, получи ли одобрение за постъпките си от три места, човек е на правия път в живота си.

Човек страда. Защо? По три причини: или защото не мисли право, или защото не чувства право, или защото не постъпва право. Следователно истинско право е това, което е обмислено, почувствано и направено правилно. Като изнасям кое е право и кое – криво, никого не съдя. Ако съдя вас, ще съдя и себе си. Ако съдя вас, себе си ще цапам. Какво се ползвам аз, като се цапам? Освен че нищо не се ползвам, но и губя. Някой се оплаква, че са го обрали. Колко са го обрали? Взели са от касата му сто лева. Аз вадя от джоба си сто лева и му ги давам. Като изправям погрешката на брата си, с това изправям своя погрешка. Трябва ли човек да краде, да върши престъпления? Човек не трябва да краде, но едно трябва да знае: погрешката или престъплението не седи толкова в кражбата, колкото в заблудението, което внася в ума си, че като открадне оттук-оттам, ще оправи работите си. Като открадне нещо, човек го поставя пред очите си – пред съзнанието си,

и по този начин закрива светлината, не може да вижда ясно. Не се занимавайте с погрешките и престъпленията на хората. Занимавате ли се с техните погрешки, вие ще направите повече, отколкото те са направили. Пазете чистотата на ума си, на сърцето си и на волята си.

Съвременните хора се запитват не може ли без страдания. Който не е разбрал смисъла на страданията, той иска да се освободи от тях. Който разбира смисъла им, знае, че страданията са необходими за развитието на човека. Без страдания няма развитие. Всяко страдание, добре издържано, всякога се възнаграждава. За всяка обидна дума, добре понесена, човек получава десет благи думи. Ако една от благите думи заличи лошата, остават девет благи думи резервен капитал. Когато някой пита защо трябва да го обиждат, кажете му, че всяка обида, добре понесена, носи след себе си голямо богатство. Кажат ли една лоша дума за вас, след нея идат десет добри. Който ви обижда, несъзнателно ви прави услуга. Като знаете това, не търсете правото си. Оставете Бог да ви отдаде правото. Докато сами търсите правото си, никакво благословение няма да получите. Щом се оставите на Бога, Той да се застъпи за вашето право, вие ще получите Неговото благословение. Когато ви хулят, гонят, обиждат, благославяйте Господа в себе си, за да получите Неговото благословение.

Често хората, като си дават отчет за постъпките си, за своите мисли и чувства, се запитват защо не успяват. Те казват, че едно време са имали повече любов едни към други, отколкото сега. Причината за това е, че са поставили някои хора много близо до себе си, вследствие на което са закрили хоризонта пред своя поглед. Следователно не приближавайте човека по-близо до себе си, отколкото Господ го е турил. Какво ще бъде положението ви, ако някой певец пее направо в ухото ви? Колкото и добре да пее, вие ще бъдете недоволни, ще искате да се отдалечите от него. Ако същият певец се отдалечи от вас на известно разстояние, вие ще го слушате с разположение. Колкото сте по-далеч едни от други, толкова по-добре. Какво ще придобиете, ако искате да се познаете чрез приближаване? Какво ще стане с вас, ако Слънцето дойде на разстояние два пъти по-близо, отколкото е сега? Казвате, че ще имате повече светлина. Наистина, ако Слънцето се приближи към Земята, ние ще имаме повече светлина, но тя ще

бъде много ярка, едва ще се понася. Венера, която е по-близо до Слънцето, отколкото Земята, за да не се запали от слънчевата топлина, е обвита в пари. Като минава през парите, слънчевата енергия значително намалява своята интензивност, благодарение на което има живот на Венера.

Мнозина искат да бъдат обичани от всички, да се ползват с много любов. Не желайте да ви обичат повече, отколкото Бог е предвидил. Не желайте майките, бащите, приятелите ви да ви обичат повече, отколкото Бог е предвидил. Обичат ли ви повече, отколкото трябва, вие сте изложени на страдания.

Ако пребъдваме в светлината и ако светлината пребъдва в нас, светът ще ни се изяви. Според закона на Любовта човек може да познае нещата само тогава, когато са поставени на своето място. И за да бъдеш обичан от някого, ти трябва да се поставиш на такова разстояние от него, на каквото Бог те е поставил. За да може да вижда ясно звездите, астрономът трябва да постави телескопа си на точно определено разстояние от всяка звезда. Постави ли го на такава точка, на каквато звездите трябва да попаднат във фокуса, те се виждат ясно. Обикновено човек поставя близо до очите си ония предмети и хора, които повече обича. Колкото повече ги обича, толкова по-близо стоят пред очите му; колкото по-малко ги обича, толкова са по-далеч от неговия поглед. Не ги ли обича, той никак не ги вижда. Разумният поставя нещата на такова разстояние, на каквото трябва. Постави ли ги на определеното разстояние, той ги обича толкова, колкото трябва. Когато обичате хората колкото трябва и когато те ви обичат колкото трябва, и едните, и другите сте на определените от Бога места.

Христос казва: „Не съдете, да не бъдете съдени“. Каквото и да става във външния свят, не съдете. От погрешките на външния свят можете да се поучавате, но не и да ги съдите. Нито съдете, нито хвалете. – „Нямам ли право да кажа мнението си?“ Имаш право да кажеш мнението на Бога, но не и своето. Никой не се нуждае от мнението на човека. Светът се нуждае от авторитетното мнение на Бога, но не и от мнението на човека, който днес мисли по един начин, а на другия ден – по друг начин. Ценно е мнението на онзи, който е проводник на Бога.

Някои религиозни постоянно цитират думите на Христа – какво е казал Христос преди две хиляди години. Добре е го-

ворил Христос тогава, но той и до днес продължава да говори. Да се държи само на думите, които Христос е говорил в миналото, то е все едно да се радвате на думите на петгодишното дете. Това дете е израснало вече, станало е 21-годишен момък. Слушайте какво днес той ви говори. Христос говореше едно време на евреите и със слово, и с камшик – според тяхното тогавашно развитие. На съвременните хора Христос говори по друг начин, на друг език. Слушайте и това, което днес ви говори. Как искате днес Христос да говори: с камшик или с друг някакъв закон? За предпочитане е днес Христос да говори на хората чрез закона на Любовта, на Мъдростта, на Истината, отколкото чрез закона на камшика. Приложете закона на Любовта първо към себе си, за да простите първо на себе си. Щом приложите Любовта към себе си и простите на себе си, вие ще приложите същия закон и към ближните си. Бог е всепрощаващ. Като направи някаква погрешка, човек чува гласа на Бога в себе си, Който му казва: „Изправи погрешката си и повече не греш. Не съди, за да не бъдеш съден. Съдиш ли другите, съдбата ти се връща към тебе“.

От днес нататък, до края на 1939 година, се определя една голяма премия за онзи, който през оставащите три месеца от годината не каже нито една лоша дума, не допусне нито една лоша мисъл в ума си, не възприеме нито едно лошо чувство в сърцето си и не извърши нито една лоша постъпка. Ако може да се въздържа от всичко отрицателно, освен получаването на определената премия той ще запази енергията си: няма да се гневи, да се сърди, да се кара. Види ли, че двама души се карат, той трябва да се отдалечи на такова разстояние, че да чува и да вижда само доброто. Разумният свят изисква от всички хора да живеят братски, по любов. Разумният свят е отегчен от безпорядъка, който хората са внесли в света, от кривите човешки мисли, чувства и постъпки, от човешките заблуждения. Човешките недоразумения се отразяват във великия разумен свят и произвеждат големи катаклизми.

Разумният свят е решил да накаже хората не с потоп, както едно време, но с огън. Хората сега са си изкопали подземни скривалища, за да се пазят от собствените си бомби, но къде ще се скрият от огъня, който слиза от горе? Този огън ще разтопи Земята на дълбочина повече от 25 метра. Къде и как ще се крият хората от този огън? Какво ще стане тогава с

човечеството? Който оцелее, той ще говори. Вярно ли е това, или не, всички ще опитате. Няма да остане човек на Земята, който да не мине през този огън. Вие трябва да бъдете готови да издържите на този огън, както издържах тримата момци в огнената пещ. Огънят, за който днес говоря, е започнал да действа вече. Той е напекъл много хора. Че наистина този огън действа в света, виждаме по разстройството на нервната система на хората, по техните физически и психически заболявания. За онези, които следват Божия път, този огън е благословение. За онези, които не следват Божия път, този огън е мъчение.

Желя ви да следвате пътя на Любовта. Вие следвате пътя на Любовта, но по крив начин. В какво седи кривото? Кривото седи в това, че като обичате някого, го приближавате към себе си повече, отколкото трябва. Ако не го обичате, тогава го отдалечавате от себе си повече, отколкото трябва. Аз бих ви посъветвал да мислите, да чувствате и да постъпвате така, както Бог мисли, чувства и постъпва чрез вас. Дойдете ли до проявите на любовта, поставяйте хората нито много близо, нито много далеч от себе си. Дойдете ли до преценка на нещата, нито се укорявайте, нито се хвалете едни други. Разстоянието, на което хората трябва да стоят един от друг, се определя от нуждите им. Срещат се двама души: единият е жаден и носи чаша за вода, а другият носи стомна, пълна с вода. Единият подава чашата, другият я пълни. Каквото е разстоянието между протегнатата ръка на жадния и на този, който му налива водата, такова трябва да бъде разстоянието между онези, които се обичат. Спазват ли това разстояние, отношенията им ще бъдат добри. Ръката е мярка за разстоянието между хората. Когато двама души си подават ръка, те сами определят разстоянието, на което Бог ги е поставил.

Следователно иска ли да следва пътя на Любовта, човек трябва да постави ума, сърцето и волята си на техните места. Това изисква Бог от всеки човек. Това значи да върши човек волята Божия. Не изпълни ли закона на Бога както трябва, колкото и да се оправдава човек, нещо отвътре му казва: „Не правиш добре, изправи погрешката си“. За да върши волята Божия, човек трябва да взема правилен тон в своите мисли, чувства и постъпки. Правилният тон прави мисълта светла, чувствата – топли и добри, а постъпките – благородни. Умът,

сърцето и волята на човека също имат свой определен тон. Когато умът, сърцето и волята се проявяват според своя тон, човек изпитва радост и веселие в себе си. Той се радва, че мисли, чувства и постъпва правилно. Като прилагате вярно тона на своя живот, ще чуете гласа на своя Баща: „Дерзай, добри и верни рабе! Дерзай, добри и верни синко!“.

И тъй, поставяйте всяко нещо на неговото място, както поставяте числата на техните места. Като наредите числата от 1 до 10, виждате, че всяко предходно число е по-малко от следващото. Ако дължите един лев, вие се радвате, че дългът ви е малък. Обаче ако сложите деветката на мястото на единицата, радостта ви изчезва, защото дългът, който е бил на мястото на единицата, сега се увеличава девет пъти. Не размествайте местата на нещата, за да не си създавате излишни страдания.

Като ученици, вие трябва да вземате правилно тоновете, тоест да мислите право. Ако не мисли право, човек не може да пее добре. Ако не чувства право, той няма израз в пеенето. Ако не постъпва добре, той не може да вложи сила и тон в пеенето. Човек не може да пее добре без участието на ума, на сърцето и на волята. Пее ли по този начин, с тяхното участие, човек може да се самовъзпитава. Когато пеете, Любовта, Мъдростта и Истината трябва да вземат участие в пеенето, за да дадете израз на всичко, което Бог е вложил във вас. Това е истинско пеене.

Желая ви сега да пеете така, че умът, сърцето, волята, душата и духът ви да пеят заедно с вас. Отворете душата си за любовта, за знанието и светлината, за свободата и мира! Дайте ход на доброто в себе си, за да се свържете с всички разумни същества, които идат да ви помагат. Желая ви да се свържете с разумните същества, които идат да ви поздравят за смелостта, че сте мислили, чувствали и постъпвали така, както Бог изисква.

Желая ви топлината на Любовта, светлината на Мъдростта и силата на Истината да бъдат ваши спътници.

1. лекция, 22 септември 1939 г., София, Изгрев

СМЯНА НА СЪСТОЯНИЯТА

Добрата молитва

Задава ви се например темата да пишете върху светлината. Защо ви е тази тема, какво трябва да събуди във вас светлината? Като ядете разни храни, въпросът не е само в приемането им, но всяка храна трябва да предоставя известен материал за човешкия организъм. Дишането не е само един прост акт на приемане на въздуха. Онези, които са писали много върху дишането, са забравили едно нещо. Както човек мисли, каквото е неговото състояние, същото нещо взема той от въздуха. Ако дишаш при едно неразположение на духа, в дадения случай ти не можеш да приемеш това, което ти е потребно. Или ако човек не е доволен от храната, която яде, той не може да извади от нея тия сокове, които са му потребни. Ако не е доволен от своята мисъл, нищо не може да извади от мисълта си. Ако е недоволен от своите чувства, и от тях нищо не може да извади. Някой път в своите умове вие имате идеята, че няма какво да учите, че много знаете. Сменете това ваше състояние на невежество.

Да ви дам едно упражнение. Напишете *добро*, напишете *движи*, напишете *колело*, напишете *светлина*, напишете *краси*, напишете *живот*, напишете *земя*. Какъв смисъл има в тия думи? Вземете думата *добро* за основен тон *до*. Вземете думата *движи* за основен тон *ре*. Вземете *колело* за основен тон *ми*. Вземете *светлина* за основен тон *фа*. Вземете *краси* за основен тон *сол*. Вземете *живот* за основен тон *ла* и *земя* – за основен тон *си*. Изпейте гамата. (*Учениците изпяват гамата със съответните думи на всеки тон.*) За да изпеете *добро*, ще изпеете два пъти *до*. Изпейте го гладко, както пеете гладко гамата. По този начин ще го изпеете, ако се спирате на идеята да се даде подтик на доброто.

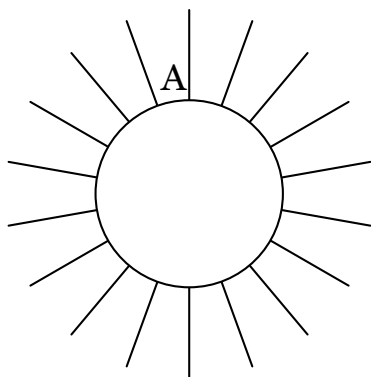
Вие идвате тук, в класа, но нямате разположение като ученици. Всички не сте еднакво разположени. Отиваш на училище и имаш някакво неразположение: не си се наспал или обувките ти стискат, или дрехата не ти е удобна. Може да си

хремав, може храносмилането ти да не е добро, нещо да ти има на бърбреците или пък на дишането. Всичко това трябва да го турите на работа. Като имате хрема, какво трябва да правите с нея? Тя е предметно учение. Ще ѝ намерите работа. Следователно ще кихате, ще ви тече носът. Хремата, която засяга вашия нос, показва, че вие не мислите. На всеки човек, който не мисли, ще му потече носът, за да се научи да мисли. Започне ли носът да тече, значи човекът не се е научил да мисли. Научи ли се да мисли, хремата го напусна.

Някои от вас се боят. Но що е страх? Страхът е едно чувство, дадено на човека, за да може той всяка започната работа да я довърши. Като не си свършваш работата, идва страхът, че тази работа ще се провали. Дават ти да напишеш една тема и ти започваш да се боиш, чувството на страх иде. Аз ви наблюдавам: онзи, който не си е написал темата, свие раменете си, то вече е един страх. Мнозина от вас не си пишат темата, но дават една обикновена резолюция: „Да бъдем добри, да вярваме“. Това не е тема. В какво ще вярваш? В своята леност? В какво ще вярваш? В своето незнание? Някой казва: „Аз в нищо не вярвам“. Ти вярваш, че не знаеш. „Аз в нищо не вярвам“ – ти вярваш, че си болен. „Аз в нищо не вярвам“ – ти вярваш, че стомахът те боли. Ти се занимаваш с едно верую, в което няма никакъв смисъл. Не вярваш в положителното в света, защото имаш отрицателни мисли.

Говорим за положителни и отрицателни състояния. Има положителни мисли с отрицателно въздействие върху човека и отрицателни мисли с положително въздействие. Вземете например страха – страхът е положителен, изисква от тебе. Като дойде, казва: „Ще бягаш!“. Страхът е положителен в своите искания, а отрицателен в своите постижения. Ти бягаш от работата, но щом я напуснеш, нямаш постижения. Някои деца бягат от училище, не им се учи. Какво е постижението им? Те остават невежи. Една положителна сила, а резултатите ѝ – отрицателни. Сега именно трябва да превърнем тази сила в отрицателна: страхът да е отрицателен в своите искания, а положителен в своите постижения. Тогава той ще е намясто. Когато страхът е положителен в своите постижения, е намясто, а когато е положителен в своите искания, не е намясто. Кога страхът ще стане положителен в своите постижения? Казва: „Ще бягаш!“. Защо ще бягаш? Казва: „Има голяма опасност“. Няма никаква опасност, но в ума ти е вкаран този бръмбар.

Казвам: при сегашните условия хората трябва да сменят състоянията си. Истинското възпитание на човека седи в това да може той в даден случай да смени своето състояние. Учиш един предмет, не го разбираш и в тебе се ражда страхът, иде едно състояние на страх. След страха иде и друго, ти казваш: „Този предмет не ми е потребен, той ме измъчва“. Понеже страхът те измъчва, казваш, че този предмет не ти трябва. В живота кое ти трябва? От Слънцето нали излизат лъчи? Всеки лъч е център на разумна сила. Всеки лъч, който иде от Слънцето, и всеки лъч, който излиза от човешкото око, има разни цветове; всички те в разни наклони излизат, разнo съдържаниe имат.

Фиг. 1

Някой път в погледа на човека има милосърдие. Милосърден е този поглед, влиза човекът в положението на другия. Къде е центърът на милосърдието? Центърът А, който се намира горе, на главата, той е на милосърдието. Когато този център е възбуден, от око̀то ти излиза тази светлина (фиг. 1). След това той пак става твърд. Нѐщо ти казва: „Не ти трябва да се занимаваш с хората, гледай си работата. Това, което си намислил да направиш, направи го“ – и иде неговата твърдост. Като погледнеш твърдия човек, вижда се, че е такъв. Някой казва, че ще направи нѐщо за тебе, но по светлината, която излиза от очите му, четеш, че няма да го направи. Четеш по светлината на другите, но и самият ти казваш: „Аз ще направя това и това“, а после не го правиш. Мъчиш се да излъжеш себе си. Първо виж ще можеш ли да го направиш, или не. Като не

можеш да направиш това, което си обещал, започваш да се извиняваш, че външните условия били лоши, че било малко студено. Не ти се учи, не искаш да идеш на училище – казваш, че студено било, вятър имало, сняг имало. То не е извинение. Вятър имало! Този вятър е толкова силен, че не е може да снемеш шапката от главата ти. Ако такъв вятър те спира да идеш на училище, какъв е тогава характерът ти? Даже вятърът да е толкова силен, че да ти снемеш шапката от главата, ти иди на училище гологлав. За предпочитане е гологлав в училище, отколкото с шапка вкъщи. И без шапка да идеш в училище, все ще придобиеш нещо. Ако останеш вкъщи с шапката си, нищо няма да добиеш и ще остане в тебе негативното чувство, че вятърът те е спрял. Утре температурата с няколко градуса ще се понижи, тогава тя пък ще те спре да идеш на училище. А понеже в училището някой ти е неприятен, не си в хармония с него, на третия ден това ще те спре да идеш. Така ти си създаваш разни поводи, които нямат никаква научна основа.

Да кажем, някой ученик е от клас, където никой не го обича, всички му се смеят, но въпреки това той учи. Този ученик може гениален да стане. Онзи, който очаква всички в класа да го обичат, той е от последните, той е обикновен ученик. Ако всичко в живота ви върви по мед и масло, нищо няма да стане от вас, ще бъдете обикновени хора – нищо няма да ви събуди към някакъв подвиг. Вие искате да имате хубава стая, хубава маса, да си седите, да гледате Слънцето и звездите и да философствате как е направен светът. Господ, като е правил света, е мислил. Мислил е Той и е направил нещо. Казваш: „Много чудно е направил Господ света!“. Като идеш на небето, там ще кажеш: „Аз мислих как Господ създаде света“, но тогава ще те попитат: „Ти какво създаде в себе си?“.

Да предположим, че някой от двайсет години се занимава с изкуство, и нито една картина не е нарисувал. Казва: „Аз какви идеални картини имах в ума си, само да ги бях нарисувал!“. Ти си музикант и казваш: „Каква музика съм чувал в ума си, ангелска! Само да я напиша, ще учудя света“. Но нищо не си написал. – „Какви песни минават през ума ми! Цял свят ще се учуди, ако ги изпея.“ Ама не си ги изпял. Всички тия работи са създали сегашните обикновени хора. От такива разсъждения човек е станал обикновен. Дойде една отрицателна мисъл в тебе, дойде едно страдание – не си ти първият, който

страда. Че и Първият в света е почувствал едно ограничение в себе си, като е създал света... За Бога вие мислите, че е дълготърпелив. Човек, за да бъде дълготърпелив, трябва да усеща някаква неприятност. Представете си един силен човек, един умен човек как търпи. Често има ученици в училище, които се сърдят. Сръдната е хубаво нещо само ако е намясто. Имаш една кутия с кибритени клечки, цъкнеш някоя клечка, запалиш огъня в печката – това е разумно. Ако си в някоя плевня, където цъкваш кибритената клечка и я пускаш в сламата, знаеш какво ще стане. Или ако цъкнеш и пуснеш клечката сред някои взривни вещества, знаеш какво ще стане и с тях. Кой са вашите клечки в живота? Ти казваш някоя дума – тя е същата запалена клечка, след нея ще има цял един взрив. Човек трябва да стане господар на себе си. Всяка една дума, която ще кажете, както и всяка една своя мисъл, всяко едно чувство, всяка една постъпка вие трябва да проверявате. Със своите отрицателни мисли, чувства и постъпки човек често разваля работите.

Вие трябва да знаете да сменяте отрицателните и положителните сили в себе си, защото и положителните са творчески, и отрицателните са творчески. Ти не можеш да създадеш в себе си характер, ако не владееш положителните и отрицателните сили, които са в тебе. Например искаш да минеш за учен човек. Като влезеш между невежите, ще покажеш, че знаеш повече, ще вземеш такова положение, при което те да почувстват, че знаеш повече от тях. Но ако влезеш между учениите, между професорите, които знаят десет пъти повече от тебе, пак същото положение ли ще вземеш? Не. Ти ще изгубиш положението на учен и ще вземеш положението на ученик, да слушаш, да се учиш от тях. В положението на ученик ти ще добиеш нещо, тия хора ще ти дадат нещо. Учен човек е онзи, който може да даде нещо от себе си. Невежа е онзи, който трябва добре да взема. Ако невежият добре не взема, той е глупак. И ако ученият не може добре да даде, той е глупак. При това положение и двамата са глупави. Единият е учен в знанието, но глупав в даването – не може да предаде знанието си. Другият е глупав заради това, че не може добре да приема.

Казвам: в живота положителните сили трябва да се предадат добре, отрицателните сили трябва да се приемат добре. Да допуснем, че някой религиозен човек се моли, но още до-

като се моли, казва: „Той, Господ, няма да ме послуша“. Така става положителен, защото, щом не вярва, човек е положителен. Той се моли и мисли така: „Безпредметно е“, но тогава неговата вяра е безпредметна. Или пък ти имаш някакво знание и казваш: „Защо ми е това знание?“. Ако аз вляза при един banker, ето как ще постъпя. Всички bankerи са музикални – като броят парите, слушат тонове, мед им капе. Защото златото има свой тон. „Дрън-дрън“ – bankerът слуша тоновете в това дрънкане на парите, приятно му е. Та ако аз съм певец, няма да ида да искам пари от bankerа заради Господа, но ще ида и ще му изпея една песен. Като му я изпея, отваря му се сърцето, веднага изважда кесията си и помага. Ако ти не знаеш да пееш, bankerът ще ти каже: „Нямам кредит за тебе“.

Преди години един наш приятел искаше да издава вестник. Беше му дошло наум да пише на някои милиардери в Америка да му помогнат. Казвам му: „Тия хора са сметкаджии“, а той казва: „Най-малко сто долара ще ми дадат“. Рекорд: „Ако един долар ти дадат, ще бъде добре“. Той писа на двама милиардери. Отговорът беше такъв: „Приемаме вашето писмо, но понеже нямаме такъв бюджет, не можем да ви изпратим пари“. И не му изпратиха и един долар. Тези хора сметка държат. Човекът мисли, че ще си кажат: „Да изпратим на този българин стотина долара“, но те му пишат: „Господине, нямаме бюджет за издаване на вестници. За в бъдеще ще промислим“. И досега не са промислили американците за издаването на български вестници и списания. Рокфелеровата фондация* за какви цели е създадена? За медицина, за други подобни благотворителни цели.

Природата, и тя има свой бюджет. Всички наши способности, всички наши чувства, това са все области, за които е определила свой бюджет. Някой път ние сме много своенравни, искаме от нея нещо, за което няма определен бюджет. За да ни даде нещо природата, трябва да се обърнем към онези

* Рокфелерова фондация – през 1913 година петролният магнат Джон Дейвисън Рокфелер-Старши регистрира в САЩ една от най-мощните филантропични организации в света, фондация „Рокфелер“. Полето на благотворителна дейност на фондацията обхваща различни области – естествени и хуманитарни науки, медицина, социология и прочее.

области на чувствата и способностите и на основание на такива чувства и способности тя може да ни отпусне нещо. Ако апелираме към нейното милосърдие, природата ще ни отговори. Промисъл има в природата, но трябва да знаеш как да си направиш заявлението. Ако заемеш една поза, да ѝ заповядваш, нищо няма да ти даде. Ти трябва да ѝ напишеш едно от най-хубавите си писма. Какво писмо ще напишеш на природата? Представете си, че тя е благородна девица на трийсет и три години – как бихте ѝ написали писмо? Сега аз ви поставям в едно затруднение, защото вие не вярвате, че природата е девица, мислите за нея нещо неопределено.

Природата е сбор от разумни същества. Добрата страна на природата е сбор от разумни същества от двата пола. Лошата ѝ страна, това са най-глупавите, изостаналите същества – и те боравят в природата. Тия, които вие наричате дяволи, какви са? Падналите духове какви са? Често те ви размътват умовете. Дойде един лош дух и понеже не иска и не може да стане изобретател, да създаде някаква машина, започне да мисли как да направи дупка в някоя каса. Каса той не може да направи, но ще те научи как да я отваряш. Роман не може да напише, поезия не може да напише, но ще ти тури някакъв фитил, да се скараш с хората. Може да се е обезсърчил някой и да пита: „От мене музикант става ли?“. – „Никакъв музикант не става.“ – „Ами художник?“ – „И художник не става.“ Откъдето мине, все казва на някого, че от него ни музикант, ни художник, ни поет става. Какво може да стане от него тогава? Може да се научи каси да отваря. Питам: ако всичките хора се бяха научили все каси да отварят, какъв щеше да бъде халът на света?

Някои от вас се интересуват за какво мисли човек. Гладният за какво мисли? Бедният за какво мисли? Болният за какво мисли? Страхливият за какво мисли? Добрият за какво мисли? Бащата за какво мисли? Господарят за какво мисли? Генералът, офицерът за какво мислят? Войникът за какво мисли? Онзи, който прави пушки, за какво мисли? Който кладе огън, той за какво мисли? Искате да знаете за какво мислят хората. Лесна философия. Казваш за някого: „Той гледа, но за какво ли гледа?“. За да разгадаеш за какво гледа, намери дали е гладен. Ако е гладен, вече знаеш отговора: той гледа за хляб. Ако е жаден, значи гледа за вода. Всяко едно движение

има смисъл. Страхливият има особена линия, по която се познава, че е страхлив. Твърдият има особена линия, по която се познава, че е твърд. Милостивият има особена линия, особено движение. Като говори нещо човекът, ако си мръдне врата, по това движение ти ще познаеш, че е милостив. Ако не си мръдне врата, нищо няма да излезе, нищо не очаквай. Някои от вас сте твърди, знаете ли каква е линията на твърдия човек? Някои от вас сте учители, знаете ли какъв е характерът на упоритите деца?

Какъв е характерът на магарето? Във Варна група войници трябва да натоварят двеста магарета на един параход. Няма машина, с която да ги вдигат и пренасят, правят само едни мостове, но магаретата не искат да минат по тях. Отива един войник при майора и казва: „Господин майор, магаретата не влизат в парахода по никакъв начин“. Тогава майорът казва: „Ще дойда, ще накараме всичките магарета да влязат“. Пристига майорът и казва на войника да държи магарето за юлара отпред, той го хваща за опашката отзад и като го потеглят така, то тръгва напред. Войникът тегли отпред, офицерът – отзад, магарето влиза в парахода. Казвам: когато има едно магаре вътре във вас, накарайте войника да го тегли отпред, а вие теглете за опашката. Това, което подтиква човека напред, е положителното. Интелигентната страна, този, пробният камък, е отзад, тика магарето и то отива напред. Сега това твърдение може да ви се види малко странно: един майор да се занимава с магарета. Доста магарета има във вас, не влизат в парахода, пък параходът ще замине, затова тия магарета трябва да тръгнат. Имате известни мисли, които са упорити, своенравни; имате известни чувства, които са упорити, своенравни; имате известни постъпки, които са упорити, своенравни – унаследили сте ги, не сте ги родили вие. Да кажем, един офицер е командир на сто-двеста войника, тях разни майки са ги родили, но той трябва да намери начин да ги командва. Един учител може да има в класа четирийсет деца – и тях разни майки са ги родили, не ги е раждал той, но трябва да намери начин да ги възпитава. Казваш за някого: „Защо Господ го е направил такъв?“. Трябва да бъдем умни, да знаем как в даден случай да се поставим разумно спрямо всички хора, пък и самите ние да бъдем доволни от нашите постъпки.

Казваш на някого нещо, а той не иска да те слуша. Как бихте заинтересували вие едно дете? Ще ви приведа пак един пример. Нашият брат Петко Гумнеров*, който сега е в другия свят, обичаше много децата. Отива веднъж той в един дом, където детето плаче. Майката казва: „Не знаем какво да правим с това дете, плаче, вдига шум“. Братът влиза в стаята при детето и започва да плаче като него. По едно време то си вдига главата, поглежда го и му казва: „Много плачеш“. Веднага се разрешава въпросът. Детето спира да плаче, иска сега да разбере той защо плаче, казва: „Аз имам защо да плача, ами ти, големият човек, защо плачеш?“. Казвам: когато си между скръбните, вземи положението, което те имат, и ще им се отвори сърцето. Когато си между радостните, пак вземи положението, което те имат. При радостните не ставай тъжен, при скръбните не ставай радостен. Като вземеш положението им, сърцето им се отваря. Скръбният ще си помисли: „Аз имам защо да страдам, ами ти защо страдаш?“. Ще се интересува от твоята скръб, защото всеки се интересува от това, което самият той има.

Направете едно упражнение за смяна на състоянията. Допуснете, че сте беден и има у вас един страх, че гладен ще умрете. Как бихте сменили вашето състояние? Как бихте сменили този страх? Представете си, че се намирате в град, където никого не познавате. Ако имахте един познат там, би било по-лесно, но вие сте в град, където нито един познат нямате. Тогава какво трябва да правите? Когато бях преди години във Варна, един случай ми направи впечатление. Иде веднъж едно момче от трето отделение при мене и ми казва: „Господине, може ли да ви услужа в нещо?“. То самото има нужда, но ме пита може ли на мене да услужи. – „Ако ви трябва нещо от града, ще ви го донеса, ще ви услужа. Може да поискате от мене каквато и да е услуга, и аз ще я направя.“ Четири-пет дни наред момчето идваше да ми услужва. После то поиска от мене една услуга – да му дам пари назаем. Каза: „Аз ще ги

* Петко Гумнеров (1864 – 1922) – един от първите ученици на Учителя. Роден е в Церово, Пазарджишко, и завършва земния си път в Арбанаси, Великотърновско. Работил е като секретар във Върховния касационен съд. В софийския му дом на ул. „Опълченска“ № 66 Учителя пребивава в периода 1905 – 1926 година.

върна“ и действително ги върна точно навреме. Казвам: ето едно умно дете, което не дойде веднага да ми поиска пари, но първо поиска да ми направи услуга, да ми купи хляб или грозде, изобщо каквото искам. И вие така се старайте първо да услужите на другите, а после да искате те да ви услужат. В света някой път ние искаме Господ да ни услужи. Това е крива посока. Ще идем при Господа, ще кажем: „Ние сме готови да служим. Каквото искаш, ще го направим“. Направете нещо за Господа и след това искайте от Него. Сега вие искате първо Той да ви даде нещо. Ако не ви се даде това, вие се съблазнявате. Човек, който иска да служи на света, трябва да впрегне доброто на работа.

Написахте думите: *добро, движи, колело, светлина, краси, живот, земя* – по смисъл така могат да се разделят: добро движи колело; светлина краси живот, земя. Светлината краси живота на Земята, светлината осмисля живота на Земята. Защо животът на Земята без светлина не може? Светлината краси живота на Земята. Дръжте в себе си положителното. Каквото и обезсърчение да дойде, никога не се обезсърчавайте в ония принципи, които са заложени дълбоко в душата ви. Животът има една положителна основа, която е неизменна. Идейният живот, Божественият живот с нищо не може да се измени. Онова, което е предназначено, онова, което Бог е определил за цел в живота, него никога не може да измени, в края на краищата то ще се реализира. Нищо в света не може да те спъне. Временно може да бъдеш спънат, то е в реда на нещата, но в края на краищата онова, което е преднаписано, предназначено, то ще се сбъдне. Онзи, който е роден за музикант, той ще стане музикант. Онзи, който е роден за художник, той ще стане художник. Кой за каквото е роден, такъв ще стане, но докато стане, ще има доста спънки. Тия спънки служат за повдигане на неговото развитие, защото без тия спънки неговият живот не може да се изяви.

Ако на Земята нямаше въздушно налягане, каква машина можеше да се създаде? Ако нямаше сцепление, каква машина можеше да се създаде? Трябва да има сцепление между частиците, после трябва налягане отвън, трябва и напор отвътре. Ти искаш да постигнеш нещо: отвън трябва да има противодействие, а отвътре трябва да има напор, напрежение трябва да има отвътре навън, за да проработи една твоя способност

или едно твое чувство. Едно желание, което не може да превъзмogne всички страдания, то не може да постигне своята цел. Желание, което е по-силно от всички страдания, именно то е силно. Сега тебе едно страдание те спъва. Онези светии, които са ги гонили, измъчвали, убивали, са имали такова силно желание да станат светии, че не са се спъвали от това. Ако от първото страдание ти се спреш, нищо няма да постигнеш. Онзи, който има желание да стане учен, ако още при първата мъчнотия се спре, той учен не може да стане; или ако има желание да стане музикант, певец, и такъв не може да стане. Ако това чувство, това желание е силно в човека, той трябва да преодолее всички спънки.

Следователно силно чувство (говоря за дадено чувство или за дадена способност) аз наричам онова, което може да превъзмogne всички спънки. Един екскурзиант, който е тръгнал да изкачва планински върхове, ще срещне спънки, но желанието му да се качи на високия връх трябва да превъзмogne всички тези спънки и тогава той ще намери пътища, по които да се качи. Ако няма това желание, той ще се върне назад, ще каже: „Непостижимо е“ – непостижимо е за онзи, който няма силно желание. В природата има закон: дават се спънки на способните хора. Щом имаш спънки, в тебе има нещо. Това ви го казвам не за утеха, аз не искам да ви утешавам. Ако ви обезсърчавам, то е, защото искам да ви изпитам дали ще се обезсърчите. Обезсърчението и насърчението, това са два полюса, две противоположности. Като се насърчаваш, не се насърчавай повече, отколкото трябва, и като се обезсърчаваш, не се обезсърчавай повече, отколкото трябва.

Ти, който искаш да бъдеш певец, си повярвал, че дарбата ей така ще дойде. За дарбата трябва да се работи, затова ще пееш. Но да ви дам един пример. Отива една певица в Германия при професор, който да я учи на пеене. Той ѝ казва, че трябва да се направи нова постановка на гласа ѝ. Връща я назад, казва ѝ от всичко да се откаже, всичко да забрави – гласът ѝ наново да се постави. Казва после тази певица: „Професорът ме докара до онова място, където всичко забравих. Не можа той да направи нова постановка на гласа ми. Върнах се от Германия, където и онова, което имах, загубих. Той ми развали гласа и после не можа да го нагласи“. Имам и друг такъв пример. Един отива да го подстрижат. Онзи бръснар бил

доста учен, казвал, че много знае, но като хванал ножицата – някъде до кожата, някъде по-високо, накълцал му косата, главата му станала шарена. После идва при мене човекът и се оплаква: „Виж главата ми! Той ми се представи за голям майстор, но ми накълца косата“. Като отиваш при някой професор, не давай така да ти остриже главата. Ти, най-първо, виж как други е подстригал и ако ти хареса подстригването, подложи своята глава, но ако не ти хареса, не я подлагай. Казвам: на бръснари, които не знаят хубаво да стрижат, не давайте да ви пипат косите. В умствения свят има много такива, които стрижат, затова не си подлагайте лесно главите.

Ти не можеш да мислиш, ако нямаш един катализатор, който да те стимулира. Слънцето е като катализатор, то стимулира живота. Огънят на огнището малко може да те стимулира. Казвам, че някои хора искат чрез безверие да стимулират света към работа. Погрешката е там, че ние трябва да вярваме в онова, което не е реално. Реалното е, което стимулира нещата. Нереалното, то всякога има обратни резултати. Например дойде ти едно обезсърчение. Как можеш да го използваш? Не зная във вас как идат обезсърченията. От какво се обезсърчавате някой път? Например обезсърчавате се от това, че не можете да помните. Знаете ли защо не можете да помните? Защото едновременно мислите за много работи, силите на ума ви са разсеяни, не можете да се концентрирате. Когато човек не може да помни, това показва, че не обича предмета, който изучава. Всеки предмет, който човек не обича, него не може да помни. Гладният може ли да забрави хляба си? Онзи, който не е гладен, той забравя хляба. Предмет, който искате да изучавате, трябва да създаде във вас подтик, стремеж към изучаване. Този предмет вие можете лесно да проучвате. Знанието в света служи да развием живота си. Знанието е за живота ни, да го направим по-сносен, да изявим способностите, които са в нас. Защото без способностите, без чувствата от разни степени този живот не може да се прояви така, както искаме.

Сега какво разбрахте? Представете си, че не разбирате от математика. Какво трябва да правите? Пет плюс шест колко прави? Пет плюс шест е равно на единайсет. Кои неща се събират? Събирането е положителен процес. Когато Божествената сила има надмощие, то е събиране. Когато отрицателната

сила има надмощие, то е изваждане: $5-6=-1$. Ако резултатът е -1 , ще има човек да плаща. Всички ония числа, в които Божественото надделява, те са положителни. Следователно, ако в тебе надделява отрицателното, човешкото, всякога ще има по една единица да плащаш; ако в тебе Божественото надделява, всякога ще имаш резултат единайсет. Казвам: всички несполуки в живота произтичат от това, че в нас надделява отрицателното. Казваш: „Това не може да бъде, това няма да стане...“. Ще стане, понеже съм създаден за това. Ти изучаваш музика, затова ще кажеш: „Създаден съм за музикант, роден съм за музикант!“. Искаш да пишеш поезия, затова ще кажеш: „Създаден съм за поет, ще стана поет!“. Като го знаеш, непременно ще стане. Казва някой: „Аз не съм роден за поет“. Като не си роден за поет, ще пишеш поезия и ще имаш резултат -1 , ще трябва да плащаш.

Всеки от вас трябва да определи какво му липсва. Някой е твърд повече, отколкото трябва. Някой не е твърд колкото трябва. Някой е страхлив повече, отколкото трябва. Някой не е страхлив колкото трябва. Някой е милосърден повече, отколкото трябва. Някой не е милосърден колкото трябва. Някой вярва повече, отколкото трябва – той става суеверен. Щом повече вярваш, то е суеверие. Някой не вярва колкото трябва – той е безверник. Това са неща, с които трябва да се справите. Някой помни повече, отколкото трябва, помни и това, което не трябва. Ако човек забравя какво трябва да направи, има ли памет той? Каже си някой път, че ще направи нещо, и го забравя. Такава памет не струва. Като обещаеш нещо, ще започнеш точно навреме, за да стане. Ще направиш онова, което си обещал – то е памет. Вие искате да развиете вашата памет. Като обещаете нещо, направете го; и не започвайте с големи работи, а с малки. Лягаш си вечер, кажи: „Искам утре да стана точно в три и половина часа“. Като се събудиш, виж колко е часът. Някой път може да се успиш, да станеш не в три и половина, а в шест часа – ще видиш каква е разликата. После може да кажеш: „Искам да стана в три часа и две минути, в три часа и три минути, в три часа и четири минути...“. Като станеш на другия ден, ще видиш има ли разлика. Каквото човек мисли, това става.

В бъдеще по друг начин ще се възпитават хората. Възпитанието, което те сега имат, е позлатено. Като дойдат мъчнотиите, виждаш, че всичко това, което си възпитавал, не може

да издържа на тях, следователно възпитанието няма добра основа. Възпитания човек може да го нарежеш на парчета, но той ще издържи в убежденията си. Харесвам онзи пример у българите за мъжа, който имал много своенравна жена. Каквото и да казвал той, жена му казвала винаги обратното. Един ден отиват на ливадата да косят. Мъжът казва: „Събирай окосеното сено“, а жената отговаря: „Не е косено, стригано е“. – „Не е право, че е стригано, аз го косих с косата.“ След това той я хвърля в реката и ѝ казва: „Жено, за да те извадя, кажи, че сеното е косено“. От водата тя показва с два пръста, че е стригано. Не се плаши, че може да се удави, но държи на мнението си, поддържа своето убеждение, че сеното е стригано. Сеното е косено само на една страна. Ножиците имат две страни: като се съберат, те косят. Жената казва: „Косата е едната част от ножицата. Ако не беше ножицата, какво щеше да правиш?“. Мъжът е буквоедец, казва: „Коса е това“. Питам кое е по-право да се каже: косено или стригано? И той е прав, и тя е права. Той вижда само едната страна на ножицата, тя вижда и двете страни.

Това са психологически процеси. Ти правиш добро на някого. Ти мислиш едно, той мисли съвсем друго; той има съвсем друг интерес, друг замисъл. Хората всякога могат да ти припишат нещо, което не е вярно. Ти ще вярваш на онова, което е вътре в тебе, защото то е вярното. Човек всякога трябва да вярва на себе си повече, отколкото на хората. Ако вярва повече на хората, а по-малко на себе си, това е криво. Вярвай повече на себе си. На хората вярвай толкова, колкото на себе си. Такова е правилото. Ако вярваш на хората повече, ти ще влезеш в кривия път. Всеки човек трябва да вярва повече на онова, което е вложено в него – това е право.

Казвате, че вие имате новото в света. Човек трябва да мине през едно голямо изпитание, за да познае доколко има новото.

От всичко, което ви говорих, колко можете да приложите и кое можете да приложите?

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

2. лекция, 6 октомври 1939 г., София, Изгрев

БОЖЕСТВЕНИТЕ УМ, СЪРЦЕ И ВОЛЯ

Отче наш

Махар Бену Аба

Зададена тема имате ли? (– Не.) Пишете върху темата: „Най-малкото постижение“.

Представете си, че имате две шишета: едно пълно и едно празно. Ако тия шишета имаха съзнание, какво щеше да мисли пълното шише и какво – празното? Коя е елементарната мисъл, която би влязла в ума им? Какво означават тези две шишета? Едно състояние, което показва, че сте пълен с нещо, и друго състояние, което показва, че сте празен. Едно състояние, в което сте доволен, и друго състояние, в което сте недоволен. В какво се извява доволството? Какво иска пълното шише? И да иска нещо, място няма за него, пък и какво би могло да му се даде? Ако празното шише иска вода, може да му дадете вода, може да го напълните. Като го напълните, не иска повече – какво може да му дадете тогава?

Представете си, че някой иска да стане богаташ. Съществува такова желание в света – да бъде богат човек. Този човек например притежава единица, да приемем, че това е един лев. И той, по закона на умножението, иска неговото богатство да се умножи.

Като прибавим една нула към единицата, получава се десет. Той иска да прибавим още една нула – числото става сто. Сто пъти се е увеличила единицата, но той пак не е доволен, иска още една нула. Получава хиляда, не е доволен. При десет хиляди още не е доволен. Сто хиляди – при това число някои от вас са доволни, някои не са доволни. Този богаташ не е доволен при сто хиляди. Стават сто милиона, а той остава недоволен. Защо е недоволен? Всяка една нула увеличава числото десет пъти. Тя показва процеса на увеличението. Но може да имаме и обратен процес – на намалението. Представете си, че се е родил още един, който иска да стане богат, пък

1
10
100
1000
10 000
100 000 000

иска и това богатство да се увеличава. За да не стане стълкновение между тези двамата, взимаме една нула от първия и я поставяме при единицата на втория, така при него се получава десет. При това положение богатството на първия се намалява десет пъти. Сега и първият, и вторият не са доволни. Като вземем още една нула от първия и я сложим при втория, сто се получават при него. Вторият е недоволен от увеличението, първият е недоволен от намаляването. Вземаме още една нула от първия и я прибавяме на втория, при когото стават хиляда. Ако първият е имал всичко сто хиляди, като вземем още една нула и я прибавим на втория, тогава и двамата ще имат поравно – по десет хиляди.

Правим нов начин на разсъждение: иде още един, който иска да се увеличи неговото богатство. За да сме справедливи, взимаме една нула от първия и я даваме на третия, взимаме една нула от втория и нея я даваме на третия. На първите двамата богатството се намалява с десет, а на третия се увеличава, става сто. Но третият не е доволен, иска още да се увеличи богатството му. Да взимаме от първия или от втория, несправедливи ще бъдем, ще се наруши равенството. Откъде да вземем, за да не изменим равенството? Тогава ние ще направим едно изключение, ще кредитираме третия. Значи тук се явява един фактор отвън. Когато при третия се получава хиляда, тази последна нула откъде е взета? Тя от друг свят иде, не иде от света на онези двамата. Третата нула е взета от производството на тия две величини. Те са работили, имали са едно производство и последната нула в хилядата е дошла от тяхното производство, от тяхната работа. От тяхната работа взехме и направихме така, че богатството на третия да е равно на богатството на всеки един от тях. Значи, за да направим двамата равни на третия, те трябва от своето производство да му дадат нещо.

Това съществува и в природата, то е един процес в природата. Бащата, за да направи сина си подобен нему, и майката, за да направи сина си подобен на нея, те и двамата трябва да му дадат поравно. Ако не му дадат, синът не може да бъде равен на тях, следователно не може да се развива, защото ще му липсва нещо. Какво може да даде майката на своя син? Може да му даде сърце. Какво може да му даде бащата? Ум може да му даде. Бащата може да даде капитал на ума, майката може да даде капитал на сърцето, а не обратното. Но бащата може

да даде стимул на сърцето, а майката може да даде стимул на ума. Ти може да имаш ум и да нямаш стимул, тогава този ум не може да се прояви. Какво разбирате под думата *стимул*? Една подбудителна причина трябва да има, един малък подтик трябва да дойде. Понякога, като ви се отнемат условията, вие изгубвате подтика си. Нулите, това са условия; единицата, двойката, тройката, това са условия, материал, който трябва да се обработи. Единицата показва, че умът има достатъчно капитал, тялото е здраво. Тия двамата са здрави хора, в които умът функционира добре, сърцето функционира добре и тялото е здраво.

Щом умът работи, щом сърцето работи и щом волята работи, ще имате резултат. Какъв ще бъде той? Ако работи умът повече, ще имате повече светлина. Ако работи сърцето повече, ще имате повече топлина. Ако работи тялото повече, или волята, какво ще имате? Ще имате повече енергия. Някой път във вас липсва светлина, тъмно е в ума ви – значи вашият ум е престанал да работи. Вие казвате: „Студено ми е“ – сърцето ви е престанало да работи; не че не работи, но не произвежда достатъчно топлина. Или казвате: „Обезсилил съм се“ – волята ви е престанала да работи. Ако губите вашата сила, волята е престанала да работи. Ако губите вашата топлина, сърцето е престанало да работи. Ако губите вашата светлина, умът е престанал да действа. Питате: „Защо изгубих светлината си?“. Защото умът е престанал да мисли. – „Защо изгубих топлината си?“ Защото сърцето е престанало да работи. – „Защо изгубих силата си?“ Защото волята е престанала да работи, душата е престанала да работи. Това, което ви казвам, как ще го приложите? Когато нямате светлина, казвате: „Трябва да дойде светлина“. За да дойде светлината отнякъде, друг ум трябва да работи. Но за да работи друг ум върху вас, трябва да го привлечете с нещо.

Представете си, че искате някой учител по музика да се интересува от вас. Искате да се занимавате с пеене, а нямате глас, няма с какво да работите. Ако нямате музикална дарба, как ще се заинтересува учителят от вас? Ако имате музикална дарба, учителят ще започне да работи с ума си и вие ще започнете да развивате дарбата си. Музиката представлява един катализатор, с нея можем да трансформираме нещо. Без музика не може да се трансформира правилно. Най-правилно-

то трансформиране във възходяща степен на всички енергии става с музиката. Наричат я музика, хармония, значи това е разумната музика. Музика трябва да има в ума, музика трябва да има в чувствата, музика трябва да има във волята. Когато вие отделяте от ума музиката, хармонията, когато я отделяте от сърцето, от волята, то тя е вече механична музика. Външно пеете един тон, който няма никакво отношение към вашето сърце, пеете една песен, която няма никакво отношение към вашата душа. Песен, която дава сила, песен, която стимулира мисълта, тя може да ви ползва.

Тогава кое е онова зад мисълта ви, което може да ви застави да мислите? Зад мисълта на човека трябва да има нещо ценно, нещо, което има отношение към него. Вие се интересувате от водата, понеже има отношение към вас. Вие се интересувате от въздуха, понеже има отношение към вас. Вие се интересувате от звука, понеже има отношение към вас. Всички онези мисли, чувства и сили в света, които имат отношение към вас, ви интересуват. Всяко нещо, което има отношение към вас, ви интересува, вие трябва да го изучавате. И ако не изучавате тия неща, които имат отношение към вас, вие ще направите една голяма погрешка в живота си. Когато пренебрегваме разумните отношения, които имат всички същества към нас, тогава произтича погрешка.

Например какво трябва да бъде отношението ни към хляба? А към кой свят има отношение водата? Към кой свят има отношение въздухът? Към кой свят има отношение светлината? Светлината има отношение към човешкия мозък. Въздухът има отношение към дробовете. Водата има отношение към стомаха, защото, ако попадне в дробовете, те ще произведат друга реакция. Други неща имат отношение към ръцете ти, към разни органи на тялото ти. Ти трябва да видиш силите в света имат ли отношение към твоя ум, към твоето сърце или към твоята душа и какво е това отношение. Ще видиш отношенията и после степените на тия отношения какви са.

Това мислене е необходимо, понеже по никакъв друг начин ти не можеш да произведеш едно хармонично състояние в себе си, състояние на постоянен подтик. Ти трябва да имаш един малък подтик. Всякога, щом престане подтикът, изгубваш смисъла на живота. Нали часовникът произвежда звука „тик-так“? „Тик“ – стрелката се мести надясно, то е един

подтик, „так“ – мести се наляво, и то е един подтик. Значи, като мислиш, ти учен човек ще станеш, но само ако се движи стрелката, ако имаш един малък подтик. Ако не се движи стрелката, учен човек не можеш да станеш. Учен – това значи умът ти да работи. Питаш: „Добър човек мога ли да стана?“. Ако умът и сърцето ти работят, добър човек можеш да станеш. Силен човек можеш да станеш, ако умът, сърцето и волята ти работят. Ако умът ти казва *тик*, ако сърцето ти казва *тик* и ако душата ти казва *тик*, ще станеш. При сегашното си състояние човек не може да бъде умен, елементарен подтик трябва да има той.

В природата може да станеш умен, понеже тя е умна. Питаш: „Как ще ми го докажеш?“. Да обясня математически на какво основание ще станеш умен. Понеже природата е умна и понеже ти живееш в нея, не може да не станеш умен. Като му дойде времето, ще станеш умен. Ако природата беше глупава, и ти щеше да бъдеш глупав. Понеже тя е умна, иска да те изкара от това първично състояние, от несъзнателното, и иска да събуди в тебе съзнанието, да те пробуди към работа. Най-елементарната работа ще ти даде: една малка форма, една малка задача, с която да се занимаваш. Ако си внимателен, ако слушаш нейния глас при тия предметни учения, тя постепенно ще те направи учен човек. Ако я слушаш, учен човек ще станеш. Ако не я слушаш, ще станеш такъв, какъвто ти искаш. Човек кое иска? Той всякога иска да бъде невежа. Природата всякога иска ти учен да станеш.

Разсъждавайте сега. Хората схващат учеността като едно статично положение. Кой е учен човек според тях? Натовареният като хамалин. Така всекиго от вас мога да направя учен: слагам на гърба му десет тома по философия, правя го философ; слагам на гърба му десет тома по математика, правя го математик; слагам на гърба му десет тома музикални съчинения, правя го музикант. Това е смешно. Носиш съдържанието на гърба си, но не разбираш нищо от философия, от математика, от музика. Много хора са такива учени, натоварени са със знание. Някой математик казва едно грамадно число, например един билион. Той не знае какво нещо е един билион, в ума му седи една идея неразбрана. Някой произнася думите: „Parlez-vous français?“ (*говорите ли френски*), но французин ли е той? Или ако каже някой: „Знаете ли български?“, означава ли то, че е българин? Ни най-малко.

Вие от кои учени хора искате да бъдете? Някои казват: „Да дойде вдъхновението, за да бъдем учени“. Някои не искат да учат, но искат знанието да дойде по един лесен начин. То не иде по лесен начин. Няма по-лесен начин от това: щом си в природата, вярвай. Кажи: „Ще бъда учен човек, защото природата е учена. Не може да не бъда учен. Мога да бъда и добър, защото природата е добра“. Тук под *природа* разбирам първичното в света, Бог, Който е всемъдър, Който е всеблаг. Ти, като живееш в Бога, не може да не станеш благ. Кое желязо, като го туриш в огъня, няма да се нагорещи? Когато го извадиш от огъня, то ще изстине. Следователно огънят изменя състоянието на желязото, нагорещява го. Горещото желязо може да ти направи пакост. Ако падне върху ръката ти, ще те изгори. Извадено от огъня, желязото изстива и ако го поставиш някъде върху себе си, ще те изстуди. Питам тогава: как ще направите желязото, тъй че нито да ви изгаря, нито да ви изстудява? Можете ли да направите един човек нито лош, нито добър? Нали понякога казвате човек да бъде неутрален? Как ще го направите?

Вие търсите смисъла на живота. Какъв е смисълът на живота? Смисълът на детето е да остарее. Смисълът на стария е да се подмлади, да се сменят тези две състояния. Човек остарява по единствената причина, че знанието е станало един механичен процес. Старият мисли, но мисълта му е суха, той чувства, но чувството му е сухо, той има сила, но и тя е суха. Сух е той, изгубил е своята пластичност. Старият, като върви, мисли, че на младини е силата. Малките деца обичат някой път да си правят шеги със старите. Минава един дядо, който не може да ходи добре, и някое дете хвърля по него орех или ябълка. Дядото казва: „Чакай, ще ти кажа аз на тебе!“ и се затичва след детето. Потича, потича десет-двайсет крачки, но тъй като краката му не държат, пък не иска да покаже своята слабост, казва: „На мене, стария човек, не ми е позволено да гоня едно дете“. Той се лъже. Ако можеше като стрела да се спусне и да го хване, дали така щеше да говори? Като подгони детето, то тича, а той се заканва: „Аз ще ти кажа!“. Днес – „аз ще ти кажа“, утре – „аз ще ти кажа“, докато клекне накрая дядото.

И вие, подобно на дядото, някой път казвате: „Аз това ще направя, аз онова ще направя“. „Това ще направя“, но не пра-

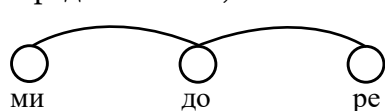
вите нищо. Не изказвайте вашата слабост пред другите хора. Учете се да не показвате слабостта си. Казваш: „Аз съм неразположен“ – това е една слабост. Отиваш при учителя и се извиняваш, че не си могъл да си научиш урока, защото си бил малко неразположен или защото майка ти била болна. Бялата лъжа иде: майка ти била болна, била на умиране. Учителят проверява и вижда, че лъжеш. Веднъж не си знаеш урока – майка ти била болна, втори път не го знаеш – същото, учителят започва да се съмнява как тъй майка ти няколко години лежи болна и не оздравява. Той проверява дали наистина е болна майка ти и вижда, че не е болна. Когато една мома в ума си прави майка ѝ да е болна, то е една лъжа. Тя създава един лош навик и тази болест влиза в нея.

Сега ще ви приведа един пример. Разправяше ми един майор един случай с него, когато бил ученик в Габровската гимназия. Вдигнал го учителят по математика да го изпитва и той казал: „Снощи ме боля зъб и не можах да си науча урока“. Учителят му повярвал. Но след това наистина го заболява зъб, подува се страната му и се налага този зъб да се извади. Една лъжа му коствала един зъб. Като кажеш лъжата, че те е болял зъб, наистина ще те заболи и ще бъде изваден. Трийсет и два пъти като излъжеш, трийсет и два зъба ще заминат. Тогава какво ще правиш? Поучението е следното: при всяка лъжа един зъб се изважда, затова никога не казвайте неща, които не са верни. Никога не искайте да изклинчите чрез една лъжа. Вие влизате някъде и оставяте отворена вратата, поради което тя се затваря с блъсък. Извинявате се: „Аз не я оставих отворена, вятърът я блъсна“. Вярно ли е това? Не е вярно, то е една малка лъжа.

Човек трябва да използва условията на своя ум. Всякога в човешката мисъл трябва да има светлина. Тази светлина трябва постоянно да се увеличава. Колкото по-учен става човек, толкова повече тя трябва да се увеличава. И човек не може да стане учен, ако неговата светлина не се увеличава. Човек не може да стане добър, ако неговата топлина не се увеличава. Постепенно, непреривно да има увеличение. Микроскопическо може да е увеличението, но всеки ден да има по едно такова. Колкото и малка да е частта на увеличението – една стотиленна част, една десетмилионна част, една милионна част, една стохилядна част, все таки трябва да има

увеличение. В хомеопатията има церове, които от тридесетото деление нататък се отличават със своето действие. Ти може цяла една хомеопатична аптека да изпиеш, и пак няма да се отровиш. Има такива пилюли*, които се вземат за цял – понеже са направени със сладки обвивки, цяла аптека от тях може да нагълташ. Може да нагълташ цяла аптека, но тия церове дават резултат след шест месеца. Казвам: по-добре е вие да се лекувате хомеопатически – хомеопатически подтици да имате. Подтикът ви трябва да бъде от десетото деление, от двадесетото деление, от тридесетото деление, от четиридесетото деление, от стотното деление. По закона на приложението как може умът да се впрегне на работа?

В теория на музиката се изучават музикалните тонове. Какво представлява тонът? Всеки тон е едно малко езерце. Представете си, че имате един маркуч, с който прехвърляте

Фиг. 1

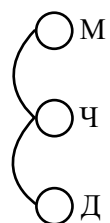
водата от едното езеро в другото, както при скачените съдове (фиг. 1). Това са музикални енергии. Иде основният тон *до*, после иде *ре* – тази енергия е в

движение. Една минимална част от енергията като минава от едното състояние в другото, усилват се музикалните трептения. Да кажем, вие искате да пеете и слушате някой певец. Има музикален център, поставен на човешкото чело. Музикалната енергия идва отнякъде, слиза в нервната система на певеца, влиза в музикалния му център. Неговият ларинкс, тази ципица, предава трептенията на ухото ви. Вашето ухо ще предаде трептенията на вашия мозък. Онази енергия, която е дошла в ума на певеца и е минала през неговото гърло, се предава на вашето ухо и по обратен път идва във вашия ум, така вие я схващате. Ако можете да вземете живо участие, ако разбирате пеенето на певеца, във вас ще се зароди желание да пеете, вие всякога неволно ще го придружавате. Щом не го разбирате, не можете да пеете с него.

Казвам: при всяко нещо, което не искате да направите, вие сте слаб. За да станат нещата, трябва да имате мисловна сила, мисловен подтик, след това трябва да имате и сърдечен

* пилюла (лат.) Лекарство с различни примеси във вид на кръгло или овално топче, удобно за поглъщане. Хапче.

подтик. Този процес вие трябва да го разбирате. Имате ум, имате чувства, имате и воля. Когато дадете подтик на една мисъл, това трябва да се подкрепи от вашето чувство и трябва да се подкрепи от вашата сила (една мисъл – *М*, едно чувство

Фиг. 2

– *Ч*, едно действие – *Д*, фиг. 2).
Имате например дарба, която седи във вашия ум. Тя ще бъде като едно зрънце, посято в земята. Или искате да бъдете добри. Добродетелта може да я носите като зрънце в себе си, а да казвате: „Аз не мога да бъда добър“. Всеки човек може да бъде добър. Всеки човек може да бъде умен, и не в статично положение, но в динамично, за да постави този ум в действие. Да допуснем, че ти искаш да станеш певец. Какво ти трябва? Трябва ти да впрегнеш ума си на работа, сърцето си на работа. Като се съединят умът, сърцето и волята, ще станеш певец. Ти искаш да станеш математик. Пак трябва ума, сърцето и волята да впрегнеш на работа. Методите в музиката са други, а математикът трябва да смята, ред задачи трябва постепенно да разрешава. Как се разрешават задачите? Имате: $1+2=3$, $2+1=3$, $3-1=2$, $3-2=1$. В дадения случай $1+2$ е равно на $2+1$. Процесът е един и същ, резултатът е същият, но съдържанията не са еднакви. Аритметически $1+2$ и $2+1$ е едно и също, но в природата не е едно и също. В равенството $1+2=3$ умът е вложил повече капитал. В равенството $2+1=3$ сърцето е вложило повече капитал. Как ще обусловите капитала на волята?

$$1+2+3=6$$

$$2+1+3=6$$

$$3+1+2=6$$

В първия ред имате резултатите на ума, във втория ред имате резултатите на сърцето и в третия ред имате резултатите на волята. Резултатът и на трите реда е шест, но съдържанието е различно. Шест е форма, а съдържанието на тази форма навсякъде се различава. Шест, шест, шест – формите са едни и същи, съдържанията на тези форми са различни. При първия ред имате светлина, при втория ред имате топлина, при третия ред имате сила. Все шест, шест, шест, но те са три шишета с три различни съдържания.

Казвате, че не можете да направите нещо. Някой, който иска да учи цигулка, казва: „За да уча, трябва да разполагам

със стая, с цигулка, с лък. Като ги нямам, не мога да свиря. Способен съм, но нямам условия“. На втория ден пак казва: „Да имах цигулка, да имах лък...“, но цигулката все не идва. Какво трябва да направи този човек? Един негов приятел има цигулка и се учи да свири. Когато приятелят му учи, нека да му каже: „Дай ми и аз да уча малко“. Няколко негови приятели са цигулари – да ходи при единия, при другия, да им казва: „Разреши ми днес малко да посвиря“. Днес при един, утре при друг – така самият той, както е без цигулка, цигулар може да стане. Като се научи да свири, хората най-после ще му купят цигулка. Този е човек, който обича музиката. Той така трябва да направи.

В природата ти трябва да започнеш не със своето. Христос дава един пример: „Ако сте неверни в чуждото, кой ще ви даде вашето?“. За да придобиеш своето, ти, най-първо, трябва да служиш на хората. Няма да започнеш със своето, но с чуждото. После ще ти дадат твоето. А вие сега искате, като дойдете в света, изведнъж да ви дадат вашето. Заблуждавате се. Отреденото за тебе ще ти се даде само тогава, когато станеш достоен, когато станеш способен да не злоупотребяваш с онова, което Господ ти казва. Вие казвате: „Духът ще дойде“. Духът най-накрая иде. Когато си готов, той ще дойде и ще ти донесе твоето. Ако Духът дойде и види, че ти не си достоен, не си способен, твоето никога няма да ти остави, защото, ако ти го остави, може да направиш погрешка, която после мъчно се поправя.

Когато Бог ти даде твоето, вече не се позволява да направиш нито една погрешка. Преди да е дошло твоето, може да правиш погрешки; като дойде твоето, никога не може да правиш погрешки. Преди човек да стане първокласен виртуоз, позволява се тук-там да вземе фалшив тон. Щом стане първокласен виртуоз, не му се позволява фалшив тон и ако вземе такъв, ще го забият на вили и мотовили. В природата е така: ако направиш и една погрешка в тона, ти ще направиш цяла пакост в един музикален свят. Затова, дадат ли ти музиката като твоя собственост, ти не трябва да правиш никаква погрешка. Питаш: „Защо не съм музикант?“. Защото правиш много погрешки. – „Кога ще стана?“ Когато престанеш да правиш погрешки. Като престанеш да правиш погрешки, добър човек ще станеш. Като престанеш да правиш погрешки, умен човек ще станеш. Като престанеш да правиш погрешки, силен

човек ще станеш. Докато правиш погрешки, дотогава лош ще бъдеш. Докато правиш погрешки, дотогава глупав ще бъдеш. Докато правиш погрешки, дотогава безсилен ще бъдеш. Такъв е законът. Аз разглеждам в динамичен смисъл процеса, който действа в природата.

Говорим сега за самовъзпитанието. Вие казвате: „Това нямам, онова нямам“. Човек всичко има. Вие всичко имате. Имате единица с три нули. Всеки един от вас е единица с три нули. Тези нули са три условия, които трябва да обработите. Представете си, че имате едно бяло и едно черно шише. Какво означава даденият цвят? Черният цвят означава, че нещата са събрани. Допуснете, че черният цвят показва, че шишето е пълно, а белият – че шишето е празно. Вие не сте преподавали науката за цветовете, но черният цвят означава пълно шише, а белият – празно. В черното шише намирате течност. Бялото е празно. Защо е празно? Защото, като обича да дава, то е давало и се е изпразнило. Черното, като обича да взема, се е напълнило. Вие мислите: „Защо черното шише се е напълнило, а пък бялото се е изпразнило?“. Защото едното дава, а другото взема. Добре, но после намирате, че черното шише е празно, а бялото шише е пълно. Нали всякога бялото показваше, че шишето е празно, а черното – че шишето е пълно? Като сте намерили, че сега черното е празно и бялото е пълно, как ще го обясните?

Щом черното шише се е изпразнило, това показва, че е имало някаква пукнатина, защото законът в природата е такъв: черно шише не се изпразва от гърлото, откъдето се сипва съдържанието. Съдържанието на черното шише изтича от някоя пукнатина. Щом намерите, че едно черно шише е празно, значи то има някъде пукнатина, защото не може от гърлото да се изпразни. Една черна каса е изпразнена – някаква дупка има в нея и някакъв апаш през дупката я е изпразнил. Изпразването на черното шише как се нарича? Изпразване на касата. Но касата не е отворена, обрана е, значи черното шише е обрано. Ако бялото шише е празно, там престъпление няма. При бялото шише, при бялата каса, там сам господарят е извадил парите. Когато бялото шише е празно, това показва, че господарят е извадил съдържанието. Когато черното шише е празно, тогава някой апаш е извадил съдържанието, следователно престъпление има. Вие сега имате по едно чер-

но шише, в него е вашето богатство. Ако вашето богатство изчезне от черното шише, значи са ви обрали. Къде е причината да ви оберат? Никой в света не може да ви обере, докато вие не го научите как да ви обере.

Ще ви приведа един пример. В едно лондонско училище за големи мошеници професорът по кражба обучавал един от способните ученици как да обира хората. Този професор имал хубав часовник и в ученика един ден се зародила мисълта да го открадне. Като взел часовника, ученикът казал на професора: „Аз исках първо тебе да оберя, да ти покажа, че съм научил занаята“. А той отговорил: „Аз не те учих мене да обираш, учих те да обираш другите“. Питам: ако този професор не беше учил ученика си как да обира, последният щеше ли да го обере? Той го е научил на всичкото изкуство. Аз намирам една слабост в този професор. Каква е тя? Не е допускал, че ученикът му ще си позволи да обере самия него. Но ученикът си мисли: „Дали ще мога да го оберя, без да усети?“. После му казва: „Аз те обрах, за да ти покажа, че съм научил вече това изкуство“.

Ето къде вие правите погрешка. Някой ден ще ви се прииска да имате слуга. Първият, който ще се яви да ви слугува, е дяволът. Той ще дойде да ви се представи, ще каже: „Научи ме на тази добродетел, ти имаш знания“. Дяволът смирен ще дойде, но да знаете: той ще ви обере. На ученика не му трябват слуги в света. Ще се откажете от слугите, защото, ако имате един слуга, той ще ви обере. Първият слуга, който ще дойде, това е дяволът. Затова законът казва: не разчитай на своите слуги, това е опасна работа. Разчитай на себе си, не разчитай на чуждите умове. Разчитай на своя ум и на своето сърце, а после разчитай на чуждите умове, на чуждите сърца, на чуждите воли. Такъв е законът. Щом разчиташ на ума на другите хора и на сърцата на другите хора, ти ще паднеш в една погрешка. Не че е лошо да разчиташ на нещо – разчитай на това, което Бог ти е дал. Законът седи така. Стани слуга на себе си, не ставай преждевременно господар.

Погрешките на какво се дължат? Те не се дължат на вас, дължат се на вашите слуги. Ти имаш един слуга, но законът в природата е, че не се държи отговорен слугата, а се държи отговорен господарят. Ти на ума си ще станеш слуга, на сърцето си ще станеш слуга и на волята си ще станеш слуга. Ти ще се

научиш да им слугуваш. След като се научиш да слугуваш на ума си, след като се научиш да слугуваш на сърцето си, след като се научиш да слугуваш на волята си, тогава ще дойдеш до положението те да ти служат. Да бъдеш слуга, то значи да се учиш. Няма какво ти да учиш ума си. Умът е професор, той знае. Впрегни ума си на каквато и да е работа и той ще ти каже какво да правиш, учен е той. Впрегни сърцето си на работа, то ще ти каже какво да правиш. Впрегни волята си на работа, тя ще ти каже какво да правиш. Умът, сърцето, волята – те са много учени. Човешкото сърце е много учено. То казва: „Каквата погрешка направя, аз я изправям“. От вашето гледище сърцето прави погрешки. Кога прави погрешки? Когато го направите ваш слуга. Когато вие станете слуга на сърцето, то няма да прави погрешки. На вас ви се вижда чудно как е възможно да е така.

Да ви приведа един пример. Допуснете, че сте баща, който има много красива дъщеря. Ако вие сам ходите в бакалницата, а дъщеря ви седи вкъщи и учи, тогава младите момци ще могат ли да я целуват, да я прегръщат? Не, тя ще бъде чиста, няма да се окаля. Но ако я направите ваш слуга, да ходи в бакалницата, тя все таки ще се окаля. Първо, обувките си ще окаля, второ, хората ще ѝ кажат някаква лоша дума. В този разказ аз това подразбирам: ако слугуваш на сърцето си, ти ще го предпазваш от лошото влияние на света; ако накараш сърцето си да ти слугува, то, без да иска, ще направи погрешка. Сърцето много пъти е правило известни погрешки, без те да са негови. Аз сега ви говоря за онова, Божественото сърце. Защото има едно сърце в нас, което погрешки не прави. Има едно сърце привидно, което прави погрешки. Има един ум, който не прави погрешки. Има един ум привиден, който прави погрешки. Има една воля, която не прави погрешки. Има една воля привидна, която прави погрешки. Аз ви говоря за един ум, който не прави погрешки, говоря ви за едно сърце, което не прави погрешки, говоря ви за една воля, която не прави погрешки. Ако тази воля някой път направи погрешка, погрешката е в нас, понеже ние сме станали преждевременно господари, ние не ѝ слугуваме.

Слугувайте добре на вашия ум, слугувайте добре на вашето сърце, слугувайте добре на вашата воля – това е разрешението в новото, за да имате всякога подтик. Няма да се

обезсърчавате. Обезсърчението иде от привидния ум. Обезсърчението иде от привидното сърце. Обезсърчението иде от привидната воля. В Божественото няма обезсърчение, там лесно се изправя всичко, там погрешки няма. Ако имаш един приятел, когото обичаш като себе си, и ако този приятел бръкне в твоята каса, ти ще го считаш ли за престъпник? На тебе ще ти е приятно, че е взел от твоята каса. Ако имаш градина, твоят приятел влезе в нея и си откъсне от плодовете ти, на тебе ще ти стане приятно, ще считаш това за привилегия. Но ако дойде в градината ти един, когото не обичаш, тогава ще кажеш: „Как смее да идва!“.

Там, където има любов, престъпление няма. Там, където няма любов, престъпление има. Там, където има светлина, погрешки няма. Там, където няма светлина, погрешки има. Където има любов, светлина и сила, там насилие няма. Където няма любов, няма светлина, а няма и сила, там насилие има. Това е новото. Ако искате да се самовъзпитавате, трябва да имате тази ясна идея. Аз ви говоря за процеса на самовъзпитанието. Този е добрият начин да се възпитава човек. Ако така не се възпитава, той ще има много голямо разочарование в света, ще се мъчи за нищо и никакво. И ако всички хора се мъчат, те се мъчат по единствената причина, че нямат вяра в Божественото си сърце, в Божествения си ум и в Божествената си воля.

Казваш: „Не ми върви“. За да ти върви, престани да бъдеш господар, стани слуга. Или казано другояче: за да ти върви, започни да учиш; за да ти върви, започни да прилагаш учението. За да ти върви, започни да прилагаш и да изпълняваш. Това е постижението, което всеки човек може да има.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

3. лекция, 13 октомври 1939 г., София, Изгрев

ОТМЕРЕНИ ОТНОШЕНИЯ

Отче наш

Имате ли зададена тема? (– *Имаме.*) Може да четете. (*Прочита се темата „Най-малкото постижение“.*) Сега пишете върху най-малкото лишение. Мислите ли, че всякога най-малкото постижение е добро, а най-малкото лишение е зло? Пишете тогава по темата: „Най-малкото добро лишение“.

Кое е постижение и кое е лишение? При топлината снегът се топи, значи снегът се лишава. Когато изгрее Слънцето, кой придобива най-първо светлината? Високите върхове. При тях иде тя най-първо. Високите върхове се осветяват повече и по-рано, долините се осветяват по-късно. Защо тогава ниските места са по-топли, а високите – по-студени? Ако те огрява повече светлината, лишаваш ли се от топлината?

Кои хора имат повече топлина? Здравите имат по-малко топлина, болните – повече. Щом се разболееш някой, той започва да страда от изобилие на топлина и всичкото лечение се свежда към това да се намали малко топлината. От богатство на топлина страдат болните хора, а здравите някой път страдат от недоимък на топлина. Някои здрави хора трябва да се разболеят, за да станат по-здрави. Здравият човек, който се е лишил от топлина, трябва да мине през пояса на болестта, за да му се даде повече топлина и да стане по-здрав. Болестта представлява една долина, в която има едно здравословно слизание и едно болезнено слизание, има едно здравословно качване и едно болезнено качване. Значи, човек, за да стане по-здрав, трябва да придобие известно количество топлина.

Топлината може да бъде механическа, органическа и психическа. По какво се отличават механическото, органическото и психическото движение? В едно механическо движение няма никаква чувствителност. Например вашият нокът механически е прикрепен към пръста ви и колкото и да го стържете, няма тази чувствителност. Известни части на вашия организъм са прикрепени механически – както и да ги пи-

пате, нямат чувствителност. Значи в механическите процеси съзнанието е едно колело, което отвъртре се движи механически. Колело, което се движи механически, не усеща никаква болка. Мислите ли, че когато се счупи, това колело ще страда? Да кажем, че съзнанието на човека се намира в предната част на мозъка. Разгледано биологически, там има известни бели влакънца, в които се явява съзнанието за болка. Когато организмът е свързан с тия центрове в предната част на мозъка, човек чувства болка. Ако се прекъсне тази връзка, и целия крак на човека да изгориш, той няма да почувства болка. Когато някой човек стане безчувствен, той никак не усеща известни болки.

У някои хора чувствителността се усилва, а у други се намалява. Кое е по-добро – когато се намалява чувствителността или когато се усилва? Някой път е добре, когато се увеличава, а някой път е добре, когато се намалява. Ако чувствителността чрезмерно се увеличи, човек не може правилно да функционира на физическото поле. Деца, които са високоорганизирани, след като се изпратят в училище и завършат гимназия, стават по-чувствителни. Учените хора се отличават по това. Увеличаването на чувствителността зависи от мозъка – едновременно с развитието на мозъка се развива и тя. Ако чувствителността в човека не се развие, неговите способности няма да се проявят. Ако не се увеличи чувствителността ти, ще е невъзможно да различаваш цветовете. Тогава какъв художник ще бъдеш? Ако не се развие чувствителността на слуха ти, какъв музикант ще бъдеш? Ако не се развие чувствителността на езика ти, какво ще можеш да различаваш с него?

Опитвали ли сте каква е чувствителността на пръстите ви – едва да докоснете кожата на някого и да можете да познаете мека ли е, или не? Направете някой път опит едва да се допрете до някого, да видите какво ще бъде вашето впечатление: гладка ли е кожата му, или не е гладка; мека ли е, или не е мека; тялото му студено ли е, или не; и как всичко това ще въздейства върху вас. Когато чувствителността на човека е нормална, приятно му е да докосва. За да познаете дали сте здрав, или не, пипнете някой камък, пипнете някое дърво. Когато сте болен или неразположен, можете много пъти да си помагате, като идете при някое дърво и само го пипнете – едва да се докоснете до него, да видите какво влияние ще уп-

ражни това докосване върху вас. Не да прегърнете дървото, да го стиснете, но едва да го докоснете с лявата си или с дясната си ръка. Направете някой път опит, когато сте неразположен духом, когато ви е тъмно, да идете при някое дърво – череша или слива, или каквото и да е, но да е дърво, към което имате разположение. Ако не обичате някое дърво, не го пипайте. Някои от вас може да нямат особено разположение към известно дърво. Някои обичат повече череша, други – сливи, и не само плодовете, но самото дърво обичат повече.

Сега във вас може да се зароди мисълта: „Защо да правя този опит?“. Аз не ви питам защо правите опита да носите златен пръстен. Вие сте учен човек. Има учени хора, които носят пръстени. Някои носят пръстен на първия пръст (*показалеца* – бел. ред.), други – на средния или на третия (*безименния* – бел. ред.), а някои – на малкия пръст. Или някой обича да има на дрехите си черни копчета, друг обича пъстри, а трети обича бели. Има и мъже, и жени, които обичат да носят известни предмети, наричат ги амулети. Някой обича да носи брошка. Какво ще му допринесе тази брошка? Друг обича да носи камъни, те може да са в разни цветове: син или червен, или портокален, или виолетов, или черен.

Цветовите са свързани със състоянието на човека. Разните цветове са свързани с разни състояния. Когато човек е активен, тази активност иде от червения цвят. Червеният цвят е етикет на активността на живота. Ако държиш в ума си червения цвят, ще привлечеш онази сила в природата, която ще ти придаде активност. Той е средата, през която енергията минава. Ако не държи червения цвят в ума си, тази жизнена енергия не влиза в човека. Или някой път в тебе се е набрала някаква аномална енергия и ти си раздразнен. За да премахнеш това чувство на раздразнение, трябва да държиш в ума си синия цвят – той ще ти даде успокоение. Когато човек се дразни, това се дължи на факта, че му липсва нещо и тази липса не може да се задоволи.

Представете си простия пример: ученик сте, съзнавате, че нямате пари, пък ви трябват за книги, за храна. Като сте без пари, гостилничарят няма да ви кредитира. Онзи книжар, от когото трябва да си купите книги, и той няма да ви ги даде на вересия. Какво ще е тогава състоянието ви? Нали сте имали такива моменти на безпаричие? Какво сте чувствали? Безпа-

ричието е липса на зеления цвят. Когато зеленият цвят липсва, безпаричието иде. Онова, чрез което се събират парите, е синият цвят. За да добиеш пари, непременно трябва да бъдеш спокоен. Силният човек е винаги спокоен. Слабият човек е винаги неспокоен. Когато дойде вятърът, кого тревожи повече – канарите или листата? Като задуха, листата започват да се люлеят, голяма тревога ги обхваща, обаче канарите остават спокойни. Престане ли вятърът, всички листа утихват. Тревогата на листата за тяхно зло ли е? Питам: като духа вятър, кой приема повече влага – малките листа или канарите? Листата приемат в дадения случай повече.

Сега аз говоря за онзи закон, който съществува в света и по който човек се развива. Едновременно в три посоки се развива човек: механически, без да съзнава; органически, като чувства; психически, като има вече самосъзнание. Психически развитието седи в самосъзнанието. Ти в това самосъзнание имаш две чувства: едното е да се радваш на известни придобивки, другото е да съжаляваш, че не си придобил нещо. Съзнаваш, че имаш известна сила; друг път съзнаваш, че нямаш сила. Съзнаваш, че си направил нещо добро; някой път съзнаваш, че си направил нещо зло. Постоянно се менят тия състояния. Някой път си разположен, някой път не си разположен.

От какво зависи разположението? От синия цвят. Човек, на когото му липсва синият цвят, е неразположен, той чувства един недоимък. Синият цвят съдържа психическата енергия на вътрешното богатство. Човек, който съзнава, че има вътрешно богатство в себе си, е доволен. Синият цвят е емблема, че имаш придобивки. Вярата, когато се развива в човека, е свързана със синия цвят. Синият цвят показва силата на тази вяра. Когато в приложението на вярата усещаш в себе си светлина, когато има вече една мека светлина в ума ти, тогава синият цвят е там. Светлината показва, че това, което имаш, можеш да го прилагаш. Някой път имаш вяра, но не можеш да я приложиш. Чувстваш едно вътрешно задоволство, чувстваш, че можеш да пееш, но си мълчиш, не се проявяваш. Или да кажем, в себе си ти оценяваш кой как пее. Мислиш, че много знаеш, но ако те накарат да пееш, не можеш – ти можеш да оценяваш. Не можеш да пееш, но си даваш мнението. Казваш: „Този не може да свири“, а ако тебе накарат да сви-

риш, не можеш. Идеш някъде, оценяваш една картина. Ти да я нарисуваш, не можеш, пък си даваш мнението. Човек, който не може да рисува, той не може да има и устна представа за рисуването.

Опитвали ли сте вие да нарисувате някой път един мек поглед? Мекотата на погледа от какво зависи? Ако махнете клепачите от очите на човека, вие никога не можете да познаете дали погледът е мек, или не. Мекотата на погледа зависи от клепачите. При онези хора, които имат мекота в себе си, се образуват известни линии на горния клепач. Ако сега ви накарам да нарисувате един мек човек, да пресъздадете онова усещане за мекота, как ще го направите? Вие искате да бъдете меки. Огледайте се в огледалото, да видите каква форма имат очите ви. Щом създадете състоянието на мекота във вас, клепачите ви веднага ще се нагласят, ще вземат известна форма съобразно това състояние. Или искате да създадете едно весело състояние в себе си, да се покажете весел – не засмян, но весел. Щом създадете това състояние в себе си, веднага очите ви ще го покажат, ще придобият весело изражение, пък и устата ви ще вземе участие. И в мекотата устата взема участие.

Когато човек е много активен, ноздрите му постоянно се движат – ту едната, ту другата се повдига неволно. Ако носът престане да се движи, това ще докара едно болезнено състояние. Той трябва да се движи, но едва забележимо, трябва да има трептения, но фини, хармонични. Някой път трептенията на носа са дисхармонични, едната му страна се движи повече от другата. Две принципни положения има: едната част на носа показва мекота, другата показва сила. Когато човек стане силен, едната страна на носа му се движи повече; когато е по-миролюбив, движи се повече другата страна. Както при миролюбивия, така и при войнствения човек се движи и устата, но при миролюбивия по един начин, а при войнствения – по друг начин. Също така има разлика между движенията на човек, който вярва, и движенията на човек, който не вярва. Защото вярата се изразява чрез известно движение и безверието се изразява чрез известно движение. С какво движение ще покажете най-малкия страх? Минава край вас мишка или паяк, или пък се приближава някой, който държи игла, за да ви убоде. Вие не се дърпате, имате самообладание, но все таки тялото ви прави една конвулсия. Някой взема една пръчка и

се приближава – страхливият се оттегля, а смелият заема отбранителна поза.

Питам: от какво произтича страхът в човека? На какво се дължи най-малкият страх и на какво – най-големият? Страхът във физическо отношение винаги иде от едно чувство. Представете си, че стоите в равновесие – тогава във вас няма страх. Докато пазите това перпендикулярно положение, това равновесие във вас, вие сте смел. Но при най-малкия усет, че изгубвате опорната точка в себе си, във вас вече идва страхът, че може да паднете на една или на друга страна. Например някой чувства, че ще припадне. В този вътрешен страх той получава конвулсии, затова взима известни мерки. Какво прави болният, когато мисли, че ще припадне? Опитва се веднага да седне. Седне ли, страхът му от припадането е много малък. Но ако този болен не седне, страхът се увеличава. За да се избави, той вече направо ляга. Ако човек падне по лице, то е един вид страх; ако падне по гръб, то е друг вид страх. Какъв е страхът на този, който пада по лице на земята? На бойното поле едни умират с лице към земята, други умират с лице към небето; то не е произволно. Този, който се е обърнал нагоре, към Слънцето, той е по-силен. Този, който е паднал с лице към земята, той повече е свързан с нея, казва й: „Ти сега ще ми помогнеш“. Който се е обърнал с лице към земята, очаква помощ от земята – той лежи по корем. Който гледа нагоре, очаква помощта от горе да дойде – той лежи по гръб. Умрелият ги заравят с лицето нагоре – очакват възкресението, идването на Христа.

Като сте изплашени, вие гледате надолу. Когато ученикът не си знае урока, в него се явява страх. В този страх влиза желанието за скриване – не иска учителят да разбере, че не знае, затова навежда очите си надолу. Ако учителят разбере, че ученикът не знае, може да си промени мнението за него, да помисли, че е неспособен. Понеже в ученика е събудено честолюбието, той иска да се скрие, навежда си погледа, да не познаят, че не знае. Той може да заеме една особена поза, която е пак признак на един вътрешен страх. Да кажем, явява се и във вас страхът, че не знаете. Какво трябва да правите с това състояние? Представете си, че имате тази спънка в живота: нерешителен сте. Някой път човек страда от голяма нерешителност. Имате плюс и минус – решителност и нере-

шителност. По какво се отличават двама души – един, който е решителен, и друг, който не е решителен (фиг. 1)?

Фиг. 1

На решителния човек главата винаги е по-широка, а на страхливия е по-тъсна. Значи главите на решителните са широки, главите на нерешителните са тесни. Да кажем, имате четиринайсет или петнайсет сантиметра ширина на главата – нормално е това. Но при шестнайсет сантиметра, при седемнайсет сантиметра ширина, то е вече глава на престъпник – такъв човек може да убие друг, пет пари няма да даде. Този, който има четиринайсет сантиметра ширина на главата, може и десет пъти, и сто пъти да ти каже, че ще те убие, но няма да го направи. Този, който има седемнайсет сантиметра ширина на главата, веднъж да каже, и ще го направи. Не трябва да чакаш десет пъти да ти каже нещо човек, който има глава, широка седемнайсет сантиметра. Като ти каже, че ще ти послужи, той ще го направи. Който е с четиринайсет сантиметра ширина на главата, ще ти обещае услуга, но после ще каже, че условия нямамо, времето било дъждовно или пък облачно. Онзи, със седемнайсет сантиметра ширина на главата, и кал до колене да има, ще я прегази, ще направи каквото е обещал – този човек навсякъде е смел.

В широчината на главата има три степени: механическа, органическа и психическа. В числото 17 тия три степени са крайно устойчиви енергии. Хората със 17 сантиметра ширина на главата каквото кажат, правят го, всякога имат достатъчно енергия. Те са като машини, пълни с въглища, с пара – никога не се спират в пътя си. Тези, които са с 14 сантиметра ширина, минават за много миролюбиви. Понеже имат малко енергия, те казват: „Не си струва да се бием, трябва да пестим енергията“. Първите имат излишна енергия, затова навсякъде я изразходват. За да може да става обмяна на енергиите, хора, които имат 14 сантиметра ширина на главата, трябва да дружат с такива, които са със 17 сантиметра ширина. Едните като са много мощни, другите като са мно-

го кротки, обменя се енергията, уравновесява се: $14+17=31$; $31:2=15,5$. Като се уравновесят, получава се широчина от петнайсет и половина сантиметра. В дадения случай диаметрите им са се уравнили. Казвам: енергиите са се разпределили равномерно.

Ако двама души имат по четиринайсет сантиметра широки глави, те ще се колебаят, ще спорят помежду си. Единият ще каже да идат някъде, другият ще каже, че времето не е хубаво – ще спорят, най-после нищо няма да свършат. Други двама, които са със седемнайсет сантиметра широки глави, ще кажат: „Да идем!“ и ще свършат работата. Онези, с четиринайсетте сантиметра, са като Народното събрание: внесен е за приемане закон, разглеждат го два пъти, три пъти, десет пъти, но така и не могат да дойдат до решение. В този случай числото четиринайсет е взело надмощие. Военните в едно заседание или в двайсет и четири часа разрешават въпроса – те имат широки глави. При демокрацията няма широки глави. При военните в двайсет и четири часа се прокарва проектът, а при другите – месец, два, три ще минат и пак ще се отложи разглеждането за следващото заседание.

Понякога и вие така отлагате във вашите събрания, като искате да направите нещо. Например искаш да правиш гимнастически упражнения, но казваш: „Нека да дойде март, когато времето е хубаво... Или април, или май... Ако ги правя зимно време, ще се простудя“. Този, който има седемнайсет сантиметра широчина на главата, като каже, че ще прави упражнения, и през март, и през февруари, и през януари ще излезе вън и ще ги направи. За да можете да направите вие това, центърът във вашия мозък трябва да може да се мени, главата ви трябва да е еластична, да може да се разширява. Всякога широчината на главата ви трябва да може да се увеличава, вашият мозък трябва да може да се разширява психически. А после, като мине задачата, пак може да стесните главата си. Като свири гайдарджията на гайдата, тя се разширява. Свърши ли със свиренето, тя се смалва, свива се.

Казвам: психически постоянно трябва да се разширява мозъкът ви, за да бъдете устойчиви. Широчината на мозъка дава устойчивост на характера. Дължината на мозъка дава инициатива. Хората с широки глави са устойчиви, на тях можеш да разчиташ. Като кажат нещо, те устояват, не се ко-

лебаят. Хората с широки глави издържат на голяма обсада. Три години можеш да ги обсаждаш, те ще издържат. Човек с широка глава двайсет години може да се сърди, издържа той. Един, с четиринайсет сантиметра широчина, след два-три дена ще се примири, ще каже: „Защо да се сърдя?“. Тъй че, ако се дойде до обсадно положение, турете хора със седемнайсет сантиметра широчина на главата, а ако трябва да се прояви миролюбие, турете хора с четиринайсет сантиметра широчина. Но казвам: тия хора, с четиринайсетте сантиметра, са в едно статично положение, те не могат много да свършат. Те може да имат много хубави идеи, но трябва да дойдат до приложението на своите идеи.

Тия мерки, за които говорим, са свързани с ред други числа, с ред други мерки на главата. Четиринайсетте сантиметра широчина са свързани с друго едно число. Каква е например широчината на вашето чело, каква е широчината на задната или на горната част на главата ви? Има няколко числа, които трябва да се вземат предвид. От психологическо гледище трябва да се вземе предвид какъв капитал има човек – какъв материален, органически и психически капитал има. Казвам: тия числа, които разглеждаме, зависят от наследствените черти в човека, от чертите на ред поколения, които са живели преди него. Месоядните животни са развили широчината на мозъка – при всички тях главата е широка. При всички тревопасни животни главата е тясна, но и по-дълга. Всички тревопасни животни по-голяма инициатива имат. Месоядните са по-подвижни, по-енергични само когато са гладни, а щом се нахранят, те стават чорбаджии, друго разположение имат. Вземете например лъва: нахрани ли се, той ляга и който и да минава, не става да го гони. Котката, като се нахрани, и тя сяда, прави си тоалета, наблюдава само наоколо.

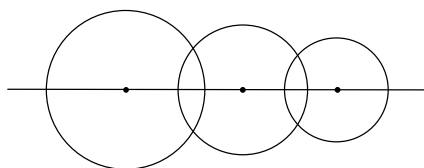
Казвам: при хората законът е същият. В миролюбивите хора напречният диаметър на главата е по-тесен; в енергичните хора, в малко лошите по характер хора главата е широка. Но това е общо казано, има и изключения. Според това, което съм намерил в моите изследвания, нормално е главата да е широка петнайсет сантиметра. При някои е широка четиринайсет, тринайсет, дванайсет сантиметра – много миролюбиви са тези; при други е широка шестнайсет или седемнайсет сантиметра. В моите изследвания само при няколко души ма-

кедонци съм намерил седемнайсет сантиметра широчина на главата. В тези случаи главата е сплесната отзад, а отстрани е широка. На един човек от Кукуш, чиято глава беше седемнайсет сантиметра широка, му казах: „Ти претрепваш човека, без да ти мигне окото. Главата ти го показва“. „И оттатък минавам! Хич няма да ми мигне окото!“ – каза той. Някому главата е четиринайсет сантиметра широка – много миролюбив е той, отстъпчив. Този ми казва: „Откъде знаеш това? Аз по натура съм такъв“. А аз виждам, че главата му е четиринайсет сантиметра широка. Тези мерки се отнасят за човек в зряла възраст, поне 21-годишен. Ако човекът е на двайсет или на деветнайсет, или на осемнайсет, или на шестнайсет години, мерките тогава ще бъдат други. Всичко това е механическата страна на въпроса.

Широчината от четиринайсет сантиметра може да се измени, да се развие, защото човек може да се развива и психически. Когато иска да стане активен, той може да развие диаметъра на своя мозък – сам може да си създаде условия за това. Ако сега ви накарам да пее, някои от вас ще запеят, пък някои няма да запеят. Човек трябва да има тази подвижност на ума – психическа и органическа подвижност, другото положение е статичното. Когато човек е в статично положение, той, след като е учил дълго време, употребява мозъка си, но като един грамофон, на който се пуска плоча. Човекът казва на мозъка си: „Помни, помни“, грамофонът завърта плочата – пее, но след като изпее песента, спира. Това е механичното положение. Онези хора, които имат органическа и психическа подвижност, те всякога имат разположение. Прогресът на човека е в това.

Сегашните хора едва са минали в органическото развитие. В тях няма органически подтик, но има едно голямо колебание за някакво постижение. В човека подтикът даже е чисто материален. Някой става певец, като е турил в ума си идеята да печели пари. Няма ли за подбудителна причина парите, той не пее. Малко музиканти са идеалисти, парите на второ място да държат; малко са художниците, които имат чисто идеална цел. Някои от вас учат, но причината не е психологическа – не е самата наука. Засега имате друга причина: да си уредите живота. Но какво има до го уреждате? Животът на всяко същество, което е родено на Земята, е уреден. Въздух

имате, светлина имате, вода имате – уреден е животът. Като поработите няколко часа, и хляб ще имате. Единствената спънка е само хлябът. Някой път спънка може да са обувките – искате да имате обувки за четиристотин-петстотин лева. Защо да нямате цървули за десетина лева? Вземете кожа и си направете цървули – колко ще ви струва това? Или пък може да си вземете обувки за десет-двайсет лева. Ние сами си създаваме някои излишни, ненужни спънки в живота.

Фиг. 2

При сегашните условия, за да бъдете успешни в живота, не се приближавайте много един до друг. Пазете този закон в света. В една слънчева система пътищата са определени (фиг.2). Трябва да се пазите, когато ще имате среща с някои хора, да не се приближавате много. Някой път усещате, че даден човек е влязъл в орбитата ви от противоположна посока. А някой път усещате, че сте далеч един от друг, казвате: „Много ми е далечен“. То е в реда на нещата. Не искайте да бъдете винаги близо. Какво ще се ползвате, ако сте близо? Природата обича всички неща да бъдат на определена дистанция. Ако един предмет го турите в неговия фокус, може да ви бъде приятен; щом се мести фокусът, предметът не е така приятен.

Като дойдете до един човек и имате най-хубаво мнение за него, нито крачка по-близо не отивайте. Когато давате за някого много лошо мнение, значи вие сте дошли много близо до него – отдалечете се. Нали отбягвате някои хора, които не обичате, гледате да стоите далеч от тях – физически се отдалечавате, но психически сте близо, постоянно ги държите в ума си. Отдалечете се малко, поставете ги надалеч, понеже, като го поставите надалеч, тия грапавини, които имат, няма да ги виждате. Планината се вижда отдалеч идеална. Художниците, като рисуват някоя планина, не я представят такава, каквата е, но такава, каквата не е, придават ѝ едни меки линии. Казвате: „Хубаво е да иде човек в планината, да се разхо-

ди“. Знаете ли колко опасни са планините? Едно малко подхлъзване някъде може да ви коства живота.

Сега всички вие казвате, че нямате дарби. То е едно самозаблуждение. Ще каже някой, че не е талантлив. Тия таланти, които има, не развива, пък иска Господ да му даде други – как тогава ще развие тях? Допуснете, че един човек умее да предизвиква свади. За какво употребява той тази си дарба? Някои са големи майстори в това да направят свада между двама души. Като отидат някъде, те непременно ще объркат работата. Но какво казва този, който скарва хората? Той казва, че тези хора са дошли много близо един до друг, затова трябва да ги скарва, за да се отдалечат малко. Той намира, че бащата е подчинил сина си и не го пуска; майката много го обича, но и тя го държи. Този човек започва да разправя на сина за хубостите на света вън, научно започва да внася в него тази идея. След това синът вече желае да излезе навън. Дотогава не е искал да ходи в странство да учи, а сега казва: „Ще ида в странство да уча!“. Синът съзнава, че може да напусне едно свое психическо състояние. Някой път раздорът, който се прави, е намясто, но някой път може да не е намясто.

Сега някои от вас имат хубаво разположение на духа, мечтаят. В това състояние на мечтателност, в което се намирате, нищо не можете да направите. Трябва да дойде някой, да те разбърка и като те разбърка, да изгубиш равновесието си. Ще кажеш: „Взеха ми мира“. Ти, като изгубиш мира си, ще започнеш да мислиш. Дотогава ти си седял захласнат: „Колко е хубаво! Всичко свети!“. А като дойде едно вътрешно страдание, започваш да мислиш. Казвам: смените, които стават в природата, считайте за добро. Понякога вашето неразположение е намясто, а понякога не е намясто. Когато се смени едно разположение с едно неразположение, последното е намясто. Но когато едно неразположение задълго се задържи, то е вредно, то е опасно. Богатият разчита на богатството си. Сиромасът, който е изгубил вяра в богатството, разчита на своя труд, въпрегнал е ума си на работа.

Аз ви говоря по този начин, понеже вие минавате през тази зона на смените. Всички ще минете през нея, няма да остане нито един, който да не мине. Някои от вас искат да минат без страдания. Едни ще минат през много страдания, други – през по-малко. Който мине през много големи стра-

дания, ще има по-големи придобивки. Който мине през по-малки страдания, ще има по-малки придобивки. Който мине през по-големи радости, по-големи придобивки ще има. Който мине през по-малки радости, по-малки придобивки ще има. Защото придобивките зависят от две неща: от голямата радост и от голямата скръб. Никога след една малка радост няма да дойде една голяма скръб. След една голяма радост иде една голяма скръб. След голямата скръб иде голямата радост – по-голяма, отколкото е била скръбта. След една голяма радост ще дойде винаги една голяма скръб. Редуват се те, равновесие има. Малките скърби се редуват с малките радости. Това са сили вътре в света. Радостта носи една сила, скръбта носи друга сила. Да ви обясня: скръбта, това е един необработен материал, радостта е един обработен материал. Скръбта е един неузрял плод, радостта е един узрял плод. Скръбта е един окапал цвят, радостта е цвят, който сега цъфти. Това са закони в природата.

Казвам: както и да мислите, вие не можете да измените реда, който съществува в природата. Трябва да разберете този ред такъв, какъвто е. Вие може да имате всякакви теории за живота, но теориите трябва винаги да се съобразяват с фактите. Фактите са една истина, която не търпи възражение. Следователно, ако вашето разбиране за живота не съответства на фактите, ако вашите теории влизат в стълкновение с фактите, то вие трябва да коригирате теориите си. Винаги коригирайте вашите мисли, вашите желания спрямо фактите, които стават. Един факт, това е резултат на една мисъл, на едно чувство на едно възвишено същество, което е минало по този път. Вие искате да минете през дадена река, но нямате представа за нейната дълбочина и може да се удавите. Един е преминал и казва: „Тази река има два метра дълбочина“. Ползвайте се от опитността на тези, които са преминали реката.

Всички хора са много заети със своя личен живот. Може някои да се смушават от нещо. Най-голямото смущение произвежда храната, най-голямото смущение произвежда жаждата, най-голямото смущение произвежда въздухът, най-голямото смущение произвежда светлината. После се раждат ред други по-второстепенни смущения. В живота тия работи са предвидени. Един ваш другар е предприемчив, нахален, друг пък е много скромен, срамежлив. Питам: срамежливият

какво може да направи? Ако пратите един срамежлив човек на фурната да ви вземе хляб и друг, който не е срамежлив, кой ще донесе хляба по-скоро? Срамежливият цял ден ще стои в тази фурна и ще чака – срам го е да поиска хляб. Намясто е срамът, но цял ден да се срамуваш да кажеш нещо! Вие имате известни убеждения и някой път ви е срам да ги изкажете. Знаеш много добре един чужд език, но не искаш да покажеш това, срамуваш се. Един българин и един французин не могат да се разберат, ти знаеш френски език и те е срам да се намесиш, да станеш преводач, да могат да се разберат тези двамата.

Радвайте се на това, че хората имат нужда един от друг. Всички хора имат нужда един от друг. Природата е надарила хората различно, не е направила и две същества еднакви, всички се различават. Всяко същество носи такова качество, каквото другите нямат; всички същества носят такива качества, каквито другите нямат. И като се съединят две същества, една хармония се явява. Ако хората нямаха нужда един от друг, те щяха да бъдат разделени. Въпросът е, че ние не трябва да влизаме в орбитата на една комета, която иде в пространството. Трябва да бъдем в един организиран свят. След препятствията в живота всякога ще дойдат благоприятните условия. Вие, които живеете тук, в умерения пояс, зимно време нямате условия, но като минат тия три месеца – декември, януари, февруари, като дойде март и започне пролетта, условията ви се проявяват.

Сега ще ви запитам като онзи гръцки свещеник, който на една задушница, след като наредил хлябовете на една камара пред себе си, запитал своите пасоми: „Братя селяни, виждате ли ме?“. – „Виждаме те, дядо попе. Виждаме малко от калимйавката ти.“ – „Идната година никак да не ме виждате.“ Никак да не го виждат зад камарата хлябовете – това издава користолюбие. Ако искате да не ви виждат хората, то не е скромност. Човек не трябва да се показва, но и не трябва да иска никак да не го виждат хората зад камарата хлябовете. Какво трябваше да каже този свещеник? Той трябваше да каже: „Искам идната година да ме виждате повече. Не само калимйавката, но и главата ми да виждате“. В психическия свят другояче седи това *никак да не ме виждате* – тази калимйавка трябва да бъде по-висока, да поспадне това, което сте взели, да раздадете богат-

ствата, които имате във вас. Мнозина държите методите на свещеника: идната година искате да не се виждате; богатството ви така да се повдигне, че никак да не ви виждат. Всички вие искате да бъдете видени, както свещеникът иска да блъде видян. Нали знаете какво се прави на задушница? Четиридесет-петдесет жени се събират и на едно дълго платно нареждат варено жито, пити хляб. Свещеникът обикаля, реже от питите, взема си по един дял. Преди да е опял, иска да го видят. След като опее, понеже всичият хляб за него остава, казва: „Да не ме виждат, понеже всичко, каквото има тук, трябва да си го взема“. Това схващане е чисто материалистическо.

Някой път казвате: „Човек не трябва да се показва“. Човек трябва да се показва, но намясто. Ако знаеш да пееш, пей на хората, защото така те ще се ползват. Ако човек знае да се покаже навреме, всички ще се ползват. Всяка една мисъл, която се проектира в света, образува известни трептения. Някой път, като мислите по даден въпрос, проблесне ви една мисъл отвътре – тази мисъл е дошла от другаде. Човек трябва да мисли по психологически начин, да възприема по психологически начин. Ако така мислите върху това, за което сега ви говоря, ще дойде друга, по-голяма светлина. А вие, като слушате, казвате: „Тази работа е неразбрана“. Според вас кои неща са неразбрани? Това, което можеш да направиш, е разбрано. Щом можеш да пееш, пеенето е разбрана работа. После, при разбраните работи знаеш откъде да започнеш и къде да свършиш. Началото и краят, те са два принципа. Когато знаеш един предмет, ти имаш началото, а краят е в твоята воля. Щом едно нещо можеш да го започнеш добре, можеш и да го свършиш добре, тогава ти го знаеш. Щом започнеш добре и свършиш зле, то е по човешки. Щом започнеш зле и свършиш добре, то е по ангелски. Щом започваш добре и свършваш добре, то е по Божественому. По човешки добре започваш и зле свършваш. По Бога добре започваш и добре свършваш. Човек трябва да мине през трите степени: да започне добре и да свърши зле, да започне зле и да свърши добре и да започне добре и да свърши добре. Това е смисълът на живота.

Казвам: страданията и радостите, това са два живота, които текат. Отношенията между ангелите и хората са такива: тъй като хората започват добре и свършват зле, там, където човек свършва, ангелите започват. Ангелите идат да помагат, да по-

правят. Тъй като ангелите свършват добре, там хората вземат от тях – ангелите има какво да им дадат. Бог съединява: добре започва и добре свършва. На хората, които свършват зле, Бог им дава доброто; и на ангелите, които започват зле, им дава доброто. Той примирява тия два свята.

Сега вие живеете в света на постоянното разочарование, очаквате някой да дойде да го поправи. Като направите някоя погрешка, кой ще я поправи? На какво трябва да разчитате? Вие трябва да разчитате на вашето съзнание, на вашата съвест, на вашето мислене върху причини и следствия. В разбирането вие трябва да сте прави и в приложението да сте прави. Онова, което сте разбрали, трябва да го приложите. Трябва да разчитате на вашата смелост, трябва да разчитате на вашата твърдост и трябва да разчитате на вашето постоянство.

Казвам: човек трябва да изучава себе си и в даден случай да апелира към онези свои чувства и способности, които могат да му помогнат да постигне нещо. Той, за да бъде смел, за да бъде устойчив, трябва да има известни чувства, на които да разчита. Вие трябва да разчитате на някои ваши способности. Един художник, който добре знае своето изкуство, като вземе кутията с бои, знае как да си служи с тях. Който не знае това изкуство, ще прави опити, ще цапа по платното, после ще каже: „Нищо не излезе“. Вашите чувства и вашите способности са боите на художника. Ако знаете как да ги употребите, ще нарисувате нещо хубаво. Ако не знаете, само ще нацапате платното и ще кажете: „Нищо не става“. Някой път и платното, и боите се похабяват.

Каква основна мисъл остана във вас? Щом някой ви обича, не отивайте нито крачка напред, нито крачка назад. Вие сте дошли до едно място и този, който ви обича, иска да ви каже нещо – нито една крачка по-близо не отивайте. Ако някой художник започне да ви рисува, както ви е поставил, така ще стоите. Не трябва да мърдате, за да може да ви нарисува. И ако мърдате, той не може да ви нарисува. Всяко от листата на едно дърво стои на мястото си – те може да се допират, но всяко остава на мястото си. Ако сипете пясък в едно шише, пещчинките са много близо една до друга, но има само търкане между тях, никаква органическа връзка няма – има близост, няма никакво сродство. Търкането е нещо механическо.

Това помнете: този, който обича – нито крачка по-напред, нито крачка по-назад. Нито напред, нито назад – тогава ще вървите по пътя на вашата орбита. И не бойте се.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

4. лекция, 3 ноември 1939 г., София, Изгрев

ПРАВИ И КРИВИ ЛИНИИ

Отче наш

Имате ли тема? (– *Имаме.*) Каква? (– *Най-малкото добро лишение.*) За другия път пишете върху: „Функции на правите и кривите линии“.

Вие трябва да мислите. Например да мислите какво дава една права линия, която се развива на носа. Вие трябва да изучавате ония хора, които носят правите линии, както и ония, които носят кривите линии. Вие мислите, че линията на някой нос е права – то е проекция на правата линия. Ако разглеждате един човек отблизо, той ще ви изглежда по-голям, а ако го разглеждате отдалеч, ще ви изглежда по-малък. Всъщност кое е реалното в тези два случая? Вие трябва да коригирате нещата. Мислите, че човек, който е близо, е по-голям, а който е далеч, е по-малък – то е относително. Като гледате един предмет под микроскоп, толкова голям ли е, колкото се показва, или е увеличен две-три хиляди пъти? С микроскопа виждате предметите увеличени, а ако сте без микроскоп, не можете да го видите.

На какво се дължи това, че като виждате предмета отдалеч, имате една реалност, а като го виждате отблизо, имате друга реалност? Когато го гледате отдалеч, виждате в него само външната страна. Когато се приближи, виждате в предмета и подробностите. Отдалеч само няколко важни черти се виждат. Ако гледате даден човек от много далечно разстояние, какво ще видите? Ще видите само един силует. Като се приближавате постепенно към него, ще започнете да виждате тялото, главата, после очите, веждите, устата, носа. Виждате силуета на някакъв човек и казвате: „Аз го видях“. Кое е онова в него, което сте видели? Понятието за човек е еднакво у всички, но всеки един от вас, ако го накарат да нарисува даден човек, ще го нарисува с тия черти, които са му направили впечатление. Кое е най-важното в човека? Като срещнете някого, кое ви привлича вниманието? За един казвате, че е много добър, друг ви се вижда енергичен, трети – флегматичен.

По какво ги определяте? Казвате за даден човек, че е умен. По какво го определяте? Казвате, че е весел или малко меланхоличен, или нервен, или сприхав. По какво забелязвате това? Да направим една аналогия: приближавате се към един предмет, пипате го, казвате, че е студен или горещ. Горещината вие не я виждате, усещате я. Кои неща се виждат и кои се усещат? Каква е разликата между виждането и усещането? Красотата чувства ли се, или се вижда? Топлината усеща ли се, или се вижда? Топлината се усеща. Това са философски въпроси и няма да се спираме повече на тях, понеже всички хора не са философи. Някои хора даже не знаят какво нещо е философия.

Например философски въпроси са какви са причините на красотата и причините на грозотата, какви са причините на здравето и причините на болестта, какви са причините на невежеството и причините на знанието. Всяко нещо има свои причини. Едни считат, че тия причини са разумни, други считат, че са неразумни. Кой са на правата страна? Като ви хване един човек за ръката, ще разбере ли колко сте разумен? А какво ще разберете вие, ако ви стисне ръката? Ако някоя мечка ви стисне, какво ще почувствате? Нейната сила. Кога знанието е разумно и кога знанието е неразумно? Как ще разбереш, че един човек е разумен? Ще почувстваш, че има нещо разумно в обходата му. По неговата обхода, по неговите постъпки ти определяш своите чувства. И ако той се обхожда разумно с тебе, ще считаш, че разбира нещо.

Някой цигулар свири. Как ще познаеш, че е умен или не е умен? Как ще познаеш, че един художник е умен или не е умен? Да допуснем, че някой рисува хора с изкривени носове, с изкривени усти, с изкривени уши. Мислите ли, че такъв художник е много умен? Като някой карикатурист, той постоянно вижда само opakото. Да допуснем, че вие сте художници и постоянно изобразявате меланхолията, навсякъде виждате все лошото. Питам: умни ли сте? Не е вярно, че всичко в света е лошо. Ако светът беше само лош, вие не бихте могли да разсъждавате, всичко щеше да бъде еднообразно и нямаше да имате условия за знание. За да имате знание, трябва да има какво да сравнявате. Например ако една повърхност цялата е бяла, каква подробност може да видите в белотата ѝ? Ще виждате белия цвят, но кое ще привлече вниманието ви?

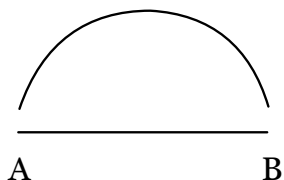
Няма специфичност в белотата. Ако увеличите това, бялото, ще видите, че има някакво различие – тази повърхност не е навсякъде еднакво бяла, на вас ви се е струвало, че е еднакво бяла. Белият цвят е едно вътрешно понятие, тъй както аз го виждам.

По какво се различават човек, който вижда, и човек, който е слеп? Слепият виждат само тъмнина, зрящият вижда повече – и светлината, и тъмнината. Слепият, като вижда само тъмнина, няма понятие за светлината. Зрящият има понятие за светлината, а тъмнината за него е сянка. Слепите хора виждат сенките на нещата. Зрящите хора виждат реалността на нещата. Ако вие се приближите много близо до един предмет, във вашето съзнание той ще покрие реалността и ще виждате една малка сянка. Ако много се приближите до един човек, изчезват тия негови специфични черти, с които ви прави впечатление. Изводът какъв е? Какво трябва да прави човек?

Може ли човек да живее във водата? Не може. За да живее, трябва да бъде извън водата – в нея той умира. Рибата живее във водата и ако я извадите оттам, тя ще умре. Ако човека извадите от водата, той ще живее, и по-добре ще му е. Защо извън водата рибата умира, а човек живее? Там, където човек живее, рибата умира; и там, където човек умира, рибата живее. Вие не сте философи, не можете да разрешите този въпрос. Като разсъждавате защо човек умира във водата, ще кажете, че в нея няма въздух. Във водата има доста въздух. Как рибата намира въздуха във водата, а човек не може да намери? Също така казвате, че рибата без вода не може да живее. Във въздуха има доста вода, но рибата там не може да я намери. Човек намира водата там, където рибата не може да я намери. И там, където рибата намира въздуха, човек не може да го намери. Кой е по-умен тогава? И рибата, и човекът имат по един въпрос, който не могат да разрешат. Рибата намира въздуха във водата, а човек не може там да го намери; човек намира водата във въздуха, а рибата не може там да я намери.

Има два вида мъчнотии. Като срещнете мъчнотиите на рибата, къде трябва да ги разрешите? Във водата. Като срещнете мъчнотиите на човека, къде трябва да ги разрешите? Не във водата, но във въздуха. Има такива мъчнотии, които се разрешават чрез въздуха, има и такива, които се разрешават чрез водата. Ако си сух, как ще разрешиш тази сухота? Във

водата ще я разрешиш. Пък ако си влажен, как ще разрешиш тази влага? В сухотата ще я разрешиш. Сухотата и влагата на какво ще ги уподобите? Ще ви приведа на какво съответстват. Да си сух, то значи да имаш повече светлина. Да си влажен, то значи да имаш повече топлина.

Фиг. 1

Правата и кривата линия на какво ще ги уподобите (фиг. 1)? Правата се образува между две точки. Между две точки може да се прекара само една права линия; и тия точки са съседни, те са много наблизко една до друга. Тогава кривата линия от колко точки се образува? От много повече. Кривата линия е сбор от много прави линии, от много точки. Следователно, когато разрешаваш само един въпрос, ти си в правата линия, когато разрешаваш едновременно много въпроси, ти си в кривата линия. За да разрешиш въпросите в кривата линия, ти трябва да имаш мярката на правата линия. Ако не можеш да разрешиш най-малката мъчнотия, не можеш да разрешиш и голямата. Всяка голяма мъчнотия е сбор от много малки мъчнотии. По същия закон и голямото добро е сбор от много малки добрини. Ако в малкото не си добър, и в многото не можеш да бъдеш добър. Пък ако в многото си добър, и в малкото си добър; в многото ако си лош, и в малкото си лош.

Някой път вие не харесвате себе си. Искате да бъдете някакви, но какви? Ще кажете, че искате да сте красиви. В какво седи красотата на човека? Какъв трябва да бъде човек? Как бихте нарисували идеалния човек? Казвате, че лицето ви не било такова, каквото трябва – не било обло или пък продълговато; челото ви, носът ви, ушите ви не трябвало да бъдат такива, каквито са. Щом не се харесвате, къде е погрешката? Имате тук правата линия *AB*, тя показва един разрез на устата (фиг. 2).

Фиг. 2

Горната и долната устна, това са полета за възприемане, полета на чувствителността. Ти с устата си усещаш онази деликатност, която се крие в някой предмет. Като приближиш

предмета до устните си, като го допреш с тях, усещаш какъв е. Колкото по-дебела е долната устна, колкото по-гладко е това поле, толкова по-развита е чувствителността. Такъв човек е чувствителен в избора на ядене. Например много от животните между хилядите треви правят разлика. Още като бутнат някоя трева, те знаят стави ли за ядене, или не става. Един човек няма да направи тази разлика, но стотвеното ядене, още като го докосне, ще го различи какво е. Чувствителността на устата не е само един вид, много видове чувствителност има тя. У хората, които са много любознателни, горната устна в средата е издадена надолу (това не е като общо правило) – двете странични части са издигнати нагоре, средната част е слязла надолу (фиг. 3).

Фиг. 3

В онези, които много обичат да боравят с чужди работи, носът слиза надолу и се завърта. Носът иска да знае каквото знае устата, казва ѝ: „Научи ме, че и аз да зная“ – слиза той надолу, придобива комична форма. Когато носът иска да научи това, което устата научава, става смешен. Щом се влияе от устата, той става малко комичен, изопачава се. Носът не може да носи формата на устата и устата не може да носи формата на носа, защото устата е силна в пасивното в света. Устата показва една сила, която дава устой. Тя показва устойчивостта на характера: дали човек може да издържа на обсада, или не може. Носът показва дали човек може да победи, или не може. Устата не може да покаже дали ще победиш; тя показва издръжливостта ти каква е. По устата ще познаеш дали един човек може, или не може да издържи в една работа. Дали човек ще устои на думата си, като обещае нещо, това показва устата. Но устата няма да покаже дали този човек ще свърши работата, или не – носът ще покаже това.

Каква е разликата между този, който устоява, и този, който побеждава? Който устоява, той не показва, че ще победи. С устата се започва една война, а с ума се завършва. Яденето е война – захапваш храната със зъбите си, започваш да я дъвчеш. Ако вие някой път ухапете някого, как ще разрешите въпроса? Ако носът ви не вземе участие в тази война, как ще свърши работата? Да кажем, забиете зъби в някого и кръвта му потече. Как ще свършите войната? Много зле ще я свършите. Но ако вземе участие вашият нос, той ще каже: „Този

човек не трябва да го пипаш, понеже е силен“. Носът показва, че не трябва да пипате, защото, ако пипнете, ще се намерите в трудно положение. Дойде ли нещо до устата, тя изпраща между зъбите. Тя има само един метод – каквото дойде, казва: „Ще питам зъбите какво решават“. Зъбите казват: „Трябва да сдъвчем това“. Не всички неща, които се дъвчат, са приятни. Ако сдъвчете един горчив плод, какво правите – изплювате го. Онзи, който не плюе, добре е ял, умът му е взел участие в това ядене, дал си е мнението. Когато устата сама, без ума, разрешава въпроса, тя винаги плюе. Това са общи изводи, които са верни. Ако в една работа само устата е взела участие, само чувствата са взели участие, ти ще плюеш. Ако и умът е взел участие, тогава няма да плюеш, но слюнката ще служи като средство за омекчаване. Слюнката е дадена като средство за смекчаване на ония условия, които имаш, или иначе казано, да може храната по-лесно да влезе в стомаха.

Да дойдем сега до главния принцип. Каква е причината на нещата? Има една разумност в света. Някои казват, че няма никаква разумност в света. Тези само чувстват нещата. Ти минаваш покрай едно дърво, което има листа, подобни на игли, и един лист те бодва. Каква разумност има в това бодване? Никаква разумност няма. Понеже бодването на ръката е болезнено, ти вадиш заключение, че трябва да бъдеш внимателен. Ако бодването е в очите, то може да те лиши от един орган, който ти е полезен. В бодването на листенцето няма никаква разумност, но ако някой твой приятел те бодне с игла, когато си заспал дълбоко, в това бодване има разумност. И не в самото бодване има разумност, но приятелят ти го употребява за нещо разумно, той има в ума си нещо предвид. След като се прояви твоето съзнание, може да ти каже защо те е боднал. Нали всички вие обичате да бодвате? Всеки от вас има една игла, с която бодне. Много обиди се дължат на това, че някой път не знаете как да боднете. Например вместо да забиеш иглата на дълбочина една десета от милиметъра, ти я забиваш на цял милиметър; вместо да я забиеш само веднъж, десет пъти я забиваш. Вие казвате тъй: „Ти си голям невежа“. В какво седи обидата тук? Обидата седи в това, че не говорите истината. Или ти казват: „Ти си много лош човек“. В какво седи лошавината ти? Не знаеш да се обхождаш. В какво седи добрата обхода? Ако накараш някой, който си е счупил крака, да ходи,

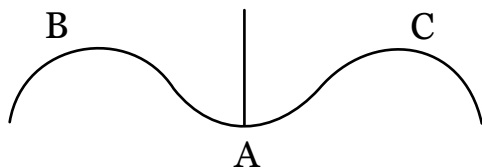
умен човек ли си ти? Какво трябва да направиш с онзи със счупения крак? Ще го вземеш на гърба си, ще го носиш. Тогава ти ще минеш за добър човек, защото ще искаш да помогнеш. Срещаш един здрав човек, качваш го на гърба си – какъв си сега? Този, когото носиш, може също като тебе да върви. Ти му казваш: „Хайде, за да не се умориш, качи се на гърба ми, аз ще те нося“. Питам: какви са съображенията ти? Да носиш този, на когото е счупен кракът, това разбирам, но не разбирам, ако решиш да носиш някого, който е със здрави крака.

Вие не трябва да се спирате, не трябва да сте в статично положение. Какво трябва да правите? На здравия ще кажеш: „Ела да вървим двамата“. Ако го носиш на гърба си, ти си будала. Ако вървите заедно, ти си умен. Ако накараш човека със счупения крак да ходи, тогава ти си от невежите, не разбираш отношенията на нещата. Не ходи с човека със счупения крак. Казвате: „Ние такива глупости не правим“, обаче всички хора все от това страдат. На дълъг път с едно счупено чувство, с едно накарнено чувство не ходи. Защото и на чувствата им се чупят краката. Пък и мисълта има много деликатни крака, сухички, тънки. На чувствата краката са цамбурести (*от думата „цамбур“ – междуметие за наподобяване на звук при падане в течност* – бел. ред.). Счупеното чувство ще носиш на гърба си, здравото чувство ще поставиш в пътя, няма да го носиш.

Природата е скрила някои работи, защото иска да ви опита, да разгадаете тайните. Когато в някоя заключена стая са прибрани ябълки, децата стават любопитни, търсят начин да стигнат до тях, да си вземат. Или често те са любопитни да видят какво има в тръвната*, защото кокошките обичат там да снасят яйцата си. Поглеждат вътре и ако има яйце, посягат, прибират го в джоба си. Това, малкото дете, после отива в бакалницата и си купува с яйцето нещо сладко, размяна прави. Дете, което не е любознателно, то не се интересува от яйцето, не се спира да го вземе. Любознателното дете научно се интересува от яйцето, иска да знае с какво може да се ползва от него. Ако има яйце в тръвната, ще го вземе, ще го занесе при бакалина, ще каже: „Дай си мнението сега!“. Не правите ли и вие така, не бъркате ли във вашите тръвни, във вашите кесии? Казвате, че постъпката на детето не е разумна. В дадения случай това дете иска да знае каква сила има в яйцето.

* тръвна – кошер за пчели, изплетен от пръчки.

Едно момиченце ми разправяше следния случай. Веднъж, като останало само с баща си въщи, намерило в тръвната две яйца. Докато баща му спял, то заровило яйцата в жарта и зачакало да се опека. Но яйцата, преди да се зароят в жарта, трябва да се наплюят. Защо? За да не се пукнат. Ако не се наплюят, след десет минути те се пукат – въздухът, който е в тях, като се затопли, ги пука. „Като се пукнаха яйцата – разказваше момиченцето, – баща ми скочи, а аз излязох навън. Той помисли, че се е стреснал в съня си, и пак си легна.“ Яйцата се пукат, когато жарта е много силна, а ако е умерена, не се пукат. Питам: човек от кого се е научил, че трябва да се наплюват яйцата? Той е правил хиляди опити, толкова много, че и децата вече знаят мярката. И децата знаят, че ако не се наплюе, яйцето се пука, затова трябва да се взимат предпазни мерки.

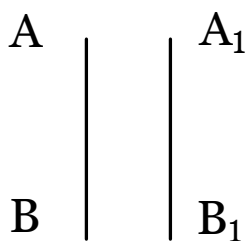

Фиг. 4

Казвам: любознателността дава такава форма на устата, че средната ѝ част се огъва надолу, а двете странични части се повдигат нагоре (фиг. 4). Когато човек изгуби любознателността си, тогава частите на устните му се изравняват. Устните са като един хомот, желанията са като един хомот. Когато човек е роб на желанията, той си туря хомота и тези желания започват да го стягат. За да се избави от желанията, човек трябва да впрегне ума на работа. Допуснете, че във вдлъбнатата страна А на тази крива линия има един напор – тук е събрана енергия, която е слязла от върховете В и С (фиг. 4). Тази енергия трябва да излиза нагоре, тоест вие трябва да мислите. Значи, човек в своето развитие събира енергия, която дава ход на ума да работи. Ако не чувства нещата, човек не може да мисли. Първо ти започваш да опитваш нещата, след това ще започнеш да мислиш за известни техни качества. Носът има една чувствителност, устата има друга чувствителност. Чувствителността на устата показва един предмет каква пол-

за може да принесе, какво може да ти даде той, за да задоволиш своите чувства. Чувствителността на носа показва от какво ти можеш разумно да се ползваш. Когато чувствителността на носа е нормална, неизопачена, човек разсъждава нормално, правилно. Та с тия сетива човек усеща нещата, но от носа започва разумната страна. Чрез ума си ние познаваме, че всички неща имат отношение едно към друго.

Какви са отношенията на тия две линии – AB и A_1B_1 (фиг. 5)? Какви са отношенията на двете релси, по които пъ-

Фиг. 5

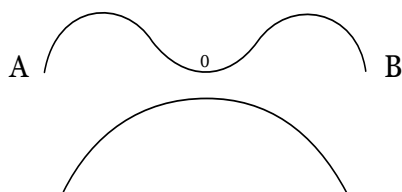
тува един трен? Тия релси съществуват, за да може по тях да върви една желязна кола – тренът. Сега се правят опити не по две, а само по една релса да върви тренът, но то не е практично. Човекът е същество, което върви на две релси. Има две успоредни линии – краката, тренът е на тях, но в човека релсите се движат. В механическия свят тренът се движи, релсите стоят на едно място. В човека

тренът стои, релсите се движат. Човекът е намерил, че е по-практично релсите да се движат, а машината да стои. Накъде е посоката на неговото движение? Вие вървите напред, но посоката на вашето движение накъде е? Посоката е нагоре.

Ти трябва да знаеш накъде отиваш. Отиваш нагоре, в планината – кой е стимулт в тебе? Това движение може да бъде не само в една посока, но в много посоки. В умствения свят ние искаме нашите чувства да хванат правия път. Пътят нагоре е път на разрешение на този въпрос. В плоскостта ние определяме дължината и широчината на нещата, но нещата трябва не само да се удължават и разширяват, те трябва и да се удебеляват. Така влизаме в първото, второто и третото измерение. Човек се движи в три посоки, но може да се движи и в четири. Ако правилно мислиш, ти се движиш в четири посоки. Има същества, които живеят в тялото. Трябва да разбираме отношенията на телата от третото измерение. Човек, като започне да мисли, навлиза в четвъртото измерение, в света на растенето. В света на човешката мисъл нещата се разширяват. Растенето е едно разширение. Ако имате четири точки, имате вече един квадрат и до него образувате друг квадрат. Това не е органическо растение, то е механическо натрупване. В четвър-

тото измерение нещата се организират и в тях има растене – те растат, както расте една семка. И да заровите едно пясъчно зрънце в земята, то няма да може да расте. Може механически да съедините хиляди пясъчни зрънца, да направите едно механическо тяло – една циментова каша, но тази каша няма да покаже процес на растене. Но ако посадите една семка в земята, след десет-петнайсет години ще видите, че тази семка е образувала цяло дърво. Казвам: когато човек механически се развива, с това той произвежда своята смърт; когато органически се развива, с това произвежда процесите на истинския живот. Когато човек се развива правилно, той не умира.

Тази тежест в средата на устната трябва да се премахне, за да добие тя едно праволинейно движение. Ако се тури тежестта в двата края на устната, какво ще стане? Линията ще бъде

Фиг. 6

вече не вълнообразна, но крива (фиг. 6). Нали с криви линии правят мостовете? Така ги строят, че тежестите да отиват в крайнините. Когато имате мъчнотии в света, тежестта ви се увеличава, затова може да се получи скъсване. В такъв случай умният

човек веднага ще поляризира тежестите в краищата. Тогава опорната точка не е вече една, но двете крайни части на устата – А и В, те са две подвижни опорни точки, те са, които се движат. Понякога тия странични линии постоянно се движат – вместо да се движи средната точка, движат се крайните точки. Когато устата постоянно се движи, знаете ли какъв е характерът на тоя човек? И когато има мъчнотии, и когато е весел, ъглите на устата му се движат. Щом започнат да се движат крайнините на устата, ще спрете това движение. В средата устната трябва да се движи.

Човек трябва да бъде много умен. Аз съм наблюдавал и животните, и хората. Като се съберат две тайфи деца и започнат да се замерват с камъни, някое дете още отдалеч се навежда, но понякога не може да се наведе както трябва и камъкът го хлопне. С тези камъни децата правят война. Така и по някое куче като се хвърли камък, то се завърта, същите движения прави. Казвам: в мисловния свят ония, които са разумни,

се навеждат, щом ги нападнат. Вие сте написали една статия във вестника и започват да ви нападат заради нея – какво трябва да правите? Как бихте разрешили въпроса? Или да кажем, поет сте, написали сте нещо хубаво, а някой ви критикува, казва: „Много глупава работа, думите не са намясто!“. Какво трябва да правите? Сега, ако е добър критик, той ще ви коригира правилно, ще каже: „Еди-коя си дума еди-къде си трябва да се сложи, така и така трябва да се направи“. Този критик върви по хармоничен път. Обаче поезия ли е това: „Планини високи, долини дълбоки; полета кални, планински върхове сухи“? Писал е нещо поетът, но от поезия той нищо не разбира.

Темата ви за днес беше: „Най-малкото добро лишение“. Може да има много дефиниции. Да кажем, вие правите баница, която ви коства най-малки разноси, но може да направите и такава, която да струва три-четири хиляди лева или дори пет хиляди лева. При баницата за пет хиляди лева вече казвате: „Как е възможно това?“. Стават тия работи, може да се случи такова увеличаване. Когато руският император дошъл в България, излязъл му цирей. Лекувал го един българин, който за целта купил една лоена свещ за дваисет и пет стотинки. Обаче като преминала историята за тази свещ през всичките книги, цената ѝ станала дванайсет хиляди рубли. Питам: вярна ли е тази цена? Не е вярна. Какви са съображенията така да я дават? Да се пише в книгите, че един император е лекуван за дваисет и пет стотинки, то е срамота, много е евтино, затова написали, че дванайсет хиляди рубли струвала свещта. Колко пъти са увеличили цената ѝ?

Сега, по какво се отличава един поет? Поетът описва в стихове нещата такива, каквито са. Може някой да ги преувеличава или смалява, може да ги прави по-малки или по-големи, за да бъдат ясни за човешкия ум, но изобщо всичките поети имат желание да опишат страданието тъй, както е, или да опишат красотата на някой предмет тъй, както е. Казвам: когато нещата не се представят в техния истински образ, това не е поетично. Всички неща, които се представят в естествените им образи, са поетични. Всеки от вас може да бъде поет. Когато мислите право, вие сте поети. Когато мислите криво, вие не сте поети. Страданията в света аз наричам недовършени работи. Ти идеш в бакалницата, купиш си захар за дваисет

и пет стотинки, дадеш веднага парите. Ако взимаш и една-две години не плащаш, събират ти се много дългове. Ти започваш да се съмняваш, че са ти надписали сметката. Вие не сте писали поезия, но знайте, че поезията се изгубва, щом започнете да я критикувате. Поетът, който пише, е бакалин, а ти, който вземаш от него, си критик. Казваш му: „Не си го написал правилно“. Тогава двамата започвате да проверявате, понеже ти не всякога си взимал неща, които струват двайсет и пет стотинки, някой път си взимал неща за два лева.

Когато хората се критикуват в поезията, аз считам, че със звонкови* не се е плащало. Щом мене ме критикува някой, кой от нас двамата е бакалинът? Онзи, който те критикува, той е, който е взел назаем. Тогава ти ще кажеш в себе си: „Аз съм бакалинът, той е клиентът. Клиентът има право да критикува бакалина“. Бакалинът, горкият, той е поетът. Но казвам: ако нямаше клиенти и ако клиентите не вземаха назаем, този бакалин щеше ли да стане поет? Той да благодари, че тези клиенти не плащат, защото така се научи да пише. Като плащат клиентите, той не пише, но пак иска да знае колко оборот е направил. Той трябва да знае колко пари е взел. Държавата ще каже, че от този капитал, с който търговецът търгува, трябва да вземе нещо. Бакалинът има много причини да стане поет. Външни са причините, които го заставят да пише.

Някой път вие искате да знаете защо са мъчнотиите в света. За да станете поети. Без мъчнотии поезия не може да има. Страданията, те са поезията в света. В противоречията ти започваш да мислиш. Природата ще те застави да мислиш. Ако знаеш как да мислиш, то е разумното в природата. Като започнеш да мислиш добре, тия страдания вече изгубват своя ефект, не са такива мъчения, за каквито си ги мислил. Казвам: при сегашните условия на човека му е даден известен капитал, вложен в неговия ум, в неговия мозък, даден му е известен капитал, вложен в неговото сърце, и известен капитал, вложен в неговото тяло. Даденият капитал трябва да се обработва. В бъдеще ще има други условия, а сега, в дадения случай, ти използвай това, което имаш, защото, като роптаеш, ще намериш основата. Защо роптаеш, че животът ти не е добър? Ти всякога можеш да го направиш добър. Вие може да бъдете толкова умни!

* звонкови – метални пари, монети.

Двама приятели се оплаквали, че не им вървяло. Те били ученици, искали да учат, но нямали средства. Казвали: „Другите ще станат учени, а на нас, където и да ходим, никой нищо не ни дава“. Веднъж един им казва: „Аз да ви дам съвет. Има един чорбаджия, който обича да се разхожда по брега на реката. Както се разхожда, нека единият от вас да го блъсне в реката, пък другият да иде да го извади. Като го извадите, той ще даде нещо. Каквото даде, ще си го разделите“. Те направили опита. Чорбаджията се разхожда, единият го блъска, другият се спуска да го извади. След това този чорбаджия казва на този, който го е извадил: „Синко, ти спаси живота ми. Ти си много добро дете. Ела, аз ще те изуча“. На вас това ви се вижда малко приказно, но вместо да ходите да крадете, блъснете богатия във водата, пък после го извадете. Богатият казва на този, който го изважда: „Синко, много ти благодаря, че не мислиш като онзи, който ме блъсна. Ако и двамата ме бяхте блъснали, щях да се удавя. Добре че единият мислеше да ме блъсне, а другият не мислеше така“. Богатият разсъждава правилно, казва: „Ела да те изуча, че да няма нужда да блъскате друг чорбаджия във водата“. Аз изваждам заключението: като си чорбаджия, не чакай да те блъснат в реката, че тогава да помагаш, но предвиждай нещата. Предвидливост трябва. Ако не предвиждаш, природата ще те поставя в трудни положения, докато те застави най-накрая да мислиш. Вие може да се смеете, но колцина от вас не сте изваждани от водата, колцина не сте блъскани?

Казвам: развивайте дарбите, които са вложени във вас. Някои от вас са изобретателни. Като седите и не знаете какво да правите, изобретете нещо. Вие, в този клас, изобретете нещо. Всички не сте богати, но умът ви работи – тогава защо да не можете, на основата на науката, да да намерите начин за откриване на злато в земята? Златото има особени трептения. Сега например, на основата на физиката, са създадени известни инструменти, с помощта на които отдалеч може да се следи движението на подводниците. Учени са хората, които работят с тези инструменти. Както се движи сянката на един предмет, така се движат и звуковите вълни, отбелязва се по тях движението на подводницата. Един човек наблюдава инструмента, който показва къде е подводницата. Като дойде тя до известно място, където е поставена мина, човекът натиска

едно бутонче и мината избухва. Хората от зор са научили тия работи. Вие не сте правили опити да намирате заровени пари. Двама приятели правят опит: единият заравя един наполеон в земята, другият го намира с пръчка. Други пари те не могат да намерят. Този наполеон го намират, защото между ума на единия, който го заравя, и ума на другия, който го търси, има връзка – първият с мисълта си помага. Това още не е знание, те не са научили изкуството да намират заровени пари. Знанието е да схванеш непосредствено ония вълни, ония радиации, които излизат от парите. Ако това можеш да схванеш, ти ще идеш право на мястото, където има заровени пари. Но за това състояние човек трябва да бъде много чист.

Всички хора страдат от една вътрешна нечистота, която препятства на инструмента, който Бог им е дал. Всичко в света е така направено, че и най-големите мъчности лесно биха се разрешавали, ако всички вие живеехте добре, според Божия закон. Ако мъчнотиите трудно се разрешават, причината е във вас – вашият инструмент не работи. Ако са повредени очите ви, причината е в инструмента. Ако очите ви са здрави, няма да се блъскате. Ако сърцето ви функционира правилно, ако умът ви функционира правилно, всичко ще се нарежда добре. Противоречията, които съществуват в света, имат една вътрешна анормалност. Когато ви дойде една мъчнотия, считайте, че е за добро, и не само това, но търсете едно разрешение. Една малка постъпка може да поправи положението.

Един пример да ви дам. Голям банкер дава обявление, че му трябва касиер. Търси той някой честен момък за касиер. Явяват се десет-петнайсет души, всичките с препоръки, но той само ги поглежда и казва: „Ще ви имам предвид“. Влиза накрая един момък и докато се приближава към банкера, вижда един лист, паднал на земята, навежда се и го вдига. Казва после: „Четох във вестника, че ви трябва касиер. Аз нямам препоръки“. – „Вие носите най-добрата препоръка. Вдигането на този лист и поставянето му намясто е най-голямата препоръка. Значи можете да бъдете касиер.“ Вдигането и поставянето на листа намясто, то е един навик в момъка, една добра черта, която спасява цялото положение. Другите кандидати минават и не виждат този лист на земята. Казвам: онзи, който се навежда да вдигне листа, той е, който учи. Да създадеш в себе си един добър навик, то е спасителното положение.

Вие се сърдите някой път за нищо и никакво. Не се дразнете. Или имате една задача, но не си давате достатъчно време. Сега ще ви дам да изучите „Махар Бену Аба“ и „Давай, давай“. Всеки един от вас да изучи едната песен за две-три седмици, да я пее по начин, какъвто намира за добър. Може да вземете едната или другата песен, но да я пеете по всички музикални правила и не като оперен певец. Ако цялата песен не можете, то поне половината или четвъртината изучете. В музиката правилото е да се пее ясно, да се вложи красота в тона, същевременно и мекота. Когато пее човек, ясен трябва да бъде гласът му. Всякога, когато човек не се тревожи, гласът му е ясен; щом се тревожи, в гласа му има известни трептения. Хубавото разположение се отразява върху ларинкса, гласът става ясен. Щом чувствата са естествени, тази пълнота се предава на гласа – пее човекът и има нещо хубаво в гласа му.

Изпейте някой път една песен на един ваш приятел и вижте колко пари ще ви даде за песента. Колко ще му се откъсне от сърцето, като ви слуша? Ако нищо не ви даде, значи имате още да работите. Ако ви даде десет-двайсет стотинки или един лев, то е нещо, защото този ваш приятел не е богат. Ако извади един грош, то може да е много предвид неговото материално положение. Той, да кажем, има десет гроша в джоба си и ви дава един от тях – доста е това. Десет стотинки да даде, на българина не му прави впечатление, но като му поискаш дваайсет стотинки, виждат му се много. Ако поискаш трийсет-четирийсет стотинки, пак лесно ги дава, но дваайсет много му се виждат. Изобщо дваайсет за него е динамично число. Като дойде той до дваайсет, мисълта му работи. При десет не мисли и при трийсет не мисли, но като кажеш: „Двайсет“, започва да мисли. Казва: „Двайсет не давам. Трийсет давам, но дваайсет – не“. Той счита дваайсет за фатално число – може да даде дваайсет и една стотинки, но дваайсет няма да даде. Това число за българите е динамично, тъй както е динамично числото трийнайсет в Европа. Ти не можеш в Европа да накараш някого да влезе в стая с номер 13, затова в хотелите там ще намериш стаи с номер 12, може и 12 и половина, но с номер 13 няма да намериш.

В живота има динамични мисли. Всеки трябва да ги употребява намясто. Ако не ги употребява намясто, ще страда. Динамичната мисъл не можеш да я спреш, тя иска своето раз-

решение. Сега коя мисъл остана във вас? За много работи говорихме. Започнахме с човешката уста. Но с устата въпросът не се разрешава. Някой иска от тебе пари назаем и ти искаш да разбереш дали ще ги върне. Ако в същото време, докато ги иска, си бърше устата с кърпа, той не мисли да ги върне. Друг ти иска пари назаем и като го попиташ: „Ще ги върнеш ли?“, поставя пръст на носа си – значи този човек мисли, той ще върне парите. Който си бърше устата, казва: „Ще изям всичките пари“.

В човека има известни положителни и кинетични сили, които той трябва да развие. Ние сме в края на една епоха, има много насъбран материал. Намираме се в живота пред мисли и желания неразрешени. Например в тебе има едно чувство на обида. Ти трябва да разрешиш въпроса с обидата, то е правилното. Ако не разрешиш обидата, ще дойде експлозия наново. Фитилът на една бомба може да се запали, но умният човек няма да го остави да изгори. Умният човек ще отреже този фитил, после ще знае как да извади възпламенителните вещества, за да обезвреди бомбата. Всяка една динамична мисъл е като една бомба, на която трябва да се отреже фитилът и възпламенителното вещество да се извади. Изисква се работа. Всичката опасност е в тази взривност. Казал ви е някой нещо и вие се докачате, не мислите. Някой може да се докачи от много, някой може да се докачи от малко. Човек трябва да бъде толкова умен, че да не се докача никога.

Да кажем, обезсърчили сте се. Какво трябва да правите тогава? Художникът, като се обезсърчи, какво трябва да прави? Трябва да рисува. Един американец, който имал изкуствен нос, отишъл в Италия при един отличен художник и му казал: „Ще ви платя колкото искате, само ме нарисувайте“. Художникът се съгласил, определил му една голяма сума. След като го рисувал един ден, на следващия американецът поставил носа си малко накриво, тъй че не бил вече на предишното място. Това продължило цяла седмица, художникът все се опитвал да го нарисува, но най-после казал: „Господине, за пръв път срещам нос като вашия, не мога да го нарисувам“. Онзи казал: „Никой досега не е успявал да го нарисува. Носът ми постоянно се движи, не е естествен“. Не разрешавайте и вие изкуствени въпроси. Изкуственият нос, това е един въпрос, който не може да се разреши. Има задачи в света, които не

търпят никакво разрешение: както и да ги разрешавате, ще видите, че някъде нещо е мръднало.

Разрешавайте онова, което принадлежи към Божествения свят. Разрешавайте Божествените задачи, те са естествените. Човешките задачи са изкуствен нос – нямат разрешение. Човешките работи ще ги оставите, те са една сянка на реалността. Но по-добре е човек да има един изкуствен нос, отколкото изобщо да няма нос. Едно малко зло е за предпочитане. За предпочитане е да бъдеш с нос, макар и изкуствен, отколкото да си без нос. Изкуственият нос ни най-малко не може да определи твоята разумност, но при един естествен нос тя веднага ще се определи. Когато се намерите в трудно положение, погладете носа си отгоре и кажете: „Много си добър, разреши този въпрос!“. За в бъдеще бих ви препоръчал да носите у себе си някоя много хубава кърпа и да не хващате носа си с ръка, но именно с тази кърпа. Сутрин ще вземате кърпата и ще погладжидате носа си. Ако искате да се развивате хубаво, пипайте носа си много добре. Особено онези от вас, които искат да бъдат художници, музиканти, те трябва да пипат добре носа си, другояче няма да се научат. Пипането събужда ония хубави, възвишени чувства.

Природата е нещо много чувствително. Всяко побутване произвежда ефект. Всяка мисъл, всяко чувство, всяка постъпка – всичко това, трябва да знаеш, произвежда ефект. Каквото помислиш, каквото вършиш, то произвежда известен ефект. При бутването на всяка мисъл ръцете ти трябва да бъдат чисти, защото ако не са чисти, пръстите ти ще оставят петно. Дойде ли до побутването, човек трябва да мисли. В чувства, в мисли, в действия човек трябва да бъде чист. Разумен трябва да бъде, да не прави нещата както и да е. За да бъдеш умен, умът ти трябва да функционира добре, за да бъдеш добър, сърцето ти трябва да функционира добре и за да бъдеш силен, тялото ти трябва да функционира добре. Това зависи от светлината, която възприемате, зависи от топлината, зависи от силата, които постоянно се вливат във вас.

Има една светлина, която постоянно трябва да се влива в човека. Когато казвам хубаво да мислим, разбирам процеса на вливането на светлина. Когато казвам, че добре трябва да чувстваме, разбирам вливането на Божествена топлина. Когато казвам, че добре трябва да работим, разбирам вливането

на Божествена енергия в човека, вливането на сила. Тогава човек е винаги здрав. Казвам: когато говорим за добра обхода в мисли, в чувства и в постъпки, ние разбираме правилното вливане на светлината, топлината и Божествената сила в човешкия организъм.

Човек трябва вечно да се подмладява. Животът не е нищо друго, освен вечно подмладяване.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

5. лекция, 10 ноември 1939 г., София, Изгрев

РАЗУМНИ ОТНОШЕНИЯ

Отче наш

Имате ли зададена тема? (– *Имаме.*) Четете. (*Прочита се темата „Функции на правите и кривите линии“.*)

В дадения случай вас ни най-малко не ви занимават правите и кривите линии. Да допуснем, че един художник е отишъл сред природата, където се занимава с планинските върхове, с тяхната реалност. Казва, че е нарисувал планината, но вярно ли е това? Каква вероятност има да е нарисувал планината? Виждате, че донякъде я е нарисувал. Има неща в планините, които не може и да се фотографират, убягват на фотографите. Освен това ще забележите, че във всички картини има различие. Ако са нарисувани сутрин или на обед, или следобед, или вечерно време, когато Слънцето залязва, те се различават.

Знаете ли едно ваше състояние към каква категория спада? То може да е някакво средно състояние: нито да сте много скръбен, нито да сте много радостен; нито пък да сте индиферентен. „Той – казвате – е индиферентен, от нищо не се интересува.“ Например ти не се интересуваш от нещо, пък мислиш за това, от което не се интересуваш. Имаш противник – не се интересуваш от него, но се интересуваш накъде отива той.

1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21

Не се интересуваш от това, което вършат разбойниците, но се интересуваш от мястото, където се движат, защото ще пътуваш натам. Ако те пътуват в посоката, в която и ти се движиш, ще вземеш в съображение да не минаваш през тази местност. Ти не се интересуваш от студа, сега ти е топло, но ако речеш да пътуваш, много ще се заинтересуваш от него.

Тук имаме написани числа, разделени на категории (*фиг. 1*). Какво отношение има между 1, 2 и 3? Има един процес. Човек, който мисли да направи нещо в

Фиг. 1

света, това е 1, 2, 3. А числата 7, 8, 9 – този свят принадлежи към Божествения, към първичния свят, в който нещата са създадени. Ти трябва да знаеш какво е идея, какво е Божествен свят. Представи си една идея, която няма никакви сенки. Представи си едно добро, което няма никаква форма. Можеш ли да си представиш това? В дадения случай тия числа имат отношение. Числото 1 е сутрин, 2 е обед, 3 е вечер, залезът на Слънцето – имате тези три числа, но не и целия процес. Какво трябва да вършиш сутрин? Сутрин трябва да станеш от леглото. След като е изгряло Слънцето, на обед ти се намираш вече на полето и търсиш някоя сянка, търсиш под някоя круша да седнеш, да не те напича толкова. Кога се търси сянка? Сянка се търси лятно време. Ако човек търси охолоен живот, такъв ще намери само на обед под сянката на някое дърво. Щом няма сянка, какъв охолоен живот ще имаш? Онази малка сянка, която се хвърля от дървото, предизвиква в тебе една вътрешна приятност, която мъчно може да се предаде от някой художник. Как бихте могли наистина да предадете приятността от една сянка?

Мога да ви приведа много примери. Представете си, че някой студент е беден, не може да изкара докрай следването си, защото баща му е заминал за другия свят. Затова този студент казва: „Да си взема един билет от лотарията, че да ми се паднат двеста и петдесет хиляди лева!“ На него му е приятно да мисли, че може да му се паднат двеста и петдесет хиляди. Това е да сте под сянката на дървото. Представете си сега: случва се, че тия пари му се падат, билетът му спечелва. Какво ще направи студентът, каква идея изведнъж ще му дойде? Ако е музикант, но е с обикновени идеи, ще си купи някоя свирка. От степента на неговото развитие зависи какъв инструмент ще си купи. Може да си купи китара или цигулка, или кавал, а може да си вземе пиано или орган. Той вече разполага с тия двеста и петдесет хиляди лева, но първо с някой инструмент ли ще започне? Какво ще направи най-първо? Доста е гладувал, затова най-първо ще си вземе един хубав обяд; няма да бъде скромен, веднага ще иде в някой хубав ресторант. Поеитично как ще наречете този обяд? Аз вземам в примера един модерен студент – не с разбиранията отпреди хиляда или сто години, но със сегашните разбираня. Ако това се отнася за един от вас, какво ще направите вие? Някой казва: „То са за-

блуждения“. Друг казва: „Аз мисля сериозно“. Пет пари няма, а мислел сериозно! Казва един: „Да имах пари, една болница щях да направя“. Втори мисли, че училище щял да направи. Трети щял да направи някоя църква или някой дом в планината. Някой пък щял да направи плантация, да я насади с дървета. Мислят, мислят... Често хората изпадат в такива състояния, така да си мислят.

Има един пример за един българин, който нямал кон. Върви той и на пътя намира едно петало. Взема го и казва: „Ще дойде и конят“. Връща се вкъщи, казва: „Ще дойде и конят, жена!“ – „Как ще дойде?“ – „Петалото вече дойде. Щом то дойде, ще дойде и конят. Конят има четири петала, значи и другите три ще дойдат. Скоро и трите петала идат, и конят иде.“ Той бил религиозен човек, затова казал: „Като дойде конят, първо ще идем на хаджилък“. Жена му казала: „Като се върнем от хаджилък, ще идем на гости на майка ми“. – „Къде ще ходим с този уморен кон? Той трябва да си почине.“ Буквално разказът не е верен, но всеки от вас мисли такива работи, както българинът за този кон. Не е лошо и това.

В дадения случай имате една реалност, но тя спада към тази категория: 1, 2, 3. Казваш, че като изгрее Слънцето, ще станеш, но дойде ли изгрева, лежиш още под юргана. Мислиш: „Като ме напече слънце, ще седна под сянката на някоя круша, като залезе, ще се върна вкъщи“. В ума ти става цял един процес: Слънцето изгрява, после ти си под крушата, после се връщаш вкъщи. Но ти си все под юргана. Започваш да разсъждаваш: „Трябва да е изгряло Слънцето“. Ставаш. После през целия ден няма да се занимаваш с въпроса, че Слънцето е изгряло, може за един момент да го погледнеш, но ще вървиш по пътя си, ще се занимаваш с посторонни работи. От сутринта до обед колко часа има? Да вземем най-хубавото време – месец май, когато цветята цъфтят, дърветата са цъфнали и вие имате най-хубавото разположение. В колко часа изгрява Слънцето през май в умерените пояси? В началото на пролетта, на 22 март, то изгрява в 6 часа. Всяка следваща сутрин изгрява една минута по-рано, а вечерта една минута по-късно залязва – значи от 22 март до края на месеца имате девет минути повече сутрин и девет минути повече вечер, а за целия месец април имате трийсет минути повече сутрин и трийсет минути повече вечер. Какво ще бъде вашето състоя-

ние тогава? В кое време ще ви бъде най-приятно? Като излизате на изгрев, времето ще е свежо, няма да е толкова топло, после Слънцето ще започне да се издига нагоре. През март то изгрива в 6 часа, а през май изгрива вече в 5 часа. Каква е разликата между 5 и 6?

Колко е общият сбор на числата 1, 2 и 3? Резултатът е шест. Да допуснем, че това са трима души, които работят – общият сбор на тяхната работа ще бъде шест. Какво представлява този сбор? Представете си, че говорим за човешката мисъл, за човешкото чувство и за човешката постъпка. Сега си представете, че сборът 6 на числата 1, 2 и 3 представлява сбор на човешките мисли. Колко е сборът на числата 4, 5 и 6? Сборът им е 15, или пак 6. Представете си, че това е сбор на човешките чувства. Сборът на 7, 8 и 9 е 24, тоест отново е 6. Представете си, че той представлява сбор на човешките постъпки. Ако продължите да събирате числата във всеки следващ ред (*фиг. 1*), сборът им ще е равен все на 6. В първата редица от три числа 1 е сол, 2 е основа, 3 е киселина. Ще забележите, че солта, основата и киселината в следващите редици изменят своето място.

Например мнозина от вас искат да бъдат красиви. Един човек може сам да създаде своята красота. Художникът, който рисува, не е като фотографа. Всяка една идея е с неопределена форма, тя не може да се фотографира. Идеите имат форма, но са смътни. Твоето око не може да схване идеята. Някой път години наред трябва да мислиш върху нещо, за да може да си представиш идеята, да се очертае тя в твоя ум. Но това е в Божествения свят. В първия свят – в първия ред от числа, имате резултата $1+2+3=6$. Това е едно състояние на мисълта, най-красивото състояние на мисълта, в което няма никакво противоречие. Във втория ред от числа $4+5+6$ е равно на 15. Тук идеята е поставена в своята активност. Двама души, които, събрани заедно, се спогаждат – 15. Най-красивото е, че се спогаждат.

Главата мисли, дробовите чувстват, а стомахът е счетоводител. Главата мисли, дробовите разполагат, а стомахът прави сметките, той е касиер. Каквото придобие стомахът, изпраща го в кръвта, в дробовите. Дробовите пречистват тази кръв. Казвате: „Човек трябва да мисли“. Главата трябва да мисли, дробовите трябва да чувстват, а стомахът какво трябва да пра-

ви – той трябва да работи. Ако стомахът правилно не работи, ако дробовите правилно не чувстват и ако главата правилно не мисли, какво състояние ще имаш ти? Ако главата не мисли, ще остане недоразвита. Ако дробовите не чувстват, животът не може да се съгражда. Ако стомахът не работи, нищо няма да се придобие. Казвам: при сегашните условия трябва всички да знаете да се нагласите в себе си. Някой път се намирате в трудно положение, не знаете как да се нагласите. Като си гладен, няма да дадеш предимство на главата, но ще дадеш предимство на стомаха, ще кажеш: „Стомахът трябва да работи“, нищо повече. Неразположен си – на какво ще дадеш предимство? На дробовите си. Имаш спънки в живота – на какво ще дадеш предимство? На ума си. Той разрешава спънките в живота. Вие не знаете кому каква работа да дадете. Гладен сте – впрегнете ума на работа, да разрешите въпроса за глада. Умът ще ви даде материал. Стомахът трябва да дойде да работи, за да задоволи глада. Работата трябва да се свърши.

Сега, в модерния живот, като излезете сутрин и видите, че обувките ви са кални, търсите на улицата някой ваксаджия, да се спрете се при него. Подавате крака си, този човек започва да намазва обувките ви с вакса, след това вие му правите забележка, после му плащате за работата. Ако не ви излъска добре обувките, казвате: „Не е добър този ваксаджия, втори път не се спирам при него“. Друг път, като се спрете, казвате: „Тия ваксаджии не знаят как да ваксват“. Ти обаче знаеш как да се ваксва! Щом не харесваш как работят ваксаджиите, сам си лъскай обувките. Стани сутрин и хубаво ги излъскай. Като опиташ този занаят, ще бъдеш опитен, ще знаеш другите дали добре ваксват. Вие, сегашните хора, понякога искате да проповядвате. Че един ваксаджия може да проповядва. Като туриш десния си крак, да ти лъсне обувката, той казва: „Както аз ти лъскам обувката, така и ти да станеш умен, всичките ти работи да вървят“. Като туриш левия си крак, пак казва нещо. Ако вие сте ваксаджия, какво ще кажете? Ако на някой студент ваксвате обувката на левия крак, кажете му: „Дано да си издържиш изпита“. Като тури десния си крак, какво трябва да му кажете? Аз, като си ваксвам дясната обувка, ще кажа: „Искам добре да мисля днес“. Като ваксвам лявата си обувка, ще кажа: „Искам добре да чувствам през целия ден“. Извакствам хубаво, тръгвам да реализирам казаното. И вървя: *добре да*

мисля – стъпвам с десния крак; *добре да чувствам* – стъпвам с левия крак. *Добре да мисля, добре да чувствам, добре да мисля, добре да чувствам* – вървя, няма никаква мъчнотия. Така си отиват всичките мъчнотии. Свършвам изпита, всичко зная. Като кажеш, че всичко знаеш, какво подразбираш? Че всичко си изучил. За този ден си се научил как да мислиш, за този ден си се научил как да чувстваш.

Казвам: като направите в съвременното възпитание едно съединение, сол се образува. Какъв е вкусът на солите? Солена, горчива. Сладки соли няма. Горчивата сол е много активна, в нея има повече киселини. Солта е синът, бащата е вложил повече там. И ако синът е по-горчив, той има характера на баща си, ако е по-солена, прилича на майка си, но ако е сладък, прилича на себе си. Детето, като прилича на баща си, е горчиво, като прилича на майка си, е солено, като прилича на себе си, е сладко. Някой може да ви каже: „Какъв дявол си ти!“. Какъв смисъл придавате на дявола? Дяволът не е нещо лошо, в дадения случай той е киселина – дяволитият човек е кисел. Доброто при сегашните условия е основа. Като се съединят доброто и злото, дават сегашния човек. Като е минал през доброто и злото, човек става вече сладък. Какво трябва да се прави с лошия човек? Който и да е човек, докато не е страдал, докато не са го били, казва: „Бий!“ . Щом него започнат да бият, няма да каже вече: „Бий!“ . Първоначално той не знае какво нещо е болят и затова казва: „Налагайте“ . Той не е опитал още какво е удар, не може да влезе в положението на онзи, когото бият, не познава болката от ударите. Обаче в деня, в който самия него набият, вече разбира. И когато бият другия, той чувства, че болят е лошо нещо – този човек става сладък.

Защо понякога казвате, че не искате да страдате? Вие нямате понятие за живота. Вие опитвате киселините на баща си. Горчивото е сила вътре в себе си, то е един неорганизиран материал. Соленото, то е вече процес на организиране. Солта е напълно организирана. Когато говорим за сол в света, разбираме неща добре организирани. Имаш например един хубав инструмент: орган, цигулка, китара; или имаш картина, която е нарисувана хубаво. Ще ги гледаш, ще ги изучаваш. Срецаш един човек – и в него има какво да учиш. Ще изучаваш хубавите му черти. Виждаш, че има правилни вежди. Зад тях правилни вежди седи една отлична мисъл. Виждаш някъ-

де едно правилно чело. Зад това чело седи такава разумност! После виждаш един правилен нос. Зад този нос седи една хубава интелигентност, едно умение хубаво да се наблюдава. Виждаш правилни уста. Зад правилната уста седи една хубава проява на чувствата, хубава чувствителност. Ухото представя честността на човека, по ухото му ще разбереш дали може да разчиташ на него. Като гледаш ръцете му, ще разбереш какво може да свърши – онова, което човек може да свърши, зависи от ръцете. Добрият музикант трябва да има отлични ръце. И за да бъде някой отличен пешеходец, той трябва да има отлични крака, подвижни.

Когато стъпвате музикално, вие не се радвате. А някой път ходите тромаво, тежко. Кое е хубавото ходене? Ако ти си неразположен, не мислиш. Тогава стъпи на пръстите на краката си, после на издутата част след пръстите, която е като една възглавничка. Свързваме Божествения свят с краката, затова ще стъпиш на пръстите си, ще се накараш да мислиш. Правилното ходене започва от първия пръст на крака ти. Трябва да се научите да ходите. Ще предадете на ходенето си форма, красота на движението, после динамика ще му предадете, после благородство, справедливост. Много малко енергия трябва да харчите, като ходите. Тръгваш на училище, стъпваш, значи впрягаш ума си на работа. Първо впрягаш палеца, своя ум, после впрягаш своето сърце, веднага да мине в тях тази идея: деня да прекараш добре, да бъде красив, да не допускаш никакво неразположение. Каквото и да се случи, да не допускаш неразположение.

Времето се заоблачава и вие допускате една лоша мисъл, ставате като него. Не разбирате времето. То толкова ви обича, че заоблачава небето, за да не ви изгори Слънцето, като излезете навън. Времето ви обича, иска само то ви гледа и затова се заоблачава – не иска други да ви гледат. Всички вие правите такива заоблачавания. Когато някой ви обича, ще заоблачи цялото небе: само той да ви гледа и никой друг. Питам: от какво зависи заоблачаването? Вие искате да ви обичат, но този, който ви обича, ще заоблачи цялото небе, ще иска никой друг да не ви гледа. Когато влезете в една къща, нали там има тавани, всичко е заоблачено. То е, за да ви предпазят от Слънцето, затова не се страхувайте. Сложили са украшения, картини, за да се отвлече вниманието ви от тавана. Защото

какво има в един таван? Отдолу е хубав, беличък, но отгоре какво има? Отдолу го виждате идеален – ако се качите отгоре, работата не е такава.

Казвам: не си създавайте картина, която отгоре е една, отдолу е друга. Имайте един таван, който да бъде прозрачен. Може ли да си създадете таван от мисловна материя? Казваш, че нямаш обувки. Мисли си, че имаш хубави обувки, от лъскава кожа. Макар че ги нямаш, мисли, че ги имаш. Нямаш ръкавици. Мисли си, че носиш най-хубавите ръкавици. Гладен си – мисли си, че ядеш най-хубавото ядене, ябълки, круши. Представи си: нахранил си се, искаш да си починеш, лягаш под някоя круша, гледаш как Слънцето минава по небето. Или си представи, че си се изморил от работа, дълъг път си ходил – почини си на един хубав креват, кажи: „Колко е хубаво всичко това!“ и си заспи така. Ти можеш да си представиш своята опитност тъй реално! Казва ти някой: „Говори ми както мислиш“. Ако говориш както мислиш, той няма да те разбере. Казваш: „Аз си въобразявам, че имам пари“. – „Имаш ли ги?“ – „Нямам ги.“ – „Въобразявам си, че имам обувки.“ – „Имаш ли ги?“ – „Нямам ги.“

Има един свят, в който веднага става това, което поискаш. Там ще бъдете като в онази приказка, в която се разказва за един пътник, тръгнал по света. Дошъл той до една чешма и като бил уморен, извикал: „Ох!“. Веднага излязъл един старец и го попитал: „Какво искаш? Защо ме викаш? Моето име е Ох“. – „Много съм уморен.“ Този старец бутнал и пътникът веднага се намерил в една много хубава стая, където могъл да си почине. Пак казал: „Ох!“. – „Какво има?“ – „Гладен съм.“ Старецът бутнал и веднага ядене дошло на масата. – „Ох!“ – „Какво искаш?“ – „Искам да си легна.“ Веднага се явило едно хубаво легло. Каквото поискал този пътник, старецът го правел за него. Казал: „Идвай всеки ден. Щом се намериш в голямо затруднение, ела при мене, само кажи „ох“ и всичко ще се свърши“. Всички вие били ли сте при тази чешма? Вие казвате „ох“, но работите не стават. Защо? Защото сте на друго място, не сте при тази чешма. Идете при чешмата, този старец ще излезе, тогава всичко ще стане. Ако на друго място казвате „ох“, работата не върви. Наместо ще казвате „ох“. Старецът е само при тази чешма.

В идейния си живот ти не вярваш в нещо – имаш една отрицателна вяра, и все пак искаш нещата да станат тъй, както ти мислиш. Искай онова, което може да стане. Искай само един хубав обяд и той ще дойде. Ти мислиш да се осигуриш за цяла седмица, за цял месец – такива работи не стават. В Божествения свят един момент – най-малкото време, в което нашето съзнание е будно, той е важен. Ние мислим неправилно. Мислиш, че хората не живеят добре. Мислиш, че на тебе не ти върви, пък другите са си уредили живота. Мислиш работи, които са ни в клин, ни в ръкав. Ако едно магаре отиде на някоя сватба, ще го пуснат ли в приемната стая? Какво ще направят с него? Ще кажат: „Добре ни дойде това магаре. На нас ни трябва вода за сватбата, защото не може сватба без вода“, затова ще му турят един самар и ще го накарат да носи вода. Ако дойде една муха, каква роля ще ѝ дадат? Нея с метла ще я изгонят.

Има разни системи как да се подобри животът. Вие си представяйте, че животът е подобрен, че имате всички условия. Мислете добре, чувствайте добре и постъпвайте добре. Какво трябва да правите сутрин, като станете? Какво трябва да прави този човек, който знае добре да пее? Какво трябва да прави този човек, който знае добре да рисува? Сутрин, като стане, какво трябва да прави богатият? Торби със злато го чакат, с тях да се занимава. Какво трябва да прави пощаджията? Той трябва да сортира писма. Ти отиваш да дадеш концерт някъде. Не се изисква първо хората там да се обхождат добре с тебе, защото доброто им обхождане зависи от онова, което ти ще им дадеш в дадения случай. Казвате: „Да разгледаме живота сериозно“. Отношението на тия, които ще ме слушат, зависи от онова, което ще им дам. Трябва да им дам най-хубавото в музиката. Ти искаш да четеш на хората. Ще им дадеш най-хубавото, да останат всички доволни от казаното. Думите на поета аз считам за хубави плодове, защото всяка дума може да се опита. Като музика вървят думите на някой поет. А има и поети, думите на които са като нагнили плодове.

Вие сега седите и казвате, че нещо не върви. Как ще се справите с това, което не върви? Към кой свят спада това, което не се движи? Движението е свързано със слугата. Щом кажеш *не върви*, ще преведеш: *не върви* означава, че слуги няма. Щом няма слуги, тогава ти стани слуга. Казваш: „Няма

кой да плаща“. Стани господар, плащай. Мислиш, че твоите работи ще изостанат. В дадения случай ти можеш да бъдеш най-добрият слуга и най-добрият господар. В дадения момент ти си пратен да станеш слуга и да станеш господар. След като си станал слуга и господар, ти имаш приятели. Защото приятелите, които имаш, това са твоите деца. Щом имаш приятели, те са вече децата ти. Щом си без слуга и без господар, ти деца нямаш. Кое е по-важно сега: слуга ли да си, или господар? Този, който работи, или този, който плаща, е по-важен в сегашния живот?

Мъчно е да ви се говори, понеже вие живеете в един статичен свят, очаквате благата от слугите и от господарите. Вие като зрители седите в този свят и казвате: „В този свят няма кой да ти послужи. В такъв свят няма и кой да ти плати, няма и кой да те оцени“. Ти пееш и никой не те оценява. Кой ще те оцени? Какво разбирате под думите *няма кой да те оцени*? Представете си, че един ваш професор в училище има слабостта да недочува. Ти си научил урока хубаво, но го разказваш тихичко. Ти чуваш, професорът не чува, казва: „По-високо говори“. Мислиш, че говориш високо, но ти седиш надалеч и професорът не те чува, затова трябва да идеш по-близо до него. Той ти казва: „Я ела насам да си кажеш урока“ и ти се смутиш, мислиш, че нарочно го прави. А той, човекът, недочува.

Как мислите, съдбата чува ли хубаво? Доста глуха е тя. Не че е глуха, но понеже пред нея са направени не едно и две, а милиони прошения, като ги е слушала, слушала, дошло ѝ е до гуша. Това са милиони прошения, пък и всеки иска бързо да стане. Съдбата ти казва: „Да чуя твоето прошение“, после го записва на твоя номер. Питам: ако петстотин милиона прошения са дадени в една секунда, кога ще дойде твоят ред? Ако ѝ вземе по една секунда да отговори на всичките, направите сметка петстотин милиона секунди колко часа правят. Но съдбата има един класически образ, тя има една добра страна. Като идеш при нея, а тя те погледне и каже: „Защо си дошъл?“, ти трябва да заемеш такава поза, каквато тя не е виждала. Защото, като гледа тия еднообразни хора, съдбата ги изпъжда, казва им: „Хайде да си вървите“, не ги харесва. Тя обича да вижда нещо по-добро. Затова, като идете при нея, какво трябва да ѝ кажете?

Когато добрият слуга дойде при добрия си господар, какво трябва да му каже? Ако е ходил да копае лозето, да каже: „Господарю, прекопах лозето“. Ако е ходил да бере грозде, да каже: „Набрах най-хубавото грозде, ето кошниците. Всичкото е хубаво, няма лоши зърна“. Ако е ходил по друга някаква работа, нека да каже: „Свърших работата много добре“. Отивате при един професор, който ви е предал някой урок по музика – какво трябва да му кажете? Веднага ще седнете и ще си разкажете урока, изпит ще държите. Всеки учител е доволен от ученика си, когато той е научил онова, което му е преподадено. Професорът, който преподава, едновременно се и ползва от това. Когато се ползва ученикът, ползва се и учителят. Когато се ползва господарят, ползва се и слугата. В Божествения свят еднакво се ползват всички. Ти може да си милионер, друг може да е сиромаш – и сиромашът, и богатият еднакво се ползват от благата. Богатият не може да яде повече от сиромаша и сиромашът не може да яде повече от богатия. Сиромашът има храна, която не е пищна, богатият може да има пищна храна, но той ще вземе от нея толкова, колкото и сиромашът от своята. В Божествения свят всички имат еднакви условия да дават, всеки си избира храна, която обича.

Сега нашият свят е аномален. Някой иска много да яде, това е аномално. Човек е болен, не може да яде плътна храна, може само някоя чорбича да приеме, затова не е доволен, не е разположен – той е аномален. Ние говорим сега за нормалните хора. Набирам от дървото плодове, те са приготвена вече храна, донасям ги в една паница, измивам ги добре, слагам ги на масата. Ако ти не си доволен от тази храна, аз ли съм виновен за твоето недоволство? Най-хубавите плодове нося, а ти казваш: „Не ми се ядат“. Круши, ябълки, сливи, череши – те са едно ядене най-хубаво сготвено. Представете си, че ви давам меню с десет вида плодове и ви казвам: „Заповядайте, изберете си каквото обичате“. Вие вкусите някой плод, пък кажете: „Да имаше някое пиленце печено!“. Аз ви казвам: „Такива пиленца нямам“. Тогава вие заключавате: „Не струва вашият свят!“.

Вярно е, че вие внасяте в ума си известни идеи, известни мисли, които приличат на печени кокошки. Вие искате това, от което няма никаква полза. Искате да бъдете богат. Това е хубаво, но каква е идеята ви, в какво отношение искате да

бъдете богат? Може да бъдете богат в три свята: в умствения свят, в духовния свят и във физическия свят. Хубаво е който и да е от вас да направим богат, но той какво ще направи? Представете си, че сте богат в трите свята. Какво ще направите? Ще си купите автомобил. Ако аз съм богат, първо ще се науча да ходя хубаво във физическия свят; ако аз съм богат, ще се науча да работя хубаво в духовния свят и ще се науча да мисля хубаво в Божествения свят. Ще искам да ходя хубаво, да работя хубаво и да мисля хубаво, тогава ще съм богат и в трите свята. Това ще искам. Ако вие искате автомобил, значи не разбирате. На човек, който ходи добре, който работи добре и който мисли добре, съдбата никога не му отказва, всичко му дава на разположение. Но ако иска автомобил, ако иска кон, съдбата ще му откаже.

Има един разказ от Михалаки Георгиев* за един шоп, който живял в Цариград двайсет години при някакъв турски паша. Затъжил се той за родния край и поискал отпуск от пашата, за да си дойде тук, в Софийско. Пашата му дал четирийсет дена и му казал: „Ако не се върнеш навреме, ще те обеса“. Един час не трябвало да закъснее той. Дошъл си в Софийско, където с близките му през цялото време яли и пили по шопски. Мислел, че навреме ще си тръгне, обаче останали пет дена до края на срока, а той за това време пеша до Цариград не можел да стигне. Тръгнал, но в Пловдивско вече започнал да се моли на Господ да му прати едно конче. По едно време видял, че по пътя се задава един турски ага, яхнал кобила. Зад кобилата тичало конче. Шопът помислил, че кончето за него иде, ще има на какво да се качи. Настигнал го турчинът и му казал: „Я вземи да носиш това конче!“. Вместо да се качи на кончето да го язди, българинът сега трябвало да го носи. Казал си: „Каква е тази съдба? Аз ли не знаех как да ѝ кажа, или тя криво ме разбра?“.

* Михалаки Георгиев (1854 – 1916) – писател, публицист, журналист, представител на новобългарската литература след Освобождението, отличаващ се с активна и плодотворна обществена и творческа дейтелност. Един от първите последователи на Учителя. За един от разказите му – „Бае Митар Пророка“, Учителя казва, че е от най-хубавите в българската литература, тъй като разкрива образа на истинския българин.

Разчитай на своите крака. Разчитай на своите ръце. Разчитай на своята глава. Да ви превода сега: *разчитай на своите крака* – разчитай на своята доброта, тя е един капитал; *разчитай на своите ръце* – разчитай на своята правда; *разчитай на своята глава* – разчитай на своята мисъл. Това е твое право. Твоето добро е сила, твоята правда е сила, твоята мисъл е сила. На тия неща трябва да разчиташ. И никога да не роптаеш. Не да не роптаеш, но като мислиш в този свят, не роптай. Ако искаш някой път да роптаеш, роптай, то може да е хубаво в дадения момент. Но в този свят, където всичко е умно направено, трябва да знаеш къде да бутнеш. Бутни онова копче, което краката разбират. Бутни онова копче, което ръцете разбират. Бутни онова копче, което умът разбира. Тогава от главата ще дойде светлина, от ръцете ще дойде топлина, от краката ще дойде сила.

След като ме слушате, вие пак започвате по стария начин. Каква песен пяхте тази сутрин? Пяхте „Всичко в живота е постижимо“. (*Учителя имитира пеенето на учениците.*) Когато пееш, вложи мисълта си. Ако вложиш мисълта си, тогава и главата ти, и ръцете ти, и краката ти ще вземат участие в пеенето, едно трио ще имаш. Десет музиканти имате на ръцете, десет – на краката, седем – на главата; всичко двацет и седем – един камерен оркестър. Тия, седемте, които са на главата, знаете ли колко са знатни? Знаете ли колко разбират очите? Те всичко виждат. Ушите всичко чуват. Носът всичко помирихва. Устата, с тия две устни, всичко опитва, професор е тя, не можеш да я излъжеш. Каквото ѝ дадеш, като го близне, веднага го познава. Всички тия професори – очите, ушите, носът, устата, те всичко разбират, не можете да ги излъжете. Като гледа, окоето веднага вижда погрешката. Ухото, като слуша, чува всичките трептения, разбира ги.

Вие искате хората да ви обичат. Научете се да обичате себе си. Научете се да обичате очите си, защото те са резултат на разумни същества. На тези същества им е взело милиони години, докато направят очите, които са живи. Повече от милион клетки вземат участие в процеса на зрението. Някой път вие сте недоволни, че нямате хубави дрехи. За в бъдеще ще има дрехи от книжни материали. В Германия са направили едни хубави яки от хартия (*става дума за подвижните яки на мъжките ризи, характерен елемент на мъжката мода*

от края на XIX и началото на XX век – бел. ред.). Такава яка ще я носиш само една седмица, ще ти струва четири лева. Друга яка, от плат, като я дадеш на пране и гладене, пак четири лева ще ти струва. Не само германците сега, но и в Америка преди трийсет години носеха книжни яки, студентите там си купуваха по една дузина. Една яка може да се носи една седмица, пък ако я обърнеш от другата страна, ще я носиш и две седмици. Аз съм носил такива книжни яки и съм ги обръщал, тъй щото са излизали евтино.

В числото 13 (*фиг. 1*) има една киселина, едно противоречие. В 14 има две положителни числа, те и двете са киселини. Числото 14 е закон за жертва. При 15 законът върви правилно – има киселина, има и основа. В четиринайсет дни на месеца какво можете да направите? Представете си, че числото 14 представлява двама генерали. То е доста сериозно число. Като идете при генералите, какво трябва да кажете? Вие сте войник, какво ще кажете на тия генерали? Няма като някой слуга да питате: „Какво обичате?“. Представете си сега, че числото 15 представлява един banker, милионер, и неговата жена – 1 е мъжът, 5 е жената. Той е излязъл от кантората хубаво облечен, тръгнал е с жена си, хванали са се подръка. Ти си един от длъжниците, срещаш ги. Какво трябва да кажеш на този banker? Как трябва да постъпиш? При сегашните условия как трябва да постъпиш? Ако знаеш как да постъпиш, ти ще постигнеш целта си много по-добре, когато той е на пътя с възлюбената си, отколкото ако отидеш в кантората му, където е сам. Понеже са излезли двамата с жена му, той е разположен, иска да се покаже, пита те: „Колко искаш?“ и веднага ти дава. Ако знаеш как да постъпиш, всичко ще се уреди много добре. Ако не знаеш как да постъпиш, ще намериш банкера, когато е сам, без възлюбената си. Банкерите са като габровци, бръснат яйцето. Всичките американци са все габровци. Ще ви кажа защо. В Америка яйцата се сортират по големина, по качество. Нарездат ги според големината им, после на всяко яйце се написва преди колко дена е снесено – преди един, два, три дена или преди седмица. Под думите *габровците бръснат яйцето* разбираме разумно направено нещо: по-дребните яйца са по-евтини, по-едрите и по-пресните са по-скъпи. В Америка от най-хубавите яйца ще вземеш дванайсет броя за един долар. Един долар колко лева е? Осемдесет и два лева. Колко лева се падат на едно яйце? Седем лева.

Считайте, че живеете в един разумен свят. Това е вярното. Вие мислите, че светът не е разумен. Мравките мислят, че от тях по-разумни няма. Знаят ли те нещо за човешките здания, за концертите, за забавленията, за разните инструменти? И да им се изнесат тези неща, за мравките те са непонятни. И църквите, и религиите за мравките са непонятни. Някой те пита: „Какво мислиш за живота?“. Ако ти мислиш и гледаш на работите като някоя мравка, само да вземаш какавидите от един мравуняк и да ги пренасяш в друг, какво ще разбираш от живота? Вие мислите, но нямате никакъв отглас на мисълта си. Трябва да изучавате законите. В духовния свят има радио, затова трябва да нагласите своето радио. Молиш се на Бога, но не си предал мисълта си. Трябва да предадеш мисълта си. Има известни вълни – и къси, и дълги, по които се предава мисълта. По късите вълни се предава по един начин, по дългите вълни – по друг начин. По средните вълни една мисъл не може да се предаде така лесно. Как искаш да предаваш: с къси, със средни или с дълги вълни?

Казваш: „Не върви работата, не ме слушат“. Хубаво, ако един певец излезе на сцената и не го слушат, кой е виновен – публиката или той? Той е виновен, нищо повече. Ние вече имаме оценка на миналото, носим го. Ако изучавате английски или френски език, ще го изучавате такъв, какъвто е. Английският език не е достигнал още съвършенство, френският език не е достигнал още съвършенство. Всички езици не са достигнали съвършенство. Някои от класическите езици са остарели. В еврейския език има нещо много първично, няма нужната мекота. Евангелието е написано на няколко стари езици, но формата му на тези езици не е еднаква. Като го четеш на еврейски, има един смисъл, като го четеш на гръцки, има друг смисъл. На гръцки Евангелието има най-хубава, най-изящна форма в думи и мисли. Но и гръцкият език не е достигнал своето съвършенство.

Вие се молете, да бъде речта ви изящна. Всяка реч трябва да бъде добра, трябва да бъде справедлива и трябва да бъде разумна – три качества трябва да има. Доброта, това значи основа. Справедливостта е процес на градене. Мисълта показва, че всяка работа, която сте започнали, трябва да бъде добре завършена. След като завършите една работа, тя ще бъде основа за друга. Мислите ли, че онзи поет, който е написал едно стихотворение, е свършил работата? Той едва е започнал, то е

встъпление в поезията. Поетически как ще опишеш майката, която обича своето дете? Вярно трябва да я опишеш, самата реалност ще опишеш. Как ще опишеш господарите и слугите в света? Слугата добре свършва работата, господарят добре плаща. Или как ще опишеш певец, който пее добре? Певецът пее добре, когато разбира. Музика има навсякъде в живота. Направиш някакво добро на един човек и после целия ден се радваш в сърцето си. Вестниците нищо не са писали за това, но ти се радваш. Друг път вестниците пишат, но ти не се радваш. Направиш едно добро и цял ден имаш хубаво разположение, като че си добил някакво богатство.

Казвам: няма по-хубаво нещо в света от това човек да знае добре да мисли. Светът предоставя безброй възможности. В света, в който сега живеете, има богатства, много богатства, но вие не сте ги виждали. Как ще ги видите? Трябва да развиете един усет в себе си. Има музикални вълни във въздуха, в природата, които не можете да схванете. Ако змията влезе при хората, как ще я посрещнат сегашните хора? Ще ѝ смажат главата. Ако магарето влезе при хората, ще го впрегнат на работа. Ако едно разумно дете влезе, какво ще бъде отношението към него? Змията пита: „Защо постъпват така с мене?“. Магарето пита: „Защо постъпват така с мене?“. Детето, и то ще попита каква е причината за отношението към него. Змията е виновна, че ходи без крака. Магарето е виновно, че ходи на четири крака. Детето е право, понеже ходи на два крака. Змията е виновна, понеже всеки, който отива някъде без крака, не го приемат, той няма справедливост. Глава тя има отлична, но глава без крака е опасна. Една глава, която се носи на четири крака и само реве, и тя не е намясто. Глава, която се носи на два крака, тя мисли. Това е философията. Змията доброта и справедливост няма – глава без доброта и справедливост е лоша глава. Глава, която се носи на четири крака, не мисли. Глава, която мисли, е тази, която се носи на два крака.

Доброто е основа, справедливостта е градеж, главата мисли. Това е естественото положение. Понеже човек е изправен на два крака, ръцете му работят, пък има и една хубава поза. Човек, за да бъде изправен на краката си, трябва да има най-хубавата поза на физическото поле, тогава има възможности да свърши каквато и да е работа. Магарето има малки възможности, а змията – съвсем малки, тя само някоя пакост може да направи. Магарето реве, а човекът мисли. Аз считам,

че човекът, който ходи на два крака, има най-добрите възможности. Тези възможности седят в неговата доброта, в неговата справедливост и в неговата мисъл. Казвам: радвайте се, че не сте на мястото на змията, радвайте се, че не сте на мястото на магарето, и радвайте се, че можете да мислите.

Кое остана у вас от всичко казано? Съдбата за шестнайсет години би отговорила на петстотин милиона молби, ако ѝ трябваше по една секунда за всяка една от тях. Шестнайсет години, и ти вече си свободен от дявола. Шестнадесетата година е крайният предел, до който можеш да бъдеш роб някъде. След това или се освобождаваш и живееш свободно, или заминаваш за другия свят. Повече от шестнайсет години не може да бъдеш роб. Считайте, че живеете в един свят разумен. Зад всичките противоречия, които срещате в живота, зад всичките противоречия на мислите, зад всичките противоречия на чувствата и зад всичките противоречия на постъпките седи нещо разумно. Това трябва да бъде единствената мисъл.

Да ви дам едно правило. Да кажем, някой е пълен и иска да се освободи от тази пълнота – какво му трябва? Понеже пълният има повече мазнини в тялото си, нека да стопи мазнината и да си направи свещи. Или ти си сух – значи ти трябва повече вода, повече живот. Несръчен си – повече сила ти трябва. Съедини светлината и топлината в едно. Съединени на едно място, те образуват човешката динамична сила. Като ги съединиш в права пропорция, ти ще образуваш сила, светлина и топлина. Затова този, който е слаб, да съедини своите мисли със своите чувства и тогава ще придобие силата. Или да постави мисълта си на работа, да постави чувствата си на работа, защото силата е резултат на поставените на работа мисли и на поставените на работа чувства. Някой от вас казва, че има ухаещо сърце. Много хубаво, че е ухаещо сърцето му. Докато не заухае онзи цвят, той не може да завърже. Нещата не трябва да гният, но трябва да цъфтят.

Казвам: вярвайте в едно – че зад всичките противоречия в живота седи нещо разумно, към което може да се обръщате, докато дойдете до това да разбирате защо ви се случват някои работи.

Тайна молитва

6. лекция, 17 ноември 1939 г., София, Изгрев

ПСИХОЛОГИЧЕСКИ СИНТЕЗ

Отче наш

Имате ли зададена тема? (– *Нямаме.*) Пишете по темата: „Психологически синтез“. Първо мислете и после пишете. Пишете и върху следната тема: „Произход на дългите и късите носове“. И на вас, като на Дарвин, ще ви трябват десет години, за да докажете тезата си, доста труден е въпросът. Да помислите малко върху дългите и късите носове, все ще ви е от полза.

Днес кое ви интересува най-много? Изобщо какво ви интересува? Една тема: кое е онова, което занимава ума ви? Има работи важни, които могат да ви занимават. Гладен е човек, занимава го гладът; жаден е, занимава го жаждата. Един може да го занимава безпаричието, друг може да го занимава невежеството. Учен човек, пък го занимава невежеството – той е учен в някои отношения, в други е невежа; учен е в една област, невежа е в друга. Психологическите въпроси ученият може да ги разбира, но да не разбира от много други работи. Има знания по психология, но като му се скъсат дрехите, не знае как да ги зашие, в чудо се намира. Този човек ще намери някой невежа в бранша на психологията, който да го ориентира как да си зашие дрехите.

Учен човек е онзи, който оценява труда на знаещите. Вие трябва да имате съвсем друго понятие за нещата. Човек не може да носи цялата Земя на гърба си, може да носи едно камъче, може да носи малко вода. И цялото човечество да впрегнете, с всичките му сили, то пак не може да носи всичката вода на гърба си. Ако всеки един от тези два милиарда и сто милиона души, които според изчисленията сега са на Земята, може да носи по трийсет-четирийсет литра вода, колко общо ще пренесат всички? Може да се сметне колко години ще им трябват, за да пренесат водата на Великия океан. Понякога в живота вие искате да разрешите даден въпрос, който е толкова мъчен, колкото е мъчен въпросът могат ли хората, на брой два милиарда и сто милиона, да пренесат водата от Великия

океан в Индийския или в Атлантическия. Така ще се намерите в едно голямо противоречие.

Искате да бъдете богати. Тогава знайте закона на богатството, според който то е обосновано на три принципа, резултат е на три принципа. Богатството е обосновано на човешката воля, в този смисъл то е един резултат. Богатството се дължи на твоята воля и ако ти нямаш сила във волята си, не можеш да го добиеш. После, ако е богат, човек трябва да знае как да употреби това богатство. Богатството е потенциална сила, която той трябва да знае как да използва. Не само обикновеното, но и богатството в умствено отношение човек трябва да знае как да използва. Да кажем, натоварен си със сто или с двеста, или с няколко милиона златни монети – то е обикновено, материално богатство. Трябва да знаеш как да го употребиш. Ако не знаеш как да го употребиш, ще си създадеш някоя беля. Богатството е обосновано и на човешките чувства. Ако ти не цениш богатството, не можеш да бъдеш богат.

Като не разбирате принципа, вие правите разлика: този е богат, този е сиромас. И казвате: „Защо Господ така е направил света?“. Господ ни най-малко не го е направил така. Богатството и сиромашията, както ние ги разбираме, си имат причини, те са един резултат. Има ли някакво зло в това, че си сиромас? Има ли някаква добродетел в това, че си богат? Да допуснем, че богатството е подобно на знанието, а сиромашията е подобна на невежеството. Грех ли е да бъде човек невежа? Що е невежество? Има ли някаква престъпност в невежеството? Като видите един сиромас, подценявате го. Виждале невежия – и него не оценявате. Като видите някой богат човек, хубаво облечен, у вас веднага инстинктивно се заражда едно чувство на уважение.

Вие нямате ясна представа за отношенията, които съществуват между нещата. Паякът е невежа в математиката, но е специалист в предачеството, притежава тази специалност. Ще кажете: „Каква полза имаме ние от неговата паяжина?“. Ако ти имаш някакво знание, питам: каква полза има светът от твоето знание? Каква полза имат паяците от твоето знание или каква полза имат птиците? Един учен човек е започнал да мисли за рибите, държи ги в ума си. То е вече любов. Той изучава живота им, наблюдава ги, хвърля им хлябец, така об-

разува връзка между себе си и рибите. Невежият не е стигнал още дотам, не се интересува какво има във водата, но казва: „Мене не ме интересува какво има във водата. Интересува ме моето изкуство“. В какво седи неговото изкуство? Неговото изкуство е да събира сухи клечки в гората, да прави вързопи от тях. Занася ги после вкъщи, наклажда огън, казва: „Много хубаво грее“. На другия ден пак излиза в гората, пак събира клечки, занася ги вкъщи, наклажда огън, казва: „Много хубаво грее“; на третия ден – същото. Но един ден той се разболява, не може вече да ходи в гората и като седи при камината, не може да каже: „Много хубаво грее“. Не е добре, защото ги няма сухите клечки.

„Защо Господ е направил света така?“ Кой е виновен сега, кажете? И това разсъждение какво е? Нали някои от вас са завършили психология – този вид разсъждение в психологията как се нарича? Вие толкова години вече идвате на лекция в петък и все казвате: „Всеки петък идем, но каква полза?“. Аз питам: ученият човек, който седи пред камината, каква полза има? Има някаква полза, но той трябва да направи запознанство със сухите клечки. Ако знаеше езика им, той щеше, когато е болен, да им каже да дойдат и те сами щяха да се явят в огнището. Но да дойдат клечките, знаете каква трудна работа е. Човек ходи из гората, събира сухи клечки, но не е изучавал техния език. Тези клечки страдат от голяма сухота, тъгата им за вода е толкова голяма, че пискат, плачат. Като идеш в гората, сълзи текат от очите им, казват: „Изгоряхме, жадни сме“. Вие не само че не влизате в тяхното положение, но ги сушите още повече. Слагате ги в огнището, запалвате ги, причинявате им най-големите страдания. На страданията им вие се радвате. Има нещо вярно в това, но не на физическия свят. Тези явления обаче произхождат от физическия свят. Едно време клечките бяха на дървото, после изсъхнаха, но и след като изсъхнаха, техните клетки останаха живи. Вземете например органа, който имаме тук – клетките на дървото, от което е направен, са живи и те сега живеят един културен живот. Дъската на органа е културна, той повече от четиринайсет-петнайсет години е тук, университет е свършил по музика. Ако го питате, той много разбира от музика. Но това са само разсъждения, защото органа го взимам като едно предметно учение. Органът е музикант, но не във физическия свят. Там,

откъдето са слезли първоначално, тия клетки нямат никакво отношение към вас.

Като разсъждавам така, вие казвате: „Как е възможно клетките на дървото да бъдат учени, да страдат от голямата сухота?“. Тази сухота е потребна за тях. Те пият особена вода. Аз разсъждавам по следния начин: някой музикант свири много добре на орган или на пиано, изкарва много добри тонове, защото има влага в себе си – влагата излиза от него, клетките на дървото, от което е направен инструментът, пият от тази влага, приятно им е и тоновете се получават много хубави. Клетките на дървото се ползват от тази влага. При един музикант, който има повече сухота в себе си, тоновете не са така хубави, свиренето му не е хубаво. Клетките на дървото случайно казват: „Този музикант не струва! Малко влага трябва да има“. Тук всички страдаме от голяма сухота.

Вие трябва да си зададете задачата за смисъла на живота и да размишлявате, да направите един синтез. Имате тяло, ум, сърце, воля. Какво е предназначението на вашия ум? Какво е предназначението на вашето сърце? Какво е предназначението на вашата воля? Какво е предназначението на вашия живот като процес на синтез? Какъв е синтезът на живота, който произтича от ума, който произтича от сърцето и който произтича от волята? Това сега е малко неопределено. Под думата *мисъл* подразбираме светлината, която произвежда умът. За какво ще употребите тази светлина? Или топлината, която произвежда сърцето, за какво ще я употребите? Вашата воля произвежда сила – за какво ще я употребите? Добра е волята, която произвежда сила. Добро е сърцето, което произвежда топлина. Добър е умът, който произвежда светлина. За какво употребявате умствената светлина? Трябва да знаете при какви условия да употребите светлината на ума си.

Ще направя едно сравнение. Представете си, че вашият ум произвежда светлина, която се равнява на светлината на десет вощеници. Някои умове произвеждат светлината на сто вощеници, други – на хиляда вощеници, трети – на десет хиляди вощеници. Но има и умове, които произвеждат светлината на сто хиляди вощеници, има и умове, които произвеждат светлината на няколко милиона вощеници. Казвам: ако вие, със светлината на десетте вощеници, дойдете при човек, умът на когото произвежда светлината на сто хиляди вощени-

ци, тогава вашата светлина ще изчезне, ще се погълне от другата. Хората ще обръщат внимание на онзи, който е произвел силната светлина, защото имат нужда от нея. Но съществува едно противоречие: силната светлина, която този ум е произвел, е вредна за очите. Ако в салона имаме светлина от десет хиляди или от сто хиляди свещи, вие няма да издържите на това силно напрежение. Ще гледате да се приспособите или да се отдалечите; ще свиеете очи, но може и да излезете от салона. В знанието вие трябва да приспособявате вашата нервна система, да я развивате, за да образува светлина.

Някои от вас искат да бъдат уважавани и почитани. Не само това, но искат да бъдат и обичани. Кой са методите, за да бъдеш почитан и уважаван? За да бъдеш почитан и уважаван, ти трябва да бъдеш велик художник. За да бъдеш почитан и уважаван, ти трябва да бъдеш велик скулптор или велик музикант, или велик писател, или велик психолог. Представете си, че сте един велик психолог. Кое е най-великото в психологията? Или вие сте един велик художник. Кое е най-великото в художеството? Велик музикант сте. Кое е най-великото в музиката? Може да има ред такива разсъждения. Те ще ви станат ясни, но понеже сега сте далеч от това, за което ви говоря, не са ясни. Някои неща в изкуството са хубави, когато ги гледате от известно разстояние. Но ако гледате отдалеч някоя планинска верига, тя няма да има никаква красота. Отблизо да я гледате, пак няма да има никаква красота. Като се поставите на такова разстояние, от което да виждате кривите линии, отношенията на планинските върхове, с всичките им вътрешни видоизменения, тогава ще се образува една художествена линия. Някоя линия на планината ще произведе меко чувство, друга ще произведе сухота. Някои скалисти планини не ви привличат, казвате: „Не е за качване горе“. А някой връх е толкова хубав, че във вас се заражда желание да го изкачите, колкото и да е опасно това. Като се страхувате, и пари да ви дават, не се качвате, казвате: „Не е лесна работа да се качи човек на един висок връх“. И той не може да се качи, големи препятствия има. Големите препятствия произтичат от ветровете, които духат в една или в друга посока. В Хималаите ветровете идат от Индийския океан. Всички, които са се качвали по хималайските върхове, тези ветрове са ги духали. Ако има промеждутък от няколко дена, в който ветровете не

духат, хората искат да го използват, за да се качат. Когато не сполучат да намерят този промеждутък, експедициите остават без резултат.

Да оставим тия работи, сега въпросът е кое е ценното на вашия ум, кое е ценното на вашето сърце и кое е ценното на вашата воля. Този е въпросът. Говорим вече за синтез. Човешкият ум е планинско място. Човешкото сърце е долина. Това, което се движи в планината и в долината, то е човешката воля. Ако цялата земя беше равна, ако ги нямаше тия планини, тогава нямаше да има и никакво течение. А ако няма планини, няма и реки да има. Ако всичката земя беше валчеста, нямаше да го има този порядък. Вие понякога не искате да имате противоречия: искате вашият живот да бъде валчест като една валчеста земя, всичко да ви бъде равно, да нямате долини и планини. Значи не искате да имате противоречия ни в ума си, ни в чувствата си, ни във волята си – всичко да ви бъде гладко. Но знаете ли какъв свят ще бъде този? То ще е едно голямо противоречие. Вие, първо, в този свят няма да можете да се движите. Той ще бъде еднообразен, толкова еднообразен, че ще се отегчите да живеете в него. Живели ли сте някога в някоя пустиня? Трябва да идете в Сахара, да видите как се живее там.

Казвам: във вашия живот, какъвто е сега, има голямо разнообразие. Вие не изучавате живота си. Като дойде някое страдание, вие или сте дълбоко в някоя долина, или сте на някой планински връх, противоречие има във вас. Или вие сте в някоя река, която тече – това е волята. Там, където има движение, има и сила. Като разгледаме живота най-малко от две становища, съгласно закона на наследствеността и закона на прераждането, виждаме, че сега вие носите един живот, който е резултат на минали съществувания. В миналите си съществувания не сте мислили, сега сте дошли да мислите. Като сте дошли в този си живот, не сте взели всички мерки, които са необходими.

Например руснаците, които отидоха да изучават Северния полюс*, предварително проучиха условията, взеха пред-

* руснаците, които отидоха да изучават Северния полюс – най-вероятно става въпрос за съветската полярна експедиция, проведена от юни 1937 г. до февруари 1938 г.

вид температурата, приготвиха си дебели дрехи. Ако не бяха отишли приготвени, но с тънки дрехи, както в едни обикновени условия, те щяха да се върнат. Ред години те проучваха, приготвяха се, направиха си и аероплани. Като тръгнаха, стигнаха донякъде, но видяха, че там земя няма. След седем, осем, девет месеца течението на океана ги докара на две хиляди и петстотин километра далеч от полюса. Какво постигнаха? Направиха някои научни изследвания. Този материал, който придобиха, ще го обработят и ще се ползва цялото човечество. Сега от тия работи ние ще извадим полза. Каква е ползата, като идем на Северния полюс? Вие имате в себе си един северен полюс, имате и един южен полюс. Дошло е времето хората да изучават полюсите – Северния и Южния, за което са си направили приспособления, аероплани, взели са всички мерки. Има един американски писател, доста учен човек, който доказва, че раят е бил на Северния полюс. Като изпъдил Господ хората из рая, турил там снега, никой да не може да иде. Раят е на Северния полюс. Руснаците ходиха там, но ги изпъдиха. Те отидоха до рая, но като влязоха, изпъдиха ги навън. Понеже не можаха да влязат в рая през тази врата, сега отиват на Южния полюс, да влязат от другата врата.

Слънчевият възел на човека е южен полюс, ръцете и краката са южен полюс, а главата е северен полюс. Главата е студено място. Голям студ има в нея. Човек, който ще работи със своя ум, трябва да е много добре екипиран, понеже в студения ум няма никаква топлина. Дебели ръкавици трябва да има той, защото, ако не е така екипиран, неговите ръце ще измръзнат. Много хора, които се занимават с умствен труд, стават инвалиди. Като свърши университет, някой казва: „Защо ми е това знание, какво ще правя с него?“. Певецът казва: „Защо ми е това пеене? Кому ще пея?“. За в бъдеще истинският певец ще пее не на хората, но ще пее на дърветата. Сега мога да ви кажа нещо, което е от „Хиляда и една нощ“. В древността имало един ученик, който изучавал окултни науки и избрал музиката за своя специалност. Като отишъл да пее на хората, никой не искал да го слуша. Неговият учител му казал: „Ако хората не те слушат, иди да пееш на дърветата. Дърветата са най-добрата публика, те ще те слушат“. Ученикът отишъл и пял на дърветата. След това се явил голям вятър, дърветата зашумели: шу-шу-шу. „Това е ръкопляскане – казал учителят. –

Дърветата се въодушевяват от твоето пееие. “Първия път като отишъл ученикът да им пее, имало *шу-шу-шу*, но втория път нямало нищо, всичко било тихо. Попитал го учителят какво е станало при второто пееие и той казал, че е имало тишина. Тогава учителят казал, че дърветата този път мислели: „Той веднъж ни пях, а ние само казахме „*шу-шу-шу*“, не го нахранихме, нищо не му платихме“. Всичките дървета втория път мълчали, защото започнали да мислят как да се отплатят на този певец.

Като отишъл ученикът трети път да им даде концерт, всички дървета проговорили, казали му: „Браво!“. Третия път не ръкопляскали, не мълчали, но казали думата *браво*. Върнал се той при учителя си и му казал, че дърветата викали: „Браво, браво, браво!“. Първо имаше *шу-шу-шу*, после мълчание, а сега *браво*. Какво придоби певецът след това *браво*? На четвъртия концерт, който отишъл да направи, излязъл един старец с брада и казал: „Ти, синко, на тия дървета им направи голяма услуга. Затова ще ти кажа, че от тях излиза един нектар, от който хората имат нужда“. Завел го старецът при едно дърво, напълнил му едно шишенце с такъв нектар и казал: „Иди да го продадеш“. Казвам: докато не държите четвърти концерт на дърветата, старецът няма да дойде. Първо ще има *шу-шу-шу*, после ще има мълчание, след това – *браво*, а най-после ще дойде и старецът. Трябва да извадите нектара, който съществува в тия дървета.

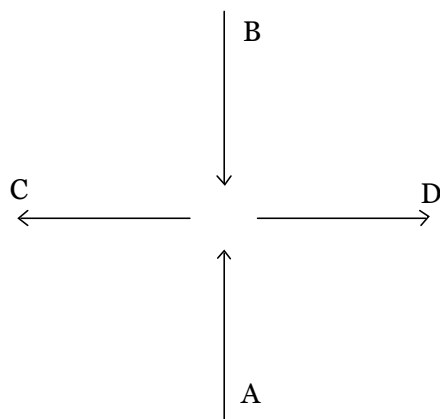
За да живеете по-дълъг живот, трябва да разбирате живота на растенията. Докато се хранеше със соковете, които излизат от растенията, човек беше безсмъртен. Докато се хранеше от дървото на живота – от този нектар, човек беше безсмъртен. Дървото на познанието на доброто и злото, то е сухото дърво, то е ония сухи клечки. Докато горят дървата в печката, ти имаш тази временна топлина, после пак останеш на сухо. А при дървото на живота имаш сока на безсмъртието. Всички ония чувства във вас, които са сухи, те са от дървото на познанието на доброто и злото; всички сухи мисли са от дървото на познанието на доброто и злото; всички сухи постъпки, и те са от дървото на познанието на доброто и злото.

Който сред вас е поет, може от тази тема да изкара едно стихотворение, да видим какво ще вложи в стиховете. Като отивате при дърветата, първо ще има *шу-шу-шу*, след това ще

има мълчание, ще има *браво* и най-после – нектар. Ще пише-те поезия и ще идете да я декламираете музикално на дървета-та един път, втори път, трети път, четвърти път, докато дойде дядото. (*Учителя настройва цигулката си.*) Знаете колко мъчно се свирят класически песни. Обикновените песни лесно се пеят, но са много сухи. Обикновените песни са много сухи, а класическите песни какви са? (*Учителя пее: „Когато бях в планината, моето име беше кокиче. Ходих при реката да слушам гласа на водата“.* Учителя свири много тихо и нежно.) Това е една класическа песен, можете ли да я изпее-те?

Изпейте песента „Тъги, скърби“. (*Учителя свири и учениците изпяват „Тъги, скърби“.* Учителя пак свири и учениците изпяват няколко пъти „Време е да вървим“.)

Тук се образува цял един кръг (фиг. 1). Висшите трептения – тези, които слизат от висшите светове, минават през цен-

Фиг. 1

търа на Земята и като изли-зат, образуват музикални трептения с дълги вълни. Басът, това е А. От горе иде сопраното – В. Имаме изме-нение на баса, той се пре-върща в тенор – D. Сопра-ното се превръща в алт – С. Това са полюси. Сопраното и басът вървят към центъра, тенорът и алтът вървят към периферията. Най-първо, вие трябва да се съсредото-чавате в себе си, да мислите върху това, което пеете. Те-норът излиза от центъра и

върви в посока D, към периферията.

Сега вие държите в себе си мисълта, че не можете да пее-те. Щом не можеш да пееш, ти нищо не можеш да постигнеш. Да казваш, че не можеш да пееш, то е все едно да кажеш: „Аз не мога да мисля, аз не мога да чувствам“. Всичко в света е музика. Всяко едно движение, което човек прави, е музикално. Всичко в света е музика, само че тази музика произтича от разумни същества. Вие, да кажем, имате едно хубаво чув-

ство. То е резултат на разумни същества, с които сте дошли във връзка. Казвам: мисълта ви трябва да бъде във връзка с разумни същества, тогава вашата мисъл ще работи. Сърцето ви трябва да бъде във връзка с разумни същества, тогава вашето сърце ще чувства. И волята ви трябва да бъде във връзка с тези разумни същества. Защото всяка една мисъл и всяко едно чувство са резултат само на тази връзка. Това, което сега наричат в света условия (а условия трябва да има), то са разумни същества. Когато мислим за тях, ние ги чувстваме като една сила в природата. Да направим връзката: това, което ви говоря, е философия, но то е и една практическа страна.

Това колело (*фиг.1*) се движи. Тенорът е братът, алтът е сестрата; басът е бащата, сопраното е майката – имате цяло семейство. Музиката си има свой баща и своя майка. Бащата е на земята, майката е горе. Басът носи материала, сопраното обработва този материал, тънко преде. Дъщерята е доста невъзпитана, затова отдолу бащата я учи, отгоре – майката. Много малко алтови гласове има. Слушали ли сте концерт, изнесен само от алт? Майката често дава концерти сама, също и бащата, и братът, но не и сестрата – в музиката сестрата е останала малко назад.

Вземете сега тона *до*. (*Учителя пее: „До – напрежение, ре – движение, ми – умиление“.*) Умиление щом има, вече се спирам. В музиката трябва да има умиление. На тона *фа* можете да турите забавлението, понеже *фа* е богатство, то се забавлява. Работиш с подтик, книги четеш – това е *фа*. Тонът *фа* е забогатяване, тонът *сол* е обличане, цъфтене, тонът *ла* е зреене. (*Учителя пее: „Аз живях горе в планината, в планината, в планината. Самотен бях аз горе в планината. При мене дойде един стар дядо и започна да ми разказва своята сладка приказка. Аз го слушах, понеже бях самотен. Казвай, дядо, твоите сладки приказки, аз ще те слушам. Аз съм малкото кокиче“.*)

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

7. лекция, 24 ноември 1939 г., София, Изгрев

ВНУШЕНИЕ

Отче наш

Каква тема имате? (*Прочита се темата „Психологически синтез“.*)

Как бихте превели думата *синтез*? Онези, които са запознати със синтеза на нещата, какви са: търпеливи или нетърпеливи, умни или глупави, силни или слаби? От какво произтича слабостта на хората? Една слаба нишка лесно се къса, но когато се съединят много слаби нишки, тяхната слабост започва да намалява. Ако съберете хиляди нишки на едно място, колко ще се намали слабостта им? Как трябва да се изправя слабостта? Казва някой: „Слаб съм“ – може да е слаб в знанието, може да е слаб в здравето. Слабият в здравето как трябва да се лекува? Той трябва се храни със специална храна, освен това му се препоръчват дихателни упражнения – това са скачени съдове.

Вие може да сте се обезсърчили. В психологическо отношение как трябва да се лекува обезсърчението? Допуснете, че имате навика да отлагате. Разни причини има за отлагането. Някой път се намесват чувствата. Човек може да отлага някоя работа заради друга, която счита за по-важна. Кажеш: „Няма да отлагам“, но пак отлагаш. Например туриш един конец на работа, той се скъсва. Туриш два конца на работа, скъсват се. Туриш пет конца, и те се скъсват. Какво трябва да правиш? Ще продължаваш, докато дойдеш до едно място, където тия конци ще устояват. Трябва да направите опит. Като кажеш веднъж: „Ще направя тази работа“, конецът се къса, не свършваш работата. Като кажеш два пъти, три пъти – пак същото, но повториш ли десет пъти, че ще направиш тази работа, ти ще я направиш.

Съществува едно изключение: има хора, които всякога закъсняват. Те закъсняват по единствената причина, че чувството за време у тях не е развито, нямат понятие какво нещо е времето. Такъв човек винаги по пет-десет минути закъснява, а като пристигне, извинява се с това, че времето било лошо,

пътят бил лош, часовникът го излъгал. Ако е господар, ще каже, че слугата не го е събудил, неразположен бил малко. Някой път да закъснее човек е полезно, но то е по изключение. Има и случаи, когато не трябва да се закъснява. Да кажем, ще пътуваш с последния параход за някъде. Друг няма да дойде, затова какво ще правиш, ако закъснееш? Човек трябва да бъде предвидлив. Ако те чакат на пътя, за да те претрепят, тогава е добре да закъснееш, да не си там навреме. Изисква се предвиждане на нещата, но човек трябва да бъде и точен. Да кажем, ти обичайно се успиваш. Лягаш вечерта, заспиваш дълбоко, дрънка будилникът на сутринта, не го чуваш; като станеш, виждаш, че вече си закъснял. Ако искаш да бъдеш точен, ти трябва в едно спокойно състояние, а не в едно развълнувано състояние, да кажеш на себе си: „Искам да стана точно в четири часа“. Някой път си казваш така, но започваш да философстваш дали ще станеш в четири. При това положение няма да станеш навреме. Закон е: когато искаш нещо да стане, ще кажеш: „Искам да стана в четири часа“, нищо повече. Ти няма да философстваш. Никакво философско разискване не трябва да има – тогава именно ще станеш точно в четири часа. Някой път може да закъснееш с половин минута или да станеш малко по-рано, защото времето на внушението не съответства с механичното време – може да се получи разлика от една, пет, осем, десет минути. Часовникът може да е закъснял, но ти, който си си внушил, ще станеш точно навреме.

Ако човек вярва, нещата стават точно навреме. Има един пример с Бисмарк* от времето, когато бил посланик в Русия. Той трябвало да присъства на събрание на посланиците по важен въпрос, затова взел със себе си един руски преводач. Казал му: „Върви ти, аз може да закъснея“. „Ничево, ничево – казал преводачът. – Няма да закъснеем.“ (Руската дума *ничего*, която означава *нищо*, се произнася *ничево* – бел. ред.) Тръгнали, но по едно време колата им се прекатурила. Бисмарк се смутил, че наистина ще закъснее, а руснакът пак

* Бисмарк (1815 – 1898) – Ото фон Бисмарк е германски политик и държавник, архитект на обединена Германия, имперски канцлер през първите двайсет години на нейното съществуване. Бил е акредитиран като посланик на Прусия в Русия в периода 1859 – 1862 година.

казал: „Ничево“. Колата се счупила, скъсал се един железен обръч. Бисмарк съжалил, че е тръгнал с такъв преводач, но в крайна сметка действително стигнали навреме. Тогава Бисмарк взел едно парче от скъсаната част и като се върнал в Германия, си направил един пръстен от нея. Когато се намирал в трудни положения, казвал: „Ничево!“.

Оплетеш се някой път, кажеш: „Няма да я бъде тази работа!“. Ти кажи: „Ничево!“. Дошъл си до крайния предел, където никой не може да ти помогне, не знаеш как ще стане работата. Който вярва по човешки, казва, че няма да стане тази работа. Аз може да не виждам никакъв изход, но тази работа ще стане. Ще държа тази работа в ума си и няма да имам никакъв страх и никакво колебание. *Ничево* подразбира да нямаш никакъв страх. Бисмарк казва: „Ако е толкова важно, тия посланици ще ме почакат малко. Времето е на тяхно разположение“. Те не разполагат с времето, но времето разполага с тях. Като казваш: „Нямам време“, ти разбираш едно свое време. Времето трябва да разчита на тебе, не ти да разчиташ на времето. Когато сте сити, вие не бързате. Когато сте гладни, бързате, нали? Тогава вие не сте господарите, гладът ви подтиква. Бързаш, понеже има остен, който те подтиква. Не бързаш, понеже няма остен. Кое състояние е по-хубаво: да бързаш или да не бързаш?

Казваш, че си разположен или че си неразположен. Неразположен си, защото остен има. Гладен си, затова си неразположен. Между тия две межди* на разположение и на неразположение има разлика едно към десет. Има десет начина, по които можеш да се справиш с глада. Има десет начина, по които можеш да се справиш с невъзможността. Има десет начина, по които можеш да се справиш с неразположението. Пари нямаш – има начини да се справиш и с безпаричието. Или имаш пари, но боледуваш и нямаш лекар. Може да имаш пари и лекар, а да ги няма лекарствата, които лекарят препоръчва. Или имаш пари и лекар, има ги и церовете, но пък няма кой да ти ги донесе. Изреждат се разни препятствия. Ти трябва да дойдеш до положението, при което всичките тия препятствия се премахват. Казваш: „Лекар няма“ – лекарят е

* межда – граница между два или повече земеделски имота; синор.

вътре в тебе. „Цяр няма“ – церът е вътре в тебе. „Няма кой да го донесе“ – онзи, който ще го донесе, е вътре в тебе. Ти сега ще се намериш в едно чудо. Търсиш лекар отвън, търсиш церове отвън, търсиш отвън и онзи, който ще донесе церовете. Тази работа не става тъй.

Казваш: „Аз ще умра“. Защо пускаш смъртта в себе си? Остави я вън от себе си. Като дойде, достатъчно е да ѝ кажеш: „Аз не съм си свършил работата. Ще чакаш“. Щом не искаш да свършиш работата си, ти лесно умираш. Аз умирам само когато си свърша работата. Кога човек иска да умре? Когато има да дава пари. Когато има да взема, никак не иска да умира. Певецът, като не иска да пее, иска да умре; като иска да пее, не иска да умре. Грешникът иска да умре, но праведникът ни най-малко не иска. Ученият, като изгуби всичко, иска да умре. Онзи учен, който има всичко на разположение, ни най-малко не иска да умира.

От някои ваши наследствени черти, от някои ваши придобити навици може да произтича неразположението ви. Неразположението ви може да произтича от това, че сте болен или че няма лекар, или няма церове, или няма кой да ви ги донесе. Вярно ли е, че няма лекар? Кой е първият лекар на човека? На слепотата кой е лекарят? Светлината. На глухотата кой е лекарят? Звукът. Ще ви приведа един пример, който съм давал и друг път. Пращат едно глухонямо момче в гората да насече дърва. Иде горският стражар и го пита: „Кой ти позволи да сечеш дърва?“. То, като не чува, продължава да си върши работата. Казва стражарят: „Какъв си такъв чорбаджия, че не искаш да ме слушаш, не искаш и да ми говориш?! Дай си позволителното“. Момчето пак си върши работата. Стражарят, като не разбира, че е глухо, казва: „Такъв чорбаджилък не искам“ и започва да го налага. От боя състоянието на момчето се сменя, то най-после започва да чува и проговаря. Казва на стражаря: „Чакай, не ме бий!“. – „Кой те прати да сечеш?“ – „Аз съм ти много благодарен. Бях глухоням, но след този бой вече и чувам, и говоря.“ Понякога и вие задавате въпроса защо ви бият. За да започнете да чувате и да говорите. Едно неразбиране имаме ние в живота. Всякога искаме другите хора да ни разбират, пък те нямат тая възможност, нямат тая опитност. Човек, който няма опитността, която ти имаш, спрямо тебе е глух, ти му говориш на един особен език. Един

французин ще ти говори ли на български? Той ще ти говори на френски и ти няма да го разбираш.

Да допуснем, че си болен, не можеш да станеш от леглото. Кажи: „Ще оздравея“. Като мине една минута, пак кажи: „Ще оздравея. Ще стана!“. Ако спазваш този закон, десет пъти ще кажеш: „Ще стана“ и действително ще станеш. Но в съзнанието ти трябва да има една междина между всяко казване. И на всяко казване трябва да забравиш болестта си. Сега някои лекари са намерили много евтин начин да лекуват парализирани хора. Като ги съберат по двайсет-трийсет души в една стая, пускат вътре една голяма боа. Всички тези парализирани, като видят змията, изскачат навън, рядко остава някой в стаята. Тази змия всичките ги кара да станат. Като се уплашат, те забравят болестта, онази парализа, и вече могат да станат, могат да излязат навън. Някой път е хубаво човек да се уплаши, за да забрави болестта си. Казвам: когато си внушавате нещо, трябва да забравите противоречието си. Например ти нямаш хляб, но казваш: „Ще дойде хлябът“. Десет пъти като кажеш така, ще дойде една права мисъл в ума ти, която ще те заведе към целта.

Аз съм ви привеждал и друг пример за един случай в Америка. Един момък все казвал, че Бог ще промисли за всичко. Друг момък, който се намирал в трудно положение, казал: „Господ ще промисли, ще промисли, но... Няма защо да се лъжа, няма защо да живея при такива условия. Този закон не работи“. Решава да умре, да се отрови точно в дванайсет часа. Защо не по-рано, в девет или в десет часа, ами точно в дванайсет? Има си психологически причини за това. Седи той в стаята си, гледа часовника и чака да стане дванайсет, за да се отрови. Тогава на първия момък, който казвал, че Господ ще промисли за всичко, един глас му казва: „Да станеш и да идеш на еди-коя си улица, на еди-кой номер“. Не му се било случвало друг път такова нещо, затова си казал: „Някой път може така да си играят с човека“. Не минават и пет минути, гласът пак му казва: „Да идеш на еди-кое си място“. На третия път гласът му казва: „Ако не идеш там, ще те сполети едно голямо нещастие“, понеже приближавало времето да се отрови онзи, часът бил единайсет и половина.

Тръгва момъкът, отива на посочения адрес, хлопа на вратата и казва: „Пратен съм тук“. Един дрезгав глас му отговаря

нещо. Той пак казва: „Пратен съм тук, отвори!“. Един разочорлен човек му отваря. – „Какво искаш?“ – „Има нещо, за което съм пратен. Пратен съм да те избавя.“ Тогава този момък започва да се изповядва пред него. В дванайсет часа той искал да се отрови. Дванадесетият час, това е последният срок. Когато някой иска да се отрови в дванайсет часа, тогава той не може да умре. За да умре човек, изисква се известно време. Ако оставите в гората една болна или много мършава овца, колкото и вълци да минат, няма да я изядат. Ще дойде един, ще я побутне по корема – вижда, че не е за ядене. Болна овца вълкът не яде, и мършава не яде. Ако е здрава овцата, тогава ще я изяде. Питам: ако вие сте между вълци, струва ли си да бъдете угоени овце? Ако сте угоени овце, ще хвъркне кожата ви, нищо повече. Милиардерите в Америка имат по пет-шест души охрана, пазят себе си и децата си от отвличане. Американските гангстери искат някой път голям откуп. Ако не дадеш откупа, ще платиш с живота си.

Вие, като разглеждате живота, понякога сте много взискателни: как може именно с вас да се случи някое нещастие! Сиромашията я считате за голямо нещастие. Казвате: „Как така да нямам едни хубави обувки, да се поразходя! Как да нямам един билет, че да ида на представление!“ Има много причини да е така. Ако идеш някъде на представление, в сградата може да стане пожар. Във Варна преди много години стана едно много голямо нещастие в една гръцка църква. Някой се провиква: „Пожар!“ и всички хукват да бягат навън. На вратата става задръстване, при което деветнайсет души биват убити. Отиват хората в църква да се молят на Господа и като се каже: „Пожар!“, не остават по местата си, но всички побягват. Църква, от която бягаш, тя не е място, където можеш да се молиш. Ти трябва да избереш онова хубаво място, където ще можеш да се молиш. Каже ли се: „Пожар!“, да можеш да кажеш: „Аз ще почакам“. Мястото, от което бягаш, не е място, където Бог живее. Мислите ли, че в мястото, където Бог живее, пожарът може да ви изгори? Чели сте в Стария завет за онези трима момци, които бяха хвърлени в пещта, но не изгоряха. Ако твоята молитва не може да те спаси, значи тази молитва не е намясто. Ти говориш по един телефон и отсреща не могат да те чуят – не е истински този телефон. Където и да звъниш, ни най-малко не ти отговаря онзи, който може да

ти помогне. Сега мнозина от вас, като са говорили по такива лъжливи телефони, казват: „Няма го там“. Молитвата ви не е вярна.

Да се върнем на примера: искате да си внушите, че на следващата сутрин ще станете в четири часа. Казвате: „Утре в четири часа я стана, я не стана“ – тогава имате две внушения. И тъй се получава, че закъснявате с половин час. Само пет-десет минути е допустимо да закъснее. Трябва да кажете: „Утре в четири часа ще стана“. Не да заповядвате, но да кажете: „Утре в четири часа ще стана“. Имаш например храма. Тогава кажи: „Утре моята храма ще си замине“. Станеш сутринта – храмата заминала. Ако туриш мисълта: „Храмата ми утре ще си замине“, тя ще си замине, но ако туриш мисълта: „Я си замине, я не“, тя няма да си замине. Лекувайте храмата чрез внушение. Храмата е едно хубаво състояние, тя е най-малката неприятност, която може да ви застигне. Тя хваща човека за носа, за да събуди ума му. Храмата иде да те накара да мислиш. Когато се раздвижи умът ти и започнеш да мислиш, тя си заминава.

Някой път, като говорите, говорите, вие тропнете с крак, кажете: „Това не се търпи“. Един ще удари с крак веднъж, друг ще удари два пъти. Питам: какво допринася този удар? Човек събужда с удара задната част на мозъка си, става по-егоистичен. „Не се търпи тази работа.“ Щом той не може да търпи, какво трябва да направи? Разправяше ми един господин как са го учили да язди кон. „Оседлаха ми един луд кон, аз го хванах за юздата и си казах: „Уповавай на себе си“. Качих се на гърба му, но не си турих краката в зингиите*. Конят започна да рита. Казва: „Ще те хвърля нагоре. Слез от гърба ми, защото не си от тия, които мога да нося“. Аз си казах: „Опасна работа!“, но останах на гърба му. Конят ме хвърли във въздуха и аз паднах на земята. След като паднах, той се откопчи и побягна.“ Когато дойде някоя мъчнотия и започне да рита, освободете краката си, да ви хвърли нагоре, защото, ако реши да бяга, работата става опасна.

Казвам: психологически човек не трябва да се бори със себе си, не трябва да критикува себе си. Човек трябва само да констатира някоя своя погрешка, не да се критикува. Една погрешка може да стане. Да кажем, вие сте направили една

* зингии (тур.) Стремена.

писмена погрешка, но то не е съзнателно. Когато пишеш една дума на български и в нея има звук *Е*, някой път трябва да сложим буквата *Е*, а някой път буквата *двойно Е**. Каква е разликата между *Е* и *Е-двойно*? Онези, които са създали буквените знаци, какво са искали да кажат с тези два знака? При всички думи, които се пишат с *Е-двойно*, ти трябва да бъдеш много силен. Щом някъде има *Е-двойно*, там ще има големи мъчности. Ако думата се пише с просто *Е*, ти трябва да бъдеш щедър. При *Е-двойно* трябва да бъдеш въоръжен с няколко парабела**. Като пишеш просто *Е*, хората от тебе не очакват юначество. С просто *Е* човек е на угощение, разполага с благата. С *Е-двойно* той е на бойното поле, той не е човек, който сега ще яде и пие – по-рано е ял, а сега е тръгнал да се състезава. Обаче вие пишете *Е-двойно* кога? Когато ядете. А там, където трябва да го пишете, понякога пишете другото *Е*. На бойното поле ще ядете ли? Там има куршуми, сипят се гранати. На бойното поле ще пишеш *Е-двойно*, а когато си на угощение, ще пишеш просто *Е*. На угощението само по себе си ще дойде простото *Е*, без никаква мъчнотия. На бойното поле *Е-двойно* ще го научиш още на първия урок.

Нещата психологически са постижими. Намираш се в дадена област, за да създадеш едно състояние, което е необходимо. Например търпението как ще го създадеш? Търпението се създава в големите мъчнотии, в неволята, в големите неудобства. Някой път вие питате защо са тия мъчения. Природата иска да ви направи търпеливи. Тя ще ви създаде големи препятствия, ще ви постави в големи изпитания, защото именно тогава човек става търпелив. Ще се учите на търпение. Една мома я учили, че като се ожени, трябва да преглъща обидите от роднините на момъка. Казвали й: „За да нямаш мъчнотии въкъщи, като те обидят с нещо зълвите, ще преглътнеш, ще мълчиш, нищо няма да им казваш. Ако пак те обидят, пак ще

* *двойно Е* – или *Е-двойно*, или *Ят*, е името на тридесет и втората буква от азбуката, съществувала в първия официален български правопис след Освобождението (Ѣ). С правописната реформа на българския език, приета на 27 февруари 1945 г. с наредба-закон, се отменя употребата на буквата *двойно Е*. Тя се заменя с *Я* или *Е* или по-рядко с *А* според ятовото правило.

** парабел – вид автоматичен пистолет.

прегълтнеш. Така постепенно ще свикнеш“. Лошо ли е да преглъщаш? Преглъщането е метод на възпитание. Ти започваш да философстваш какво ще стане, ако преглъщаш. Най-после ти казват: „Ще се научиш!“.

Може да преведем този метод, според който трябва да се преглъща. Обиди те някой и ти искаш да му отвърнеш. Казваш: „Ако му отвърна, какво ще спечеля?“. Ако ти му отговориш, ще ти се наложи една глоба. Минава край тебе едно високопоставено лице от съдебната власт, казва ти нещо и ти му възразяваш, обаче на всяко възражение ти се слага хиляда лева глоба. Глобят те веднъж, ти втори път възразиш, глобят те още хиляда лева. Три пъти възразяваш – три хиляди лева глоба. Като те глобят десет пъти в годината, какво възражение ще дадеш? Ще кажеш, че нямат право. В Америка стражарите карат някои европейци да дойдат с тях в участъка. Ако се противи даден човек, стражарят веднага ще му нанесе три удара по носа. Щом ти каже да идеш в участъка, тръгни с него. Той е човек, висок шест лакти, с една ръка вдига седемдесет кила, какво ще му се противиш? – „Ама вие нямате право!“ Какво право ще търсиш? Право може да търсиш само от онзи, който те обича. От онзи, който не те обича, никакво право недей да търсиш. Кажат ли ти: „Върви“, върви. Ако си от силните и можеш да устоиш, то е друг въпрос. Когато вие се намирате в мъчнотии в живота, такъв закон има. Не човек да стане страхлив, но закон има. Няма какво да се бориш, също като Дон Кихот, с мелници. Няма да си представяш, че мелницата е нещо друго, защото тя ще те подеме, ще те хвърли. С мелници не трябва да се борите.

Казвам: в живота, в който сега се намирате, трябва да впрегнете ума си на работа. Ще бъдете готови за всяка работа, където и да е, ако спазвате следните правила. Накъдето и да вървиш, ако се удариш в някой камък, не се сърди, но вдигни този камък и го сложи на друго място. В друг камък ако се удариш, и него го премести. По този начин ще си създадеш характер и няма повече да си удряш крака. Някой, след като се е ударил в камъка, ритва го, така още веднъж го заболява кракът. Пък камъкът казва: „Аз съм благороден. Като дойдеш при мене, ще си вдигаш крака нагоре“.

Всяко едно препятствие, което срещате в живота, разрешавайте го. Ако не можете да го разрешите, оставете го на-

страна. Да допуснем, че някой от вас лесно забравя. Знаете ли причината, поради която хората забравят? Кои забравят повече: тези, които имат да дават, или тези, които имат да вземат? Каква е вашата опитност? Кой забравя повече: който е гладен или който е сит? Гладният рядко забравя. Който има да дава, забравя по-често. Който има да взема, забравя рядко, напрежението в него е силно. Който има да дава, в него напрежението е слабо. Ако ти вземеш пари назаем от един човек и мислиш повече да не искаш от него, тогава ставаш невнимателен, забравяш за дълга си. Но ако мислиш от този човек и друг път да вземеш назаем, тогава си много внимателен, не забравяш, че имаш да му даваш.

Казвам: ако искате да имате добра памет, тази памет трябва да е за всичко. Вие искате памет специфично само за някои работи. Паметта така не може да се усили. Някои хора се раждат с добра памет, защото ред поколения са работили преди тях и са им я предали. Някоя памет е хубаво развита, някоя не е хубаво развита, но всеки човек се ражда с възможността да помни. Хората с по-ниски чела са по-паметливи от хората с високи чела. Тези, не с ниските, но със средните чела, малко идеи имат в ума си. А тези, с високите чела, за толкова много неща мислят, че са разсеяни. Има разказ за един философ, който искал да си свари в джезве едно яйце. Вместо яйце обаче той пуснал часовника си в джезвето. Като го извадил, казал: „Не е увяряло това яйце“.

Помнете едно правило: човек се ражда с възможности за мислене, с възможности за чувстване и с възможности за постъпки. Всякога се изисква да бъдете внимателни, да искате в даден случай само едно нещо. Вие искате две-три неща – те нямат място. Затова не искайте две неща, не искайте три неща. Искайте само едно нещо, най-малкото. То като ви се даде, другото ще дойде. Умът никога не трябва да се раздвоява. Щом има раздвояване във волята, щом има раздвояване в сърцето, щом има раздвояване в ума, работите не стават, законът не работи. Раздвоеният в ума си човек е непостоянен във всичките си пътища. Раздвоеният в сърцето е с две лица. Раздвоеният във волята как ще го определите? Волята никога не трябва да се колебае. Не се колебайте да направите всяко нещо, което искате да направите. И ако то не става, не търсете причината вън от себе си.

Мишка се е хванала в капана – къде е причината? Причината е в това, че е искала да изяде кашкавала. Това желание я е вкарало в капана. Тя трябваше да каже: „Не ми е нужен този кашкавал“. Не влизайте никога в капан, за да достигнете някоя цел. Мишката всичко знае, дори е научила как е направен капанът, само в математическите си изчисления е допуснала една погрешка: мислила е, че като вземе кашкавала, ще може да излезе, преди да се затвори вратичката му. Тя не знае само едно нещо: че не може да излезе, преди да се затвори капанът. Мишката не е глупава. Тя е много умна, много разсъдлива. Като влезе в някой сандък, голям критик става. Намери ли там хубави дрехи, започва да ги яде. Опитва булчинската ви дреха, прегризва, прегризва, нищо не оставя от нея, пък накрая каже: „Много хубаво, но тук няма нищо сладко“. Има такива критици. Като критикуваш, ти изяждаш хубавите дрехи. Една мишка, след като е влязла в сандъка и е наяла дрехите, попада в капана, наказват я със смъртно наказание.

Казвам: не пипайте булчинските дрехи, в булчинския сандък не влизайте. Или другояче казано: не разрешавайте въпроси, които не съответстват на вашия ум, не разрешавайте желания, които не съответстват на вашето сърце, и не искайте да имате такива постъпки, които не съответстват на вашата воля. Човек трябва да иска онова, което е постижимо за ума. Човек трябва да иска онова, което е постижимо за сърцето. Човек трябва да иска онова, което е постижимо за волята. Това е един психически закон. Всяко нещо има своето време. Пазете времето, което мислите изискват. Пазете времето, което желанията изискват. Пазете времето, което волята изисква, което постъпките изискват.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

8. лекция, 1 декември 1939 г., София, Изгрев

ПРАВОТО ОТНОШЕНИЕ

Отче наш

Каква е темата за днес? (*– Произход на дългите и късите носове.*)

Какво е свойството на правата линия? С какво качество може да се определи правата линия? Правата линия образува едно идеално положение. Нали има такъв израз: „върху прав път“. Казва се, че съвършеният организиран свят е прав. Права може да се тегли между две точки, или между две разумни същества. Двете точки, това са два разумни центъра, а между два разумни центъра може да се тегли една права, между същества, които са завършили своето развитие, може да се тегли една права. Правата линия, това е един Божествен свят. С него се мерят всичките неща. Механически правата линия не може да се продължи. Щом се продължава, тя е крива. Или геометрически така се определя: всяка линия, която не може да се продължи, е права. Всяка линия, която се продължава, е крива. Но това са метафизически разисквания.

Човек трябва да мисли, например той трябва да изучава геометрия. Лицето може да се изучава геометрически. Някои части на лицето може да са вдлъбнати, може и да са изпъкнали. Очите може да са изпъкнали или вдлъбнати, може да са повече затворени или повече отворени, може да са близо до носа или далеч от него. Има си причини за всичко това. Казват за изпъкналите очи, че имат някои особености. Един планински връх, изпъкнал, нали дава повече вода? Когато се стопи снегът на него, водата слиза надолу. Когато в една долина се стопи снегът, тя нищо не дава, но всичко, каквото е събрала, държи за себе си. Всички съвременни хора не могат да организират своите мисли, своите чувства и своите постъпки.

Природата е дала на човека предметното учение на светлината, без да му казва теорията за светлината – какво представлява тя, как се предава. Хиляди и милиони предмети говорят за светлината. Природата на никого не е дала определение какво нещо е светлината. Ако остане човек първо да се

учи какво нещо е светлината, че тогава да я види, то ще е несъвместимо с природата. Ти ще започнеш с това, което не знаеш, после ще дойдеш до това, което знаеш. Това, което знаеш, по-късно ще го учиш. Да не мислиш, че като кажеш: „Аз зная нещо“, то е повече от онова, което не знаеш. Един човек, който не знае какво нещо е светлината, може да я употребява много по-добре от тебе, който знаеш какво нещо е светлината, разбираш я, имаш теоретически знания за нея. Единият знае теорията, но не прави. Другият не знае теорията, но майстор е човекът – прави. Разправяха ми за един българин от Варненско, който решил да направи воденица. Повикал той четири-ма-петима инженери да я построят. Цял месец тези инженери мерили, изчислявали как да я построят, как да направят колелото, тъй че да може водата да пада. Най-накрая намерили, че на това място не трябва да се прави воденица. Тогава човекът повикал друг един българин, който никъде не бил учил, но за два-три часа решил въпроса с водното колело и воденицата тръгнала. Този майстор владеел практическото приложение.

Например някой път ти си неразположен. Защо? Казваш: „Гневен съм малко“. Защо си гневен? Какво нещо е гневът? Има в тебе една енергия, която те гнети, затова искаш да се освободиш от нея. Трябва да се разгневиш, за да изкараш нещо вън от себе си. Може да забележите следното: когато началникът на един чиновник го гълчи, той мълчи, защото, ако си даде мнението, може да го накаже. Но като се върне вкъщи, където е свободен, чиновникът ще изкара всичкия си гняв върху домашните си. Аз съм ви привеждал примера за онзи българин, с големите крака, който отишъл във Варна да си купи чехли. Обиколил целия пазар, но не могъл да си намери, все не му ставали. Отишъл най-после при един турчин, който, след като не му станали нито едни чехли, казал: „Калъпсъз*!“ . Българинът се обидил от тази дума, но си замълчал, нищо не казал. Излязъл той от града и след два часа някъде по пътя се обърнал и извикал: „Сен калъпсъз**!“ . Ние си даваме мнението, че нещо не е право все когато сме някъде далеч, на десет километра разстояние.

* калъпсъз (тур.) 1. Няма калъп, без калъп 2. Безформен, ненормален.

** Сен калъпсъз (тур.) Ти си ненормален.

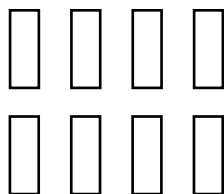
Слушайте да ви кажа: нещата са винаги прави, но те не са прави в нашия ум. Всички хора приемат светлината хубаво, а някой казва: „Не я разбирам“. Въпросът сега е до разбирането. Той не знае какво нещо е светлината. Казват, че червените лъчи били четиристотин билиона. Броил ли ги е той, че са точно четиристотин билиона? Колко години се изискват, за да ги преброи? Казват: „Математически са определени“. Математиката, с която аз си служа, понякога има две единици повече, понякога – две единици по-малко. Смяташ, смяташ, две единици не достигат, а някой път две единици излизат в повече. Това, че някой път са повече, а някой път са по-малко, показва, че се намираме в един свят не статичен, но динамичен, свят в движение. Като си започнал да изчисляваш един материален процес, може повече количество материя да е дошла.

Нещата в природата са точни. Няма относителност там. Относителни неща има за нас. В природата нещата са точни, няма какво да вярваш в това. Някой ме пита: „Право ли казваш?“. Казвам: „Не питай, но утре ела при мене в четири и половина следобед и ще видиш. Сега не искай да ти доказвам, като дойдеш утре в четири и половина, ще знаеш говоря ли право, или не“. Казва той: „Да вярвам ли това?“. – „Мене не ме интересува дали вярваш, или не. Ела в четири и половина утре, да не си губя сега времето. Тъй както ме занимаваш, не е ли губене на време? Като ме спираш да те убеждавам, аз губя време. Знаеш колко е скъпо това време.“

Питате право ли е това, което някой говори. Как ще познаеш дали един човек говори истината? Ето как ще познаеш. Ако е вечерно време и той веднага запали всичките свещи, за да ти говори на светло, а после те изпрати с фенер по тъмния път, да знаеш, че този човек ти говори истината. Онзи, който те лъже, вечерно време ще загаси лампите и в тъмното ще ти говори, няма да държи никаква светлина. „Вярвай“, ще каже той. Как да вярвам? Вярвам, че ми говори, но също така вярвам, че няма никаква светлина. Светлината е потребна. Където няма светлина, там нещата са лъжливи. Където има светлина, там нещата са верни. Казваш: „Аз видях, че той ме излъга“. Той в тъмното те е излъгал, а в светлината е изявил лъжата. Казваш: „Видях този човек“. Видя го, когато дойде светлината. Ако не беше дошла светлина, как щеше да го

видиш? Като влезете в една стая, в която е тъмно като в рог, знаете ли какъв е там господарят? Дали лицето му е бяло, или черно, дали очите му са сини, или кафяви, или черни, няма да знаете. Дойде ли светлината, ще си съставите понятие за него.

Казвам: истината винаги е придружена с вътрешна светлина, ако всички упоавате на вашата интуиция. Разбира се, интуицията във всички ви не е еднакво развита. Някой казва,

Фиг. 1

че има голямо знание. Това е знание (фиг. 1). Да предположим, че ти имаш един малък прозорец. Колко светлина влиза през него? Ако прозорецът стане два пъти по-голям, ако стане четири-пет пъти по-голям, светлината ще се увеличи. От тебе зависи: ако разширяваш, ако развиваш своите способности, ще се увеличава светлината. Всяка способност е един отворен прозорец (фиг. 1).

Понякога вие се питате какво сте запомнили. Направили сте няколко наблюдения, но наблюдателността не е наука. Казват: „Той има наблюдателен ум“. Наблюдателният ум събира, съединява материалите, фактите. Наблюденията трябва да се събират през една призма. Трябва да дойдат творческите способности, или разумните способности на човека, за да обусловят тия факти. Например сегашните учени са намерили, че човешкото око не е много добре направено, има известни дефекти. Те са създали за очите спомагателни средства, очила, за да виждат по-добре. Но дефектът не идва от природата. На ретината, през която минава светлината, се набират от кръвта нечистотии и така зрението на човека отслабва. Очите на всички вас са в едно статично положение, в застой. Някой човек има тромави очи: като гледа, той си движи врата, може да си движи и цялата глава, само не и очите. Вратът му се упражнява, пък очите му не се упражняват. Той мисли, че си движи очите, но накъдето и да гледа, всъщност си движи врата. Вратът печели, очите нищо не печелят, те губят.

Някой път вие виждате лошата страна на живота и казвате: „Всички хора са лоши“. Че вие сте влезли в добрия свят! Лошият свят е добър свят. Питам: Бог лош ли създаде света? Чудни са хората, когато казват, че светът е лош. Лошият свят

е аномалия, той не е създаден от Бога. Четете в Библията, че Господ за шест дена създаде света и за всичко каза, че е добро. А хората казват, че този свят е лош. Щом е лош светът, лоша вината е в нашия ум, в нашите изопачени възгледи за нещата. Ние не разбираме нещата. Като не стават тъй, както искаме, казваме, че е лош светът. Има нещо лошо, но то е в човека, в неговия мозък. Първото нещо е човек да се освободи от някои вътрешни ограничения. Сега казвате, че външните ограничения са лоши. Какви правила трябва да имаме, за да живеем един добър живот? Как ще се справиш със студа? Бос ли ще ходиш в студеното време? Не, ще си измислиш обувки. Животните, които живеят отпреди човека, направиха си обувки, за да се справят със студа; направиха си и по някаква мода облекла. Всички животни си имат особени костюми според времето. Питам: ако условията са лоши, с дебели дрехи ли трябва да ходите, или с тънки? Лошите условия са през зимата. Следователно какъв трябва да бъде платът на зимните дрехи?

Питате какъв цвят трябва да носи човек. Ако си болен, носи червен цвят. Ако си малодушен, носи портокален цвят. Ако си сиромаш, носи зелен цвят. Ако си глупав, носи жълт цвят. Ако си безверник, носи син цвят. Ако сила нямаш, носи виолетов цвят – не че ще станеш силен, но все таки ще ти придаде малко сила, поне ще имаш една закуска. Ако някой от вас носи червен цвят и го питат защо носи този цвят, нека да каже: „Защото съм болен“. Какво значи болен? Болният човек е аристократ, иска да му служат, казва: „Ако не дойдете да ме слушате, ще ви отворя война. Който не дойде, ще го претрепя. Трябва да дойдете и да ме слушате!“. Като видят червения цвят, приближават се няколко души слуги. На война нали се вдигат червени знамена, не бели? Като вдигнат червеното знаме, бият се. Сега вие имате понятието, че не трябва да се воюва. Не, така не се говори. Трябва да се воюва в света, без война не може. Трябва да воюваме, но разумно. Съгласен съм с това, че трябва да бъдем миролюбиви, но да имаме една определена идея какво значи да си миролюбив. Мир може да има само там, където има любов. Където няма любов, не може да има мир. За да има мир, най-първо, трябва да повикаме любовта да дойде, да я пуснем в света. Тогава ще има мир. Щом я няма любовта, навсякъде е война. Нали човек воюва за свободата? За какво воювате сега? За вашата свобода.

Ако си страхлив, какво трябва да правиш? Знаете ли колко хора страдат от страх? Някои страдат от страха, че ще умрат от глад, някои страдат от страха от безпаричие. Сиромашът се страхува да не би да умре от глад. Как се лекува страхът от глад? С пост. Що е постът? Всички страхливи хора казват, че ще умрем, ако стоим гладни. Преди известно време иде един и казва: „Ще умра гладен, пет часа не съм ял“. Рекох: „От пет часа глад човек не умира, и от десет часа не умира“. – „Не думай!“ Рекох: „И от петнайсет-двайсет часа глад човек не умира. Има хора, които са постили толкова време“. – „Тия хора луди трябва да са.“ Рекох: „Ами пет дена да не ядеш?“. – „Умът трябва да ми е изхвъркнал!“ Ако мисли по този начин, човек трябва да започне да пости. Аз нали веднъж ви дадох едно упражнение: цяла седмица сами да си изкарвате прехраната. Видяхте, че имахте отлични опитности, изкарвахте си сами прехраната, разчитахте само на себе си. Доста сполучлив опит излезе.

От много неща може да се страхуват хората. Някой трепери от страх от вода. Но след като полееш такъв с вода, стане му приятно. Ако те е страх от вода, влез във водата, намокри се. Няма да изчезне страхът, но поне да се уравни. Ако от огън те е страх, поопари се малко, да видиш, че нищо страшно няма. Като те парне огънят, ще се научиш да не се страхуваш. Добрата страна на страха е, че човек става буден в своите наблюдения, предпазлив. Да знаете, че който живее в страх, той е внимателен. Например гледал съм вратите на треновете колко са опасни, човек може да се осакати на тях. Като се отвори вратата, получава се една междина зад нея и ако някой не внимава, но си сложи пръстите там, при затварянето на вратата пръстите му може да бъдат затиснати, да се осакатят. Понякога, като хвърляте в печката въглища или дърва, набират се газове и веднага избухват. Разправяше ми един: „Заболя ме веднъж зъб. Взах да го жабурия със спирт, после отидох да изплюя спирта в печката, но въобще не помислих, че той веднага ще се възпламени. Като пламна, аз подскочих, мина ми болката в зъба. Огънят ме изненада, опърли ми веждите, после трябваше да ги стрижа“.

Казвам: отлично е създаден светът. Всяко нещо е на мястото си. Но ние сме развалили този свят. Знаете ли, че човек е станал играчка на себе си? Разправяха ми един пример за

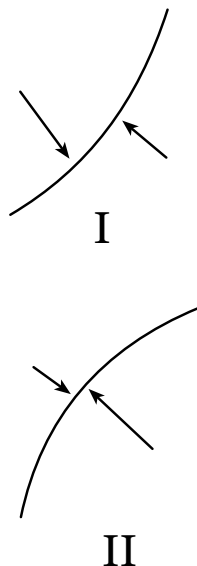
човек, който много забравял. Пуши той тютюн с лулата си, после я слага зад ухото си и забравя, че е там. Започва да я търси, казва: „Къде отиде? Сега беше в ръцете ми!“. Лулата е зад ухото му, той я търси. Казва: „Какъв е този свят? Кой е взел лулата ми?“. Влиза вкъщи при жена си и детето си, пита ги за лулата. Детето му казва: „Тате, зад ухото ти е“. Той сега пък се докача, мисли, че детето му се подиграва. – „На кого казваш така! Не знаеш ли какъв авторитет имам?“ – „Тате, зад ухото ти е. Забравил си, че си я сложил там.“ Забравянето идва от едно вътрешно напрежение, от дисхармонията, която постоянно се заражда между личните чувства на човека и неговата мисъл. Ставаш разсеян, защото се страхуваш от нещо или пък защото честолубието ти е засегнато. В честолубието има желание за издигане. В страха има свиване. Като се уплаши човек, свива се. Животното, като се уплаши, ляга.

Аз имам такова наблюдение. Разхождам се веднъж и виждам пред мене един заек – легнал, не мърда. Като гледам, че седи така неподвижен, започвам да си мисля: защо не бяга, да не би да е умрял? Приближавам се да проверя защо не мърда. Скрил се е той, но очите му са отворени. Тогава се навеждам, хващам го за ушите, а той започва да рита, да издава малко глас. Сега разговарям с него, казвам му: „Ти, види се, си голям философ, искаш да разбереш дали ще те изям, или не“. Стои той и ме гледа. Заекът първоначално не бяга от мене, понеже мисли, че не го виждам, че съм зает с нещо друго – нагоре са насочени очите ми, не към него. Като го наближавам, не се ококорвам, не искам да го уплаша, влизам в положението му. Главата му е валчеста, ушите му са дълги – това показва, че обича живота. Казвам си, че ако съм на неговото място, и аз ще искам да живея. Сега заекът не иска да бяга: може да е бягал дълго време, да се е уморил и затова да се е скрил да си почине. Това са мои предположения. Дали това е така, или не, то е друг въпрос.

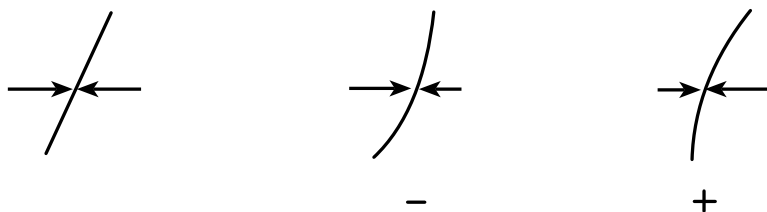
Казвам: в страха човек се свива, в личните чувства се изправя. Като дойде честолубивият, казва: „Вие знаете ли кой съм аз?“. Бутнете една оса или един паяк – повдигнат се на краката си. Колко крака има паякът? Осем. Надигне се той, погледне, аз му кажа: „Ти си отличен предач, най-хубава прежда предеш. Специалист си!“ . „Не само това, но разбирам нещо и от геометрия – казва той. – Пък някой път и аероплан

си прява, хвъркам във въздуха, без да имам криле. Мога да си направя аероплан, да хвъркам.“ Паякът е учен. Той все трябва да огъва нишките, и това огъване не е лошо, защото в кривите линии се харчи много малко енергия. В кривите линии се пести енергия. Те дават най-малкото съпротивление.

Говорим за носовете. Такъв нос (означен с цифра *I* на *фиг. 2*) показва, че налягането отвътре е слабо, отвън е силно. А има носове корубести (цифра *II* на *фиг. 2*). Хора, които са с такива корубести носове, мислят много – налягането тук отвън е слабо, отвътре е силно. Ако отвън налягането е по-слабо, тогава носът изпъква навън. Издадената част показва, че вътрешното налягане е силно (*фиг. 2, II*). Вдлъбнатината показва, че разумните условия, които действат отвън, са по-силни (*фиг. 2, I*). В налягането има мисъл. То може да идва от бащата, от майката, от прадядото

Фиг. 2

Фиг. 3

на човека или пък от обществото... Изобщо има колективно налягане, от което са се образували тия вдлъбнатини на носа. При някои налягането отвън е толкова силно, че в края си носът им се закривява. На всички песимисти носът е закривен в края – значи отвън условията са лоши.

В правата линия има равновесие, еднакво е налягането от двете страни, а в кривата линия налягането от двете страни не е еднакво (*фиг. 3*). В кривата линия може да означим резултатите от налягането математически така: с плюс и минус. Плюсът е резултат на ония сили, които действат отвътре в човека, минусът е резултат на ония сили, които действат отвън в човека. Така може да се обясни налягането. Някои хора имат

широки рамене – налягането е силно. А у някои хора раменете са легнали – значи външните условия са по-лоши, вследствие на което раменете са се огънали. Мирният човек се е приспособявал, линията на раменете е станала крива, за да се избави той от противоречията на живота.

Казвам: със своята мисъл човек трябва да си съдейства. Говорите за един нос с дължина седем сантиметра. Знаете ли какво представлява този нос? В какво съотношение е с лицето? Имате: $7 \times 3 = 21$. Знаете ли какъв характер дава едно лице, което е дълго двайсет и един сантиметра? И какъв характер дава лице, което е дълго двайсет и два сантиметра или двайсет, или деветнайсет, или осемнайсет, или седемнайсет, или шестнайсет сантиметра? Различават се те, голяма разлика има. Лицата с двайсет и два сантиметра дължина са продълговати. При двайсет и два сантиметра какъв резултат ще има? Трябва да вземете в съображение и широчината на гърдите, обиколката на врата, обиколката на ръката, дължината на пръстите. После при тези двайсет и два сантиметра дължина на лицето трябва да видите каква е височината на човека. Ръстът му може да е 165 сантиметра – нормалната височина, а може да е 164, 160, 150, 140 сантиметра. Някои вървят нагоре от нормата – 170, 171, 181 сантиметра, може до се стигне и до 190 сантиметра, много рядко имаме два метра.

Това е един научен материал. Тия числа са относителни. Ние сами си ги създаваме. Когато природата е създавала човека, тя му е създала едно лице идеално. Това идеално лице изисква идеални пръсти, идеална ръка, идеални очи, изисква всичко да е идеално. Щом съществува дисхармония в пропорциите – например лицето е правилно, а раменете не са правилни, значи има една вътрешна дисхармония, ред поколения са се отклонявали от правия път. Ние се стремим към онзи Божествен принцип: когато говорим да се създаде характер в човека, разбираме да се създаде не едно статично тяло, но тяло, което да съответства на човешкия ум, на човешките чувства и на човешката воля. Да кажем, вие сте сприхав – това означава, че вашето сърце не е доразвито. При един умът не е доразвит, при друг волята е слаба, значи тялото му в съответното отношение не е завършено. Всеки един от вас, дори и най-слабият, ако се упражнява, може да вдигне с една ръка 75 килограма. Аз съм виждал как някоя мравка носи то-

вар, десет пъти по-тежък от собственото ѝ тяло. Една бълха може да скочи на разстояние може би сто пъти колкото нейния ръст, някой път може да скочи и на два метра. Как се е научила да скача така? Като я бутнеш и тя скочи, не можеш после да я намериш.

Ние имаме възможност да подобрим условията, при които живеем, не да ги изменим. Ако вие измените вашето вътрешно състояние, ако измените състоянието на вашия ум, ако измените състоянието на вашето сърце и ако измените състоянието на вашата воля, ще видите, че хората, между които живеете, веднага ще започнат другояче да се отнасят с вас. Аз съм правил ред наблюдения. Минавал съм някой път между лоши кучета. Тичат всички кучета към мене, аз ги гледам. Изваждам едно геврече и давам парче от него на кучето, което иде най-напред. То се спира, поглежда ме, изяжда го. Идва друго, и на него давам. Спират се всичките, започват да въртят опашките си. Ако се наведе и понеча да хвърля камъни по тях, веднага ще ми се нахвърлят. Казвам им: „Аз съм миролюбив човек, излязъл съм да се разходя. Ни най-малко не мисля да правя зло“. Стопанинът им негодува: „Да не подкупваш кучетата с хляб!“. Отговарям: „Понеже са много разумни, затова им давам малко хляб. Одобрявам, че добре си изпълняват службата, възнаграждавам ги“.

Една норма ви давам: като срещнете човека, не търсете неговата погрешка, понеже това знаете как да направите, но търсете да намерите в него една добра черта и дръжте ума си във връзка с тази добра черта. Това е основната мярка, с която можете да боравите. И в себе си не търсете лошите страни, дръжте в ума си добрата си страна – същият закон е. Дръжте в ума си нещо добро. Казваш: „Аз съм неспособен“. Не е право да мислиш така. – „Това не мога да направя.“ Може би това не е вярно. Донякъде е вярно, но изцяло не е вярно, че не можеш да го направиш. Ти можеш да го направиш. Казвам: мислете право, чувствайте право, постъпвайте право. Това са три правила. Защото, като мислите право, вие имате на страната си целия Божествен свят, като чувствате право, пак имате Божественото на своя страна. Който иска да сполучи във всяко отношение, той трябва да мисли право. Аз не казвам да мисли по известни логически закони, по никакви логически правила. Правилно мислене значи да не допускате в ума си никаква

фалшива мисъл, никакво колебание, защото вие бихте могли да допуснете тия противоречиви мисли, ако светът не беше организиран. Но в природата нещата са организирани. В хилядите години, които са минали преди нас, всички онези, които са живели с тази идея, са имали много малко спънки и са ги преодолявали.

Вие сега искате да преорганизирате себе си, да пресъздадете себе си. Няма какво да пресъздаваш себе си. Както си създаден, ти просто ще започнеш да работиш. Ще дадеш ход на Божественото в себе си – то да работи; ще дадеш ход на своите Божествени чувства – те да действат; ще дадеш ход на своята воля – и тя да действа. Оставете мисълта ви да действа. Някой път вие искате да въздействате на вашата мисъл. Ти, който си невежа, как ще въздействаш на ума си? Много пъти се казва, че умът е див кон. Така се говори, но не е така. Единствената причина умът да подивее, това сме ние – такъв ние сме го направили. Най-после, ние не вярваме на нашия ум, не вярваме и на нашето сърце. Казваш: „Аз не вярвам на сърцето си“. Ако не вярваш на себе си, на своя ум и на своето сърце, на какво ще вярваш? Как ще отидеш при Бога извън твоя ум, извън твоето сърце и твоята воля? Че Бог е именно в твоя ум. Ако не вярваш на ума си, как ще се прояви Бог извън твоя ум?

Казвате: „Каквото Господ каже, това“. Как разбирате вие думите *каквото Господ каже*? Отивате в училище и не започвате да учите, но казвате: „Каквото Господ каже“. Какво ще каже Господ при това положение? Като започнете да вървите със затворени очи, и да казвате: „Каквото Господ каже“, пак ще се блъснете някъде. Господ е направил очите да се отварят и затварят. Защо трябва да отваряш очите си? Окоето деликатно работи, клепачът най-деликатно работи – ти ще отваряш и ще затваряш очите си. Когато човек се интересува от нещо и го наблюдава, той не мига. Когато се страхува, мига, очите му не могат да се концентрират. Чувството на страх кара очите бързо да се движат. При хората е така, при някои животни не е така.

Казвам: като ученици, имайте за норма да мислите. Изключете противоречията. Противоречията са неща външни. Тия неща, които сега допускаме, сме ги допускали много пъти и вследствие на това се е образувал целият ни свят. Казваш: „Аз тъй чувствам“. Ти си на кривата страна. Един чувства, че

го обичате, казва за вас: „Аз чувствам, че той е добър“. Друг казва, че не сте добър. Кой е на правата страна? Срещате един човек, когато не харесвате, понеже имате да му давате. Като ви види, той ви казва: „Имаш да ми даваш“, започва да ви чете като някой поп. Срещате друг – той има да ви плаща. Ако носи парите, на вас ви е приятно. Когато някой ви дава, приятно ви е, когато взема нещо от вас, не ви е приятно. То е едно ваше субективно схващане. По този начин ако мислите, не може да бъдете на пътя на истината. Някой човек ви изтъкне някоя ваша погрешка и вече сте неразположени. Някой ви похвали и веднага ви стане приятно. Не е лошо да ви похвалят, то е един малък подтик. Похвалата е хубава, но и една забележка е намясто.

Един от великите художници на Гърция нарисувал веднъж една картина. Минава един обушар, гледа картината, казва: „Обущата не са добре направени“. Художникът ги поправил. Този обушар се окуражил и взел да търси други погрешки в картината. Казва му тогава художникът: „За обущата си майстор, но не и за другите работи“. Дойде някой и каже, че обущата ви не са хубави. Ако е майстор обушар, послушайте го, направете си нови, но ако направи забележка и за дрехите ви, кажете му: „Това не е твоя работа“. Приемайте на драго сърце забележката за това, в което човек е специалист.

Няма по-голям специалист от природата, вярвайте в това. Тя иска ние да се върнем в първото си положение, да повярваме, че ще извлечем полза и от най-лошите условия, при които се намираме. Аз съм ви привеждал примера: ако един болен, който е на умирање, повярва, че няма да умре, той наистина няма да умре, ще оздравее. Един наш приятел преди петнайсет години беше болен. Дойде неговата другарка при мене и каза: „Наш Иван си заминава. Ако замине, какво ще правя с толкова малки деца? Дано да го поживи Господ“. Отивам в дома му, гледам, едва диша. Чувам, че мърмори нещо, навеждам се над него, схващам, че се моли. Нареща, че е правил прегрешения, казва: „Господи, направи да изправя живота си. Ако умра, тия деца остават. Нищо не съм направил за Тебе. Остави ме жив и каквото ми кажеш, ще правя“. Казвам на жена му: „Мъжът ти няма да умре. Утре ще бъде здрав“. Действително, на другия ден човекът беше здрав. Хвана един кон, отиде някъде, а като се върна, дадох му служба: от Тър-

ново да ходи до Горна Оряховица. Отиваше през баира и се връщаше. От всичките болести оздравя. По-напред не беше готов така да ходи, но след боледуването – от Горна Оряховица в Търново и от Търново в Горна Оряховица. Казва: „Нали оздравях, отивам! Много съм благодарен, че оздравях. И ревматизмът си отиде“. Казвам: няма да се боите, като трябва да изминавате този баир. Каквито и мъчнотии да имате, считайте, че са намясто.

Сега какво трябва да остане в ума ви? Мислете право. Знайте, че живеете в един свят, където всичко е намясто. Чувствайте право. Знайте, че всичко, което чувствате, е намясто. И постъпвайте право, не бъдете в едно статично положение. Ние носим последствията на хилядите поколения, които са живели криво, и сега имаме един живот, в който тези последствия да се поправят. Да усетим благата на природата, да дойдем до нея. Да почувстваме нейното богатство, което може да ни даде.

Мислете право, за да се ползвате от богатствата на умствения свят на природата, чувствайте право, за да се ползвате от богатствата на духовния свят на природата, и постъпвайте право, за да се ползвате от всичките блага на физическото поле. Това са правила да бъде човек здрав, щастлив и доволен на Земята. Това няма да дойде изведнъж. Целият ви живот, откакто се родите и докато заминете за другия свят, да представлява едно усилие да искате право да мислите, да искате право да чувствате и да искате право да постъпвате. И природата ще ви говори като майка, всякога ще виждате веселото ѝ и умно лице, всякога ще бъде на ваше разположение – каквото поискате, тя няма да ви го откаже.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

9. лекция, 8 декември 1939 г., София, Изгрев

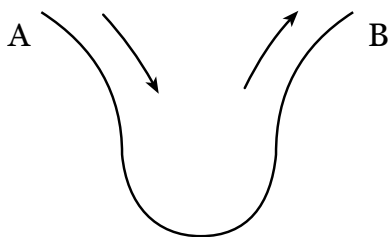
СИРОМАШИЯ И БОГАТСТВО

Отче наш

Кои бяха положенията на миналата лекция? Какво значи да мисли човек?

Когато човек казва: „Аз пая“, без да пее, какво значи това? Човек може да говори за светлината, без да има светлина около себе си, например това може да става нощно време. Бедният може да говори за пари, без да има пари. И болният може да говори за здраве, без да има здраве.

По какво се отличава един човек, който мисли, по какво се отличава един човек, който чувства, и по какво – един човек, който извършва постъпки? Кои са отличителните им черти? Кои са отличителните черти на белия и на черния цвят? Казват: „Влиза и излиза“ – каква е разликата между влизането и излизането?

Фиг. 1

Това положение – слизането надолу и възлизането нагоре, как ще го наречем (фиг. 1)? Вие питате защо сте сиромаси или защо сте богати. Това са философски въпроси. Кое се е родило по-напред – сиромашията или богатството? Богатството. Сиромашията се е родила после. Кое се е

родило по-напред – знанието или невежеството? И имало ли е първоначално хора? „Раждање“ означава проявяване. Да се роди нещо, това значи да се прояви. Но преди да се е проявил човек, той е съществувал някъде като една възможност. От какво зависи днешната светлина на Земята, нали от Слънцето? Идва момент, когато Слънцето изгрява. Коя е причината: Слънцето или Земята? Каква е службата на Земята? Каква е службата на Слънцето? Сега същият въпрос се поставя: Слънцето ли се е родило по-рано, или Земята?

Вие някой път сте недоволни от сиромашията. Щом сте недоволни, значи сте се скарали с нея. Щом сте доволни от нещо, то ви е приятел. Недоволен си от сиромашията, има нещо речено-казано между нея и тебе, разменили сте си някакви обидни думи. Сиромашията ти се сърди и ти ѝ се сърдиш. Гледате се, но сръдня има между вас. Питам: защо хората се карат със сиромашията? Защо сте недоволни от сиромашията? Какво лошо има в нея? Можете ли да кажете кой е първият, който кръсти сиромашията? Кой ѝ даде това име? Българите казват *сиромашия*, англичаните казват *poverty*, французите казват *la pauvreté*, германците казват *Armut*. И запитвали ли сте се защо сте сиромас?

Каква е разликата между изгрева и залеза на Слънцето? Изгревът започва с тъмнината и свършва със светлината, залезът започва със светлината и свършва с тъмнината. Всякога слизането на нещата подразбира инволюция. Щом нещата започнат да се изкачват, еволюция има. Вие всички сега се справяте с инволюционните мисли за живота. Слизате, имате за себе си високото мнение, че сте отнякъде, но не знаете откъде сте тръгнали, забравили сте. Че сте тук, знаете, но от коя станция сте тръгнали, не знаете, никой не помни. Знаете, че сега сте на тази станция – като заспите, забравяте.

Кои са качествата на недоволството? Кое става причина да сте недоволни от някои неща? Сиромасът е недоволен от това, че не е богат. Той желае богатството, не желае сиромашията. Какво разбирате под *инволюция*, под *инволюционен начин*? Богатият е доволен от богатството си, сиромасът е недоволен от сиромашията си. Макар да е доволен, богатият е кандидат за сиромашията. Сиромасът, който е недоволен от сиромашията, е кандидат за богатството, той мечтае за богатство. Колко кандидати за богатство има сред вас? Два процеса са това. Смяна трябва да става. В света ние не разбираме какво нещо е смяната, имаме едно смъртно понятие за нея. Вие нямате правилно понятие за сиромашията. Мислите, че който няма пари, той е сиромас.

Ти имаш говеда, овце и считааш, че не си като тях, казваш: „Аз не съм говедо, не съм овца, не съм птица“. Не ги желаеш, мислиш, че се унижаваш с тях, но именно те те правят богат. Това, което в твоя ум е ниско, то те прави богат. Като имаш говеда, богат си; като имаш овце, богат си; като имаш кокошчи-

ци, богат си. Хиляда кокошки, по един наполеон всяка, ти носят хиляда наполеона. Тия кокошки, заради които се чувстваш унижен, правят да ходиш с достойнство. Като нямаш кокошки, навеждаш се. Защо, когато имаш хиляда кокошки, се издигаш, а когато ги нямаш, се навеждаш? Кога човек се навежда? Аз се чудя защо хората в сиромашията, когато нямат нищо на гърба си, се навеждат. Богатият да се наведе, разбирам, то е естествено – натоварен е; сиромашът да се наведе, това не разбирам. Вие как си обяснявате това, че при сиромашията човек се навежда, а при богатството се издига нагоре? Произнасяли ли сте думата *сиромашия*? Какво значи *сиромаш*?

Б и С, това са буквите, с които започват думите *сиромаш* и *богат* (фиг. 2). Изпейте думата *сиромашия*, тя песен иска. Какъв глас да дадем на сиромашията? Ако вие не сте сиромаш, няма възможност да ви се даде нещо. Само на сиромаша може да се даде нещо. Само богатият може да даде. Богатият няма възможност да взема, но има възможност да даде. Трябва да се създаде една песен за сиромашията. Представете си, че имате една малка водна капка – сричката *си*. Сама, тя е безопасна. Тази капчица малките мушици я считат за едно благо, но милиони такива капки, събрани на едно място, стават опасни, в тях човек може да се удави.

СИ -Б
РО -С
МА
Х

Фиг. 2

Какво съдържа в себе си сиромашията? Кои хора са активни: сиромашите или богатите? Има две понятия за сиромашията: че е болест и че е здраве. Вие я разглеждате като болезнено състояние. В астрологическо отношение винаги се обвинява Сатурн. Каквото и нещастие да стане в света, все казват: „Сатурн е виновен!“, пък Сатурн нищо общо няма. Хората обявяват сатурновия тип за виновен, но той не е виновен. „Има в тебе нещо сатурново“, казват. Че какво има да се сърдите на един сатурнов тип, който може да разсъждава философски? Какъв тип е сиромашът? Ако направите хороскоп на сиромашията, какъв тип ще е тя? Богатството какъв тип ще е? Аз наричам учен човек онзи, който знае как да се справя със сиромашията и с богатството.

Да разбира човек езика на сиромашията. На какъв език говори сиромашията? Тя на всички хора говори. Всички хора я познават. И богатството е познато. Има едно естествено по-

ложение на богатство – то е благо, има и едно неестествено положение на богатство. Има една сиромашия, която е ужасна. Нямах никаква добродетел – то е сиромашия. Имаш добродетел – богат си. Можете ли да продадете добродетелта за нещо? Думата *добродетел* може да се преведе. Що е добродетел? Това, което не може да се продаде. Това, което може да се продаде, не е добродетел. В какво седи тогава качеството на богатия? Какво има богатият? Вие вече имате понятие за сиромаша. Сиромашът има една добродетел, която не може да се продаде. Сиромашията не може да я продадеш. Сто пъти да продадеш доброто, погледнеш, пак дошло, казва: „Никъде не стоя“. Доброто не стои никъде. Хората, на които си го продал, казват: „Не седи при нас, ще се върне при тебе“. Но доброто може да работи, затова го турете на работа. Всичката мъчнотия на сиромаша е там, че той не знае езика на доброто. Доброто, като не го туриш на работа, то те мъчи.

Всички вие се мъчите от какво? От две неща. Първо, мъчите се от доброто. Как ще докажем, че се мъчите от доброто? Без да ви говоря сега аз, следващия път вие ми докажете как се мъчи човек от доброто. Гладният, който гледа някакво ядене и не може да го яде, от какво се мъчи? Представете си, че от три-четири дена не сте яли, пред вас има хубаво ядене, но ръцете ви са завързани. Яденето е пред вас, не можете да ядете. Защо се мъчите? Нямате възможност да ядете. Всички вие имате желание за нещо, но сте вързани и се мъчите. Считате нещо за известно благо, пък нямате възможност да го постигнете. Предположения са, че нямате възможност. Това, което виждаш, можеш ли да го постигнеш? Слънцето, което виждаш, можеш ли да постигнеш? Приемаш светлината, тя е дошла при тебе, но не знаеш какво има на Слънцето. Каква ще бъде разликата, ако гледаш Слънцето оттук, от Земята, и ако си на самото Слънце? Каква ще е разликата?

Вие всички се намирате в едно положение, което не е ваше. Вие сте като войници, на които им заповядват: „Наляво! Надясно!“. „Наляво!“ – тръгваш наляво. „Надясно!“ – тръгваш надясно. „Направо!“ – направо тръгваш. „Стой мирно!“ – стоиш. „Тръгни!“ – тръгваш. Постоянно сте като такива войници. Дишате, но не сте господари на дишането. Ако дишаш, приятно ти е, ако не дишаш, мъчиш се. Ако гледаш, приятно ти е, ако не гледаш, не ти е приятно. Ако слушаш, приятно ти е, ако

не слушаш, не ти е приятно. Ако работиш, приятно ти е, ако не работиш, не ти е приятно.

Казвам: при сегашните условия ви трябва една нова философия, с която да започнете. Да започнете с науката сиромашия. Какви черти има сиромашията? Две страни има. Защо си станал сиромас? За да се научиш да работиш. Всеки, който е сиромас, той работи, той се учи да пее. Всички възможности седят в сиромашията. Тя е курс, който трябва да минеш. Ти започваш като сиромас и като минеш този курс, свършваш като богат. Тъй разгледана, сиромашията има смисъл. Разгледана в нейното статично положение – че си нямал пари, сиромашията нищо не означава. Има ли сред вас някой сиромас? Няма нито един. Вие още не знаете какво нещо е сиромашия. Вие говорите за сиромашията, но нито един от вас не е сиромас. Толкова време вече търся сиромашията, но не съм намерил още сиромас човек. Намерил съм много актьори да играят, облечени в какви ли не скъсани дрехи, обути в какви ли не скъсани обувки, но те не са сиромаси, това не е сиромашия.

Вие имате ум, който трябва да употребите. Сиромаси ли сте? Не сте. Имате капитал, който трябва да обработвате. Че вие може да станете богати само в една минута! Например ти си силен човек и гледаш: някой е стиснал за гърлото един милионер, ще го удуши. Ако искаш, можеш да избавиш богатия. На онзи, който го души, кажи само: „Остави този човек“, хвани го за ръцете, освободи богатия. Тогава богатият ще ти даде богатство. Вие имате едно неразположение. Защо не го обяснявате психологически? Всяко неразположение, всяко отчаяние показва, че някой души вашия богаташ. Защо не го освободите? На този, който го души, кажете: „Какво правиш? Остави този човек“. Освободете себе си, кажете: „Да се освободи човек!“. Освободете вашия богаташ, не го душете. След като го освободите, веднага у вас ще се зароди желание да започнете да мислите. Това, което психологически наричаме мисъл, то е моментът, когато човек е освободил богатия от някое голямо нещастие. (*Учителя се обръща към една сестра: „Олга, как освобождаваш твоя богат?“* – „*Пей.*“) Пеенето отпосле иде. Най-първо трябва да се воюва. Вие тупате богатия, а сиромаса никой не го тупа, него няма какво да го тупате. Под *сиромас* разбирам човек, който е свободен от всичко, няма какво да го тупате.

Ако искаш да си починеш в света, ти трябва да станеш сиромаш. Всичката философия в живота седи в това: ако искаш да бъдеш щастлив, стани сиромаш и нищо няма да те мъчи. Представи си: имаш хиляда кокошки, хиляда патици, хиляда прасета, хиляда коне и като станеш сутрин, всичко това закрякало. Сам трябва да се справяш, на кокошките трябва да дадеш да ядат, на патиците, на свинете... Може ли при това положение да бъдеш свободен? Голямото безпокойство в света произтича от голямото богатство. Богат ли си, всички ти казват: „Дай!“. Сиромаш ли си, никой не те безпокои, седиш си спокоен, казваш: „Олекна ми на душата“. Сега ще кажете: „Все е хубаво човек да има хиляда прасета“. Колко струва свинското месо? Казвате: „Не употребяваме свинско месо“. Парите употребявате ли ги? Не се интересувате колко струва свинското, но се интересувате по колко върви златото. Грам злато колко струва? Сто и шестнайсет лева.

Да допуснем, че имате злато, имате и една бучка захар. По какво се отличават те? Златото е от минералното царство, захарта е от органическото царство. Ако турите злато във вода, то няма да се стопи, ако турите захар, тя ще се стопи. Има нещо във вас, което се топи, пък има и нещо, което не се топи. Ако всичко се топи, зло е. Ако всичко не се топи, пак е зло. Това, което не се топи, то е добро, но трябва да знаете как да го употребите. Захарта показва как можете да се освободите от вашето недоволство. Имаш някаква болест, някакви препятствия – захарта показва по кой начин можеш да се освободиш. Златото, и то се топи, но при друг случай. Не във водата, в огъня се топи златото, при хиляда и шестстотин градуса температура. Захарта показва в обикновения живот как да се справите лесно. Захарта е най-лесният метод за справяне с мъчнотиите. Златото показва как да се справяте с големите мъчнотии. Златото е огън. За да бъдеш силен, трябва да разполагаш със злато, при слабостта трябва да разполагаш със захар. Сиромашията се занимава с какво? Със захарта. Богатият се занимава със златото, затова го има, всичкото трябва да го превърне в работа. И тъй, богатите хора защо ги пращат в ада? За да се разтопи златото. Захарта защо я пращат във водата? Там да се разтопи.

Казвам: както аз я разбирам, мисълта е един процес. Ти си богат. За да се освободиш от своето богатство, трябва ти тем-

пература. За да се освободиш от своята захар, трябва ти вода. Несгодите в живота от какво произтичат? Несгодите могат да произтичат от сиромашията и от богатството. Несгодите могат да произтичат и от захарта, и от златото. В живота имате такива състояния. Богатите хора навсякъде са изложени на голям страх. Един богат човек постоянно се страхува. Където мине, страх го е да не го претрепят заради богатството му. Сиромаша никой не го претрепва, където и да ходи, но вътре в него има разбойници, те го преследват, казват: „Дай ни от твоята захар“. Това, което го мъчи, то са вътрешните разбойници, които искат захар от него. Външните разбойници търсят злато, а вътрешните търсят захар.

Кои търсят захарта? Децата. Значи вътрешните разбойници са децата. Вътрешните разбойници, те са водата, външните разбойници, те са огънят. Когато имате една мъчнотия, вие ще можете да я разрешите или чрез вода – чрез живот, или чрез огън (това е човешкият ум). То е закон. Има известни мъчнотии, които може да разрешиш с ума си, има други мъчнотии, които може да разрешиш със сърцето си, има и такива, които ще разрешиш с волята си. Да допуснем сега, че вие имате едно мрачно настроение, толкова мрачно, че животът ви се обезсмисля. Казвате: „Не ми се живее“. Даже сте имали такива задачи. Няма някой от вас, който да не е имал. „Не ми се живее“ – какво разбирате под тези думи? Същото нещо е, когато някой каже: „Не ми се работи“. Защото животът сам по себе си е една велика работа, единствената работа, която е дадена на хората: да живеят. Другите работи отпосле се явяват.

Как ще се справиш с мрачното настроение? Дават ти на езика нещо стипчиво или нещо горчиво. Как се справяш с горчивината? Започваш да плюеш и като изплюеш всичко, тя заминава. От горчивината се освобождаваш, като плюеш. А с отчаянието как ще се справиш? Направете един опит: като ви заболи някой път коляното, плюйте върху него най-малко сто пъти и вижте какво ще стане. Никакъв компрес не му слагайте, но започнете да плюете. Три-четири пъти като плюеш, ще оздравее коляното; сто пъти като плюеш, ще стане една промяна. А вие, щом ви заболи коляно, търсите лекар, който да разбере какво му е. Лекарят казва: „Известно възпаление е станало“, предписва ви някаква рецепта с някакви мазила. Така коляното ви някой път ще оздравее, някой път няма да

оздравее. Българите разполагат да лекуват заболялото коляно. Какво ти коства да плюеш върху коляното си? Христос, като срещна един сляп, плю на земята, направи кал, намаза с нея очите му и каза: „Иди да се измиеш“. Изми се човекът и прогледна. Ако Христос не беше плюл, не беше намазал очите му и не беше му казал да иде да се измие, щеше ли слепият да прогледне? Вие всички сте майстори на плюенето. Няма някой от вас, който да не е плюл. Броили ли сте някой път колко пъти на ден плюете? Има ли ден, в който никак да не сте плюли? И колцина от вас цял ден не са плюли? Все ще забравите, ще се изплюете. Аз не искам да ви отучвам, ще ви създам нещастие. Да благодарим, че плюете – ако не плюехте, работите щяха да се влошат още повече.

Казвам: това са процеси и те показват на всинца ви начини, по които може да се освободите от известни несгоди, които съществуват в света. Може да има едно нарушение в мисълта ви – една несгода, която вие не знаете. Някой път, като не знаеш как да говориш, може да си причиниш неприятности. Имаш приятел, кажеш му една дума не намясто, веднага се зароди едно противоречие. Някой път в тебе може да се зароди противоречие, понеже казвах нещо, което е в дисхармония с Битието. Ти си недоволен от живота и започваш да критикуваш, да питаш: „Защо е създаден светът? Защо да съм сиромас? Защо да съм болен? На мене ли се даде всичко това?“.

Първото нещо е да се спрете върху една мисъл, която е съществена за вас. Задайте на себе си въпроса какво искате, какво не ви достига. Искайте онова, което не ви достига. Всяко недоволство всякога показва, че има нещо, което не ви достига. Това, което не ти достига, може да го добиеш по един естествен път по два начина. Това е един естествен път – да кажете една хубава дума. Какво ви струва да я кажете? А ако някой е сиромас и ме пита как може да стане богат, ще му кажа така: „Като живееш в София, посети днес сто души, които са богати хора. Само мини покрай кантората на някой банкер, после погледни къщата му. Всеки ден да посещаваш най-малко по сто такива богати хора. И като ги видиш, да ти стане приятно – ти си вече кандидат за богатството“. Ако някой от вас иска да стане учен, нека да посещава на ден по сто души, които са учени, да гледа къщите им. Като ги види, да му е при-

ятно, че са учени. Ако някой иска да стане музикант, нека да посети сто музиканти. Ако иска да стане поет, да посети сто поети (не зная в България има ли толкова поети).

Сега да изпеем: „Си...“ . (*Учителя пее*). Повишен ли е тонът на сиромашията, или е понижен? Какво означават ниските тонове? (*Учителя пее: „Си-ро-мах, сироммах, сироммах, -мах, сироммах, сироммах, -мах, -мах, сироммах, сироммах, сироммах“*.) Ако си сироммах и си неразположен, ти туряш в сиромашията нещо, което не съществува в нея. Това нещо ти си го измислил. Трябва да го разтопиш. Направи сиромашията едно средство за богатство. Като намериш богатството, ти ще можеш да го оценяваш – сиромашията ще образува онзи път, по който да идеш до богатството. Ако нямаш сиромашията, няма да можеш да използваш и богатството. Благодари, че си сироммах. Като станеш богат, пак благодари и дръж в ума си сироммах пак да станеш. Като си сироммах, да имаш за идеал богат да станеш. Като си богат, да имаш за идеал сироммах да станеш. И двете неща трябва да ти бъдат идеал: идеал да е сиромашията, идеал да е и богатството. То е естественото положение: да желаеш и сиромашията, и богатството. То е кръгът на движението.

Ако си сироммах, ти трябва да бъдеш щедър. В тази сиромашия трябва да се научиш на щедрост, трябва да се научиш и да работиш. Щом се научиш да бъдеш щедър, щом се научиш да работиш, ти богат ставаш. Онзи, който не знае да пее, трябва да се упражнява, да работи цял ден. В пеенето има меки тонове, с които трябва да намажеш хората. Някой пее, но не може да ги намаже. Един тон може да бъде много чист, но да няма мекота в себе си, тогава той дава само едно отражение. Една картина може да бъде приятна, но да е само едно отражение. Меките работи са, които предават нещо друго. Мекият човек има едно качество, една възможност: той дава нещо от себе си. Ако ти не си омекнал, но си корав, трябва да дойде огънят, за да смекчи тази коравина. Ако си мек, някой път ще трябва да станеш по-твърд. Твърдостта е едно постоянно качество. При дадени условия човек трябва да бъде твърд, при дадени условия трябва да бъде мек. При дадени условия човек трябва да бъде сироммах, при дадени условия трябва да бъде богат. Сироммах ти трябва да бъдеш, когато възприемаш нещо. Сироммах трябва да бъдеш, когато слушаш някой концерт – само да

възприемаш. Като се върнеш у дома, направи всичката своя критика. Възприемай живота тъй, както е. Слушай живота. И каквото виждаш, радвай му се. Това е за този, който разбира.

Някои хора казват: „Оголяхме“. Докато някой не оголее, той човек не става. Все таки човек се ражда с една мантия. След като се е родил вече, вземат му тази царска мантия, събличат го, тогава майка му го обвива с една обикновена дреха и казва: „Да се подчиняваш! Каквото ти казвам, ще слушаш. Ти си голям аристократ, но каквото и да ти заповядам, ще мълчиш“. Детето има само право да си поплаква понякога. Майката започва с монархия и постепенно преминава към демократизъм, оставя детето свободно най-накрая.

Вие първо трябва да ограничите себе си. Всяка ваша мисъл, всяко ваше чувство и всяка ваша постъпка първо трябва да ги ограничите. След започването на вашите мисли, на вашите чувства и на вашите постъпки тогава да им давате свобода. А вие сега първо им дадете свобода, после ги ограничавате. Най-голямото ограничение ще поставиш в началото. То е естествен закон. Природата започва с ограничението на сиромашията, казва ти: „Ограничи себе си до минимум. След това започни да си даваш свобода – всеки ден по малко, по малко, докато станеш напълно свободен“.

Мислете върху закона за освобождаването: или водата, или огънят. Хубаво е да напишете едно стихотворение за сиромашията и за богатството, но няма да ги мажете с червена боя, никаква гарнитура няма да им притуряте. Копринени дрехи ще им сложите и златни, не позлатени. Брианти ще им сложите, не стъклъца. Сиромашията като дойде, трябва да ѝ турите една царска мантия.

Кои са съществени неща, които сега трябва да останат? Вие трябва да се освободите от вашите стари методи. Когато са ви студени ръцете, как се лекувате? (*Учителя духа на ръцете си*).

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

10. лекция, 15 декември 1939 г., София, Изгрев

СИЛА, УСЕТ, МИСЪЛ

Отче наш

Махар Бену Аба

Имате ли някаква тема? (– Нямаме.) (Сестра Олга* прочита стихотворение за сиромаша и богатия.)

Какво разбирате под сиромашия и под богатство? Сиромашия и богатство, това са два метода в природата. Сиромашията е за напреднали същества. И сиромашията, и богатството са за много напреднали хора. За да оцени богатството, човек трябва да бъде сиромаш. И за да придобие богатството, трябва да бъде сиромаш. Човек трябва да бъде богат защо – за да оцени сиромашията.

Фиг. 1

Тогава имате тези два стремежа (фиг. 1). Богатият обича богатството си, стреми се да не изгуби това, което има, страхува се да не го оберат. Сиромашът не обича сиромашията си, не обича това, което има. Те двамата се привличат един към друг, но интересите им са различни. Когато сиромашът се привлича към богатия, богатият мисли да не би той да го обере. Когато богатият се привлича към сиромаша, той иска да вземе нещо от него. Сиромашът мисли, че няма нищо, неговото заблуждение е там. Богатият вижда, че в сиромашията има нещо и затова вика сиромаша да му работи. В сиромаша има по-голяма сила, отколкото в богатия. Богатият му казва: „Аз съм ти дал от моето богатство, ти ще ми дадеш от твоята сила“. Следователно става обмяна на външните благоприятни условия, които богатият има, с вътрешните условия, които сиромашът има. Сиромашът така разбира, че има сила в себе си.

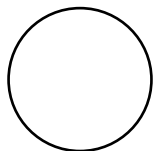
Казвам сега: сиромашията и богатството, това са два метода за изявление. Може да се каже, че сиромашите имат едно

* Сестра Олга – най-вероятно става дума за Олга Славчева (1895 – 1967), ученичка на Учителя, поетеса. На нея Учителя поверява написването на думите в първата част на Паневритмията.

болезнено състояние, богатите имат две болезнени състояния. Богатият има страх и сиромашът има страх. Богатият се бои да не би да го оберат, да не би някой неприятел да му вземе богатството. Сиромашът се бои, че може да умре от глад, той се плаши от сиромашията. В какво ще употребите сиромашията и богатството? (*– В пеенето.*) Може ли да ви послужат сиромашията и богатството в пеенето? Не може да ви послужат. Ти, за да пееш, не трябва да бъдеш нито сиромаш, нито богат. В пеенето е необходима сила.

Сила, усет, мисъл. Тези думи са двусрични. Силата е основа за усета. Усетът е основа за мисълта. Ти, ако нямаш сила, не можеш да имаш усет, ако нямаш усет, не можеш да имаш мисъл. Това може да го отнесете към различните възрасти. Младият започва със силата, възрастният – с усета, а старият – с мисълта. Те образуват цял един кръг. Когато тия работи не се разбират както трябва, тогава имаме млади, възрастни и стари, тогава те са разединени. Когато се съединят, образуват едно цяло. Те са семена, които растат и израстват. Ако ти не можеш да растеш като млад, ако ти не можеш да усещаш като възрастен и ако ти не можеш да мислиш като стар, тогава не можеш да разбираш живота. Ако ти в пеенето си нямаш сила, нямаш усет и нямаш мисъл, песента за тебе е неразбрана. И във всяка една работа светлината трябва да има три качества. Когато работиш, трябва да имаш сила, усет, мисъл – това трябва да имаш в живота. Когато една работа няма в себе си сила, ти със сила не си работил. Нямаш ли и усет, нямаш ли и мисъл, тогава работата ти не е такава, каквата трябва да бъде.

Често вие – младите, възрастните и старите, имате преживелици, при които силата ви не е в естествено положение, някой път усетът ви не е в естествено положение, а някой път мисълта ви не е. Законът е много верен: ако човек не е живял в младините си както трябва, не е придобил сила, тогава, като възрастен, усетът му няма да бъде естествен, а като стар, мисълта му няма да бъде естествена. Казвам: на младини човек трябва да придобива сила, като възрастен, трябва да придобива усет, а на старини трябва да придобива мисъл. Всички тия неща той трябва да ги държи. Сега ще сложите една пространственост между тях, ще кажете: „Този, младият, не може да бъде възрастен. Ще минат години, ще стане възрастен, после ще минат още години, ще стане стар“. То е една неразбрана работа.

Фиг. 2

Това нали е един кръг (фиг. 2)? Този кръг съдържа в себе си и трите качества, за които говорим. Да кажем, дава ви се известна мъчнотия. На какво се дължи мъчнотията? Ако ти не можеш да се подмладяваш, сила нямаш. Ако ти не можеш да произведеш в себе си усет, възрастен не можеш да бъдеш. И ако в себе си не можеш да произведеш една мисъл, стар не можеш да бъдеш. Всяка мисъл, която не съдържа в себе си сила и усет, на нея ѝ липсват две основни качества. Каква трябва да бъде силата? Силата трябва да бъде добра. Какъв трябва да бъде усетът? Усетът трябва да съдържа топлина. Каква трябва да бъде мисълта? Мисълта трябва да съдържа светлина. Силата трябва да бъде добра, усетът трябва да съдържа топлина, а мисълта трябва да съдържа светлина. Сега, кое е другото качество на мисълта? Тя трябва да бъде красива. Какво качество още има мисълта? Тя трябва да бъде права. Какъв трябва да бъде усетът? Усетът е основата, която се дава на известни чувства; и тия чувства трябва да бъдат благородни.

Всички съвременни хора разбират живота по един механичен начин – искат да се проявяват, без в тях да има сила, без да в тях има усет и без да има мисъл. Питам: като дадете на един човек само богатство, за какво може да го употреби той? Богатият ще се научи да яде много майсторски, да си доставя най-хубавото ядене, ще се научи най-хубаво да се облича, ще се научи от сутрин до вечер да си почива. Ако направи някое движение, то ще е само за да се размърда, да се разходи. В турско време беше така: един бей или паша ще иде сутринта на кафенето, ще седне, ще заръча едно кафе, ще заръча и едно наргиле. Наргилето има стъкленица, чашка за тютбекия* и маркуч, който с единия край е потопен в стъкленицата. Като потегли бея от другия край на маркуча, водата в стъкленицата започва да клокочи, вдига се дим. Той си вземе малко емфие**, потегли пак маркуча, водата пак заклокочи, изпие си и кафето. Оттам се върне вкъщи. Това е за богатия. А за сиромаша

* тютбекия *остар.* (пер. -тур.) Вид тютюн за наргиле.

** емфие – бездимен тютюн, направен от смлени или пулверизирани тютюневи листа. Той се вдишва във всяка ноздра, доставяйки бърза доза никотин и продължителен, ароматен послевкус.

какво има? Защо за него няма наргиле? Какво има да учи сиромашът? На работа трябва да иде той, цял ден да е на лозето. Какво излиза от лозето в края на годината? „Тюмбекията“ – гроздето, излиза оттам. Онова наргиле, то са чуканите* на лозето. Вземаш натежалото грозде: „О-хо-хо, колко е хубаво!“. Питам: коя „тюмбекия“ е по-хубава – наргилето или гроздето?

Казвам: сила, усет и мисъл трябва във вашия живот като основа. В силата съзнанието е отвън. Един камък има сцепление в себе си, съзнанието го няма там. В житното зърно, което расте, има усет. Житното зърно има усет. Човекът мисли. Ти трябва да разбираш закона на органическото тяло и трябва да разбираш закона на мисълта. Добре, сега да превърнем това в музикални тонове. Как ще го превърнем? Вземаме тона *до* – сила, вземаме *ми* – усет, вземаме *ла* – мисъл. Като пеете *до* – *сол*, имате сила, *до* – *ми*, имате усет, *ла* – *сол*, имате мисъл. По два начина може да се пее *до* – *сол*: може да вземете долно *сол* и *до*. По закона на инволюцията ще вземете *до* – *ми*, *ми* на първата линия. *Ла* – *сол* може да вземете от горно *ла* към *сол*. Всяка семка трябва да се посее в земята. Всяка мисъл, по същия закон, си има свое начало. Началото на нещата започва със силата, развитието на нещата започва с усета, а мисълта е завършекът, краят на нещата. Тогава ние имаме в силата растение, живот, имаме и движение.

С:У:М – сила, усет, мисъл – имате вече едно естествено състояние. Не може да имате естествено състояние без силата. Някой път вашата мисъл може да бъде разтревожена от вашите чувства и вашите чувства могат да бъдат разтревожени от вашата сила. Допуснете, че вдигате ръка и удряте един камък. Тебе ще те заболи ръката, но какво ще почувства камъкът? Този камък не мисли, няма какво да го биеш, ти трябва да свършиш работата. Когато е на равно, той никаква работа не върши. Когато го туриш на някой планински склон, върви надолу. Като вземеш един голям снаряд, който няма никакво съзнание, туриш му сила и го изхвърлиш, той отива и върши работа. Но ти трябва да разбираш законите на своето тяло. Някой път в живота вие се спъвате от предмети, в които влагате силата си. Искате да постигнете нещо, не можете да го постигнете. Искате да пеете, не можете да пеете. Искате да

* чукан *диал.* Дънер, пън, неотрязана част от дърво; стара, отдавна посадена лоза.

помните, не можете да помните. Искате да говорите, не можете да говорите. Говорът се основава на човешката мисъл. Ако нямаш сила, ако нямаш усет и ако нямаш мисъл, ти не можеш да говориш. (Учителя пее: „Сила, усет, мисъл“.)

Когато пеете „Давай, давай“, то е сила. Когато пеете „Махар Бену Аба“, то е усет. Когато пеете „Фир-фюр-фен“, то е мисъл. Такъв е законът: ако ти в даването нямаш усет, даването ти не е нормално. „Давай, давай“, но трябва да има кому да дадеш и да има кой да ти плати – даването тогава е намясто. Ако не се плаща, даването не е намясто. Закон е: когато правиш добро някому, в неговото съзнание трябва да се яви благодарност, в душата му трябва да се яви благодарност, той трябва да оцени онова, което правиш. Тогава обмяната е правилна, тогава и двамата – онзи, който дава, и онзи, комуто той дава, се поощряват. Между онзи, който дава една външна облага, и онзи, който я взема и не плаща, се ражда разногласие. Вие трябва да благодарите за живота, който имате.

В пеенето трябва да има сила, трябва да има усет, трябва да има и мисъл. Ако пееш и тия трите не влизат в пеенето ти, тонът не излиза правилно. Ето една мярка за пеенето: във всеки тон трябва да има сила, усет, трябва да има и мисъл. Мисълта е високият идеал, към който трябва да върви тонът. Каква е целта на онзи, който пее? Ако аз пея на един болен човек, целта ми е, като изпея тази песен, той да оздравее. Като изпея песен на един сиромаш, той да престане да е сиромаш. Като изпея песен на един глупав човек, той да престане да е глупав, да поумнее, не да стане учен, но да започне да мисли. Правата мисъл е богатство. Да мислите, това е богатство, да усещате, това е богатство и да имате сила, това е богатство.

Нека дойдем сега до усета. Какво имаме в „Махар Бену Аба“? Как ще вложим усет в една песен? Как ще вложим топлина в песента? При силата има голямо налягане, там се губи съзнанието. Ако камъните имаха съзнание, то страданията им биха били непоносими. Условията им са толкова лоши, че те нямат съзнание, за да не чувстват страданията си. От неразбиране на този закон вие някой път искате да бъдете силни хора. Там, в силата, е най-голямото страдание, което може да съществува. Там е онова празно пространство, там е големият студ. Вие искате да бъдете силни хора, но не знаете, че в силата преобладава студът. Вие искате да пътувате през пространството. Трябва да пътувате с една много тънка дреха – как ще

се приспособите към този студ? Сиромашията топлина ли е, или студ? (– *Студ.*) Какво е лошото на сиромашията? В живота пълните хора са богатите. Тънките хора, които нямат никакви мазнини, те са сиромасите. Всички ония, които нямат мазнини, са сиромаси. Тези, които имат достатъчно мазнини, са богати. В органическия свят хората, които имат мазнини, са богати, а които нямат, са сиромаси. Върху нещата трябва да се мисли.

Вие мислите, че животът е лош. Когато няма сила, в живота има несгоди. Когато няма усет, няма топлина, пак има несгоди. Когато няма мисъл, няма светлина, пак има несгоди. Студът е, който уравновесява топлината със светлината, понеже студените неща са здравословните. Студ ли е това: петдесет градуса под нулата? Казват, че температурата от минус 273 градуса е абсолютният студ. Мисля, че на учените хора им трябва още два градуса до абсолютния студ. Нещата при минус 273 градуса се разпукват, трошат се. Като дойде такъв голям студ във вас някой път, вие се отчайвате, не искате да живеете. Онзи, който се самоубива, е дошъл до минус 273 градуса студ. Когато не може да издържа на известни условия, човек иска да ги измени. Да ги изменя по един естествен път – правилото в света е, че по този път трябва да се изучава силата. Как трябва да се справите с топлината, която имате? Аз говоря за топлината на живота и за светлината на живота. Доброто чувство, добрата мисъл, силата къде ще поставите на човешкото лице? Силата ще я поставите във вашата брада, усета ще го поставите във вашия нос, мисълта ще я поставите във вашето чело. Ще ги различавате. Ще намерите по какво се отличава човешката мисъл, по какво се отличава човешкият усет и по какво – човешката сила.

Изпейте пак: „Сила“. Основния тон как ще го вземете? Всеки тон трябва да има три качества: сила трябва да има, топлина трябва да има и светлина трябва да има. Тонът едновременно трябва да произвежда в ума ви три неща. Обикновената музика се нагажда според условията. Трептенията на обикновената музика не съвпадат с трептенията на музиката на природата. В музиката на природата сила има, топлина има и светлина има, мисъл има в нейните песни. Ако пееш със сила, с усет и ако имаш мисъл, ти ще пееш много добре. Щом се страхуваш, какво ти липсва? Липсва ти сила. Някой

път искаш да пееш, но се страхуваш, че ако не пееш правилно, хората може да те критикуват. Тия, които те слушат, не са певци, ти си учил десет-петнайсет години за певец, знаеш да пееш, но като излезеш, страх те е от тази публика, да не би да те критикува. Значи, критици са тия хора. Макар да не знаят да пеят, те имат вътрешен усет, могат да разгледат твоето пене. Всинца ви е страх от усета на хората.

Ако вземеш правилно тона *сол*, в тебе веднага ще се развие и разцъфне едно дърво, всичкото знание ще го чувстваш – то е *сол*. Щом имаш ясна представа, всичко в тебе е живо, може да изпъкне в ума ти, всичките цветове със своето ухание ще изпъкнат – то е *сол*. Тонът *ла*, това са всичките узрели плодове, които виждаш. Да кажем, ти имаш една мисъл. Ако тази мисъл не може да изпъкне в ума ти, то тя няма сила, няма усет, не може да се постигне. Когато мисълта е ясна, тогава тя се постига. Силата е за тялото, усетът е за сърцето, а мисълта е за ума. Всичко това е вътре във вас. Не мислете, че силата е вън от вас. И усета не го търсете отвън, той е вътре в сърцето ви. Мисълта е във вашия ум.

Вие търсите кой автор какво е казал. Той е казал, но за да разбереш мисълта на другите хора, ти трябва да разбираш първо своята мисъл. Ако сам ти не мислиш, не можеш да разбереш другите хора, които мислят. Ако нямаш усет, не можеш да разбереш хората, които чувстват. Ако нямаш сила, не можеш да разбереш силата на другите хора. Това са връзки. Старайте се да бъдете силни, не външно силни, но да имате една вътрешна сила. Да имате връзка между чувствата и мислите, както връзката между всичките органи на вашето тяло, то е силата вътре. Това, което държи нещата съединени, то е силата. А усетът подкрепя нещата. Това, което подкрепя, то е храна. Топлината е, която принася храната. Топлината храни. И светлината храни. Светлината е храна за очите. Ако очите не се хранят със светлина, човек ще изгуби зрението си. Ако сърцето не се храни постоянно с топлина, и то ще изгуби своята сила.

Когато някой ще пее на концерт, нали се облича официално? Две идеи има: като пее в света, певецът трябва да е облечен много скромно, с най-скромните си дрехи; като дойде да пее в природата, тогава трябва да се облече с най-хубавите си дрехи. Това значи певец! Ние сме изменили нещата: при

пеенето в света се обличае много хубаво, при пеенето в природата се обличае много скромно. Изменили сме реда на нещата. Скромно ще се обличаш тук, на Земята, между хората.

Казвате: „Дай ми тона *до*, веднага ще го измеря“. Не го мерете с аршин. Не че е без мярка, но мярката е отвътре. Мярката в света е отвън. В света отвън се мери. Тук ти имаш един камертон. (*Учителя показва двата си пръста – показалеца и средния.*) И с този камертон някой път може да станат грешки. Външно може да има погрешки. Понеже си неразположен, като пееш, трептенията не предаваш вярно. Ако пееш в някой хубав салон, много вярно ще дадеш тона. Щом съм малко неразположен, тогава трябва да взема (с двата пръста) *ла* и *ми*. Когато тонът *до* е в първа октава, напрежението, силата иска да се освободи. Тогава във втора октава тонът *ми* ще бъде *до* – разрешение ще има. Значи, след като излезеш от своето ограничение, ти добиваш своето разширение. Да добиеш своето разширение – това се явява от движението. Тонът, като се движи в една посока, не върви по права линия, вълните не вървят по права линия, има огъване и това огъване е *ми*. Каква е разликата между долно *ми* и горно *ми*?

Даваме тези понятия, но не че сега ще разрешим въпроса. Човек трябва да бъде много голям музикант, за да не се спъне. Понеже вие сте създадени по закона на музиката, на природната музика, независимо от това дали сте певец, или не, трябва да мислите правилно. То е музика, да мислите правилно. Вие трябва да чувствате правилно и да постъпвате правилно, то е пак музика. Ти не можеш да постъпваш правилно, ако не си музикант, ако нямаш тази вътрешна музика. Не можеш да постъпваш както трябва. Ще постъпваш някак си, но тази постъпка няма да бъде музикална. Може да имаш един усет, но усетът ти няма да бъде правилен. Може и да мислиш, но мисълта ти няма да бъде правилна.

Ще изучавате онази музика, която е вътре във вас. Ако тази музика разбирате, ще разберете и външната музика. Външната музика ще бъде като стимул за вас, да имате стремеж за вътрешната музика. Защото и музиката се нуждае от външен стимул. Не трябва да се отхвърля външното. Аз наричам светската музика обективна, а вътрешната музика – субективна. Не че така определям музиката, но поради липса на термини я наричам обективна и субективна. Някой се спира

и казва: „Как да пея обективно?“. Как ще пееш обективно? Аз ти казвам: „Изпей ми една песен, хиляда английски лири ще ти дам. Ако не ми изпееш песен, и пет лева няма да ти дам“. В ума ти вече седят тези хиляда лири. Някъде обаче ще пееш без пари. Пред някой голям музикант ще идеш като ученик. Той ще поиска да му изпееш една песен, но пари няма да ти даде. Той ще иска да види дали ще му се понравиш. Това е субективното. И в единия, и в другия случай в тебе има смущение. В случая с парите казваш: „Ако не мога да изпея песента, не мога и да ги взема“. Във втория случай казваш: „Ако не изпея хубаво песента, той няма да има добро мнение за мене“. В единия случай парите няма да имаш, в другия случай доброто мнение на големия музикант няма да имаш.

Вие казвате: „Трябва да се живее“. Животът е най-великата музика. Добрият живот е музика. Ако не живееш музикално, не може да имаш благоволение на Бога. Бог ще те търпи, но като вижда твоя живот, в мисълта Си ще каже: „Този живот не е музикален“. Музиката не я взимайте в тесен смисъл. Сила, мисъл, усет – това са правила, с които човек може да се справи с всички мъчности в себе си. С мисълта може да се справите с мъчнотиите в ума, с усета може да се справите с мъчнотиите в сърцето, със силата може да се справите с мъчнотиите в тялото. (Учителя пее: „Сила, сила, сила“.) Като пеем *сила* – *си, ла*, това е едно съвпадение с музикалната гама. „Си“ и „ла“ тук представят естественото положение в природата, а не тази гама. Ако мъчнотията е в тялото, „си“ и „ла“ не са взети правилно. Ако мъчнотията е в сърцето, усетът не е правилен. Ако мъчнотията е в ума, мисълта не е правилна. (Учителя пее: „Сила, мисъл, усет“.)

Мислете сега върху силата, мислете върху усета, мислете върху мисълта. Мислете върху трите думи през цялата седмица. Като ви дойдат наум, постарайте се да ги пеете. Човек, който мисли вътрешно, той е всякога в правия път. Човек, който мисли вътрешно, по-лесно може да изправи погрешките си, отколкото онзи, който мисли външно. Външно ти си под влияние на някоя чужда мисъл. Но като имаш твоя вътрешна мисъл и не вземеш под внимание външните мисли, мислите на другите хора, ти ще изпаднеш в погрешка. Ще вземеш своята мисъл като основа, ще вземеш мисълта на хората като подтик. И подтиктът от усета на хората да бъде толкова, колкото може да бъде подтиктът от твоя усет.

Бог изисква всички хора, които мислят, да бъдат свободни. Ти не можеш да бъдеш свободен, ако нямаш сила, усет и мисъл. Като разбираш законите, които седят в тези три думи, само така ще разбереш трите качества: силата, която седи в твоето тяло, усета, който имаш в своето сърце, светлината, която имаш в своя ум; или ще разбереш силата, топлината и светлината.

Пътят на живота е приятен, когато Любовта царува.

11. лекция, 22 декември 1939 г., София, Изгрев

ПРАВО, ДОБРО, ИСТИННО

Отче наш

Имате ли тема? (– *Не.*) Каква беше последната тема, която имавте? (– *Произход на дългите и късите носове.*) Какво значи *произход*? Всяко нещо, което оставя първото си място и сменя мястото, в което се намира, то произхожда. *Произход* означава *ходи, върви*.

Ако някой ви запита защо на човека му трябва воля или защо му трябва сърце, или защо му трябва ум, какво бихте отговорили? Дават ви например да развиете темата: „Защо на човека му трябва воля?“. Как ще я развиете? Как ще обработите въпроса? Кое е същественото: светлината или теорията на светлината? Светлината е същественото. Защото от теорията не можем да извадим никаква светлина, но от светлината можем да извадим много теории. Много пъти споровете в живота произтичат от теориите. Теория, то значи да се обясняват някои явления, да се обяснява например светлината колко трептения има. Много пъти е добре да се обяснява, но трептенията на светлината не са преброени, тия малки трептения никой не ги е видял. Вие математически ги пресмятате – имате теория, хипотеза.

Казвате: „То е вече факт“. Какво значи *факт*? Фактът няма нужда от доказателство. Трябва ли да се доказва, че има светлина? Ако това трябва да се доказва, значи хората са слепи. На човек, който вижда, няма нужда да му се доказва, че има светлина. Учените, като доказват трептенията на светлината, какво имат предвид? Как се е образувала светлината? Каква е задачата, когато се изказва една теория? В музиката има теории за тона. В какво седи правилността на един тон? Казват, че когато съкращението не стане правилно, образува се една малка дисхармония. Като вземете една тънка жица и започнете да я обтягате или да я скъсявате, образуват се разни тонове, разни трептения. Но кога известен тон е правилен?

Светлината, казваме, се приема с очите и следователно само очите я възприемат. Другите органи възприемат друга,

особена част от светлината. Ушите не виждат, носът не вижда, устата не вижда, ръцете не виждат, краката не виждат, но те се ползват от топлината на светлината, усещат я. Питайте ухото какво нещо е светлината, то ще ви даде теории колкото искате. Ухото може да ви даде за светлината теории. Тези теории нужни ли са на очите? Когато се развива научно теорията за светлината, това не се прави за очите, а за ушите – те да разберат какво нещо е светлината. Ушите не разбират трептенията на светлината. И носът не ги разбира. Носът разбира какво нещо е уханието на едно цвете. Носът не може да разбере светлината. Както ухото, и той има за нея теория. Но не може да употребите една и съща теория за носа и за ухото. На носа ще му поднесете да помирише едно цвете. От уханието на цветето той ще разбере какво нещо е светлината. Ще му докажете по няколко начина как това цвете се е получило от светлината, от топлината. Ще започне тогава носът да разсъждава, също като ухото ще има аргументи. Ще му дадете аргументи, които се отнасят до носа, ще образувате нова теория за светлината.

Казвам: чудно нещо е светлината, този свят е особен. „Да идем тогава да го видим.“ Но ако носът и ухото влязат в света на светлината, какво ще разберат? Някой път вие казвате: „Да идем в оня свят“. Вие сте в оня свят, само че имате положението на ухото, теории ви трябват. Казвате: „Да видим нещата“. За нещата нека само да разсъждаваме. Теорията за светлината е за ухото, не е за окото. Окото е много учено, то точно знае колко трептения има светлината. То е отличен професор, който приема, схваща тия трептения, борави с тях, брой ги. Ти от окото ще се учиш колко трептения има светлината. Затова казвам: не учете окото какво нещо е светлината, но учете ухото. Тази теория е нужна и на вашия нос. С теория ще доказвате и на вашата уста, че има светлина. Ще ѝ дадете някой сладък плод, защото езикът там е ценител.

Някой ме пита: „Ти обичаш ли ме?“. Аз считам, че е сякаш тоя, който ме пита дали го обичам. По какво се познава, че някой обича? Познава се. Като познаваш Слънцето, познаваш го, нищо повече. Ти не питай дали твоего сърце обича. Казвам: „Ти сърце имаш ли?“. Ти знаеш, че имаш сърце, няма какво да ти доказвам някаква теория. Като обичаш, то не е един факт, защото факт е само нещо, което е станало някъде, едно

статично положение. Да докажем, че един абсолютен факт е непреривен, знаете какво значи – непреривно е нещо, което постоянно става, както една река постоянно тече. Фактът е: тече тази река, в нея постоянно става изменение. Водата може да се увеличава, може да се намалява, но тя постоянно изтича, не е същата вода.

Казвам сега: авторитетът по въпроса за любовта е сърцето. Питате: „Защо ни е сърцето?“. В другия свят хората виждат със сърцето си, следователно там любовта я виждат. Виждането не значи пипане. Ще ми кажете: „Ама ти виждаш ли това?“. Като се питате един друг: „Обичаш ли?“, то е все едно да питате някого, който има очи, дали вижда. Ако човек каже, че не ме вижда, аз зная, че е спял, следователно, за да му покажа своята реалност, трябва да му говоря, че съществувам. Как ще ме познае? Той трябва да дойде, да започне да ме хваща с пръсти. Тия философи, пръстите, ще започнат да философстват: първият ще си даде мнението, ще каже какво разбира, вторият, третият, четвъртият – също. Ще се съберат и ред други философи, ще доказват, че има едно тяло, което съществува. Но първо, това човешкото тяло ли е? Какво нещо е тялото?

Реалността на точката е, че има един изходен пункт. Що е точка? Нещо, което има изходен пункт. Кой е изходният пункт на точката? Правата линия. Каква мярка е правата линия? Правата линия е вътрешна реалност, тоест тя служи за измерване на вътрешната реалност на нещата. Кривата линия е реалност за измерване на външния обективен свят. С кривата линия измерваме вечността. Безброй прави линии образуват кривата линия. Когато ми говорят за крива линия, аз разбирам външният свят как се проявява. Кривата не е мярка за вътрешния свят. Когато се каже, че някой не е прав, аз разбирам, че този човек живее външно. Колкото и да му разправяте за правата линия, той няма да я разбере. Този човек има усет само за кривата линия, за правата няма усет. Следователно този, който няма усет за правата линия, е крив човек. Но какво е лошото в един човек, който иска да има къща, ниви, говеда, овце, изобщо който иска да бъде богат? Всичко това са криви линии. Какво лошо има в кривите линии?

Аз засягам един въпрос, който изпъква в ума ви. Един, който бил гладен от три дена, отишъл при някой си професор, който се занимавал с въпроса за храненето. Седнал гладният

на стола, а онзи започнал да му разправя надълго и нашироко коя храна е здравословна, час-два му развивал теорията си. Професорът развива теория, гладният го чака да свърши. Гладният иска да си похапне, а професорът му казва: „Чакай, чакай, нека да ти обясня. Ако не разбереш моята теория, не можеш да ядеш“. Мислите ли, че ако ние не можем да разберем правата теория на професора, не можем и да ядем? Някой казва: „Аз това нещо не мога да го направя“. Какво разбирате под думите *не мога да го направя*? Защо не можеш да направиш нещо? Например хубави картини можете да гледате. Това, което не можете да направите, възможно е да го разбирате. При хубавата картина не се изисква философия: само като я видиш, разбираш, че е хубава. Защо някой не може да рисува? Воля няма за рисуване. В рисуването е безволев той – не го може. Казва един: „Аз не мога да пея“ – безволев е в музиката. Друг е безволев в науката. Трети е безволев в доброто. Не може ли човек да прави, значи е без воля. Някой може да прави зло – волеви е в злото.

Някой е умрял, отишъл е в другия свят и философства там. Като умре, човек излиза от физическия свят и влиза в духовния, но с физическите си понятия. В духовния свят със своите физически понятия той е смешен. Например сяда пред една трапеца и яде, но така, както вие ядете насън. Някои сте вегетарианци, насън ядете кокошка и като станете сутринта, плюете. Като си ял насън, възприел ли си някаква реалност? Вие се намирате в положението на онези двама светии, единият от които проповядвал, че бобът трябва да се осолява, а другият – че бобът сам е солен. Спорили те трийсет години и не могли да разрешат въпроса. Един ден този, който поддържал теорията, че трябва да се осолява, сложил да вари боб и му прибавил една шепа сол. Вторият светия, като започнал да яде, казал: „Много си го пресолил“. Онзи му отговорил: „Ще се научиш да ядеш солено“. На следващия ден вторият светия сготвил боб, но никак не сложил сол. Тогава първият му казал: „Безсолен си го направил“, а той отговорил: „Посоли си го сам“. Кое е по-хубаво – солен ли да е бобът, или да е безсолен? Въпросът е за приготвянето на боба. Ако аз бях на мястото на този светия, който не искал да яде солен боб, щях да излея солената бобена вода и да налея чиста вода. Ако бобът още е солен, ще го измия и той ще се обезсоли. Когато ядете някое много солено ястие, излейте водата му и налейте

друга. Вас ви смущават две неща: соленото и безсолното. То са две теории. В боба естествено се съдържа малко сол, няма какво да му прибавяме.

Какво разбирате под думата *сол*? Сол имат всички неща, в които има сцепление. Сцеплението произвежда солта в тях. Без сол нещата се разединяват, разлагат се. Когато в мисълта няма сол, разединява се тази мисъл, изчезва. Когато в чувствата няма сол, и те се разединяват, изпаряват се, изчезват. Когато в постъпките няма сол, те се обезценяват. Това сега са твърдения. Ако ти не обичаш един човек и той не те обича, пък ти свари боб, какъв ще бъде бобът: солен или безсолен? Солен ще бъде. Човекът го е сготвил както разбира, но понеже той не те обича и ти не го обичаш, много солен е станал бобът. Тогава как ще го обезсолите? Казваш: „Много солена ми излезе работата“. Когато някой не те обича, много солено ти излиза. Той е онзи, първият светия, който поддържа теорията, че бобът без сол не може. Как трябва да се осолява бобът, кажете ми сега. Доста труден въпрос. Кой работи се солят? Въздухът има ли нужда от сол? Светлината има ли нужда от сол? В един свят като нашия има известни химически съединения. Тия съединения съществуват в условията, при които Земята е създадена. И ако измените условията на Земята, ако разедините химическото съединение, което наричаме вода, ще има ли тогава вода? Щом разедините водата на съставните ѝ елементи, тя повече в тази форма, в която я познаваме, няма да съществува. В дадения случай водата е само емблема на един по-висш свят, където тя съществува в друга форма.

Понякога задавате въпроса на какво се дължи успехът на един човек. А неговото ходене на какво се дължи? Щом човек се движи, щом ходи много добре, значи е нахранен. Щом ходи добре, значи този човек е здрав. Лекарите гледат на някого езика, очите, за да познаят дали е болен, или не. Аз имам начин да поставям диагноза. Като стъпи човек с крака си, познавам дали е болен, или не. Не само по това, но и по почерка се познава дали човек е болен. Като напише три букви, може да се познае дали е здрав, или не. Има почерци на болни хора, има почерци на здрави хора. Скържавите имат един особен почерк. Щедрите, които добре мислят, имат друг почерк. Има почерк на светлите мисли, има и почерк на топлите чувства. Като видиш почерка на човека, ще знаеш топли ли са чувствата му, светли ли са мислите му. Нещата се изявяват. Има

вторични елементи, които спъват почерка. Скържавият има много ситен почерк, буквите му са като мъниста. (*Учителя написва нещо много ситно на дъската.*) Съвременната бяла раса е най-красивата и най-повдигнатата раса, но и писмото ѝ съответства на тази повдигнатост. (*Учителя изтрива написаното на дъската.*) Сега може ли да докажете, че нещо е било написано? Когато нещо е написано, прочитате го, ако имате очи. Ако нямате очи, с какво ще го видите? Думите, които аз ви говоря, имат ли някаква реалност? Мен виждате, но думите, които говоря, виждате ли ги? Чувате ги. На очите си трябва да ги докажете. Те са видели говорителя, професора, но не са го чули и не могат да го чуят. Очите отбелязват ниските трептения, но не могат да чуват говора. По друг начин трябва да се докаже на очите, че този професор е говорил. И там има доказателство: те са видели всичките картини, видели са как се е отваряла устата на този, който е говорил.

Според вашите теории вие питате: „Ти обичаш ли ме?“. Трябва ли да доказвам, че те обичам? Казвал съм ви някой път: не говорете за любовта. Вие ме питате сега виждам ли ви, или не. Вечерно време може да ме питате така, не и през деня. Изобщо всички питате: „Той дали ме обича?“. Според теорията на обичта кои могат да са най-силните аргументи, че някой ви обича? Научно ви говоря сега. Кои са най-силните доказателства, че някой ви обича? Религиозните хора доказват, че Господ ни обича. Те се обосновават на Земята, на Слънцето, на планетите, на звездите, на храната – хиляди аргументи имат. Все доказват, но още не са доказали. Онзи, на когото доказват, че Господ го обича, казва: „Ако Господ ме обичаше, нямаше да ме остави да се пека като риба на скара. Не ми говорете!“. Ние започваме оттам, откъдето не трябва да се започва. Ако ще говоря научно по въпроса дали Бог ме обича, трябва да кажа, че въпросът е дали аз обичам. „Обича ли ме Господ?“ Аз обичам, нищо повече. Щом аз обичам, обича ме Господ. Щом аз не обичам, не ме обича Господ. Аз обичам – това е най-силното доказателство, най-силният аргумент, че Господ ме обича. Аз не обичам – значи и Господ не ме обича. Тъй разрешавам въпроса.

Някой може да ми доказва с музикални аргументи какво нещо е музиката. Щом аз пея, няма какво да ми доказва колко трептения има в тона до, това не ме интересува. И да не зная колко трептения има, аз го пея. (*Учителя се обръща към един*

от братята: „Хайде, Неделчо, вземи „до“. Братът изпява „до“.) Съгласни ли сте всички? Попитайте органа, да видите какво ще каже, той е авторитет. (Сестрата, която е на органа, изсвирва „до“.) Колко трептения има тонът до: трийсет и две или шестнайсет? Ако има трийсет и две трептения, значи има трийсет и две форми, в които да се вземе правилно. Ако има шестнайсет трептения, тогава има шестнайсет форми. Шестнайсет форми дават голямо изобилие на израза. Какво представляваше до? До е напрежение. (Учителя пее.) Коя е противоположната дума? Успокоение. Синонимната дума коя е? За следващия път намерете думи, които са синоними на напрежение. (Учителя пее: „Желание, напрежение, желание, успокоение“.)

Казвам: в живота не се занимавайте, не се смущавайте с вашите теории, защото често те са и наследствени, но се занимавайте със самата реалност. Трябва да се възприема правилно светлината. Сърцето трябва да възприема правилно трептенията на любовта. Кой е органът, с който може да се схваща светлината на мислите? В човешкия мозък се отпечатват мислите. Умът е, чрез който се схващат мислите. Щом дойдем до мисловния свят, умът е авторитет. Щом дойдем до света на чувствата, сърцето е авторитет. Щом дойдем до постъпките, волята е авторитет. Това са три авторитета, които са необходими. Една постъпка дали е права, или не, волята е авторитет. Това, което може да направиш, то е право. Това, което може да почувстваш, то е добро. Това, което може да мислиш, то е истинно.

Човек за какво може да мисли? Сутрин, като се събудите, за какво мислите най-напред? Първо проверявате дали сте се събудили, или не, да не би да сънувате някакъв сън. Раздвижвате удовете си, да се убедите, че действително сте будни. Разправяше ми един познат как една вечер, след като заспа, сънувал, че заспива, после сънувал, че се събужда. Казва: „Мислех, че съм се събудил, отидох да работя на нивата. По едно време се събудих наистина и видях, че не съм отишъл на нивата, но съм още в леглото“. Питам: от какво е произлязло това впечатление в него? Когато човек втори път заспива, вече в съня си, тогава той по-надълбоко влиза, по-надалеч отива и може да се намери в един свят, малко по-другояче устроен от физическия. След това ще трябва и два пъти да се събужда. Като се събуди веднъж и още веднъж, тогава ще дойде на фи-

зическото поле. Ходил онзи човек на нивата да оре, върнал се вкъщи да си почине, казва: „Събудих се и започнах да се чудя с ума си ли съм, или не. Кое събуждане беше вярното, първото или второто?“. Не може той да си обясни фактите. Не знай дали вие сте имали такъв случай.

В съвременната наука нещата се изучават теоретично. Изучава се теорията на светлината, теорията на доброто, теорията на морала. Изучава се теоретично съществуването на един свят. После, теоретично се изучава какво нещо е истината. Много неща теоретично се изучават. То е хубаво, не е лошо да се изучават нещата теоретично, но трябва да има една реалност, върху която да почиват наблюденията. Първото нещо: как ще се докаже, че един човек мисли? Светлината е един от елементите, с които си служи мисълта на физическото поле. Там, където има светлина, има мисъл. Там, където има топлина, има чувства; там сърцето се е събудило. Там, където има сила, волята се е събудила. Когато волята е нормална, всякога силата присъства. При всички онези воли, които са слаби, малко е силата – там безсилие има, волята не може да се прояви. Нещата са теоретично верни. Действително, без светлина умът не може да прояви мисълта на физическото поле. Тази светлина къде се е образувала, на физическото поле ли? Къде е главният извор на светлината? На Слънцето. Всички други светлини, които съществуват на Земята, са само отражения на светлината на Слънцето.

Сега аргументирам: щом ти мислиш, твоят ум има светлина и тази светлина иде от някое слънце. Но светлината на ума не произтича от физическото Слънце. Светлината на ума е Божествената светлина. В света на ума такава е светлината. И тогава човек започва да мисли, защото има светлина. Човек може да мисли. И камъните ги огрява светлина, но те не мислят. Когато не можете да мислите, значи вие сте в едно състояние, при което Божествената светлина я няма. Когато нямате тази светлина, нещата са непонятни, не могат да се докажат. Как ще докажеш на някой човек, че има Господ? Чрез хипотези, чрез теории? На очите не можеш да доказваш, че за тях има светлина. Очите не се нуждаят от доказателствата на очите, то е изключено. Този, който вижда, няма какво да го питаш вижда ли. Щом има нужда да го питаш вижда ли, той не разбира светлината. Щом мислиш правилно, ти имаш Божествената светлина. Щом не мислиш правилно, Божест-

вената светлина трябва да ти се доказва, а то ще е косвено доказателство.

Питам: кой от седемте тона е най-любим на тона *до*? *Ми, сол*? Да допуснем, че *сол* е най-любимият тон на *до*. Как могат да си приказват *до* и *сол*, след като има препятствия между тях – тоновете *ре, ми, фа*? Какво трябва да правят с тези препятствия? Цели светове са това, дипломатически трябва да се отнесат с тях. Първо, те трябва да искат разрешение да минат през техните светове. Онези от вас, които не могат да проявят дипломация, не могат да пеят, тоновете им не са правилни. Всеки човек, който не може да пее, аз го считам за неорганизиран. Умственият му свят не е организиран, духовният му живот не е организиран, пък и физическият му свят не е организиран. Той трябва да започне да се организира. Кое във физическия свят съответства на тона *до*? Основният тон *до* на пианото съответства на кое в ръцете? Кой е основният тон на вкуса? *До* управлява вкуса.

Вие трябва да разглеждате живота. Ако твоето сетиво вкус е добре развито, тогава всички хора, у които това сетиво е добре развито, ще те обичат. Този закон е верен за всичко. Ако слухът ти е хубаво развит, всички хора, в които също е хубаво развит, ще те обичат. Защото хора, които имат хубаво развит слух, те и говорят хубаво. Някой сладко говори – значи добре е развит слухът му. Ако слухът не е добре развит, говорят на човека не може да бъде приятен. Необходимо е слухът да е развит, за да е хубава речта. Когато слухът не е добре развит, речта е груба. Това е много важно. Грубата дума често цял скандал предизвиква. Онези хора, с хубаво развития слух, имат една особеност в говора. Някой човек може да прекара десет-петнайсет години в развиване на слуха си. Като се постъпи в една школа, десетина години взема само развиването на слуха. В присъствието на човек, у когото слухът е хубаво развит, не можеш да кажеш лоша дума. Защото онези вътрешни трептения, които той има, заличават в тебе трептенията на лошите думи и ти нямаш разположение да кажеш и една груба дума. Някой път вие сте много сърдити, искате да кажете нещо лошо. Отпил се е значи слухът ви, готови сте да казвате груби думи. Казваш: „Аз го нарязал!“ . Щом си го нарязал, това показва, че слухът ти е отъпен. Рязането отъпява слуха.

Казвам: вие трябва да пристъпите към това да превъзпитате вашите чувства, както и да превъзпитате вашето осеза-

ние, вашето обоняние, вашия вкус, вашия слух, вашето зрение. Човек трябва да превъзпита петте си сетива. В новата наука за успеха в живота, в бъдещата култура това ще бъде като основа. Писанието казва: „Ослепил си ги, за да не виждат и да се обърнат да ги изцеля“. Страдания идват, защото хората са слепи.

В съвременната музика кой основен тон ще турите за тон на светлината? Имате седем тона: ще извадите двата полутона, ще останат тогава пет тона. Някога са пеели с пет тона в една музикална гама. Влизането на седемте тона дава две нови думи, които сега са започнали да се развиват. Понеже са недоразвити, или наполовина само са развити, затова полутонието е турено в музиката. На тона *си* какво не му достига? Недоразвит е. На тона *ми* какво не му достига? Недоразвит е. Това са новите чувства. Новите думи, които се развиват, това е полутонието в музиката. По-висши чувства са те, но им липсва нещо, затова са полутонове. Другите тонове са цели. *До* по какво се отличава? *Ре* по какво се отличава? Цели тонове са, може да ги понижите и да ги повишите. Но ако повишите тона *ми*, става *фа*, ако го понижите, имате *ми бемол*.

Като приложите музиката в живота си, ще видите, че някои неща може да ги понижите, но не може да ги повишите – както е при тона *ми*. В някои неща може да направиш погрешка и не може да направиш добро. В кой тон се намираш, ако може да направиш погрешка и не може да направиш добро? Скандалджиите в музиката са тоновете *ми* и *си*, защото не може да ги повишиш. Те искат да им покажеш един пример. Другите тонове знаят. Като кажеш: „Направи добро“, тонът *ми* казва: „Покажи ми! Това не е по моето естество. Не ми допада да го направя“. Това, на което не му допада да направи добро, то е *ми*. Да се понижи може, но да се повиши не може, казва: „Моето естество е такова“. С изменението на гамата и тонът *ми* може да се измени. *Ми* е само едно временно условие.

Някой път бедният има в джоба си само един лев. Като казва: „Това е невъзможно, аз ще умра гладен“, той се намира в положението или на тона *ми*, или на тона *си*. Слага в джоба си двамазет лева, изменя гамата. Тогава това, което беше невъзможно, става възможно за него. Той има двамазет лева, може да даде вече един лев. Едно като имаш, то не може да се даде. Две като имаш, едно може да дадеш. Допуснете, че имате само един лев в джоба си и ви го искат. Как ще го да-

дете? Ако го дадете, може да умрете, да изгубите живота си. За да се убедите да го дадете, какво трябва да направите? Как ще разрешите този въпрос? Може ли да дадете сърцето си? Има неща, които не се дават. Има величини, които не се дават. Чешмата стои на едно място, водата от нея изтича. Водата не ѝ е потребна, но самата чешма е потребна. Изворот нека си седи там, където е. Един извор не може да се премести.

Казвам, основните неща са: светлината образува теориите за светлината, а не теориите – светлината; музиката образува теориите за музиката, а не теориите – музиката. Музиката съществува и без теории. Може да създадеш много теории за музиката, стига да имаш основната музика в себе си. Доброто е, което създава теории. Правото е, което създава теории. Истината е, която създава теории. Никаква теория не може да създаде истината. Какво нещо е истината? Тя не се нуждае от доказателства. Онзи, който има ум, знае какво нещо е истината. Онзи, който има сърце, знае какво нещо е любовта. Онзи, който има воля, знае какво нещо е правото. Това са три основни положения. Щом имате воля, вие имате отношение към правото. Щом имате сърце, вие имате отношение към любовта. Щом имате ум, вие имате отношение към истината. Чрез правото вие пристъпвате да упражнявате вашата воля. Волята е, за да упражнява правото. Сърцето е, за да упражнява любовта. Умът е, за да упражнява светлината. Човек, който не управлява ума си, не управлява сърцето си и не управлява волята си, той осакатява себе си.

Понякога казвате: „Защо трябва да има сърце?“. Във физическия свят сърцето постоянно бие. Това сърце е построено постоянно да изпраща кръвта по цялото тяло. Щедро е то. Онова човешко сърце, за което говорим, то прави същото като физическото сърце, същите функции има; то постъпва, както постъпва физическото сърце. Щом то престане, всичко е свършено. Докато този ритъм е в сърцето, кръвта върви правилно и сърцето чувства. Животът е в чувстването. Докато чувстваш, докато твоето сърце работи, дотогава ти живееш. Щом сърцето престане да работи, човек е мъртъв. И за ума важи същият закон. Щом престанеш да мислиш, ти не си вече в умствения свят, преставаш да живееш в него.

Три неща са потребни за човека: правото е за волята, доброто е за чувстването и истината е за човешката мисъл. Тия неща са елементарни, но необходими, без тях човек не може.

Истината е необходима за човешката мисъл. Без истина ти не можеш да мислиш правилно. Без истина нищо ново не може да се внесе в човешкия ум. Без любов нищо не може да се внесе в човешкото сърце и без право нищо не може да се внесе в човешката воля. Това е за този, който иска да се възпитава. За в бъдеще това ще е необходимо не само за индивида, но и за дома, за обществото, за народа и за цялото човечество. Това трябва да бъде правило.

Сегашните народи минават през едно голямо изпитание. Те трябва да приложат правото, трябва да приложат доброто, трябва да приложат истината. Невидимият свят, Божественият свят ги учи на това. Той иска да ги застави да мислят правилно, да чувстват правилно и да постъпват правилно. Всичките страдания в света не са за нищо друго, освен за да ни приведат в едно нормално състояние, да отговаря животът на онази норма на правото, на доброто и на истината; или иначе казано, за да ни впрегнат на работа.

Новите неща идат. Новите неща във волята идат чрез правото. Новото в сърцето иде чрез чувствата, чрез усета. А пък чувствата идат от любовта. Новото в мисълта иде чрез мислите, чрез истината. Щом има истина, мисълта иде.

Може да ви се даде задача да изпеете самостоятелно баса в песента „Махар Бену Аба“. Понеже басът и сопранът в тази песен са съединени, вие ги пеете заедно. Ако ги разедините, как бихте изпели баса, за да звучи по-самостоятелно? Не че е толкова важно, но направете баса. В един свободен свят всеки глас трябва да бъде самостоятелен. „Махар Бену Аба“ започва от баса, който има преимущество. Сопранът тук-там се явява, имаме само неговото отражение.

Добрата молитва

12. лекция, 29 декември 1939 г., София, Изгрев

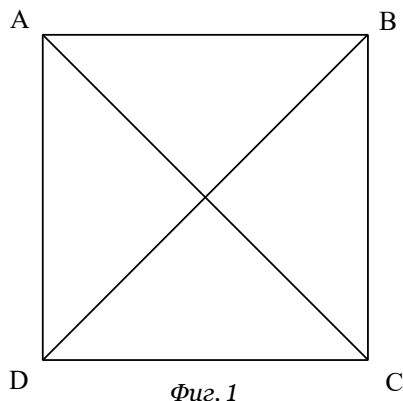
ИДЕАЛЕН И РЕАЛЕН ЖИВОТ

*Добрата молитва
Сила, здраве е богатство
Правда*

Имате ли зададена тема? (– *Нямаме.*) Пишете по темата: „Разлика между млади и стари“.

Колко процента от сто са верни теориите? Каква е разликата между хипотеза, теория, наука и реалност? Всяка наука е обоснована на известна хипотеза, съдържа някоя теория, излага ред факти, подредени в система. В науката има вече опитани неща, в нея има нещо по-реално. Нещата може да са опитани, но да не са приложени; а може и да са приложени. Каква по-голяма реалност има от приложението? Тогава идваме най-после до плода на науката. От плода ще познаеш нещата какви са. По живота на всеки един човек ще познаеш какви постижения има той, в каква епоха живее. Хипотезата е за историческата епоха. Теорията, и тя е за епохата. При хипотезата човек започва да мисли: опари се той и като се опари, за пръв път започва да мисли. Два пъти, това е теория. Три пъти, това е опит. Четири пъти, това е наука.

Какъв е законът на квадрата (*фиг. 1*)? Като прекарате диагоналите в квадрата, при пресичането им се образуват ъгли от деветдесет градуса. Диагоналите разделят ъглите при върховете на квадрата на два ъгъла от четирийсет и пет градуса. *A* и *B*, това са същества, които имат известни отношения, те образуват права линия. Правата линия е отношение във физическия свят. Когато детето се роди, то не знае какво става с него, после нищо не помни от това време. Нито един от вас не помни какво е било в

първата година на неговото детство. Майка ви и баща ви помнят, но вие не. Даже от втората си година нищо не помните, едва към третата ви година се явява у вас малко съзнание, че сте в един нов свят. От третата си година някои от вас имат ли спомени? Правата линия много малко възможности може да ви даде. Какво ще ви даде една права линия, която няма широчина и височина, няма простор? Какво ще намерите в нея? За да имате един по-широк живот, трябва да се яви една плоскост, съзнанието ви трябва да се пречупи, или трябва да се образува една амплитуда, една съзнателна амплитуда. Като имате вече *A, B, C* и *D*, имате амплитуда.

Сега, при тези условия, е мъчно да се оправи положението на гладния. Някой е гладен. Като гледа яденето, той няма търпение да започне да се храни, но ти започваш да му обясняваш какво нещо е яденето, казваш му: „Почакай да ти обясня“. Сега аз взимам това положение, понеже светът е една хубава трапеза. Животът за мене е една хубава, една съблазнителна трапеза. И да ви разправам теории, вие ще кажете: „Яденето ли? Яденето не ни трябва. Трябва ни да живеем“. *Да живеем* означава *трябва да ядем*, нищо повече. Как разбирате вие живота? Ако махнем яденето от живота, какъв ще бъде той? Яденето и дишането, това са два полюса на физическото поле. Когато в утробата на майката се образува детето, първо се създава тялото му: ръцете, краката, главата, мускулната система, най-накрая и дробовете. Когато в детето започне да функционира дишането, то се е родило вече. Ако в него по-напред се събуди дихателната система, то ще умре в утробата на майката – въздух няма там. С излизането от утробата, с раждането то заплаква, а това е първата му вдишка. Като заплаче, вече започва процесът на дишането. След това идват другите процеси. Детето се намира в един особен свят, в един нов свят. И психологически това е вярно.

Пробуждането на съзнанието, това е раждане. Човек се намира в едно състояние, в което съзнанието му не е пробудено. Той е в утробата на природата и трябва да се роди наново. Значи, щом излезе от условията, при които се намира, и влезе в други условия, човек се ражда. Вие трябва да разбирате основните неща. Основното нещо на физическото поле е дишането. И първото нещо е дишането. Първото ядене на детето е въздухът, който трябва да влезе в дробовете му. След това

майката ще му даде другата храна. Но първо ще започне рядката храна, а тя е въздухът. Казвам: при сегашните условия вие трябва да изучавате закона на съзнанието. Ако майката нахрани детето с твърда храна, то е изложено на смърт. Тя ще му даде лека храна. Млякото, което дават млекопитаещите на децата си, е най-подходящо за тях. Психологически това е вярно. Когато се ражда някоя идея във вас, не обременявайте тази идея с твърда храна.

Казвате: „Ние не живеем добър живот“. Все критикувате: това не е право, онова не е право. Мислите ли, че критиката е лесна работа? Тя е най-твърдата храна, с която хората може да се хранят. Като слушаш някой критик, на тебе ти иде да повърнеш. Той казва, че това няма или онова няма, че нещата в природата са произволни, случайни, че са глупости, и ти се намериш във въздуха. Наял си се, но стомахът не може да смели тази твърда храна. Младите хора страдат от твърда храна. А старите хора умират, като започнеш да ги храниш с пастърма. Безнадеждността, която идва в човека, тя е тази пастърма. Безверието е пак такава пастърма. Безлюбието, и то е пастърма. Животът се обезсмисля, а то е непоносима работа.

Казвате: „Той е безверник“. Във вашия ум как седи безверието? Вие се обезверявате в доброто. Щом доброто го няма, кое остава, кое ще сложите на негово място? Или нека дойдем до реалното. След като изгубиш своето здраве, кое иде на мястото му? Болестта иде. След като се обезвериш в болестта, кое иде? Кое е другото, по-лошото от болестта? Болестта, тя е един сват, също като ония сватове, които искат да оженят някоя мома. Дойде болестта, ти кажеш: „Не ми харесва този кандидат, когото тя ми представя. Нашата мома не я даваме на него“. Кой от вас обича тия кандидати на смъртта? Има една женска смърт и една мъжка смърт. Мъжете се женят за женската смърт, жените – за мъжката смърт. Умрелият е женен човек. Да умреш, значи да се жениш. Щом се жениш, ще плащаш разноските. Сега питам: това как ще го разберете? Какво разбирате под думата *женене*? Вие разбирате това, което не е: да се ожени човек, да живее щастливо, да си направи къща, да има жена, деца. Като се ожени някой, вижда, че тази работа не е така лесна, както е мислил.

Някой пише поезия и мисли, че съчинява хубави стихове. Пише той, но един критик, който разглежда поезията му, каз-

ва, че думите в нея не са турени намясто. Тогава този поет се отказва да пише. В поезията си ти трябва да описваш хубави работи. Ще напишеш, че някое дете се ражда хубаво. После ще опишеш как то расте. Умре ли това дете, пак с поезия ще утешиш майката. Ще възпееш детето ѝ, че е даровито, красиво. Като четеш майката тази поезия, сълзи ще капят от очите ѝ. Колкото по-хубава е поезията, толкова повече сълзи ще капят. Ако напишеш, че майката е родила дете, което е един глупак, един идиот, и после напишеш така: „Замина си, и много добре стана“, тя ще повярва, че детето ѝ е било глупак и идиот и от него нищо не е можело да стане. Ако напишеш, че детето е било един ангел, един гений, ще накараш тази майка да заплаче. Поетът откъде знае, че детето е било ангел и гений? Той предполага, това е една хипотеза – може да е било, може да не е било.

Има някои неща във вас, които не са съществени, те са черупки. Във вас има много черупки, които трябва да изхвърлите. Сега, като ви казвам, че имате черупки, не е лошо да ги имате. Тия черупки са предпазващи условия за човека. Ако ти се освободиш от всички свои черупки, ще имаш много големи страдания. Една черупка съществува, докато условията се подобрят. Колко черупки има орехът? Орехът е майстор, две черупки има: една външна и една вътрешна. Тази, която е по-мека, сама по себе си пада. Другата остава, но като се посади орехът, пак сама по себе си пада.

Човек има право да разглежда живота както иска, но никога не трябва да се спира само върху една негова фаза. Разглеждайте живота, но не се спирайте само върху една фаза. Ти страдаш и казваш: „Лош е животът“. Страданието е временно. Може да получиш един удар в една секунда и това ще има последици. Ако е силен ударът, ще минат ден или два, или три, или четири, но ти все ще чувстваш болка. Ти ще преживяваш последствията на удара, не самия удар. Да допуснем, че някой те бодва с върха на една игла. Има там един микроб, който влиза в кръвта ти, и впоследствие в тебе се образува една болест, от която с години не можеш да се освободиш. Бодването е много малко, но последствията са лоши. Казвам: с всяка мисъл вие трябва да знаете как да се справите, защото много мисли съдържат и лоши условия.

Ако можехте да създадете един свят, как бихте го създали? Недоволни сте от живота, но как трябва да се създаде животът? Може ли да създадете един живот без страдания? Първо, икономическия въпрос за яденето как ще го разрешите? Ти ядеш жито. Тия зрънца са живи, не искат да ги ядеш. Ти ядеш ряпа. Тя е жива, не иска да я ядеш. Крушите също са живи, не искат да ги ядеш. Хората сами си дават правото да ядат круши, жито. Без ядене може ли? Казвате: „Страдаме“. В яденето има известни страдания. Как ще си създадете един живот без страдания? И как ще се проявява тогава животът?

Природата, която от милиони и милиарди години разглежда всичките възможности за живота, е дошла до този начин на ядене, който сега имаме. Откакто животът съществува, милиони поколения са мислили върху този въпрос и най-умните хора са дошли до яденето, каквото сега го имаме. В бъдеще този начин на ядене ще се измени, няма да остане същия, хората няма да ядат както сега. При животните какъв е начинът на ядене? Вълкът, като хване една овца, още жива я разкъсва – къса и яде. Той трябва да се учи на търпение. Вие казвате: „Много жестоко“, но ако сте на негово място, как ще постъпите? Ще постъпите по същия начин. Вълкът казва: „Какво от това, че съм изял овцата? Тя е духовно същество, затова аз взимам непотребната ѝ дреха. Но тя много голяма материалистка е станала, не мисли за Господа. Като я изяждам, карам я да мисли, пращам я горе, при Господа, да се моли. Така ще ѝ създам ново тяло“. Такава е философията на вълка: „Ако я изям, аз ще успея, ще прогресирам. Ако не я изям, тя съвсем ще тръгне по кривия път“.

Някой казва, че яде месо, друг казва, че яде растителна храна. Всяка храна по резултатите се познава. Ако при месната храна имаме много хубави резултати, тя е намясто. Ако при вегетарианската храна могат да се родят по-хубави мисли, по-хубави чувства и по-хубави постъпки, тя е намясто. Ние съдим за храната по резултатите, които придобиваме. Ние мислим, че известна храна е хубава, ако спомага за умственото развитие на човека, ако спомага за духовното му развитие, за неговите чувства, и ако спомага за неговите постъпки. Постъпките винаги са свързани с физическия свят. Човек трябва да постъпва добре, понеже постъпките създават най-добрите условия на физическото поле.

Ти не можеш да бъдеш добър, ако не постъпваш право. Ти не можеш да бъдеш благороден, ако не чувстваш добре. Ти не можеш да бъдеш гений, не можеш да развиваш в себе си нещо хубаво, ако не мислиш. Гениалността зависи от чистите мисли. Седиш някой път и казваш: „Аз не съм даровит човек“. Откъде знаеш, че не си даровит? Някой казва: „Много обикновен съм“. Друг казва: „Талантлив съм“. Аз искам това да се докаже. Това са твърдения и те трябва да се обосноват. Сам на себе си трябва да докажеш тези твърдения. Как ще докажеш на себе си, че си даровит? Как ще докажеш на себе си, че си добър? Казваш: „Лош човек съм“. Как ще докажеш на себе си, че си лош? Ще се обосновеш. Когато кажеш сам на себе си, че си лош, не се обиждаш, когато някой друг ти каже, че си лош, обиждаш се. Какво разбираш под думата *лош*? Като ти кажат *лош*, говорят ти в преносен смисъл, алегория има – искат да кажат, че не постъпваш разумно. Понеже не знае как да постъпи, лошият човек има много неприятели. Добрият човек по това се познава, че има много приятели. Щом имаш много приятели, добър си. Щом имаш много неприятели, лош си. Това са външните резултати: лошият човек има много неприятели, целият свят опълчва против себе си. Тая философия тепърва ще я учите.

Например вие искате да бъдете щастливи, но знаете ли закона на щастието? Как се добива щастието? Ако вървиш с лице към Слънцето, може ли да накараш сянката си да дойде пред тебе? Сянката показва мястото, което оставяш зад себе си. Отсъствието на сянка пред тебе показва пътя, по който вървиш. Там, където няма сянка пред тебе, в тази посока ти отиваш към Слънцето. Всички неща, които оставяш в младините си, това е оставяне на сянката на младостта – старостта е пред тебе. Младостта е свят на всички възможности. Светът на младостта има само възможности, а светът на старостта има много придобивки. Като дойде човек до старини, придобил е вече много, но не може да го използва. Който отива в стария свят, той е забогатял, но няма възможности да използва тия богатства. Той влиза в един красив свят, но стомашната му система е отслабнала и не може добре да яде; влиза в един красив свят, но очите му са отслабнали, не вижда; влиза в един красив свят, но не чува, слухът му е притъпен. Питам тогава: защо ти е един красив свят, който не виждаш и не чуваш, един свят, който не можеш да вкусиш?

Погрешката на младите е там, че не могат да занесат своето хубаво виждане в света на старите, не могат да занесат и своето хубаво чуване. Те отиват в света на старите глухи и слепи. Като ги попитат какво нещо е светът на старите, казват: „Като идеш там, ще оглушееш, ще ослепееш. Всичките нещастия са там“. Казват после: „Не ви трябва старостта“. Някои не искат да остаряват, и все пак остаряват. Старите пращат доста посланици в света. Те постоянно агитират: „Да бъдеш като дядо си, да бъдеш като баба си“. Дядото и бабата са идеал. Казва някой: „Дядо ми беше много учен, много благороден човек, големи постижения имаше“ или: „Дядо ми едно време голям пехливанин беше“. Пехливанин е човек не когато е на възраст; от петдесет години нагоре той пехливанин не може да бъде. Пехливанството започва от двацет и една години и свършва до четирийсет.

Психологически вие трябва да пречистите съзнанието си. Един много труден въпрос е това. Някой път ти си недоволен от себе си. Недоволен си, защото не си висок. Имаш вече тази идея, че трябва да бъдеш висок. Представи си, че си недоволен, защото нямаш два метра височина. Като дойде някой два метра висок, ти погледнеш себе си – метър и двацет си или метър и четирийсет, и кажеш: „Това е да си слаб човек!“. Питам: на тези скъпи години дрехите на човек, два метра висок, колко ще струват приблизително? Четири-пет хиляди лева ще струват. Един икономически въпрос е това. В природата има икономия. Един английски автор е събирал сведения за човешката лакомия. Той пише за един много лаком човек. Приготвили някъде закуска за седемдесет и две деца и този човек всичката я изял сам. На друго място приготвили обяд за двацет души, той пак сам изял всичко. Питам: нужно ли му е на човек да изяде закуската, приготвена за седемдесет и две деца, дори и да може да я изяде? Въпросът не е в многото ядене. Природата е правила много опити. Например една пчела колко изяжда? Тя е много икономична. Някой път, когато нямате работа, направете изчисление едно кило мед за колко време ще стигне на една пчела. Цяла година да яде по три пъти на ден, тя пак не може да го изяде. Зимно време пчелите оставят в кошера от пет-шест до дванайсет кила мед. В един кошер има около трийсет хиляди пчели и за няколко месеца през зимата това количество им стига. По колко се пада на една пчела? (*– По една трета от грама.*)

Яденето е обосновано на един закон: в природата недоимък няма, но няма и излишък. Природата е правила опити. Онова, което вие трябва да ядете, е определено. Не всякога и не в която и да е храна имате нужната хранителна част. Онази част от материята, която приемате като храна, трябва да е на вашия уровень, да е мобилизирана, приспособена, за да може да я възприемете и да ви даде нещо от онова, което тя съдържа. Има храни, в дъвченето на които вие изхарчвате повече енергия, отколкото получавате; при такова ядене хората ядат и изтъняват. Едни малко ядат и се оправят, други много ядат и не се оправят. Едни, като ядат, сухи стават, изсъхват; други, като ядат, надебеляват. Най-важното е всяка една храна, която ядете, да съдържа хранителна сила.

Човек носи в себе си едно чувство за яденето, центърът на което се намира отпред, на челото. Това чувство много деликатно показва дали някоя храна е здравословна, или не. Ядеш нещо и казваш: „Не ми се яде тази храна“. Всеки човек, който е верен на това чувство, няма да има големи мъчнотии. Сегашните хора са се научили да ядат храни, които не им подхождат. Например правят ястия с разбити яйца и брашно, готвят риба, полята с майонеза, също и попска яхния, и печен кебап. Някои от вас знаят как се прави свински кебап. Свинската храна е доста нечиста. Свинята обича тинята. Понеже тя има много мазнини отвътре и се изпотява, от хигиенични съображения влиза в калта, започва да се въргаля. Тя не обича да се стопля повече, отколкото трябва, затова окалва тялото си. Биволите, и те влизат в калта, и те се калят. Техните съображения са да не ги хапят мухите. Казвам: често в тази кал месото се покварява. Свинското месо е вкусно, но има една тъкан в него, която, след като си я ял, доста скъпо ти струва. Ако ядат свинско месо, хората са разположени към болести. Българите, които го ядат, страдат от свински болести. Виждал съм, отрежат парче сланина, четири пръста дебело, и го ядат. Мъчносмилаемо месо е то. Но това са външни работи, да се върнем към въпроса.

В съвременния живот човек трябва да пречиства своя ум, да пречиства своите чувства, да пречиства по възможност и тялото си. Да се пречисти мозъкът, за да е образуван от едно отлично вещество, да задържа добрата мисъл. Да се пречистят гърдите, белодробната система. Да се пречисти тялото, това наричам аз добър човек. След това, в храненето си, човек

е скулптор, дооформя своето лице – и тук ще се покаже доколко условията са подобрени. Колкото по-красиво става лицето, това показва, че условията са се подобрили. Щом ръцете загрубят, това показва, че външните условия са загрубели. Ръцете показват условията на физическия свят, лицето показва условията на духовния свят, мозъкът показва условията на Божествения свят. Ако главата отгоре се е деформирала, това показва, че условията на Божествения свят са се влошили. От физиономията на човека може да познаем доколко богатата на Божествения свят се използват. Колкото по-красиво става лицето, толкова повече условията са използвани. Колкото по-красиви стават ръцете, толкова повече условията на физическото поле са използвани.

Казвам: има едно съответствие между човека и външните условия. Може да се види ред поколения преди него как са използвали например мозъка. Сега всички трябва да работите над себе си, за да подобрите условията си. Саморазвиването на човека зависи от това да може да приеме всичко, което му се изпраща от Божествения свят. Всичко, каквото изпращат от Божествения свят, да го приемеш. От физическия свят да вземеш чрез тялото си, от духовния свят да вземеш чрез лицето си, а от Божествения свят да вземеш чрез мозъка си – това ще бъде бъдещото възпитание. Но сега е много мъчно. Казвате: „Трябва да мисли човек“. Да мислиш добре, то значи да можеш да възприемаш ония блага, които са определени. Да намериш блага в природата и като идеш, веднага да си дадеш адреса. Като идете вие в спестовната каса, какво ви искат? Лична карта ви искат. Лична карта има и за Божествения свят. Лична карта има и за духовния свят, за сърцето. Лична карта има и за физическия свят, за волята. Това са три лични карти, които ти ще носиш. Лицето, и то е легитимация. Следователно ще гледаш да не оцапаш легитимацията си. Още като ти видят оцапаното лице, казват: „Да идеш да си направиш нова фотография. Тази с нищо не те ползва“.

Сега вие разглеждате живота като пенсионери. Някой служи, за да получи хубава пенсия. Коя е най-хубавата пенсия според вас? Коя пенсия считате нормална, да можете да преживявате добре с нея? Че вие сте все хора на науката, от научно гледище трябва да разрешите въпроса. Едно съответствие има. Трябва да се определи енергията, която се харчи от

мозъка. Мозъкът е скържав – такъв финансист е той, не дава. Мозъкът не е разточителен, но е организиран. От една болест човек може да изгуби голяма част от теглото на тялото си; от мозъка много малко се губи. Болестта храни мозъка, но той нищо не дава. Тялото е страхливо. За да се освободи, то ще даде четирийсет и пет килограма. Мозъкът не дава. Голям герой е той, казва: „Не давам!“, а ако все пак даде, то ще е много малко. Да имаме мярката на ума, защото той е икономист.

Най-много харчи сърцето. То е много разточително, затова финансово е обедняло. Грехът на сърцето не е нищо друго, освен борч. Затова аз наричам смъртта *фалимент* (*фалит* – бел. ред.). Когато има финансова криза, някоя фирма фалира, тоест умира; някоя банка, и тя фалира, умира. При онази криза в Америка, която настана преди години, девет хиляди спестовни банки фалираха. Знаете какво е спестовна банка – внасят се там пари за черни дни. Като фалираха спестовните банки, всички спестени пари отидоха да помагат на черните дни. Сега, като се подобри положението, започнаха да се образуват нови банки, и то с грамадни капитали от четиристотин-петстотин милиона долара. Когато фалираха преди това толкова банки, къде отидоха всичките пари? Скриха ги. Те са добри икономисти, икономисаха парите, а на бедните казаха: „Понеже вие сте разточителни, щяхте да изпохарчите тези пари. Нищо нямаше да направите с тях, затова ние ги икономисахме“. Казвам, че вие може да намерите къде е погрешката. Някой път същото става и във вас. Хване ви някоя болест – тогава колко банки фалират във вас? Знаете колко капитал отива, а след това започва наново да се трупва. Тъкмо минат десет години, идва нова криза, друга болест. Много ученици не са завършили училище по причина на тия кризи. Една-две години учат, и като ги хване някоя болест, приключват с училището.

Моралът, религията, това са системи в живота, да спестяваме умствени и духовни капитали, да можем да постигнем своите блага. Задачата е хубава. Да допуснем, че вие сте обеднели в духовно отношение. Щом обеднееш в чувствата, обеднял си в духовния свят. Щом обеднееш по сила, обеднял си във физическия свят. Как са вашите финансиста вътре във вас? Нали вие имате финансиста? В една държава нали има финансиста? Защо са те? Не са, за да седят като кукли, но да оправят финансите на държавата. Това е труден въпрос, мно-

го мъчна работа. Както си седите, ако някой ви бодне, без да знаете, вие веднага ще помръднете убодената част. Още докато идва към вас онзи, който ще ви убоде, вие трябва да го знаете; на половин километър като е, трябва вече да го знаете. Иначе, щом ви бодне, ще изхарчите десет пъти повече енергия. Кажете му: „Ти си намислил да ме убодеш. Аз ще ти дам един лев, недей да ме бодеш“. Когато някой дойде да ви убоде, вие се обезверявате. И щом се обезверявате, значи има такъв, който ви бодне с игла.

Казваш: „Обезвери́л съм се“. Аз не разбирам как може човек да се обезвери. Как може вярата в човека да изчезне? Ако вярата е реалност, как тази реалност може да изчезне? Аз считам вярата за реалност, а безверието – за идеалност. Защото в идеалните работи иде безверието. Безверието е сянка на реалността. Идеалните работи имат две лица. Ако ти рисуващ едно плато с плодове, можеш ли да ги ядеш? Идеално са нарисувани тия плодове, като живи са, но нямат реалност. Не можеш да ги ядеш, можеш да се обезвериш. В идеалните работи ти се обезверяваш. В неща, които са реални, не можеш да се обезвериш. Щом ядеш, то е реалността, при нея вярата се усилва. При сенките вярата отслабва.

Не поддържайте вашата вяра с идеалното. Казвате: „Идеален е животът“. Аз предпочитам реалния живот пред идеалния. Идеалният живот е направен от хората. Един художник може да те нарисува много красив. Лицето ти има дефекти, но той го заглажда, прави го красиво. Художникът те прави много красив, но основните ти черти ги няма. Тази фотография е лъжлива, много е ретуширано лицето. Че някой човек е направен красив, такава красота не ме интересува. Мечката, когато ще те яде, става красива, когато няма да те яде, нахохорва* се, става грозна. Щом мечката започне да си глади козината, да знаеш – твоята кожа ще замине. Този закон е верен в живота. Когато ти тръгне всичко напред и нямаш никакви страдания, значи мечката е близо, ще те яде. Щом са лоши условия, мечката пак е там, но като се е нахохорила, само плюене ще има, ще си замине. Ако се глади мечката, значи ще те яде.

Има страдания, при които човек живее. Има страдания, при които човек изчезва изведнъж. Казвам: когато дойдат го-

* нахохорва *остар.*, *диал.* Отваря широко очи, гледа заплашително.

лемите нещастия в живота, да знаете, че в тях живот има, в тях има нещо по-хубаво, отколкото в хубавите условия. Всички не сте съгласни с това, но тези данни са научни. Страданието само по себе си е една реалност. Страданието е и нещо идеално, защото за идеал можеш да страдаш. За какво страдат хората днес? Нали за някакъв идеал, нали затова, че са вярвали в нещо? За техните убеждения са ги мъчили, горили, какво ли не са ги правили! Казват: „Много инатливи хора са светиите. Горят ги, на парчета ги правят, но те не се отказват!“. За какво са страдали светиите? За нищо и никакво, за някаква идея, че ще идат в оня свят и ще живеят щастливо. Дали ще могат да живеят така, или не, не се знае, но светиите умират за някаква своя идея. Тия светии така са ги учили, а сега и вас ви учат, сега и вие страдате. Човек трябва да страда за нещо в живота си. Вие не считайте, че страданието е само за вас. Страданието е обща повинност за цялото човечество. Тази обща повинност някому я дават повече, а някому – по-малко. Някои хора страдат повече, други хора страдат по-малко. Това е обща повинност, която не е разпределена поравно. Ако един ден се разпредели правилно, та всички да носят това бреме, тогава ще бъде лесно. Понеже сега всички не я носят еднакво, животът е малко по-тежък.

Да вземем например закона за дишането. Преди храненето, един труден въпрос за разрешаване е дишането. Да кажем, някой човек в духовния свят е слаб, или дишането му е слабо. Той не може да купи въздуха, който му е нужен, от аптеките, от дрогериите, от бакалиите. Какво трябва да прави този човек? Ето един въпрос, който хората не са разрешили. Колко хора страдат от това, че не могат да използват въздуха! Като дишат, не могат да извадят хранителните части, скрити в него. Вие живеете в градовете, а там въздухът е покварен от горивните вещества. Затова ходете в планините, там въздухът е много чист и рядък. Някой път се боите, като дишате, да не се простудят дробовете ви. Има възможности да се простудят, но понеже природата е предвидила, тя е приготвила място, през което, като минава въздухът, да се чисти и така да предпазва дробовете. Казвам: ако човек, след като приеме въздуха, го задържи малко по-дълго време и същевременно концентрира мисълта си и чувствата си, от този въздух той ще извади много повече енергия, отколкото при обикновеното дишане.

В една минута вие вдишвате от петнайсет до четирийсет пъти; на всеки три секунди поемате въздух.

При сегашните условия ние мислим за в бъдеще какво ще стане, искаме целият сегашен свят да се подобри някак. Както идеално мислим, още няколко хиляди години ще трябва, но и тогава пак ще има неразбории. След хиляди години може би светът ще бъде сто пъти по-добър, отколкото е сега, обаче и тогава ще има някои работи за поправяне. Искामе един идеален свят. В идеалния свят трябва да има с какво да оперирате. Реалният свят ли е произлязъл от идеалния, или идеалният – от реалния? Идеалният свят е произлязъл от реалния. Казвам: трябва да разглеждаме живота, както се проявява сега. Ние мислим, че природата се изменя. В природата ние еволюираме в този смисъл, а самата природа се нагажда според степента на нашето развитие. Щастието е вътре в нас, не е извън нас. Казваме, че всичко в света еволюира. Еволюираме ние и нашата еволюция се проектира навън. Така ние виждаме своя прогрес.

В какво седи човешкият прогрес? Едно време човекът живееше в скромни къщи, сега живее в големи здания. Има един английски автор, който преди войната в една своя книга описва какво ще бъде състоянието на Европа след години. След години Европа няма да бъде толкова голяма, но ще бъде като една малка държава. Всичката европейска култура ще се измени. Хората, като видят кораб от хиляда тона, ще мислят, че е много голям, защото тогава никаква търговия няма да има. Всички тия блага, които сега имат, ще изчезнат. Хората ще минат през големи страдания, всичко ще забравят, ще започнат пак от *а* и *бе*. Ако този автор сега беше написал романа си, щяха да го арестуват.

Злото на болния човек е там, че вижда противоречие навсякъде. Здравият какво вижда? Там, където за болния съществува противоречие, за здравия не съществува. Да виждаш противоречие навсякъде, то е едно болезнено състояние. Казвате: „Лош е светът“ – това е болезнено състояние. За някои хора светът е много лош, за други е много добър. Един приятел ми разправяше един анекдот. Някой си, не знаей дали арменец, грък, или турчин, влиза в една гостилница и казва: „О-хо-хо, кебапини, шерапини“, о-хо-хо!“. Каквото поиска за

* кебапини, шерапини (гр. -тур.) Кебапец, винце.

ядене, все е хубаво. Като идват да му представят една голяма сметка, тогава вече извиква: „Вай, вай, вай!“. И ние сега, като вършим приятни работи, казваме: „О-хо-хо!“, а като дойде до плащане, викаме: „Вай, вай, вай!“.

В себе си вие не критикувайте живота. Виждаш, че някой човек е умрял. Казваш: „Горкият човек! Колко е страдал, колко са го мъчили!“, започваш да плачеш за него. С какво ще му помогнеш, ако плачеш? Умрял е вече човекът. Понеже се е освободил, ти кажи: „Аз те облажавам! Е, и аз ще мина през същото“. Не го оплаквай, но кажи: „Много добре е станало, че се е освободил, той си е издържал изпита“. Пък кажи още: „Сега иде моят изпит!“. Както е умрял някой, по същия начин и ние ще умрем. Но нека умирането да е по-лесно. Ето какво разбирам аз под думите „умирането да е по-лесно“. Представете си една птичка, която е вързана в кафез. Пуснеш я от кафеза, тя литне нагоре, но понеже е вързана за единия крак с конец, като го дръпнеш, тя падне долу. Аз съм виждал деца да връзват така конец на някои бръмбарчета. Пусне детето бръмбара, той хвъркне, но като отлети, конецът го дръпне и той падне. Като умираш, нека да няма такъв конец, че да се мъчиш, да слизаш и падаш. Като хвъркнеш, нека да отлетиш и да се свърши.

Смъртта не е нищо друго, освен освобождаване от всички заблуждения, в които живеем. Като умреш, вече е хубаво, но докато скъсаш онзи конец... Опасен е конецът, с който е вързан кракът ти: идеш до горе, паднеш; пак идеш до горе, пак паднеш. Някой път се освобождаваш, но кракът ти отива, откъсва се. Бръмбарът заминава и човек не трябва да му къса крака. На този, който отива за другия свят, не трябва да му е откъснат крака, нищо не трябва да му е откъснато. Ти доброволно трябва да оставиш тялото си – като го погледнеш, да не ти се свиди, иначе, като идеш на онзи свят, пак ще се мъчиш, както си се мъчил на физическия свят.

Вие се намирате в положението на онзи беден човек, който дълго време се молил Господ да подобри живота му. Иде един ден Архангел Михаил и казва: „Молитвата ти се чу, твоето положение ще се подобри“. – „Как?“ – „Когато някой човек се разболе, ти ще предсказваш дали ще умре, или ще живее. Щом видиш, че аз седя при краката му, да знаеш, че ще го взема, този човек ще умре. Щом съм при главата му, ще го оставя да живее.“ Започнал бедният да предсказва кой ще умре

и кой ще живее, но се случило сам той да заболее. Като видял Архангел Михаил при краката си, веднага се обърнал обратно: главата му отишла на мястото на краката. Но Архангел Михаил пак застанал при краката му. Въртял се човекът така – вижда го Архангел Михаил, че не иска да умре. – „Разбирам, че си страхлив. Я да идем да се поразходим!“ Той искал да отвлече вниманието на този човек. Тръгнали да се разхождат и стигнали до една чешма. Човекът започнал да се мие и да пие вода, в това време Архангел Михаил му взел душата, да не го види ни при главата си, ни при краката си. Тръгнали след това отново по пътя. Човекът по едно време казал: „Да се върнем при чешмата, забравихме нещо“. Пита го Архангел Михаил: „Какво виждаш?“. – „Виждам едно страшилище, един умрял човек. Виждам себе си.“ – „Искаш ли да се върнеш?“ – „Не. Лошо нещо е.“

Човек може да знае една наука, да познава кога другите ще умрат, но като дойде до самия него, започва да се върти. Докато си на Земята, в земния живот, всеки ден ще късаш по един конец – триста шейсет и пет в годината. На сто и двацет години като станеш, ще скъсаш всички конци, които те държат. Душата е като балон, вързан с конци. Трябва да се скъсат всичките конци и душата да се върне с богатствата, които е придобила. Душата ще си иде с опитностите, които е придобила. Чувствата, мислите и постъпките са едно богатство, което тя ще разработва в другия свят. Тъй седи философията. Казвам: много малко хора има, които да са спокойни, когато наближи да умират. За смъртта не трябва да се говори. Има една смърт, която не е понятна.

Научете се да гледате страданията смело. Като дойде едно страдание или мъчнотия, знай, че това е една възможност. Какво трябва да прави цигуларят, когато се намери в трудно положение? Да свири. Какво трябва да прави художникът, когато се намери в трудно положение? Да рисува. Какво трябва да прави земеделецът, когато се намери в трудно положение? Да оре земята. Казвам: когато се намери човек в трудно положение, трябва да работи. Каквата работа да е, но да работи. Да впрегне ума си на работа, да впрегне сърцето си на работа, да впрегне тялото си и да свърши една малка работа. Всички хора за това са пратени. Те са работници.

Невидимият свят разумно ще използва труда ви на Земята. Всичките ваши мисли, всичките ваши чувства и усещания,

всичко, каквото преживявате, то ще бъде вашият материал, който ще служи за работа. С изработените на небето работи вие слизате на Земята. Вашите идеали, те са форми, завършени на онзи свят, които се пращат тук, изложени на витрини. Казвате: „Аз искам така да живея“ – искате да си направите една форма, да се облечете в нея. Видите хубави обувки, искате да се обуете с тях; видите някоя хубава шапка, искате да си я сложите. Сега се носят едни шапки, капишони*, които имат едно рогче отзад. Като ги завържеш, пазят ушите от изстудяване. Досега не знаехте тази мода. Те не са мода, защото студът ги създаде. И мъжете може да носят капишони, няма лошо. Много практични са за зимно време, за лятно време не са. И аз бих си турил в студеното време едно капишонче.

Изучавайте закона на мисълта. Не влизайте в стълкновение със себе си. Това да ви е правило: никога не влизайте в стълкновение със себе си. Никога не се борете със себе си. Никога не побеждавайте себе си. Да искате да побеждавате себе си, то е криво разбиране. Защото никого няма да победите. *Убий всяко желание* – това е един много лош израз. Поставете всяко желание на мястото му. Всяко едно желание да бъде на мястото си. Поставете всяка постъпка на мястото ѝ. Това е правилото в живота. Други противоречия, които съществуват, не разрешавайте, понеже мъчнотиите, които не можете вие да разрешите, те са за другите. Всичките големи мъчнотии са за по-напредналите същества. В даден случай разрешавайте само вашите мъчнотии. Вие разрешавате въпросите на целия свят, и в това е злото. Тези мъчнотии са за по-учени хора. Попростите задачи са за по-простите, за по-неуките хора. Вие разрешавайте малките задачи хубаво.

Сила, здраве е богатство.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

13. лекция, 5 януари 1940 г., София, Изгрев

* капишон 1. Качулка за глава, прикачена към някаква дреха. 2. Шапка с остър връх.

МЛАД И СТАР

Тайна молитва

Имате ли тема? (– *Имаме.*) Каква? (– *Разлика между млади и стари.*) Каква е разликата?

И в какво седи разликата между богатия и сиромаха? Конкретно какво значи тя? Към кое явление спада физическото богатство и към кое явление – духовното и Божественото богатство? Представете си, че известни невидими явления вие искате да ги обясните с физически явления. Как ще ги съпоставите? Химиците например обясняват какво нещо е атомът. Никой не е видял атома, но един химик може да го обясни. Какво ще разбере простият човек под *атом* и какво ще разбере под *съединение*? Двама души да се съединяват, разбираш, но съединението на два атома как ще го разбереш? Да предположим, че един атом представлява една двайсет и пет милионна част от милиметъра – как ще си го представиш? Тази дребна частица се съединява с други. Тя образува съединения.

Човек винаги говори за нещата, които го интересуват. Който е измръзнал, говори само за огъня. Който се е сгорещил, не може да си намери място, говори за хладина, за сян-ка. Гладният говори за хляба, бедният говори за богатството. Лошият за какво говори? Лошият говори за доброто, но защо? Защото има какво да вземе от добрия. Затова вълкът мисли само за овцете. Овцете мислят ли за вълка? Мислят и те, но защо вълците мислят за овцете? Искат да вземат от тях. Какво мисли овцата за вълците? Във вълка има любов. Като хване една овца, любов има в него. Овцата, като мисли за вълка, страх има, тя чувства неговата сила и лошите му зъби.

Всички вие свеждате някои неща до физическото поле. Например постоянно се говори, че Адам съгреша. Но защо съгреша Адам, задавали ли сте си този въпрос? Казвате: „Защо Господ направи онова дърво и постави ангели да го пазят?“. Човекът съгреша, защото Господ го постави за пазител на райската градина. Човек беше господар на яденето,

той беше ангелът хранител. Защо тогава допусна яденето да влезе в него? Подкупиха човека, който беше поставен да пази. Сега вие всеки ден правите погрешки и търсите причината в дявола. Виновен е и дяволът, че влиза във вас, но той е отвън, а отвън има право да говори. Когато го пуснете във вашия ум или във вашето сърце, кой е причината за това?

Допуснете, че някой проповедник иска да обърне хората към Бога. Как ще ги обърне? На български какво значат думите *да ги обърнеш към Бога*? Какво означава да обърнеш една кесия или една дреха? Обръщаш дрехата: старото туряш отвътре, новото – отвън и тя става пак нова. Отначало дрехата е нова, след като я носиш известно време, остарява, после я обръщаш и става пак нова, млада. В едно отношение тази дреха е изгубила, а в друго отношение е придобила. Представете си една книга: млада, чиста. Писанието казва, че само чистите ще видят Бога. Добре, но сега вие държите една книга, която някой е нацапал с черно мастило. Четете я, ползвате се от нацапаната книга. Да се разберем: нацапана ли е тази книга? Ние употребяваме една дума не намясто. Книгата, в която е написано нещо хубаво, не е нацапана. Да казваме, че е нацапана, значи да говорим без връзка.

Сега да ви убедя, че две е равно на три, невъзможно е. Може ли две да бъде равно на три? Едно може ли да бъде равно на четири? Може, но зависи в какъв смисъл вземате числата. Ако ги разглеждате количествено, числата означават едно нещо, ако ги вземете като органически единици, означават друго нещо. Имаме количествено, органическо и психическо значение на числата. Органическата и неорганическата материя влизат във връзка. В органическия свят нещата растат от вътре навън. Откъде започва кристализацията? А в психологическия живот откъде започват нещата? Това са отношения. Значи, трябва не само да говориш, но да имаш съзнанието какъв е органическият процес. Например яденето какъв процес е? Като дъвчете приетата храна, то е един физически процес. След като влезе тази храна в стомаха, то е един химически процес, процес на пречистване на соковете. Тия сокове се организират и стават част от тялото.

Вие казвате, че младият има сила, а старият е изгубил тази сила. Това са понятия от физическия свят. Във физическия свят е така. Млад е това: *М*. Стар е това: *С*. Имате понятието,

че младият е енергичен – вие се лъжете. Мислите, че старият е много слаб – много се лъжете. Младият, понеже слиза от планината, и да не иска, търкаля се като камък. Старият, понеже се качва на планината, употребява много повече сила. Той изследва. Младият мисли за този свят, старият мисли за онзи свят. Старият, след като е мислил вече за този свят, мисли и за онзи свят и се качва нагоре. Уморен е той от големия път, от качването нагоре. Тази умора хората считат за слабост. Питам: когато човек се умори, слаб ли е? Младият не се ли уморява? Вие само психически правите едно разграничение между млад и стар. Глупавият човек е млад, безразсъден.

Наблюдавали ли сте вие малките деца какво правят? Като им дадете някакъв предмет, започват да го чоплят, раздират го, търсят нещо. Като не намерят нищо, оставят го и минават на друг предмет. Например вие завързвате едно приятелство. Отначало този приятел ви интересува, но след четири-пет месеца, като сте го разочоплили, го оставяте. Намирате друг, пак започвате да го чоплите, после го хвърляте. Намирате трети приятел – същото става. Най-после казвате: „Не можах да намеря дори един приятел, който да ми падне на сърцето“. Хубаво, но и онези, които сте разочоплили, казват, че вие не сте паднали на сърцето им. Тогава в какво седи разликата? Ако на духовния човек направиш нещо духовно, той ще те мисли за умен. Ако на светския човек направиш нещо духовно, той ще те мисли за глупав. Ако на светския направиш нещо светско, той ще те мисли за умен. Ако на духовния направиш нещо светско, той ще те мисли за глупав. Но това за вас са неразбрани работи.

Има един естествен свят. Под *естествен свят* разбираме това, което хората могат да създадат; имаме например съвременния свят. Българите, както са организирани, имат свой естествен порядък. Казвате, че животните имат вътрешен инстинкт да се събират на групи. И в хората има едно чувство, което ги сближава. Някои обичат да дружат с много хора – имат това чувство. В други това чувство е слабо развито, те обичат да са сами. Казвам: това, което е понятно, то е естественият ред на нещата в света. Онова най-близко до тебе, което можеш да разбереш, то е естественото. То е видимото, от което трябва да започнеш, то е външната страна на живота. Най-близкото, най-понятното за тебе е основа за следващата

стъпка към духовния свят. Духовният свят е по-обширен, по-развит. Тогава казваме: физическият свят е свят на резултатите, духовният свят е свят на съдържанието, Божественият свят е свят на мисълта. Мисловният свят е свят на смисъла. Първо човек мисли, след това чувства и най-после постъпва. Всяка една постъпка е резултат на една мисъл, на едно чувство; или след мисълта и чувството иде постъпката.

Вие казвате, че чувствате със сърцето си. Със сърцето си ли човек чувства всички неща? Това сърце, което постоянно изпраща храна на тялото, постоянно дава възможности, е причина за чувстването. И ако сърцето не изпраща кръв в тялото, ще можеш ли да чувстваш? Косвено сърцето е причината за чувстването. Тъй както употребяваме чувстването, неговият център се намира в предната част на мозъка. Има известни бели нишки, които са свързани с нервната система. Всяко впечатление на тялото се предава чрез тези бели нишки на мозъка и тогава вие имате усет. Ако се прекъсне съединителната връзка между тия бели нишки и мозъка, няма да имате усет. Правят се сега физиологически опити. Цялата ръка на човека може да изгори, без той да усети никаква болка, ако тази връзка е прекъсната. Когато човек стане учен, той става по-чувствителен, значи образува се много по-тясна връзка между предната част на мозъка и цялото тяло. Културните хора страдат повече, отколкото другите. Казвам: културните хора са развили връзката между двата свята и са я направили по-тясна.

В какво отношение човек може да използва физическия свят? В какво отношение може да използва духовния и мисловния свят? Той едновременно живее в тези три свята. Например вашият усет, вашият вкус и вашето обоняние към кой свят спадат? Усетът спада към физическия свят. Усещаш, че в храната има известно съдържание. Вкусът е преходен от физическия към духовния свят. Вкусваш един предмет, който е сладък, но сладчината не се вижда. Самия предмет виждаш, можеш да го опишеш, има бял цвят например, но усещаш едно качество, което не можеш да видиш. Има неща, които може да се видят. Цветът към кой свят спада? Към мисловния свят. Има хора, които нямат понятие за някои цветове. Един художник прави голямо разграничение между цветовете. Един обикновен човек не прави такова разграничение. По

кой начин хората схващат например трептенията на червения цвят? Някой път вие правите опити, боядисвате един предмет червен. И като прекарате през призма светлината, добивате пак червения цвят.

В съвременната физика се изучава спектърът на светлината. Казвате: „Цветовете на спектъра, като се завъртят бързо, образуват белия цвят“. Белият цвят е съединение на всички цветове. Всичките цветове представляват условия да се прояви белият цвят. Но белият е отделен, той не е резултат на другите цветове. Може сега да се развие спор по този въпрос, но той не ни интересува. Нас ни интересува една друга страна на цветовете. Правят се опити, като се огряват някои растения с червен цвят, с портокален, със зелен и тъй нататък, да се види при кои цветове те растат най-добре. Всеки един цвят показва какво може да предаде на човека. Да кажем, червеният цвят действа възбудително, зеленият – успокоително. Зелените цветове действат органически успокоително на очите. Сините цветове действат успокоително на нервната система, на мисълта. Ако мисълта ти е много разклатена, ако в нея има брожение и ти си пълен със съмнения, неспокоен си, тогава гледай синия цвят. Мисълта се успокоява при синия цвят. При зеления цвят чувствата се успокояват. После, ако ти разбираш червения цвят, ще можеш да образуваш една правилна връзка. За да дадеш някому нещо както трябва, например някой подарък, ти непременно трябва да имаш червения цвят. Той е подбудителна връзка. Ти без червен цвят не можеш да се проявиш, не можеш да направиш връзка. Ако го нямаш, ще дадеш някой подарък, но няма да го дадеш както трябва, хората няма да останат доволни. Ако имаш червения цвят, ти ще бъдеш доволен. Трябва да се изучава природата, трябва да се изучава защо е направила един цвят червен, а друг – жълт. Крушите са жълти. На някои круши е поставен червен етикет, те са само облечени в червена дреха. Черешите са червени. Колко са приятни те! Сливите са сини. Някои от плодовете са привлекателни по причина на техния цвят. Като стане крушата жълта, самият ѝ цвят привлича.

Казвам: във вас всяко чувство, всяка мисъл, всяка постъпка трябва да имат някакъв цвят. В света няма нищо безцветно. Кои неща се наричат безцветни? Водата има ли цвят? Има, разбира се. Бял е цветът ѝ, когато е замръзнала. Но като се

стопи, водата е безцветна. Следователно белите цветове дават безцветно съдържание. Като са безцветни, нещата са прозрачни. (*Лампата в салона изгасва.*) Тя, светлината, е претърпяла цяла катастрофа, болен е кракът ѝ. Някой ще каже, че си играят духовете. Както виждате, бунт има, пострадала е светлината, операция са ѝ правили. Като се оправи кракът ѝ, пак ще свети.

Сега, като влезете в света, по кой начин трябва да работите? Религиозните казват: „Там, в света, са светски хора. При светските ние не ходим“. И светските при духовните не ходят. Ако си светски човек и дружиш с духовни, ти духовен ставаш ли? Кое е правото сега? Това Божествено ли е, или човешко? „Не ходи при светските“, то е едно разбиране. „Не ходя при светските хора“ – какво разбирам под това? Ако ви кажа: „При бедните хора не ходете“ или ако ви кажа: „При богатите хора не ходете“, какво трябва да разбирате? Ако искаш да се цаниш за слуга, казвам: иди при богатите. Но ако не искаш да се цаниш за слуга, казвам: при богатите не ходи. Или ако искате да се учите, къде трябва да идете – при бедните или при богатите? При учените трябва да идете, ако искате да се учите. Но понеже богатите имат средства, някой път, преди да идете при учените, първо трябва да идете при тези богати хора да ви кредитират, за да може да следвате. Това е при сегашните условия. Представете си един свят, където и богатите, и бедните са равни, там са като чиновници. Например един касиер на банка разполага с няколко милиона на ден, богат е, но тия пари не са негови. Утре, като го уволнят, ще иде на друго място, значи в банката ще се редуват все такива богати хора.

Как мислите, богатите хора тук, на Земята, чиновници ли са? Казвате, че някой е станал богат. Той ли е станал богат, или са го назначили за касиер? Кое поддържате? Че е чиновник? Като чиновник, той не може да бъде щедър, но скържав – поверено му е това богатство. Казвате му: „Покажи своята щедрост“. Той отговаря: „Утре ще ме държат отговорен, не мога да бъда щедър“. Вие искате богатите хора да бъдат щедри. Когато богатият е чиновник, той е отговорен към банката. Щом представиш един чек, не иска да го осребри – отговорен е, казва: „Не, не искам да го осребря, не искам да платя“. Тогава вие може да се оплачете, че този чиновник в банката не иска да си изпълни длъжността. Какви са неговите съображе-

ния, защо не иска да си изпълни длъжността? Представете си, че по време на службата си той е сложил една бутилка вино пред себе си, яде и пие и ви казва: „Нямам време“. Това ли е времето да яде и пие? Съдят се ония богати хора, които по време на служба ядат и пият, там е всичката им погрешка.

Вие сте дошли в света при сегашния порядък. Питам: какво трябва да правите? Ако искате да се качите на един параход, какво трябва да имате? Трябва да имате средства, за да си купите билет. Качвате се на парахода, но се случва коработушение – какво трябва да правите? Ще се спасявате на някакъв отломък. Ако потъне параходът, как ще стигнеш там, закъдето пътуваш? Ти трябва да си носиш спасителен пояс, с него да влезеш във водата. Във водата ти трябва спасителен пояс. Къде седи спасителният пояс на хората? Вие нали имате по един спасителен пояс? Ония въпроси, които не можете да разрешите, към коя категория спадат? В някои от вас са развити повече чувствата, в други е развита повече мисълта. В трети е развита повече силата, но в силата им пак има различие. В какво отношение може да употребите вашата сила? В света под *сила* трябва да разбирате силата на вашата мисъл, силата на вашите чувства и силата на вашите постъпки. В света постъпката я считаме за нещо свършено. Но допуснете, че една моя постъпка може да е жива. Представете си, че аз съм намислил нещо: минавам покрай една плевня и я запалвам. Тогава цялото село се събужда и отива да гаси плевнята. Каква е моята постъпка? Моята постъпка накара всички да работят. Една постъпка, мислите вие, е свършена работа. Не е свършена, сега започва работата. Моята постъпка е такава, че цяло село може да изгори, ако не се изгаси плевнята. Мислите, че всичко е свършено – не, запалили сте плевнята.

Един доста известен български редактор, знаменитият Шангов*, ми разправяше: „Веднъж написах една статия против военните. Намериха ме после на пътя, биха ме, пукнаха

* Шангов, Стоян (1867 – 1925) – български общественик, виден журналист и любител историк. В периода 1900 – 1908 г. е редактор на един от най-значимите вестници от първата половина на XX век, с голяма тежест в българското общество – „Вечерна поща“. Според Димо Казасов „Шангов е родоначалник и създател на българския сензационен вестник“.

ми главата“. Той написал статията, но след като военните я прочели, веднага го намерили и го набили. Питам: към коя категория спада тая постъпка, написването на статията? Какво е произвела тя в умовете на военните, за да набият Шангов? Можете ли да възстановите какво друго може да е имало, за да започнат да го бият? Ако лошият ученик напише нещо против учителя си, какво ще направи последният? Или ще му тури единица, или ученикът изпит ще държи. Може би онзи редактор е писал, че военните са лентяи, че никаква полза няма от тях, но само ядат парите на народа. Може да е бил прав. Но някой път има нещастия, които са благотворни. Шангов искаше да покаже, че боят благотворно му е подействал, каза ми: „Моята фамилия страда от такава болест, при която на всеки две години трябва да ни се пуска кръв, за да не полудеем. Тъй съвпаднаха нещата след тази статия, че военните ми пуснаха кръв. Нещо в мене беше мръднало малко, но тогава се намести. Просветна ми умът, дойде ми една идея. Втори път написах статия за военните, но вече хубава, и те дойдоха, хванаха ми ръцете, за да ме поздравят“.

Казвам: при сегашните условия вие се намирате към края на една епоха, която се сменя. Когато садите на нивата си, то е началото, а когато нивата е узряла, не се изисква да се оре, да се плеви. Какъв процес е зреенето? При зреенето се иска да се жъне. Настава жътва и трябва да се жъне. Вие сте в края на една жътва, след нея вършитбата остава. Всички страдания не са нищо друго, освен вършитба. Житото не се дава, докато не страда, докато не минат конете отгоре. Страданието е вършитба във вас. Всяко страдание, което иде, има смисъл. Страданието показва, че има какво да се вършее. Жалко е, ако се вършее и нищо не се дава, защото тогава страданието е безсмислено. Ако дойде страданието и умът просветне, както при Шангов, тогава то е дало семе.

Какво трябва да правят младите? Вие вече сте се оформили, тръгнали сте по един път оформен – какво трябва да правите? Сега оглеждате себе си и казвате: „Остарях! Остарял съм“ – намирате се под една хипноза. В природата има какво да учите. Колкото и малко да е, ако чоплите четирийсет-петдесет години, все ще намерите някаква бразда. Най-първо, не мислете за старостта. Що ви интересува старостта? Човек и от младостта не трябва да се интересува. Човек трябва да ми-

сли, да чувства, да постъпва. Трябва да считате, че това са два полюса на живота. Представете си, че едно въже се движи по едно колело, като на двата края на въжето е сложена по една кофа – едната възлиза, другата се връща. На какво бихте уподобили това? Отначало и двете кофи са празни, после едната се напълва, другата остава празна. Именно в това празнене и пълнене започва процесът на движението. Старият отива нагоре, но е пълен, младият слиза надолу, но е празен, после и той се напълва и започва обратното движение. Да кажем, вие теглите това въже, едната кофа се качва, другата, от обратната страна, слиза надолу. Като слизат двете кофи и се качват, образува се цял процес. По този начин като се движат, какъв е процесът? Имате една съвременна машина, например една помпа.

Вие не разбирате така живота и във вас се заражда едно обезсърчение. Някой път може да сте много насърчени, но някой път съвсем се обезсърчавате. Вие се обезсърчавате по единствената причина, че си задавате за цел да свършите повече, отколкото можете да свършите. Винаги се заемайте с най-малкото, което можете да направите. После, каквато и да е работата, не правете никаква разлика. Онова, което можете да направите, направете го. Някой казва: „Няма какво да работя“. Как няма какво да работиш? Ти можеш да четеш, затова чети! Започни да изучаваш някой занаят: да плетеш кошници или да правиш обувки. Толстой, който беше философ, според идеите на своето учение на стари години се научи да прави обувки. Той сам си ги правеше, пък и на другите щеше да прави. Толстой можеше да прави обувки.

Мисълта е силна, когато може да се приложи в трите свята. Сега вие сте дошли до това положение, такова е съзнанието във вас, че приличате на стомна, напълнена догоре. Колкото и вода да се налива в тази напълнена стомна, все ще изтича навън. Аз ви съветвам от вашата щерна да прокарате една малка канализация, да поливате градината, за да може да отворите път на водата, която ще дойде.

Един поет как би описал младостта и старостта? Един художник, за да нарисува младостта и старостта, за да съпостави един млад и един стар човек, ще вземе най-малко стотина-двеста хиляди лева. Той ще представи и младия, и стария така живо, ще покаже, че знае как да ги съпостави. Вие къде поста-

вяте стария човек в себе си? Съветват ни как да се освободим от стария човек. Старият не може да търпи младия, затова страда. Например дават ви задачата да определите кой е стар. Онзи, който мърмори в човека, той е старият. Онзи, който се радва в човека, той е младият. Това е символично казано, но е вярно.

Ще дадем няколко правила. Богатството към кой стимул спада? Защото има физически стимул, има духовен стимул, има умствен стимул. Парите към кой стимул спадат? Към физическия. Казва някой: „Аз ще мисля“. Към кой стимул спада това? Казвате: „Трябва да живеем добре, защото в бъдеще историята ще пише нещо за нас“. Към кой стимул спада това? Или казвате: „Да оставим нещо след себе си“. След като напуснеш Земята, да оставиш нещо, за да мислят хората за тебе. Как биха познали цветята, че даден извор е добър? Представете си, че един извор полива цветята зимно време, а лятно време, понеже пресъхва, не ги полива. Какво ще мислят цветята за него? Ще мислят, че не е добър. За да бъде добър, изворот не трябва да престава. Ако вие сте добър само за себе си, то е зимно време. Някои хора казват, че човек трябва да пострада, за да бъде добър – то е зимно време. Да си добър, когато страдаш, то е едната страна. Човек трябва да бъде добър и когато не страда. Човек трябва да прави добро не когато насила го карат да го прави. Страданието е насила да накарат човека да бъде добър. Трябва ни един живот без страдания, без насилие, свободен живот.

Вие казват, че сте остарели. Интересува ме как сте остарели. – „Постепенно.“ Как постепенно? Вие се лъжете. Един художник как може да те нарисува да изглеждаш млад или стар? Старостта е карикатура; и младостта е карикатура. Какво има за забелязване в онова дете, което пъпли по земята? Кой не е пъплил на четири крака? И какво има за забелязване в един стар човек? Някой път, гледам, старият вярва на бастуна си. Детето вярва на ръцете си. По какво се отличават двамата? Детето вярва, че и на ръце, и на крака може да се ходи. Старият казва: „Аз вярвам в тоягата си. Ако не е тази тояга, не мога да ходя“. Освен двата си крака, той има и трети. Казва: „Синко, три крака имам“. Крак – това е твоят ум. Старият човек е станал маг, казва на бастуна си: „Ще ме подпираш“. На три крака ходи той. Старите хора изобщо обичат да се подпират.

Като ходи, старият уж се подpira, но той е маг: като махне с бастуна си, всичко става. Понеже старите са богати, те се преструват, за да не ги обере някой. Като няма никого наоколо, старият човек се изправя, но като има други хора, той ходи прегърбен, подpira се на бастуна си. Младите изучават всичкото изкуство да се преструват. Трябва ли човек да се преструва? В природата има ли преструвка? И кога трябва да се преструва човек? Например може да се намерите в положението на поета, който отива при един богат човек да търси работа. Богатият казва на слугата си: „Кажи му, че ме няма“. Поетът стои отвън, чува тези думи, но като му казва слугата, че господарят го няма, просто си тръгва. След време се случва така, че богатият има нужда от поета и отива да го търси. Самият поет казва отвътре за себе си: „Няма ме“. – „Как да те няма, нали чувам гласа ти!“ – „Господине, аз повярвах на твоя слуга. Ти как няма да повярваш на мене?“

Втори път опишете разликата меду младия и стария. Направете един разказ интересен, че като го четат обикновените хора, да им стане приятно. Това е един сюжет за писане хубав, но труден. Не е лесна работа да се опише младият: да се опишат хубавите му страни, но и тук-там да се турят някои несъобразности, които съществуват в него. Младият обича много да плаче, старият обича много да се оплаква. По това се отличават те. Старият се оплаква от някои работи, една съществена негова черта е това. Едно дете, щом не му дадете нещо, ще заплаче. Старият няма да заплаче, но ще се оплаче. Ако на стария човек не му дадат например една круша, той ще се оплаче. Ако на детето не дадете круша, то ще заплаче. Сега казвам: ако плачете, млад сте, ако се оплаквате, стар сте – едно определение за младите и старите е това. Затова, ако искате да се подмладите, плачете, ако искате да остарее, оплаквайте се.

Втори път пишете за доброто не както досега сте писали. Към кой свят спада доброто? Някои минават за мъдреци, ще кажете по едно изречение, но то не е развиване на тема. Към кой свят спада доброто и каква полза произвежда доброто? Правилото е тук: по пет минути да четете. По пет минути трябва да знаете да четете. Някои четат написаното в една минута. Пет минути са достатъчни: една съчинена реч, хубава. Пазете се да не морализирате. Светът не е за морализиране. Човек

трябва да придобива знания. Човек, като художник, трябва да рисува, като говорител, трябва да говори, като музикант, трябва да пее или да свири – няма какво да философства, че е свършил това или онова. Изпявам една песен – хората да бъдат доволни. Или говоря нещо за музиката – да може то да ги ползва. Не говорете неща, които няма да ви ползват.

Доброто, което може да се приложи, то ме интересува. Какво ме интересува едно отвлечено добро? Какво ме интересува една отвлечена красота? Какво ме интересува една отвлечена чистота? Чистотата не е нещо отвлечено, тя е реална. Чистотата е образ на здравето. Само чистият може да бъде здрав. Здравият човек не е само за себе си такъв. От него излиза нещо хубаво, той дава от своето здраве и на другите. Чистотата, също като водата, се разпространява между хората. Тя е като светлината. Тази светлина се разпространява, всички се ползват.

Ние се интересуваме от ония неща, които имат еднакво отношение към нас и към другите. То е Божественото. Божествено е онова, което има отношение към всичко: и към ума ни, и към сърцето ни, и към тялото ни. За нас естественият свят, духовният свят и Божественият свят са един и същи свят. Единият свят е за ума, другият е за сърцето, а третият е за тялото.

Казвам: бъдете готови за работа. Да ви поставим на работа. Каква работа можете да свършите? Казвате, че сте от новото учение. Какво ще направите?

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

14. лекция, 12 януари 1940 г., София, Изгрев

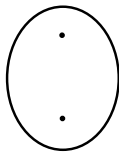
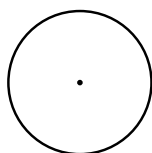
РЕАЛНОСТТА

Отче наш

Какво представлява нулата сама по себе си? Каква е идеята за нулата? Като употребявате думите *нищо* и *нещо*, какво разбирате под *нищо* и какво – под *нещо*?

Сега нали има някакви модни положения? Модата постоянно нещо ли е? Сезонно изкуство е тя. В математиката какво разбирате под постоянни числа, под постоянни величини? Казва се: *постоянна радост*, *постоянна скръб*. Какво разбирате под *постоянна радост* и под *постоянна скръб*? Вие знаете какво нещо е скръб. По-реално нещо от скръбта има ли? По-реално нещо от радостта има ли? Знаете какво нещо е радост – можете ли да я обясните? Знаете какво нещо е скръб – можете ли да я обясните?

Има неща, които вие обяснявате, но не ги знаете. Например някой математик обяснява какво е вечност. Той нищо не разбира от нея, но я обяснява. Обяснявате какво нещо е скръбта. Погрешката на хората седи в това, че обясняват неща, които не могат да се обясняват, а не обясняват неща, които могат да се обясняват. Например какво е грозотата? Или хубостта какво е? Казвате *грозен човек*, но казвате и *грозно ядене*. Грозният човек и грозното ядене по какво се различават?

Фиг. 1

Как се пише нулата: като кръг ли, или малко удължена (фиг. 1)? Понеже нулата вече е излязла от небитието, тя няма само един център. Щом нулата се пише удължена като елипса, тя има два центъра. Нулата

е първата форма, в която човек се е явил на Земята. Тя е нищо. Той е седял хиляди години в това нищо и само е надзъртал, не са му позволявали да каже нещо. Добре, ако поставите едно число след нулата, какво означава това? Според сегашното разбиране нулата, поставена пред някое число или след някое число, има съвсем различно значение. Да кажем, имате

числата 12 и 21. Двойката, поставена подир единицата, какво означава? Двойката колко пъти увеличава единицата, която е пред нея? Кое е числото, което увеличава другите, а само то не се увеличава? Нулата увеличава всички числа, а самата не се увеличава. Където и да сложиш нула – зад или пред някое число, тя го увеличава или намалява, но самата нула не се увеличава и не се намалява.

Реалното в света е това, което нито се увеличава, нито се намалява. То е единствената реалност, от която изтичат всички други реалности. Сега аз не искам да вярвате в това. То е така, но не може да се обясни. Реално е това, което нито можеш да увеличиш, нито можеш да намалиш; нито можеш да го дадеш на човека, нито можеш да го вземеш от човека. Ако искате вие една реалност, тя трябва да бъде постоянна както нулата: да не могат нито да ви я вземат, нито да ви я дадат. Това, което може да ви дадат и да ви вземат, то не е реално. Това, което не може да ви дадат и да ви вземат, то е реално. Следователно търсете неща, които не са преходни. Не че преходните неща са лоши, но те са спомагателни средства.

Сега, какво лошо има, ако вземат от вас нещо, което е добро? Да кажем, имате пет лева в джоба си и ви ги вземат. Или да направим друго разсъждение: имате в джоба си две житни зърна, които може би с години държите там като талисман. Един ден идва някой при вас и като си тръгва, взема вашия талисман. После този талисман той го скрива в земята. Но щом скрие двете зрънца в земята, те поникват, израстват, преминават през братене (*характерна особеност на зърнено-житните култури е фазата „братене“, тоест образуване на няколко стъбла от едно растение – бел. ред.*). – всяко от тях дава най-малко десет стръка и всеки стрък дава най-малко трийсет зърна. Значи, едното зрънце ще даде триста зърна, а двете ще дадат шестстотин. Вие се тревожите, че вашият талисман е изчезнал, че голямо нещастие ви е сполетяло, че не ви върви. Но вашият талисман е влязъл в нивата и се е увеличил с 598 зрънца. Питам: къде е тогава нещастieto, че са ви взели талисмана от джоба? То е ваше разбиране.

Някой път казвате: „Имах една идея, а вие ми я откраднахте“. Но каква е тази идея, която се краде? Имате някоя идея, някой сюжет за рисуване – откраднат ви го, нарисуват го преди вас. В света има много работи, които могат да се вземат.

Питам ви: ако пренасяте десет хиляди килограма злато на гърба си, какво ще спечелите? Гърбът ви ще се оплаква. Ще има разлика, ако пренасяте толкова злато на близко разстояние или на далечно разстояние. Ако е на близко разстояние, мъчнотията ще бъде по-малка. Ако е на далечно разстояние, мъчнотията ще бъде по-голяма. След като намерите как да пренесете на гръб десет хиляди килограма злато, учен може да станете. Но ако го пренесете, както при сегашните условия се пренася златото, вие ще приличате на един кон. И като го носите, ще се охлузи гърбът ви, ще усетите отслабване на мускулите си.

Казвам: в дадения случай необходимо ли е да пренесете десет хиляди килограма злато? Определено ли е от Провидението да ги пренесете? Десет хиляди килограма злато каква стойност имат? Всеки килограм струва по двеста наполеона; десет хиляди по двеста прави два милиона – една почтена сума. Ако имяхте два милиона, не бихте седели тук, да слушате тия работи. Щяхте да бъдете или на някоя железница, или в някой автомобил, или на някое увеселително място. Или щяхте да имате трима-четирима души слуги, щяхте да си вземете най-хубавото пухено легло с пружина, пък и кухнята ви щеше да бъде модерна, с най-хубавите порцеланови чинии, всичко щеше да ви бъде изрядно. Но дали щяхте да бъдете учен човек, то е въпрос. Следователно това злато един човек може да го обработи. И то търпи обработване.

Да се върнем към числата 12 и 21. Каква е разликата между тях? Цифрите са едни и същи, но числата количествено са различни. По какво се различават? В 12 имате предимство на мощните сили в природата, а в 21 имате меките сили, които работят в природата. Дванайсет е число на хармонията, а като влезеш при двајсет и едно, трябва да се подчиняваш. В астрологията има дванайсет зодии и дванайсет дома. Колко от домовете са на единицата и колко са на двойката? Шест дома са на единицата и шест дома са на двойката. Ние сега влизаме в динамиката на числата. Едно число е динамично, когато влиза в самия живот.

Аз различавам числа, които дават нещо от себе си, и числа, които възприемат. Всички хора правят погрешка, когато карат едно число, което се е научило само да взема, да дава. Вие влизате в противоречие със себе си. Ако сте научени на вас

да ви шетат, когато ви накарат самите вие да шетате, ще влезете в едно противоречие. На вас да шетат, считате го в реда на нещата, но щом ви кажат вие да шетате, питате: „Защо?“. По-напред не питахте защо. Казвате, че е в реда на нещата слугинята да шета. Ако вие трябва да шетате, какъв отговор ще дадете? Допуснете, че вие сте господарка и имате слугиня, която ви шета, слуша ви. Господарката е полковник, слугинята е редови войник. Но може изведнъж слугата да произведат в полковник, а господаря да го турят на мястото на прост войник. Вие питате: „Защо тази работа става така?“. Че къде е несъвместимостта на този порядък? Ако на полковника не му стига умът как да води сражението, а войникът разбира как може да стане тази работа, знае как трябва да се нападне неприятелят, тогава войникът не е ли на мястото на полковник? Или ако слугата може да направи една работа по-добре от господаря си, в дадения случай той е на мястото на господаря. Сега вие имате един порядък, при който хората не са произведени в чиновете си по достойнство. Аз мога да повиша всекиго от вас, мога всекиго да туря на какъвто чин иска: слугата мога да направя генерал, а полковника – редови. Следователно тия числа можеш да ги произведеш както искаш.

Понякога вие нямате никакви пари в джоба си, бедни сте. Тогава седнете и напишете: „Имам да вземам хиляда лева след пет месеца, на двадесето число“; после напишете: „Имам да вземам десет хиляди лева“. Питам: така вие сиромас човек ли сте? Ще кажете: „Това не е реално“. А в какво седи реалността на нещата? В дадения случай вие предполагате, че имате да вземате десет хиляди. Това число по отношение на вас не е ли реално? Една мисъл имаш: аз искам да стана генерал. То е вярно за всички хора, защото в дадения случай някой вече става генерал. Искаш да станеш учен – някой вече става учен. Искаш да бъдеш добър – някой вече става добър. Няма нещо, което ти да помислиш, и то да не стане. По отношение на тебе не става, но по отношение на някого то е реално.

Радвайте се в реалния живот на всяка придобивка, на всяка мисъл, до когото и да се отнася тя, защото, каквото и да придобива цялото човечество, един ден и вие ще се ползвате от това благо. От доброто всички хора ще се ползват. Че и злото е потребно някой път. Лютото не е ли зло? Горчивото не е ли зло? Това зло го туряте в ястията. И червен пипер туряте, вие го обичате. После, взимате горчив пелин и правите вино.

И цял се прави някой път от пелина. Само че злото е по-ценно, затова се употребява в малки количества. То е екстракт. Ще употребиш една малка доза от него. Страданието какво е? И то е екстракт. Ако знаеш как да употребиш страданието, ще го направиш приятно. Ако ви дам захарин на върха на ножа, вие цял ден ще плюете, слюнка ще тече от езика ви. Ако не вярвате, опитайте, сложете малко захарин върху езика си и вижте каква реакция ще произведе. Той предизвиква съгъстяване на известни сили в природата. Частици от захарина остават върху езика, стимулират отделянето на слюнка и вие целия ден ще плюете, докато се разтопи цялото това сладко и се освободите от влиянието му.

Като разсъждавате, вие искате понякога голям стимул в живота. Говорите за идеална любов, но знаете ли тя на какво прилича? Който влезе в идеалната любов, става като баба. Щом дойдат до идеалната любов, хората закъсват. Идеалната любов съвсем разтапя хората, те не знаят вече какво да правят. Понеже вие всички искате идеално да обичате, питам: какво разбирате под думата *идеално*? Идеалното в даден случай е възможно само за цялото човечество. В дадения момент идеалното е постижимо само за целокупното човечество. Идеалното не е постижимо за един човек. И злото не е постижимо за един човек. Вашата погрешка е там: мислиш, че ти си добър, или мислиш, че ти си лош. Злото е нещо колективно и доброто е нещо колективно. Те са качества само на цялото. Само цялото може да прави добро и зло. Злото за цялото не е престъпление, за индивида е престъпление.

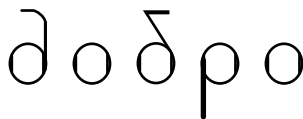
Но какво разбирате, като казвам, че злото за цялото не е престъпление? Когато хванеш една кокошка и я изядеш, за кокошката това е зло, за тебе е добро. На кокошката е зле, докато я ядеш, на тебе ти е добре. Когато кокошката влезе в твоя мозък, на нея ѝ е добре, а на тебе ти е зле. В мозъка ти тя започне да рови – тук клъвне, там клъвне, ти станеш недоволен. Ако вие ядете свинско месо, което е заразено с трихина*, пър-

* трихина *спец.* Трихинелата, известна още като трихина, е вид кръгъл червей, който паразитира в тялото на свинята, плъха и пр. След прием на заразено с трихина свинско месо в човека настъпва заболяването, наречено трихинелоза. Това опасно заболяване е трудно за диагностициране и в голям процент от болните води до смърт.

во ще ви е приятно, но после знаете ли какво ще стане? Това месо е опасно, не трябва да се яде. Казвате: „Да си похапнем малко месце“, но щом това месце е заразено, то не ви трябва. Първо, храната трябва да се освободи от всички посторонни елементи, които могат да произведат едно нездравословно състояние. Коя храна е най-хубава? От всички храни коя е най-здравословната? От всички храни най-хубавата е хлябът. Другите храни какви са? Те идат само да допълнят хляба. Хлябът е само за човека. Месоядните животни не разбират какво е хляб. Тревопасните животни донякъде разбират, понеже, като намерят жито, те го похапват.

Казвам: първото нещо е да се научите кое е реално и кое не е реално. Реалното има отличителни качества. Реалността може да причини радост или скръб в даден случай. Щом ти е причинила скръб, какво отношение има тази скръб към тебе? Скръбта е несигурност. Може да имаш една много малка скръб или една голяма скръб. Представи си, че пишеш стихотворение и правиш една малка погрешка, забравяш да поставиш някъде запетаята. Всичко е хубаво написано, но една запетая не е поставена намясто. Най-малката скръб е такава запетая, която не е поставена намясто. Някой критик, като погледне стихотворението ти, ще каже, че запетаята не е на мястото си. Или ти не си написал правилно някоя дума, вместо *двойно Е* си сложил обикновено *Е*. Затова казват, че не си сведущ.

Каква е разликата между *двойно Е* (буквата *вляво*) и обикновеното *Е* (*фиг. 2*)? В буквата *двойно Е* ти *фиг. 2* се разпъваш на кръст. Различно е произнасянето на гласните звукове, за означаването на които се пишат буквите *двойно Е* и обикновено *Е*. Силата на думата зависи от произношението, което ѝ дадеш. Казвам: в природата има различие. Например вие произнасяте една дума: *добро*. Какво разбирате под *добро*? В българския език думата *добра* може да се каже с ударение върху първия слог, а може да са каже и с ударение върху втория слог. Освен това, когато ударението е върху втория слог, *добра* може да има двояко значение. Например в израза „добра крушите“ думата *добра* е глагол, но в други случаи тя е прилагателно.

Фиг. 3

Ако от буквите на написаната дума *добро* се махнат всички опашки и чертици и останат само кръгчетата, какво ще се разбере (фиг. 3)? Остават пет нули, те са качествата на доброто.

Вие не го разбирате. Това, което не разбирате, то вече е добро.

Или ако заличите всички кръгчета в думата *добро*, а останат само чертичките, какво ще се разбере (фиг. 4)? Разбирате ли нещо? Ние извеждаме едно правило: щом имаме две разбрани работи, между тях седи една неразбрана. Това, което не разбирате, са кръгчетата в буквите на думата *добро*, а това, което разбирате, са чертичките в тези букви: опашката на буквата *д* значи да вземеш нещо, при буквата *б* значи да дадеш нещо, а при *р* показва това, което си взел и което си дал. Което спечелиш, слагаш го в касата си, чувстваш се сигурен. Парите, които сте взели, туряте в джоба си. Което сте взели, което сте дали и което сте турили в джоба си, него считате за ваше добро. Изобщо всяко нещо, което сте взели, което сте дали и което сте турили в себе си, го считате за добро. Всяко нещо, което не сте взели, не сте дали и не сте турили в себе си, не го считате за добро.

Фиг. 4

Доброто е плод на нещата. То е завършен резултат. Единственото реално нещо е доброто. Доброто е реално. Доброто е много материално. Храната, която ядете и ви дава сила, е добро. Парите, с които можете да си служите, са добро. Силата, с която можете да извършите каквато и да е работа, тя е добро. Всяко нещо, което в даден случай може да ви послужи, то е добро. Всяка мисъл, всяко чувство и всяка постъпка, които могат да ви послужат, те са добро. Добро е онова, с което ние си служим.

Ще изучаваме законите на доброто. Реалностите, които имаме, трябва да знаем как да приложим. Да знаеш една своя мисъл как да приложиш. Ти имаш две зрънца в джоба си, които са ти талисман. Ако разбираш, можеш да ги посееш и след известно време с тях ще подобриш своето положение. Ти някой път може да се чудиш защо не ти върви. За да ти върви, научи се да говориш сладко. За да ти върви, научи се да рисуваш добре. Онзи художник, който знае добре да гледа, знае и добре да рисува. Добрият художник може веднага да

нарисува едно хубаво око. Друг може да гледа това око и да не знае в какво седи красотата му. Питайте някой художник, той може да ви каже в какво седи красотата на окото. Като го рисува, той ще положи основните черти на красивото око. Ако вие рисувате добре, веднага ще подобрите вашето положение. Или може да сте даровит оратор, но сте страхлив, не искате да говорите. Ако говорите, ще подобрите вашето положение. Каквато и сила да имате, пак е същото. Научете се да работите какъвто и да е занаят, научете каквото и да е изкуство. Някой път даже не е необходимо да избирате изкуството.

Когато Толстой пишеше своите съчинения, в него дойде новото схващане за живота. Той си казваше: „Дали мога да си направя едни обувки? Лесен занаят е“. И сам започна да си ги прави. После отиде на нивата сам да оре. Но Толстой не стигна до онази крайност, до която стигнаха духоборите*. Духоборите изхождаха от идеите на Толстой, който казваше, че всеки сам трябва да работи, но те освободиха воловете и сами се впрегнаха да орат земята. „Досега сме впрягали воловете – казваха те, – сега ние ще се впрегнем, да видим какво е оране.“ Докато ние не се впрегнем, не можем да влезем в положението на другите хора. Всичкото нещастие в света е, че ние злоупотребяваме със свободата, която имаме. Срещате един впрегнат кон, който е много натоварен, и ни най-малко не влизате в положението му. Някой хванал една кокошка за краката, носи я с главата надолу – той трябва да я носи с главата нагоре.

Казвам: човек трябва да стане деликатен, да влиза в положението на всички същества. Постепенно трябва да се учат хората. Тук, между вас, забелязвам, че нямате отношения. Навсякъде всичките спорове произтичат от това, че вие нямате отношения, не знаете как да се обхождате. Казвате на някого: „Ти си невежа, ти си простак“. И ти, и той не сте ли произлезли от едно място? Единият е горе, при чистия извор,

* духобори – духовно-християнско движение, зародило се в царска Русия през XVIII век. Последователите отхвърлят напълно външната обредност на църквата, наричат себе си духовни християни, отхвърлят всяко насилие и т.н. Те харесали името „духобори“, дадено им от един епископ, защото го възприели в този смисъл – „поборници на Духа“.

и пречиства онзи, който е излязъл преди него и се е окалял. Онзи е прост, окалял се е, но е свършил работа. Окалването е свършване на работа. Чистият, той е учен, защото работа не е свършил. Той мисли, че е учен. Когато влезе в живота и се окаля, тогава идва приложението на учението. Отначало хората са чисти, теоретически знаят какво нещо е окалването, а след като влязат в живота и се окалят, разбират практически. Прегрешенията в живота не са нищо друго, освен свършване на известна работа.

Окалял си се. Сега от невидимия свят искат да разберат, като си се окалял, знаеш ли да се чистиш. Ако знаеш да се чистиш, те не считат, че има прегрешение. Ако не знаеш да се чистиш, тогава считат, че не разбираш реалността на калта. Не е лошо, че си се окалял. Имате една бяла дреха и ваш приятел по невнимание я полива с кафе. Вие казвате, че е извършил едно престъпление. В какво седи престъплението? Питам ви тогава защо боядисвате бялата дреха в черно? Не е ли това престъпление? Като носите черни дрехи, не е ли това престъпление? Ако си чрезмерно радостен, започни да носиш черни дрехи, за да спестиш радостта. Ако си съвсем загазил, ако си болен и искаш да ти е топло, носи черна дреха, защото тя събира повече топлина и светлина. Ако си много здрав, носи бяло, но ако си болен, бяло не носи.

Казвам, че това са крайности. Бялото и черното са полюси. За да си почиваш, непременно е необходима къща. В къща се спи по-хубаво, понеже навън светлината стимулира мозъка. Където има голяма светлина, стимулира се мозъкът и ти не можеш да си почиваш. Затова трябва и да се намалява светлината. Природата е предвидила тия работи: за да ни се даде почивка, намалява се светлината при въртенето на Земята. Ние, които ходим в светлина, считаме, че тъмнината не е нещо приятно. До реалния живот всичко е на своето място: тъмнината е на своето място и светлината е на своето място. Когато човек излезе от съвременния живот, тогава ще влезе в една светлина, която ще бъде без сенки и за която не може да се говори. Каква е тази светлина без сенки? Щом влезеш в светлината без сенки, ти не можеш там да видиш погрешките на никой човек. Дотогава, докато виждаш погрешките на хората, ти си в свят, където има сенки. При светлината, която дава сенки, има и погрешки. В тази светлина, която е без сен-

ки, погрешките изчезват. Следователно погрешките просто се дължат на тази светлина, която дава сенки на нещата.

Вземете като пример музиката. Казвате за някого, че пее фалшиво. Вие се заблуждавате. Никой човек не може да пее фалшиво. Само в дадена система човек пее фалшиво. Ако вземете бемоли на цигулката, с тях струните се удължават. Ако вземете диези, всякога струната се скъсява. В какво седи пониженият тон? Повишените тонове имат скъсени трептения, понижените тонове имат удължени трептения. Следователно вижда се: тези удължени тонове са по-груби, понеже се движат по-бързо, ухото не може да схваща тяхната мекота. Техните движения ни се виждат малко груби, събуждат повече енергия. Другите тонове, които ние разбираме, ни дават малко меланхолия, а меланхолията е едно приятно разположение.

Между меланхолия и песимизъм каква е разликата? Да те боли палецът или стомахът, все едно ли е? Помнете, че всички болести не са нищо друго, освен стимул, който да те накара да мислиш. Всичките нещастия идат да заставят човека да мисли. Всичко в природата, което ви кара да страдате, радвайте му се, защото това са стимули да накарат всички същества да мислят. Който не може да мисли чрез радостта, заставят го да мисли чрез скръбта. Радостта и скръбта, това са стимули, които едновременно действат. Безпаричието е един стимул, богатството е друг стимул. Знанието е един стимул, невежеството е друг стимул. Всичко е стимул за добиване на знания. Който не разбира този порядък, питат: „Защо светът е създаден така?“. Той е създаден така до време. Има неща в живота, които са постоянни, те за постоянно ще останат тук.

Едно дете първоначално нищо не разбира от буквите, но след като учителят му разкрие всички букви, може ли то от детинство до стара възраст да се освободи от тях? Колко букви има в българската азбука? Трийсет и две (*толкова е броят на буквите преди правописната реформа от 1945 г.* – бел. ред.). От тия трийсет и две букви човек може ли да се освободи? Имате буквите *А* и *Б* – *А* е гласна, *Б* е съгласна. В какво седи разликата между *А* и *Б*? Гласните щедро дават, съгласните са скържави, те стягат. *Б* ще те спре, ще ти каже: „Чакай, чакай, ти по особен начин ще ме произнесеш, не може да ме кажеш както искаш“. Буквата *Б* я произнасяме с *е* накрая. Без *е* може ли да я произнесем? *Б* е няма буква, затова ще я на-

караме да проговори. Като турим *е* след *Б*, произнасяме *Бе*, а като турим преди нея *А*, казваме *А, Бе*. *А* и *Б* какво означават? Онези, които са философствали за създаването на еврейския език, казват, че когато Бог създавал света, всичките букви се явили при Него, за да Му предлагат да създаде света с тях. Обаче във всички букви имало по една погрешка. Само буквата *Б* била без погрешка и с нея започнало създаването на света. Но в еврейските букви имате вече съвсем друг смисъл. Там всяка една буква си има свой вътрешен смисъл. Буквите стават разумни. Буквата *А* първоначално така се е писала: *א*, значи тя е бремна с една идея. Каквато и да е идея, щом я разбереш, тя се превръща в *А*.

Ти казваш така: „Аз се радвам, аз страдам...“. Когато кажеш думите *аз се радвам*, значи в дадения случай си придобил си нещо; когато кажеш *аз страдам*, значи си изгубил нещо. Защото страданието не е статично положение. Страдаме: постоянно губим нещо от себе си, постоянно губим радостта. Кой са причините за изгубване на радостта? Щом искаш да угодиш на двама господари, ти ще станеш нещастен. Страданието произтича от това, че искаш да угодиш едновременно на двама господари, интересите на които не могат да се примирят. Страданието произтича от това, че ние искаме едновременно да служим и на доброто, и на злото. Злото и доброто са двамата господари, интересите на които са диаметрално противоположни, различни. Следователно, ако угодиш на доброто, злото ще се нахвърли върху тебе. Така ти ще страдаш между двамата господари. Българите имат тази поговорка: „Когато атовете* се ритат, магаретата страдат“. Какво търсят магаретата между атовете? Когато атовете се ритат, магаретата нека да стоят настрана и да гледат, а щом стоят при тях, значи се опитват да ги примиряват. Магарето е доста честолубиво, то е най-горделивото млекопитаещо. И човек не може да се сравнява с него. Магарето се взема за емблема на упоритост. Това произтича от неговия личен живот. Ти може да го биеш, то казва: „Каквото и да мисля, аз не сименя мнението, имам мои субективни схващания“. Какво го застава да бъде упорито? И магарето си има слаба страна. Тръгнеш, то не иска да върви.

* атове нар. (тур.) Едри и силни яздитни коне.

Има такъв случай във Варна: военните трябвало да натоварят двеста магарета на един параход, за да ги закарат в Цариград. Фелдфебелът отива при майора и му казва: „Господин майор, магаретата не искат да влязат в парахода“. Майорът отвръща: „Аз ще дойда и ще ги вкараме“. Отива той при парахода и казва на фелдфебела да започне да дърпа едно магаре за юлара напред. Като го теглят напред, магарето се дърпа назад. Майорът тогава го хваща за опашката и започва да го тегли назад. Като го теглят назад, магарето отива напред. Така като теглили – майорът назад, фелдфебелът напред, за един час ги вкарали в парахода. Някои може да се смеят, но разумната част на млекопитаещите е в опашката: когато започнеш да теглиш едно млекопитаещо за опашката, то вече мисли.

Следователно законът, който трябва да извадиш от всяка работа, която не можеш да разрешиш, е: като дойде една мъчнотия, да започнеш да мислиш. Щом ти мислиш, мъчнотията се разрешава. Всичките мъчнотии седят в това, че като започнем една работа, ние не мислим. Имаме една отвлечена идея, както когато напишем думата *добро*, но изтрием от буквите чертиците и опашките и останат само нулите, от които нищо не може да се разбере. Това е само за обяснение. Има известни противоречия, които съществуват поради неразбиране на нещата. Трябва да се впрегне човешкият ум на работа. Но за да впрегне умът на работа, знание се изисква. Ти впрягаш долната част на ума – обективния ум, а трябва да впрегнеш горната част – разсъдителната. Трябва да впрегнеш разсъдителните си способности.

Трябва да впрегнеш и чувствата си на работа, но кои? Има чувства самосъхранителни, има чувства семейни, има чувства приятелски, има чувства морални. Тъй щото, ако ти искаш да постигнеш нещо, трябва да знаеш кои чувства да събудиш, трябва да знаеш и начина, по който да ги събудиш. Как ще събудиш едно морално чувство? Стимулите са различни. Някой път събуждаш едно егоистично чувство. И егоистичните чувства са необходими. Казвате: „Голям егоизъм има в човека“. Егоизмът е лош, когато вземе надмощие над другите чувства. Но егоизъм в даден случай е потребен. Човек пази своето здраве – това егоистично чувство е потребно. Ако обича своя живот, ще пази своето здраве. Здравето, то е условие за живота. Човек трябва да бъде здрав, за да работи. Болестта го лишава

от възможността да работи. Работата не е само физическа, тя е от три свята. Работа е, когато човек работи с ума си, работа е, когато човек работи със сърцето си, и работа е, когато работи с волята си. Всяка работа, в която тия три елемента не влизат, тя не е успешна, не е закономерна. В работата някой път е ангажиран повече умът и по-малко сърцето. Някъде волята е ангажирана повече, а сърцето е на второ място. Другаде сърцето е на първо място, умът е на трето място. Разумният човек трябва да знае как да постави ума си на работа и какво участие да вземе неговото сърце.

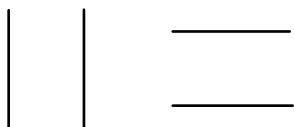
При сегашните условия, понеже носите много наследствени черти от миналото, в някои от вас волята е развита повече, отколкото трябва, в някои сърцето е развито повече, отколкото трябва, а в някои умът е развит повече, отколкото трябва. Но умът ви трябва да започне да мисли за това, което не знае. Да допуснем, че вашият ум мисли, че много знае. Ти мислиш, че знаеш да свириш, но тогава може да се намериш в положението на онзи турчин, у когото чувството на тщеславие било силно развито. Ходил той в Багдад и като се върнал в Делиормана*, казал: „Аз, като бях в Багдад, по двайсет метра трапове прескачах“. Другите турци казали: „Брей, голям юнак!“. Той разправя, те го слушат, че по двайсет метра трапове прескачал. Казал още: „Въздухът и храната там помагат, затова можеш да прескачаш трапове по двайсет метра“. Другите го попитали: „Добре, въздухът и храната там ти помагат да прескачаш такива големи трапове, но в нашата хава** поне по десет метра трапове не можеш ли да прескочиш?“. Тук има преувеличение. Този анекдот прилича на друг един български анекдот, в който се разказва как един старец се хвалел, че на млади години прескачал трапове по пет метра. Казвал: „На млади години ги прескачах, сега пак ще прескоча такъв“. Отишъл при един трап, засилил се, скочил, но паднал в него. Седнал вътре и казал: „Така е то! Млад като бях, скачах. А остарелият човек в трапа влиза“. Като надзърнал и видял, че

* Делиорман (тур.) В буквален превод Луда гора, историко-географска област в Североизточна България, която от 1950 г. е с ново официално име – Лудогорие.

** хава 1. *Остар*. Време, състояние на атмосферата. 2. *Разг.* Ситуация, положение, състояние, настроение.

наоколо няма никого, допълнил: „Каквото беше на млади години, такова е и на стари“.

Човек остарява от незнание, нищо повече. Идва някой, който е добре разположен спрямо тебе, и те насърчава, казва ти: „Можеш да знаеш!“. Дойде друг, който не те обича, и казва: „Ти нищо не знаеш!“. Думите *знаеш* и *не знаеш* аз ги употребявам като плюс и минус: минус – не знаеш, плюс – знаеш. Плюс са тези, които ни обичат; минус са тези, които не ни обичат. Който не ви обича, казва: „Ти нищо не знаеш“.

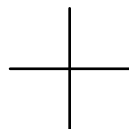

Фиг. 5

Другият, който ви обича, казва: „Ти знаеш“. Как ще ги примирите? По два начина ще ги примирите: математически ще начертаете две успоредни вертикални линии и две успоредни хоризонтални линии

(фиг. 5). Ако ги пресечете, то ще е противоречие. Кои думи разрешават един въпрос? Знакът плюс е едно противоречие: тук ти имаш кръст, ще се бориш (фиг. 6).

Тия успоредните линии (фиг. 5) показват две същества, които мислят еднакво – те могат да разрешат един въпрос. Ако умът и сърцето ти не могат да вървят паралелно, те не могат да съдържат никакъв живот. Първото нещо е да знаете да измените знаците. При минус имаш да даваш, при плюс имаш да вземаш. Сега, за да бъдеш добър при плюса, какво трябва да направиш? При плюса една-

Фиг. 6

та черта е даване, другата е вземане. При минуса какво трябва да направиш? Ще го удвоиш, ще дадеш на ума си и на сърцето си еднакви права дадения случай (фиг. 7). За да е правилно възпитанието, това е необходимо за вас.

Фиг. 7

Вие искате една външна свобода, но първо, не давате свобода на себе си. Човек трябва да дава свобода на ума си, на сърцето си и на волята си. Аз ги поставям така: три успоредни линии (фиг. 8).

Човек трябва да възпита ума си. Мъчнотиите, които има, трябва да започне да ги разрешава. Но всичките да разреши изведнъж, то е невъзможно. Той трябва да разреши поне една от ония мъчнотии, които го спират. Да допуснем, че ти е дадено едно горчиво ядене, имаш тази мъ-

Фиг. 8

чнотия. Как, по какъв начин ще излекуваш горчивото ядене? Ако си турил нещо горчиво на езика си, тогава ще приемеш нещо сладко, ще го държиш на езика си, докато се премахне онова горчиво желание. В ума ти седи една горчива мисъл, образа държиш. Ти ще се научиш да бъдеш силен, този образ да можеш да го премахнеш. Ще се научиш да гледаш спокойно на една мисъл.

Да кажем, ти се страхуваш от змии, а искаш да бъдеш смел. Какво трябва да направиш? Зимно време намери някоя замръзнала змия и прекарай ръката си по нея. За да не те е страх, трябва да я попишаш. Всички хора изобщо имат страх от змиите, но страхът им не е еднакъв. Само онези, които са свикнали със змиите, знаят слабата им страна. Ти не хващай змията за опашката, хвани я за шията, близо до главата, и я стисни хубаво. Ако я хванеш за опашката, веднага ще те ухапе. Така и всичките мъчнотии в света не ги хващайте за опашката, но за шията, близо до главата. Тогава именно мъчнотията ще се разреши. Когато човек се е обезсърчил, къде е хванал змията? За опашката я е хванал. Когато се е насърчил, за шията я е хванал.

Тия работи се повтарят. Имате същия закон и в музиката. Някой път не можеш да вземеш вярно един тон. Два пъти, три пъти опитваш – ти хващаш тона за опашката, той хапе. Като го хванеш за шията, при главата, правилен е и ти имаш самоувереност. От какво произтича самоувереността на човека? Ако аз пея, няма да питам дали пея правилно. Всеки един тон се определя от мене, аз зная кой е правилен – имам камертон. Този глас, който излиза от устата ми, трябва да съответства на трептенията, които ги има в моя ум. Когато си съответстват, аз чувствам една приятност. Когато тонът е верен, аз усещам една малка топлинка под лъжичката, зная, че е верен. Когато тонът не е верен, не чувствам тази топлинка. Може тонът да е верен, правилен, но да не е съобразен със законите на природата. След това има друга една мярка. Когато аз взема един тон вярно, явява се малката топлинка, но същевременно се явява и една малка светлинка в ума ми. Има и още една мярка. Когато взема тона правилно и съм в едно пасивно състояние, чувствам топлинката и светлинката, но чувствам и прииждане на една сила, изменя се моето състояние. Следователно този тон, който придава едновременно топлина, светлина и

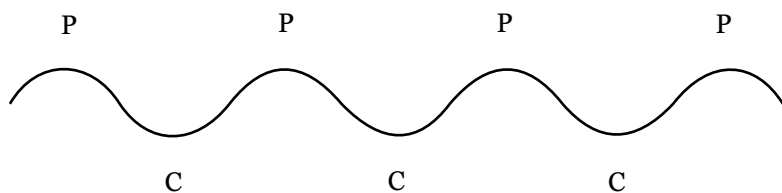
една малка сила на човека, той е правилен. Той е в съгласие с природата.

Когато говоря за музиката, разбирам това състояние, при което тя да произведе поне едно от трите качества: топлина, светлина и сила. Сега се пее, но топлина не се явява; пее се, но светлина не се явява и сила не се проявява. Значи това са обикновени тонове. Казвам: трябва една специфична школа за музиката, приложение на музиката в живота. Когато аз развивам една тема, каквато и да е тя, в математиката или в някой друг клон на науката, първо ще имам едно малко моделче, ще го изпея и след това ще започна работа. Щом имам топлина, щом имам светлина и щом имам сила, въпросът е разрешен, защото във всяка една работа в мозъка се изисква сила. Ти не можеш да постъпиш правилно, ако нямаш сила. Ти не можеш да имаш благородни чувства, ако нямаш топлина. Ти не можеш да мислиш, ако нямаш светлина. Следователно светлината е необходима за мисълта, топлината – за чувствата, силата – за постъпките. Ние говорим сега, че с музика нещата се постигат. Музиката е един метод в природата. Не целия ден да се занимаваме с музика, но от нейните постижения зависи умът ни да работи, сърцето ни да работи, волята ни да работи.

Каква беше първата идея? Кое е реалното? Единственото реално е нулата. Това, което нито се увеличава, нито се намалява, то е реалното. Това, което се увеличава и намалява, то е относително реално. Действителната реалност няма какво да се увеличава, няма какво да се намалява. Абсолютната реалност в света е една. Това, относителното, търпи увеличение и намаление. Следователно човек според степента на своето битие, на своя живот, може да увеличава и намалява нещата. Човек е господар да увеличава, той е господар и да намалява. Увеличаването и намаляването се отнасят само до нашия живот. *(Учителя пее тона „до“, после пее: „Добро“. Всички пеят: „Добро“.)*

Понякога вие се заблуждавате, мислите, че някои неща са реални. Това е ваша преценка. Реални в света са само нещата, които произвеждат радост и които произвеждат скръб. Следователно радвайте се на реалното. Всяко нещо, което произвежда във вас радост, то е реално. Радвайте се на реалността. Вие се лъжете, ако мислите, че като се породи скръбта, тя не е

реална. Реална е скръбта, но знайте, че тя винаги си има отражения противоположни: има скръб – има радост. Реалността на скръбта винаги ще произведе реалността на радостта и реалността на радостта винаги ще произведе реалността на скръбта. Тия две неща се сменят, скръбта трябва да мине. Знайте, че след всяка скръб иде радост. Те се редуват.

Фиг. 9

По една линия, която е като вълна, вървят радостта и скръбта (фиг. 9). Ако започнете със скръбта и тя в тази вълна е долу, радостта ще е горе. Ако радостта е горе, във високите тонове, скръбта ще бъде в низините. Следователно, ако ти си музикант, в скръбта ще дадеш мекота. Защото скръбта дава онази хубава мекота. Музика без мекота каква е? В хубавата музика има оттенък на малка скръб. И голямата скръб не е лоша. Лоша е, когато липсва радостта. Един човек, който страдал, без да има радост, той огрубява. Когато радостта и скръбта са се редували, в лицето му има нещо благородно, меко: скръбта е придала мекота, а радостта е оформила, моделирала нещата. Скръбта дава материал, от който да се изработят нещата. Радостта е динамична, скръбта е потенциална. Следователно радост без потенциал не може да се прояви и скръб без динамичност не може да се прояви. Това са закони.

Старайте се в мисълта си да не влизате в противоречие със законите на природата. Природата е много взискателна. Щом сте в противоречие, тя изхвърля всички, не приема никого. Тя е правила хиляди и милиони опити и това, което знае, то е съвършено. Не се противопоставяй, но имай желание да проучваш законите ѝ. Ако я считаш за неприятел, който иска да те измъчва, ти влизаш в стълкновение с нея. Започнеш да се занимаваш с музика и мислиш, че природата не те е надарила; започнеш да учиш някаква наука и казваш: „Не съм надарен“ – това е заблуждение. В този живот ти е дадено толкова, колкото можеш да постигнеш, и това, което можеш да постиг-

неш, е достатъчно. При сегашните условия хората не могат да постигнат даже една десета от онова, което им е дадено. Някои от вас, някои учени едва постигат една единица, някои постигат две или три единици, другото остава непостигнато. Изисква се дълъг живот, за да постигнем онова, което природата ни е дала. Вие имате повече, отколкото ви трябва, а мислите, че имате по-малко. Работете върху онова, което имате, не бъдете еднообразни.

Вие казвате, че когато пеем думата *добро*, ударението падало на първата сричка, докато според правилата ударението трябва да падне на втората сричка. Накъде трябва да се измени ударението? Когато ударението в думата *добро* пада на втората сричка, то са условията, които трябва да се използват. Първите условия вече са минали: *д, о, б, р*, всички те са използвани. Единственото условие, което не е използвано, е второто *о*, затова ударението пада върху него. Когато казваме: „Дòбро” и ударението е на първата сричка, на първото *о*, значи се обръщаме към някое лице с това име. Обикновено къде е ударението в думата *добро*? На втората сричка. В думата *благо* къде е ударението? На първата сричка. Защо е на първата сричка? Това, което отначало трябва да прави по-силно впечатление, е на първия слог. В думата *добро* накрая е ударението, защото в края ще видиш какви са последствията. Следователно, когато впечатленията отначало са силни, ударенията в думите са в първите слоге. Когато впечатленията са към края, тогава ударението пада в края на думите. Психологически е така, ние даваме внимание на ония неща, които са ни произвели силно впечатление, върху тях говорим повече. Слоговете на една дума, сами по себе си, не правят впечатление.

Сега някои се спират върху това как се пишат думите. Има закони, които определят къде да е ударението в думата. Понякога, като се измени ударението, изменя се и смисълът на думата. Колко значения има думата *пола* според това къде е ударението? Поради различно ударение може да имате и тези две думи: *па̀ри* и *па̀ри*. Или вземете следното: *благо̀то е до̀бро*. (Учителя пее: „Благо̀то е до̀бро“.) Ударението може да се мести.

В старите езици не са се поставяли препинателни знаци, те са се подразбирали. По-късно, за удобство, започва поста-

вянето на точка, запетая, точка и запетая, двоеточие... Във всички модерни езици ударението в думите пада съобразно степента на езика. Когато човек говори на френски или на английски език, смисълът на думите се изменя, ако се измени ударението. Има думи в английския, които еднакво се пишат, но звукът ще се произнесе *d* или *t* според изменението на ударението. Ако на един пълен човек, който е увит в много дрехи, му се налага да мине през една малка дупка, какво трябва да направи? Доста дрехи трябва да остави той, трябва да се сплеска, да се приспособи към условията, за да мине. Щом искаш да пишеш на съвременен език, трябва да се приспособиш към законите на езика.

Ударенията в един език могат да се изменят в бъдеще. Между старобългарския и новобългарския език има голяма разлика, което значи, че думите остаряват. В новобългарския език, понеже е дадена по-голяма свобода, всеки слага ударението, където му падне. Но в музиката ударенията трябва да съвпадат: или музиката да се приспособи към ударенията в думите, или трябва да се намерят подходящи думи за музикалното ударение. Ако се намерят думи, в които ударението съответства на вътрешния им смисъл, то ще съответства и на музиката, защото във всяка песен думата трябва да съответства на музикалните звуци. Но това са второстепенни работи. Кое беше основното в лекцията? Реални неща са тези, които не се изменят и остават постоянни. Това, което в тебе не се изменя, а остава постоянно при всички условия, то е реално. Онова, което се мени, то е относителна реалност. Относителната реалност е потребна за разбиране на абсолютната реалност.

И скърбите, и радостите в живота са необходими за човешката душа. Ако не бяха необходими, те не биха съществували. Те са допуснати в живота и всеки, който не ги разбира, се намира в едно противоречие.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

15. лекция, 19 януари 1940 г., София, Изгрев

НОВИ НАСОКИ

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

Аз бих ви задал въпроса: коя е причината, която заставя глиста да иска зрение? Глистът има ли зрение? Не. Тогава кое го заставя да иска да има? Какъв е поводът? Ако ви задам друг въпрос – доброто ли излиза от злото, или злото от доброто, как бихте отговорили? Да кажете не какво са писали другите, но вие как мислите. Или за какво се извършва едно престъпление? Един вълк изяжда една овца – кое е онова, което го заставя? Защо вълкът има тази склонност? Казвате: инстинкт. То е само едно ваше предположение. Инстинкт има и овцата. Тогава защо овцата не яде вълка, а вълкът яде овцата?

Защо в една съвременна драма писателят между своите герои поставя крадци и разбойници? Той е благороден човек, но като пише за крадците и разбойниците, опетнява ума си. Защо ги е натурали в драмата си? Все има някакъв повод. Той не мисли, че се опетнява, но иска да изнесе някои отрицателни черти. Той има някаква философия за хората, поради която вкарва тия престъпници в драмата. Някой художникът, като рисува човешките очи, поставя черни сенки около тях. Има ли ги тези черни сенки на лицето на човека? Няма ги, но художникът ги рисува там. Защо той поставя тия сенки, тия черни линии?

Вие казвате: „Боли ме сърцето“. Какво подразбирате под думите *боли ме сърцето*? Нито един от вас не е видял болката на сърцето. Отваряли ли сте сърцето, че да видите болката? Чувстваш, че те боли, казваш: „Рана имам“. Говориш за нещо, което не си видял, само го предполагаш. Сърцето може ли да има рана и да функционира? Друг един въпрос е: кое е онова, на което вие обосновавате вашата личност? Кое е онова, на което вие разчитате? Казвате: „Аз познавам еди-кого си“. Да допуснем, че един човек живее до сто години. Когато той е дете на една година, има един вид, но с всяка следваща го-

дина се изменя. На едногодишна възраст човекът има едно лице, на стогодишна възраст има съвсем друго лице. Кой е този, как ще го познаеш? Кой си ти? И на кого разчиташ?

Кое е качеството, което отличава захарта? Две са качествата: едното е видимо, другото е невидимо. Да допуснем, че захарта може да бъде бяла и черна – това е видимото ѝ качество. Но в това видимо качество ли е захарта? Има нещо в нея, което нито е бяло, нито е черно. Какво е то? То е сладкото. Сладкото с какво го схващате: с очите или с езика? Казваш: „Което виждам, в него вярвам“. Добре, ти виждаш захарта и вярваш, че е захар. Но което виждаш, то ли е захар? Това, което опитваш с езика си, е захар. Това, което е сладко, то е захар. Тя има и други черти. Казваш, че захарта е твърда. Твърдостта е едно състояние. Защото захарта може да се разтопи във вода и тогава водата да стане сладка. Питам: сладкото твърдо ли е, бяло ли е, черно ли е, какво е? Как бихте представили вие сладкото? Какъв цвят бихте му дали? Някой път казвате *сладък човек*. Кое е сладкото в човека? Кое е онова във вас, на което разчитате, което не се мени? И кое е онова във вас, което се обижда? Някой път във вас има нещо, което се радва, някой път във вас има нещо, което скърби, и тъй нататък. Сега, на кое в себе си разчитате? На това ли, което скърби, на това ли, което се радва, на това ли, което се обижда? Защото нещо във вас гледа с подозрение, нещо във вас се съмнява, нещо във вас разсъждава. Кое е онова, на което разчитате?

Казват, че оттук до Слънцето разстоянието е деветдесет и два милиона мили. По кой начин учените го измериха? С аршин не са мерили точно. Казвате: „Чрез изчисления“. Как са изчислили, кажете. Ще кажете, че в геометрията има ъгли, чрез които се измерва. Сега се измерва планинските върхове колко са високи, но мислите ли, че всеки планински връх е точно измерен? Все ще има няколко метра разлика във височината. Можете ли вие да определите оттук, от мястото, където съм застанал при катедрата, до края на сцената, до онази картина с девите, колко е разстоянието? Нали разбирате от математика, можете ли да определите на око не само колко метра е разстоянието, но и до сантиметри точно колко е? Има нещо в човека, което мери. Например в някои хора чувството за измерване на времето е толкова развито, че без да носят часовник, те могат да определят колко е часът. И през нощта да ги събудиш, ще

определят часа, и то най-много с една-две минути разлика. За една седмица направете опита да определяте колко е часът, без да поглеждате часовника. В една тетрадка си записвайте колко сте определили, а също и точно колко е часът, след като сте го проверили. Така най-малко три пъти на ден правете; сутрин, обед и вечер попитайте себе си колко е часът.

Вие изучавали ли сте, като вземате тона *до* в първа октава, на какво разстояние могат да ви чуят? На колко метра може да се чуе гласът ви? Или ако изпеете горно *до*, знаете ли докъде ще се чуе? Нали има седем октави и ако вземете *до* в първа октава и *до* в седма октава, на какво разстояние ще ви чуят? Аз меря тоновете. Според мене тонът *до* е един метър, тонът *ре* е два метра, *ми* – три метра, *фа* – четири метра, *сол* – пет метра, *ла* – шест метра, *си* – седем метра. Много малко е това. Седем метра колко сантиметра правят? Седемстотин сантиметра. И колко милиметра правят? Седем хиляди милиметра. Колко трептения има най-ниският тон, който можем да чуем? Шестнайсет трептения. Нали звукът се предава чрез вълнообразно движение? Какво е разстоянието между една вълна и друга? Какво е разстоянието от едно трептение до друго? Какво пространство завзема то?

В природата има мярка за всичко. За правата мисъл има мярка. За доброто има мярка. За злото има мярка. За тоновете има мярка. Тоновете се мерят. Ако вие вземете вярно основния тон *до* в първа октава, то всички други тонове ще вземете вярно. Но ако този тон не вземете вярно, някъде ще сгрешите: или във вземането на *фа*, или във вземането на *ми*, или на *ре*, или на *ла*, или на *сол*. Казват, че някой мъчно вземал тонове в горните октави. Кои тонове вземат най-мъчно тенорите? *Ми*, *фа* и *си бемол*. Казва някой, че можел да взима вярно *си бемол* и много хубаво го вземал. Но той трябва да вземе вярно основния тон *до*. Ако основния тон *до* не може да вземе, никакъв тон *си* не може да вземе, понеже това са отношения. Можем да кажем, че *до* се отнася към *ре*, както *ре* към *ми*, както *ми* към *фа*, както *фа* към *сол*, както *сол* към *ла*, както *ла* към *си*. Това са отношения.

Какво разбирате под думата *отношение*? Отношението трябва да превърнете в мярка. Например вие наричате близки онези, които обичате, но каква е близостта? Онзи, който не ви обича, е по-далеч от онзи, който ви обича. Колко по-далеч

е човекът, който не ви обича? Отношението какво е? Отношението можем да го измерваме. Аз правя наблюдения на любовта на хората. Някой има приятел и казва, че много го обича. Този приятел се обръща към него: „Можеш ли да ми дадеш пет лева назаем?“. – „Нямам.“ Обича го, приятел му е, а няма. Дойде друг, казва на приятеля си: „Можеш ли да ми дадеш пет лева?“. Онзи веднага му услужва, а ако няма, ще намери и ще му даде. Къде любовта е по-силна? Любовта на приятеля ти може да струва пет лева, като поискаш пет лева да ти даде. Поискаш десет лева, даде ти десет лева. Поискаш петдесет, даде ти. Поискаш сто, даде ти. Поискаш двеста, триста, все ти дава, но ще се стигне до едно число, където любовта на приятеля ти ще спре – там е границата на любовта.

Казва се: безгранична любов. По каква се отличава безграничната любов? Кой са признаците ѝ? Ти даже и сам можеш да опиташ доколко е любовта ти. Представи си, че имаш един приятел. Можеш да опиташ себе си доколко го обичаш. Той ти иска сто лева – на драго сърце му даваш. Искане ти двеста лева – пак му даваш с радост. Искане ти хиляда, две хиляди, три хиляди, но като дойде до едно число, започва да ти става кисело, казваш: „Прекали!“ Киселото е до границата на любовта ти, вече не си готов да му направиш услуга. Тогава ще кажеш: „Той не е разумен. Използва ме. Роб ли да му бъда аз?“. Хубаво, ти някой път искаш нещо от себе си, да поставиш нещо в света, да станеш велик човек. Защо искаш да станеш велик? Искаш да напишеш някое съчинение или да изсвириш някоя песен, да знаят хората, че си велик. Кое е онова в тебе, за което искаш да станеш велик? Кой е онзи, който иска да яде? Мислите ли, че онзи, който иска да яде, е същият, който иска да мисли?

Направете едно разсъждение. Допуснете, че имате едно твърдо тяло и това твърдо тяло е студено. Студените неща са твърди. Имате и друго едно тяло, но то е жидко*. После допуснете, че твърдото тяло взема състоянието на жидкото, а жидкото тяло взема формата на твърдото. Кое е онова, което ги изменя? Причината една и съща ли е? Кое е това, което прави нещата жидки? Това, което ги прави твърди, кое е? Студът ги прави твърди. По какво се отличава студът от топлината?

* жидко (рус.) Течно.

Някой казва, че студът е малко количество топлина. Значи, като се намалява топлината, телата стават твърди, а като се увеличава топлината, те стават жидки. Питам: водата, като става жидка, какво придобива? Придобива повече топлина. Ако изгуби част от топлината си, става твърда. Водата е изгубила топлина, а ние казваме, че е станала твърда, придобила е твърдост. В какво седи твърдостта? (*– Дължи се на сцеплението.*) Това сцепление отвътре ли е? Сцеплението е външен процес. Кое кара човека да се вцепенява? Нали студът? Студът е дошъл отвън. Говорят за сцеплението и го мислят за един вътрешен процес. Може идеята да е права, но този процес не произтича отвътре, той произтича отвън. От студа се вцепеняват нещата. Когато се изгуби тази твърдост, сцеплението престава да действа, тогава идва жидкостта. Процесът сега откъде е? Отвътре ли иде топлината? Топлината отвън иде.

Допуснете следното: обичате някого. Каква е подбудителната причина, външна или вътрешна? Причината пак е външна. Защо обичаш някого? Приемаш, че е идеален, без да знаеш какво нещо е идеалното. Казваш: „Той е добър“, без да знаеш какво нещо е доброто. Това са понятия неразбрани. Като кажем, че някой е красив, подразбираме, че в частите на лицето му има съразмерност. Красотата не е нещо друго, освен съразмерност на частите. Ако съразмерността е правилна, казваме, че лицето е красиво. Представете си човек, веждите на когото не са на мястото си, устата не е на мястото си, устните му са един милиметър дебели. Красиво ли ще е това лице? На един гениален човек челото е хубаво, но турете някъде нос два сантиметра дълъг и четири сантиметра широк. Аз приблизително говоря, това са данни научни.

Казвам: в съвременния психологически живот има много неща, които трябва да се пресоят. Има неща преувеличени, тъй че, за да дойдем до истината, трябва да ги намалим. А някъде трябва да увеличим нещата. Някой път учените рисуват микроби, увеличени няколко хиляди пъти, за да можем да ги видим. Един холерен бацил, гледан под микроскоп, колко е голям? Или някой път вие казвате, че са големи страданията ви. Колко голямо е страданието? Може ли да бъде по-голямо от вас? Може ли едно страдание да бъде по-голямо от човека? Не може. И доброто не може да бъде по-голямо от човека. И то си има мярка.

Какво разбирате вие под думата *мъчение*? Че студът унищожава ли човека? Той си заспива спокойно. На всеки от вас можем да причиним скръб. Ако дойда при вас и ви кажа: „Баща ви умря“, какво ще стане? Изведнъж ще се разплачете. Къде ви е страданието? Вашият баща не е умрял. Казвате: „Баща ми умря, няма смисъл в живота“, започвате да се мъчите. Аз ви утешавам, казвам: „Няма нищо!“. Казвате: „Горкият ми баща! Отиде в оня свят. Къде ли е сега?“. Пък вашият баща си ходи по земята. Питам: кое е вярното? Мислите ли, че вашите страдания представляват една реалност? Те са такива лъжи, както са лъжи: „баща ви умря“ или „майка ви умря“. „Изгубих си парите“ – парите не са изгубени. Дойде някой, каже, че еди-коя си банка е фалирала, парите на хората са заминали, и всичко за вас пропадне, почернее светът. Като ви казвам: „Баща ви умря“, аз гледам на часовника колко секунди ще ми вземе да изговоря тия думи. Четири секунди. В четири секунди, ако се движиш с биволска кола, колко път ще извървиш? Докато кажа: „Ба-ща ви ум-ря“ (*Учителя изговаря думите на срички и полека*), правя четири крачки. Значи четири крачки взема, за да умре баща ви, такива са отношенията. Но баща ви не е умрял, нищо не е станало с него.

Друго едно разсъждение да направим. Представете си, че един ваш приятел е с много добре развит слух. Той е отпред и вие му казвате тихо: „Пет лева“. Приятелят ви веднага изважда пет лева и ви ги дава. Един ден, като затъпее слухът му, и високо да викате, той няма да ви чуе. Всички други хора ще чуват, той няма да чуе. Кое е онова, което изменя условията? Ще кажете: „Не ме обича“. Оглушал е човекът, не ви разбира. Следователно, според мене, когато хората се разлюбят, те са оглушели вече. Аз другояче разглеждам нещата: когато някой ми каже, че не го обичам, той е оглушал. Когато някой ми каже, че го обичам, слухът му се е развил, готов съм да изпълня неговото желание.

Правили ли сте опити със себе си, когато сте весели, разположени, да познаете доколко е устойчива вашата веселост? Може да не се минат и пет минути, и тази ваша радост да се развали. Ваша е само радостта, която никой не може да отнеме. Кажете ми сега как може да се отнеме радостта? Ако имаш само едно шише с вода, радостен ли си? Щом ти вземат шишето, отива си и радостта. Но представете си, че имате де-

сет хиляди шишета с най-хубава вода. Дойде някой, вземе ви едно шише, но радостта ви не се разваля. Колко шишета останаха? Девет хиляди деветстотин деветдесет и девет. Вземат ви още едно шише, казвате: „Няма нищо“. Колко останаха? Девет хиляди деветстотин деветдесет и осем. Вземат ви три, четири, пет, шест шишета – вашата радост няма да се измени, докато дойдете до последното шише. Него никой не може да ви го вземе. Всичките други девет хиляди деветстотин деветдесет и девет шишета са чужди, само едното, което е останало, е ваше и него никой не може да вземе. Това е вашата радост. Когато радостта ви се изгубва, то са шишетата, които имат отношение към вас и които минават към друг човек. Всяко нещо, което може да ти се вземе, не че не е реално, но то има отношение към друг човек. Това, което можеш при всички условия да задържиш, то е твое. Един мъченик по какво се отличава? Той задържа своето последно шише. Като дойде до неговите убеждения, и на парчета да го режат, той не се отказва: „Онова, в което вярвам, никой не може да ми го отнеме. Не се отказвам!“.

В страданията вие се изпитвате. Когато в страданието задържите същественото, идеалното, никой не може да ви го вземе, вие сте силен човек. Последното шише да задържите. Може девет хиляди деветстотин деветдесет и девет шишета да ви вземат, но последното да задържите – то е вашето. Мислите ли, че онзи, който изгубва своята любов, е силен човек? Мислите ли, че онзи, който изгубва своята разумност, е силен човек? Мислите ли, че онзи, който изгубва истината, е силен човек? Искате силен човек да бъдете. Силен човек е онзи, който в даден случай е с истината и истината е с него. Като дойдеш до истината, да имаш едно отношение и никой да не е в състояние да промени това отношение. Като дойдеш до разумността, никой да не може да развали това отношение. Дойдеш до любовта – и там има едно отношение, което никой не може да развали.

Казвам: преходното, то е потребно. Преходното е необходимо за еволюцията на човека. На Земята трябва да идват преходни положения, понеже без тях човек не може да прогресира. Трябва да стават промени. Човек трябва да остарява. Остаряването, то е едно от разните отношения, които идват. Във всяка една възраст човек добива по една опитност. В мла-

дините си той има една опитност, в зрялата си възраст има друга опитност, на старини има трета опитност. Казва човек: „Аз не искам да стана стар“. Но щом си млад, ти трябва да станеш възрастен. Щом си млад, трябва да станеш стар и щом си стар, трябва да станеш млад.

Щом си дошъл на Земята, ще опиташ и скърби, и радости, и страдания, и разочарования, и вяра, и безверие – хиляди неща ще опиташ. Всички тия неща съставляват една вътрешна опитност, с която градиш живота си. Казва някой: „Обезверих се“. Много добре, в какво си се обезверил? Ако си се обезверил в лъжата, похвалявам те, но ако си се обезверил в истината, казвам: загубил си. Ако си се обезверил в своето невежество, похвалявам те, но ако си се обезверил в своето знание, ти си изгубил. Казвам: понякога е хубаво да се обезверяваме, да нямаме вяра. В какво? В лъжата. Когато вярваш в лъжата, а не вярваш в истината, какво е твоето състояние? Кое е онова, което отличава един ваш приятел? Кое е онова, което ви привързва към приятеля ви? Психологически, аз считам, че то е онова голямо доверие, което приятелят ви има към вас. Каквото и да му кажете, той вярва в това. Вашият приятел ви има голямо доверие. Приятелите много си вярват. Никога човек не мисли, че неговият приятел може да го излъже. Ако намери, че някой път го е излъгал, то е голяма обида. Значи, един приятел при всички условия вярва на своя приятел и каквото и да говорят другите, казва: „Невъзможно е моят приятел да направи това“. Той не се колебае. Приятелят усеща една вътрешна радост, която се нарича доверие.

Кажете ми сега: вие, които сте на Земята, какво отношение имате към Бога? Искате Бог да има безгранично доверие във вас; искате, и като грешите, Той да ви вярва. Това мислите вие. А когато Бог започне да постъпва, както Той знае, губите вашето доверие в Него. Вие не искате да имате безгранично доверие. Щом искаш Бог да има безгранично доверие в тебе, и ти трябва да имаш безгранично доверие в Него. Каквото и да направи, да кажеш: „Добро е“ – нищо повече. Такива са отношенията на нещата: щом искам да ме обичат, и аз трябва да обичам. Аз мога да обичам толкова, колкото мене обичат. Ти не можеш да обичаш другите повече, отколкото те тебе обичат. Схващайте отношенията. Казвате: „Аз много обичам“. Според мене един човек ме обича, когато не се разколебава

неговото доверие. Доверието, което той има, показва обичта му. Колкото повече обичам един човек, толкова повече доверие имам в него. Някой казва за друго: „Той е малко глупав, но аз пак го обичам“. Това не търпи никаква критика, не можеш да обичаш един глупав човек. В истинската обич онзи, когото обичаш, не може да има слабости. Съвършеният живот изключва всички слабости.

Ние сега говорим за проявлението на живота. Съществува един примесен живот, в който няма съвършенство. Не че е лош, но в него съотношенията са други. Сега аз ви говоря за онези норми, та когато искате да се самовъзпитате, да имате понятие какво нещо е съвършеният живот, какво нещо е любовта, какво нещо е безграничното доверие. Щом се усъмните, дойде нещо друго във вас, кажете: „Кой знае? Животът няма смисъл“. Значи, животът досега имаше смисъл, а отсега нататък няма смисъл. Като изгубиш парите си, животът няма смисъл. Дотогава, докогато парите съществуваха, животът имаше смисъл. Следователно парите са били едно божество. Изгуби ли се божеството, изгубва се отношението.

Казвам: „Баща ви умря“ и вие се разплаквате. Казвам: „Погрешка имам. Баща ви оживя“, вие веднага се зарадвате. Умъртвявам и съживявам хората във вас. Направля баща ви да умре във вас, после го направля да възкръсне. Като умря баща ви, вие си поплакахте; като го възкресих, зарадвахте се. Вие това не сте го мислили, то е една проста мисъл. Не ви е минавала през ума тази мисъл. Казвам: „Изгубих здравето си“, тогава иде „олеле“. „Спечелих здравето си“ – веднага иде радостта. Като те заболи крак, казваш: „Имам ревматизъм“. После казваш: „Нямам ревматизъм, отиде си“. Болестите някой път, като дойдат, са нахални, не искат да излязат. Те са кираджии. Първо болестта се представя много учтиво, както един наемател, и казва: „Може ли да бъдете тъй добри да ми дадете един ваш апартамент? Ще ви плащам наем колкото искате“. Вие казвате: „Мазен е този кираджия“. А той, след като влезе, не иска повече да излезе, не иска и да плаща, затова трябва да го съдите. Болестта е наемател, който намира хубав апартамент във вас и не си отива от него.

Питам сега: по-хубаво число от единицата има ли? Няма. Вие не искате учителите да ви пишат единица, а шестлица. Защо? Като ви напишат единица, казвате: „Скъсах ме“. Като

ви напишат шест, веднага вдигнете глава. Аз ето как разсъждавам. Шестицата е посята и израснала единица, поникнала единица. Това е отношението на числата. Когато някой ми говори за числата, аз подразбирам единицата в нейния прогрес, в нейното динамично проявление. Единицата в статичното си положение те скъсва, но в своето динамично положение, когато прогресираща, единицата е вече шестица, седмица... Когато числата прогресират, те показват, че единицата проявява всичките свои качества. Понеже единицата е най-голямото число, всички безбройни числа трябва да дойдат, за да изявят нейните качества.

Вие се страхувате от единицата. Казвам: аз се страхувам от ония единици, които не растат. Всички ония чувства, които не претърпяват известно видоизменение, са неразбрани. Неразбраните думи са статични. Разбраните думи са прогресивни. Всяко чувство трябва да бъде прогресивно. Затова в даден случай скръбта е едно прогресивно чувство и радостта е едно прогресивно чувство. Двете заедно съставят това: $A+B=C$. Тук A е скръб, B е радост. Какво съставляват? Колкото повече скърбиш, толкова повече ще се радваш. И колкото повече се радваш, толкова повече ще скърбиш. В дадения случай A е поставена в едно отношение с B , като C означава това, с което се увеличават A и B . Когато се увеличава скръбта, увеличава се и радостта.

Следователно какво означава разположение в дадения случай? След като минеш състоянието на скръбта и състоянието на радостта, ти вече имаш разположение. Разположението се дължи на две състояния: на едно скърбно и на едно радостно състояние; тогава вече имаш разположение. Едно разположение иде всякога след една радост. Защото и радостта, която не е посадена, която не расте, е единица. Радост, която расте, е шестица. В човека всичко трябва да расте – и радостите, и скърбите. Изнасям ви един психологически закон. Когато говоря за радостта, имам предвид отношенията. Ти се радвай, когато твоята скръб се увеличава. Голяма да не е, но да има едно увеличение с единица. Има една скръб на квадрат, има и една скръб на куб, една кубическа скръб. В първа степен скръбта има само дължина, във втора степен има и широчина, в трета степен освен дължина и широчина скръбта има и дебелина. А в четвърта степен? Аз понякога лесно изчислявам в математиката, във висшата математика.

Например има думи, които са толкова силни, че ако ви кажа една такава дума, веднага ще се пресекат краката ви и ще се проснете на земята, ще изгубите съзнание – страданието е по-голямо, отколкото организмът ви може да понесе, затова съзнанието излиза. Може би в природата става така, че изгубвате съзнание, за да не пострадате. Този напор в мозъка, това напрежение не можете да го издържите, затова изгубвате съзнание. След това пак ще дойдете на себе си. Скръбта може да бъде толкова голяма, че да изгубите съзнание. И радостта може да бъде толкова голяма, че да изгубите съзнание. Не са лоши тия работи, предпазни мерки са те. От радост може да се пръсне сърцето на човека; и от скръб може да се пръсне. В преносен смисъл казвам това. Напрежението може да е толкова голямо, че сърцето да не може да издържи. Може да има нахлуване на кръв толкова много, че да се пукнат някои кръвоносни съдове, някои от капилярните съдове.

Аз разсъждавам по следния начин: гладен съм и един човек ми дава да се нахраня – в дадения случай той ми причинява радост. Аз съм се нахранил, дали са ми девет хиляди деветстотин деветдесет и девет. За мене онова, което ми дават – десетте хиляди, е равно на девет хиляди деветстотин деветдесет и девет. Ама вие ще кажете: „Като имаш, животът е осигурен“. Ни най-малко не е осигурен животът. Всичкото заблуждение в света седи в това ти да мислиш, че си осигурен. Това мислене е механически начин на разбиране на нещата. Например аз имам девет хиляди деветстотин деветдесет и девет лева в банката. Пръстът на моята ръка осигурен ли е от парите, които имам в банката? Това не зависи от парите ми, зависи от моя ум. Парите са само условие. Зависи от моя ум, зависи от моето сърце, зависи от моята воля как ще използвам външните неща, защото външните неща са условия. Умният, ако има някакво богатство в банката, е осигурен, но глупавият не е. Пари на глупав човек не се дават.

Вие, първо, трябва да имате отношение. Започни с живота, намери в какво отношение трябва да бъде твоят живот с живота на другите хора. Като дойдеш в съприкосновение с едно живо същество, трябва да намериш какво е твоето отношение към него. Отношение трябва да имаш. Ако можеш да намериш отношението си, ще можеш да образуваш връзки. Сега ние поставяме отношенията си на една база, която е пе-

съчлива, нищо не може да се гради върху нея. За изяснение да допуснем, че вие искате да вземете тона *до*. Ако повторите няколко пъти основния тон *до*, може да разрешите един въпрос. Като казвам това за тона *до*, аз говоря за музиката като една мощна сила, която може да разрешава всички спорни въпроси навсякъде, където има напрежение. Да кажем, аз съм ограничен от една болест, ставен ревматизъм, който се е загнездил някъде в мене и не иска да излезе. Идва ми сега наум една идея. Когато живеех на улица „Опълченска“ 66, една лястовичка си беше направила някъде там положка*. Веднъж едно врабче беше влязло в гнездото ѝ и не излизаше, стоеше си вътре. Тогава се събраха повече от двацет лястовички, кръжаха край гнездото и църкаха, казваха му: „Разбойник!“. Един час всички тези лястовички църкаха, обикаляха около гнездото и викаха: „Разбойник!“, тъй че по закона на внушението накараха врабчето да излезе навън. Те казваха: „Чи-ри-рик, чи-ри-рик“, тоест: „Излез навън, излез навън!“. Врабчето ту си показваше главата, ту се скриваше, докато най-после излезе. Колко майсторски разрешиха въпроса лястовичките! Не хвърляха камъни в положката, само викаха: „Разбойник, разбойник! Излез навън!“. Казвам и на вас: когато някое врабче влезе във вашата положка, кажете му: „Разбойник, излез навън!“ и то ще излезе. Онова врабче втори път не си позволи да влезе в гнездото на лястовичката. Та казвам: ако вие имате основния тон *до*, ако го повторите няколко пъти, може да разрешите един въпрос.

Някой път, като тръгна на път (сега ви казвам нещо, което не трябва да ви казвам) и като ми отслабнат краката, аз казвам: „Ре, ре“. (*Учителя върви и пее тона ре.*) Тогава състоянието в мене се изменя. Някой път не съм разположен – тогава пея *сол*. (*Учителя върви и пее тона сол.*) Като пея *сол*, всичкото неразположение изчезва. Ако пък нещата не се постигат, пея *ла*. И като пея *ла*, нещата се постигат. *Ре* като пея, силата иде. Ще кажете, че това са внушения. Ако имам някакво ограничение, аз пея *до*. Или пея: *до – ре*. Или: *до – ре – ми*. Или: *до – ре – ми – фа*. Или: *до – ре – ми – фа – сол*. Или: *до – ре – ми – фа – сол – ла*. Или: *до – ре – ми – фа – сол – ла – си*. (*Учителя пее думите: „Колко съм тъжен, тъжен, тъжен“*

* положка *остар.*, *диал.* Полог, гнездо за мътене на яйца.

с една тъжна мелодия.) Това, което изпях, е една част, то не е цялото; това е част от цялата опера. Във всички тъжни песни пространството между музикалните вълни е по-голямо. В радостните песни това разстояние е по-малко. Като дойдеш до прескачането, междините при една скръб са големи. Защо скръбта е голяма? Междините там са големи, ти не можеш да ги прекрачиш, но тъй като трябва да скачаш, мъчиш се. Като дойдеш до радостта, приятно ти е.

Как бихте изпели вие думите колко съм радостен? (Учителя пее: „Колко съм радостен, радостен, радостен!“.) Вече имате друг ритъм. (Учителя пее: „Колко съм радостен! Изгубената ми вяра се върна. Вярата, що едно време аз изгубих, днес се върна, върна, върна. Без нея всеки ден в училището ме скъсваха. Днес, когато се възвърна, всичко тръгна по пътя си добре“.)

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

16. лекция, 26 януари 1940 г., София, Изгрев

ПЕСТЕНЕ НА ЕНЕРГИЯТА

*Отче наш
Фир-фюр-фен
Мога да кажа*

Имате ли тема? (– *Нямаме.*) Каква беше последната тема? (– *Разлика между млад и стар.*)

Каква е разликата между млад и стар? Когато кажем „зима и пролет“ или „есен и пролет“, каква е разликата по отношение на Земята? Казваме „зима“ и мислим, че зимата не зависи от Земята, като че съществува вън от Земята. Или вземете например думите *грозен* и *красив*. Грозотата сама по себе си съществува ли? Вън от човека грозотата може ли да съществува? И красотата вън от човека може ли да съществува? Добро и зло вън от човека могат ли да съществуват? Като кажете думата *зло*, мислите ли, че злото съществува вън от човека? Последствията на злото къде съществуват? И доброто съществува ли вън от човека? Казваш за някого: „Той е способен човек“. Мислите ли, че способността съществува вън от човека? Или казваш: „Разположен съм“. Мислите ли, че разположението съществува вън от човека, че трябва да го чакате да дойде някъде отвън? После може да кажеш: „Не съм разположен“. Защо си станал неразположен?

Да кажем, някъде има един капчук и от него капе вода върху един твърд камък. Капка по капка като пада върху камъка, какво може да направи водата? Ако камъкът е гранитен, колко години ще трябват, за да изкопае в него така – капка по капка, една дупка, десет сантиметра дълбока? В живота вие всинца имате капчуци. От тези капчуци понякога се образуват цели потоци. Да кажем, вие имате навика да махате с ръка. Не знаете колко хиляди години е взело, докато се образува този навик, понеже това изкуство е конско изкуство. Ако я изучавате, ще видите, че ръката на човека е създадена както задните крака на коня – същото устройство има. Веднъж попитях един учен човек може ли да обясни как задните крака на коня станаха ръце на човека: защото ръцете на човека са построени както са построени задните крака на коня и краката на човека

са построени както предните крака на коня. Задните крака на коня се свиват както се свиват ръцете на човека и предните крака на коня се свиват както се свиват краката на човека. Вие махате с ръка, но то е конски навик. Като се приближи някой при коня, той рита. Един навик, който имате и вие. Но защо хората не го харесват? Това движение е несъзнателно, човек още не е дошъл до това да владее ръката си.

Първо, човек трябва да знае кои движения са човешки. Кое е заставило коня да рита? Как му е дошло това на ума? И откъде е взел първите уроци по ритане? Мнозина от вас се обезсърчават. Кога се е явило обезсърчението? Какъв е произходът му? Когато се хване някоя муха в паяжина, тя започва да бръмчи, да вдига шум. Какво се явява в съзнанието на мухата? Едно усилие. Тя иска да се освободи, започва да бръмчи по един особен начин и ние схващаме това като проявата на страх в нея. Кой е поводът за вашето обезсърчение? Например обезсърчили сте се, че не можете да свършите някоя работа. Представете си, че имате да копаете един декар земя на два лизгара*. Считате, че то е лесна работа. Но копали ли сте вие един декар на два лизгара? След като копаете известно време, ще ви отмалеят ръцете, ще кажете: „Тази работа е мъчна“. Отмаляват ви ръцете, не можете да копаете. Като не можете да копаете, какво се явява? Обезсърчението. Какви признаци има то? Първо, във вас идва мисълта да си починете малко. Това е началото: искаш да си починеш малко. После от тази малка почивка се явява обезсърчение.

Според вас в какво седи обезсърчението? Да кажем, ти си ученик или студент, учиш по един предмет. Тъкмо си научил урока, минат се два часа, погледнеш, пак си го забравил, нищо не е останало в паметта ти. Знаеш, че си учил по този предмет, бил ти е ясен, а сега мислиш, мислиш, но си го забравил, никаква светлина няма в ума ти. Тия състояния на забравяне, те са нормални. В човешкия мозък понякога се получава липса на светлина, ти изгубваш нишката в екрана на съзнанието, предметите тогава не са ясни. Щом не са ясни предметите, не можем да ги възпроизведем. Вие наблюдавали ли сте паметливите хора по какво се отличават? Как вие ги отличавате? Правили ли сте опит да наредите думи или числа и после да ги запомните?

* лизгар *диал.* Права лопата за копаене.

Например кое число по-дълго ще помните: 120 или 210? Нека вземем други числа: 12 и 21, кое от тях ще запомните по-лесно? Представете си, че всяко от тези две числа показва количество. Ако едната тежест е равна на дванайсет килограма, другата – на двајсет и един килограма, кое число ще пренесете по-лесно: 12 или 21? Следователно онези неща, които забравяме, те са по-тежки. Онези неща, които помним, са леки. Добре, ако тази тежест от дванайсет килограма я пуснем в океана, ако пуснем и другата тежест от двајсет и един килограма, двете на една дълбочина ли ще идат? Докъде ще падне тежестта от дванайсет килограма? Вие мислите, че може да слезе на три-четири километра. Не. Мнозина не знаят на каква дълбочина ще идат дванайсетте килограма, но онези двајсет и един килограма ще паднат на по-голяма дълбочина, защото товарът е по-тежък, следователно ще се изгуби от нашия поглед. Ако един предмет, който представя числото 12, го поставим на един километър разстояние и ако на същото разстояние поставим друг предмет, който представя числото 21, кой от двата ще се вижда по-ясно? Това ще зависи от тяхната плоскост. Ако единият предмет има 12 метра плоскост, а другият – 21 метра, от един километър разстояние тези 21 метра ще бъдат видени по-ясно, отколкото 12. Формата на предмета от 21 метра ще бъде по-ясно видяна.

Сравнението е следното: потъват нещата във водата надолу, във вертикална посока, и потъват нещата в съзнанието. Какво показва потъването в съзнанието? Когато нещата се гледат хоризонтално, то от два предмета по-ясно ще бъде видян по-големият, по-лесно ще се забележи. Значи, от нещата, които потъват във вашето съзнание, тези, които потъват по-наблизо, по-лесно ги помним, а тези, които потъват по-надълбоко, по-мъчно ги помним. Когато разглеждаме предметите в хоризонтална посока, тези, които са по-близо, по-ясно ги виждаме, по-лесно ги запомняме; тези, които са по-далеч, по-мъчно ги запомняме. Пак същият закон е. Тези, които са по-далеч, по-малко се очертават.

Казвам: човек трябва да се приспособи към тия външни, физични условия. Не разбираш дали един предмет е близо, или далеч. Той може да е физически далеч, но трябва да има някои основни черти. Ти не можеш да помниш един предмет, към който нямаш разположение, отношение. Човек помни нещата, които обича. Онези неща, които не обича, не ги пом-

ни. И това, което не обичаш, го помниш, защото омразата, не-обичането, е противоположното на любовта. Това, което обичаш, го помниш и това, което мразиш, и него помниш. Към нещата, които обичаш, имаш едно разположение, към нещата, които не обичаш, имаш друго разположение. Например обичаш едно агне. Щом го обичаш, искаш да го погладиш, да го помилваш. Това, което не обичаш, искаш да го удариш с един камък. Да кажем, виждаш една змия – какво ще направиш? Някой, като види змия, иска да се отстрани, друг има желание да я удари, да я убие. Това е естествена борба в природата. Тази змия много пъти ти е правила пакости в миналото и сега, като виждаш, че си станал по-силен от нея, а тя е останала назад в своето развитие, искаш да си отмъстиш, да ти се отплати за миналото.

Казвам: във вашето развитие трябва да има един контраст, да се развива вашата памет. Ако наредите десет-петнайсет върха без контраст, как ще изглеждат (фиг. 1)? Всички те ще изглеждат като че са на една плоскост, ще образуват

Фиг. 1

една права линия. Противоречията, които се явяват във вашия ум, с тях природата иска да ви събуди да мислите. Противоречията са една необходимост, за да се събуди човешкият ум да мисли. Ти никога не

можеш да оцениш богатството, ако не си бил сиромас. За да оцениш стойността на хляба, ти трябва да си гладувал дълго време. Ако никога не си гладувал, не можеш да разбереш цената на хляба. Доброто не може да се оцени, ако човек не е минал през злото. Злото е, което придава цена на доброто. Доброто се цени по причина на злото. Това сега са разсъждения.

Да допуснем, че имате едно неразположение, не можете да си обясните откъде е. Какво правите с това ваше неразположение? Имате, да кажем, един навик: сутрин, като се събудите, не ставате веднага. Отворили сте очите си, но лежите – първо се обръщате на дясната страна, после на лявата, гледате, мислите да станете ли, или да не станете. Поглеждате, навън е студено, казвате: „Защо пък да ставам сега?“, завиете се пак с юргана. Казвате, че не ви се става. Вие нямате разположение. Но представете си, че къщата ви се запали. При запалената къща веднага във вас ще се яви подтик да станете, ще се облечете много бързо и ще излезете навън.

От педагогическо гледище всичките противоречия в живота са поставени, за да събудят човешката деятелност. Да допуснем, че вие някои неща ги забравяте. Защо се забравят? Кои неща се забравят и кои не се забравят? Гладният забравя ли хляба? Ситият го забравя. Гладният, като тръгне някъде, мисли за хляб, ситият забравя да вземе хляб. Кой забравя доброто? Който не е опитал злото. Който е опитал злото, той не забравя доброто. А който не е опитал доброто, трябва да опита злото, за да оцени доброто. За да оцениш доброто, непременно трябва да опиташ злото. (*Учителя изтрива с гъба написаното на дъската.*) Защо дъската почерня? Как тъй водата, която е безцветна, я прави тъмна? Като изсъхне, дъската ще стане пак светла. Казваме за някои неща, че са безцветни. Как безцветните неща се представят като черни? Тъмните неща са безцветни. Черният цвят как иде? Той при белия цвят се явява. Когато белия цвят го няма, какъв е черният? Ще кажете: „Тъмнота“. Но тъмнотата е при светлината. Когато казваме, че нещо е черно, в ума си имаме белия цвят. Ако нямаме белия цвят в ума си, какъв ще бъде черният цвят? Безцветен.

Сега всичката философия в какво седи? Всеки ден си има свой цвят. Философията е отвлечена. Ако не може да намериш цвета на деня, този ден е несполучлив за тебе. Ако не можеш да попаднеш в цвета на деня, ще минеш целия ден без никаква придобивка. Например ти искаш да спиш. С кой цвят ще заспиш? С черния цвят можеш ли да заспиш? Или с портокаления? С жълтия? Със зеления? Със синия? С черния цвят можеш да заспиш. Ако искаш да забравиш някои неща, трябва ти черния цвят. Ако искаш да помниш някои неща, трябва ти белия цвят. В бялото нещата се помнят, в черното се забравят. В черното нещата се турят на заден план, предметът е далеч от областта на зрението. Само белият цвят ще ги приближи.

Казвам: когато искаш в духовно отношение да приближиш някой предмет, ще повикаш белия цвят да ти бъде слуга, със звънец ще го повикаш. Той ще дойде и ще бъде асистент, а ти ще си професор. Асистентът разбира предмета много по-добре от професора. Белият цвят, като асистент, ще ти изясни този предмет. Черният цвят, и той е асистент. Двама асистенти имате: белият и черният цвят. (*Дъската вече е изсъхнала.*) Къде е черното на дъската сега? Къде отиде влагата? Изпари се от топлината. Какво означава *изпари се*? Когато предметите

се разширяват, те заемат по-голямо пространство; когато се свиват, заемат по-малко пространство. Да кажем, в едно шише сте събрали един литър вода. Ако тази вода се изпари, какво пространство ще заеме, ще запълни ли същото шише? Човек може да направи опит, като изпари всичката вода, но за нея ще му трябва, първо, доста голямо шише, в което да я събере.

Вие трябва да спазвате закона. Механиката трябва да я прекарате в чувствения свят, в умствения свят – все същият закон ще е. Едно твърдо тяло, ако го превърнете в течно, същият обем ли ще има? Твърдото тяло, като се превърне в течно, няма същия обем. Ако имате едно голямо парче лед и го стопите, чий обем ще бъде по-голям: на леда или на водата? На леда. Защо? Защото водата, като се превръща в лед, се разширява; като се стопява ледът, водата се стъстява. Водата прави тук едно изключение. Ако тази вода мине във въздухообразно състояние, тя ще се разшири.

Казвам: трябва да се изучават законите на природата, до каква степен може да се увеличи в даден случай формата на всяко едно тяло. Например има известен предмет и за да ти бъде ясен, ти се приближаваш или се отдалечаваш от него. Има нещо, което определя как формата на предмета да ти стане понятна: да поставиш предмета на известен фокус, за да му дадеш една естествена големина, която е свойствена за зрението. Малките предмети ги увеличаваме до степен да станат достъпни за нашето зрение, а някои предмети ги намаляваме, пак за да станат достъпни за нашето зрение. (*Учителя пак изтрива с гъбата дъската.*) Пак ще почерним дъската. Вие мислите някой път, че имате известни задължения. Като ви накваси някой човек с вода, почернеете, но то е илюзия. Мислите, че той ще ви направи пакост. Той ще ви направи пакост толкова, колкото ние правим пакост, като изтрием дъската с мократа гъба. Или мислите, че при разлагането на светлината може да боядисате стената черна, но пак се заблуждавате. Има известни състояния, при които вие се заблуждавате. Казвате: „Той ми направи голямо зло“. Той ви е направил толкова зло, колкото направих аз, като изтрих дъската с вода.

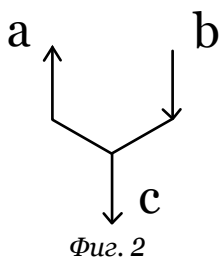
Всички трябва да се учите, за да се освободите от ония неестествени положения, които сте имали в миналото. Като размахвате ръцете си, то е ритането у коня. Как трябва да махаш с ръка? Трябва съзнателна работа. Тебе те държат отговорен за енергията, която си изразходвал. Като размахаш ръката си,

ти вече едно количество енергия си изхарчил и за тази енергия те държат отговорен. Ти си изразходвал два пъти повече енергия, отколкото трябва: приходът е малък, разходът е голям. Сега вие мислите, че едно движение на ръката е нищо. Някой от вас може би да вдига клепачите си по-бързо, отколкото трябва. Държат те отговорен за това мигане. Като мигаш често, ще изхарчиш повече енергия. Определено е колко пъти да мигаш. Мигането е целесъобразно, понеже живееш в един свят, където има доста пращец. Окото е деликатно, набира се прах в него и веднага клепащът става влажен. За да се измият очите, ти мигаш – правилото е това. Ония хора, които се намират в пращна атмосфера, те често мигат, за да мият очите си. И като дойдат в една по-чиста атмосфера, по навик пак често мигат. Онези, които живеят в чиста атмосфера, не мигат често. Когато някой човек много често мига, как тълкуват хората характера му? Тълкуват го като много нервен, неспокоен. Наистина, намира ли се човек в неспокойно състояние, той мига бързо. Мигането, то е харчене на енергия.

В природата не се позволява да харчиш повече, отколкото трябва – това го считат за разточителност. Ако харчиш повече, държат те отговорен. Ако харчиш по-малко, пак те държат отговорен. Под думата *отговорен* разбираме: сметка държат. Един нормален живот, един добър живот е, когато се харчи точно определеното количество енергия. Да допуснем, че някой човек постоянно мисли. В човешката мисъл, в човешкия мозък има една лампичка и ако ти работиш с мисълта си ден, два, три, може да се изтощи нервната ти система. Тогава ще поискаш да спиш, после пак ще искаш да работиш. Ако се пресиличиш, твоите лампи ще започнат да изгарят, ще повредиш своята нервна система. Следователно и в мисълта се изисква една смяна, за да може човек да мисли правилно. Също така не може постоянно да чувстваш и постоянно да действаш. Има три смени: ще работиш определено време във физическия свят, да добиеш сила, определено време ще чувстваш, защото чувствата, и те са работа, и определено време ще мислиш. Ако разбираш смените в този закон – от мисълта към чувствата, от чувствата към постъпките, от постъпките към чувствата и от чувствата към мислите – тогава може да владееш себе си. Ако не разбираш този закон, ако не разбираш отношенията в смените на мисълта, чувствата и постъпките, ти ще харчиш енергия безразборно.

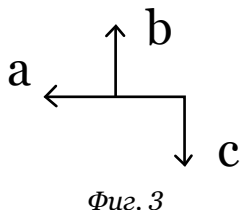
Казвам: чувствата доставят енергия за светлината, за мисълта, а пък мислите доставят енергия за топлината, за чувствата. Първо, чувствата доставят енергия за светлината, а мислите доставят енергия за топлината. Чувствата доставят енергия за силата на човека. За да бъде човек силен, трябва умът да е работил, трябва и сърцето да е работило. Тогава вече се явява силата като резултат на човешките чувства и на човешките мисли. Има съотношение. Сега, какво е според вас отношението на мисълта към чувствата? Мисълта се отнася към чувствата така, както се отнасят чувствата към постъпките: М:Ч:П, или: П:Ч:М. Но това съществува ли във вашия ум? Изобщо имате ли тази ясна представа? Вие мислите безразборно, считате, че вашата мисъл е отделена от вашите чувства и че вашите чувства са отделени от вашата мисъл. Също мислите, че вашите постъпки са отделени от чувствата ви.

Затова, ако искаш да произведеш мисъл, трябва предната част на главата ти да вземе участие, всички горни части на лицето ти трябва да съдействат. Ако искаш да проявиш чувства, трябва задната част на главата ти да вземе участие. Долната част на главата – от ушите надолу, е свързана с физическата страна на човека, с постъпките му, с всичките му действия. Най-първо човек мисли и чувства, после тази енергия слиза долу, точно в противоположно направление. Те са преходни положения. Схематически това може да се представи така (фиг. 2).

При *a* е човешката мисъл, при *b* са чувствата, при *c* е човешката воля. Когато вършите една работа, вие трябва да имате ясна представа накъде слиза енергията. Вие никога не сте наблюдавали, като работите, накъде слиза енергията; никога не сте се наблюдавали, когато имате едно благородно чувство, в какво направление се движи енергията; и като мислите, пак не сте наблюдавали накъде се движи енергията. Може да представим посоката на енергиите на мислите, чувствата и постъпките така (фиг. 3).

На този чертеж нагоре са чувствата – *b*; напред са мислите – *a*; надолу са действията – *c*. Всяка една мисъл има определена посока. При сегашно-

то състояние в каква посока върви мисълта: напред, нагоре или надолу? Чувствата, и те се движат в определена посока. Казвам: всички способности на човека зависят от ред поколения, които са работили в едно направление. Така се раждат гениалните хора, талантливите хора: зависи миналите поколения как са работили. И бъдещите гениални хора ще зависят от посоката, която те държат. Накъде е движението на материалистите? Надолу. И това движение е потребно. Чувствата накъде подбуждат човека? Чувствата са, които подбуждат човека нагоре. Мислите го подбуждат напред, а действията – надолу. Така можем да представим нещата схематично. Понеже ние рисуваме върху плоскост работите (*фиг. 3*), тук има една илюзия. Тъй представяме триизмерното пространство върху плоскост.

Казвам: при новите условия човек трябва да търси отношенията, които има към другите хора. Към всеки човек, когото срещате, вие имате отношение. Трябва да знаете какво е това отношение. Щом срещнете един човек, първо ще го погледнете – колко енергия ще изхарчите? После с ръцете си колко енергия ще изхарчите? По тази изхарчена енергия в невидимия свят вече знаят какви са вашите отношения. Колко пъти сте мигнали, как сте го погледнали, как сте го слушали, като сте мълчали, и устата ви колко думи е казала – по изхарчената енергия знаят всичко това. Колко пъти сте махнали с ръце, колко движения сте направили заради него – няма нищо скрито-покрито. Вие може да мигате много и малко. Ако човек не мига, какво представлява това? Онези птици, хищниците, мигат ли? Как само са ококорени очите им! Кукумявката мига ли? На всички нощни птици очите са ококорени, те вечерно време виждат. Когато човек не мига, това показва, че е вечер, кукумявка е той. Щом много мига, има голяма светлина. Като се намира на някое светло място, човек си позатваря очите и започва много да мига. И за това има съображения: доставя се известна влага в очите, за да се запази топлината, която може да предпази очния нерв от светлината.

Какво заключение ще извадите? Някой път вие седите и мислите, че сте нещастни. Нещастieto ви се дължи на вашето неразбиране. Безпокоите се, че нямате хляб. Имате цял чувал с брашно, гледате брашното и не знаете какво да направите. Ако знаете какво да направите, ще видите, че има вода набли-

зо, ще идете, ще си налеее няколко литра. После, като имате една голяма паница, ще замесите брашното с водата. Имате и огън, затова веднага ще пригответе яденето. Другояче ще седите и ще казвате: „Да имаше това, да имаше онова...“. При вас е цял чувал с брашно, а вие седите и не знаете как да го употребите. И вода имате, и брашно имате. Във вас са нещата, но не знаете как да ги направите.

Кое е по-хубаво в живота: със жито ли да разполагате, или да е смляно това жито на брашно? Мислите ли, че един уреден живот е по-добър, отколкото един неуреден? Кое е по-хубаво: да имаш няколко чувала с брашно или няколко чувала с жито? При брашното удобствата са много повече, отколкото неудобствата, но преимуществото на житото е много по-голямо. За беззъбите брашното е по-хубаво, за хората със здрави зъби житото е по-хубаво. Най-първо, вие мислите, че нямате условия. Вие отношения нямате, а във вас всичките възможности ги имате. Може брашно да нямате, но жито имате. Казвате: „Нямаме условия“. Аз казвам: брашно нямате. Някъде може брашно да имаш, пък жито да нямаш – превърнал си житото на брашно. Ако дойдем до първия живот, там е потребно житото да пази своята форма. Да не е мляно житото, но ти сам да си го смелиш, да си вземаш толкова, колкото ти е потребно. И кое е по-хубаво: пресни ябълки ли да имате, или сварени? От дървото ли да ги вземете, или от някой буркан, в който са консервирани, мекички? Хубаво е да са мекички, ако сте без зъби.

Новото учение не препоръчва брашното. Новото учение не препоръчва лесния живот. Брашното е лесният живот. Какво още не препоръчва новото учение? Новото учение не препоръчва да носиш голям товар на гърба си. Сега вие имате да поправяте много от вашите възгледи. Ред поколения от ваши деди и прадеди, като са мислили по един начин, са ви оставили своите разбирания. И вие сега не се занимавате с вашия живот, но с живота на вашите дядовци и баби. Затова трябва да измените тези разбирания. Поправяйте грешките на миналото. Целият живот седи в изправянето на нещата на миналото.

Ние поправяме грешките на миналото, а при новите условия, които сега се дават, творим. Онова, което създаваме при новите условия, и онова, което изправяме от миналото – в

това седи прогресът. Много работи от миналото има да се изправят и много работи в настоящето има да се придобиват. От изправянето и от придобиването зависи прогресът на човека. Това, което изправим, и това, което придобием, те са придобивка. Ако не придобивате, а само изправяте, вие ще изхарчите енергия. Човек, като изправя погрешките, харчи известна енергия. Откъде ще вземе тази енергия? С това, което сега придобиваш – с тази енергия, ще изправяш погрешките на миналото. Условията, които сега ти се дават, енергията, която сега придобиваш – част от тази енергия ще изхарчиш за изправянето на погрешките и ако си умен, това, което ти остава, ще ти бъде придатък. Затова трябва да се пести енергията на вашите мисли, енергията на вашите чувства и енергията на вашето тяло. Не човек да бъде скържав, но да харчи умерено.

Какво разбрахте сега? Аз разбирам, че някой човек е разбрал, когато, след като съм му говорил за музика и му кажа: „Вземи тона *до*“, той може да го вземе правилно. Когато вземете правилно *до*, тогава има обертонове*, има и известна мекота в тона. Шестнайсет начина има за вземане на тона *до*. А колко обертонове има? Но да оставим настрана тия музикални въпроси. (*Учителя пее гамата.*) В българския език имаме думите *мисли* и *мести*. С едно малко изменение *мисли* показва посока на движение. Думата *мести* значи: разширява се, придобива нещо.

Когато човек учи музика, за да вземе известен тон, той трябва да знае къде е мястото на всеки тон на главата. И ако бутне с пръст мястото, където се намира тонът, ще може да го вземе вярно. (*Учителя бута с пръсти разни места по главата си.*) На вас това ви се вижда смешно. Кога се смее човек? Когато нещата не са поставени на мястото си. Някой си е облякъл дрехата наопаки и така е излязъл навън. Той върви и мисли, че всичко е наред, а онзи, който го вижда, разбира, че работите не са на мястото си. Този контраст ражда смеха.

* обертон – всеки тон звучи в съчетание с още много други, повисоки от него, наречени обертонове. Те се получават в резултат на това, че звуковъзпроизвеждащото тяло, освен с цялата си маса, трепти и с частите си. Така при трептенето на цялата маса се получава главният, основният тон. Този тон звучи най-силно и се възприема като единствен.

Колкото повече се смее единият, толкова повече другият се възмущава – възмущава се, защото мисли, че всичките му работи са на мястото си. Смее се онзи, който мисли, че работите не са на мястото си. Който е направил една погрешка, той се гневи. Направил я е, но мисли, че е прав. Който вижда, че погрешката е направена, и знае как може да се изправи, той се смее. Кога хората се смеят? Когато някой не може да изправи една погрешка. Вземете например ученика – като направи погрешка, професорът се усмихне, погледне го с ирония, каже: „Не си толкова способен ученик“. Ученикът тогава се сепва, казва: „Как така не оценява, че аз направих това!“. Някой път професорът може да каже къде е погрешката му. Ако ученикът разбере, че е направил погрешка, и я изправи, учителят тогава изменя своето отношение.

Умът ви всякога трябва да бъде буден, та като направите една погрешка, да я изправите. Щом седите и мислите, след като направите една погрешка, учителят, който я е видял, се поусмихва малко. Понякога учителят започва да се безпокои как вие не можете да усетите, че погрешка имате. Всякога поправяйте вашите погрешки. Като се усмихнете заради някоя работа, да знаете, че погрешка сте направили; усмихва се тогава и професорът. Щом скърбите, вие сте ученик, който е направил погрешка и не може да я изправи. Вие едновременно сте и преподаватели, и ученици. Вие не сте още учители. Като се учиш хубаво, ученик си, мъчиш се да възприемеш онова, което преподавателят ти преподава.

Погрешките лесно стават и някои от тях лесно изправяме. Написал си нещо погрешно, една единица не си турил намясто – лесно можеш да я замениш. Щом изправяте погрешката, какъв сте? Ако се радвате, когато изправяте една погрешка, вие сте на мястото на ученика. Ако професорът не се смее и ако ученикът не скърби, какво е положението? Сериозна е тази работа. Щом професорът не се смее и щом ученикът не скърби, те работят и двамата. Тогава иде онова състояние на довольство: човек е доволен от работата, която върши. Само смехът и скръбта спомагат да се изправят погрешките.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

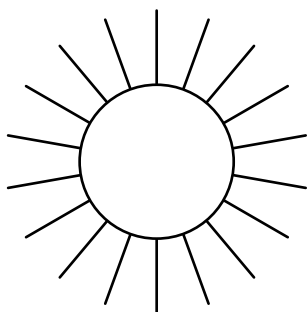
17. лекция, 16 февруари 1940 г., София, Изгрев

РАЗУМНИ ОСНОВИ

Отче наш

Имате ли зададена тема? (– Нямаме.) Пишете върху темата: „От какво зависи успехът на живота?“. Всеки да развие темата тъй, както той мисли. Не да пишете какво мислят другите по този въпрос, но всеки да напише той какво мисли.

Често се говори за духа. Каква е вашата представа за духа? Нали се казва така: духът на човека. Как си представяте човешкия дух? Имате ли някакво понятие за духа? Духът, първо, не е нещо материално, той няма някаква външна форма. Каква е формата на светлината? Сега ние не искаме всички да ви направим философи, защото, ако всички станете философи, ще оглупеете. Един-двама души философи в света са достатъчни. Ако всички станат философи, ще оглупеят, защото най-малко в света разбират философите. Докато не си философ, много разбираш, като станеш философ, нищо не разбираш. Най-първо ти разбираш много работи, после философията ще сведе многото неща към две.

Фиг. 1

Ще останат само две неща в ума ти: светлината и тъмнината. Всичките философи идват до светлината и тъмнината. Те ще останат в ума ти.

Често художниците рисуват лъчи, като начертаят прави линии, които излизат от един център, от едно кръгче (фиг. 1). Но това лъчи ли са? Тази линия понятна ли е за ума? Ако направите от гипс едно конче, гипсът ли е кончето? Вие правите това малко, малко конче от гипс, за да имате ясна представа каква е формата на коня. От гипс е представен един кон в природата, но самият кон в природата какво представя?

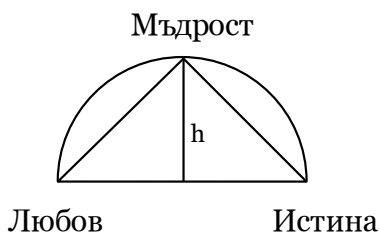
В думата *обич* имате четири букви: *о, б, и, ч*. Какво означават те? Обичта в буквите ли е? Обич в бук- **ОБИЧ**

вата о има ли? Няма никаква обич, това е понятие. Като напишеш думата, даваш на о друг смисъл. Ако аз изпиша думата *обич* с хляб, ако направя всичките букви – о, б, и, ч – от хляб, тогава тия букви ще можете да ги изядете. Какво ще усетите? Нали може да се направят букви от хляб? Може. Следователно в реалния език буквите имат смисъл. Те не са направени от гипс или от тебешир, но са направени от хляб, хранителни са, може да ги ядете. Като изядете о в думата *обич*, ще усетите нещо. Трябва да изядете буквите. Като ги изядете, приемате ги в себе си и ще разберете какво нещо е обичта. Тук, като е написана думата на дъската, трябва да напрягате очите си, чрез тях да разглеждате буквите. Пак ще добиете нещо.

Всички трябва да се спрете върху едно знание, което не се прилага. Говорите за светлина, но светлината е полезна дотолкова, доколкото може да я приложите във вашия ум; светлината е полезна дотолкова, доколкото може да я приложите във вашето сърце; светлината е полезна дотолкова, доколкото може да я приложите във вашата воля. Значи светлината има три приложения: приложение в ума, приложение в сърцето – в чувствата на човека, и приложение в човешката воля. Ако вие не знаете как да прилагате светлината във вашия ум, няма да можете да мислите, умът ви ще бъде в едно лениво състояние. Ако не знаете как да прилагате светлината във вашето сърце, ще имате една леност на чувствата, едно безразличие. Ако не знаете как да прилагате светлината във вашата воля, ще бъдете в състояние на бездействие, ще казвате: „Човек не трябва да работи“.

Сега се говори за самовъзпитанието на хората, но как да се самовъзпитаващ? Тия методи на самовъзпитание са остарели. При тях имаш голямо разочарование, защото то е възпитание, което не издържа, възпитание, в което започваш да се колебаеш. Първо, ти си учил да бъдеш честен, а като влезеш в живота, виждаш, че с честност тази работа не върви. Тогава туриш лъжата на първо място, честността – на второ, но то е неразбиране на въпроса, то е неразбиране на философията.

Тук начертахме един полукръг (*фиг. 2*). Имате любов, но любов без светлина не е любов. Знание без светлина не е знание. Мъдрост без светлина не е мъдрост. Истина без светлина не е истина. В природата нали има изгрев? Изгрев, това е любовта. Зенит, това е мъдростта. Залез, това е истината. В съ-

Фиг. 2

временния живот това е вярно. Този полукръг е половината на живота. В другата половина какво има? Противоположното кое е? Там, където свършва истината, започва лъжата. Откъде изгрява любовта? Любовта иде от безлюбието. Извън мъдростта е глупостта. Посреднощ е зенитът на глупостта.

Следователно имаме два зенита: един зенит на мъдростта и един зенит на глупостта. Имаме един залез на истината и един залез на лъжата. Имаме един изгрев на любовта и един изгрев на безлюбието. Този закон е верен.

Аз правя едно сравнение с физическия живот, който е предметно учение. Всичко това е вярно и във вашия живот. Например вие завършвате живота си и ако истината е край на вашия живот, от истината къде ще идете непременно, какво има извън нея? Лъжата е извън истината. Питат: какво има извън безлюбието? Извън безлюбието има любов. Ами извън глупостта какво има? Мъдрост. Извън мъдростта? Глупост. Извън любовта има безлюбие. Извън истината има лъжа. Ти започваш първо да човъркаш истината, казваш: „Има нещо по-високо от истината“. Някои хора, като станат много умни, казват: „Аз напуснах тия работи. Да вярвам на този, на онзи, не може. Никому не вярвам“. Питам: кой е по-силен – който вярва или който не вярва? И двамата говорят лъжи. Онзи, който казва, че не вярва, лъже, защото не вярва в едно, но вярва в друго. Той казва, че не вярва в нищо. Значи той вярва, че не вярва в нищо. И то е вяра. В нищото какво се постига? В нищото нищо не се постига. И нищото е реалност, но реалност, в която нищо не се постига.

Тази храна е малко твърда за вас. Казвам: нищо не се постига в нищото. В лъжата нищо не се постига. Това е вярно. Като излъжеш три пъти един твой приятел, ще изгубиш приятелството му. Тогава какво се придобива? Ако кажеш веднага истината, твоето реноме ще се повдигне. Истината е нещо, което повдига. Любовта повдига, създава в нас живота. Безлюбието отнема живота. Казва някой: „Няма любов“. То не е философска мисъл. Казва: „Любовта е празна работа“. Но ако

няма любов, има безлюбие. В безлюбието нямаш това, което имаш в любовта. Колкото и малка да е любовта, и в най-малкия размер да е, тя ще донесе нещо, една малка искрица ще внесе вътре в живота.

Казвам: това, което внася най-малката светлина в човешкия ум, то е началък на любовта. Това, което внася най-много светлина, то е мъдростта. Обстановката е такава, че мъдростта перпендикулярно пада, затова много дава. Тук любовта върви по права линия, мъдростта върви по перпендикуляр. Ударите на мъдростта са силни, затова тя се нарича безпощадна. Не че е безпощадна, но естеството ѝ е такова. Любовта и истината вървят по права линия, те са два полюса. Ако човек иска да разбира любовта, той трябва да има на противоположния полюс истината. Вие понякога искате да разбирате любовта чрез мъдростта, но законът тук е вече друг – образуват се ъгли по деветдесет градуса (*фиг. 2*). Между любовта и истината може да теглите само права линия. Между две същества може да се тегли една права линия. Две същества може да се обичат само когато едното е в полюса на любовта, а другото е в полюса на истината. Само така може да се образува някакво отношение между тях.

Това са ред разсъждения. Ако тия разсъждения оживеят в ума ви, ще имате ясна представа как да работите. Питаш как да обичаш един човек. Не можеш да го обичаш, ако той не е в полюса на истината. Ако той е в полюса на истината, тогава може да има доверие в тебе. Ако вие искате някой да има във вас пълно доверие, непременно трябва той да е в полюса на истината, а вие да сте в полюса на любовта. Другояче никой не може да има доверие, че този закон е верен. Ако вие сте в закона на любовта, всички ще имат вяра във вас. Ако вие сте в полюса на истината, всички ще ви обичат. Единственото нещо, което може да се обича, това е истината. Единственото нещо, което може да обича истината, то е любовта. Няма нещо друго, с което вие може да обичате истината. Ти не можеш да имаш никаква представа за истината, ако не я обичаш. И ти ще имаш представа за истината само ако я обичаш.

Следователно мъдростта е разбрана само тогава, когато любовта обича истината. Истината има доверие в любовта – и двете имат по деветдесет градуса, тогава се образува един триъгълник (*чертеж на фиг. 2*). Стремещът на любовта и стреме-

жът на истината образуват един триъгълник. Как ще изразите математически този въпрос? Еднакъв стремеж на любовта и на истината към какво? Към мъдростта. Щом разбереш какво нещо е любовта и щом разбереш какво нещо е истината, само тогава ще разбереш какво нещо е мъдростта. Имате две точки – любовта и истината, вие сте в един полукръг. Щом разберете какво нещо е мъдростта, тогава имате цял кръг. Какво нещо е мъдростта? Разбирате, всички противоречия можете да примирите. Без мъдрост нещата са непримирими в света. Вие не можете да имате никакво примирение без мъдростта. Вие не можете да имате никакво постижение, ако искате да излезете от един свят на противоречия. То е несъвместимо. Целият свят, в който живеете, е създаден само от противоречия.

Например когато дойдат кокошки във вашия двор, вие им казвате: „Ние сме вегетарианци, никакво зло няма да ви направим“. Кокошки няма да ядете, но яйцата им ще ядете. Тогава ще им кажете една лъжа: „Вас няма да ви ядем, но вашите деца ще ядем, неизбежно е. Ще ви храним заради вашите яйца“. Ако дойдат овце, ще им кажете: „Няма да ви колим, ние сме културни хора, но вашето мляко ще вземаме, вълната ви ще стрижем. Ще ви храним, а вие ще ни плащате с вашето мляко и с вашата вълна“. Това ще пренесете във вашия живот. Казвате: „Защо трябва да се ядат овце?“. Вие имате една повърхностна представа за нещата. Когато пчелите събират мед, какво прави човек? Отива с една пушалка* и като ги сплаши, взима им питите. Понякога в един кошер се събират трийсет-четирийсет килограма мед, от тях хората оставят на пчелите десет-дванайсет килограма, а другото, което е в повече, им го взимат, казват: „На вас другото не ви трябва, да ни го дадете“. Млякото и вълната на овцете, това е медът им. Яйцата на кокошките, това е техният мед. Никога човек не може да изяде овцата. Никой не може да изяде живота, който е в овцата. Според Мойсеевия закон беше забранено да се яде кръвта на животното, можеше само месото. Събраната вълна и млякото, това е медът на овцете. След като взема меда от овцете, човек ги оставя да живеят, постъпва разумно. Онези, които са месоядци, употребяват старите методи на българските пчелари,

* пушалка – уред за получаване на пушек, чрез който се усмиряват и разгонват пчелите при преглед.

които, за да вземат меда от един кошер, убиваха с вода всичките пчели. Това е месоядство. Модерните пчелари са станали вегетарианци, старите бяха месоядци, с вода избиваха всичките пчели, вземаха им всичкия мед. Модерните пчелари сега прогонват с пушек пчелите, сплашват ги, не ги убиват. Доста голям прогрес има в пчеларството. Няма да убиваш. На същото основание един ден хората няма да водят войни, няма да се избиват. Според старите пчелари трябва да има война, да се избиват пчелите. Според новите пчелари трябва само да се опушат с малко дим тези пчели, да се поизгърсят. Те им казват: „Ще ни дадете мед“. Казвам: в себе си трябва да минете от една фаза в друга фаза, да не бъдете като старите пчелари. Направете във вас положението да имате не методите на старите пчелари, да убивате всичките пчели, но по методите на новите пчелари да одимявате себе си с пушек, да сплашвате вашите пчели. Това е сравнение само за изяснение.

Да се върнем към основната мисъл. Любовта е полюсът, от който човек започва. Този полюс ще бъде на една права линия, ще имате едно правилно отношение: *Л:И*. Ако имате тази права линия, тогава може да теглите другите две прави линии към мъдростта. Математиците казват, че не само една права линия може да се тегли между две точки. Имате ли ясна представа какво означава да се теглят няколко прави линии между две точки? Тия две точки трябва да са в движение. Ако те са в статично положение, само една права линия може да се тегли. Когато две точки са в движение, в едно динамично положение, тогава много прави могат да се теглят.

Аз не искам вие това да го разбирате. И като не го разбирате, да не ви е жал, че не го разбирате. Защото, ако искате например да разберете какъв е животът на безлюбието, може да изгубите живота си. Ето аз какво бих ви представил. Представете си, че имате едно голямо шише и можете да влезете цял в него. Представете си още, че шишето е пълно с вода. Ако ви затворя в това шише, какво ще стане с вас? Ако вие не можете да изпиете водата в него, ще се удавите. Всички хора, като попаднат в океана, понеже не могат да го изпият, се давят. Като няма какво да кажа за това, че някой се е удавил, казвам: „Той не е могъл да изпие всичката вода. Удавил се е по единствената причина, че не е могъл да изпие всичката вода“. Но искам сега да ви покажа какво става в шишето без вода. Изпразвам

го, изливам водата и в шишето остава една материя, в която на човека му е приятно да стои. Отначало му е приятно в шишето, казва: „Може да се живее“, но след като диша вътре известно време, образува се въглена киселина* и той започва да се задушава. След като човек се удуши вътре, някой казва, че се е задушил, а аз казвам: „Шишето е било празно, той сам е образувал своята отрова на живота“.

Някой философства: „Това не е право, онова не е право“, докато най-после сам образува отровата в затвореното шише и умре вътре. Казвате: „Той се е задушил“. От собствените свои мисли, от собствените свои желания, от собствените свои грешни постъпки той се е задушил в празното шише. Казвате: „Трябва да се отвори шишето“. Отверстието на това шише е на дъното. Отвърстието на това шише е мъдростта. Щом се образува този триъгълник, шишето вече има отверстие, имаме вече един организъм, главата на който е извън шишето, и човек може да живее, без да се задуши.

Когато човек живее в любовта, истината и мъдростта, той се освобождава от даване, той ще се освободи и от вътрешно задушаване. Когато аз проповядвам любовта, казвам: в шишето няма да влизате, вътре ще се удавите. Когато ви проповядвам истината, казвам: в шишето няма да влизате, вътре ще ви запушат, ще се задушите. Когато ви проповядвам мъдростта, казвам: трябва главата ви да бъде вън от шишето. В природата рибите живеят с глава във водата. Главата на птиците къде е? Тя е извън водата. На птиците природата казва: „Ако вие не излезете от водата, ако останете в нея, ще се удавите“. И тя ги е извадила от водата. Защото всеки живот, който не прогресира, се дави. И всеки човек, който се дави, не прогресира. Ти не искаш да живееш във водата, не искаш да живееш във влажна атмосфера. Да допуснем, че вие сте в една

* въглена киселина, или въглероден диоксид (въглероден двуокис) – химическо съединение, представляващо газ без цвят и мириса (при ниски до средни концентрации). Получава се като продукт при дишането на живите организми, както и при горенето. Съдържанието на въглероден диоксид във вдишвания въздух е субективният критерий, предизвикващ чувство на задушаване. Човек няма рецептори за недостатъчно съдържание на кислород, което е фатално.

местност, която е мочурлива, нездравословна. Какво трябва да правите с тия мочурища? Трябва да ги канализирате, да премахнете тази влага, да я пратите някъде, пък мястото да стане сухо. Сухите места представляват мъдростта, условията, при които може да се живее. За да имаме благоприятни условия за живот, трябва да имаме любов – вода, трябва да имаме истина – въздух, и трябва да имаме мъдрост – светлина. Сбрани, водата, въздухът и светлината дават вече условията за човешкия живот. Тогава на физическото поле се образува и другият полукръг, твърдата почва. Твърдата почва представлява глупостта. Глупостта, и тя е на мястото си. Безлюбието, лъжата, и те са пособия, с които човек си служи. Не може и без лъжа. Ще ви приведа един пример. Един прочут професор учил своите ученици на фокусничество, как да правят фокуси. Един от учениците му задигнал часовника. Гледа професорът, че часовника му го няма, казва на този ученик: „Аз те учих на другите да правиш този фокус, не на мене“. Ученикът му отговаря: „Аз исках да ти докажа, че съм усвоил фокусничеството, тъй щото и на тебе мога да преподавам“.

Когато истината те учи на този фокус, да разпознаваш лъжата, тя не иска да ѝ преподаваш тази лъжа, тя веднага ще те хване. Понеже лъжата съществува в нашия живот, кога можеш да я употребиш? Къде е допуснатата лъжата в живота? Тя съществува в живота като сянка на нещата – разбирайте, че лъжата е сянка на истината. Истината без сянка не може. Ако едно дърво няма сянка, това не е престъпление, не е грях, но казвам: къде се допускат сенките? Къде е допуснатата лъжата? Аз ще ви приведа един анекдот. Отива един фокусник при един от турските султани. Султанът, като го знаел, че е майстор, му казва: „Я да ми кажеш една лъжа!“. Той искал да чуе такава майсторска лъжа, която да го учуди. Казва му фокусникът: „Султан ефенди, такъми* нямам. За лъжата се изискват такъми. Ако ми дадеш петстотин лири, ще отида да си купя такъми и тогава ще ти кажа една лъжа“. Дава му султанът петстотин лири, праща с него и един от своите адютанти, за да търсят такъми. Развеждал го адютантът, развеждал го, дано купят такъмите. Пита го после султанът: „Къде са такъмите?“. – „Това е лъжата, която ти казах.“

* такъми (тур.) Принадлежности, съоръжения, инструменти.

Когато имате някакво неразположение, знаете ли произхода му? Ако сте търговец, неразположението ви произтича от това, че пари нямате. Ако сте болен, неразположението ви произтича от това, че сте изгубили здравето си. Или вие сте оратор и вашето неразположение произтича от това, че речта ви не е излязла такава, каквато сте искали. Неразположение имате: ученик сте, скъсали са ви. Неразположението произтича, когато има едно малко непостижение – музикантът може да има непостижение, художникът, слугата... Не е лошо, че имате някакво непостижение. Не е необходимо човек всичко да постигне. То ще бъде най-голямото нещастие – всичко да постигнете.

Понякога вие мислите някои работи за най-хубавите. Но представете си, че сто хиляди души ви обичат, искат да ви целунат ръка. Знаете ли какво ще стане с вашата ръка? Няколко дена трябва да стоите, за да могат тези сто хиляди човека да се изредят да ви целунат ръката. Когато приключат, какво разположение ще имате да ви целуват по ръката? Не зная дали кожата ви ще остане здрава. След този опит ще имате такова отвращение към целувки, че ще бягате от тях като попарена кокошка от топла вода. Като ви споменат само за целувка, ще искате да избягате на другия край на Земята. В този смисъл, в който вие разсъждавате за целувката, според мене има три вида целувки: една целувка на любовта, една целувка на истината и една целувка на мъдростта. Други целувки няма. Единствените реални целувки, които никога не се изменят, които носят нещо съществено в себе си, те са: само целувката на любовта, която внася живот, само целувката на истината, която внася свобода, само целувката на мъдростта, която внася светлина. Тези целувки дават нещо. Ще разберем тези целувки. Щом целувката носи живот, приема я. Щом целувката носи свобода, приема я. Щом целувката носи светлина, приема я. Щом целувката не носи живот, отхвърли я. Щом целувката не носи свобода, отхвърли я. Щом целувката не носи светлина, отхвърли я. Те са понятия реални, всеки трябва да ги има. Кое е възможно и кое е невъзможно? По този начин като мислите, другояче ще създадете живота си, ще знаете как сами да се справите с всички мъчнотии в света.

Ако не обичате Бога, Той живот няма да ви даде. Ако не вярвате в Бога, вие не приемате Неговата истина, Той свобода

няма да ви даде. Ако не приемате светлината Му, Той мъдрост няма да ви даде. Следователно ти трябва да обичаш Бога, за да ти даде живот, ти трябва да обичаш Бога, за да ти даде свобода, и ти трябва да обичаш Бога, за да ти даде светлина. Другояче не може. Онзи, който иска да добие живот от Бога, трябва да го добие чрез любовта. Онзи, който иска да добие свобода от Бога, трябва да я добие чрез истината. Онзи, който иска да добие светлина от Бога, трябва да я добие чрез мъдростта. Това са неща реални, без които животът не може да се прояви. Тъй трябва да ги разбирате. Казвате за някого: „Какво от това, че той е мъдър човек?“. Всичките постижения зависят от мъдростта. Любовта и истината достигат своите пълни постижения само в мъдростта. Там са знанието, светлината, просторът и ред други работи.

Сега аз говоря на вас, защото ви считам за млади зидари. Вие искате да съградите живота си. Трябва да знаете как да съграждате вашия живот. Ако го градите другояче, ще фалирате, тъй както всички фалират. Христос е казал, че онзи, който гради къщата си върху камък, тя ще устои при всички условия; който гради върху пясък, къщата му ще се събори. Трябва да съградите къщата си на камък, ако искате вашият ум да не се събори, ако искате вашето сърце да не се събори, ако искате вашата воля да не се събори. Това е пътят, това е разбирането. Ум без любов, ум без истина, ум без мъдрост фалира. Сърце без любов, сърце без мъдрост, сърце без истина фалира. И воля без любов, воля без истина, воля без мъдрост фалира. Сега това си го отбележете. Това е, което може да даде сила на ума ви в живота. Без тия познания не може нищо да направите. Въпросът не е само за голи познания, не е за схоластично познание. Любовта е една велика реалност, тя е изгревът на вашия живот. Мъдростта е зенитът на вашия живот. Истината какво е? Залезът. Залезът е минаване от едно по-нисше състояние в едно по-висше. Когато животът на едно животно излезе и иде в една по-висша форма, то е вече изгрев, сменят се тия полюси.

Има два изгрева и два залеза. Ако разбирате любовта, вашата любов се сменя, тя ще дойде на мястото на истината и истината ще дойде на мястото на любовта и вашият изгрев ще бъде в мъдростта. Ако разберете безлюбието и лъжата, вече целият кръг се осмисля, става едно цяло. Вие ще разбере сен-

ките. Сянката не е лъжа. Лъжа е, когато считаш сянката за истина. Ако считате сянката за истина, то е залез. Ако считате безлюбието за любов и ако считате глупостта за мъдрост, вие не разбирате. Щом считате, че човек трябва да бъде глупав, за да си почине, това е намясто. Ако е много мъдър, той ще се умори, от много мисъл ще се умори. Значи, като мисли, човек ще се умори; като оглупее, ще си почине. Аз взимам почивката в онзи разумния свят, където, за да си починеш, трябва да бъдеш глупав. Докато видиш, че един си играе със сенките, друг с реалността.

Кой почива повече: който носи ябълки на гърба си или който носи сенките им в ума си? Кое е по-хубаво: да ги носиш в ума си, да си представяш цял един кош с ябълки, като мислиш за тях и се радваш, или да носиш този кош на гърба си? Кое е по-хубаво: в ума си ли да носиш ябълките, или на гърба си? Ако ги носиш в ума, ще разбираш истината. Всичките ябълки, които носиш в ума си, ще бъдат твои. А ако ги носиш на гърба си, ти няма да ядеш от тях, защото друг ги е турил там. Ще търсиш тогава някой да ги свали от гърба ти, че да ти даде. Когато минавате из София и гледате някъде наредени ябълки, може ли да си вземете? Носите ги в ума си, но не ви ги дават. Като идете при някого, който има плодове, и му дадете една златна монета, той веднага ви посреща. Златото е емблема на живота. Следователно всеки е готов да ви даде от плода, ако вие му дадете живот. Аз съм виждал в турско време какво правеха много продавачи: като дойде някой рано сутрин, продавачът ще му даде един плод без пари – за да може, като е дал, да му тръгне работата, да му върви.

Тези хора, които имат в себе си любов, мъдрост и истина, са късметлии. Откъдето минат, другите всички даром им дават. Само на тези хора се дава даром. На всички други – с пари, с работа, с труд, а на тези – даром. Те са късметлии. Всеки иска такъв човек да му стъпи в къщата, за да му тръгне. Казвам: когато любовта стъпва във вашия дом, когато истината стъпва във вашия дом, когато мъдростта стъпва във вашия дом, вие ще бъдете от щастливите хора, всички неразрешени въпроси в света ще може да се разрешат. С любовта може всичко да разрешите. Без нея ще бъдете в другия кръг на нещата, в безлюбието на живота.

Сега какъв малък опит бихте направили вие? Ще вземете, да кажем, един тон. Кой е тонът на любовта? *До*. Ще вземете *до*, но трябва да притурите нещо в гласа си. Един свещен трепет да има в гласа ви, едно чувство да приложите. Да кажем, че тонът ви е истинен, определен. Да има определена форма, то е истината. Пък този тон трябва да развива в себе си и светлина, да завладява. Тон, който завладява, носи мъдрост в себе си. Тон, който дава подтик, той носи любов. Тон, който определя нещата, той носи истина. Затова, който пее, най-първо трябва да има желание с подтика на всеки един тон да внесе малко живот, малко любов. Тогава човек може да пее. В музиката умът ти може да е зает с всички ония певци, които пеят с любов, после – с всички ония певци, които пеят истински, не вземат никакви фалшиви тонове, после – с ония, които, като пеят, развеселяват всички хора наоколо. Този е истински певец. Да пееш и да се радваш, че можеш да пееш, то е любов. Да се радваш, че има на кого да пееш, то е истината. Да пееш, понеже светът е създаден, то е Божественото. Да пееш за целия свят, то е мъдростта. Най-първо, да се радваш, че можеш да пееш, че ти е дадено право да пееш. Да се радваш, че има въздух, с който можеш да пееш. Да се радваш, че има на кого да пееш, има кой да те слуша, и той дава ухо, оценява това, което пееш. После ще пееш за всички.

Като говоря, малко сте размътени. Когато реката дълго време е текла, доста утайки има насъбрани, доста кал. Образувана ли е малко кал, не се плашете. Сега водата ви ще стане малко по-дълбока, по този начин реката ви няма да бъде размътена. Когато любовта, мъдростта и истината ги има, водите са дълбоки – те са бистрите води. Когато любовта влиза за първи път в живота, тя го размътва. Когато мъдростта влиза за първи път в живота, и тя го размътва. И истината го размътва, когато за първи път влиза. Като дойде светлината за първи път, човешкото лице почернява, това е в реда на нещата. Като дойде истината, тя размътва и ти започваш да се плашиш, ставаш неспокоен.

Какво разбрахте? Какво може да приложите? По какво се отличава новата култура? Казвате: културен човек. Аз наричам културен този човек, който разбира какво нещо е любовта и я прилага. Културен човек: който разбира какво нещо е истината и я прилага. Културен човек: който разбира какво

нещо е мъдростта и я прилага. Не изведнъж, но постепенно да прилага, да прилага през цялата вечност.

Изпейте сега една песен. Изпейте една песен за любовта, една песен за истината и една песен за мъдростта. Имате песента „Бог е Любов“. Песен на любовта ли е тя? С какъв тон започва? Със си. Изпейте тази песен. „Бог е Любов“ показва по какъв закон върви музиката. Първо, любовта, после истината и после мъдростта. Съобразно с това, и нотите са наредени така, и ритъмът е нареден така. Изпейте песента „Светъл ден“. Първата част е по-жива, понеже светлината е по-бърза, по-мощна. Даже може една друга нота да стане шестнайсетина. Понеже светлината се приближава към материалното, губи малко от своята бързина.

В песните ритъмът трябва да се пази. Ритъмът е вътрешно качество. Той определя колко трябва да се продължи. Без ритъм вие изгубвате хубавото време. Без ритъм не може да предадете мощността на песента. Изпейте „Светъл ден“ още веднъж, но по-бързо. Речта в тази песен е отривиста, понеже гласът не може да се разпростре, отражение се получава. Не че искате да направите погрешка, но понеже мислите, че се намирате в голямо пространство, давате сила на гласа си и той излиза по-рязък. Трябва да знаете, че сте в затворено място, затова трябва да пеете тихо. Трябва голяма мекота. После, като сте в широко пространство, на полето, там ще дадете ход на гласа си. Трябва да знаете в каква обстановка се намирате.

Трудно е човек да се справи с музиката. Тя е едно от най-мъчните изкуства. (*Учителя свири на своята цигулка.*) Трябва да можете да превръщате ритъма в движение. Когато се пее правилно, обертоните се образуват. Ако не вземате вярно тоновете, образуват се дисонанси, обемът на музиката се намалява. Затова трябва да мислите. Когато пеете и мислите, тонът е друг, добива яснота. Щом не мислите, тонът не е ясен. Какво друго бихте турили на тоновете? (*Учителя свири и пее: „Разбирам какво искаш да ми кажеш. Разбирам какво искаш да ми кажеш“.*)

Животът без любов не може да се изкаже. Животът без истина не може да се освободи. А без свобода той не може да завърже и не може плод да даде. Днешният ден какво иска да ни каже? Човек в сърцето си трябва да разбере. Човек всеки ден трябва да бъде любезен. Аз считам всеки ден за едно ху-

баво писмо. Като го прочетем, да видим какво съдържа това писмо и да направим всичко, каквото е написано в него. Нали някой ваш приятел понякога ви пише писмо и иска от вас да направите нещо? Разумният свят ви е писал и иска от вас да направите нещо. Като го прочетете и направите, тогава разумните същества остават благодарни, че сте направили това, което са ви написали. Щом не направите това, което те са написали, вие не сте го разбрали.

Вземете тоновете *до, ми, сол, ла, си*. Ако пеете този ритъм, вие ще подобрите състоянието си. Пейте с движения. Щом си неразположен, попей. Всяка скръб, като я повъртиш малко, ще си иде. Когато човек е подпушен, движението не е правилно – чувствата му образуват сблъскване, мислите също и постъпките също. На чувствата си ти дай ход свободен. Ако искаш да изявиш чувствата си, но те е срам, ти ще се блъскаш. Затова човек не трябва да се срамува. Когато се блъска, тогава трябва да го е срам. Ако аз съм в една гора, бих пял, като минавам покрай всичките дървета. Като дойда до едно дърво, ще се завъртя около него. После така ще обиколя и другите дървета. Много приятно ще ми бъде, по един ритъм ще вървя, ще обикалям дърветата.

В живота такива форми съществуват, че ако имате ритъм, ще ги минете лесно. Иначе ще се блъскате тук-там и ще казвате, че тази работа не върви. Човек, за да се подмлади, не трябва да мисли, че е много умен. Ако мисли, че е много умен, значи той не разбира този закон. Мъдростта не е нещо статично. Човек всякога трябва да мисли, че е в началото на любовта; всякога трябва да мисли, че и в истината едва сега започва да реализира нещата; всякога трябва да мисли, че и светлината, и мъдростта едва сега започват да се проявяват тъй, както трябва. И за движението на мисълта трябва да мисли същото, тогава движението ще е правилно.

Любовта се отнася към тялото ни, истината се отнася към нашето сърце и мъдростта се отнася към нашата глава. Тялото е създадено от любовта, функциите на дишането са създадени от истината, а способността на човека да мисли е създадена от мъдростта. Любовта създаде тялото, истината създаде функциите, а в мъдростта се създаде нервната система. Да мисли човек, това мъдростта го е създала. Вие на трябва да спъвате в себе си творческите сили, не трябва да спъвате процесите,

които стават във вас. Любовта трябва постоянно да работи. Не мислете, че тя е приключила със строежа на тялото, защото тя постоянно строи. Тя съгражда бъдещите ви тела. Истината трябва да съгради бъдещите функции, мъдростта трябва да съгради бъдещата мисъл. Тъй щото вие едва сега сте влезли в живота, затова трябва да се пробудите и вече да живеете, да се радвате на мъчнотиите. Като срещнете една мъчнотия, радвайте се.

Да ви представя какво е мъчнотия. Представете си, че вървите из планината и намирате някъде голям къс злато, който тежи деветдесет килограма, тъй че не можете да го вдигнете, не можете и да си откъснете от него. Страх ви е да го оставите, да идете да търсите средство за пренасянето му, защото някой друг може да го намери и да го вземе. Така във вас се ражда безпокойство. Като не можете да задигнете богатството, всякога ви е страх, че може да го изгубите, да не го намерите повече.

Намерил си богатство, което цяло не можеш да вземеш, не можеш и да си откъснеш от него. Казвам: такова нещо е любовта – като я намериш някъде, нищо не можеш да откопчиш от нея. И истината е такова нещо – нищо не можеш да откопчиш от нея. И мъдростта е такова нещо – нищо не можеш да откопчиш от нея. Така е наредено всичко, че нищо не можеш да вземеш. Този пример ви го дадох само за изяснение на идеята. Казвате: „Как така? Като намеря богатата, аз ще бягам с тях“. Като намериш златото, ще бягаш с него. Но като намериш любовта, ще имаш безпокойство, понеже от нея не е възможно да отделиш част. Целокупна е тя.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

18. лекция, 23 февруари 1940 г., София, Изгрев

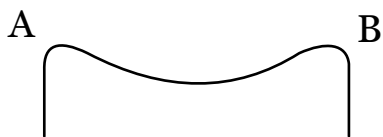
НОВОТО ВЪЗПИТАНИЕ

Отче наш

Пишете по темата: „Право и безправие“. Пишете върху вашето право и безправие, не върху социалното. Пишете тъй, както вие го разбирате. (*Изпява се песента „Махар Бену Аба“.*) Имате ли зададена тема? (– *Имаме.*) Каква е? (– *От какво зависи успехът в живота?*) Четете.

От какво зависи човек да не се удави, когато е във водата? Зависи от това да знае да плува. В какво седи потъването? Потъването има една много малка причина. Щом човек се страхува, обемът му става по-малък и той потъва във водата. Когато плуващ, не трябва да намаляваш обема си, но тъкмо обратното – той трябва да стане по-голям, за да си ти по-лек от водата. Щом си по-тежък от водата, ще потънеш. Второто положение е, че трябва да правиш известни движения. Сега всички казват: „Зависи от Бога“. Но какво зависи от Бога, и вие не знаете.

Казват, че човек трябва хубаво да пее, много хубаво да пее, отлично да пее. Но какво значи да пее човек хубаво? Казват: „Това са неразбрани работи“. Нека да пее всеки хубаво, но не може всеки да пее; нека да рисува всеки хубаво, но не може всеки да рисува. Има нещо специално в рисуването. В какво седи хубавото рисуване? Имате една единица и после още една единица – стават две единици. По какво се отличава числото 2? В 2 има две единици. Една ябълка и още една ябълка правят две ябълки. Един кон и още един кон правят два коня. Но това е обикновеното схващане. Като дойдете в

Фиг. 1

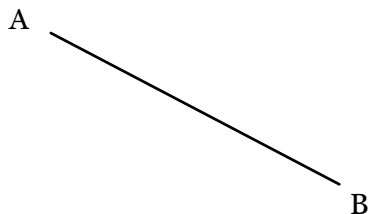
по-висшите светове, при събирането на две единици числото 2 има съвсем друго качество. На чертежа имаме *А* – един планински връх, и *В* – втори планински връх, а между тях е една долина (*фиг. 1*). Тия два

планински върха може ли да ги съберете? Тази крива линия между тях, това е числото 2. Тогава какво нещо е числото 2?

Вие се спирате само на обикновените работи в живота. Говорите за право в света, но какво нещо е правото? Кой човек само има права? Гладен си, яде ти се, не ти дават да ядеш – това наричат безправие. Да допуснем, че десет души са гладни и ти си гладен. Има само едно кило хляб, ти искаш да ядеш, но и другите десет души искат. Ти вземаш хляба, изяждаш го, за другите няма. Това за тебе е право, за тях е безправие. Ти ще придобиеш своето право, но другите трябва ли да гладуват? Значи, има лично право, има и обществено право. Щом си между другите хора, ако разбираш закона, ще разделиш този хляб на десет равни части и на всекиго поравно да дадеш. Ако някой от тези десет души е петгодишен, друг е десетгодишен, а трети е на петнайсет, тогава ще разделиш хляба и ще им дадеш според възрастта им. На този, който е на пет години, по-малко ще дадеш. От всичките десет души не може да се изисква еднаква работа – на различна възраст са. Ще вземеш в съображение тяхната възраст. Няма да задоволиш всичките им нужди. В дадения случай те няма да се нахранят, ще имат една малка закуска. То е достатъчно за тях. Няма какво да съжаляваш, че не си им дал достатъчно – един хляб има само.

Но в природата съществува друг един закон, за който хората не знаят. Единият хляб ще се увеличи, ако хората се обичат. Сега вие не знаете това. Десет души, които имат един хляб, като се обичат, този хляб ще се увеличи. Като не се обичат, хлябът ще се намали. Това е един контраст. Казвате: „Как е възможно?“. Разбраните работи са възможни, неразбраните работи са невъзможни. Като се обичат хората, хлябът може да се увеличи.

Представете си, че тази линия (фиг. 2) представлява една река, до която има градина, и *A* е един кран, който може да се затваря, *B* е друг кран, който също може да се затваря. Като затворите долния кран *B*, водата от *A* тече, но не може да продължи напред. Като затворите горния кран *A*, водата, която се намира между *A* и *B*, ще изтече и няма да има повече вода. Колко време ще ѝ отнеме

Фиг. 2

да изтече? Може да ѝ вземе пет минути. След пет минути ще има вече недоимък. На какво се дължи този недоимък? На безлюбие. Някой човек е затворил крана А и водата не тече. Казва: „Не ви трябва повече вода“. Питам: какво се изисква от него? Щом се премахне неговото безлюбие, той ще отвори крана и ще има достатъчно вода да полее градината. При безлюбието кранът се затваря. Когато във вас се яви безлюбие, вие затваряте Божествените кранове. Този закон е верен. Наблюдавайте себе си. Човешките способности се спъват от човешкото безлюбие.

Някой казва: „Не искам да уча“. Защо не иска да учи? Или казва: „Не искам да живея“. Питам ви: защо вие понякога не искате да живеете? Какво разбирате под думите *не искам да живея*? „Не искам да уча“ и „не искам да живея“, то е едно и също. Това са синоними, идеята е една и съща. Защо не искаш да учиш? Може и да кажеш: „Не искам да работя“. Да обясня сега причината за това в какво седи. На онзи, който не иска да работи, не му плащат достатъчно. Плащат му само един лев и той казва: „Не искам да работя. Аз за един лев не работя“. Дават му два лева, казва: „Не искам да работя“. Дават му три лева, пак казва: „Не искам да работя“. Но казвам, че аз мога да те накарам за единица да работиш. Ако ти дам един кон или ако ти дам един апартамент, нали ще работиш? Значи, ти казваш, че за единица не работиш, но единицата е само едно понятие, зависи каква точно е тя. За да работиш за единица, тази единица трябва да е ценна. Ако е за един лев, този лев може да е златен или сребърен, или меден – те се различават. Каква е разликата между една златна единица и една медна единица?

„Не искам да уча.“ „Не искам да живея.“ За да живееш, ти трябва да работиш. За да живееш, ти, най-първо, трябва да ядеш. За да живееш, ти трябва да дишаш въздух. За да живееш, ти трябва да мислиш. Три процеса следват едновременно. Да допуснем, че някое твое желание не се е сбъднало. Имаш някаква идея, но тя не се е реализирала, както искаш. Нямаш постижение, казваш: „Не искам да живея“. Това е равносилно на положението, когато си в едно училище и някой от професорите не ти е симпатичен или пък ти не си му симпатичен и той те преследва. Тогава казваш: „Не ми се живее вече в този университет, ще ида на друго място“. Имаш право. Но като идеш в друг университет, и там ще има един такъв професор.

Защо? Опърничавите професори са нужни. Нали железарите имат пили, с които изпиляват някои части? Допуснете, че тази част, която пилите, има съзнание. Какво би ви казала тя? – „Какво право имате да ме пилите!“ Вие питате ли частта дали ще ви позволи да я пилите? Не я питате. Вие имате право да питате само когато сте в един разумен свят.

Влезли сте например в един музикален свят. Знаете ли какво е отношението между *до* и *ре*? Те кардинално се различават. *До* е първото нещо, едно смирено, тихо същество. То е един свят, който седи в пашкул – само да го вземат и да го сеят, също като житното зърно. Като го посеят, то си показва ръчката. Както се пишат половината тонове – с чертичка, тази чертичка е ръчката на поникналото зърно. За мене този кръг, белегът на тона, е едно движение в музиката. Следователно, като се движи нотата, ръчката отива нагоре-надолу. Някои ще кажат, че само нагоре трябва да бъдат ръчките. Ако е до някакво статично положение – да, но музиката е едно непрекъснато движение, затова се изменят и ръчките.

Тонът *до* е музикално състояние в покой, тонът *ре* е в движение. Тогава те са двама другари и *ре* казва на *до*: „Тази работа със стоене няма да стане, трябва да се работи“. *До* в дадения случай е обикновен тон, студен тон. *Ре* показва движението, *ре* казва: „Трябва да се движим“. „Как? – пита *до*. – Аз не зная да се движа.“ И *ре* му дава първите уроци по движение, докато *до* разбере какво нещо е движението. *До* се разчупва, излиза из черупката си, казва: „Ха сега, да тръгнем с *ре*!“. Ученикът и учителят заедно вървят, учат се как да вървят. След това, като дойде *ре* до известно място, то стане ученик, пък *до* стане професор. Защото и двата тона са се уморили и като не знае *ре* да почива, *до* му казва: „Да ти кажа как се почива“. *Ре* казва: „Аз не зная какво нещо е почиването“. *До* започва да му показва как трябва да се почива, дава му първата лекция, втората, третата – *ре* сега слуша *до*. И двата тона седят на едно място, почиват си. Това е само за обяснение.

Вие може да попитате дали и в нас е така. Така е, разбира се. Как изкарвате вашето *до*, откъде го намирате? *До* съществува ли някъде, може ли да го пипнете? Казвам ви да вземете *до*, но как ще ги вземете? С пръсти ли? Как ще го хванете? Вземете най-ниския за вас тон. Кой е най-ниският за вас тон, който можете да вземете? Вие имате един основен тон, имате

едно основно състояние, хармонично. Аз наричам състоянието на човека хармонично, когато има единство между неговите мисли, чувства и постъпки; или когато е в изправно състояние неговата нервна система. Тогава човек може да има един правилен тон. Ако на болен човек кажете да вземе тона *до*, по взетия тон може да познаете къде е болестта му. Може да правите наблюдения. Ако причината е в нервната система, какво ще забележите? Едно колебание в тона. На някои певци гласът им трепери, за да предадат по-голям ефект на пеенето си. Има едно трептене музикално, но има и едно трептене, което не е намясто, при него едно колебание се забелязва – тремоли се нарича в музиката – едно колебливо състояние, при което човек седи на мястото си и постоянно трепери. Това именно колебание показва нарушение в нервната система. Ако човек има болка в дробовите, взима тона по специфичен начин. И като го вземе така, аз виждам какво му не достига, виждам, че причината е в дробовите – има нещо в тях, което ги спира. Като пее друг тона *до* по специфичен начин, намирам, че причината е в главата му; а при някои намирам, че причината е в стомаха.

Музиката три стимула има: стомашен стимул, стимул на дробовите и мозъчен стимул. Всеки един тон три стимула има. Този закон работи. Онези, които свирят, каквото и да вършат, три стимула трябва да имат едновременно. Ако трите стимула действат едновременно, ще работиш добре, ако не действат, ще кажеш: „Не ми се работи“ – нямаш равновесие вътре в себе си. *До* всякога можеш правилно да го вземеш. Идваш до едно положение, което наричаш мъртва точка, и казваш: „Трябва да изляза вън от това положение“. Но не можеш да излезеш, мислиш, че не можеш да излезеш, намираш се в един замотан кръг в живота. Има изходен път, но трябва да го знаеш. Казвам: *до* ще ви даде възможност да вземете основния тон. Може да пее онзи, който при всяка мъчнотия знае правилно да взема *до*. Например ти се намираш в трудно умствено положение. Ако вземеш правилно тона *до*, ще се тонира умът ти. Щом се задушаваш, когато дишаш, значи не знаеш как да вземеш правилно *до*. Ако го вземеш правилно, веднага дихателната ти система ще тръгне напред. Това е тониране. Разстроен е стомахът ти. Ако вземеш правилно тона *до*, стомахът ще се оправи. Ако не го вземеш правилно, ще страдаш от коремоболие. Музиката в света е за тониране на умствения живот, на чувст-

вения живот и на физическия живот. За в бъдеще ще учите една музика, при която, най-първо, трябва да се тонирате.

Човек казва, че знае да мисли. Да мислиш правилно, то значи да туриш всяко нещо на мястото му. Един човек се намира на разстояние от пет-шест километра. Ти правилно мислиш, ако можеш да определиш точно колко далеч се намира. Казваш, че е на два километра далеч. Измерваш това разстояние и виждаш, че километрите са три. Питам: това правилно разсъждение ли е? Не. Или вземете едно житно зърно. Каква е тежестта му? Една шестнайсетхилядна част от килограма. Но това житно зърно след дванайсет години ще е в състояние да храни целия свят. Ти казваш: „Какво става от едно житно зърно? Та то е една шестнайсетхилядна част!“. В ума ти седи една велика идея и мислиш, че тя е като житното зърно, казваш си: „Да беше някой скъпоценен камък, някой апартамент, някоя голяма земя!“. За големи работи мислиш. Ако това житно зърно знаеш как да го посееш в себе си, за няколко години ще се оправят работите ти.

Всичкото щастие зависи от основния тон. Вие седите и мислите: „Моето положение е непоправимо!“. Ако тонът *до* беше сам, положението му щеше да бъде непоправимо, но понеже го има тона *ре*, поправимо е. И на *ре* му липсва нещо. Положението на *ре* щеше да бъде непоправимо, ако не беше *ми*. Положението на *ми* щеше да бъде непоправимо, ако не беше *фа*. Положението на *фа* щеше да бъде критично, ако не беше *сол*. Но и на *сол* положението щеше да бъде критично, ако не беше *ла*. На *ла* положението също щеше да бъде критично, ако не беше *си*. Пък и положението на *си* щеше да бъде критично, ако не идеше втората октава – пак *до* и след него да се нареждат и другите тонове. Няма да отивате повече нагоре, ще се объркате. *Ре* оправя положението на *до*, *ми* оправя положението на *ре*, *фа* оправя положението на *ми*, *сол* оправя положението на *фа*, *ла* оправя положението на *сол* и *си* оправя положението на *ла*.

Сега да дадем друго изяснение. Дробовите оправят положението на стомашната система. Мозъчната система оправя положението на дробовите. Те са във вътрешна зависимост. Трябват ред години, за да започнете да мислите по нов начин, и не само да мислите. Вие какво разбирате под думата *мислене* в простия смисъл на думата? Представете си, че ви

се дава една теза за докторат. Как ще я развиете? Мисълта е един отделен свят. Ти не можеш да бъдеш умен, ако не влезеш в мисловния свят. Само трябва да знаеш как да влезеш в мисловния свят. Ти не можеш да бъдеш здрав, ако не влезеш във физическия свят. Ти не можеш да бъдеш добър, ако не влезеш в духовния свят. В духовния свят като влезеш, имаш възможност да станеш добър. Във физическия свят ще влезеш, за да станеш деятелен. В мисловния свят ще влезеш, за да мислиш; да мислиш, за да си уредиш работите.

Аз ще ви приведа един пример. Щом влезеш в мисловния свят, ти ще знаеш да палиш свещи – ще имаш светлина, ще станеш да ходиш. В духовния свят като влезеш, ще завъртиш един ключ, ще ти стане топло, ще имаш разположение. Като си на физическото поле, ще имаш да ядеш. Какво нещо е мисловният свят? Светлина ще имаш в ума си. Това е мисловният свят. В духовния свят топлина ще имаш, а във физическия свят сила трябва да имаш. Ако на физическото поле нямаш разположение да ядеш, ти не си здрав. Ако не разбираш топлината в духовния свят, ти не си здрав, имаш едно болезнено състояние. Нали има болни, заради които затварят всичките прозорци, защото ги дразни светлината? За да оздравеят, трябва да се затворят прозорците. На тези е дадена повече светлина, отколкото трябва, пресищане има.

Но да се върнем към въпроса: от какво се нуждае тонът *до*? Например вие имате едно кокоше яйце. От какво се нуждае яйцето? От квачка. Тази квачка е толкова учена, че ще даде необходимата топлина, за да се измъти яйцето – от *до* да стане *ре*. *До* излиза от своето статично положение, когато се измъти, и се превръща в *ре*. Затова, когато си в черупката, пей *до*, за да излезеш. Пей, докато се разруши черупката. Щом се разруши, излиза, оформя се гласът. Тогава тонът тръгва и вече не е *до*, но се е превърнал на *ре*. Тонът *ре* показва, че *до* е излязъл от неблагоприятните условия на живота и е влязъл в благоприятните условия на движение в живота. Но въпросът още не е разрешен, това е само праволинейно движение.

Да допуснем, че вие имате един приятел, който ви обича. Мислите ли, че така всичко е разрешено? Вие трябва да знаете как да запазите приятелството, което имате. Допуснете, че този ваш приятел е професор по музика. Дотогава, докато прогресирате във вашето пеене и учите всичко, което

ви предава, вие ще имате неговото приятелство. Ако не учите, отношенията между професора и вас ще се изменят. Приятелството трябва да се подхранва. В дадения случай онова, което може да държи приятелството между професора и студента, е музиката. Дотогава, Докато студентът учи и възприема всичко, което му се преподава, професорът е разположен към него. В деня, в който той спре да пее, професорът вече никак не е разположен към него, значи отношението между тях се нарушава. Ако студентът не се храни добре, професорът не е доволен. Не е доволен по единствената причина, че студентът не се храни както трябва. Казва: „Не пее хубаво, не се храни както трябва“.

Вие седите и казвате: „Нашият живот не върви добре“. Щом не се учиш добре в училище, не върви добре. Животът е велико училище, професорите постоянно ви преподават. Всичкото нещастие седи в това, че вие не се храните както трябва, не дишате както трябва, не мислите както трябва. Причината е вътре във вас. Второто положение е, когато вие мислите, че хората не се отнасят добре към вас, че този професор не се отнася добре към вас. Трябва да знаете това отношение право ли е, или не е. Ако професорът не се отнася право или ако вие не се отнасяте право, тогава отношението между вас не е право и приятелство не може да съществува. Отношението не е право – под това разбирам, че той не може да бъде професор по музика и ти не можеш да бъдеш студент.

Вземете следното просто обяснение: като имате дете и майка, не започвате философски да ги разглеждате и да разберете какво нещо са те. Детето е студент, който учи при майката, майката е професор. Коя е майка? Тази, която може да учи едно дете, която може да го създаде. Ако една майка не може да създаде едно дете, майка ли е тя? Детето трябва да расте и да има желание да се освободи от ония ограничени условия. Казваш: „Аз не мога да бъда майка“. Ти още дете не си станал. Ти, ако дете не станеш, и майка не можеш да станеш. А ако дете станеш, и майка можеш да станеш. Запомни това! Да кажем, дават ви темата да обясните какво нещо е майката. Как ще обясните? Ще говорите всичко онова, което не е.

Ще кажете за някого: „Учен човек е, по музика всичко знае“. Аз наричам учен човек този, който знае да яде. Аз наричам учен човек този, който знае да диша. Аз наричам учен

човек този, който знае да мисли. Учени хора са тези. Някой знае да говори, но само говори, не казва истината. Като идеш на гости на един учен човек, ако се намираш в трудно положение, той ще натисне бутона, и на масата яденето ще дойде. След като се наядеш, той пак натисне бутона, погледнеш – яденето се вдигне. Стаята не е отоплена, той натисне бутона – веднага се стопля. Ученият човек като натисне бутона, стаята се осветява. Друг човек говори за ядене, няма го яденето; говори за дишане, няма го дишането; говори за мисъл, няма я мисълта. Казва: „Тази работа не върви“. Тогава ще намерим човек, който да оправи работата, тъй че да върви. Учен човек е онзи, който може да накара работата да върви. Учен човек е онзи, който може да накара мисълта да върви. Учен човек е онзи, който може да накара сърцето да се движи, да върви; който може да накара тялото да върви.

Някои от вас искат да бъдат богати. В моя ум седи една смешна идея за богатството. Хубаво е да бъдеш богат, но в музикално отношение, когато си при тона *до*, ти нямаш право да бъдеш богат, когато си при *ре*, ти нямаш право да бъдеш богат, когато си при *ми*, ти нямаш право да бъдеш богат. Когато дойдеш при *фа*, имаш право да бъдеш богат. В музикално отношение един човек има право да бъде богат само тогава, когато може да вземе правилно *до*, *ре*, *ми*, *фа*. Като дойде до *фа*, той вече е кандидат за богатството. Ако ти не можеш да вземеш *фа* правилно, не можеш да бъдеш богат. Щом можеш да вземеш трите тона правилно, ти си кандидат за богатство. Щом не можеш да ги вземеш правилно, ще носиш сиромашията. Казваш: „Какво да правя със сиромашията?“. Ще се научиш да вземаш правилно *до*, *ре* и *ми* и като дойдеш до *фа*, богатството се ражда.

Има пример за една жена, която се учила да пее. Минава един и ѝ казва: „Работите не вървят, а ти какво си креснала да пееш?“. – „Пея, за да стана богата.“ – „С пеене не се става богат. Ти с пеене нищо не можеш да направиш.“ Един ден този човек задигнал един кошер с лоши пчели и казал: „Я да ида да тръшна при нея този лош кошер, да я нажилят пчелите, да видим ще пее ли тогава“. Както жената пеела, той хвърлил кошера при нея и избягал. Но като пяла тя, всичките пчели се превърнали на златни монети, цял един куп. Вече пчелите не били като хапливи мухи, но казвали: „Господарке, заповядай!

Каквото заповядаш, ние ще го изпълним“. Казвам: музиката е това, което прави от хапливите мухи злато. Всички лоши мисли и желания са хапливи мухи. Те са лоши, ако не знаеш да пееш. Щом пееш, тогава не са лошо нещо, всички те казват: „На ваше разположение сме!“.

Ще се учите да пеете, ако искате да бъдете кандидати за богатство. Ако нямате пари, трябва да знаете как да измените *до* в *ре*. Като вземате *до*, ще му придадете сила, после ще му придадете топлина и светлина. Та сега можем ли да придадем тези три качества на тона *до*? За да стане тонът *до* силен, той трябва да се превърне на *ре*. Превръщане на тоновете трябва да има. *До* трябва да превърнеш на *ре*, за да добие сила. Когато вземате *до* или *сол*, каква е идеята? Тонът *до* доминира, а тонът *сол* е цъфнал. Трябва да възприемате мислите. В тона *ми* се добива топлина, в *сол* се добива мисловна сила. Казвам: тонът *ре* мълчи. Защо? Защото е на работа. Вземете само *до*, *ми*, *сол* – другите тонове са на работа, те уреждат работата. Онези трите само гласуват, казват: „Да стане това“, а *ре* и *фа* уреждат това, което се печели. Печели се сила, условия се печелят. *Фа* печели богатство. Нали някой път вие казвате, че нямате условия? Условията са богатството, топлината.

Аз да ви кажа: *до*, това е подтикът на любовта, *ми*, това е подтикът на истината, *сол*, това е подтикът на Божествената мъдрост. Те уреждат музикално работите. Като вземеш правилно *до*, той е основният тон на любовта, *ми* е основният тон на истината и *сол* е основният тон на мъдростта. Музикално така работите се уреждат. Това е законът на превръщането. Всичко в природата се превръща. Ако знаеш закона, ще превръщаш. *До* ако превърнеш в *ре*, ще намериш движение. *Ре* ако превърнеш в *ми*, ще намериш изходен път. Кривите линии се образуват от тона *ми*. Препятствията в живота се премахват с *ми*. И ако вземеш *фа*, богатство ще имаш. Богатство има само онзи човек, който има условие да го задържи. Ти можеш да задържиш водата само в съд, който е здрав. А тонът *сол* в дадения случай е цвят, който цъфти. Той придобива тази енергия, в която се проявява един плод.

Казваме, че човек е подобен на едно растение, което е посадено в земята. Започнете с физическия живот. Ако не знаете как да се обхождате с вашето тяло, ако не знаете как да се обхождате с вашето сърце и ако не знаете как да се обхождате

с вашия ум, вие не можете да се възпитате. Първото нещо е: човек трябва да знае как да се обхожда със своя ум, със своето сърце и тяло. Тогава той е възпитан човек. С това започва самовъзпитанието. Някои говорят за възпитание на душата. Самовъзпитанието зависи от това да знаеш да се отнасяш добре със сърцето си и с ума си. Сега, ако ви кажа да направите една услуга на тялото си, каква услуга ще му направите? Ти носиш тесни обувки, а с това измъчваш краката си; понякога носиш колан, който много те стяга на кръста.

Помнете едно нещо: когато човек мисли правилно, образува се една такава линия на гръбнака (*нарисувата на фиг. 3*), рамената стават по-широки. Широките рамена показват повече сила. Има и хора с наведени рамена. Които вървят

Фиг. 3

по женска линия, имат наведени рамена; които вървят по мъжка линия, имат вдигнати рамена (*фиг. 3*). Правите линии се дължат на ума, кривите линии се дължат на сърцето, а сборът им се дължи на общото въздействие на човешката воля. Казвам: вие сте много

небрежни, отнасяте се към вашето тяло небрежно. Каквато неприятност имате, обвинявате за нея тялото. Вие много измъчвате тялото си. Например хората не се отнасят добре с вас и вие сте неразположени – така измъчвате тялото си. Слугата се гневи на господаря си, отказва да работи – измъчва тялото си. Най-после казвате: „Няма да мисля, няма да работя“.

Кое е новото възпитание? Не измъчвайте тялото си, не измъчвайте ума си, не измъчвайте сърцето си. Възпитавайте тялото си, отнасяйте се добре с тялото си. Възпитавайте сърцето си, отнасяйте се добре със сърцето си. Възпитавайте ума си, отнасяйте се добре с ума си. Казвам: това е самовъзпитание. Като ти дойде някоя голяма неприятност, наяж се хубаво. Ако не се наядеш, работата не върви. Щом си неразположен, наяж се хубаво, понеже при едно неразположение излиза повече жлъчка, повече отрова. Ти дай на стомаха си работа, да има храна в него, да влезе тази жлъчка в храната. Имайте си по една ябълка в джоба и щом се разгневите, изяжте я. Онези от вас, които обичат да се гневят, да се сърдят, нека носят по две

ябълки в джоба си. Щом се разсърдиш, яж ябълка или круша, или орех, каквото и да е. Ако имаш орех, счупи го, започни да го дъвчеш. Ако си учител в отделенията, щом две деца се разсърдят, веднага им дай орехи да ядат. Вие сте по-големи деца, трябва да си носите ябълки. Но не трябва да натискате спиралките, полекичка. То е цяла наука, сега още не мога да ви я кажа, защото ще преобърнете колата. Трябва да се върнем към онова, което природата е създала. Ние сме се отклонили, станали сме много изкуствени. Мнозина се мъчат да възстановят онзи природен метод, но искат изкуствено да го направят. Възстановете природния метод.

Казвам ви: не измъчвайте вашите тела, не измъчвайте вашите сърца, не измъчвайте вашите умове. Учете се първо на това да не измъчвате тялото. Като станете, измийте си лицето, ръцете. Мислете, че тялото ви е един приятел, който толкова много ви е услужвал, проявете човещина към него. Вие се отнасяте към тялото си като към един кон, като към един неразумен глупак. Но вие имате нужда от този глупак. Щом този глупак не е разположен, и вие не сте разположени. Доколкото вашето тяло е здраво, дотолкова и вие ще бъдете разположени. Отнасяйте се добре с тялото си, защото тялото се състои от хиляди разумни същества, които работят за вас. Какво сте вие въвн от тялото? Казвате „човек“, но какво е човек въвн от тялото? Вън от неговата глава, въвн от неговите дробове, въвн от неговия стомах какво е човек? Имате ли някаква представа? Казвате, че тялото е сбор. Да, сбор, но знаете ли какъв е този сбор? Този сбор представлява едни разумни отношения.

Отнасяйте се добре с тялото си, отнасяйте се добре със сърцето си, отнасяйте се добре с ума си. Не безпокойте сърцето си, което трепти. Не смущавайте ума си, който мисли. Изучавайте законите на вашата мисъл. Изучавайте законите на вашето движение, на вашето сърце. Изучавайте законите на вашия стомах.

Само светлият път води човека към здравето.

Само светлият път води човека към добрите чувства.

Само светлият път води човека към добрите мисли.

И правият път.

19. лекция, 1 март 1940 г., София, Изгрев

ПЪТЯТ КЪМ ЩАСТИЕТО

Отче наш

Имате ли зададена тема? (– *Имаме.*) Каква е тя? (– *Право и безправие.*) Пишете върху темата: „Вероятности и възможности“.

На какъв закон почиват правото и безправиято? Правото и безправиято почиват на един закон. Как разглеждате вие безправиято? Кой има правото да яде хляб? В даден случай има право да яде хляб гладният. Не че ситият няма право, но неговото право е най-малкото, а правото на гладния е най-голямото. Има степени на глада, от които зависи правото. Такъв е законът в природата: гладният има най-голямото право, пък ситият има най-малкото право. Вие считате, че имате право. Право има човек да диша въздух. Право има човек да гледа.

Каква е подбудителната причина да гледаш един предмет? Ти може да си заинтересуван от него. Минаваш край извора, гледаш го. Защо? Имаш известно отношение, интересуващ се от него. Казваш: „Аз имам право на този извор“. Добре, но представете си, че този извор е топъл, температурата на водата му е повече от сто и двацет градуса. Ще можете ли да се наведете и да пиете направо от него? Трябва да имате някаква чаша, в която да си налееете от водата, да почакате да се охлади или пък да я подухате малко. Някои, като пият горещ чай, вземат малко с лъжичка, духват три-четири пъти и тогава отпиват. Който ги гледа, какво ще каже, защо духат в лъжичката? Знаете защо: така се охлажда горещият чай. Питам: не може ли без охлаждане? Ако водата е студена, може без охлаждане, но ако е гореща, трябва да се духа.

Първо, вие трябва да разрешите въпроса, когато имате едно право, към коя категория спада това ваше право. В сегашния живот хората от какво са лишавани най-вече? В какво седи безправиято? Двама търговци се съдят кой има правото върху сто биволски кожи. Кой на първо място има право да притежава тези кожи? Биволиите, разбира се. Ако са волски кожи, воловете имат право върху тях, ако са заешки – зайци-

те имат право. В нашия случай зайците не присъстват, воловете не присъстват и биволите не присъстват, а двама души, две разумни човешки същества, които спорят пред съдията. Съдията трябва да реши кому се падат стоте кожи. Питам: какъв закон определя, че ти имаш право върху стоте кожи? Кой ти дава правото и на какво е основано това право? Ако имате десет ябълки, взети от едно дърво, може да спорите на кого принадлежат тези ябълки? Ябълките принадлежат първо на дървото. Другите, които имат право, са приходящи.

Понякога и вие търсите вашето право в света. Правото в света е закон на безправие. Има едно безправие в света, което е узаконено. Правото да притежаваш кожата, това е безправие. От тия сто кожи човек може да забогатее. Допуснете, че вие сте продали сто хиляди кожи и сте забогатели от тях. Какво сте спечелили? Защото някой ден тези сто хиляди говеда ще дойдат и ще предявят правото си върху оставеното наследство, ще искат от вас да им дадете сметка какво сте сторили с кожата им. Ще дойде ден, когато вие ще давате отговор. Кожите са наследството на животните, ще си ги искат от вас. Тогава какво ще правите? Ще ходите да ги търсите там, където сте ги продали. Но представете си, че сте обушар и на хиляди хора сте направили обувки от тези кожи. Ще трябва да търсите всички, на които сте дали обувките, понеже трябва да се върнат кожата на животните. Това положение е безправие. Ще дойдат, ще ви смъкнат обувките от краката, и то тъй, по законен ред, и вие ще останете боси. Щом ви вземат обувките, това го считате за безправие, нали така? – „Как тъй ще ми вземат обувките?“ Аз питам: а как тъй се вземат кожата на тия животни? Значи, да се вземат кожата от животните, то е право, пък да се вземат обувките от краката ви, то е безправие? Какъв е съвременният морал и какви разбирания има човечеството? Казвате: „Взеха ми обувките, безправие е това! Нямам право“.

Често във вашия живот се случва така, че имате едно хубаво, приятно чувство. Аз казвам така: вие имате едно млекопитаещо животно. Приятно ви е това чувство, цените го, считате го за ваша собственост, радвате му се. Но един ден то изчезва, а вие се чудите къде ли е изчезнало. Допуснете, че имате едно теленце, което някой е хванал. Понеже му е трябвала кожата на телето, той го е заклал. Телето вече го няма. Къде ли е

отишло? Някому са трябвали обувки, затова го е заклал и му е одрал кожата. Вие си мислите къде ли е отишло вашето чувство. Казвам: вашето чувство са го заклали, пък после са го одрали – виждате кожата на вашето теле по краката на хората.

От какво произтичат страданията ви? Защо именно страдате? Заклали са ви телето, одрали са го, страда си то. Страда това теле, но и вие с него страдате. Казвате: „На мене ми се отне едно нежно чувство“, постоянно страдате за него. Вие не сте мислили върху тази философия – от какво произтича вашето страдание. Вашият живот е свързан с кожата на вашето теле, интимно сте свързани с нея. Като си направят хората обувки от кожата на вашето теле, всички впечатления от почвата, върху която стъпват, се предават от тази кожа на самите вас. Ако почвата е грапава, на вас ви се причинява болка. Сега ме питате докога ще страдате заради телето. Дотогава, докогато хората ходят по тази груба почва, вие ще страдате. Те стъпват по грубата почва, вие усещате болка. Ще ме попитате какво трябва да се прави. Пазете се да не одерат кожата на телето ви, нищо повече. Години минават някой път, но човек все страда. Казвате: „Случило му се е нещо“. Ще му се случи, разбира се. Това е само за изяснение. Ние сме тясно свързани в живота. Всички хора са тясно свързани със своите мисли, със своите желания, със своите постъпки.

Сега – приложението. Питате: „Как да си пазим желанията?“. То е въпрос вече на знание. Защото, ако не знаеш да пазиш желанията си, ще страдаш. Например окото, този уд, на какво можем да го уподобим? Можем да го уподобим на гълъбче. Двете очи, които човек има, са две гълъбчета, облечени в най-хубавата премяна, две гълъбчета, които гугукат. Зрението, което имаме, е това гугукане. Виждаш нещо: „гугу“. Докато гугукат тия гълъбчета, всякога слушаш техния глас. Един ден някой ти казва: „Искам да видя вашето гълъбче, то много ми харесва. Искам да го погладя малко“. Искане да погладят гълъбчето ти с ръце. Питам: разумно ли е да дадеш да погладят твоето гълъбче? Как мислите вие, трябва ли да дадете на човека от вашето право? И имат ли право хората да милват вашите гълъбчета? (– *Нямат право.*) Защо им се позволява тогава?

Вие искате да внесете една нова философия в живота. В какво седи тя? Чудното е, когато хората искат да внесат една

нова култура със стари разбирания. Докато се милват човешките очи с ръце, щастие не може да има, защото всеки един, който помилва око то ви с ръка, ви причинява най-голямото страдание. Очите не са направени да се милват. Те са двете гълъбчета, които не са направени да бъдат милвани. Човек отдалеч само трябва да ги гледа и да се радва, че имат добър господар. Като ги види, че си гугукат, да се зарадва, че имат добър господар, да пожелае тия гълъбчета за дълго да седят при този свой господар и да си гугукат. Хубаво, но във вас ще се породи желание гълъбчетата да се помилват, да се умножат. Мислите, че ако човек има четири или шест, или десет гълъбчета, то ще бъде в негова полза. От колко гълъбчета има нужда човек? От две гълъбчета. Ами ако са четири? Може да има и четири, но на физическото поле му трябват две гълъбчета, повече не му трябват. Други две гълъбчета му трябват в духовния, в астралния свят – стават вече четири. В умствения свят му трябват още две – стават шест. В причинния свят му трябват още две – стават осем. Следователно, щом се увеличават гълъбчетата, ти влизаш в друг свят. Това са степени. На физическото поле не ти трябват осем гълъбчета, тук ще бъде нещастие за тебе да имаш осем гълъбчета, понеже те се хранят с най-хубавата храна, много скъпо струват. И богат да е човек, пак не може да ги храни, скъпа е храната. Нито един от вас не е в състояние да храни дори двете си гълъбчета, толкова е скъпа храната. Тия гълъбчета се хранят със светлина, с нищо друго не можеш да ги храниш. Ако ги храниш правилно със светлина, те ще изпълняват своята работа и ще те информират за онова, което става в света. Ти ще знаеш какво става в света. Ако не ги храниш със светлина, никаква информация няма да ти дадат.

Чудни са хората, когато искат да изучават Божествената мъдрост. Някой, като гледа на света, казва: „Колко е хубаво, че Господ е създал говедата! Колко хубаво е направил Бог, като е създал животните, че да имаме ние кожа, с която да си правим обувки. Ако нямахме тия телета, какво щяхме да правим?“. Като изучавате хората, виждате, че в техния свят няма никаква Божествена мъдрост. Някой проповедник ще започне да доказва, че ако нямаше телета, нямаше да има обувки. Аз правя едно възражение: на птиците, които хвъркат, какви обувки им трябват? Телешки кожи трябват ли им? Ами на

малките мушици трябва ли им кожи? Колко крака имат пчелите, може ли да ме информирате? Шест крака. Човек има два крака, пчелата има шест крака. Ако на пчелите се правеха модни обувки, щяха да им трябва по три чифта. Колко струват чифт обувки? Да кажем, двеста и петдесет лева. Представете си, че имате десет кошера и във всеки от тях са по трийсет хиляди пчели – всичко правят триста хиляди. Те са вашите войници. На всеки войник му трябва по три чифта обувки. Колко чифта всичко ще трябва? Ако чифтът струва двеста и петдесет лева, сметнете колко пари са това. Да сме благодарни, че пчелите не носят модни обувки. Те сами си промислят.

Аз искам да ви накарам да мислите върху труда на всички живи същества, които правят усилия да живеят. Понякога тия усилия ни принасят полза. Ние не можем да влезем в положението им, не можем да видим какво благо носят те за нас. Ти имаш две очи, и си недоволен от живота. Имаш някакво желание непостигнато, недоволен си от очите си, пък си недоволен и от ръцете си, недоволен си и от краката си. Питам: как може да бъде доволен човек? Вие искате да бъдете доволни, да бъдете щастливи. Кой е законът на щастieto? Кога може да бъде човек щастлив? Искате сега да го измислите. Че как да не знаехте досега? Нали от много години живеете на Земята? Да вземем простия пример: кой е законът на моето движение, или кой е законът на щастieto в моето ходене? Като ходя, във всеки момент мога да пазя равновесие – не се навеждам нито вляво, нито вдясно, нито назад, нито напред. Ако на всяка стъпка падам и ставам, какво е това ходене? Ако с всяко подвижване човек падаше и си удряше главата, можеше ли да има някакво щастие? Главата му щеше да бъде превързана с хиляди бинтове и той щеше да бъде нещастен. Като вървиш така: пристъпваш право и можеш да разглеждаш навсякъде, то е щастие.

Извеждам закона: в живота трябва да се пази равновесието на движението, на разумното движение. Във всяка една посока, в която ти се движиш, трябва да има равновесие. Да стъпва сигурно, без да изгубва своето равновесие, то е щастieto на човека. Щом изгубваш своето равновесие, иде нещастieto. Всичките нещастия идат от изгубването на това вътрешно равновесие в живота. Изгубваш равновесието на своя ум, изгубваш равновесието на своето сърце, изгубваш

равновесието на своята воля или изгубваш равновесието на целия си организъм, на ония трептения, които съществуват – ето един повод за всички несгоди и нещастия. Нещастията могат да бъдат от разни категории, малки и големи. Първото нещо е: трябва да пазите вътрешното равновесие. Има физическо равновесие на движенията, има духовно равновесие на чувствата – да са уравновесени те, да не падаш при всяко едно чувство, а има и равновесие на човешките мисли. Това е общ закон, който е много верен. Трябва да се пази равновесие в човека. То е пътят, по който се постига щастие.

Каква беше вашата тема? (– *Право и безправие.*) Четете, да видим как сте я развили. (*Един брат прочита своята тема.*) Имат ли право хората да турят птиците в кафез? Бог им е направил един кафез голям, толкова удобен, а ти направиш едно малко кафезче, туриш в него птичето, сипеш му вода и храна и мислиш, че това птиче е щастливо вътре в твоето кафезче. Сега казвате: „Дадено е право“. Как ви е дадено? И откъде трябва да се вземе? Как бихте направили краката си щастливи? Или как бихте направили вашите ръце щастливи? Щастливи за един ден? Щастие значи да бръкнеш във водата и тази вода да не е нито много студена, нито много топла; като бръкнеш, да ти е приятно на ръката. После, като работиш, по никой начин да не си удриш ръката, да не почувства тя болка. Целия ден да правиш ръката си щастлива, доволна, да не чувства болка. Като направиш някакво движение, да ти е приятно на ръката.

Искате да бъдете щастливи, но трябва да започнете поне за един ден да правите ръцете си щастливи, краката си щастливи. Да започнете с ръцете. Целия ден да няма никакъв протест на ръцете ви. Да няма и най-малкото грубо докосване до ръката ви, да не протестира тя, да не каже: „Неприятно ми е“. Значи, ръката ти да бъде доволна от твоите постъпки. Ако вашите ръце протестира, ако вашата глава протестира, ако всичко във вас протестира, как можете да бъдете щастливи? Сърцето ви протестира, казва: „Много ми е тежко“ и вие започвате да търсите причината някъде. Кой е виновен? – „Стяга ме нещо в главата.“ Кой е виновен? Че ви стяга нещо, то е хубаво. – „Страдаме.“ Кой е причина за страданието? Понякога хората, като се обичат, казват: „Много те харесвам, дай да те целуна“. Някой позволява да го целунат, но онзи, който по-

сегне, целува външната обвивка на окото му. Ако десет души ти целунат така окото, какво ще стане? Ще се повредят очите ти, нищо повече.

Често в живота вие искате неща, които не са разумни. Искате щастие там, където то никак не може да съществува. Докато двете гълъбчета си гугукат, вие сте щастливи. Щом престанат да си гугукат вашите очи, нещастieto ви дойде. Дотогава, докогато сърцето ви бие нормално – със седемдесет и два удара, има гугукане. Щом престане туй гугукане, веднага нещастieto ще дойде. Дотогава, докогато краката ви се движат нормално, те си гугукат, а вие сте щастливи. Щом те престанат да се движат, веднага щастieto изчезва. Щом в тялото, в което живеем, се спре нормалната дейност, която природата е вложила, нещастията започват. Затова, първо, вие трябва да започнете да изучавате вашето тяло и правата на вашите удове. Вашите крака имат права. Големият пръст на крака ви има право. Палецът на ръката ви има право, показалецът има право, средният пръст има право, безименният пръст има право, малкият пръст – също, а и дланта има право. Вие трябва да знаете да раздавате правото на вашата ръка, но не знаете. Започвате да търсите правото и решавате кой има право. Вие трябва да раздавате правото на всекиго.

Всички хора живеят в безправие, а търсят правото. Според мене право е да знаеш във всеки момент да отдадеш правото на своята мисъл. Какво изисква мисълта? Да отдадеш правото на всички свои чувства и да отдадеш правото на всички свои постъпки. При това положение ти ще кажеш: „Човек трябва да стане роб на живота“. Кои хора са роби? Робството от какво произтича? От самия човек. Робството е един вътрешен процес, то не е външен процес. Като казвате, че има робство, ще определите това робство вътрешен процес ли е на живота, или външен. Ако е външен процес, значи действат условията; ако е вътрешен процес, това са възможностите. Освен това робството разумен процес ли е, или не е разумен? Дали робството е условно, разбираме отвън; дали е възможно, разбираме отвътре. Можем да разберем и дали е разумно робството. Три начина за робство има. Ако робството е условно, то иде отвън; ако е възможно, иде отвътре; ако е разумно, тогава иде разумен живот.

Питам: откъде иде робството? Отвън иде. Едно животно само ли се ограничава, или вие го ограничавате? Волът, който е вързан с юлара за яслите, сам ли се е вързал? Не, човек го е вързал. Той не знае защо, но постоянно седи вързан, така минават десет-петнайсет години. Господарят го държи там, на яслите, туря му слама и му казва: „Тук ще ядеш и ще учиш“. Двайсет години като живее в обора един вол, какво научава? Вие нали четете някой път книги за щастието, за това как да бъдете щастливи? Има такива книги, в които се разправя как трябва да бъдат воловете в обора, яслите какви трябва да бъдат, гемове какви трябва да бъдат, храната каква трябва да бъде. Каквато и храна да дадете на един вол, вие не можете да го направите щастлив. Понякога и аз съм чел книги за щастието.

Едно дете, което драска безразборно, като слага разни линии на разни посоки, може ли да стане велик художник, да се прослави в света? Може ли да каже: „Аз научих вече закона на щастието, мога да стана художник“? С тия разхвърляни криви линии то разчита, че ще стане художник. Възможно ли е? Колкото е възможно това дете, с драскулките, да стане художник, толкова е възможно и сегашните хора да станат щастливи – няма ни сянка на разумност в това. Щастието е закон да знаеш да поставяш всяко нещо на неговото място. Или щастието е закон, при който абсолютно не се позволява да ограничаваш никого. Ще оставиш всички живи същества свободни, всяко да се движи в своя си път. Ни най-малко да не ограничаваш никого, но и да не му създаваш нов път. Щом започнеш да му създаваш нови пътища, започват положения каквито сега имате.

На някой човек му се поврежда окото и веднага му правят друго око. Извадят неговото живо око, неговото гълъбче, което знаеше да гугука, и му сложат друго, изкуствено гълъбче. Той може ли с това второто, изкуственото гълъбче, да вижда? Колко изкуствени гълъбчета имате турени вие? Аз, като срещам сега хората, различавам изкуствените им гълъбчета. Гледам, някой на физическото поле едно гълъбче няма, едно в духовния свят няма и едно в умствения свят няма. Три гълъбчета обаче има, то е пак хубаво. Някъде виждам само две гълъбчета – в духовния свят и в умствения свят. И този човек, който е без гълъбчета, иска да бъде щастлив! Може ли един

човек без ръце художник да стане? Може ли без очи астроном да стане? Не може по никакъв начин. За да стане астроном, на него му трябва да има очи, за да стане художник, му трябва да има ръце, за да стане певец, уста му трябва. Вие виждали ли сте някой певец без уста? Пита някой защо му е дадена уста. За да бъде певец. Като говори човек, то е пеене. То е пост в света, затова се допуска пеенето. Всички хора са предназначени да пеят. Не да говорите, но ще се научите да пеете. Говорят, това е най-хубавата музика, която съществува в света.

Някои от вас се въодушевяват да пеят. От какво се въодушевявате? Хубаво е това, аз виждам добрата страна, но ето как представям вашия идеал. Един циганин, който бил малко цигулар, отишъл да слуша един съвременен модерен оркестър. Наблюдавал ги как свирят и намерил, че всичките инструменти са много мъчни. Като гледал един как бие тъпана, казал: „Тъпан и аз бих могъл да бия“. Но тъпанът не е музика. Тъпанът от време на време се явява. Той е като капелмайстор, дава тон на целия оркестър, но с един тъпан оркестър не става. Ако мислиш само да биеш отгоре на тъпана, тази работа не става. Вие били ли сте на мястото на един капелмайстор, който ръководи оркестър, да видите каква трудна работа е това? На вас ви се вижда лесно: та той дава само такт. Мислите, че е лесна работа, че всеки може да бъде капелмайстор. Да си капелмайстор, то е един вътрешен процес. Най-първо, съзнанието на капелмайстора е будно на физическото поле – в движенията на ръката, след това съзнанието му е будно в неговото ухо – той чува всичките тонове, после – разбира всичките инструменти, после – разбира партитурата, която се свири, и знае как да се поправят всички погрешки. Всички тия хора в оркестъра свирят и той ги направлява.

Казвам: ако вие, капелмайсторът на вашия живот, не разбирате нуждите на тия свирци, какъв капелмайстор сте? Седите и просто размахвате ръката си безразборно. Някой казва: „Аз имам воля“. Волята е капелмайстор. Ти, най-първо, не знаеш какъв такт да дадеш. Свириш една бърза песен, с такт 2/4 – марш е тя, пък ти подаваш бавен такт. Понякога слушам как се разправят за музикалните тактове. Според мене 2/4 е такт на противоречие, усилен такт чрез бързане. Две е закон на бързане, бързаш я тази работа. Щом имаш две, трябва да знаеш, че ако не вървиш бързо, работата не става, ще се вдигне ня-

кой скандал. Когато някой направи едно престъпление, една погрешка, той винаги разрешава въпроса с такта две: бяга по права линия, търси гората. Щом търси гората, то е тактът две. Ще кажете, че този е престъпник. Но той е музикант, който дава такт две, научава какво нещо е в деятелност тактът две. Нему трепери сърцето, като гледа гората, казва: „Това е моето спасение“. Той е капелмайсторът, който дава този такт. Тази музика може да се изпълни, да се постигне само при такт две.

На ваш език да го кажа: една мисъл се постига с какво? С ума. Едно желание се постига със сърцето. Една постъпка се постига с волята. Ти не можеш да извършиш едно добро, ако твоята воля е слаба. Ти не можеш да постигнеш едно желание, ако сърцето ти е слабо. Ти не можеш да постигнеш една своя мисъл, ако умът ти е слаб. Ето аз какво разбирам под думата *слабост*, то е следното: умът ти не трябва да бъде болен, сърцето ти не трябва да бъде болно и волята ти не трябва да бъде болна. Това трябва да изключиш от себе си. Казваш: „Малко е разстроен умът ми“ или: „Малко е разстроено сърцето ми“, или: „Малко е разстроена волята ми“. Ти и това никога не трябва да допускаш, защото то е един неестествен закон. Бог е създал нещата да са здрави: умът да е здрав, сърцето да е здраво и волята да е здрава. Ако твоят ум е болен, причината си ти. Ако твоето сърце е болно, причината си ти. Ако твоята воля е болна, причината си ти. Тия препятствия веднага трябва да ги премахнеш.

Често съвременните хора са много доверчиви и като им каже някой нещо, вярват. Например някои вярват, че като си намажат очите с някаква течност, могат да станат щастливи. Аз не зная с какво мажете вие очите си. Сутрин, като станете, нали ги мажете с вода, и то по възможност с най-хубавата вода? Да се миете, то е хубаво, то е намясто, но ако в тази вода започнете да туряте разни други течности, вие ще повредите очите си. Единственото нещо, с което можете да мажете очите си, е чистата вода. Дотолкова, доколкото водата е чиста, мазането е добро. Има една вода, която е пълна с животворен магнетизъм, тя е чиста. Като си намажеш с нея лицето, очите, веднага се усещаш освежен.

И в ума е същият закон: никога не влагайте в ума си една изкуствена мисъл. Никога не влагайте в сърцето си едно изкуствено желание и никога не влагайте във волята си, или в

тялото си, една изкуствена постъпка. Нали знаете: както вървите и ви влезе някоя малка шушулка, нещо микроскопическо в окото, то веднага започва да ви смъди. Някой път минава време, докато излезе онази малка шушулка. Природата не търпи неорганизираните неща. Влезе някоя малка шушулка във вашето сърце – безпокои ви. Влезе някоя шушулка в ума ви – безпокои ви. Влезе някоя шушулка във волята ви, пак ви безпокои. Всяко безпокойство показва, че нещо чуждо е влязло във вас. Изхвърлете това малкото нещо навън, то е непотребно. Това е законът на самовъзпитанието на ума сега.

Ти не можеш да бъдеш свободен, ако не зачиташ свободата на другите хора. Ти не можеш да бъдеш добър човек, ако не зачиташ доброто на другите хора. Ти не можеш да бъдеш благороден, ако не зачиташ постъпките на другите хора. Направил някой нещо хубаво – ако не цениш постъпката му, не можеш да бъдеш благороден. В природата съществува едно единство. Всичко, което става в природата, то е за всички. Не мисли, че ти си отделен от другите. Някой прави нещо добро – и ти вземаш участие. Следователно радвай се на който и да е човек, когато е направил едно добро дело. Някой прави добро някъде, но то е общо за всички. Когато говоря за музиката, аз разбирам, че тя е обща за цялото човечество, за всички разумни същества. Разбирам, че човек, за да пее, трябва да бъде разумен. Разумен човек пее. Разумен човек може да мисли, разумен човек може да чувства. Аз разбирам нещата строго определени. Под думите *трябва да мислиш* разбирам, че само разумен човек може да мисли, само добър човек може да мисли.

Вие искате да бъдете щастливи в света. Само по закона на доброто човек може да бъде щастлив. Само по закона на злото човек може да бъде нещастен. Това са двата пътя. Ако търсиш пътя на твоето нещастие, влез в закона на злото и ще имаш нещастия колкото искаш. Ако търсиш пътя на твоето щастие, влез в закона на доброто. Първият надпис, който ще видиш, като влезеш в живота, е: „Пази пътя на доброто!“. Това е правият път, в който човек стъпва: да познава само доброто. Ти не можеш да бъдеш добър, ако не обичаш баща си и майка си, които са те родили. Превеждам: ти не можеш да бъдеш добър човек, ако не обичаш Бога, Който те е пратил в света. Това е първото нещо. Ти не можеш да бъдеш добър човек, ако не

обичаш баща си и майка си. Бога, Който те е пратил в света, ако не обичаш, не можеш да бъдеш добър. Щом не си добър, щом не вървиш в този път, ти не можеш да бъдеш щастлив. Ще провериш това. Питаш: „Коя е причината на моето нещастие?“. Не обичаш баща си и майка си, затова си нещастен. – „Какво трябва да правя?“ Обикни баща си и майка си. Преведете това, което ви казвам.

Сега ни казват, че трябва да вярваме в Бога. Религията поставя закона за щастieto така: ти трябва да вярваш в Бога, за да бъдеш щастлив. Тъй се проповядва: за да бъдеш съвършен, за да добиеш всичко, което искаш, непременно този е пътът; по този път ще намериш щастieto, ще имаш постижения. Имайте предвид: ако мислите да станете щастливи, тъй че да нямате нужда от никого, то е погрешно схващане. За да бъдеш щастлив, ти трябва да бъдеш полезен на всички разумни същества. Сега си нещастен, понеже не си им полезен. Ако си им полезен, те ще те обичат. А щом тези същества те обичат, щастieto ще дойде само по себе си. Общо така седи законът. Сега вие търсите онова щастие, при което да нямате нужда от другите хора. Така вървите по съвсем друг път.

Светът е така направен – вие търсите вашето щастие. Може да бъдете щастливи. Ще обичате баща си и майка си. Казваш: „Баща ми и майка ми не бяха щастливи“. Баща ти и майка ти не са обичали своите баща и майка. – „Дядо ми и баба ми не бяха щастливи.“ И те не са обичали своите баща и майка. Ще намериш баща си и майка си, които са обичали своя баща и своята майка. Тъй разбирам аз строго определено: да обичаш баща си и майка си, които са обичали своя баща и своята майка. Които са обичали, тях ще намериш.

Като дойдете до Бога, казвате: „Бог е Любов“. Бог, в своя стремеж, в своя ум, има предвид благата на всички същества. Бог не иска хората да бъдат нещастни, това не съществува в Неговия ум. Ако съществуват нещастия, в Бога съществува идеята как да избави хората от тях, как да ги вразуми, и не с наказания, но как да им покаже пътя, по който да излязат от своето нещастие. Сега имате доста време да мислите върху това. Вие можете да ме разберете. Казвате: „Разбрахме пътя“. Като слушам някой, който пее, за да го разбере, аз всякога се опитвам да пея. Според мене, ако мога да пея това, което той пее, разбрал съм го. Ако мога да пея като него, разбрал съм го;

ако не мога да пея като него, не съм го разбрал. Втори път пак го слушам, пак се опитвам. Започна ли да пея като него и мога ли да пея като него, разбрал съм го. Щом двама можете да пеете в хармония, вие сте се разбрали. Щом не можете да пеете в хармония, не сте се разбрали. Това е много проста работа. Не е много проста работа, сложна е, но разбрана.

Някой казва: „Аз ви разбрах, но мисля, че вашата мисъл не е толкова разбираема“. Разбрал ме той, но мисълта ми не била толкова разбираема! Според мене всяка мисъл, която носи щастие, е разбрана мисъл. Всяко желание, което носи щастие, е разбрано желание. Всяка постъпка, която носи щастие, е разбрана постъпка. Всяка мисъл, която носи щастие, е добра мисъл, тя върви по правия път. Всяко желание, което носи щастие, е добро желание. Тъй строго определено разбирам аз нещата.

Казвам: има три вероятности. На какво са равни те? Първата вероятност е да обичаш Бога, втората вероятност е да обичаш ближния си и третата вероятност е да обичаш себе си. Всички търсите философски книги, които да ви докажат, че съществува някакъв Господ някъде. Мислите ли, че този Господ, който ви го доказват, че съществува, е някакъв Господ? Когато някой ми доказва, че съществува някакъв Господ, аз седя и слушам и понякога се поусмивам. Когато някой ми доказва, че има Господ, то е все същото като да дойде някой и да ми доказва, да ме убеждава, че аз съществувам, че аз живея, че не съм илюзия. Той ми доказва, иска да ме убеди, че аз съществувам. Кой досега е убедил някого, че съществува? Не си ти първият човек, който доказва дали аз съществувам, или не. Може ли някой отвън да ти докаже, че ти съществуваш, да те убеди? То е невъзможно. Тази идея – да се докаже, че Господ съществува – е една глупава идея.

Казва някой: „Докажи ми, че има Господ“. Аз му казвам: „Ти ми докажи, че аз съществувам“. Щом дойде въпросът за Господа – дали Той съществува, аз искам да ми докажат хората дали аз съществувам. Ако съществувам – съществувам, ако не съществувам – не съществувам, нищо повече, предрешен е въпросът. Не искам да ми доказваш дали съществувам. Ако съществувам, аз го зная, ако не съществувам, пак го зная. Но аз изключвам да ми доказва някой, че съществувам. Това, че аз не съществувам, е твоя идея. Ти мислиш, че аз не съществу-

вам, но аз мисля, че съществувам, нищо повече. Твое право е да мислиш, че не съществувам, то е възможно за тебе. За тебе е възможно аз да не съществувам, понеже това е една идея в твоя ум. Моят образ не е влязъл в твоята глава, възможно е за тебе да не съществувам. Но аз зная, на сто и един процента зная, че съществувам. Нищо в света не може да ме убеди в противното. В момента, в който се убедя, че не съществувам, аз ще изчезна веднага.

Хората умират по единствената причина, че вярват, че не съществуват. В момента, в който престанат да вярват, че съществуват, те умират. Вие сте нещастни по единствената причина, че вярвате, че сте нещастни. Допуснали сте тази мисъл. Вие сте родени щастливи – как допуснахте, че сте нещастни! Вие вървите по обратен път: изкарвате щастие от нещастие. Право е. Но аз изкарвам нещастие от щастие. Щастие не изтича от нещастие, но нещастие излиза от щастие. Ти си щастлив. Като се убедиш, че си нещастен, ти ставаш нещастен, нищо повече. Изменете сега вашата мисъл, начина, по който мислите. Дръжте се за положителното в света. Ако мене ме попитат съществува ли Господ, аз ще кажа: „Аз съществувам, съществува и Господ. Ако аз изчезна, ще изчезне и Господ“. То е най-силната аргументация за вас. Но и този въпрос – дали вие съществувате, не го разисквам. Че сега вие не съществувате ли?

Право и безправие, те са закони. Тогава казвам: щом допускам любовта, аз съм в закона на правото, щом изключвам любовта, аз съм в закона на безправие. Това е новото положение: щом допускам любовта, аз съм в закона на правото; щом изключвам любовта, аз съм в закона на безправие. За мене законът на правото е закон на любовта, законът на безправие е закон на безлюбието. За мене е така. Моето право е това. Ако вие го поставите така за вас, това е новата основа на живота. Правото е закон на любовта. Законът на любовта е, че всичко в света е възможност за твоето щастие. Но не вземайте вие щастие за нещо материално. Вие искате да бъдете щастливи, като турите една дреха на гърба си или като се обуете. Щастие не е в дрехата, която обличаш. Вие имате такива примери. Ти някой път мислиш, че имаш един приятел, който те обича, радваш се. На своята мисъл, че някой те обича, се радваш. Питам сега: какво ти е дал този човек? Радва те

мисълта, че той те обича. Това, което те радва, е любовта. В момента, в който ти се разколебаеш в мисълта, че той те обича, веднага ти става тежко. Дотогава, докогато ние схващаме, че има Един, Който ни обича, то е Любовта на Бога. Това е вън от материалния свят. Това е потвърждение на онази мисъл, че има някой, който ни обича. В момента, в който помислиш, че те обичат, усещаш въодушевление, разположение. В момента, в който се поколебаеш в това, наставка един вътрешен мрак.

Законът на щастието в какво седи първо? Щастието не се създава от дрехите. Дрехите са един резултат от щастието. Хората носят хубави дрехи, когато са щастливи. Само нещастните хора носят грозни дрехи. Никога един нещастен човек не може да носи царска дреха, то е невъзможно. Хубавите работи в света произтичат от закона на щастието. Щастието е външен израз на онази безконечна любов, която съществува в света. Щастието е външен израз на любовта. Зад дрехите, зад хубавите работи, които имаме, седи щастието, което ние търсим. Щастието седи в това: мислиш, че има някой, който те обича. Сега във вашия ум седи мисълта къде да го намерите. Ако искате да намерите онзи, който ви обича, вие се лъжете; то е друго заблуждение. Никога не търси онзи, който те обича. Ако го намериш, ти ще бъдеш нещастен. Ти ще бъдеш като онзи просяк, който имал идеята, че богатите хора са много щедри. Поискал той да му покажат най-богатия американец. Показали му го и просякът си казал: „Намерих вече източник“. Мислил, че като иде при богатия, той ще му даде всичко, от каквото се нуждаел. Тръгнал просякът подир него, започнал да му мърмори. Богатият извадил един долар, дал му го и казал: „Вземи този долар и да не ме безпокоиш втори път“. Та и вие ако тръгнете подир щастието, то ще ви даде един долар, за да не го безпокоите. Ще ви каже: „Вземи този долар и да не ме безпокоиш повече“. Там е всичкото заблуждение, че хората търсят щастието и искат да изкрънкат нещо от него. То е голямо заблуждение. Щастието носи всичките блага. Но всичките блага са за онзи, който е достоен, който обича, който разбира своя ум и своето сърце. Който не разбира, на него щастието ще даде долара и ще каже: „Да не ме безпокоиш повече!“. Затова казвам: не безпокойте вашия ум с щастието, не безпокойте вашето сърце с щастието и не безпокойте вашата воля с щастието.

Сега искам от тази лекция да си извадите едно резюме. Всеки един от вас да извади каквото е разбрал и каквото може да приложи: какво е разбрал и какво може да приложи в своя ум, какво може да приложи в своето сърце, какво може да приложи в своята воля и какво е разбрал в своята душа. Като видите щастието, не вие да вървите подир него, но то да ви повика. Когато щастието ви повика, да знаете, че вие вече говорите на един разбран език. Щом вие го търсите, а то не ви вика, не се заблуждавайте. Търсете онова щастие, което да се спре при вас, то да ви повика. Как ще ви повика щастието? С ръка ли ще ви повика, или с един пръст? Щом ви повика с показалеца си, не отивайте там, пазете се от това щастие. Щастието по този начин не вика. Ако ви повика с ръка, като свива пръстите си навътре, и това не е пътят на щастието – това е пътят на нещастieto. (*Учителя показва: дланта му е обърната нагоре и свива пръстите си навътре към нея няколко пъти поред.*) Предупреждавам ви: пазете се от тези, които ви викат по този начин.

Трябва да имате ясна представа за същественото в живота, което сега можете да приложите. Не само в един момент, но в много моменти, постоянно трябва да прилагате, понеже има много мъчности, много работи от миналото, които вие трябва да преобразите. Имаме една грамадна работа, която трябва да свършим. И ако не можем да свършим тази работа, не можем да се приближим при онова, което търсим в света.

Пътят на Истината е достъпен за любящите.

20. лекция, 8 март 1940 г., София, Изгрев

ЖИЛИЩЕ ЩЕ НАПРАВИМ

Аз ще свържа моята беседа с думите на Христа: „Ако думите Ми пребъдат във вас и ако вие пребъдете в Мене, Аз и Отец Ми ще дойдем и ще направим жилище във вас и Аз ще ви се изявя“.

Хиляди години се изискват, за да се проясни човешкото съзнание. Ако милиони години седи някое житно зърно в някой златен хамбар, какво ще придобие? Само едно налягане ще има върху него, хиляди други зърна ще го натискат. Каква история ще има това житно зърно, като излезе из хамбара? То ще бъде чисто, няма да има никакво петно, но няма да има и никаква опитност, никакво познание за живота. Мнозина от хората съжеляват, че са излезли из Божествения хамбар, и се разкайват, че са големи нещастници. Това е най-голямото неразбиране на онази велика истина на живота. Велико благо е да излезе човек от Бога и да се върне у Бога – само тогава ще разбере смисъла на живота. Някой път има опасност: покривът на хамбара, в който е турено това житно зърно, може да се повреди и тогава да влезе вода, която да го развали. Зрънцето ще започне да гние, но с това гниене нищо не се постига, защото то не може да израсте и не може плод да даде.

Някой път казвате: „Трябва да страдаме“. Ако страдаш намясто, то е едно благословение, но ако страдаш за вятъра, който духа, нищо няма да се ползваш. Вятърът духа и ти се свиваш, защото духа. Прах има навън, вятърът си знае работата. Като дойде, той казва на прашинките: „Какво седите тук? Идете из въздуха нагоре!“. Щедър е, на разходка ги взима, носи ги из въздуха. Ние седим и критикуваме: как така той ще носи този прах, да ни напращи очите! Когато вятърът духа, вие не трябва да бъдете в ниското, но трябва да се качите нависоко и отгоре да гледате какво прави. Понеже вие изследвате какво прави той горе, а се намирате долу, затова не можете да разберете неговата работа.

Интересни са съвременните хора, цялото човечество е интересно, науката също. Вземете например такива сухи науки, като математиката и геометрията – в тях има много живот,

но трябва с игла да чоплиш. Ще намериш само числа, числа, отношения, точки, запетаи, кавички; триъгълници ще намериш, ъгли ще намериш, какво ли не. Но на всичко това разяснение му трябва. Такава суха наука е и страданието. Че то е математическа наука! По-суха наука надали има: да проповядваш хубостта на страданието. Кой може да ви убеди, че непременно трябва да страдате? Вече хиляди години се проповядва на хората тази наука, но те не вярват, казват: „Не я искаме“. Трудна е математиката, но е една необходимост. Трудна е геометрията, но е една необходимост. Трудни са числата, но са една необходимост. Мъчно се добива храната, но и тя е една необходимост за човека.

При сегашните условия има нещо съществено, което хората трябва да научат. Религиозните искат всички хора да бъдат религиозни. Щеше да бъде голямо нещастие, ако всички хора бяха религиозни. Учените искат всички хора да бъдат учени. Щеше да бъде голямо нещастие, ако всички хора бяха учени. Музикантите искат всички хора да бъдат музиканти. Щеше да бъде голямо нещастие, ако всички хора бяха музиканти. Ето какво сравнение може да се направи. Представете си, че човек навсякъде по тялото си имаше очи, че те заемаха първото място – по ръцете му, по краката му, навсякъде само очи. Какво бихте добили тогава, кажете ми? Какъв щеше да бъде вашият живот? Ако това беше разумно, Бог би го направил така. Но Бог, след като направи всичките Свои изчисления, след като проучи, каза, че очите трябва да заемат много малко местенце на главата. Само два прозореца трябва да има човек, не трябва да има много прозорци.

Когато строим къщите си, ние правим прозорците много малки. Така цял един въпрос става, че светлината не може да влезе през тях. Прозорците на нашите къщи не са големи, не са направени хубаво, много малко светлина влиза в стаята. Окото е направено много добре. Онези, които изучават оптически очите, казват, че те нямат дефект. Няма по-съвършен орган от човешкото око. Но окото още не е изучено. Каква тайна се крие в него, съвременните оптици и учени не са открили. Малкото светлина, която приемат очите, така се превръща, че осветява цялото тяло. Тази светлина, като излезе навън, осветява целия свят. Всеки човек приема светлината. Светлината, която човек приема, осветява света. Вашите

прозорци могат ли да направят това, което очите правят? Не могат. Има един ум, който прилича на нашите обикновени прозорци. Има и един Божествен ум, който прилича на Божествените очи, които имаме. Има и едно обикновено сърце, което прилича на нашите обикновени прозорци, топлината в него влиза и излиза. Има и едно пламтящо Божествено сърце, което носи живот в себе си.

Искам сега да ви проповядвам да напуснете вашия човешки ум. Досега сте му били слуги, не се цанете повече при него. Като дойде Димитровден*, освободете се от него и се цанете при Божествения си ум, при Божественото във вас. Съвременните хора говорят за свобода. Ние говорим за свобода. Свободата не може да дойде извън Божественото. Христос казва: „Аз и Отец Ми ще дойдем и ще направим жилище“. Когато това стане, свободата ще дойде. Ако те дойдат, ти ще бъдеш свободен. Където е Бог, там е свободата. Където е Духът Божи, там е свободата. В свободата четири неща трябва да спазваме. Ние, съвременните хора, отричаме Бога – и отвън, и отвътре Го отричаме. Говорим за Духа, но и за него нищо не знаем. За душата учените считат, че е сбор от някакви функции. Казват, че и духът е сбор на някакви сили. И духа не схващате правилно, много механично го схващате. Казвате за някого: „Има дух, значи силен човек е, може да направи нещо“.

Когато Писанието казва, че човек е направен по образ и подобие на Бога, аз разбирам, че човек носи в себе си Божествения Дух и Божествената Душа – това наричам „образ и подобие на Бога“. По дух и по душа човек е подобен на Бога. Щом нямаш дух и душа, ти не си подобен на Бога. Тогава ти си подобен на животните, понеже животните са създадени със Словото на Бога. Казал Бог: „Да прораснат растенията и да станат животните“. И всичко тъй станало. Ако нямаш дух и душа, тогава ти си от друг свят и следователно, като си от друг свят, не може да очакваш привилегиите на Божествения свят. Вие искате, като се молите на Бога, нещо да ви се даде. На какво основание? Ако някой е български гражданин, на какво

* Като дойде Димитровден – в народната традиция с идването на празника Димитровден (на 26 октомври) завършва периодът, за който се наемат сезонните работници като говедари, овчари, ратаи. Започва и спазаряването на работници за следващата година.

основание ще изисква права като българин? Ходил човекът на бойното поле, хиляди жертви дал за своето отечество, затова има права, казва: „Аз съм се жертвал за този народ. Искam част от това, което съм дал, да ми се даде“.

Ние, съвременните хора, искаме свобода. Но ние какво сме направили за Бога? Вярваме, че има един Господ. Много хубаво, че вярваме, даже отлично, без това щеше да бъде още по-лошо. Среща един богаташ своя слуга и му казва: „Иване, знаеш, че имаш да ми даваш“. (Ще ме извините, ако има тук някой Иван.) Казва слугата: „Спомням си, господарю, че имам да ти давам“. – „Няма ли да ми платиш?“ – „Ще ти платя, но още нямам пари.“ – „Че кога ще имаш пари?“ – „Когато ме обикнеш.“ – „Кога ще платиш?“ – „В който ден ме обикнеш, ще ти платя с лихвите. Докато не ме обичаш, ще отлагам тази работа.“ Аз прилагам сега закона обратно: Бог е онзи Иван, който има да ви дава, а вие сте господарят, защото на Земята вие играете роля на господар. Казвате на Господа: „Трябва да ми дадеш! Кога ще ми дадеш това, което съм ти дал?“. Господ казва: „Когато Ме обичаш, всичко ще ти дам“.

Сега да ви представя нещата другояче. Тази работа – слугата и господарят – е много проста. Ще ви дам същия пример, но за баща и син. Синът никога не може да има благата на баща си, ако не го обича. Аз говоря за една любов не само в един-единствен образ. Аз говоря за една любов, която носи в себе си сила да създава. Аз говоря за една любов, която носи онзи свещен пламък на живота. Аз говоря за една любов, която носи свещената светлина на живота. Чудни сте вие! Аз съм правил опити, не искам да ви залъгвам, на мнозина съм казвал, че съм правил опити, но сега не ги правя. При мене са идвали някои хора или пък са ме срещали на пътя – просят. Аз не нося пари в джоба си. Не нося пари по единствената причина, че някой може да бръкне в джоба ми, пък не обичам да ми бъркат в джоба. Искam джобовете ми да са празни и като бръкне някой, да не намери нищо. То е едно мое вътрешно разбиране. Мнозина са ми казвали, че не става тъй, че трябва да нося нещо в джобовете си, че „няма все да ти дават хората, трябва да имаш пет-десет лева, да си самостоятелен“. Какво има да бъде самостоятелен! Ако имам пари в банката, все ще мисля за банката. Като дам някому пари назаем, ще мисля дали ще ми ги върне. Безпокойство – само затова ни давам, ни вземам.

Но да дойдем до въпроса. Среща ме някой, иска пари от мене. Казвам му, че нямам и пет пари. Той казва: „Не ми говориш истината“. Повтарям, че нямам. Той продължава: „Трябва ми един хляб“. – „Бръкни в джоба си.“ – „Празен е.“ – „Бръкни в джоба си, имаш пет лева!“ Бръкне най-после в джоба си – намери пет лева. Казвам му: „Защо не ми говориш истината?“. Дойде друг, иска петдесет лева от мене. На този жена му била болна, казва ми: „Нямаш ли в джоба си?“. – „Нямам.“ Той казва: „И аз нямам“. Казвам: „Ти имаш пари в джоба си, не ми казваш истината. Аз съм по-сиромаш от тебе. Бръкни, имаш петдесет лева на дъното на джоба си, не си ги напилал“. Казва: „Десет пъти бърках“, но все пак бръква и изважда петдесетте лева. – „Забравил си, не си пипал джоба си както трябва.“ Срещам онзи с петте лева втори път и той пак казва: „Сериозна е работата. Нямам нито пет пари.“ – „В кой джоб бръкна миналия път?“ – „В десния.“ – „Бръкни сега в левия, двайсет лева имаш вътре.“ – „Бръкнах десет пъти.“ – „Бръкни!“ Бърка и изважда двайсет лева. – „Не си ги видял, стават такива работи. Пръстите ти не са така чувствителни.“ Той казва: „Ти защо не ми даде?“. – „Че какво ще ти дам? Аз съм по-сиромаш от тебе. Ти ми дай половината сега.“

Аз не искам да вярвате в това, давам ви го като един анекдот. Някой ще каже: „Я направи същото пред нас“. Няма какво да го правя сега. В джобовете ви има пари, все в някое къшкенце са останали. Доста джобове имате, горни и долни, все са останали някъде пет или десет лева. Тия работи стават с малки суми – до сто, двеста, петстотин лева. До сто лева лесно става, от сто нагоре много мъчно става. Някой път и с мене се е случвала подобна работа. Вървя по пътя и искам да се кача на някой трамвай или автомобил, но нямам пари. Аз имам едно верую: щом нямам пари, не роптая, но казвам: „Много хубаво! Ще направя една разходка“. Радвам се, че нямам пари – ще ходя. Като посегна да бръкна в джоба си, гледам, за трамвай пари имам. Тъй като обичам джобът ми да е празен, извадя ги навън, кача се на трамвая. Ще кажете, забравил съм, че в джоба ми са останали три-четири лева.

Аз ви говоря за един свят реален. Аз ви говоря за неща, които стават в духовния и в Божествения свят. В Божествения свят няма недоимък, няма сиромашия. Христос по същия закон правеше своите чудеса: пет хляба взе и с тях нахрани

пет хиляди души. Всичките противоречия са на физическото поле. Понеже ние правим аналогии по нашата земна логика, понеже на Земята сме сиромаси, понеже тук нямаме, затова мислим, че и в невидимия свят законът е същият. Казвам: всички тия чудеса, които искате да направите в света, не могат да станат, ако вие не съзнавате вашия дух, ако вие не съзнавате вашата душа, ако вие не съзнавате вашия ум, вашето сърце и вашата воля. Когато имате това съзнание на сто и един процента, тогава тия работи могат да станат. Казва Христос: „Дето са двама или трима, събрани в Мое име, каквото попросят в Мое име, ще им бъде. Каквото вържете на небето, ще бъде вързано и на земята; и каквото вържете на земята, ще бъде вързано и на небето“.

Силата на човека в какво седи? Силата на човека седи в неговата любов, която най-първо трябва да се прояви в неговото сърце. Любовта трябва да прояви своя свещен пламък. Пламенно сърце трябва да има човек. Този свещен пламък е едно отражение на човешката душа, на Божествения образ. Душата е огнището, а горивото е животът, който на това огнище се проявява. Казвам: при сегашните условия, при мъчнотиите, в които се намирате, страдания имате, които са свойствени на вашето тяло, страдания имате, които са свойствени на вашето сърце, и страдания имате, които са свойствени на вашия ум. Страданията във вашето тяло можете да премахнете само чрез сила, страданията във вашето сърце можете да премахнете само в свещения пламък, страданията и негодите във вашия ум можете да премахнете със светлина. Мнозина искат да премахнат болестите си чрез светлината. Не, причината е горе, в човешкия ум, и тя се премахва. Причината няма да се премахне, но онзи принцип на Божествената мъдрост трябва да дойде. Ти ще влезеш в съгласие с този принцип на Мъдростта. Човек, който иска да мисли правилно, никога не трябва да допуска противоречия в ума си, не трябва да мисли, че Бог, като е създал света, е допуснал някаква аномалия. Аномалиите, които съществуват в живота, са вметнатите творения на съвременното човечество. Човек е вметнал много работи в природата, които имат изглед на Божественото, и те са, които причиняват всичките страдания. Следователно тия неща трябва да се филтрират. Всичките човешки заблуждения, те са наслоявания, те са наслойки, които трябва да се

проучват. Не да изхвърлим тия наслойки, защото те са ни потребни. Онзи грънчар, който знае как да меси обикновената пръст, от която се образува калта, прави най-хубавите грънци. Това показва, че е един човек с отличен ум, че знае как да се справя с пръстта.

Казвам: от всичките онези недъзи, от всичката онази кал, която ви причинява страдания, вие може да направите най-хубавите грънци, но ще прекарате тази кал през свещения огън на вашето сърце, защото то е лаборатория. Ако вие в сърцето си не влезете като в лаборатория, да изследвате Божествения свят, никога няма да разбирате какво нещо е животът. Мнозина съм слушал да казват: „Аз имам ухаещо сърце“. Какво по-хубаво искате от ухаещото сърце? Кое е хубавото цвете? Кое то ухае или което не ухае? Щом мислиш правилно, няма по-хубаво ухане от това на сърцето. Щом мислиш криво, лошо ухане от това на сърцето няма. Следователно, ако сърцето не ухае както ти искаш, причината е горе – в твоя ум. Пък ако тази светлина я нямаш в ума си, причината е, че ти нямаш връзка със своя дух и със своята душа.

Питате какво нещо е духът. Ти искаш да хванеш духа отвън, като нещо материално. Ти си потопен в духа. Ти никога няма да имаш представа какво е духът, но той носи всичките блага. Силата, мощта, пространството, светлината, топлината, всички добродетели, тайните в разкриването на Вселената се дължат на духа; всичко в света се дължи на духа. Какво нещо е душата? Душата е това, в което всичко живее. Тя включва в себе си цялото пространство, всичките сили, всичката материя. Какво нещо е душата? Душата е това, което включва всичко в себе си, видимото и невидимото. – „Душа ли е то?“ Ако не е душа, какво е тогава? Това, което ти разбираш под душа, то не е никаква душа, то е една гайда. Ти разбираш душата като една гайда, която напълваш с въздух, после я натискаш и тя свири. Мислиш, че това е твоята душа. Това е гайдарска работа. То е кожа, одрана от някое агне. Понеже разбираш законите на въздуха, турил си една пищялка с няколко дупчици, мърдаш си пръстите по тях и хората играят около тебе.

Аз понякога разглеждам съвременните инструменти, например цигулката. Взел някой няколко дъски, съединил ги, турил четири жици, взел един лък, направен от конска опаш-

ка, и току търка по жиците. Казвате, че е цигулар. И аз съм малко такъв цигулар. Но свирили ли сте вие на цигулка така, че като има болни около вас, да станат след вашето свирене? Направете опит. Казват, че някой е певец. Аз считам за добър певец онзи, който с пеенето си примирява двама души, които се карат. Ако двамата не се примирят, той не взема тоновете вярно, не пее хубаво. Някой беден човек с музика може да получи за половин час двайсет-трийсет хиляди лева. Минава знаменитият виртуоз Паганини покрай един стар цигулар, 85-годишен, който едва търка цигулката, и гледа – копанката седи пред него празна. Паганини взема цигулката му, нагласява я и започва да свири. Събира се цяла тълпа да слуша. Като посвирил половин час, напълнила се копанката със звонкови. „Синко – казва старият цигулар, – защо не дойде малко по-рано, че да ти стана ученик? Толкова късно дойде! На осемдесет и пет години съм, как да се науча като тебе да свира? Как съм изгубил живота си! Досега само съм търкал цигулката. Виждам моето нещастие къде седи.“ Трябва ви един Паганини, за да се напълни вашата копанка.

Вие имате умове, които трябва да се напълнят със свещени мисли, но трябва да дойде един възпътен ангел, за да ви говори. Често са ме срещали и са ме питали: „Ти какво мислиш за Бога?“. Казвам: „Нищо не мисля“. – „Ами за Христа какво мислиш?“ – „Нищо не мисля.“ – „Какво? Не вярваш ли в него?“ – „В нищо не вярвам.“ Аз живея нещата, не ги вярвам. Едно време живях с вяра и главата ми побеля с вярата. С вярване гащите ми се продраха с хиляди дупки. С вяра и обувката ми се изпокъсаха. Престанах с вярата. Казва някой: „Тъй е писано“. Не зная какво е писано. Аз, рекох, поддържам един закон. Любовта е изпълнението на великия Божи закон. Вяра, в която няма любов, не е вяра. Надежда, в която няма любов, не е надежда. Следователно вяра, в която вече има любов, е мощна вяра. Аз може да направя един опит с някой от вас, който и да е. Зная, че много кандидати ще се явят, но сега няма да направя опита. Аз искам вие да страдате, за да се научите, понеже хората, които не страдат, учени хора не могат да станат. Ако искате учени хора да бъдете, трябва много да страдате. Който иска да страда, може да стане учен. Не че аз се наслаждавам, като страдате, но понеже искате да станете учени, приложете учението, станете слуги на Божествената любов.

Казвам, че ние сме събрани за три неща: да укрепне духът ви, да се разшири душата ви и да просветне умът ви. А четвъртото е да добиете сила. Веднъж една сестра, доста напреднала, издигната, като ми говореше, толкова се въодушеви, че каза: „Готова съм да се пожертвам за Господа“. Говори тя и сълзи текат от очите ѝ. Аз казвам: „Сестра, хубави са вашите сълзи“. Не казвам: „Вие не разбирате смисъла“, но тълкувам. „Вие искате, рекох, с вашите сълзи да ме убедите, че вярвате в Бога. Като плачете, от мое гледище аз считам, че си измивате очите, за да виждате по-ясно. Вие не виждате доста ясно. А за това, за което говорите, още не сте готова.“ И Христос, един от великите подвижници, като се постави на голямо изпитание, на голямо страдание, каза: „Ако е възможно, тази чаша да ме подмине“. После каза: „Не моята воля, но Твоята“. Борба имаше между човешкото и Божественото. Виждаме, че тогава каза на учениците си: „Не спете, молете се да не изпаднете в изкушение“.

Сега мнозина, които ме слушат, казват: „Аз за тази работа не искам да мисля. Учителя да му мисли“. Когато преподавам моите лекции, аз мисля, а вие трябва да учите вашите предмети. И ученикът има достойнство, и учителят има достойнство. Ученикът има достойнство, когато учи. Учителят има достойнство, когато преподава правилно онзи материал, предмета си. Той казва: „Отлична е музиката“. Не само трябва да казва, но трябва да бъде и отличен певец. Аз поддържам, че един учител по музика трябва да пее много хубаво, тоновете му да имат и сила, и съдържание, и смисъл. И като пее, птиците да млъкнат, да го слушат (това е само един израз на речта). Малко учители има в света, които могат така да пеят. Има ги, но са малко.

Вие понякога говорите на хората за оня свят. Кой от вас е ходил в оня свят? Казвате: „Тъй е казал Христос, тъй са казали пророците за оня свят“. Но пророците ходиха в оня свят, а Христос слезе от там. Казвате: „То е било привилегия за пророците, може би и за апостол Павел, изобщо за малцина“. За всеки човек, който вярва в своя дух, за всеки човек, който вярва в своята душа, за всеки човек, който вярва в своя ум, в своето сърце, в своята воля, духовният свят, Божественият свят е достъпен – вратите са отворени. „Дето са двама или трима събрани в Мое име, там съм и Аз.“ Какво разбирате под

тия думи? „Ако думите Ми пребъдват във вас и вие пребъдете в Мене, Аз и Отец Ми ще дойдем и ще направим жилище във вас.“ Ако дойдат Бог и Христос в тебе, цялото небе ще дойде, ти ще си в оня свят. Ти ще видиш смисъла на Вселената, ще видиш как живеят ангелите, как живеят напредналите души.

Сега ти седиш и мислиш какво ли ще бъде да дойде Бог в тебе; мислиш, че ще дойде в тази малка колиба. Тогава твоето понятие за Бога е като на един идолопоклонник. Трябва да се разшири душата ти. В какво отношение? В света вие искате да създадете един нов закон: да ви обичат хората. Такъв закон не е създаден. Да обичате вие, такъв закон има. Ти да възлюбиш, закон има, но в света няма закон, който казва другите тебе да обичат. Няма закон, с който да задължиш другите хора да те обичат. Тава става без закон. Всеки човек, който те обича със закон, тази любов не е вярна. Само онзи, който обича без закон, е на правата страна. Аз искам да ви кажа, че Любовта е онзи Божествен принцип, който не търпи никакъв закон. Аз мога да обичам.

„Да възлюбиш Господа.“ Ние не можем да кажем на Господа: „Господи, Ти трябва да ни обичаш“. Ще оставим този въпрос, няма да предписваме на Бога дали да ни обича, или не. Ще оставим на Неговата добра воля Той да се прояви, както намери за добре, и ще бъдем благодарни, както и да се прояви. Казваш: „Господ не ме е направил толкова даровит, дал ми е едно хилаво тяло“. „Това не ми е дал, онова не ми е дал“ – то е ропот. Цял ден ти роптаеш за нищо и никакво. Че ти е слаба вярата, Господ е виновен. Че ти е слаба надеждата, Господ е виновен. Не те обичат хората – Господ е виновен. Че в природата отвън става нещо, пак Той е виновен. Това не е любов. Аз искам да ви кажа: вие носите несметни богатства, за които още не знаете. Вие още не сте влизали във вашите архиви, да се позанимаете със себе си.

В настоящата 1940 година се занимайте с богатството, което Бог е вложил във вас. Знаете ли защо сте остарели? Аз ще ви кажа сега. Вие сте остарели, защото криво са ви обичали хората. Щом един човек ме пипне без любов, аз остарявам. Щом мисля за къщата без любов, остарявам. Щом мисля за воловете без любов, остарявам. Щом мисля за жена си без любов, остарявам. Щом мисля за децата си без любов, остарявам. Щом мисля за синовете си без любов, остарявам. Раз-

бирате ли вие това? Всички вие искате да бъдете като Бога, да имате синове и дъщери и като ги видят хората, да кажат за вас: „Какъв баща е той!“. Той Бога не познава, пък иска да стане велик баща, да народи велики синове! Аз зная какви синове ще народите, няма да говоря нищо по това. Аз не искам вие да бъдете нито майки, нито бащи. Искам да бъдете отлични синове и дъщери на Бога, да обичате вашия Баща с всичката си душа, с всичкия си ум, с всичкото си сърце, с всичката си сила. Тогава целият свят пред вас ще се измени. Вие сте в сила сами да измените вашата съдба, „ако думите Ми пребъдват във вас“. ко моите думи пребъдват във вас.

Вие искате да знаете кой съм аз. Аз съм онзи, който ви носи Божественото Слово. Аз кой съм, никога няма да узнаете. Аз съм син на Бога, който изпълнява волята Му. Уча се. Още не съм се научил. Един син на Бога, който иска да изпълни волята Му, Той да е доволен от мене. Аз съм син на Бога, Който иска да въведе Царството Божие в моята душа. Аз искам да изпълня Неговия закон. Аз съм един син на Бога, който иска да освети Неговото име, да внесе Любовта във всичката нейна красота. Като минава през мене тази Любов, да не задържам нищо за себе си. Желая и вие такива да бъдете. Тъй седи въпросът.

Може да кажете сега, че обичате Бога, но не можете да обичате хората. Тогава каква е тази любов? Бог е Цялото. Бог е, Който обича всички. Обича ги, понеже им е дал храна, вода, въздух, създал е Земята и Слънцето, звездите е създал. Освен това се е погрижил за нашите чувства, за мисловния ни свят, за всички ония блага. Всичко това Бог е създал. Използвайте тези блага, учете се. Светът е училището, в което трябва да се учите. Вие се самозаблуждавате. Ожениш се, хванеш своята жена и цял ден ѝ търсиш погрешките: не ти сготвила хубаво, не те изпрала хубаво, не знаела как да говори. Някои жени знаят как да говорят, някои не знаят. Вие научили ли сте да говорите езика на очите? Научили ли сте езика на ушите? И знаете ли езика на вашата уста? Този език сега го употребявате. Ами езика на човешкия нос, езика на човешките ръце, езика на човешките крака знаете ли? Това са все езици.

Аз мога да направя един опит. Ако вие лежите болен, само три пъти ще мина покрай вас и ще станете от леглото. Трябва да знаете как да ходите. После мога три пъти да тропна, и вие

ще станете болен. Мога три пъти да махна с ръка, и вие да станете здрав. Мога три пъти да махна с ръка, и вие да станете болен. Или мога да махна, и вие да станете богат. Както онзи богат милионер драсва три думи, казва: „Да му се дадат петдесет хиляди!“ и му се дават веднага. Този човек маха с ръка. Но за да подпише, трябва Божествената любов, този Божествен пламък, да бъде в сърцето му. Аз не искам да приемам и пет пари без любов. Пет пари да ти даде някой, но като ги приемеш, да имат ухание тия левчета. Помирисваш ги, те миршат хубаво. Държиш ги като нещо свято, защото любовта е написана там.

Вие искате да знаете каква ще бъде тази година. Тази година казва: „Само ония хора ще бъдат щастливи, ще разберат смисъла на живота, които обичат духа си. Само ония хора ще бъдат щастливи, които обичат душата си. Само ония хора ще бъдат щастливи, които обичат светлината на своя ум. Само ония хора ще бъдат щастливи, които се греят на пламъка на своето сърце, което Бог е запалил“. Искам сега свещеният огън да гори в сърцата ви, свещената светлина да блика в ума ви и свещената любов да извира. Това е потребно да стане. И свещената мъдрост – във вашия дух. Сами да бъдете носители на Божията истина, която ще ви направи свободни.

Казвам: в това положение, в което се намирате, в него ще търсите да станете велики хора в света. В това положение, най-ниското, ние да бъдем в състояние, след като направим всички други хора велики, да останем последни – велики да станем последни. Нали в света правят така: когато някой избавя хора, давеци се в морето, изважда един и го оставя на брега, после се връща и вади друг, а като извади и последния, поглежда и казва: „Има ли още някой във водата?“. Когато вече няма давеци се, човекът излиза последен от морето. Казвам: това са героите на бъдещето. Онези хора, които последни излизат от морето, след като вече няма и един давец се, когато да извадят, те са герои. Настоящата година иска такива герои. А онези, които първи излизат от морето, вие ги знаете какви герои са.

За любовта трябва да имате едно разбиране. Физическата любов дава сила, но в нея има промени. Духовната любов дава пламък, но в нея има изгаряне. Умствената любов дава светлина, но в нея има тъмнина. Трябва да влезете в любовта

на душата, там, където сянката и светлината се съединяват в едно и стават едно. „Ако думите Ми пребъдат във вас и вие пребъдете в Мене, Аз и Отец Ми ще дойдем и ще направим жилище във вас.“ И моите думи могат да бъдат реални само тогава, когато Отец и Онзи, Който е казал тези думи, влязат във вас. Това, за което ви говоря, така ще бъде.

„Аз ще ви се изявя.“ Щом Той се изяви, и вие ще се изявите. Апостол Павел казва: „Аз не живея сега, но Христос живее в мене“. Какъв беше апостол Павел, преди Христос да влезе да живее в него? Конците делеше, косъмът цепеше. Когато позна истината, каза: „Считам за измет всичко, за да позная Христа“. Всичко в света счита за измет, за да познае любовта – онази любов, която изпълва човешкия дух, онази любов, която изпълва човешката душа, онази любов, която изпълва човешкия ум, онази любов, която изпълва човешкото сърце и човешкото тяло. Това е Бог, Който се проявява в нас и Когото наричаме Баща на всичките богове, Баща на всичките ангели, Баща на всичките хора, Творец на всичко в света. Казвам: Той е близо до вас, ако Го слушате. Турете в себе си онази, свещената мисъл.

Сега аз чета по вашите лица, вие сте като онзи стар цигулар: „Защо, Учителю, не дойде по-рано, когато бяхме млади?“. Ако е за младост, аз ще ви подмладя. Като казвам аз, разбирам: Божественото ще ви подмлади, не схващайте думата лично. Онзи, за Когото ви говоря, Той ще ви подмлади. На ваш език ви говоря, защото в аз има личен елемент. Всякога, когато човек казва аз, може да знаете дали е направил погрешка. Казваш: „Аз ще направя това, ще направя онова“, но нищо не правиш – значи не говориш истината. В Божествения свят всяко нещо, което се казва, трябва да стане.

Питам: вие сега такива ли сте, каквито едно време бяхте? Това място беше пусто, но сега пусто ли е? Сега растения има. Вие сте живите Божествени цветя, които са израснали и върху които Бог работи. Един ден ще видите това. Не ви проповядвам едно човешко учение, проповядвам едно Божествено учение. Вие тепърва има да учите истината. Това, което сега знаете, е малко, то е микроскопично. Бъдещият свят, който иде, е по-добър. Нека да ме разберете: бъдещите условия, които ще ви се дадат на Земята, ще бъдат хиляди пъти по-добри, отколкото сегашните, но ако сегашните не можете да използ-

вате, и бъдещите няма да можете да възприемете. Ако човек не участва в страданията, не може да участва и в Божествени-те блага. Ако не вземете чашата на страданието, не можете да приемете и благата.

Мнозина искате да идете в рай. Човек не може да иде в рай, ако не е орал на нивата. Който не е сял, в рай не може да влезе. Който не е вършал, в рай не може да влезе. Който не е копал, в рай не може да влезе. Човек, който не е бил щедър, който не е носил поругание, който не е носил калта на дявола, който не е слугувал на дявола, в рай не може да влезе. След като го е калял дяволът, да остане неокалян – такъв човек е герой, златен е. Искам вие да бъдете чисто злато, калта на дявола да не може да ви окаля. Такива герои трябва в света. Това трябва да се проповядва на света. Всичко, което става в света, като го тълкувате, разбирате, че по реда си става. И всичките тия хора Бог ги е изпратил да уредят Неговите работи. Вие сте изпратени в света да уреждате Неговите работи, затова всеки един от вас трябва да хване каквото може.

Сега ви пожелавам да имате отлично здраве, да се подмладите с двайсет години: които са на шейсет години, да станат на четирийсет, които са на четирийсет години, да станат на двайсет. Тези, които са на десет години, няма какво да се подмладяват. И да станете всички богати, че да раздавате. Вие все очаквате да ви дават. Слушайте да ви кажа: вървете по правилото на вашия нос. Вашият нос нали е щедър? Вземам го като пример. Носът казва: „Всякога трябва да даваш“. В носа се образува известна слюз, която пречиства въздуха. Благодарение на това богатство, което носът ражда, въздухът, като минава през него, пречиства се, филтрира се и така ние го вкарваме в дробовете си.

Казвам: трябва да бъдем щедри, щедри като нашия нос, щедри и като нашата уста. Вие плюете на земята, то е щедрост. Някой казва: „Аз не съм щедър“. Много си щедър, най-малко на десет места плюеш. Искам да бъдете щедри, тъй както вашата уста е щедра, както вашият нос е щедър, както вашите уши са щедри. Един наш приятел ми разправяше една своя опитност. Той държал сказка по духовни въпроси в един от българските градове, мисля че в Плевен. След сказката дошъл при него един от слушателите и му казал: „Господин Грабла-

шев*, искам да ви кажа нещо на ухото, никой да не чуе“. Той помислил, че ще му изкаже своето възхищение от сказката, а онзи му казал: „Страшен вагабонтин си!“ . „Сряза ме“ – спомняше си нашият приятел. Като правило ви казвам: никога не допускайте някой да ви говори близо до ухото, нека отдалеч да ви говори.

Аз говоря за една любов, в която трябва да вземе участие нашият ум, трябва да вземе участие нашето сърце, трябва да вземе участие нашата воля и нашето тяло, та всичко в света да запее: „Бог е Любов“. Тогава ще дойде възкресението на мъртвите, които са в гробовете, всички те ще излязат. Ще дойде едно ново примирение в света, което сега той очаква.

Отче наш

Познаването на Любовта носи вечния живот.

21. лекция, 22 март 1940 г., София, Изгрев

* Граблашев, Величко – последовател на Учителя. Завършва право в САЩ, където се запознава с младия Петър Дънов. По-късно адвокатства в София. Основател на „Психическо дружество“ и редактор на сп. „Задгробен живот“.

СТРАЖ НА ЖИВОТА

Отче наш

Каква беше основната мисъл на миналата лекция?

Имате ли зададена тема? Пишете върху темата: „Каква е била подбудителната причина, която е заставила паяка да си направи първата нишка? Първият подтик на паяжината“.

Коя е била причината, която е заставила човека да си сложи шапка на главата?

Другата тема: „Кой е първият учител по готварство?“. Гладът е една от причините на готварството.

Изпейте песента „Благост“. Изпейте „Изгрява Слънцето“.

Съвременните хора основна мисъл нямат. Когато имате група войници, те са юнаци. Щом войникът остане сам, той изгубва присъствие на духа. В най-ранната си възраст всички животни се събират заедно, за да си помагат. Някой път вие искате да се освободите от влиянието на обществото, казвате: „Аз трябва да бъда самостоятелен“, мислите, че сте свободни. Вие сега носите разни дрехи, различно сте облечени, но наложено ви е да сте облечени, никой от вас не е свободен. Носиш дебели дрехи – студът те е заставил да носиш дебели дрехи. Носиш тънки дрехи – топлината те заставила да носиш тънки дрехи. Имаш пари – носиш хубави дрехи. Нямаш пари – не носиш хубави дрехи. Казваш: „Аз нося каквото искам“. Така не се говори. Даже когато ходите, вие не ходите свободно. Всеки един ходи по особен начин. Казва: „Така съм свикнал“. Не, това не е свобода. Как ще познаете дали човек е свободен, или не?

Нека да разгледаме друг един въпрос, за да изясним първия. Да кажем, вие сте студент по математика в университета. Запитва ви професорът върху закона на теготението*. Ако можете да обясните въпроса, значи знаете. Но когато се запъвате, професорът забелязва, че за вас този въпрос е смътен. Какво нещо е теготението? Има една хипотеза на привличането, тя казва: всички тела се привличат. Но защо се привличат? Сега

* теготение (рус.) Притегляне, привличане.

казвате, че всички тела падат към центъра на Земята. Според този закон телата падат от горе надолу, това се нарича привличане. Когато хванеш един човек и започнеш да го теглиш към себе си, кое го привлича, какво обяснение ще дадеш? Когато по права линия се привличат телата, как ще го обясните?

Да допуснем, че вие някой път имате настроение да пеее нещо, а друг път нямате такова настроение. Откъде произтича това, че с едното настроение песента е несъвместима, а с другото настроение е съвместима? Ако те хване някой за врата и ти запуши с кърпа устата, ще можеш ли да пееш? А ако дойде някой съвременен апаш, извади револвер и каже: „Пей или ще те убия“, тогава какво ще правиш? Ще пееш. Но ти тъкмо запееш, той пак изважда револвера и казва: „Да мълчиш, иначе ще те убия“. И ти млъкваш. Ако ти каже да пееш, ще пееш, без да си искал. Ако ти каже да мълчиш, за да не те убие, ти ще мълчиш. Питам сега: като пееш, по свобода ли пееш? Като мълчиш, по свобода ли мълчиш? Казваш: „Аз съм свободен да правя каквото искам“. Има една колективна идея. Ти правиш това, което всички хора правят. Всички хора ядат, ядеш и ти. Всички хора спят, спиш и ти. Всички хора ходят, ходиш и ти. Всички хора мислят, мислиш и ти. Кое е онова, което хората не правят, пък ти правиш? Кое е специално твое? Кажете ми една ваша идея, която е специална, макар и да е микроскопична. Мъчно е да намерите такава.

Да ви разправя един анекдот, един случай в Търново. Имало двама съседи, единият от които имал много кокошки. Те постоянно влизали в двора на другия и ровели. Този съсед се чудел какво да направи, пъдел ги, но те все идвали. Един ден, като бил на пазара, видял, че някой продава една лисица, вързана с верига. Попитал го: „Колко струва?“. – „Четирийсет.“ Купува той лисицата с веригата, донася я в двора си и я завързва хубаво за един кол. Кокошките, като я усетили, се разкрякали и оттам насетне престанали да влизат в двора му. Само заради миризмата на лисицата, която си седяла в двора, нито една кокошка не влизала вече. По-рано съседът ги гонил много пъти, а те все влизали. Откакто вързал лисицата в двора си, всичките кокошки започнали да слушат, престанали да влизат.

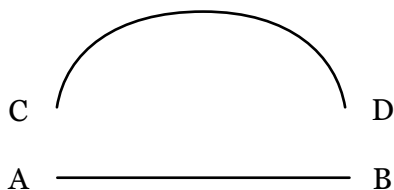
Има някои лоши мисли, които понякога ви нападат. Аз наричам лошите мисли „кокошките на съседа, които идват

във вашия двор“. Тези кокоши мисли ровят и ви причиняват страдания. Какво трябва да правите? Някой казва: „Не зная как да се освободя от лошите мисли“. Лошите мисли ги е страх от лисица. Лисицата, това е умът. Когато ти мислиш, на лошата мисъл ѝ трепери перушината. Когато не мислиш, тя само рови. Щом започнеш да мислиш, лошата мисъл я няма. Казвам: като намерите някоя лисица, турете я при лошите мисли, които ви нападат. Човек трябва да мисли. Мисълта за лошите мисли е страж, за добрите мисли е поощрение. Мисълта носи светлина, а за всичките лоши мисли светлината не е свойствена. Лошите мисли ги е страх от светлината. Лошите мисли са се зародили и се зараждат там, където има тъмнина. Всякога, когато човек има неразположение в себе си, то показва, че светлина няма. Именно в тъмнината човек е нападан от лоши мисли, желания и постъпки.

Щом при самовъзпитанието сте неразположени, значи малко светлина имате; щом сте разположени, достатъчно светлина имате. Една особена светлина има, която човек сам трябва да създава в себе си. При обикновената светлина той трябва да знае как да създава тази светлина. Светлината, която сега имаме в салона, от тия две лампи, тя е създадена, ние сме я създали. Тази светлина е израз на друга светлина, която вече съществува. Има друга една светлина, която я нямаме дотогава, докато дойде обективната естествена светлина, която съществува в природата.

Да допуснем, че вие се обезсърчавате. Какво нещо е обезсърчението? Поставете запетая след *о*, поставете запетая и след *без*: *о, без, сърчение*. Всяко нещо, в което няма сърце, в което сърцето не взема участие, аз го наричам *обезсърчение*.

Какво представят тия две линии (фиг. 1)? Едната – *AB*, представя човешкия ум, другата – *CD*, представя човешкото сърце. Линиите, по които сърцето действа, винаги са криви.

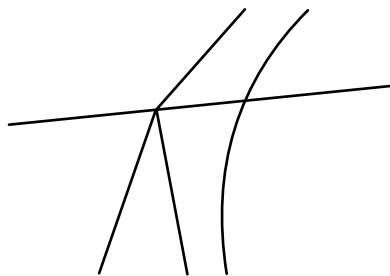

Фиг. 1

Ако накарате едно сърце да се движи по права линия, то не знае как. Най-голямата мъчнотия за сърцето е да се движи по права линия, то не може да я направи. Но сърцето ще построи най-хубавите криви линии, професор е в това. Ка-

квато крива линия поискате, в съвършенство може да я тегли. Ако накарате ума крива линия да тегли, и той не може това. Когато умът изисква крива линия, той идва при сърцето, казва: „Я построй тази линия“. Помагат си умът и сърцето. И сърцето, като го накарате една права линия да направи, казва на ума: „Моля ти се, направи права линия“. Умът може да начертае каквато поиска права линия. За кривите линии сърцето е майстор. Умът е специалист по правите линии, сърцето е специалист по кривите линии, помагат си те един на друг.

Какво разбрахте сега? Чудно ви се вижда, нали? Тази идея във вашето съзнание не е дошла в тази форма: че сърцето е специалист по кривите линии. Може да наблюдавате един човек – ще забележите, че той мисли по права линия. Когато сърцето започне да работи, човек винаги върви по криви линии, винаги заобикаля. Когато умът действа, той върви по права линия, движенията му са прави. Та под права линия аз разбирам: закон, по който умът функционира. Под крива линия разбирам: закон, по който сърцето действа – именно този закон, че сърцето действа по крива линия, понеже в кривата линия се харчи най-малко енергия. Това е от чисто икономическо гледище. В областта, в която умът действа, ако той действа по крива линия, ще изхарчи повече енергия. Следователно в областта на ума правите линии са икономични, по-малко енергия се харчи в тях. В областта на сърцето кривите линии с по-малко енергия се правят. Сега може да зададете въпроса: „Защо е така?“. Когато светлината иде от една по-рядка среда в друга, гъста среда, какво става?

Фиг. 2

Правата линия може ли да продължи в същата посока? Не, тя ще се пречупи, ще мине в крива линия (фиг. 2).

Значи, щом човек мине от по-рядка среда в по-гъста, получава се пречупване на линията, иде кривата линия, следователно той среща вече голямо препятствие, съпротивление. Законът какъв е в такъв случай? Или ако, да кажем, една линия излиза от по-гъста среда и влиза в по-рядка, какво ще стане? Пак ще се пречупи. Този закон работи и при вас. Когато

вие се намирате в благоприятни условия и минете в по-неблагоприятни, по крива линия ще се подвижите. По-благоприятни условия са условията на ума, по-лоши условия са условията на сърцето. Следователно, щом слизате, непременно ще има по-голямо съпротивление. Тъй щото, като влиза умът в една по-гъста среда, той взима методите на сърцето.

Казва някой: „Аз не съм свикнал да отстъпвам, никога не отстъпвам“. Но приближи ли се до една печка и допре ли ръката си, веднага ще я отдръпне назад. Щом допреш ръка до печката, ти не мислиш, но веднага се дръпваш. Казваш, че не отстъпваш, а ръката ти отстъпва – отстъпва, преди ти да си ѝ заповядал да отстъпи. Лошо ли е, че отстъпва? Докато дойде заповед за отстъпване, ще стане някаква повреда. Често ние мислим, че за някои работи не отстъпваме, а всъщност трябва да отстъпваме. Но как трябва да отстъпва човек? Допуснете, че двама приятели имат свада по известен въпрос. Как трябва да отстъпят? Има един пример, един случай, който тук, в България, е станал. Започнали да правят баня в едно село, но селяните се разделили според два различни възгледа. Едните казвали, че на пода трябва да се наредят огладени дъски, рендосани. Другите казвали, че е опасно дъските да бъдат огладени, затова трябва да са неогладени. Дохожда един инспектор и пита защо банята не е довършена. Казват му, че спор има дали дъските на пода да бъдат рендосани, или нерендосани и че не могат да разрешат спора. Той казва тогава: „Направете пода с една дъска огладена и с друга неогладена, една рендосана и друга нерендосана. Онези, които мислят, че дъските трябва да бъдат неогладени, да вървят по неогладените. Другите, които мислят, че дъските трябва да бъдат огладени, да вървят по огладените“.

И в природата има доста бани с огладени и неогладени дъски. Ние намираме това противоречие. Много бани има, които са с една огладена и с една неогладена дъска. Намираме някъде в нашия живот огладени дъски – теорията е такава; някъде намираме неогладени дъски – теорията е такава. Някъде ходим по огладени дъски – теорията е такава; някъде ходим по неогладени дъски – теорията е такава. Няма нищо лошо в това. Каква разлика има между една огладена и една неогладена дъска? В единия случай, при гладките дъски, лесно може да изгубиш равновесие, хлъзгане се получава там.

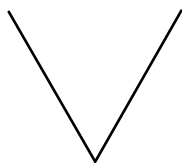
При неогладените дъски пак има опасност, може кракът ти да се натъкне на някоя тресчица и да се убодеш. И в единия, и в другия случай трябва да бъдеш внимателен.

Вие искате животът ви да бъде уреден. Представете си, че се намирате в един свят, в който, каквото и да помислите, то веднага става. Помислите за ядене – дават ви го; речете да идете някъде – веднага дойде автомобил. Всичко става веднага щом го помислите, всичко е предвидено, не ви се дава случай да си помръднете ръцете. Искате да станете и да идете някъде – веднага ви вземат и ви занасят. Какво би станало с вас, ако всичко е така наредено? Вие искате да е нареден животът ви, но за вас ще бъде най-голямото нещастие всичко да е така наредено. Трябва да има нещо, което ти сам да можеш да наредиш. Че ако в света всичко е наредено, ти не можеш да вземеш участие. Казвам: радвайте се, че в живота има неуредени много работи. Те са за вас. Прогресът на човека, на народите, на обществата, прогресът на човешкия ум, на човешкото сърце е от неуредените работи. Другата крайност щеше да бъде, ако нищо не беше уредено. Хубостта е в това, че едната половината от живота е уредена, а другата половина не е уредена. Уреденият живот е една почивка за човека. Всякога, когато трябва да си починеш, ще дойдеш до едно място, където работите са уредени. Щом дойде време за работа, отиваш в една област, където нещата не са уредени.

Божественият промисъл в света е предвидил да има неща, които не са уредени. Мислите ли, че онова, което за вас не е уредено, и за другите не е уредено? Да допуснем, че вие сипвате в едно шише хиляди песъчинки. Вътре в шишето тия пясъчни зрънца заемат някакво положение, но при всяко помръдване на шишето всяка песъчинка изменя своето място. Представете си сега, че един учен човек е изчислил всяко едно от тия хиляди пясъчни зрънца къде се намира, но само при дадените условия, в това положение на шишето, той знае местата им. Шишето не трябва да се бута, но вие, без да знаете това, дойдете и го бутнете, после го върнете на същото място. Този учен, който е правил изчисления и знае местата на зрънката, като дойде след вас, ще забележи, че те не са вече на същите места. Шишето е на същото място, но зрънката не са – по това той ще направи заключение, че някой е бутал шишето.

Питам сега: как ще наместите вие тия зрънца? Ако ви ви-кнат и ви накарат да наместите всяко зрънце на мястото му, как ще го направите? Трябва да знаете как да бутате шишето. Вие знаете как да разместите зрънцата, но не знаете как да бутате шишето и после как да наместват тия зрънца. Онзи, който знае как да бута шишето, тъй че да не мести зрънцата, той е учен човек. Вие как бихте ги наместили?

Вие се намирате в положението на един мравколъв*. Представете си, че на дъното на тази фуния (фиг. 3) има мравколъв, който я е издълбал. Като влезе някоя мравка вътре, събори я на дъното, хване ѝ крачето, откъсне го. Тръгне мравката нагоре, откъсне и другото ѝ краче, тъй че тя не може да излезе. Как

Фиг. 3

му е дошло наум на този философ да направи фуния? Откъде знае, че мравката няма да може да излезе? Мравката все пада на дъното, той я хваща за едното краче, за другото краче, докато най-после ликвидира с нея. Мравколъвът е само изражение на една интелигентност, която седи извън него.

Питам: когато вашите ръце се движат по пианото, от само себе си ли го правят? Вие много разумно постъпвате, пръстите ви скачат по клавишите, изваждате най-хубавото от тях, но ръцете ли правят музиката? Някой седи зад тези ръце. Мравколъвът е като човешките ръце – зад него седи нещо разумно, което го кара да прави така, както прави. Той не е толкова голям философ, че да предвижда работите. Предвидил ги е, колкото ръцете са предвидили пианото. Ръцете се движат по пианото, понеже има друг, който им заповядва. Какъв пример можем да вземем ние от мравколъва? За всички лоши мисли ти направи такава фуния, следвай примера на мравколъва, ако искаш да се избавиш. Щом влезе една лоша мисъл във фунията, да не може да излезе навън. Тогава ще я обуздаеш и тя ще бъде под контрола на твоята воля. Само в такава фуния

* мравколъв, или мраволъв – насекомо от Семейство Мравколъви на Разред Мрежокрили. Ларвите са хищници. При някои от видовете мравколъви ларвите правят конусовидна ямка в пясъка. Когато в ямката попадне насекомо, ларвата го събаря на дъното и го хваща с големите си челюсти. Възрастните са хищници или се хранят с полен.

ти можеш да обуздаеш една лоша мисъл, едно лошо желание и една лоша постъпка. Защото на лошата постъпка не можеш да ѝ кажеш: „Не прави това, не можеш да го правиш“, но във фунията ще я обуздаеш. И лошите желания трябва да се ограничават. Ти трябва да знаеш по кой начин да ги ограничиш.

Да допуснем, че във вас се заражда чувството на страх. Не зная дали вие сте пътували през гора, но някои, като пътуват през гора, се страхуват от вълци, от мечки. Шумка нещо в гората и човекът веднага казва: „Голяма мечка иде“, трепва му сърцето. Покаже се някой вол между дърветата, човекът се поутеши. Шумка пак нещо, той пак мисли, че това е някоя голяма мечка, пак му трепне сърцето. Сега пък ще изскочи някой бивол и човекът ще се зарадва. Оттук шумка нещо, оттам шумка – той все си мисли, че идат мечки. Като излезе от гората, какъв ще е резултатът: колко мечки е срещнал? Питам: защо този човек се безпокои? В живота си той никак не се е молил. Но като го е страх от мечки, най-малко десет пъти ще прочете „Отче наш“. Казвам, че този страх е намясто, този страх го накара да чете молитви. Молитвата се простира в пространството и благодарение на това, че той чете в гората „Отче наш“, мечката не излезе. Хубаво е това. Човекът, който се страхува от мечки, разпространява тази своята мисъл в пространството, мечките възприемат неговия страх и самите те започват да се страхуват. Ако мечките са наблизко, в тях ще се зароди страх от онзи, който го е страх. А понякога законът е, че ако си много смел, ти може да накараш мечката да излезе насреща ти, защото смелата мисъл се предава на мечката, тя става смела.

Отрицателните неща понякога дават един положителен резултат. Това, от което те е страх, няма да дойде не поради никакви съображения, но понеже ти му предаваш страха си и то започва да се страхува. Значи, като се страхува мечката, няма да те срещне на пътя. Казвам ви, че е хубаво някой път да се страхувате, понеже ще изплашите мечките (ще ги изплашите не защото сте герои). В едно село имало една голяма стена. Веднъж до стената дошла една голяма мечка. В това време едно куче, което се било затичало, без да иска, се хвърлило на гърба ѝ. Обаче мечката, като нямала такава опитност – да се хвърля някой на гърба ѝ, помислила, че то е по-силно от нея и хукнала да бяга. Кучето също се уплашило. То побягнало на

запад, мечката – на изток. Селяните, които минали покрай стената, видели визитните картички на двамата герои.

Казвам: всичките противоречия съществуват, за да може в даден случай човешкият ум да работи разумно, човешкото сърце да работи разумно и човешката воля да работи разумно. Всичките противоречия съществуват като такива, за да създадат някаква енергия в човешкия ум, в човешкото сърце и в човешката воля. Човек трябва да премине през целия живот, за да се убеди в това. Вземете например сиромашията – тя е създала работливостта. Всичките удобства богатството ги е създало. Богатството създава една форма, сиромашията създава друга форма. Къде бихте поставили вие богатия човек да живее – при ума или при сърцето? Сиромашията къде ще я поставите? Какви линии има богатството? Кои линии са по-дълги: правите или кривите? Един богат човек никога няма да тръгне да върви пеш, но ще се качи на някое превозно средство, например на аероплан.

Да допуснем, че вие имате всичките удобства. Какво бихте постигнали? Сега всички хора говорят все за материални богатства. Материалните богатства са резултат на онази разумна работа, която хората са работили в миналото. Вземете например тия залежи на петрол, които съществуват, хиляди и милиони същества са работили за тях. Сега хората използват петролните извори, използват пластовете с въглища, но растенията преди хиляди и милиони години са работили, образували са тия пластовете. Питам: ако те не бяха работили, ако те не бяха складирали тия въглища, откъде щяхме да ги извадим? Така и във вашия ум има много неща складирани, вие трябва да ги търсите. Сега се правят сонди, които се вкарват на шестстотин, седемстотин, хиляда, хиляда и петстотин метра дълбочина, за да изкарат тия масла от земята. Изисква се известно усилие от човека. Има неща, които са построени в човека, но той трябва да работи, за да ги изкара. Някой път се изисква много голямо страдание, за да накараш човека да мисли.

Разправяше ми един българин следното: те били трима другари и единият имал хубаво сетре, другият имал хубави панталони, а третият имал хубави обувки. Когато канели някого от тях на гости, вземал от другите каквото нямал. Например ако канят този, с хубавите обувки, той ще поиска сетрето

от единия и панталоните от другия. Та казваше този българин: „Разменяхме си ги, когато ходехме на гости“. Това е един анекдот, но в целия свят по същия начин се прави. Англичаните произвеждат едни неща, американците – други, германците, русите – трети неща, после става обмяна на произведението. И да благодарим, че е така, защото така се опознават народите. Някой певец пее много хубаво класически песни, друг певец пее много хубаво живи, игриви песни. Тъй щото не всеки певец може да пее каквато и да било песен. Това е естествено. Или вземете техниците: един в едно направление работи добре, друг – в друго. В природата съществува закон на разнообразието. Всеки трябва да хване онази област, която е свойствена нему, и да работи със знанието, което му е потребно.

Казвам: човешкият ум е станал причина за създаването на нервната система, човешкото сърце е станало причина за създаването на симпатичната нервна система. Сега някои от вас, като не разбират как е създаден човекът, може да си напакостят. Ако човек работи само с главата си, само с мозъка си, той ще стане чрезмерно нервен, ще започне да съхне. Ако пък работи само със своята симпатична нервна система, тогава ще стане съвсем пълен. Има две опасности: едната е да изсъхне, а другата е да стане толкова огладен, че да се изстуди. Влажността докарва флегматичност, изстудяване. Казваш: „Нямам настроение“. Когато човек няма настроение, не работи. Това произтича от студеното време. Когато времето е много студено, човек не може да работи. В природата винаги съществува преход от едно състояние в друго. Сърцето – долу, умът – горе.

Сега всички вие се намирате в едно противоречие, искате да уредите живота си и да нямате никакви мъчнотии. Щеше да бъде най-голямото нещастие, ако имаште само мъчнотии. Тъй както сега живеете, е най-добре: наполовина имате мъчнотии, наполовина не ви достига нещо. Това, което не ви достига, там е вашето място. Щом срещнете някоя мъчнотия, никога не я оставяйте, не я заобикаляйте. В мъчнотиите вие ще намерите нещо хубаво, то е като при онези, които търсят скъпоценни камъни. Много пъти, като намерят някой камък, знаят, че вътре се крие нещо ценно, и започват да го разчупват, тогава изваждат отвътре скъпоценния камък. Които не разбират, само побутват камъка, а които разбират, изваждат

отвътре скъпоценен камък. Много пъти в камъните се крият скъпоценни камъни или злато.

Който не разбира, побутва нещата. Казвам: умният човек използва мъчнотиите в живота си, а онзи, който не е умен, само ги побутва, седи и чака някак да се уреди животът му, да дойде някакъв късмет. Късметът някой път може да дойде, пък някой път може да не дойде. Късметът на човека седи в работата на неговото сърце и в работата на неговия ум. Ако сърцето ти работи правилно, късметлия си. Ако умът ти работи правилно, късметлия си. Ако волята ти работи правилно, късметлия си. Щом те не работят правилно, за такъв човек турците казват: „Без късмет е“. На български как превеждате думата *късмет*? Щастие.

Радвайте се, че имате някакъв недоимък. Щом има нещо, което не ви достига, радвайте се на това. Ако, вместо да роптаете против негодите на живота, се радвахте на малките негоди в него, вие щяхте да бъдете по-щастливи.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

22. лекция, 5 април 1940 г., София, Изгрев

МЕТОДИ ЗА ПОСТИЖЕНИЯ

Отче наш

Махар Бену Аба

Пишете върху темата: „Малките добри и големите добри придобивки“. Да бъде това мисъл през цялата седмица. Какво се разбира под „малка добра придобивка“ и под „голяма добра придобивка“?

Пишете върху втора тема: „Ползата от тънките и от дебелия въже“. Като се роди, човек е тънко въже, после става дебело въже. Като стане дебело въже, остарява. Отначало човек е малка добродетел, после става голяма.

Вие размишлявали ли сте върху философията на една кибритена кутия? Много пъти разглеждате някой философски въпрос, но ако ви дам темата „Кибритената кутия“, какво ще можете да ми кажете? Ако трябва да държите една лекция по темата, какво бихте направили? Ще започнете да говорите от какво е направена кутията, после – от какво са направени клечките и за какво служат и там ще свършите. Много малко може да кажете по тази тема. Тия клечки, които по естество са миролюбиви, са расли някъде в гората, но някой човек, като ги вземе, може да ги направи много лоши – те могат и добро да вършат, и зло да вършат. Че с една кибритена клечка могат да запалят огън, да те опека на него! Ако я нямаше, с какво щяха да те мъчат? А тъй, с кибритената клечка, ще запалят огъня, ще го накладат, пък ще те опека. Питам: кой е виновен, когато кибритената клечка върши престъпление?

Казвам: всеки човек може и на най-хубавата дума да тури една главичка, да стане като кибритена клечка, например като прибави *не* е пред думата *добър*, получава се *не е добър*. Това, което не е добро, то не е в клечката, която е миролюбива, то е в главичката. Като драснете, запалва се главичката, така се запалва и огънят. Злото в огъня е вече запалено. Зло е, но вие го намирате за уместно. Уместно е, ако сте далеч от него, а ако сте близо, няма да е уместно. Някои казват, че огънят е много полезен. Полезен е, когато сте надалеч от него – на метър или

на два, но ако сте близо до него, като турите ръка, ще видите, че то е много лошо нещо. Има много работи, които отдалеч са много добри, а отблизо са много лоши. Имаме думата *лош*. Като поставите пред нея *не е*, получава се *не е лош*.

В дадения случай каква е разликата между *не е добър* и *не е лош*? Кой израз е положителен – изразът *не е добър* или изразът *не е лош*? Когато пред думата *добър* добавим *не е*, тази дума добива друго съдържание, става отрицателна. И когато пред думата *лош* добавим *не е*, лошото придобива нещо, думата става положителна. Като махнем *не е* пред думата *добър*, остава *добър*, значи думата става положителна. Като махнем *не е* пред думата *лош*, остава *лош*, тоест думата става отрицателна. Сега във вас се заражда мисълта защо е така. Аз ще ви запitam: защо шивачките надупчват дрехите с машината? Мислите ли, че е благодеяние, като турите оная дреха на машината и започнете – трака-трака, да я надупчвате? Казвате: „Много добре е ушита“. Аз казвам: „Много добре е надупчена“. Казвате още: „Много изящно е ушита, да ти е мило да я гледаш“. Ако попитате дрехата, така надупчена, какво ще каже тя? Вие ще кажете, че дрехата не усеща болка.

Вие сте били ученици, представете си сега, че започвате в отделенията. В първо отделение учителите се отнасят добре с учениците, във второ отделение стават малко по-лоши, в трето – още малко по-лоши, в четвърто – доста по-лоши, но в университета са най-лоши. В първо отделение учителите забавляват децата, във второ отделение си позволяват да помилват малко ученика – като го ударят някой път, то е помилване. Едновременно учителите имаха пръчки. Казва учителят: „Дай си ръката!“ и детето я подава, но като рече учителят да удари, то я свие. Не иска да си подаде ръката, но после, след като я е подало, погледнеш, от очите му потекли извори. Учителят толкова магично може да удрия, че като удари по ръката, вода потича, ученикът човек става. Как се нарича тази наука за водата? Учителят е хидролог, намира вода. Сега някои ходят някъде да копаят, да търсят вода, а учителят, като срещне едно дете и го удари по ръката, вода потича. Казва му: „Вода има в тебе. Щом има вода, човек ще станеш“.

Биенето, то е голяма наука. Казва учителят: „Дай си ръката. Ти човек ще станеш ли, или не?“ Като те удари и от очите ти потекат сълзи, казва: „От тебе човек ще стане“. Ако не по-

текат сълзи, казва: „На такова сухо място не може да стане нищо. Градинарство не може да се развие“. Като плачат децата, то показва, че вода има, може да се получи градинарството. Вас били ли са ви с пръчка и удряли ли са ви шамари? Хубаво, тогава питам: къде е лошото, ако един учител е плеснал едного по лицето? На твоето лице се е набрала известна материя, дошла е отнякъде, пък и на ръката на учителя се е набрала материя. Тия материи се обичат, те се привличат от обич. Говориш, че учителят тъй плеснал някого, тъй го биел. Откъде-накъде? Ако можеш да повярваш, че ударът на учителя е едно благословение, ако тъй го разбереш, тогава ще туреш *не е* настрана и ще кажеш: „Добре е“.

В Бургас имало някой си грък, разправяха ми един пример с него. Влезе ли просяк да проси, той го изблъсква навън, нищо не му дава. Но като си тръгне просякът, този грък взема пет-десет лева, тръгва по някоя забутана улица да го търси и като го намери, ще го мушне и ще каже: „Ха бре, керата*!“. После ще му мушне парите в джоба и ще си отиде. Първата обида за просяка е, че този човек го е изпъдил, втората обида е, че го е мушнал и му е казал: „Ха бре, керата“, но като погледне после в джоба си десетте лева, забравя мушкането, става вече засмян. Казвам: когато има мушканица, има и нещо турено в джоба, тогава забравяте всичките погрешки. Докато има мушкане и няма нищо турено в джоба, погрешките не се забравят. Този грък дава много добър пример: изпъжда просяка, после му дава.

Вие как посрещате просяците? Бръкваш в джоба си, напипваш една петолевка, но от тези, сребърните, които сега струват двайсет и пет лева. Хващаш двайсет и петте лева, не ти се дават. Бръкнеш пак, напипаш десет лева, но и те не ти се дават. Напипаш два лева, напипаш един лев и най-после, като напипаш половин лев, извадиш и дадеш. Щом бръкнеш, каквото хванеш, дай го! Пък ти бъркаш и правиш избор, имаш разни съображения. Каквото ти правиш, същото ще правят на тебе всички същества, които те срещат и ти помагат. Бръкне едно същество в джоба си – намери сто лева, остави ги; бръкне пак – намери петдесет лева, и тях остави. Като намери един

* керата *разг.* (гр.-тур.) 1. Недодялан, недорасъл. 2. Нехранимайко, вагабонтин, калпазанин.

лев, него ще ти даде. Казваш: „Много скържав човек е този богатш“. И ти си същият. Едно време ти бръкна в джоба си и даде половин лев. Сега половин лев повече са ти дали, пък ти намираш, че няма никаква щедрост. Казвам: човек в своите постъпки трябва да бъде щедър, не разточителен. Щедрост, това значи да удовлетвориш в даден случай една човешка нужда, нуждата на един свой ближен. Щом не я удовлетвориш, то е закон на скържавост.

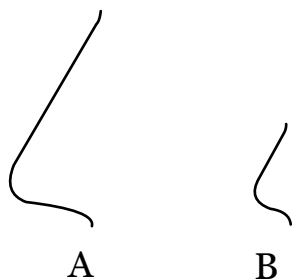
Имате и такъв израз: *не е трезвен*. Като отделите *не е*, остава *трезвен*. *Не е пияница* – като отделите *не е*, остава *пияница*. Та знаете ли на какво прилича това? Как ще го обясните? Извадете един морал. *Не е добър* – *не е лош*. *Не е лош* е нещо позлатено, *не е добър* е нещо окаляно. Каква е разликата? Позлатеното се изтрива, а калта се премахва. Като премахнеш калта, виждаш, че злато остава вътре. Значи, позлатените работи са лоши, а окаляните работи са златни. Като изтриеш позлатеното, остава лошото; като измиеш окаляното, остава златото. Като изтриеш *не е от не е лош*, изтриваш позлатеното и остава *лош*. Като изтриеш *не е от не е добър*, измиваш калта и остава *добър*. В единия случай позлатеното изтриваш, *лош* остава. В другия случай махаш, изчистваш окаляното от доброто и остава *добро*. Сега чистете окаляните работи, пък позлатените не ги изтривайте. Някой път вие много търкате позлатеното, затова остава лошото. То е крива постъпка, не го бутайте, позлатеното изобщо не обича да го търкат.

Ако пресушите коритото на някоя река, може да принесете полза някому. Но ако пресушите някой извор, каква полза ще принесете? Питам: опитвали ли сте вие да поправите някоя ваша погрешка? Кое е по-добро да се каже: *не е добър* или *не е лош*? Лошавината на човека в какво седи? И в какво седи неговата добрина? Думите *не е добър* показват, че човек крие добрината си. Който не е добър, крие добрината си. Който не е лош, крие лошавината си. Този, който крие добрината си, става лош. Другият, който крие лошавината си, става добър. Лошият, като крие лошавината си, става добър. Добрият, като крие добрината си, става лош. Тогава имате плюс и минус. Минусът е добър – като дадеш, то е минус. Лошият всякога взема, той е плюс, увеличава се. Лошият всякога взема, добрият всякога дава. Добрите неща са винаги по-леки, лошите неща са винаги по-тежки. Конкретно разсъждавам върху не-

щата: лошият е, който всякога се увеличава в своята тежест. Такава е идеята: при лошия нещата стават по-тежки. Ако турят на гърба ти двацет и пет килограма тежест, а има да вървиш сто километра път, ще те заболят рамената. Ако снемат от гърба ти тази раница и ти турят не сто, но един килограм тежест, ти ще вървиш и ще ти е приятно. Тъй щото всякога лошите работи утежняват живота.

Всяко нещо, което утежнява живота, е лошо. Всяко нещо, което олекчава живота, е добро. Следователно в приложението на нещата вие с вашите мисли, с вашите чувства и с вашите постъпки или олекчавате живота, или го утежнявате. Какво нещо е добрата постъпка? Ония мисли, ония чувства и ония постъпки, с които ние правим нещата по-тежки в себе си, те не са добри. А ония постъпки, ония чувства и ония мисли, с които нещата олекват – правим ги да бъдат леки, те са добри. Опарил си се някъде, казваш: „За добро е“. Няма да мине много време, и тази опарена кожица ще се обели, ще се яви нова. Говоря за малките погрешки. Кажете *за добро е*, когато се опариш. В живота всякога имайте мисли, които олекотяват. Всякога внасяйте добри мисли, добри желания и добри постъпки. Те са, които съграждат.

Тук има начертани два носа (*фиг. 1*) – единият е дълъг повече от шест сантиметра, другият е едва два сантиметра. Ще кажеш, че този човек, с двата сантиметра нос, не е умен. Линията показва, че в дадения момент човекът е умен, но той

Фиг. 1

е събирал товар. Всички умни хора се товарят. Да допуснем, че ти имаш критичен ум, търсиш погрешките на хората. По цял ден гледаш кой какви недъзи има, навсякъде патологични неща виждаш: очите на някого не са намясто, на друг брадата, краката... Ако имаш такава философия, ще създадеш цяло нещастие за себе си. Питам: след като двацет години си се занимавал с криминална пси-

хология, какво добиваш? То е все същото един човек двацет години да е клал добичета. Днес заколи един вол, утре заколи друг – двацет години като е клал добитък, какво ще добие? Ще създаде своето нещастие.

Разправяха ми един такъв пример в България. Един касапин двайсет-двайсет и пет години се занимавал с клане, забогатял, оженил се, родили му се три деца. Едното било на дванайсет години (аз ги казвам така), второто – на осем, а третото било малко кърмаче. Един ден най-голямото дете казало на по-малкото си братче: „Ела да ти покажа как татко коли овците“. Братчето му, като не знаело, отишло да види. Голямото взело един нож и за да му покаже, отрязало му гърлото. Но като видяло кръвта, голямото дете се уплашило, затичало се, както било с ножа в ръка, паднало и се натъкнало на този нож. Майката в това време къпела най-малкото дете, чула, че става нещо, оставила го в коритото, излязла да види какво става и в това време то се удавило във водата. Това е последствие на касаплъка.

Казвам: онова, което придобиеш от лошия живот, ти от него полза няма да добиеш. Ти не туряш в главата си една Божествена работа, не туряш главата си да мисли добре. Какво трябва да правиш тогава? Ще туриш главата си да мисли право. Ще туриш сърцето си да върши работата си добре. Ще туриш волята си да служи добре. Волята ти трябва да служи, сърцето ти трябва да върши и главата ти трябва да мисли добре, това е първото нещо. Някой пита: „Как да мисля добре?“. Първо, ти ще се научиш да говориш добре. Защото ти казваш на себе си: „От мене човек няма да стане“. Не говори такива глупости! Виждаш, че времето е облачно, и казваш: „Лошо време“. Не говори такива глупости, времето лошо не може да бъде. Или казваш: „Слънцето не грее“. Не говори такива глупости, това са лъжи, бели лъжи. „Слънцето не грее“ – ти не говориш истината. „Няма добър човек на земята“ – не говори такива лъжи.

При такава философия какво може да излезе? Слънцето не греело, облаците били лоши, вятърът духал, всички хора, и те били лоши – оставаш само ти да си добър човек. Откъде се взе само един добър човек в света? Ами онова вълче, което мисли, че е добро, неговият баща добър ли беше? Че баща му, преди да го отхрани, колко овце извади от кошарите? Знаете ли колко дела има заведени против този вълк? Срещу всеки вълк, който е взел някоя овца от някоя кошара, дело има заведено. Сто овце ако е изял, сто дела има заведени. Извършваш една лоша постъпка – дело има заведено. Ще дойде ден, вед-

нага ще се заведе делото. Направиш едно добро, пак има дело заведено – ще те възнаградят. Веднага се завеждат делата, но може да са насрочени в разни съдилища. Може делото да е в мировото съдилище, може да е в окръжния или в апелативния съд, а може и в касационния съд да е. Ако делото се бави над пет до десет години, в касационния съд е, ако се бави пет години, то е в апелативния съд, в окръжния съд може да продължи две години, а в мировото съдилище може и по-скоро да свърши. Помежду си като се разправяте, ежедневно стават тия работи. Англичаните, като се обидят взаимно, имат обичай да се боксират – не започват да се съдят, но да се боксира. Набият се хубаво, потече им кръв, шапките им паднат, а после се ръкуват, поздравяват се. Единият казва: „Извинете“, другият също се извинява. Примирияват се. Мирово съдилище. Вие вкъщи това нали го правите, нали се дуелирате?

Аз веднъж гледах какво правеха две малки деца, които седяха в две колички. На едното дете бяха дали ябълка и другото, което беше двегодишно, както го гледаше, хвана го за косата, разтърси му главата, пък му взе ябълката и то започна да плаче. Казах: и двете деца хора ще станат. Аз сега тълкувам нещата, коментатор съм. Първото дете казва: „Дали са ми тази ябълка, знам как да я изям“. Другото дете казва: „Като си я взел, знаеш какви ще бъдат последиците“. Като поседя то малко, раздруса първото хубаво, взе му ябълката. Вие сега ще попитате при кого ще остане тази ябълка. При когото и да остане, резултатите ще бъдат същите. Но този случай беше заради вас: да го видя и да ви дам този пример. Онзи, който даде ябълка на едното дете, не беше умен човек. Той трябваше да постави количките далеч една от друга, на четири-пет метра разстояние, да не може едното дете да вземе ябълката на другото. Като ги е поставил наблизо, така той изкушава децата, те се съблазняват. Детето, което няма ябълка, казва: „Тя не е за тебе, за мене е“. Това двегодишно дете мисли, че другото си е позволило нещо, което не е за него. Големите хора всякога казват: „Това на тебе не ти прилича, на мене ми прилича“. Хубавото ядене, хубавите дрехи са за умните, за големите хора, малките могат без тях.

Казвам: онзи дълъг нос показва, че човек е умен, но той трябва да знае да го употребява. Дългият нос е опасен, мушка навсякъде, а късият нос е глупав. Глупавите хора не правят

толкова пакости, колкото умните. Умният човек много пакости може да направи, глупавият – малко. Глупавият, като върви, само прах вдига по пътя, пък умният с камък ще те удари. Но умният има и добра страна: като ти даде нещо, то ще е нещо хубаво. Казвам сега: носът на човека трябва да е като кибритена клечка. Ако си умен, няма да запалиш плевнята, ако не си умен, ще я запалиш. Ако в кибритената кутия има сто клечки (има такива големи кибритени кутии), може да запалиш сто плевни, тогава може цяло село да туриш в смущение. С една кутия ти може да направиш цяла илюминация в селото.

Хората, като са дошли в живота, правят погрешки от незнание, те не знаят и последствията. Но човек, за да се учи, трябва да знае законите на своята мисъл – как да мисли правилно. Има желаниа, които не са естествени, има мисли, които не са естествени, има и постъпки, които не са естествени. Представете си, че ви събличат гол, намазват ви с мед и ви връзват за едно дърво. Или представете си, че след като ви съблекат гол, ви обличат със скъсани дрехи. Кое е по-хубаво: да те съблекат гол и да те намажат с мед или да те съблекат гол и да те облекат в някои парцали? Кое е за предпочитане? Богатият е съблечен гол, намазан с мед и вързан. Сиромасът е съблечен гол и после облечен с парцали, пуснат да върви свободен. Кое е по-добре? Така аз разглеждам работата: богатият е с мед намазан и вързан, сиромасът е с парцали облечен и свободен, пуснат да върви. Двамата имат една и съща съдба: на единия са взети дрехите и на другия са взети дрехите. Но единият, който е намазан с мед, има какво да яде – като се намери в голяма нужда, ще си близне малко. Богатият ще си близне от меда, но от гърба си не може да близне, маже само малко от раменете и ръцете. Тъй като е вързан, тук-там ще близне, и това е неговото щастие. Бедният няма никакъв мед намазан по себе си, върви със скъсаните си дрехи, гледа дупките.

В живота за предпочитане е положението на бедния, който е свободен да ходи. И той има неприятности, но положението на богатия, който ближе от раменете си мед, е по-лошо: ако го нападнат тия, хапливите мухи, след като изядат меда, те ще започнат да изваждат вътрешния мед. Но това са философски работи. Във вашия ум тази идея ни най-малко я има. Вие не разсъждавате така. Аз разсъждавам така. Вие казвате:

„Блазе му на богатия човек, къща има. Пък и виж колко хубаво е облечен! Как е намазан с мед!“. Колко струва това намазване? Поставете се в положението на сегашните американски милионери – при сегашните апаши какъв страх имат те! Всеки богаташ има по десет души детективи, които да го пазят, десет души гавази ги наричам аз. В турско време българите, като тръгваха нанякъде, хващаха по един гавазин: българинът върви напред, гавазинът – подир него, да го пази. Сега в Америка по десет души пазят богаташа, да не задигне някой жена му или децата му, защото, ако ги задигне, ще иска голям откуп. Защо ти е такова богатство? Остави, че ще задигнат някого, но целия ден ще стоиш нащрек. Това е лошата страна, но има и добра, хубава страна. Това е само единият вид на живота, докато хората дойдат до онова, правото разбиране.

В какво седи богатството на човека? Богат според мене е онзи, който знае да се ползва от своя ум. Богат според мене е онзи, който може да се ползва от богатството на своето сърце. И богат човек според мене е онзи, който може да се ползва от силата на своите постъпки. В този смисъл, както вие го разбирате, всеки човек, който може да се ползва от своя ум, е свободен, всеки човек, който може да се ползва от богатството на своето сърце, е свободен и всеки човек, който може да се ползва от своите постъпки, е свободен. Има една сиромашия, която не трябва да желаем. Бедните трябва да се научат да се ползват от своето сърце, Бог е турил спасението в техните сърца. А щом си станал богат, трябва да се ползваш от своето богатство.

Кое е по-хубаво да кажеш: *колко си добър* или *колко си лош*? След като те обере някой, кажи му: „Колко си добър! Олекна ми“. Ти сто километра имаш да пътуваш, носиш една чанта от двайсет и пет килограма на гърба си. Среща те някой, взима ти товара, кажи му: „Колко си добър! Сега ми е по-леко“. Ако кажеш: „Обраха ме, какво ще правя сега?“, ти ще си създадеш друго нещастие. Кажи на този, който те е обрал: „Колко си добър, колко си услужлив!“. Лесно се говори така философски, но след като ти вземат раницата, много е мъчно да кажеш „колко си добър“. Когато сте на представление, виждате, че някой герой в пиесата го обиждат. Това е на сцената, този човек не се обижда, със смирение издържа. Защо човек да не може, също като един актьор, да каже: „Тъй е писано

в драмата“? Тази драма така е написана, ти играеш дадената роля. Играеш ролята на един крадец, откраднал си нещо. Съдят те, казват: „Не те ли е срам?“ и ти седиш и носиш позора, хубаво изиграваш ролята си. Ти съзнаваш, че не си престъпник, но играеш ролята на престъпник, за да дадеш един урок на другите, да знаят как трябва да постъпват. На всички хора, които изнасят представление на сцена и хубаво изиграват ролите си, другите им ръкопляскат.

Някои от вас играли ли са някакви роли на сцената? Всички искат да играят хубави роли, например на някой цар или на някоя царица, или на съдия, на философ, на поет. Но има и роли незавидни, в тях актьорите на сцената се намират в трудно положение. Например играеш ролята на човек, когото трябва да убият. Ти трябва да знаеш как да умреш на сцената, затова ще идеш да гледаш как умират някои хора, вероятно да го представиш. На представлението ще носиш гумено облекло и като те мушнат, малко червена вода ще потече, все едно потича кръв. Хубаво ще изиграеш как падаш, как те убиват, ще си представяш, че си умрял. Като станеш от сцената, пак ще си жив, ще си възкръснал.

Казвам: когато ви мушнат в гумените дрехи, не мислете, че то е много сериозна работа. Играят в Америка двама актьори, единият се е разгорещил, другият му казва: „Внимавай, като си се разгорещил, да не ме мушнеш. Гумената ми дреха мушкай, не другата“. Така актьорът се предпазва. Ставали са инциденти, много актьори са убивани на сцената. Често и вие, като актьори на сцената, малко по-навътре мушнете, после се извинявате. Човек трябва да бъде майстор, да мушка само гумената дреха. Да мушнеш, и да се свърши въпросът.

Мислете защо Господ ви е дал главата. Мислете защо Господ ви е дал сърцето. Мислете защо Господ ви е дал волята. Няма по-хубаво нещо от това да знаеш да държиш главата си както трябва, да управляваш сърцето си както трябва и да използваш волята си както трябва. Това са най-хубавите неща в живота на един ученик.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

23. лекция, 12 април 1940 г., София, Изгрев

ЕЗИКЪТ НА ТОНОВЕТЕ

Отче наш

Всичко в живота е постижимо

Сила жива

Имате ли зададена тема? (– *Имаме.*) Четете. (*Прочита се темата „Малки и големи придобивки“.*) Какво разбирате под думата *придобивка*? В обикновен смисъл на думата какво разбирате, като кажете *малка придобивка*? Придобивката принадлежи на физическия свят, придобивка е общо казано.

В музиката по какво се отличава един тон в първа октава, във втора октава и в трета октава? Например тонът *до* в различните октави по какво се отличава? А какво е терца? Какво представляват тия музикални интервали: *до – ми, ре – фа, ми – сол, фа – ла, сол – си, ла – до, си – ре*? Те са терци.

Музиката не принадлежи на физическия свят, тя има духовен произход. Музиката е един организиран свят, в който нещата стават веднага, погрешките се правят бързо и бързо се поправят. На вас колко време ще ви вземе да поправите една погрешка, направена в *до*? Колко трептения има тонът *до* в съвременната музика: шестнайсет или трийсет и две? Каква е разликата между шестнайсет и трийсет и две? Един тон, който има шестнайсет трептения, не е мек тон. Тон с шестнайсет трептения е силен, но без да съдържа мекота. Тон с трийсет и две трептения съдържа мекота. Със силните тонове ти може да се проявиш. Силното е проява. Мекото какво прави? Мекото се огъва. Кое е меко? Водата нали е мека? Водата, като срещне съпротивление, завива, започва да лъкатуши. Тя е в течено състояние. Меките неща са течности, силните неща са твърди.

Някои неща са неясни, защото са отвлечени, нямат приложение. Мога да ви говоря за пространството, за движението на Земята, къде ще бъде тя след хиляди години, но какво ще ви ползва това сега? А може и да имате знание, което да ви ползва сега, в дадения случай. Да кажем, вие сте гладен и можете в същия момент да се нахраните. Мога да ви представя

някои знания, които са хубави, но те нищо няма да ви допринесат в дадения случай, ни най-малко няма да ви дадат това, от което се нуждаете.

Какво ще ви ползва, ако пеете? Какво ще ви ползва, ако вземете *до*, *ми*? *До* мек тон ли е? Не е мек. *До* е бомба, която се пръска. *До* е семе, което пониква. Когато искаш да преодолееш някаква мъчнотия в живота, ти трябва да имаш импулс. *До* показва един импулс, който човек трябва да има. Които се занимават с музика, не знаят за какво да приложат закона на тона *до* – пее се обикновено. Допуснете, че вие сте хубаво облечени с някаква дреха. Какво може да ви допринесе дрехата? Дрехата ще запази до известна степен вашата топлина, повече от това не може да допринесе. Каква друга сила може да ви предаде? Каква е разликата, когато приемате някоя храна и когато обличате някоя дреха? От възприетата храна вие ще придобиете една сила. Храната, която приемате, ще ви даде нещо. Дрехата, която обличате, само ще запази нещо. Дрехата нищо не предава, тя само запазва. Тогава какъв е характерът на храната? Храната е щедра. Дрехата е пестелива. Тя пести енергията. Храната, която приемате, кредитира, дава нещо от себе си.

Казвам: всяка една дума в даден случай може или да ви предаде нещо, или да ви отнеме нещо. Представете си, че казвате някому: „Ти си невежа“. Думата *невежа* какво предава? Като кажете *невежа*, какво придобивате вие или какво придобива вашият събеседник? Вие констатирайте един факт. Казвате: „Вие сте невежа, не разбирате тази работа“. Кое е по-добре да кажете: „вие сте невежа“ или „вие сте сведущ“? Ако се спрете при един невежа, Пътувате по пътя, спирате се при един да ви упъти – ако е невежа, ако не знае пътя, той само ще си вдигне раменете; ако знае пътя, той ще ви упъти. Тогава питам: кой е умен? Ученият, който се спира при невежия, да го пита за пътя, умен ли е? Невежият, който презира учения, умен ли е? По какво се оценява дали един човек е учен, или невежа? По какво се познава? За печката тук един ще каже, че е студена, друг ще каже, че е топла. Но сега въпросът е: топла ли е, или е студена? Единият казва: „Аз предполагам“ и другият казва: „Аз предполагам“. Проверете вашето предположение вярно ли е. Казвате: „Той е невежа“. Как познахте това? Опитайте дали е невежа.

Представете си, че се намирате в положението на човек, при когото се спира друг и му казва: „Ти си слаб човек, нямаш никаква сила“. Поглеждате го, поусмихвате се и казвате: „По какво съдиш, че нямам сила?“. Той казва: „Виждам, че си такъв“. Тогава вие го хващате за крака, вдигате го във въздуха, питате: „Сега как мислиш? Какво виждаш?“. Той казва: „Виждам, че се вдигам във въздуха. Виждам, че си силен човек“. Значи, ако ти можеш да вдигнеш един човек, силен си; ако не можеш да го вдигнеш, не си силен. Вие как познавате вашата сила? Вие не можете да вдигнете един човек нагоре. Казваш: „Аз съм силен човек. Ако хвана въжето на една макара, мога да те изтегля нагоре“. Тогава моята сила е като твоята. Ако можеш да ме изтеглиш с въжето нагоре, силен човек си. Ако и аз мога да те изтегля, и аз съм силен. Ако не можеш да ме изтеглиш нагоре, слаб човек си.

Сега вие казвате, че знаете да пеете. Пееш, но никой нищо не ти дава. Гладен си и хората не те нахранват – значи не харесват твоето пеене. Певецът трябва да знае дали пее хубаво. Ако е гладувал три дена и след като запее, хората го нахранят, значи той е добър певец. Като пее хубаво, хората ще го поканят в дома си, ще го нахранят, после ще кажат: „Я пак ни попей!“ . И по друго може да познаете дали сте добър музикант: като ви заболи кракът, ще му попеете малко. Ако ви послуша, ако престане да ви боли, добър певец сте; ако продължава да ви боли, не сте добър певец. Пеене, което не може да повиши трептенията, не е добро. Болките произтичат от понижение на трептенията. Ако две хиляди волта електричество прекарате през човека, то може да го убие. Петнайсет хиляди волта електричество може да минат през човека, и той да остане жив. Как ще го обясните? Теоретически се обяснява, че при две хиляди волта частиците на електричеството са толкова едри, че като минават през тъканите, съдират капилярните съдове, разрушават ги. Онези частици, при петдесет-сто хиляди волта, са толкова дребни, че като минават през порите, правят масажи, не убиват човека. Има такива музикални тонове, че като ги запее човек, може да се простре на земята. А известни музикални трептения могат да го вдигнат.

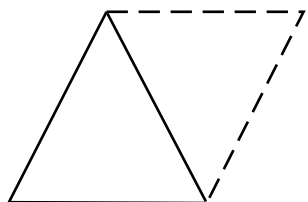
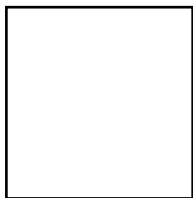
Вие сте обезсърчени духом. Обезсърчени сте, че животът няма смисъл. Като попеете, може веднага да се възстанови вашето състояние. Ще кажете: „Сега ми е останало само да

пея!“. Но мисълта е основана на закона на пеенето. Вие искате да постъпвате добре. И добрата постъпка е основана на музиката, на музикалните трептения. Не можете да постъпите добре, ако не сте музикален. Музиката е изразение на един добре уреден, разумно организиран свят. Като пеете, трябва да влезете във връзка с този високоорганизиран свят, но сега да влезете във връзка, сега да се оправите, не в бъдеще. Невежите и в музиката могат да си създадат някое нещастие.

Искате да вземете тона *до*, но какво означава *до*? *До* означава да посееш едно семе в земята, да посееш една ябълка, една круша. *До* означава да направиш добро, да освободиш някого от затвора. *До* означава да излекуваш болния. *До* означава да освободиш наскърбения. *До* означава да запалиш свещта на човек, който е в тъмнина. Много неща означава тонът *до*. Като изпея *до*, ще запаля лампата. Като изпея *до*, ще освободя затворника от затвора. Но това да бъде в съчетание, да имате построена цяла една гама. Да имате основния тон на цялата гама, по която гама този тон ще се прояви. Ако вземете тона *ре*, ще имате друга гама. Какво означава *ре*? Щом искате да победите някаква мъчнотия, не може да започнете с *до* – с *ре* ще започнете. Това е вече друга гама, ще избереш начин за воюване. Една река, която тече, това е тонът *ре*. Вятърът, който духа, това е *ре*. Цветята, които поникват от земята нагоре, това е *ре*. Плодовете, които капват, и това е *ре*. Парите, които се намират, и това е *ре*. Как ще намериш изгубените пари, ако не знаеш да пееш *ре*? Като запееш *ре*, изгубените пари ще дойдат при тебе. Сега вие ще се спрете и ще попитате: „Как може да бъде това?“. То е друг въпрос. Аз приказвам, както в „Хиляда и една нощ“.

Представете си, че всичките столове тук са свързани с едно въже, така са наредени. Ако започне някой да тегли въжето, столовете ще се движат. Казвам, че мога да ви преместя. Като хвана тази връв и я изтегля, веднага ще се премести столът ви. Вие се чудите как става. Така е наредено. Влизате в една стая и някой ви казва: „Запалете тези лампи“. Вие казвате: „Не може, нависоко са“. Тогава взимате стълба, качвате се горе, не светват лампите. Онзи, който знае, ще завърти ключа и те ще светнат. Като завърти още веднъж ключа, ще стане тъмно; завърти го трети път, пак светне. Знанието ви помага. Като завъртите ключа, светлината идва. Като го завъртите

още веднъж, тъмнината идва. Някой път хората, които уж са много учени, завъртат ключа два пъти, мислят, че по-голяма светлина ще дойде, а то стане тъмно. Като завъртиш ключа два пъти, не светлина ще имаш, а изгасване. Ако го завъртиш три пъти, какво ще имаш?

Фиг. 1

Какво е терца? Между тоновете *до* и *ми* интервалът е терца. Като вземете *до*, завъртате веднъж, при *ре* – два пъти. Като вземете *ми*, какво ще имате? Ще имате светлина. *До – ми – сол*. *До – ми – сол – до*. От *до* до *ми* имате терца; от *сол* до *до* имате кварта. Защо, като вземете *до – ми – сол*, имате все терца, а от *сол* до *до* е кварта? Какви са подбудите? Квартата е един завършен процес. Квартата е четириъгълник. Имате тук и един триъгълник. Този триъгълник трябва да оживее. Това са линии, които показват посоката на движението (фиг. 1).

Всеки тон трябва да има сила, трябва да има съдържание, трябва да има смисъл. Или всеки тон трябва да има светлина, трябва да има топлина и трябва да има сила. Когато говорим, че музиката възпитава, то значи в музикално отношение да знаете да произведете светлина, топлина и сила. Ако произведете с тона светлина, ползва се вашият ум. Ако произведете с тона топлина, ползва се сърцето ви. Ако произведете с тона сила, ползва се тялото ви. Като се занимават с музика, хората много пъти стават нервни. Защо? Не разбират закона на музиката. Някои музиканти много се тревожат. Имат право, понеже тяхната чувствителност се е увеличила, увеличило се е тяхното възприятие. Какво значи да се увеличи възприятието? Ти възприемаш повече, а то трябва да е по-малко, следователно излишното се е разляло навън, образувала се е кал около тебе.

Ако в еднолитрово шише започнете да наливате вода, налеее един литър и продължите с още един, вторият литър ще се излее навън. Ако се излее на земята, излишната вода непременно ще образува кал. И в музиката излишните неща

образуват кал, увеличава се чувствителността ти, започваш да се дразниш. Когато един тон е много силен, дразненето произтича от това, че той раздрусва твоето тъпанче – тази ципица – повече, отколкото трябва. В природата има много голяма икономия. Природата не е пестелива, но голяма икономия има в нея. Никога не трябва да се хаби музикалната енергия, по възможност трябва да има най-голяма икономия. Не че в природата има недоимък, изобилие има в нея, но природата не обича разточителност. Прегрешение е да бъдеш разточителен. Да бъдеш щедър е в реда на нещата, но да бъдеш разточителен, да употребиш една енергия там, където няма нужда, то е разточителство.

Вие, в говора си, не произнасяте думите музикално. Казвате: „Добро“ – какъв тон е? „Правда“ – какъв тон е? „Честност“ – какъв тон е? „Милосърдие“ – какъв тон е? Милосърден си, но не знаеш какво нещо е милосърдието. Какъв е основният тон на милосърдието? Човек може да бъде милосърден, но мислите ли, че като извадите един лев и го дадете някому, то е милосърдие? Извадите един лев от джоба си, дадете го на някой беден човек и мислите, че сте направили нещо – вие сте в положението на вол, който мучи, толкова разбирате от музика. Като дадеш един лев, то значи, че си взел едно камъче и си го преместил на друго място. Какво си направил в света? Ти си взел камъчето от правото място и си го турил на кривото място. Като вървиш по пътя, нямаш право да риташ. Ще стъпваш, без да риташ. Щом риташ, то не е хубаво, така разместваш света. В света има много хора, които са разместили музикално камъчетата. Защото има музикално наредени камъчета. Вие, вместо да ги намествате, ги размествате. Щом ги разместите, усещате се духом неразположени. Неразположението показва, че сте разместили музикално наредените камъчета – вашите мисли са разместени.

Сега искате ново възпитание. Съвременните хора, за да имат ново възпитание, трябва да разбират музиката много добре, да я приложат като възпитателен метод. Ти с музика лесно ще свършиш работата, иначе ще се бърктиш цял ден. Може и седмица, и месец, и година да се бърктиш, накрая ще кажеш: „Трудна е тази работа, тия хора са неразбрани“. С музика за пет минути може да свършиш работата. Например много е мъчно да се пее тонът *до*. Ти напрежение нямаш отвъ-

тре, как ще го пееш? Да ви дам един пример. Отива един индуски ученик при един от великите учители на Индия и казва: „Учителю, искам да ме научиш нещо за любовта“. Ученикът първия ден говори за любовта, а учителят мълчи, поглежда го и си заминава, нищо не казва. На втория ден ученикът пак отива при учителя, пак му говори. Така цяла седмица го безпокои. Накрая учителят, който бил здравеняк, хваща ученика за ръката, завежда го при реката Ганг, натиска главата му под водата и го държи, докато започне да рита. После го изважда навън и го пита: „Какво почувства?“ – „Почувствах голяма нужда от въздух.“ Учителят тогава казва: „Когато почувстваш такава нужда от любовта, ще я намериш“. За любовта законът е такъв. Трябва да почувстваш една необходимост и тогава ще дойде любовта.

Докато не започнеш да риташ във водата, тона *до* не можеш да го пееш. *До* е закон на напрежение, значи в него ти търсиш нещо. Но сега не е нужно ритане. Вие в този пример ще се спрете и ще разберете, че не трябва да ритате. Когато човек рита с крака, той иска да излезе от водата. Този ученик сега казва: „Ти не трябва да риташ“. Ти трябва да се повдигнеш. Ритането е в кривата посока. Рита ли човек във водата, това показва, че трябва да започне да плува. Ако не знае как да си постави ръцете и краката, това не е плуване. Някой път гледам как пеят някои музиканти. Те мърдат ръце и крака, докато пеят. Гледали ли сте хора, когато плуват? Те трябва да имат обем, едно разширение на тялото, за да могат да се движат във водата. Човек трябва да има спокойствие, когато пее, не да се стеснява какво ще кажат хората. Аз не пея заради хората, нито вие ще пеете заради хората. Ти ще пееш за себе си, за великия закон, който действа в тебе; или ще пееш за Бога, Който те е създал. Като пееш, ще мислиш за Бога. Като пееш, да чувстваш, че имаш сила в себе си. То е хармоничното пеене в ума, в сърцето и във волята.

Вие питате: „Как ще се живее? Как ще се прекара животът?“. Като завъртите онзи ключ, трябва ли да се безпокоите какво ще стане? Какво ще стане? Много енергия щяла да се изхарчи. Колко енергия? Природата е щедра, но тази енергия не трябва да се изразходва напразно, нищо повече. Енергия за милиони може да изтече. Ако тази енергия е употребена намясто, то е щедростта на природата, но ако е отишла, без да

е принесла добро, без да се е постигнало нещо, то е разточителност.

Казвам: в музиката аз вземам терцата като основа. Що е терца? Три тона, които имат един потенциал. Между тоновете *до* и *ми ре* е потенциал, *ре* е основа. Ако го няма *ре*, тогава не може да съществува и терцата. Какво е кварта? Тя има два потенциала. Тази енергия е в запас, тя отпосле ще се прояви. Ако между *до* и *ми* имате един потенциал, *ре*, тогава между *ре* и *фа* кой е потенциалът? Между *ми* и *сол фа* е потенциал. Тъй щото всеки един от вас може да бъде потенциал. Потенциал представлява даден човек, който може да ви бъде в услуга. Добрият човек, той е потенциал, той може да ви бъде в услуга. В дадения порядък, между *до* и *ми* тонът *ре* е това, което може да помогне на терцата. Ако *ре* не съществува, тази терца не може да се вземе правилно.

Как бихте приложили вие това? Аз ви говоря само за закона на възпитанието. Говоря ви за *до*, но то е малко отвлечено. *До* аз наричам основен тон. За мене любовта е основният тон, тя има напрежение. И искам тази любов да я проявя като милосърдие. Милосърдието е вече тонът *ми*. Тогава, като имам любов и милосърдие, кой ще бъде потенциалът? Трябва да имам сила. Защото в любовта трябва да имаш желание да се проявиш навън: милосърдие да проявиш, да направиш услуга някому. Коя дума ще бъде тон *ре*? Потенциал кое ще бъде? В дадения случай правдата ще е потенциал. Любов, милосърдие, правда. В тебе има едно чувство на справедливост, ти искаш да помогнеш някому. Правдата е онзи потенциал, който те заставя да я проявиш.

Щом пееш музикално, ти си приложил закона. Музиката показва, че нещата са приложени. Защо трябва да проявим пеенето? Под „пеене“ разбираме приложение на Божествения ред на нещата. За мене музиката е приложение. Казваш: „Аз съм музикален“. Музиката показва приложение. Щом прилагаш нещата, ти си музикален; щом не прилагаш нещата, ти не си музикален. За да приложиш нещата, трябва да имаш разбиране. Значи ти вземаш основния тон, любовта. Като дойде, тя е вече сила. Тогава имаш правдата – един потенциал. Имаш и милосърдието, към което се стремиш, имаш известно постижение. Питаш защо да правиш добро някому. Като направиш добро, то е в твоя услуга. Аз създавам един свят. Лю-

бов – Л досега не съществуваше, аз му давам съществуване, то е в моя услуга. Ю не съществуваше, аз му давам съществуване, то е в моя услуга. Б не съществуваше, аз го създавам, и то е в моя услуга. О не съществуваше, създавам го, и то е в моя услуга. Създавам и В, и то е в моя услуга. Нещата, които създавам, са в моя услуга.

ЛЮБОВ Като напишеш някому думата *любов*, започва да му трепери сърцето. Като напишеш думата *любов* на един вол, който мучи, на една кокошка, която кудкудяка, на един паун, който кряка, на една гарга, която грачи, или на едно разумно същество, което очаква първия лъч на Слънцето, то веднага ще се зарадва. Това е един хубав плод, който ти създаваш. Когато пее, човек създава нещо. Щом създава нещо, то става сила.

Като направите добро някому, вие вече имате този човек на своя страна. Всяка една мисъл, която създавате в себе си, е във ваша полза в музикално отношение. Ако не сте музикални, то е друг въпрос. Щом искате да създадете в себе си характер, ще проявите хубави мисли. Всяка една мисъл сама по себе си е сила. Музиката, като се изучава по този начин, ще ви помогне да изучите духовния език и Божествения език.

Ти не можеш да изучиш Божествения език, ако не разбиращ музиката.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

24. лекция, 19 април 1940 г., София, Изгрев

ТЕОРИЯ, РЕАЛНОСТ И ПРИЛОЖЕНИЕ

Отче наш

Сила, здраве е богатство

Какво е богатство? Сила, здраве е богатство. В какво може да се употреби богатството? По какво се отличава едно знание, което владеее и можете да употребите? Теоретически може да докажете, че две по две прави четири, но като кажете, че две по две прави четири, какво постигате? Или ако кажете, че шест по шест прави трийсет и шест, какво постигате?

Сегашният век има една опасност, от която всички хора страдат. Качваш се на висок планински връх и колкото по-нагоре отиваш, толкова по-силни стават въздушните течения, започва да духа, явяват се бури, изобщо срещаш едно съпротивление. Вървиш и казваш: „Имаше голяма буря“. Защо се явява бурята? Тя забранява ли ти да се качиш на върха? Питам: ако се качиш на този планински връх, какво ще добиеш? Мнозина от вас сте ходили на Мусала и какво сте добили? Били сте на най-високия връх, какво сте добили? Престоявате горе два-три часа, но като е студено, не може повече да стоите, връщате се там, откъдето сте дошли. Сега вие теоретически изучавате Мусала. Качите се на върха, теория имате, след което докажете, че това, което сте доказвали, няма приложение. За вас може да няма приложение, но за други може да има.

Ситият, ако му дадат да яде, ще каже: „Няма нужда“. Това ядене, което е непотребно за сития, ако го дадат на гладния, на него ще му е приятно. Всички хора, които изучават теоретически живота, правят същата погрешка: дават яденето на ситите хора. Не трябва да доказваш на сития, че е нужно да яде. Той казва: „Зная, че трябва да ям, но съм се наял“. Като говори, че се е наял, казва ли той цялата истина? Наля ли се е така, щото да не трябва вече да яде? След четири, пет или шест часа у него пак ще се яви желание за ядене, но когато е бил сит, е казал: „Не се нуждая от храна“. Българите, пък и всичките източни народи, като им дойде някой на гости, слагат трапеза и много пъти подканват госта да яде – ще го по-

канят веднъж, два пъти, три пъти, четири пъти. Гостът също чака много пъти да го канят и накрая казва: „Хайде, за ваш хатър* ще ям!“. Но ако идете на гости у някои турци, ще видите, че след като сложат яденето на масата, те само веднъж канят, веднъж казват: „Заповядайте“. Който не започне да яде, втори път не го канят. Защо българинът иска много пъти да го канят, а турчинът, веднъж като го поканят, не чака да направят това втори и трети път?

Питам: ако имаме знание, какво ще ни допринесе то? Всеки един знае от опит. Като го поканят веднъж, той казва: „Скоро ядох“, но като го поканят още веднъж, сяда да яде, разяжда се. Хубаво, аз говоря за яденето, но какво отношение има яденето към това, за което сме се събрали? Има отношение, защото, ако не знае как да яде, човек ще се спъне. Ако не знае как да възприема светлината чрез очите си, ако не знае как да възприема звука чрез ушите си, ако не знае как да възприема хубавите ухания чрез носа си, ако не знае как да управлява езика си, как да се изразява, човек ще си създаде много неприятности, общо казано. Често вие обръщате внимание на говора на някои хора, интересувате се какво говорят. От какво произтича любопитството? Може би ти слушаш да не би ти да си предмет на разговора. Искаш да знаеш какво говорят хората за тебе. Може да говорят най-лошото. Тогава какво добиваш?

Като искаш да слушаш какво ще говорят за тебе, ще се намериш в положението на един наш приятел, който беше държал сказка в Плевен. Разказваше ми после той: „Държах една сказка върху спиритизма, имах голяма публика. Хората се интересуваха, доказвах им, че има и друг живот. След сказката иде при мене един и ми казва, че иска да ми прошепне нещо на ухото, никой да не го чуе. Аз помислих, че е въодушевен, че много ще ми благодари за просветата, която съм принесъл чрез сказката си. Тъй си мислех, но като си дадох ухото, чух той да ми казва: „Страшен вагабонтин си!“. Като че ме порязва с нож“. Сега ще попитате защо този човек е искал да говори на ухото на нашия приятел. Имал си е известни съображения. Той е дипломат, той е адвокат: не иска хората да чуят какво говори, защото сказчикът може да го даде под съд

* хатър разг. 1. Угода, удоволствие. 2. Воля, желание, изискване. 3. Проявено внимание, почит, уважение.

за това, че го е обидил. Разправяха ми случай с две съседки, едната от които непрекъснато предизвиквала другата. Тази, втората, разказвала: „Тя много пъти ми беше казвала обидни думи и аз нищо не ѝ бях отвръщала. Докато един ден реших и аз да ѝ кажа нещо обидно, да ѝ се отплатя. Но тя беше хитра, предизвика ме да говоря, като преди това беше повикала още една съседка да слуша. След като ѝ казах обидните думи, тя ме даде под съд и ме осъди, защото имаше свидетел“. Съседката, която много пъти говорила обидни неща на другата, после ѝ създаде и много големи мъчности.

Вие един ден ще речете, че сте самостоятелни, но тогава ще ви дойдат най-големите мъчности. Сега ще ви попитам: ако някой ви нападне, как трябва да му отговорите? Има два начина да му отговорите. Не отговаряй на глупавия според глупостта му и отговаряй на глупавия мъдър според глупостта му, да не се мисли за мъдър. Или другояче казано: не отговаряй на глупавия според глупостта му и отговори на глупавия мъдър според глупостта му. Защото има и глупави мъдри. На глупавия мъдър му отговори.

Фиг. 1

Първата черта (фиг. 1) означава Вселената. На какво прилича? На буквата *z*. От тази черта може да образуваме и буквата *a*. На какво заприлича сега? Защо се измени съдържанието? И да ви докажа, какво ще ви ползва? Трябва да се закачите, трябва да зна-

ете как да се държите с ръце за клоните – това означава българската буква *z*. Да говориш както трябва, да слушаш както трябва, да ходиш както трябва, да решаваши всички работи както трябва – това означава *a* на български. Ако ти се тревожиш за нищо и никакво, ако ти говориш нищо и никакво и ако ти ходиш на нищо и никакво, не си изучил буквата *a*. Някой ще каже: „Как да зная това?“. Ако имате една написана нота, какво може да означава тя? Може да означава *до* или *ми*, или *сол*. Тонът *до* се пише на първата спомагателна линия. Нотите се пишат или на линиите, или на междулиниите на петолинието. Каква разлика има между ония ноти, които са на линиите, и ония, които са на междулинието?

Ако *до* е основен тон, той излиза от центъра на нещата. Една идея, която излиза от центъра на твоя ум, от центъра на твоята душа, от центъра на твоя дух, това е *до*. Трябва не

само да кажеш *до*, но трябва и да знаеш да го пееш. Тонът *до* си има специфични трептения и ти не го вземаш правилно. В дадения случай на спомагателната линия, на първата основна линия се намира тонът *до*. Да кажем, че *до* е Слънцето, след него иде Меркурий, иде Венера, иде Земя, Марс, Юпитер, Сатурн. Това, което излиза от Слънцето, и това, което излиза от Меркурий, еднакви трептения ли има? Няма еднакви трептения. Казвам, че законът е: ако вие вземете вярно тона *до*, ще вземате вярно всички други тонове последователно. Ако вземете *до* криво, всички тонове, които следват, няма да бъдат верни. Или казано другояче: ако има един принцип, който прилагате зле, който не разбирате, тогава няма да разбирате и фактите, които произтичат от него. Ако не разбирате закона, и фактите, които произтичат от закона, няма да разбирате. Казвате: „Какво има, като не ги разбираме?“. Ще влезете в много противоречия в живота си, ще си създадете най-големите страдания.

Да допуснем, че вие искате да бъдете здрав. Ако трябва да държите една лекция за здравето, как бихте проповядвате, какво бихте казали? Ще кажете, първо, че трябва да се приема хубава храна. Но коя е хубавата храна? След това ще кажете, че трябва да се пие достатъчно количество вода, достатъчно количество въздух да се диша. С въздуха вие ще упражните вашите дробове, с твърдата храна и с водата ще упражните вашия стомах. И стомаха ще учите, той е един ученик. Вие всеки ден ще му давате един предмет да учи, научно да разреши една задача. Той е асистент вътре във вас, с химия се занимава, но разбира и физиката доста добре. Вие му се смеете някой път, но щом приемете храна, вашият стомах започва да работи, да се свива като фисхармоника*. Кой го кара да прави това? Вие не вземате никакво участие, той свършва заради вас една работа. Казвате някой път за стомаха: „Този търбух!“ – искате да кажете, че човек не трябва да служи на стомаха си. Но търбухът не е стомахът. Търбухът, това са фиктивните желания, които не работят. Търбухът, това е една кокона, облечена с коприна, която само се върти и нищо не прави: ще облече едни дрехи, ще излезе, ще се повърти насам-натам, после ще облече други дрехи, пак ще излезе. Кокона всеки може да бъде.

* фисхармоника (гр.) Вид хармоника с клавиши за една ръка, устна хармоника.

Музикант си, имаш една идея. Носиш музиката като кона. Казваш: „Зная много за музиката, мога да говоря за Бетовен, за Бах“. По какво се отличава музиката на Бах? По какво се отличава музиката на Бетовен? Бах се е занимавал в музиката с природата, с ритъма на природата. Бетовен се е занимавал с вътрешния смисъл и с това как се бори човешкият дух. Сам той е имал много големи вътрешни борби и със своята музика е искал да разреши този въпрос. Донякъде го е разрешил, някои неща са останали недоразрешени.

Вие може да вземете основния тон *до* в едно несъзнателно състояние. Може да го вземете в едно въглеродно състояние, може да го вземете в едно азотно състояние, а може и в едно кислородно състояние. Какво е азотно състояние? Азотът при някогашните алхимици минавал за стар елемент, който е крайно консервативен. Съединения той не прави, но казва: „Колкото може по-малко съединения! Човек трябва да бъде индивидуалист, да живее само за себе си“. Навсякъде, където минава, азотът потушава всяко горене. Където има някаква дейтелност, там той казва: „Тишина, тишина! Никакво смущение в света не трябва да има. На земята трябва да има ред и порядък, тишина. Много кряскане не трябва, по-малко да е кряскането. Трябва да се мълчи“. Но ако ние постоянно мълчим, какво ще стане? Казват: „Човек не трябва много да мисли, не трябва да се увлича много“. Ако човек не мисли, какво ще излезе? Не трябва да мисли, не трябва да се увлича, не трябва да се дава, не трябва да пее – все „не трябва, не трябва“... Какво трябва тогава? Аз наричам въглерода свещеник. Той прекадява азота с малко тамян. Като запалите азота, образува се дим. Това не е дим, но въглеродът кади азота с тамян, разполага го малко, така двамата се разбират. След като въглеродът го прекади, азотът прави една малка отстъпка, казва: „Хайде, за твой хатър ще направя нещо. Не съм го правил, но за тебе ще го направя“. Това е въглеродно състояние.

Понякога вие искате да направите нещо малко. Питам: като направите най-малкото, какво ще придобиете? В дадения случай малкото показва, че има възможност да направите повече. Казваш, че се намиращ в едно безизходно положение. Безизходното положение показва, че не можеш да вземеш *до*. Да вземеш основния тон, това значи да намериш правилния център на своята дейтелност, центъра на разумното. Ще хва-

неш пътя си правилно, защото, ако излезеш от своя център на деятелност и не влезеш в правия път на тази деятелност, ти ще влезеш в едно противоречие. А щом има противоречие, значи не си взел правилно основния тон. Тогава ще се върнеш назад, ще направиш втори опит да вземеш вярно тона *до*.

Това са философски разсъждения за музиката. В обикновената музика се казва, че тонът *до* има еди-колко си трептения. Въпреки че има камертон, досега нито един не се е помъчил да вземе основния тон. Мъчили ли сте се вие да го вземете? Когато човек иска да намери основната идея, когато иска да има нещо точно в живота си, когато иска да има характер, това е основният тон. Искаш да имаш една права мисъл – това е основният тон. Искаш да бъдеш силен – това е основният тон. Искаш да бъдеш благ – това е основният тон *до*. Искаш, но не можеш да постигнеш този резултат, докато нямаш едно практическо приложение. Може и да изпееш *до*, но това основният тон *до* ли е? Може да си го изпял, но да не си го взел вярно. Първо идеята трябва да ви стане ясна, след това дълго време трябва да мислите, докато вземете правилно основния тон.

Имате една кутия с кибритени клечки – драснете клечка веднъж, нищо не излезе, драснете втори път, пак нищо не излезе. Някой път драснете, клечката падне на земята, извадите друга от кутията, драснете – продължавате така, докато се запали някоя клечка. Със запалената клечка запалвате една свещ или един огън, значи имате вече резултат. От запалената клечка вие вземате тон. Но трябва да имате дърва за огъня или трябва да имате свещ, която да запалите, за да ви бъде полезна клечката. Защото природата не търпи човек да си играе с клечките. Ако вие извадите всички клечки, които имате в кутията, и те не се запалят, какво показва това? Какъв е основният тон на горенето? Трябва да има приложение. Не само да се запали огънят, но на този огън трябва да се сготви. Не само да се запали една свещ, но на тази свещ трябва да се чете. Казвам: трябва да се събуди човешкият ум, да мисли. Като се събуди човешкият ум, какво ще мисли? За какво мисли болят човек? За здравето. За какво мисли бедният човек? За парите. За какво мисли гладният човек? За хляба. За какво мисли жадният? За водата. За какво мисли онзи, който се задушава? За въздуха. Онзи, който иска да чете, за какво мисли? За знанието, но той трябва да мисли за светлината. Светлина

ви трябва. Светлината е една необходимост, за да можете да четете. Така като ви говоря сега, това е още само теория.

С каква скорост се движи Земята около Слънцето? Средно с 29 километра в секунда. Някой видял ли е това движение? Никой не го е видял, доказва се само, че се движи с тази скорост. Числото 29 е число на противоречия: събрани са две неща несъвместими. Числото 2 представлява Божественият принцип, който иска да се приложат нещата както трябва. Ако не се приложат както трябва, иде едно от най-големите нещастия, които можем да си представим. Числото 9 представлява човешкият порядък. Ти си дошъл до края на един човешки порядък и няма вече никакво отлагане. Като дойде числото 9, не отлагай, защото, ако отложиш, ще дойде най-голямо нещастие. Стоиш на една железопътна линия, иде трен, но ти философстваш: „Този трен не може ли да спре?“. Числото 9 казва: „Махни се от линията и не философствай. Нека мине тренът. Ако останеш на линията да философстваш, той ще те прегази“.

Като съберем 2 и 9, колко дават? Дават единайсет. Като се съберат двама генерали на едно място без войска, какво става между тях? Единият ще разправя как е ходил на бойното поле, как е воювал, другият ще разправя същото. След като разкажат кой как е воювал, какво ще добият? Единият казва, че е имал победа, и другият казва, че е имал победа. Победа, победа, но сега те сами са победени. Виждаш, че и двамата генерали, които едно време са били юнаци, сега са грохнали, казват: „Остаряхме“. Че как тъй един генерал, който е побеждавал, сега е победен, остарял? Те са побеждавали, но накрая и двамата са победени. Защо генералът е победен?

Когато носиш една стомна, пълна с вода, и не си обърнал внимание, че е пукната някъде, по едно време усещаш – олекнала е малко. Като олекне, казваш: „Доста силен човек съм аз, тази стомна не ми тежи“. Мислиш ли, че наистина си силен? Погледнеш, всичката вода се е изпарила, изчезнала е някъде. Питам: ако стомната олекне, какво показва това? Че някъде е имало някаква дупчица, през която водата е изтекла. Който носи стомната, не е могъл да види дупчицата, затова се чуди после къде ли е отишла водата. Тя отиде там, откъдето е дошла. Водата може по два начина да излезе навън: или отгоре, през устата на стомната, да се излее, или отдолу, от дъното, да изтече.

Имате някаква идея. Потърсите я някой път, не можете да я намерите, казвате: „Нещо знаех, сега го забравих“. Това, което знаете, някой път се връща, някой път никак не се връща. Нали сте имали такива примери? Сънувате някой хубав сън и не ставате да го запишете, казвате си: „Като стана сутринта, ще го запиша“. На сутринта нищо не е останало в ума ви, този сън си е отишъл. Останало е само едно понятие във вас, че сте сънували много хубав сън, но какъв е бил, не знаете. От какво произтича това забравяне? Всякога, когато в човешкия мозък започне да се набира много млечна киселина, човек започва да забравя, наслояване се получава. Ако по пясъка на морския бряг напишете някакви хубави думи, но те се заличат, какво показва това? Че морето се вълнува. Защо хората пишат по брега на морето? Много хубави неща е имало написани. Аз съм чел стихотворения, написани от някой поет по брега.

Един тон в музиката трябва не само да се произнесе, но трябва правилно да се вземе. Правилен е този тон, който в своето движение правилно се променя. Тонът *до* се променя в *ре*, *ми*, *фа*, *сол*, *ла*, *си* – това е все *до*. Те са форми на основния тон, който се изменя. Като се говори така, някой ще каже: „Какво е тогава *ре*?“. Това състояние на основния тон, когато иска да се прояви, да излезе навън, то е *до*. Когато тонът тръгне в пътя си, това е вече *ре*. Когато дойде и направи едно закривяване, то е *ми*. Като седне да яде, е *фа*. Като се облече хубаво, за да се покаже пред хората, то е *сол*. Като узрее и даде плод, то е *ла*. След като се наяде, то е *си*. Това са фази, през които човек минава. Това не е музика, това е говор. Специфично, *до* е да знаеш как да излезеш, *ре* е да знаеш как да тръгнеш, *ми* е да знаеш как да направиш първото отклонение. *До* представлява права линия, при *ре* тръгваш в една посока, а *ми* е да си в крайния предел на своето напрежение. Линията *AB* (фиг. 2) какво представя? Правилно движение.

А

В

Фиг. 2

Правата линия, която се движи в трето измерение, образува едно тяло. Какви са функциите на правата линия, какви са функциите на плоскостта и какви са функциите

на тялото? Плоскостта е създадена от линия, тялото е създадено от плоскост, но в него има усложняване на функциите. Ако вие вземете тона *до* стотина пъти, какво ще постигнете?

Да допуснем, че вие вземате един чук и започвате да удряте върху един камък. Какво ще постигнете? След като ударите така стотина пъти, камъкът ще се разчупи. И след като се разчупи, какво ще направите? Зависи каква е целта ви. Ако вътре в този обикновен камък се покаже друг камък, скъпоценен, вие ще го извадите и ще спрете да удряте. Намерили сте скъпоценен камък, ударите ви са били намясто. Ако никакъв скъпоценен камък не излезе, вие нищо не сте постигнали с ударите си, затова ще оставите този камък и ще идете при друг. Щом търсите нещо в камъка, удряте го. Щом намерите скъпоценен камък вътре, преставате да удряте.

Същият закон е, когато питате: „Готово ли е яденето?“, а щом се наядете, вече не питате. Защо не питате? Постигнахте целта си. Но всъщност целта постигната ли е? По-късно пак ще огладнеете, пак ще питате за ядене. Казва се: постигам своята цел. В това движение на живота какво е да се постигне целта? Вие нямате разбиране за постижението на целта. Трябва вече да разбирате живота в неговата динамична страна, той не е в едно статично положение. Щом вземеш основния тон *до*, в тебе трябва да се зароди желание да бъдеш един от най-добрите певци. И като ходиш по целия свят да пееш на хората, да събуждаш идеи, да се преобрази светът. Ако с пеенето си можеш да преобразиш целия свят, твоето пеене е намясто. Ако с пеенето си не можеш да поправиш света, твоето пеене не е намясто. Сега ще кажете: „Не е намясто, не постигнах целта си“. Целта не е едно статично положение. Една жива идея, щом е в тебе, винаги ще ти дава подтик. Идеята, която всякога дава подтик – тази идея е жива. Но ако една идея даде подтик и после този подтик престане, ти не си в реалността на живота.

Какъв беше въпросът? Теории, реалности и приложение. Да допуснем, че вие боледувате, имате някакво болезнено състояние. Какво ви трябва тогава? Искате да не боледувате. Не може да не боледувате. Има същества, които не боледуват, но тия същества знаят как да ядат. Ако един човек не мисли добре и не постъпва добре, той боледува. Какво подразбирате под думите *да мислиш добре*? Да мислиш добре, то значи умът ти да се придружава от светлина. Виждане ти трябва, светлина трябва да има за това, което мислиш. Да чувстваш добре, то значи да имаш такъв усет, че всякога да чувстваш самата реалност такава, каквато е, а не такава, каквато не е. И

да постъпваш добре, то значи да прилагаш тъй, че да не ти се отпраща никакъв упрек.

Някои от вас са учили пеене. Колко начини има на пеене? Всички пеете „Сила, здраве е богатство“. Силата, здравето е богатство за душата. Ако в живота не можете да приложите силата и здравето, това богатство само по себе си няма приложение. Искате да бъдете богати. Всеки човек, който може да прилага нещата, може да бъде богат. Богатството трябва да се приложи в дадения случай. Някой път вие мислите и казвате, че не може всички хора да бъдат богати. То е една лъжлива идея. „Не може всички хора и всички животни да дишат.“ Могат всички да дишат. От какво зависи това? Богатството – въздухът, съществува и всяко едно същество, според своята възможност, взема толкова от въздуха, колкото му трябва. Казвате, че не може всеки човек да бъде богат. Мислите ли, че онези хора, които умират, са богати? От какво умират хората? От сиромашия. От какво оживяват хората? От богатство. Значи от човека зависи да оживее. Може да казвате, че животът няма смисъл, или пък да казвате, че животът има смисъл. Като казваш, че всички хора не могат да бъдат богати, ти не мислиш правилно. Казваш, че ти си щастлив и че не може всички хора да бъдат щастливи. Не мислиш право. Или казваш: „Всички хора не могат да бъдат добри“. Така е, но по принцип не е вярно, не е право. Като казваш, че всички хора не могат да бъдат добри, правиш едно изключение – че ти може да бъдеш добър. А понякога казваш, че и ти няма да бъдеш добър.

Приеми, че всички хора са добри, за да бъдеш и ти добър. Не слагай никакво изключение. Всяко нещо, което може да се направи, може и да се поправи. Всяко нещо, което не може да се направи, не може и да се поправи. Казва някой: „Тази погрешка не може да се поправи“. Къде е логиката? Всяко нещо, което може да се направи, може и да се поправи. Всяко нещо, което може да се поправи, може и да се направи. Къде е противоречието тук? Болният може да бъде здрав и здравият може да бъде болен. Че се е разболял човек, къде е лошото? Едно болезнено състояние носи след себе си известно благо – така е за този, който разбира. И едно здравословно състояние носи едно благо, но трябва да знаеш да го използваш.

Болният може постоянно да мрънка, да роптае, да не е доволен. Направи му някой една услуга и той започва да роптае, че този не знаел как се прави услуга, не знаел как да пипа. Пък

силният, откъдето и да мине, този бутне, онзи бутне, разблъсква всички по пътя. Болният цял ден се оплаква, а силният разблъсква хората по пътя. Питам: тези двамата разбрали ли са живота? Не са го разбрали. Какво трябва да правят? Силният човек трябва ли да върви по права линия? И той трябва да се огъва. Светлината, която върви много бързо, не се движи по права линия, но по крива – вълнообразно се движи тя, да не направи пакост на някоя буболечица. Какво заключение ще извадите? Вие имате глава – всичкото ви нещастие произтича от това, че не знаете как да си държите главата. Някой върви с наведена наляво глава, друг я държи наведена надясно, а главата на трети е наведена напред. Малко хора ще срещнеш, които си държат главата както трябва. В една област на Америка имало един владика, който държал главата си наведена наляво. Всичките четиристотин-петстотин души проповедници, които били под неговото ведомство, по подражание държали главите си наведени наляво. Така и всички вие – по подражание, навеждате главата си на една страна. Главата всякога трябва да заема едно перпендикулярно положение спрямо Слънцето и спрямо центъра на Земята. С едно малко колебание главата винаги трябва да бъде перпендикулярна, за да се приемат трептенията правилно.

Казвам: ако твоята глава не е перпендикулярна към любовта, ти ще направиш много погрешки; ако твоята глава не е перпендикулярна към мъдростта, ще направиш много погрешки; ако твоята глава не е перпендикулярна към истината, ще направиш много погрешки. Не е лошото в кривата линия. Какво лошо има, ако една крива линия обикаля около един перпендикуляр? Такъв е пътят на Месечината, такъв е пътят и на Земята, те трябва да обикалят. Лошото в света къде е? Казва се за някого, че вляво е отишъл. Вляво отива, когато няма перпендикуляр. Или пък вдясно може да е отишъл. Но когато има този перпендикуляр, отива ли човек вляво, сърцето работи, отива ли вдясно, умът работи – смяна става в живота. Сърцето се движи по една линия, умът се движи по друга линия, а освен това има и праволинейно движение. Тогава имате три движения: вляво, вдясно и в права посока. Движението по права линия, то е законът на истината. Ти търсиш своята свобода – праволинейното движение е метод, начин за придобиване на свобода. С ума и със сърцето ти ще работиш ту вдясно, ту вляво. „Вляво отишъл“ – има сърце. „Вдясно оти-

шъл“ – има ум. Умът и сърцето трябва да се упражняват, а при това правата линия, перпендикулярът, трябва постоянно да се увеличава, да се регулира.

Един учител преподава музика. Децата не вземат вярно тона до и той кресне, изгуби своя перпендикуляр. Учител, който разбира добре музиката, като каже нещо, децата го разбират. Онзи, който кряска на децата, сам не взема тона вярно, а казва, че децата не разбират. Тия деца разбират толкова, колкото и той. Ако той вземе тона правилно, и децата ще го вземат. Щом той се сърди, значи не е взел правилно основния тон. Ако ти имаш тъмнота в ума си, тонът не е правилен. Ако имаш студенина в сърцето си, основният тон не е правилен.

В даден случай вие казвате за някого, че е талантлив човек или гениален човек. В какво седи различието между талантливия и гениалния? Ще кажете, че единият е по-даровит от другия. Гениалният се държи за Бога. Талантливият се бори, той е войник, воюва на бойното поле. Гениалният е тил, а талантливият е фронт – така седи въпросът. Казвате: „Той е гениален човек, защото е даровит“. Талантливият е по-малко даровит, той е по-близо до материалния свят, там побеждава мъчнотиите. Гениалният се държи за Бога. Гениалните хора създават света, не го уреждат. Талантливите хора го уреждат. Казвам: гениалните създават, талантливите уреждат. Вашата гениална глава трябва да създаде света, вашето талантливо сърце трябва да уреди света. Защо ти е главата? Да създаде новото. Защо ти е сърцето? Да уреди новото. Сега вие сте призвани вашата глава да създаде новото, а вашето сърце да го уреди.

Казва Писанието: „В начало Бог създаде небето и земята и земята беше неустроена“. Започна Бог да устройва земята. Като започна да устройва земята, сърцето взе участие. Сега вие всички сте повикани да уредите вашия живот. Това уреждане в един ден няма да стане. И в една година няма да стане, и в десет години няма да стане, и в сто, и в хиляда години няма да стане. Изисква се дълго време. Ще се радвате, че времето е дълго.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

25. лекция, 3 май 1940 г., София, Изгрев

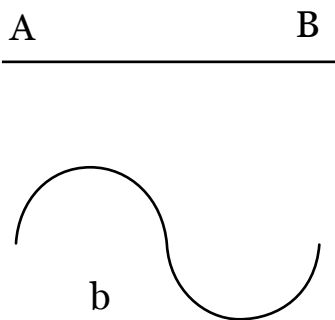
МОЗЪЧНИ ЦЕНТРОВЕ

Отче наш

Махар Бену Аба

Имате ли зададена тема? (– *Нямаме.*) Пишете върху: „Причини и последствия от изкривяването на правата линия“. Нямаме литература, която да четете. По този предмет всеки ще бъде скъсан. Когато се изкриви носът, човек става песимист. Когато се огъне носът, човек става чрезмерно любознателен, от най-малките работи се интересува; той е като кореспондент на някой вестник, който тъй украсява малките новини, че казва за тях неща, които не са верни. Това са последствията. Но благодарение на това, че линията се огъва, ние имаме лъжици: другояче нямаше да можем да ядем супа. Благодарение на огънатите линии става изтичане на нещата. Когато една линия е вдлъбната, тогава се образуват лъжици.

Правата линия е идея за безконечността на нещата. Правата линия винаги се движи в една безгранична посока, а кривата линия – в гранична посока. Кривата линия винаги показва ограничение. Правата линия, ако се движи, означава безграничност. Ако човек иска по права линия да постигне своите идеали, няма да ги постигне. Защо? Такъв е законът. Щом си постигнал нещо, то не е идеал. Някои искат да живеят идеален живот. Идеалният живот е непостижим живот. Следователно правото постижение е

Фиг. 1

изкривяването на правата линия. Щом се движиш по права линия, ти се радваш на нещата. Като се изкриви линията, ти имаш скръб, нещо е нарушено. Това са изводи. Всички работи трябва да се докажат.

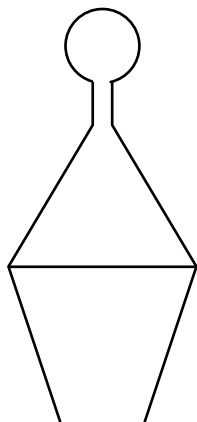
Имате на чертежа линията *b* и линията *AB* (фиг. 1) – две посоки на правата линия. Линията *b* е поставена в органическия свят.

Ако механически чертаете линиите, те имат едно значение, но когато поставите геометрията в човешката глава, всичките линии там са резултати. Правата линия я имате на човешкия нос. Тя е един резултат на усилена вътрешна дейност. Имате в човешката глава кривите линии на окото. И то е един резултат на вътрешна дейност. Имате и кривите линии на ухото. Хиляди години е взело, докато се образува човешкото ухо. Тия криви линии имат отношение към човека. Ако ги разглеждате въвн от човешката глава, нямат никакъв смисъл. Зад всяка крива линия се крие един резултат. Ухото показва степента на музикалността, степента на способностите на един човек. В средата на ухото има една кухина и една малка издадена част. Ако приемем, че това е център, тогава около този център има една кухина, която показва степента на способността на човека. Две криви линии има, които показват дали човек е гениален музикант, или талантлив, или обикновен, или е такъв, който съвсем малко разбира от музика, може само да различи мученето на кравата от лаенето на кучето. Да различиш два гласа, то е музикална способност, защото има да различаваш два различни тона.

Вие искате да знаете каква е вашата музикалност. Ухото е резултат на една усилена дейност на невидимия свят. Ухото е изработено в Божествената работилница. Докато го изработят и поставят на човешката глава, изисквали са се години и години в музикалната работилница, за да го нагласят, да можеш да разбираш и да се ползваш. Вашите уши не са още доправени. Още много години ще работите в Божествената работилница, докато се доправи ухото. Ако си обикновен певец, ти едва си влязъл в Божествената работилница. Ще влизаш там, ще излизаш, ще влизаш, ще излизаш, майстори ще правят ухото.

Човек има три уши: едно ухо на физическото поле, едно ухо на духовното поле и едно в Божествения свят. Главата е, за да се координират те в едно. В мисловния свят самата мисъл трябва да схванем като музика, чувствата трябва да схванем като музика и постъпките трябва да схванем като музика. Една постъпка зависи от трептенията, едно чувство зависи от интензивността и една мисъл зависи от разширението. Чувствата може разпо да ги разбирате. При сегашния строй, при сегашното разбиране, като се говори за музика, какво раз-

бират хората? Някой път вие искате удобства. Защо? Какво се крие в думата *удобство*? Това е една много хубава дума. Човек казва: да имаме удобства, да имаме добри условия. Какво разбирате под *добри условия*? Това е да имаш една добра глава.

Фиг. 2

Това е идеята за първичния човек (фиг. 2). Тази творческа идея е проста. Създадена е тя, един резултат е, но човекът още не е завършен. Всяка неща, което е създадено, което е ново, то все още не е уредено. В Библията е казано: „В начало Бог създаде небето и земята и земята беше неустроена. Дух Божи се носеше над повърхността“ – движи се в пространството един свят с неговия катаклизъм, с неговите бури, с неговия вътрешен и външен огън, не е още създаден. Съгражда се светът, след това Бог прави човека и го поставя най-после в него. Явяват се други големи мъчнотии: вътрешният живот на човека не е уреден. Външно светът се е уредил, има доста хубав изглед, но идва една вътрешна

катастрофа, явява се едно нарушение. Създаден е един свят, нарушен е друг. За човека бяха създадени всичките удобства. Какво по-хубаво от това да живееш в една райска градина с реки, шадравани, хубави дървета, където всички работят за тебе, а ти работиш малко и малко се налага да мислиш! Ще попитате защо е трябвало така да се устрои. Съвременните богати хора какво правят? Правят си шадравани отвън, в градините. Където и да идете, ще намерите, че всяко богато семейство цял парк си е направило.

Казвам: хубавите условия може да ги имате, но може и да ги загубите. Главата ви е добре поставена, имате добър стомах, дробовете ви също са добри, изобщо тялото ви е добро. Планирайте една ваша идея. Като се измени един ден идеята ви, всичко се изменя, изпъждат ви от рая. Вие казвате, че отивате в един друг свят. Отивате, но този свят не прилича на света, в който живеехте. Адам, като го изпъдиха от райската градина, къде отиде? Той отиде във външния свят. Какъв е този външен свят? Много реален е той. Адам имал двама синове, които започнали да работят. Единият му син убил брат си. И

по каква причина? Като ги изпъдили от рая, единият станал земеделец, другият – овчар (овчарлъка го няма в райската градина, той е само вън от рая). И двамата имали понятие за религия, дошла в тях идеята за служене на Бога, идеята да Му поднасят подаръци. Каин, който бил земеделец, започнал да гори жито. Димът от горенето пълнел по земята, не отивал нагоре. Лошо било времето, затова пълнел по земята. Авел заколил едно агне, запалил го и димът отишъл нагоре. Каин се докачил: как тъй неговият дим да пълни по земята, а този на брат му да отива нагоре? Авел бил добър човек, но като заколил агнето, дал един лош пример на брат си, изкушил го. Каин решил да убие Авел. Да ви кажа какви са били неговите разсъждения: „Щом брат ми закла едно агне и Бог благоволи над тази жертва, значи аз като принеса брат си в жертва, Бог ще бъде още по-добър към мене“. Тъй си мислел Каин, затова принесъл брат си в жертва. Той не ударил Авел с дърво, а му отрязал гърлото, за да изтече кръвта. Когато потърсил дима, видял, че нито дим излиза, нито огън гори. Като заклал брат си, нито огън се наклал, нито дим се образувал. Чул един глас от небето да му казва: „Къде е брат ти?“. – „Не съм стражар, да зная къде е брат ми. Отишъл е някъде“. Господ му казва: „Кръвта на брат ти в земята вика към Мене“. Значи така димът излиза нагоре. Каин се стресна, каза: „От зло – на зло! Земеделец станах, принесох на Господа жертва, не я прие, димът започна да пълни по земята. Защо, като закла брат ми овца, погрешка нямаше, а аз като заклах него, погрешка имаше?“. Ако можете да се пренесете в далечното минало, ще разберете какви са били разсъжденията на Каин.

Това са разсъждения, които и вие сега имате. Сегашните културни хора, когато не обичат един човек, какво правят? Между музикантите, които са почти най-добрите хора, рядко ще намерите един да е убил друг. Няма в историята музикант, който да е убил друг музикант. Някой път с цигулките, с квалите, с гайдите може да се удрят, но да убият някого – не. Обаче музикантът не приема, че друг свири по-добре от него. Ако кажат на един гайдарджия, че не свири хубаво, той веднага ще се докачи, ще каже: „Не свиря на такива хора, които не ме оценяват“, ще си свие гайдата, ще я тури под мишница и ще си замине. След това ще трябва да го молят да се върне и да свири, понеже сватба без гайда не става. Той не знае, че

в гайдата са и Каин, и Авел, че ги е събрал двамата там да живеят братски. Гайдата свири – това показва, че Авел става жертва. Единият става жертва. Казвам: това е една аналогия.

Вие може да поставите в някой пример на мястото на жените един богат човек и на мястото на невеста – неговия слуга. От какво произлиза недоразумението между господаря и слугата? Господарят изисква много от слугата си, но не му плаща, не оценява работата му. След като слугата е копал лозето, господарят казва: „Тук не си копал добре“, а след като го е обрязвал, казва: „Не си го обрязал хубаво“. Работил е слугата, но господарят не му плаща толкова, колкото трябва, откъсва му по пет, по десет лева, казва: „Външните условия са лоши“. Тогава слугата казва: „Той не плаща хубаво“. Слугата си създава за господаря лошото понятие, че не плаща. Господарят си създава за слугата лошото понятие, че не работи както трябва. Между тях се образува една вътрешна анархия.

При сегашните условия защо хората изучават музика? За да се прехранват от музиката. Кой е станал музикант само заради идеята, заради самата музика? Или кой има религия заради самата религия? Религия заради самата религия, тя е идейната. Човек става религиозен, за да може да се спаси, за да угоди на Бога. Хората имат идеи, които са посторонни. Религията, като една система, не е застъпена идейно. Музиката и всичките други неща, които имаме, не са застъпени идейно. Работиш, но не от любов – плащат ти, имаш някакво користолюбиво чувство. Сега ще дойдат някои, които искат да реформират света. Как ще го реформират? Как ще реформирате света между господари и слуги? Как ще реформирате света, когато хората се женят, но децата им мрат, невестите мрат, техните другари мрат? Казвате: „Няма нищо, един ден няма да умираме вече“. Вярвам, но кога ще бъде този ден?

Идеята, която сегашните хора имат за бъдещия живот, е като идеята на един българин, който извършил престъпление. Това е един анекдот из българския живот, създаден в далечното минало. Този българин бил осъден на смърт за някакво престъпление и дошъл моментът да го обесят. Той казал: „Бесете ме. Каквото ще правите, правете, че да ида да си изям качамака. Майка ми го е приготвила за мене, чака ме“. Той нямал понятие какво нещо е бесенето. Така и вие нямате понятие какво нещо е бесилката. Един, който трябвало

да бъде обесен, го качили на въжето, но то се скъсало и затова го пуснали. Разказвал после своята опитност: „Чувствах, че целият свят се разрушава. Усещах, че всичко се руши, всичко се обезсмисля. Изгубих съзнание. След това се събудих и започнах нов живот. Но в онова рушене такава скръб имах, толкова страдание, каквото човек мъчно може да си представи в действителния живот“.

Има степени на страданията. Представете си, че изгубвате хиляда лева, но имате и други пари – страданието ви в този случай няма да е голямо. Представете си сега, че имате само хиляда лева и ги изгубвате, пък са ви били определени за дърва и дрехи. Навън е студено и като изгубите парите, дрехите и дървата ги няма, оставате гол на произвола на студеното време. Тогава страданията ви ще бъдат големи. Или изгубвате една хубава мисъл. Ако тази мисъл няма отношение към вас, малко може да страдате. Ако от тази мисъл или от това чувство, или от тази постъпка очаквате много, ще се натъкнете на страдания. Най-после хората са дошли до това да кажат: „Да прекараме този живот, пък за в бъдеще ще мислим“.

Какъв ще е бъдещият живот, можете ли да си го представите? Бъдещият живот ще бъде като житото. Щом се извади едно житно зърно от хамбара и се посее, то придобива една опитност, израства и дава стотина зърна плод. Тези зърна ги слагат пак в хамбара. Като ги посеят, ще минат по същия път, но ще има едно различие в зимата, едно различие в дъждовете, едно различие във ветровете, които веят; ще има едно различие в плодовете, които ще дадат тия класове. Защото в природата събитията не се повтарят по един и същи начин. И да се повторят, то ще е по съвсем друг път. Казвате: „В следващия живот“. Но зависи кой ще ви посее в следващия живот. Ако ви посее един гениален човек на нивата, ще имате един резултат, ако ви посее един талантлив човек, ще имате друг резултат, ако ви посее един добър човек, ще имате трети резултат.

Мнозина от вас казват, че знаят как да държат главата си, но я носят наведена напред или назад. Не, дръжте главата си в една естествена поза. Тя е всичкият капитал, който ви е даден и трябва да обработвате. Вие не знаете как да обработите главата си: не знаете как да обработите предната част на мозъка, не знаете как да обработите задната част на мозъка, не знаете

как да обработите долната част, не знаете как да обработите областта, която е отстраня, при ушите. И всичкото ви страдание, всичкото ви нещастие произтича от това. Намирате се в един дисонанс. Казвам: в бъдеще ще има една наука, която ще показва как да работи човек. Ако в главата си знае как да работи, той ще работи добре и отвън. Ако е добър земеделец вътре, ще бъде добър земеделец и отвън. Ако е учен отвътре, ще бъде учен и отвън. Ако е добър музикант отвътре, ще бъде добър музикант и отвън. Ако е религиозен отвътре, ще бъде религиозен и отвън. Какъвто е човек отвътре, такъв ще бъде и отвън.

Един син, който не работи добре при баща си, мисли ли, че като стане слуга, ще работи по-добре? Какъвто е при баща си, такъв ще бъде и при господаря си. Имаме един прост пример, даден от Христос. Един млад син, който работел при баща си и бил малко мързелив, си казал: „Ако седя тук, при баща ми, нищо няма да излезе от мене, простак ще си остана, невежа“. Сега, това са наши разсъждения, не знаем дали така е мислел. После казал на баща си: „Дай ми моя дял. Искам да ида в странство, човек да стана“. Бащата му дал неговия дял. След като отиде синът в странство, какъв университет завърши? Завърши университета по свинарство. Завърна се с диплом на свинар: знаеше как и с какво да се хранят свинете, как да се колят. В Писанието се казва, че от рожковите, с които хранели свинете, на него не му давали да яде; значи хората, при които бил свинар, ценели свинете повече от самия него. Казват тези хора: „Свинете ще ги заколим, нещо ще получим от тях, ще има какво да ядем. Тебе не можем да заколим, затова ти няма да ядеш рожкови“. Спрямо свинете били щедри, но на него, който изучавал науката за свинете, казват: „Много малко ще ядеш“. Най-после синът си помислил: „Оголях тук, не ми дават дори да ям“. Оголял е – значи стомашната му система се е разстроила. Решава той: „Ще се върна при баща си да стана земеделец. Ще бъда един от неговите ратаи, ще работя на нивата“.

Почти всички хора сега ги учат. Светът се учи чрез големи пертурбации, всички се поставят на чрезмерни страдания. Страданията не трябва да се описват така, че да се обезсърчи човек. Те си имат причини. Ние не разбираме живота както трябва. Вземете като пример науката химия. Как я разбират

химиците? Под думата *химия* сега се разбира да разлагаш материята, да видиш какво скрито има в нея. Химиците по такъв начин обичат природата: изкарват скритото, правят съединения и разединения. Всъщност химията е наука за това да примириш противоположните елементи в света и да ги туриш в ред и порядък. Това е химията във вътрешния свят. Това е основната идея: да примириш нещата. Във всички хора има известна сила, известно богатство и те трябва да се научат как да правят устойчиви съединения. Химикът трябва да учи на това да се живее добре. А сега някой химик прави един опит с някое химическо съединение и то избухне, пръсне се ретортата. Той може да пострада, да се засегне лицето му, носът му. Колко химици има осакатени! Разпращах ми един: „Отидох веднъж да примиря в едно семейство двама възлюбени, които се поздравяваха така, с удари, но втори път не отивам да примирявам хората!“. Той отишъл да ги примири, да им покаже как да се поздравяват. Възлюбената, като искала да удари възлюбения си, ударила него. След като го била, той си тръгнал и си казал: „Не може да се примирят хората“.

Сега да ви кажа конкретно в какво седи изкуството. Ако един художник не знае как да тури линиите на лицето правилно, той никога не може да има доброто мнение на хората. Макар да не знаят да рисуват, хората познават дали картината е хубава, или не. Изкуството седи в това всяка линия, всяка точка да се тури на своето място, да се получи известен релеф, известно отношение. И един крояч на дрехи трябва да разбира линиите на тялото. За да направи дрехата удобна, така трябва да я скрои, че линиите ѝ да съвпаднаат с линиите на тялото. Когато съвпадат линиите, дрехата изглежда красива, когато не съвпадат, дрехата стои набръчкана, не се образуват правилни линии. И един музикант трябва да взема верни тонове. Вие пеете на физическото поле, чува се тук вашият глас, но трептенията на музиката може да минат и в другия свят. Онези, които слушат там, ще знаят, че не пеете или не свирите хубаво. Също и като говорите, без музика е вашият говор, не е така музикален, както трябва. Всяка дума си има музикален произход.

В реалния, в Божествения свят никога не може да се нарисува една крива линия. Като нарисуваш една крива линия, като направиш най-малката погрешка, тя изчезва, заличава

се. Колкото пъти направиш погрешка, все изчезва – тя е като перо, което не хваща. Някой път вие пишете, пишете, минава перото по хартията, но не оставя никаква следа. Следователно в Божествения свят, като поискате да направите някои неща и тези неща не са правилни, не са верни във вашия ум, вие ще работите без никакви отпечатыци. В Божествения свят вие може да искате да кажете нещо, но езикът ви да се върже и нищо да не кажете. Тук, на Земята, може да рисувате колкото искате карикатури. Ако нямате какво да правите, пък искате да си въздействате, вземете един молив и започнете да рисувате едно цвете – цъфнало или израснало, или един плод, или един извор, или някое камъче, или някоя канара, или изгрева на слънцето. Вижте доколко можете да ги нарисувате, идейното се помъчете да нарисувате.

Мнозина са ме запитвали: „Как да вярваме в Бога и какво да правим?“. То е смешно. Смешно ми е как може да се учат хората да вярват в Бога. Представете си, че в едно съвременно училище учителят е предал на учениците уроци по геометрия, по математика, задал им е и задачи за решаване. Идва един ученик и коленичи пред учителя, за да му се моли и да каже: „Не можах да си науча урока“. На следващия ден пак идва да му се моли на колене. Питам: какво ще се ползва ученикът, ако десет пъти идва да се кланя пред учителя си, да му се моли да бъде малко по-снизходителен, защото не разбирал предмета? Ученикът трябва да се яви със задачите, които са му били дадени, и трябва да ги е решил добре. Ако е направил погрешка, учителят ще му я покаже. Казвам: всякога, когато направим нещо и отиваме по същия начин при Бога, смешно става. Не отиваме при Бога с една идея.

Ти отиваш при Бога да Му служиш, но как ще Му служиш, като нямаш любов? Как ще Му служиш, като нямаш светлина? Как ще Му служиш, като нямаш сила? Ти идеш, запалиш една свещ, отвориш една книга, от която да четеш, после я затвориш и въпросът се свършва. Един евангелист отваря Евангелието, прочита стиха: „Аз съм пътят, истината и животът“, затваря Евангелието, свършва се въпросът. Друг някой в пет минути прочита „Отче наш“, свършва се въпросът. Казвам: нищо не се постига по този път. Ти трябва да знаеш: имаш ръце, значи трябва да бъдеш справедлив. Всички трябва да бъдете справедливи спрямо себе си и спрямо всички други съ-

щества. Имаш крака, значи трябва да бъдеш по възможност добър – добър към себе си и към ближния. Като вървиш по пътя, да бъдеш добър да не настъпваш никого. Да имаш ръце, то значи да бъдеш справедлив. Ако ръцете не мога да те научат да бъдеш справедлив, те не са направени както трябва. Ако краката не могат да те научат да бъдеш добър, и те не са направени както трябва. Краката трябва да започнат да ти говорят. Ти, като пристъпваш, трябва да започнеш да говориш. Казвам: за умствената работа на човека може да се съди по неговото чело; центърът на религиозното чувство е най-горе на главата; центровете, които са свързани с отношението към народа, обществото, семейството, се намират в задната част на главата. Всички престъпници, всички касапи, всички груби и жестоки хора, както и всички войнолюбци имат едно разширение на главата отстрани, при ушите. Когато иска да завладява, човек все воюва.

На кого трябва да се тури юзда: на хората или на животните? На животните. На кого трябва да се тури самар? На животните. Мислите ли, че вие сте справедливи? Като носите една тежест от двайсет и пет килограма с ръката си, мислите ли, че сте справедливи към вашата ръка? Ти нямаш право да изразходваш повече енергия, отколкото трябва, никакво разточителство на енергия не се позволява. Ако пък някой човек никак не движи ръката си, то е друга крайност. Две крайности има: да движиш ръката си повече, отколкото трябва, и мускулите ѝ да се втвърдят или пък да не работиш с ръката си и мускулите ѝ да атрофират. Ако не работи човек, неговите мускули атрофират. Ти ще изразходваш толкова енергия, колкото трябва, колкото е позволено. Мярката е такава: ако изразходваш с ръката си толкова енергия, колкото трябва, ще усетиш в себе си едно удоволствие от работата. Работата, която вършиш, трябва да ти е приятна. Щом усещаш недоволство от работата, значи ти си изхарчил повече енергия. И в яденето е същият закон: като дойдеш до едно място, където ти е приятно, спри там. Преядеш ли, веднага ти става тежко – значи си изразходвал повече енергия, отколкото трябва. За всяко изразходване, което е излишно, човек се наказва. Всичките страдания не са нищо друго, освен наказание за безразборното изхарчване на Божествената енергия, която е дадена за нашия живот.

Някой седи и казва: „Аз съзерцавам“. Не зная какво разбирате вие под думата *съзерцание*. Как съзерцавате? Казвате: „Обичам реалните работи в живота“. Кои работи са реални в живота? Разправяха ми за двама приятели, че единият извикал другия, като помахал показалеца си към себе си, при което другият се докачил. Такова повикване е много лошо. Как извиквате човека, кажете ми сега? Ще кажете, че с цяла ръка помахвате. И то не е хубаво. Един свой приятел няма да го викаш с ръка, но ще се затичаш към него, ще го настигнеш и ще му кажеш: „Мога ли да ти кажа няколко думи?“. Ние се докачаме всякога, когато ни викат неправилно. И имаме право да се докачаме. Така сякаш ни вика някой господар, който ни казва: „Я ела тук, да ми дадеш един отчет!“. При такова движение на ръката, с което ни викат, в нас се образува нещо дисхармонично. Често вие правите и някои гримаси с лицето си. Мнозина от вас са изопачили лицата си от многото неестествени гримаси. Да кажем, ядете нещо, което не одобрявате, и правите гримаса с устата си. Или кажете, че знаете нещо, но пак направите някаква гримаса. Каква философия има в тия гримаси?

Идва един, чудно ми говори – иска от мене или обувки, или дрехи, или пари, прави гримаси. Виждам го, че е здравеняк, има способности. Казва ми, че баща му бил болен, майка му била болна. То не е така, но той си вярва, като ми говори, тъй че и аз започвам да се убеждавам. Аз съм правил много опити. Като ми иска някой, давам му, а той после отива в кръчмата. След два часа пак минавам край него, той не ме разпознава, започва да ми говори същата история: че жена му била болна, децата му били болни. Казвам му: „Преди два часа ти дадох пари. Ти каза, че си гладен, а отиде в кръчмата“. Той казва: „Не съм ходил“. – „Аз те видях.“ – „Заблуждавате се, някой друг е бил.“ – „Щом се заблуждавам, кажи какво исках сега?“ – „Гладен съм.“ – „Ела с мене.“ Завеждам го в една гостилница и казвам на гостилничаря да му даде да яде. Но този човек пак ми казва: „Дай ми пари“. – „Не, ти ще ядеш тук“. – „Дай ми пари, че да занеса и на жена си.“ – „Яж ти, пък жена ти сама да дойде.“ Казвам тогава на гостилничаря: „Ако ще яде, дай му. Парите, които ти дадох, за да го нагостиш, да останат у тебе“. Казвам на онзи, който ми искаше пари: „Не се учи да лъжеш. Аз виждам, аз не съм от слепите хора. Виждам

на сто километра далеч, даже и на хиляда. С тази глава ти има много да страдаш. Не лъжи, нищо повече. Виждам те, доста способен човек си, това и това от тебе може да стане“.

Казвам: всички вие имате много лоши учители. И всеки от вас има по няколко учители. Не е лошо, че ги имате. В сегашните гимназии за всеки предмет по няколко учители има. По геометрия, по естествени науки, по рисуване и по другите предмети има различни учители, десет-петнайсет души преподават. Хубаво трябва да се заучават предметите. Тогава давам правилото: обработвайте предната част на вашия мозък, обработвайте горната част на вашия мозък, обработвайте задната част на вашия мозък, обработвайте и страничните области на вашия мозък. Това е задача за вас. Ако обработвате предната част на мозъка, ще станете учен човек. Ако обработвате горната част на мозъка, ще станете религиозен човек, ще изповядвате която религия искате. Ако обработвате задната част на мозъка, ще имате какъвто искате обществен строй, ще създадете каквото искате семейство – изобщо какъвто модел искате, ще го имате. От памтивека отношението към семейството е представено в задната част на главата, на мозъка. Ако искате да развivate изкуствата, трябва да разработвате страничните части на мозъка си.

Всичко в света трябва да се облагороди. Има много енергия, която трябва да се впрегне на работа. Има много работи, които трябва да се свършат, за да придобие човек такъв организъм, какъвто иска.

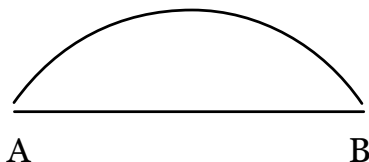
*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

26. лекция, 10 май 1940 г., София, Изгрев

РАЗУМНИ ОТНОШЕНИЯ

Добрата молитва

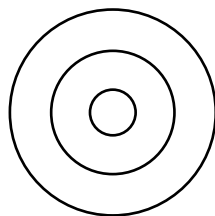
Имате ли зададена тема? (– *Имаме.*) Четете. (*Прочита се темата „Причини и последствия от изкривяването на правата линия.“*)

Фиг. 1

Кои са причините една права постъпка да се изкриви? На физическото поле може да имате права, също така и крива линия (фиг. 1). Когато се движи една права линия, налягането от всички страни

трябва да бъде еднакво, равномерно. И когато се движи една плоскост или едно триизмерно тяло, от всички страни налягането пак трябва да бъде равномерно. Ако налягането на правата АВ е по-голямо, какво ще стане с нея? Тя ще се огъне. Значи, за да остане линията права, налягането във всеки момент трябва да бъде равномерно, средата във физическия свят трябва да бъде рядка, да няма съпротивление. Ако в движението на правата линия налягането от едната страна е по-силно, тя ще се огъне. Затова движението трябва да става при най-малкото съпротивление. В правата линия имаме идеален път, в който съпротивлението е най-малко, или под права линия подразбираме път без съпротивление. По правите и кривите линии ние можем да изучаваме организма на човека. Щом човек срещне съпротивление в пътя си, веднага пътят му се изменя. Щом срещне мъчнотии в живота си, той вече не върви по права линия. Имаме такива кръгове (фиг. 2).

Фиг. 2

Допуснете сега, че един ученик не е научил зададения от учителя урок. Той няма да постъпи по правия начин, но ще започне да мисли какъв довод да представи на учителя си, за да го извини, че не е подготвен. Какво извинение може да

даде ученикът? Разправяше ми един, че като бил в Габровската гимназия в пети или в шести клас, веднъж не си знаел урока по математика. Казал на учителя си, че не е готов, защото го болял зъб. Не го болял, но казал така, за да бъде извинен. До вечерта на същия ден го заболял наистина един зъб, който трябвало да бъде изваден. В дадения случай защо зъбът се оказва виновен? Понеже зъбът се намира в главата, близо до мозъка, стане ли известна размирица вътре в устата, мозъкът не може да работи.

Вземете този пример от сегашния живот: някой върви по права линия, но има да дава някому. Този, на когото има да дава, идва насреща му и той веднага пречупва линията на движението си, кривва нанякъде, не върви вече по права линия. Защо този, който има да дава, кривва? Той мисли, че другият ще го пита кога ще си плати дълга – съпротивление има, то го кара да изкриви пътя си. Може човекът да кривне в каквото и да е направление, да се отбие в една или в друга улица и вие, като не подозирате причините, ще кажете: „Защо ли се отби в тази улица?“. Може би има работа там, пък може би иска да избегне срещата с кредитора. Или да допуснем, че един анархист върви по улицата и насреща вижда стражар, който ще го хване – и той веднага ще кривне. И сегашните апаши в Америка имат такава тактика, знаят по коя улица да кривнат. Човек, като се намери в затруднение, веднага изкривява пътя си в една или друга посока. Онзи, който изкривява пътя си, някой път се случва да кривне вляво, а някой път – вдясно.

Казвате, че човек трябва да върви в правия път – нито вдясно, нито вляво, но направо да върви. Това е важно. Но ако тръгнете по море, знаете, моряците си служат с карти, параходите не могат да се движат по права линия. И във въздуха аеропланите не могат да се движат по права линия. Оказва се, че въздушната среда не е навсякъде равна, налягането не е равномерно: някъде въздухът е гъст, някъде е по-рядък. И там има долини. Сегашните авиатори знаят, че като пътуват, аеропланът може да падне около двеста метра надолу, може и да влезе в една по-рядка среда. Пък ако движението е по-слабо, може да стане катастрофа. По тая причина са ставали катастрофи. Едва сега се изучава въздушното пространство. То не е навсякъде равно, няма я там тази идеална среда, както сме мислили. Даже и в пространството, през което се движи

светлината, етерът, има едно малко съпротивление. Не се движи светлината по права линия, има известни трептения нагоре и надолу. За да справя, човек трябва да изучава законите на средата, понеже тази среда не е навсякъде еднакво гъста. Например един параход не може да се движи с такава бързина, с каквато се движи аеропланът. Понеже параходът се движи в една по-гъста среда – водата, едва ли може да достигне скорост от седемдесет-осемдесет километра в час, докато във въздуха аеропланите развиват скорост от четиристотин, петстотин, шестстотин, седемстотин километра в час. Такова движение във водата е невъзможно, понеже съпротивлението там е по-голямо.

Във физическия свят, в сегашния обществен живот ние изваждаме от тия резултати закони. Някой път човек среща препятствия, съпротивления в умствения си живот, някой път – в духовния, в чувствения свят, а някой път и в света на волята среща съпротивление, тъй че работите мъчно стават. Ако имате затруднение в своите чувства, не можете да функционирате правилно – движите се между хората и чувствата ви не могат да бъдат хармонични. Като пътувате през гората и срещнете мечка, какво става? Чувствата ви веднага се свиват. Но като срещнете един ваш приятел в една хубава среда, веднага добивате хубаво разположение. При някои от опасните животни чувствата се свиват и не можете да бъдете хубаво разположени. Или вие може да се намирате на бойното поле. Казвате: „Човек трябва да пази хладнокръвие“. Но и най-големият герой може ли да пази хладнокръвие на бойното поле? Той ще има толкова сътресения, толкова треперения, какво ли не ще си помисли! Като мине войната, ще разправя, че е бил голям герой на бойното поле. То е празна работа, геройството.

Казвам: има какво да се изучава, вие трябва да изучавате живота. Казвате: „Защо животът така ни е даден?“. Представете си, че се движите в някаква планинска местност като екскурзианти, намирате се в трудно положение. Пак казвате: „Защо планината така е създадена?“. Като задавате този въпрос, ще разреши ли той някоя мъчнотия? Питате още: „Не може ли тази планина да не е така стръмна, с такива големи отсичания?“. Ти трябва да се приспособяваш към условията. Щом се качваш на планината, ще я изучаваш такава, каквато

е създадена, ще намериш пътя на най-малкото съпротивление. Щом си влязъл в един труден път, ти непременно можеш да разрешиш въпроса. Като се намериш в планината в затруднено положение и започнеш да се питаш защо тази планина е така направена, ще намериш ли разрешение на въпроса?

Допуснете, че се качвате по-високо в планината, където температурата се изменя. Тръгнали сте от долината – там е било топло, температурата е била двайсет-двайсет и пет градуса, качвате се все по-нагоре и температурата идва до нула градуса. Питате защо се изменя температурата. Какъв отговор ще си дадете? Питате, но това не разрешава въпроса. При изменението, при падането на температурата вие трябва да имате по-топли дрехи. Следователно топлината, която носите от долината, в планината трябва да я икономисвате. Икономията на тази топлина трябва да има. Като тръгвате от долината в топло време, облечени сте с по-тънки дрехи, казвате: „Дебелите дрехи са тежки, но и тях носим. Не си струва човек на високо място да носи тежки дрехи“. Качвате се нагоре и тежките дрехи започват да олекват. Колкото по-студено става, толкова се намалява тежестта на дрехите. И обратното: колкото по-топло става, толкова по-тежки стават дрехите. Ако носите през лятото една зимна шуба, ще се усещате натоварени. В зимно време ще усещате, че шубата е намясто, добре ви е да я носите. През зимата човек е по-издръжлив, по-силен.

Казвам: постоянните промени, които стават вътре в човешкия организъм, се дължат на външните промени във физическия свят. Например в студеното време вие усещате в себе си едно свиване. То се дължи на онази температура, която изменя количеството на топлината и тогава капилярните ви съдове се свиват, кръвообращението ви не става правилно. Колкото по-нагоре се качвате в една планинска местност, толкова налягането се намалява. И понеже на голяма височина напрежението отвътре става по-голямо, капилярните съдове започват да се пукат. Ако някой, който е много деликатен, се качи на височина от три хиляди метра, каквато е например на Мусала, може да усети, че капилярните му съдове се пукат и започва да му тече кръв от носа. Налягането отвън е по-малко, напрежението отвътре е по-силно и вследствие на това кръвта излиза. Ако се качи още по-нависоко такъв човек, ще усети и задущаване в дробовете си, дишането му няма да става правилно.

Когато човек дойде на Земята, постоянно трябва да се ориентира в средата, в която живее. Духовният живот е мъчнотия за много хора по единствената причина, че той представлява планинска местност, в която трябва да се качват. Обикновеният физически живот е една равнина, там ти си свикнал вече. Щом искаш да станеш духовен, ти си тръгнал по планинските върхове, а там условията се изменят. Понякога искаме да убедим хората да станат духовни. Те казват: „Кой ще ходи по високите места? Не сме свикнали“. Изменя се по високите места налягането. Казвам: да се живее духовно, е доста трудна работа. Духовен живот има на голямата височина. Човек трябва да бъде много умен, за да може да се съобрази с обкръжаващата среда. Да допуснем, че вие искате да присъствате на някой концерт. Че той по планините става! Хубавата музика не е в равнината. В музикалния свят на голяма височина трябва да се качиш, там можеш да схванеш тия музикални вълни. Всичките музикални нюанси се предават в рядка среда. Ако средата е гъста, не може да се предаде хубавата музика.

Както алпинистите постоянно трябва да се тонират по високите места, така и хората с хиляди години трябва да се приспособяват към духовния свят, за да станат духовни. Не е лесна работа да бъдеш духовен човек. Самата област, в която се намиращ, не е лесна за пропътуване. От това гледище човек трябва да вземе всички предпазни мерки, за да се справи с всички мъчнотии, които ще срещне на терена, по който се движи. Хората, които се занимават с ходене по планините, са наблюдавали на хиляда метра височина какви течения има, на две хиляди метра височина какви течения има и после изучават тия течения, взимат ги в съображение. В каквата и област трябва да пътуват, те искат да знаят какви са теченията там, какви са метеорологическите промени, които се случват. Някой път има доста големи бури в пространството горе и това трябва да се знае. Вие тепърва трябва да изучавате промените в духовния живот. Във вашия духовен живот срещате някои пертурбации, които стават вътре във вас, намирате се в една област, където бури има. Тия бури не са насочени против вас, но течения стават. Ако искате да преминете едно такова течение, вие ще се повлияете от него.

Например имаш идеята да бъдеш справедлив или идеята да помагаш на другите, казваш: „Искам да помагам“. Ти стоиш при една река, виждаш, че някой се дави, искаш да му помогнеш. Ако знаеше да плуваш, щеше да влезеш в реката, да го извадиш. Но ти не знаеш да плуваш, затова седиш край реката, безпокоиш се, казваш си, че трябва да помогнеш на онзи, който се дави. Как ще му помогнеш? Ти трябва да имаш знание. Човек, и да иска някой път, не може да помогне. Може да дадем и такъв пример: някой човек си е ударил или порязал ръката и ти искаш да му помогнеш, но не знаеш как, не можеш да направиш една обикновена превръзка. А може и да знаеш как да го превържеш, но не знаеш как да му отнемеш болката. Някой е изкълчил крака си и ти не знаеш как да му го наместиш. Ще му кажеш: „Няма нищо!“, после ще му говориш за Господа: „Господ ще оправя тази работа“. Господ я е оправил. Като страдаш, Той, Господ, ти говори. Като те боли кракът, Господ ти говори. Но и като ти наместят крака, пак Господ ти говори.

Сега да ви приведа пример за един контраст. Допуснете, че двама души се движат в една и съща посока. Двамата вървят в една посока, гонят се (*фиг. 3*). Имате в случая човек 1

Фиг. 3

и човек 2 – виждате, че 1 преследва 2, следователно 1 е по-силен, 2 е по-слаб. По-силен е 1, но на 2 краката са по-дълги.

Питам: ако 1 се препъне и падне, какво ще бъде положението на 2? Човек 2 ще се радва. Тогава човек 1 ще скърби. Защо? По две причини: защото му се е изкълчил кракът и защото не е могъл да настигне и да хване 2. И човек 2 ще се радва по две причини: защото 1 си е изкълчил крака и защото така не може да го настигне. Сега вие ще попитате кой от двамата е по-прав. Имате следното отношение: 1 се отнася към 2, както 2 към 1, или $1:2=2:1$. Коя е причината 1 да си изкълчи крака? Той си е изкълчил крака по единствената причина, че е бил много зает с 2. Да допуснем, че някой предмет ви интересува толкова, че сте се захласнали. Вървите, захласнали сте се по нещо и толкова е увлечено вниманието ви, че не внимавате, не гледате дали е гладък пътят, или не. И 1, и 2 вървят в една и съща посока, но 1 минава през по-голямо съпротивление, за да хване 2. Кракът на 2 не е изкълчен, защото 2 намира по-

добър път, той е хванал пътя на най-малките съпротивления. И 1, като иска да пресече пътя на 2, мисли, че е хванал този път на най-малките съпротивления. Понеже бяга по-силно, 1 мисли, че може така да мине, че да пресече пътя на 2 и да го хване, но този е пътят на най-големите съпротивления. Вследствие на това неговият крак се изкълчва. Със своята философия 1 си изкълчва крака.

Може да направите един опит. Ако смените лупите на един бинокъл – за дясното око сложите лупа с увеличение десет пъти, а за лявото око сложите лупа с увеличение два пъти, какво ще се получи? Ще имате две изображения: едното ще бъде долу, другото ще бъде горе. Образът, увеличен десет пъти, ще бъде долу, а другият, увеличен 20 пъти, ще бъде горе. Ако гледате така Мусала, ще видите два върха Мусала – един долу и един горе. Правили ли сте такъв опит? Може да се направи. Нали имаме такъв израз: „нависоко гледа“. Всякога, когато човек гледа идеално, той не вижда предметите. Ако гледате Мусала с увеличителното стъкло, няма да видите върха на същото място. С голямото увеличение Мусала ще го видите нагоре, а той не е там; другото му изображение ще бъде по-надолу. При този, който малко мисли, предметите надолу се показват, не са на мястото си. При този, който високо мисли, изображенията на предметите са нагоре, и те не са на мястото си. Някой път светските хора казват: „Той високо мисли, не поставя нещата намясто“. Но в големите увеличения, отдалеч като гледате един предмет, имате ясна представа за нещата. Този, който гледа през това увеличителното стъкло, има ясна представа, но той трябва да може да коригира, трябва да знае, че нещата не са така идеални – както ги вижда горе, не може така да стават и долу.

Преди години, когато се заселвахме тук, на Изгрева, всички вървахме направо през гората и нямахме никакви препятствия. Където и да излезеше човек, не срещаше никакво съпротивление по цялото поле, идеално се вървеше. Сега, като тръгнеш, трябва да търсиш път, разни прегради трябва да заобикаляш: тук – тел, там – тел, препятствия какви ли не. Култура! Цялата местност стана културна, препятствия се явиха. Как мислите, кога е било по-културно – сега или преди? Ако ви кажат сега направо да минете, ще има да прескачате препятствия. Така ще се намерите в противоречие, все ще ви казват: „Кой ви позволи оттук да минете? Защо не заобиколихте?“.

Хората понякога сами си създават препятствия в живота. И тия препятствия показват, че хората не са културни. Има ли огради, това не показва култура. Виждаш, един двор от триста метра – ограден, друг двор от триста метра – и той ограден. В турско време всички дворове бяха оградени, защото разбойници имаше. Колкото по-голяма беше оградата, за толкова по-безопасна се считаше. Пък и вратите бяха здрави, и ключалките бяха здрави. В турско време, ако някой беше с такива прозорци, каквито имаме тук, всеки можеше да го обере. На прозорците ще сложат доста дебели желяза – по три пръста, че като дойдат разбойниците, да не могат да влязат.

Питам: ако вие имате много правила в себе си, културен човек ли сте? Ако имате много закони, това култура ли е? Днес, ако пътуваш из Европа и искаш да минеш през четирипет държави, навсякъде трябва да искаш разрешение, трябва да вземеш виза, да платиш. За една виза за Германия трябва три-четири седмици да чакаш. Ако искаш да минеш през Сърбия, трябва да ти позволят. Ако ще минаваш през Румъния или през Русия, пак трябва да ти позволят. По-преди тази работа ставаше лесно, извадиш си паспорта и минаваш. Когато срещате съпротивление във вашия живот, вие казвате: „Човек не е свободен“. През която и държава да минавате, трябва да вземете позволение. Сега не можете веднага да влезете и в един чужд двор, ще почакаете първо да ви отворят. Като идете в някоя къща, където има звънец, ще позвъните и ако ви отворят, ще влезете. Не може сами да отворите вратата и да влезете без позволение.

Ако хората бяха културни, мислите ли, че щяха да имат този порядък на нещата? При сегашните условия на всеки тъгъл стои стражар. Ако хората бяха културни, тия стражари щеше ли да ги има? Защо са стражарите? При някакъв инцидент да възворят ред и порядък. Това показва, че хората, като се движат по пътя, не знаят как сами да регулират отношенията си. Трябва да има някой друг, който да регулира отношенията им. Като влезе в една държава, човек трябва да се подчинява на законите, които съществуват там. Този порядък трябва да се спазва навсякъде. Трябва да се съобразявате и с характера на всеки един човек, защото човекът е доста голяма държава. Една държава, която има триста милиарда жители, малка ли е? България е държава с шест милиона жители, Ру-

сия има сто и осемдесет милиона, а човек има триста милиарда жители вътре в себе си. Русия, значи, е нищо пред един човек. На Земята няма такава голяма държава като човека.

Всеки човек е една малка вселена, в която трябва да се поставят същите закони, които съществуват в голямата вселена. Човек трябва да поддържа в себе си ония закони, които съществуват в голямата вселена, в макрокосмоса. Всеки, който не се съобразява с тия закони, се намира в противоречие. Хората воюват помежду си по единствената причина, че има неспазване на известни правила. Един човек не се хармонизира с друг, така се нарушават законите. Всички трябва да спазвате законите. Казват за някого: „Характерът му е такъв“. Какъв му е характерът? Да кажем, че е сприхав. По какво се отличава сприхавостта на човека? Струните на една цигулка нали са сприхави? Като ги бутнеш с лъка, веднага дават отговор, сприхави са. Сприхавият човек лесно дава отзвук. Не е лошото в сприхавостта, защото тя може да бъде хармонична и дисхармонична. Някои хора са дисхармонично сприхави.

Казвам: в бъдеще, когато при възпитанието ще се изучава умственият живот на човека, когато ще се изучава духовният и физическият живот на човека, ще трябва да се изучава теренът, на който човек живее. Духовният свят какъв е? Понеже ние не го виждаме, мислим, че духовният свят е нещо отвлечено. В него има планини и долини, красив свят е той. Долините там не са като тукашните. Там полетата са идеални. В духовния свят няма да намерите бодлива тел. На границата на духовния свят има колкото искате бодлива тел, но вътре в него няма абсолютно никаква тел. Щом влезете в духовния свят, никога няма да намерите и една къща, направена от камъни. Там къщите са направени от най-фина материя, светлина влиза отвсякъде. Тук, във физическия свят, светлината в къщата влиза от едно малко прозорче. Тукашните къщи, гледани от духовния свят, са като къщите на щурците, като къщите на вълците, на мечките, на лисиците – и най-хубавите къщи, които имаме, са такива в сравнение с къщите в духовния свят. Ако влезете в духовния свят, ще видите, че той е свят на красотата. Цветята, които виждате на Земята, приличат на магарешки тръни в сравнение с тия в духовния свят. Като не сте видели това, какво ще кажете?

Около цвета, който виждате, има един друг, който е като отражение. Около всеки цвят има нещо, което вие не виждате. Ако се направи едно силно увеличение и така погледнете един цвят, ще го видите в много по-красива форма, отколкото обикновено го виждате. Цветята ние не ги виждаме такива, каквито са. Наскоро бях на концерт и като се върнах, ме попитаха каква беше музиката. Рекох: „Разклащане на въздуха“. Някъде имаше тихи места, някъде имаше бучене, после пак тихи места, пак бучене... Имаше и тихо, и силно разклащане на въздуха, което дохождаше до моите уши. Като се засили: „бу-бу-бу“, после спре, стане тихо и изведнъж пак се засили. Това музика ли е? Който я слуша, ще разбере какво е силен вятър и какво е слаб вятър. На някои места всички музиканти тъй тихо свирят, че гласът на инструментите им замира. После пак се усили нещо, яви се някой тромбон, явят се високо и силно цигулките, разклатят въздуха.

Понякога казвате, че навън има голяма буря. А аз виждам един концерт. Като свири в духовния свят целият оркестър силно, вие чувате разклащането: „бу-бу-бу“. Утихне ли времето, първите цигулки са започнали тихо да свирят. Дойдат после вторите цигулки, челото, басовете, кларинетите, тромбонът – всички засвирят, всичко това вдига шум. Листата свирят цяла една музика. Аз слушам един великолепен оркестър, виждам капелмайстора, който се навежда наляво и надясно. А хората се изпокриват по къщите си и казват: „Ужасна работа, прах има!“. След това, което ви разправам, ще попитате: „Такъв оркестър съществува ли?“. Той съществува. Нали сте чували в някоя буря шума на разклащаните нависоко клони? Ако се вгледате в природата, ще видите, че в нея съществува такава хармония!

Аз съм забелязал, че ако някой започне да свири на една тръба в някое село, всички кучета в селото ще започнат да вият. Кучетата не могат да търпят звуците, които излизат от тръбата, мъчат се от тях. Или ако идете с вашата цигулка в някоя къща, където има много мухи, и започнете тихо да свирите, ще видите, че мухите ще започнат да кацат по носа ви, по лицето ви, по ръцете ви, навсякъде. Мухите са много музикални, искат да знаят какво е това, от което усещат, че излиза нещо приятно. Те са вашата публика, която ви ръкопляска. Кацат по носа ви, казват: „Браво, много хубаво свирите!“. Пи-

там: мухите казват ли наистина *браво*? В дадения случай те усещат известно приятно разклащане на въздуха и напускат своето спокойствие, привличат се към вас. Музиката винаги приближава мухите към вас. Човек, който иска да разбере дали свири много хубаво, нека да изгони мухите из стаята си, да се изпокрият, и тогава да засвири. Ако е добър свирец, и една муха да е останала, тя ще излезе, ще се покаже, ще дойде при него и ще кацне на рамото му или на носа му, ще иска да го гледа как свири. Като кацне на свиреца, мухата му разваля разположението, а тя има всичкото добро желание да разбере откъде иде това, хубавото. Той я пъди от главата си три-четири пъти, накрая успее да я изгони, но е загубил вече разположението си. Затова в музикалните салони мухи има ли? Хората гледат в музикалните салони да няма никакви мухи по възможност.

Започнете ли да се занимавате с музика, в нея вече има една опасност. Вие ще предизвиквате в себе си някои чувства, а те ще бъдат като мухите, ще започнат да се движат. Музикантът крадец не може да стане, побойник не може да стане, но има опасност да стане пияница. Музиката предразполага към пиене. Единственото ѝ слабо място е пиенето. Музикантите обичат да пият, тази е слабата им страна; доста пияници има между тях. Казвам: музикантите трябва да се пазят от пианство. Те са и много сприхави, от най-малкото нещо кипват. Че един тон не бил взет съвсем правилно, че няколко трептения липсвали, цял въпрос става. Критиката за малки работи, тя е вече слизана в пианството на музиката. Капелмайсторът само като погледне един музикант и като каже: „Малко повишение трябва, с две трептения“, всички съвременни хора ще се възмутят, ще кажат: „Възмутително! Той няма обхода“.

Каква трябва да бъде обходата на един човек? Прегърбил се е някой. За прегърбването аз разсъждавам другояче. Турят пет килограма на гърба на един човек – зная колко ще се прегърби. Турят му десет килограма – зная колко ще се прегърби. Но ако турят сто килограма на гърба му, как ще ходи? Ще може ли да ходи прав? Не, ще се прегърби. Следователно не слагай на гърба си по-голяма тежест, отколкото можеш да носиш. Коя е естествената тежест? Естествена тежест има, когато можеш да пазиш двете точки на перпендикуляра, можеш да имаш едно перпендикулярно отношение. Естествена е те-

жестта, на която ти си господар – без да изменяш положението си, да я държиш. Тежест, с която ще измениш положението си, е неестествена. Всяка тежест, която изменя вашето отношение към природата, е неестествена. Затова в природата по възможност най-малката тежест трябва да имате.

Това е вярно за умствения свят, вярно е за духовния свят, вярно е за волевия свят. Вие може да имате препятствия навън, но в себе си носете най-малкото препятствие, за да можете да се справяте с тези външни мъчности. Щом тежестта е много голяма, хората правят много погрешки. Сега какво разбрахте? Носете всякога такава тежест, с която можете да се справяте при всичките условия.

За в бъдеще се изисква да има училище, където да се показва как трябва да живеят хората. Не е лесна работа това. Много е лесно да се каже, но не е лесно да се живее. Не знае човек в даден случай как да постъпи. Нужна е една школа, където да се показва пътят, по който трябва да върви човек.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

27. лекция, 17 май 1940 г., София, Изгрев

СВЕТЛИНА, ТОПЛИНА И СИЛА

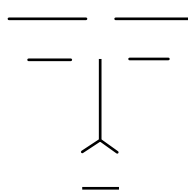
Отче наш

Имате ли тема? (– *Нямаме.*) Изпейте една песен. (*Изпява се „Грее Слънцето“.*)

Каква беше последната ви тема? (– *Причини и последствия от изкривяването на правата линия.*) Каква е причината за изкривяването, може ли да се обясни? Ако кракът на един човек е крив, как ще се изправи? Или ако носът му е крив? Защото носът може да бъде крив. Или ако постъпката му е крива? Кривата линия може да е намясто, а може и да не е намясто. Кривата линия е накривена или навътре, или навън. Какво значение има това? Кракът може, вместо направо да върви, да е изкривен.

Някой път чувствате противоречие в себе си, не сте доволен, смущава ви една ваша мисъл или едно ваше желание, или една ваша постъпка. Мисълта, която ви смущава, не е нито много лоша, нито много добра. Следователно от какво сте недоволен? От вашата мисъл сте недоволен. Някой път имате една физическа идея. Аз наричам физически идеи тези, които са възпътени, видими, които може да се изразят. Защото има идеи, които са невидими. Например как ще изразите едно чувство, което ви е приятно? Имате някаква вътрешна приятност, но какъв физически израз ще ѝ дадете? Или когато духом сте неразположен, какъв физически израз давате на това неразположение? Човек, който е духом разположен, поставя устата си по един определен начин.

В човека, начертан само с прави линии, цяло математическо отношение има (*фиг. 1*). Тези линии отношение имат.

Фиг. 1

Ако линиите на веждите станат по-дълги, тогава ще имат друго отношение. Ако линиите на очите станат по-дълги, и те ще имат друго отношение. Ако вие имахте съзнанието да изучавате себе си, десет години да се наблюдавате в едно огледало, щяхте да забележите промени, които се дължат на три фактора:

вашата мисъл, светлината, която прониква във вашия мозък; топлината, която иде от вашите дробове; силата, която употребявате за сдвъкване на храната. Човек, като захапне храната със зъбите си, има сила да я къса, не му мисли. Ако баща ви и майка ви са много добри хора, с добри сърца, ако са умни, ако не злоупотребяват със своята сила, веднага забелязвате, че някаква симетрия има в тях, харесвате лицата им. Щом започнете да се отдалечавате от влиянието на баща си и на майка си, което имате в себе си, щом започне външната среда да ви влияе, хората да ви влияят, веднага ще забележите една промяна във вас. Може да забележите, че не харесвате лицето си. Не знаете къде е станала промяната, но я чувствате.

Употребява някой една дума, която ви дразни. Каква е разликата между *шокира* и *дразни*? *Шокира* означава *удря*. *Дразни* какво означава? Онзи, който разбира произхода на думите, знае, че думата *дразни* по права линия върви. Децата някой път дразнят кучето с пръчка, пък то лае. *Шокира*, то е все едно някой да удри и така да произвежда дразнене. Дразненето и шокирането не вървят по една и съща линия. Дразненето върви по права линия, по права плоскост, а шокирането – по крива линия. (*Учителя показва с ръка.*) От шокирането и дразненето се получават два различни резултата. Ако постоянно се дразниш, ще се образува една плоскост в тебе. Къде ще се образува тази плоскост? Постоянното дразнене ще се отрази върху устата ти и върху широчината на носа ти. Това дразнене ще се отрази и върху веждите ти, а то значи в най-нисшите области на човешкия умствен живот. Веждите показват най-нисшето схващане на ума. Граница между духовния и умствения свят – това са веждите; границата между духовния и физическия свят е под носа – двете отворстия на носа, те са граница. При мъжете мустаците са граница между духовния и физическия свят. Тази граница в мъжете е силно определена; като изникнат мустаците, определят границата. От челюстта надолу започва една още по-нисша област, която се нарича тринадесета област. Областта на всичките нещастия започва от брадата надолу.

Сега вие не можете да видите отношението на всички тия линии по лицето. На някого очите са големи, на някого веждите са тънки, не знаете причините за това. Линиите, които очертават челото отстрани, някой път може да са прави, ня-

кой път може да са наклонени. Като са наклонени, долу може да са по-широки, горе – по-тесни, а друг път може горе да са по-широки, пък долу – по-тесни. Може горната част на челото да е по-широка, долната да е по-тясна – това се дължи на известни физически, материални причини, но някой път се дължи на съзнателни причини. Да кажем, вие сте недоволен, че не сте учен човек. Казвате: „Да бях учен човек!“. Как се придобива учението? Вие за учението имате материалистично схващане, също както за богатството. Идеята ви за богатството е чисто материалистична. Като имаш вложени някъде петстотин хиляди лева, богат си, но ти не знаеш какво нещо е богатството. Тия пари ти не си ги придобил, оставени са ти; и не познаваш силата и цената на парите, не знаеш за какво да ги употребиш.

Ако имате петстотин хиляди лева, за какво ще ги употребите? Ако осиновите един вълк и му дадете петстотин хиляди лева, за какво ще ги употреби той? Ако осиновите един вол и му дадете петстотин хиляди лева, той за какво ще ги употреби? А ако дадете на един момък или на една девойка петстотин хиляди лева, те за какво ще ги употребят? Тъкмо за петстотин хиляди лева могат да получат едно знание. Пет години да следва в странство момъкът, всяка година по сто хиляди лева да харчи, богато ще изкара, медицина може да завърши, може архитектура или инженерство. Девойката, и тя може да завърши нещо. За какво още те могат да употребят петстотин хиляди лева? Могат да купят земя, да направят едно стопанство, за сто хиляди лева могат да си построят хубава къща на два етажа или за четирийсет и пет хиляди лева – къща на един етаж, пък могат да си направят и една хубава градина.

Сега вие разглеждате живота, но на всинца ви липсва нещо. Можете ли да си дадете отчет за това? Всеки един от вас е недоволен. От какво е недоволен? От какво е лишен? Има къща, която не му достига – лишен е. Или усеща, че в мозъка му липсва нещо. Някой усеща, че не му достига нещо в дробовете, казва: „Не мога широко да дишам. Много съм стеснен, защото условията на чувствения свят, на духовния свят са неблагоприятни, отразяват се на дихателната ми система, не мога да дишам свободно“. Ако условията са още по-лоши, този човек ще каже: „Не мога сладко да хапна, постоянно тревоги!“. Като яде, не може да се радва на яденето, смущава го

някаква мисъл. Той мисли, че някаква мисъл го смущава, пък то нещо от физическия свят го смущава. Допуснете, че изяждате някакво хубаво ядене, но веднага се явяват колики в стомаха ви. Не знаете каква е причината, но сте неразположен. Тази болка произвежда известно неразположение в ума ви, тази болка произвежда известно неразположение в дробовете ви, а вие не знаете причината.

Съвременните хора, които изучават храненето, намират, че електричеството и магнетизмът произвеждат всичките болки в стомаха. Когато се набере много електричество в стомаха, капилярните съдове се свиват, храносмилането не става правилно и тогава се образуват болки. Вие сте чувствали някой път как нещо ви пробощда като с игла, тъй че подскочите. Ако идете на лекар, той ще каже, че това е нещо неестествено, ще даде някакво обяснение. Но аз просто изяснявам: тази болка, или този бодаж, се дължи на това, че в известна област се събира повече електричество, отколкото трябва. Ако можеш да погледнеш, ще видиш, че всяка клетка е обвита с електричество. Някой път то се съединява с външното електричество и от това съединяване се явява бодването – образуват се искри, бодне те нещо. Някой път бодажът може да е в крака или в гърба. Случват се такива бодвания, те не са лоши.

В електричеството има закон за уравновесяване на силите. Природата не обича излишното електричество. Някой път вие може да имате недоимък на електричество, а някой път – излишък. Когато сте много активни, то се дължи на излишъка на електричество. Когато сте лениви, то се дължи на недоимъка на електричество. Ако на една желязна машина ѝ спрете парата, спрете ѝ огъня, тя вече е ленива, стои само на едно място. Като я пипнете, студена е. Ако сипете след това вода в машината, ако направите и огън, тя започва да се стопля, тя оживява. Вие ще бутнете една ръчка и машината ще тръгне веднага. На какво се дължи нейното движение? Дължи се на съчетанието на вода и огън, съединени с желязото, от което е направена. Машината тръгва. След като се движи известно време, този инженер, който я е карал, слиза, изхвърля огъня, изпуска водата и веднага машината изстива. Какъв отговор бихте дали, ако някой ви попита защо машината спря? Дошла е до крайния предел на пътя си, до крайната гара. Тази машина по-нататък не може да иде, може само да се върне по

обратния път. Ще забележите, че тя се движи от единия край на линията до другия. Като се движи така, машината какво е свършила сама за себе си, какво е спечелила? Всеки ден има изразходване на вода, на огън, изразходване на механична сила и след като работи така петнайсет-двайсет години, машината остарява, започва да хлопа. Ако поискате да я карате, аз ще ви кажа: „Свърши се с машината“.

Представете си сега, че тази машина е жива. Вие искате да се понасили да тръгне. Машината не иска да се понасили, няма това съзнание. Как ще я убедите, че трябва да излезе от този път? Човек е една машина. Ходи той напред-назад, трака, накрая остарее. Умирането е онова понасилване. За вола не трябва да се казва, че е умрял, но че се е понасиллил, или по военному казано: пратен е в запас. Може и така да се каже: той е свършил учението си, свършил е университета. Докато учиш в университета, ти живееш, но щом завършиш, трябва да излезеш от него. Хубаво е завършването, но на нас то не ни е приятно. Докато си в университета, ти имаш програма, имаш какво да работиш. Като завършиш, излизаш от университета, няма вече какво да работиш. Неприятно ти е, искаш да ти дадат служба.

Вие сте недоволни от себе си. Задавали ли сте си въпроса защо сте недоволни? Причината може да е във вашата глава, във вашите дробове или във вашия стомах. Ако причината е в стомаха, значи имате или изобилие на електричество, или недоимък на електричество. Ако причината е в дробовите, недоволството ви се дължи или на изобилието на топлина, или на недоимъка на топлина. Ако причината е в мозъка, значи там има или повече светлина, отколкото трябва, или е недоимък на светлина. Вие сте започнали само с тая светлина, която виждате – доколкото можете да регулирате светлината във физическия свят. Но има една светлина, от която стомахът се нуждае, има една светлина, от която дробовите се нуждаят, има една светлина, от която мозъкът се нуждае. Има и едно електричество, от което стомахът се нуждае. Ако светлината, от която се нуждаят дробовите, влезе в стомаха, там тя ще произведе цяла дисхармония. Не е вредна, но тази светлина е за дробовите, а не достига до тях. Или ако внесете светлината, която е за дробовите, в мозъка, той ще иска да се ползва, но веднага ще влезете в едно противоречие. Като не разбирате

причините за вашето недоволство, вие не ги и намирате. Не сте учени, затова намирате причина в баща си, в майка си, считате тях за виновни. Ако баща ви не е бил богат и майка ви не е била богата, донякъде е право да намирате причината в тях, но баща ви и майка ви в дадения случай са само външни условия за вас. Има много случаи, в които бащата е богат, майката е богата, бащата е учен, майката е учена, а се ражда дете, което съвсем няма склонност да учи. Тогава бащата и майката се тревожат: детето има всичките условия, а не иска да ходи на училище. След десет години, прекарани в странство, един такъв син само пари харчи. Уж това е завършил, онова е завършил, обаче нищо не е завършил, лъже баща си и майка си. Как ще обясните това? Какво обяснение ще дадете, ако някой път човек има в себе си лъжа?

Когато искаш да ядеш, ти първо ще повикаш езика, ще му кажеш: „Моля, виж тази храна става ли за ядене“. Той ще близне и ще каже: „Много е хубава, вкусна е храната“. Но като я изядеш, може да ти стане лошо на стомаха. Стомахът казва на тази храна: „Вън!“. Тя не е благо за него, затова стомахът я конфискува, експедира я навън. Знаете какво е конфискувана храна. Ще кажете, че е виновен онзи, който я е пратил. Но езикът ще се извини. Ти ще го питаш: „Защо допусна тази калпава стока да влезе?“ и този инспектор какво извинение ще даде? – „Видях, че отгоре стоката е хубава, не проверих по-навътре в нея.“ Разказваха ми за един случай тук, в София. Отива някой да си купи масло и един шоп му продава една голяма буца, валчеста. Гледа човекът маслото, пипа го – хубаво е. Казва после: „Купих го на сметка. Отидох вкущи, започнах да го топя. Като го стопих, видях, че в средата има една голяма ряпа“. Сега как ще обясните: ряпата ли е от маслото, или маслото е от ряпата? Този шоп само веднъж може да направи така. Втори път, като идете да купите масло, ще носите една губерка, за да пробиете буцата, ще направите някакво изследване.

При сегашните условия трябва да имате разумно схващане по въпроса откъде иде човекът. Вие искате по един механичен начин да го обясните: иде отнякъде, иде от природата. Човек иска да знае откъде иде. Някой от вас може ли да отговори откъде иде? Коя е гарата, откъдето сте тръгнали? Като тръгнахте от тази гара, вашето съзнание не беше будно. Като

дойдат децата на Земята, кога се събужда съзнанието им? И след като се събуди съзнанието им, какво усещат? Толстой помни как се е събудило съзнанието му, когато е бил на година и половина, и как се е усетил вързан. Дошло съзнанието му, намерил се той вързан. Как са го вързали? Откъде е дошъл, не знае. Казвате: „Дошъл е от онзи свят“. Но какъв е онзи свят, нямате ясна представа.

Сега се задава този въпрос: защо не помним? Много е естествено, че не помним. Ако през един осветен салон ви прекарат десет пъти да минете, за да знаете всичките подробности в него, а после изгасят всичките свещи, ще можете ли вие да се ориентирате в тъмното? Като влезете в тъмния салон, няма да можете да се ориентирате, дори няма да знаете откъде сте влезли, ще направите някоя пакост. Ще се чудите защо не помните нещата от салона. Не може да ги помните, понеже се намирате в тъмнина – как ще се ориентирате? Първо, вие не можете да определите тези четири точки: не знаете къде е изток, къде е запад, къде е север, къде е юг. В една тъмна нощ как ще се ориентирате? Трябва да имате тези четири точки, за да се ориентирате. И при две точки ще можете да се ориентирате. Но ако имате само една точка, няма да се ориентирате. Две точки са необходими, да ги наречем точка А и точка В.

Чудите се защо не помните. Нямате светлина. Щом се губи светлината, губи се паметта. Щом губите топлината, вие губите своята мекота. Топлината произвежда едно приятно чувство. Приятните чувства се дължат на топлината. Има една топлина, която наричаме топлина на живота. Приятното в живота произтича от топлината на живота. Тази топлина произвежда едно приятно разположение, когато върви хармонично. Но когато се усили, някой път тя произвежда едно дразнене; когато се намали, пак може да причини дразнене. Човек е неразположен, когато топлината в него не е естествена. Зимно време, когато топлината у дома ви е малка, какво правите вие? Ако външните условия са лоши, трябва изкуствено да поддържате топлината в стаята си. Ако външните условия са добри и ако отвътре имате изобилна топлина, тази топлина само ще се регулира отвън. Та казвам: когато външните условия са лоши, температурата отвън спадне до десет, петнайсет или двамайсет и пет градуса под нулата, тогава вие сами трябва да поддържате изкуствено топлината.

Да допуснем, че имате несгоди в живота, имате някакво голямо страдание отвън – трябва да поддържате естествената топлина, трябва ви гориво. Някой път вие уповавате на слугата си, но някой път нямате слуга. Вие сте си най-добрият слуга, какво ще правите? Ще имате един топломер, който ще определя степента на топлината. Трябва да знаете сега: когато се намалява светлината, страда главата; когато се намалява топлината, страда дихателната система, или духовният свят; когато се намалява силата на човека, страда неговата стомашна система. Щом страда стомахът, значи силата ти е малка, ти си отслабнал. Щом страдат дробовете, топлината ти се е намалила. Тогава, за да поправиш главата си, ще внесеш в мозъка си светлина, ще мислиш върху светлината. Щом имаш стеснение в дробовете, ще кажеш: „Малко топлина ми трябва“, ще мислиш за топлината. Щом започнете да мислите за стомашната система, в тялото – фигуративно ви говоря, силата ще започне постепенно да приижда. Щом започнете да мислите за топлината, и топлината ще започне да приижда. Щом започнете да мислите за светлината, и светлината ще започне да приижда.

Тия неща в разумния свят стават: като помислиш за силата, тя сама по себе си иде в тебе, като помислиш за топлината, тя сама по себе се иде, като помислиш за светлината, тя сама по себе си иде, не трябва ти да я викаш. Светлината има свой проводник. А проводникът на топлината е животът; чувствата са нейн проводник. Ако ти нямаш добри чувства, топлината не може да дойде. Най-после проводник са и постъпките на човека. Движение трябва да има, за да дойде силата. Ако в тебе се зароди желание да се движиш, силата ще дойде. Трябва да имаш желание да се движиш, за да дойде силата. И ако в тебе го няма това желание да се движиш, силата не идва. Например във вас се явява желание да идете горе, в небето – то е чисто физическо схващане. Искате да видите какъв е раят – то е физическо схващане. Питате какви са хората в оня свят. В оня свят брадати хора няма да срещнете, мустакати хора няма да срещнете. Да направя едно сравнение. Ако слезете между животните, които са обвити в козина, те ще ви питат какви са хората в човешкия свят, по какво се отличават. Отличават се хората по това, че космите по тялото са опадали, много малко са останали. Не са хората с козина като животните, кожата на

повечето е гладка. И ако отговорите на животните: „Не приличат хората на вас, косми нямат“, тогава те ще кажат: „Че как тъй без косми?“. Казвате им: „Колкото косми са останали, все са по главата, само там хората имат дълги косми, другаде нямат“. Те не могат да си представят как е възможно да са останали космите на главата, а по другите части на тялото съвсем да са изчезнали.

Поради каква причина космите на човешката глава растат? Когато топлината в човека е по-голяма, космите на главата му растат. Когато топлината започне да се намалява, тези косми падат. Главите на много хора оголяват, защото нямат топлина и космите се изкореняват. Сега ще кажете, че други причини има. Но падането на косата се дължи на недоимък на топлина. Тази топлина е свързана с магнетизма. Щом човек губи своя магнетизъм, започва да му пада косата. Ако има много магнетизъм и много топлина, тогава косата му ще расте. А ако топлината е повече, отколкото трябва, косата ще бъде къдрава. Тия хора, с къдравите коси, много топлина имат. И от тази голяма топлина косъмът изсъхва, нагъва се, тоест накъдря се. Бихте ли желали вие да живеете с човек, който има къдрава коса? Къдравите са най-упоритите хора. Не са лоши хора те, но топлината им ги прави сприхави. Тази топлина ги прави много сприхави. Това е едно изяснение. Какво приложение има то?

Знаете колко е мъчно да се приложи светлината като възпитателен метод, колко е мъчно да се приложи топлината като възпитателен метод и колко е мъчно да се приложи силата като възпитателен метод. Сила аз наричам волята, защото всеки човек, който няма сила, няма воля. Волята е съдържанието на силата. Волята е разумното употребление на силата. Щом човек не знае разумно да употреби силата си, наричат го безволев. Едни от всичките неприятности в живота произтичат от малкото светлина, от малкото топлина и от малкото сила; други неприятности произтичат от изобилната светлина, от изобилната топлина и от изобилната сила. Ако хората имат изобилно сила, те ще се бият, тъй както се бият на бойното поле. Тази сила трябва да я употребят някъде. Бият се хората, а може и да ги видиш да се борят. Животните навсякъде се борят, скачат едно срещу друго. Щом хората са здрави, значи се е събрала много енергия в тях, те казват: „Да се опитаме

един друг“. Ще започнат да се борят. Децата, когато са здрави, се борят. Хубаво е да се борят, то е един признак, че имат сила.

Щом човек мисли, щом има хубаво разположение в ума си, тогава светлината е на мястото си. Щом човек има хубаво разположение в дробовите си, топлината е на мястото си. Щом има хубаво разположение в цялото си тяло, силата е на мястото си. Здравето показва, че всяка част от тази сила е на мястото си. Доброто разположение, добрите чувства показват, че топлината му е намясто. Когато човек мисли, това показва, че светлината му е намясто. Светлината трябва да обгърне цялото тяло едновременно. Всяка една частица на тялото трябва да се ползва от необходимата ѝ светлина. Понеже всяка частица е жива, тя се нуждае от тази светлина. Всяка частица се нуждае от топлината и всяка частица се нуждае от силата. Когато силата присъства в цялото тяло на човека, в неговия ум, в неговото сърце, този човек е здрав. Когато топлината присъства навсякъде, казваме, че този човек е добър. Когато светлината присъства навсякъде, ние наричаме този човек умен. Присъствието на светлината, на топлината и на силата навсякъде в човека, това вече наричаме човек с отличен характер.

Понякога, когато сте неразположени, нямате достатъчно светлина. Вие трябва да знаете какво не ви достига: светлина, топлина или сила. Върху тия неща мислете и ще дойдете до един нов възглед. Казвате, че външните условия са лоши. Ако вие вървите по този начин, значи светлина ви трябва. Светлината е един капитал, топлината е един капитал и силата е един капитал. За Бога казваме, че е всемоушен, а това значи, че няма празно пространство. Силата присъства навсякъде, всичкото пространство е запълнено с тази сила – няма празно пространство. Значи Бог е всемоушен, всичко може да направи. В Бога топлината е такава, че Той може всичко да разтопи, и няма нещо, което може да устои на тази топлина.

Човешките работи са тези, които правят пакости. Това, което прави пакост, е човешко, трябва да го разтопите. Но ако човешкото се премахне, ще дойдете до други противоречия, няма да има на какво да разчитате. Ако влезете в един свят съвсем рядък, да кажем – в празното пространство, на какво ще се осланяте? Влизате в морето, плувате във водата, разчитате на въздуха. Ако се махне въздухът, на какво ще раз-

читате? Няма на какво да разчитате. Ако се махне топлината, на какво ще разчитате? Ако се махне светлината, на какво ще разчитате? Ако се махне силата, на какво ще разчитате? Няма на какво да разчитате. Значи ние разчитаме на светлината, разчитаме на топлината, разчитаме на силата. Това са три фактора, това са три среди. Трябва да изучавате тия среди. Светлината вземам като среда за ума, топлината вземам като среда за чувствата, силата вземам като среда за тялото. Три среди, в които едновременно сте потопени. Трябва да ги изучавате. Казвате: „Защо ми трябва?“ . Ако рибата излезе от водата, тя умира. Ако човек излезе от въздуха, умира. Ако човек излезе от силата, умира, бездеен става.

Вие често пеете. В сегашното пеене има гласове сопран, бас, тенор, алт. Какво нещо е сопранът? Сопранът, това е майката на пеенето, тя ражда нещата. Значи музиката има майка. Какво означава басът? Басът е баща. Сопранът е майка, а тенорът, това е синът. Алт, това е дъщерята. За да бъдеш певец, ти трябва да имаш майка, да си запознат с майката на пеенето. За да си певец, трябва да си запознат с бащата на пеенето. За да си певец, трябва да си запознат с братя на пеенето – тенора, и трябва да си запознат със сестрата на пеенето – алта. Сопранът дава интензивност. Аз го наричам светлина, тя слиза отгоре. Басът е топлина. Човек не може да пее бас, ако няма топлина. Онзи, който иска да пее добре сопран, трябва да има светлина. И никой не може да пее добре сопран, ако няма светлина. Тенорът е сила, той дава широчина. Алтът регулира нещата, определя границите.

Питам: ако ви дам да изпеете песента „Давай, давай“ както сопранът пее, как ще я изпеете? Ако ви дам да я изпеете както басът пее, как ще я изпеете? И ако ви дам да я изпеете както тенорът пее, както алтът пее, как ще я изпеете? Имате ли някаква идея как ще пеете? „Давай, давай“ е дадена майката както пее, но бащата както пее, не е дадена; и братът както пее, не е дадена; и сестрата както пее, не е дадена. Как ще наречете тия неща, които не са дадени? Изпейте „Давай, давай“. От долно *си* се започва. Вторият тон е *сол*, той сам в себе си се моделира. Един тон няма какво вие да го моделирате. Един цвят може да го моделирате, от този цвят се явява плодът. Тонът *сол* по-лесно се пее, но *ла* изисква повече температура. (Учителя пее.) Вие пеете по-огладено, павирани са улиците

ви. Но в пеенето, трябва да знаете това, не се павират улиците, защото всяка нота е добре павирана. (*Учителя пее по нов метод „Давай, давай“.*)

Всеки глас пее самостоятелно, знаете колко е мъчно да ги съгласувате. Вие не можете да пеете, докато не хармонизирате светлината, топлината и силата в себе си. Има и още един разумен елемент, едно четвърто положение. Ти, като пееш, не трябва да се смущаваш. Казвам: едно ще изучавате, аз ви давам модел. Ще изучавате сопран, за да се ориентирате. В музикално отношение, ако добре пеете сопран, ще разберете добре закона на светлината. Ако добре пеете бас, ще разберете закона на топлината. Ако добре пеете тенор, ще разберете силата. Пък ако добре пеете алт, ще знаете как да моделирате нещата, как да ги хармонизирате. В пеенето аз свързвам сопрана със светлината, баса – с топлината, тенора – със силата. Когато искам да се справя със светлината, аз пея сопран. Когато искам да се справя с топлината, аз пея бас. Когато искам да се справя със силата, аз пея тенор. Когато искам да моделирам нещата, да ги уредя както трябва, аз пея алт. И алтът има свое време, трябва да знаеш кога да го пееш. Като станеш сутрин, трябва да започнеш със сопран, след половин час ще дойде басът.

Казвам: на дарбите, които имате, трябва да дадете условия да растат. Ако върху едно тиквено семе има един метър почва, то ще израсте ли? Като оставиш два-три пръста почва върху него, тогава ще израсте. Казвам: няма да се безпокоите. Много пъти вие безпокоите сърцето си за нищо и никакво. Няма да оставяте сърцето си да се безпокои, не го засипвайте с един метър пръст, три-четири пръста стигат. Човек трябва да има някои малки неприятности. Вие се плашите от неприятностите. Неприятностите са благо, когато са малко. Непотребните ще изхвърлите, ще дойдете до потребните. Някъде има известни мъчности, които са потребни, някъде има известни радости, които са потребни. Не мислете, че всичко, което е в живота, е на мястото си. Ако нещо е повече, отколкото трябва, това е лошо. Ако мъчнотиите са повече, отколкото трябва, ако страданията са повече, отколкото трябва, ако радостите са повече, отколкото трябва, това е спънка. Една радост може да те спъне. Но сега няма опасност хората да се спънат от радостите.

Някои се занимават с музика. Тяхната музика може да изучавате, но има една органическа музика, в която човек трябва да е много точен. Има разлика между моето и вашето пеене. Аз внасям един елемент, който вие тепърва трябва да внесете. В пеенето на съвременните певци няма мекота. Аз употребявам едновременно закона на светлината, закона на топлината и закона на силата. Най-първо, ние трябва да мислим. Например ако песента „Давай, давай“ я започнем от различни тонове, различни резултати ще имаме. От кой тон най-много ви харесва да я започнете? Първото *давай* се пее ниско, значи топлина ще внесе. Второто *давай* се пее високо, значи светлина ще внесе. Как започва третото *давай*? Третото ще внесе сила, разширение. Силата в дадения случай е среда за светлината и топлината, понеже светлината и топлината надолу се разширяват. На светлината, като се движи, ѝ трябва една сила, една среда. Топлината, и тя се движи, и на нея ѝ трябва сила, среда. (Учителя пее „Давай, давай“.)

Вие, като пеете „Давай, давай“, ще мислите, че на вас дават. Мислите ли така, ще я пеете хубаво. Като се научите да я пеете хубаво и като имате нещо излишно, ще кажете: „Хайде, да иде от мене и на другите“. Защото човек изисква на него да му се даде, но като разбере колко е хубаво да му дават, тогава, има ли нещо излишно, и той ще даде на другите.

Съвременната музика има две черупки, те са като черупките на ореха. Във вашето сегашно пеене вие все едно ядете орехите заедно с черупките. Като снемете горната и долната черупка, тогава ще дойдете до ядката на ореха. Ще остане и една вътрешна горчива ципа, но тя е ядлива. Онези двете, външните черупки, те са вредни. На съвременната музика ще се махнат тия две черупки и ще остане само йодистата ѝ част.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

28. лекция, 24 май 1940 г., София, Изгрев

НЕПОДВИЖНА ТОЧКА

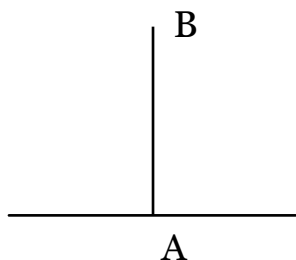
Отче наш

Махар Бену Аба

Пишете върху темата: „Разлика между топло и студено. Качества на студа и на топлината“.

Вървите по пътя и забелязвате, че някой постоянно криволичи, не може да пази равновесие. Ако сте малко по-интелигентен, ще искате да се осведомите защо този човек не може да пази равновесие, защо се клати. А може и да приемате, че това е в реда на нещата.

Някой път вие сте разположен, а някой път сте неразположен. Когато човек е разположен, лицето му става широко, кръгообразно, а когато е неразположен, то става продълговато. Значи при разположение се добива широчина, при неразположение – дължина. Питам: кои са причините лицето да стане продълговато и кои са причините да стане широко? Привидно, причините са в мускулната система. Когато сте разположени, вие се изправяте, а когато сте неразположени, има едно свиване в тялото ви, вие се навеждате надолу. Тъй че някой път тялото на някого се навежда надолу, на друго се изправя. Вие не обръщате внимание на тези неща. Има ученици, които с години пишат наведени, вследствие на което се прегърбват. Щом се изгуби перпендикулярът на гръбнака, какво се случва с човека?

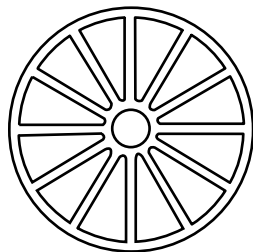
Фиг. 1

Перпендикулярът (фиг. 1) предполага една площ. Тази площ може да бъде физическа, може да бъде духовна – площ на чувствата, или може да бъде площ на човешките постъпки. Постъпките са този свят, който виждате. Съвременната наука изучава нещата отделно едни от други. Цялата наука изучава известни фази от физическия живот: химията изучава едни фази, астрономията изучава други. И социалните науки, и бого-

словиято, и психологията, всички те изучават разни фази. Някои от вас сте физици. Какво преподавате по физика? Все има какво да се преподава по физика. Или да кажем, преподавате математика. Главното отношение в математиката е отношението на числата. Някои хора математиката не ги интересува, други хора естествените науки не ги интересуват.

Първата наука е яденето. Следователно всичко, което се отнася до яденето, ни интересува. Буболечките, насекомите се интересуват от плодовете, те имат някакво обоняние, познават кои плодове са зрели, кои са сладки, кои стават за ядене. За яденето се е образувала науката готварство, която казва как да се сготвят разните елементи. Колко много зависи от храната! Ако ти приемаш храна, в която няма достатъчно желязо, ставаш много мек, страхлив, отстъпваш навсякъде. Ако пък приемаш храна с повече желязо, ставаш смел. Но и тогава има опасност, често ще ръждясваш. Желязото е хубаво, но ръждата какво да я правим? Ако имаш меден съд, то е хубаво, но трябва често да го калайдисваш, да го чистиш. Ако не го чистиш, ще се образуват известни отрови.

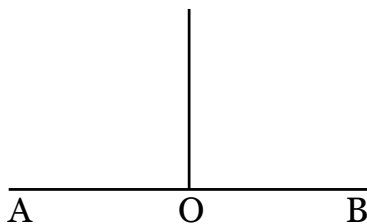
Понякога вие разглеждате вашето състояние, казвате: „Не съм разположен духом“. Духа не го виждате, но говорите за духа. Отричате духа и душата, а казвате, че не сте разположен духом. Може да кажете, че духът е функция или сбор. Какво разбирате под думата *сбор*? Спиците на колелото са събрани в един център, наречен главина. Тук имате цяло едно колело – фиг. 2.

Фиг. 2

Що е колелото? То е направено от може би двайсет, трийсет, четирийсет, петдесет спици, зависи какво е самото колело. Това съчетание на спиците е разумно. Тъй че що е колелото? Разумно съчетание на известни механични елементи. Но това разумно съчетание вътре в самото колело ли е, или вън от него? Силата, която съединява спиците, къде се намира? Като се развали една, веднага се сменя с друга на същото място. Тия спици са съединени отвън с една шина, която ги защитава, по-неже те отиват да воюват. Колелото, като се движи, воюва, където мине, всичко изхвърля. Мислите ли, че е мирно колелото? Не, то е най-опасното оръдие, пробива си път навсякъде.

Казвате: „Човек трябва да се върти“. Човек може да се върти, но ако би се въртял, нищо нямаше да свърши. Всички около него трябва да се въртят, да се движат, пък сам той трябва да остане неподвижен, да е господар. Какво да разбирате под *неподвижен*? Да няма той желание да влезе между спиците, че като тях да се върти. Ако човек би взел да играе ролята на спица, какво ще стане с него? Ще му изхвъркне умът. Това наричам аз закон на равновесие: човек или сам да е опорна точка, или да има една друга опорна точка, откъдето да изхожда (фиг. 3).

Фиг. 3

Що е веруя? Веруя е да вярваш, че имаш в себе си една опорна точка, на която всякога можеш да разчиташ. Децата, като се родят, първо се намират в едно неестествено положение, те винаги започват да пъплят като животните. За да стане човек, за да започне да мисли, едно дете трябва да се изправи на краката си, да вземе съвсем друго положение – едно вертикално положение. В детето се явява желание да се изправи, да се издигне. Третото положение вече е съвсем друго. При него има издигане в съзнанието. Ако човек не се издигне, какво става? Плоскостта тогава е съвсем друга. Едно животно не може да види нещата така, както човек ги вижда, в неговото съзнание другояче са поставени работите. Например вие нямате ясна представа как пчелата вижда човека. Аз съм правил опити. Пчелата, като излезе от кошера и те види, проектира те, определя на кое място да те ужили и отива точно на това място. Ако не се мръднеш, а тя се е разгневила, ще те ужили. Ако се мръднеш, ще те изгуби, но като види, че не е постигнала целта си, пак ще проектира, ще определи една точка. Тя отдалеч те вижда. Ако си майстор да мръднеш побързо, пчелата няма да те ужили. Ако изгубиш присъствие на духа или почакаш да видиш какво ще стане, тя непременно ще те ужили, ще те поздрави.

Когато детето се повдигне веднъж, то може да изгуби равновесие, да падне и да се удари. Някой път може да си нарани носа, но то е хубаво, започва вече да мисли. Като си удари носа, детето седне, започне да мисли. Иска да стане, става, но

не може да държи равновесие и пак пада, пак си удря носа, пак мисли. Смейте се на децата, но понякога и вие се удряте. Когато се гневиш, ти си паднал някъде в духовния свят, неразположен си, понеже си се ударил. Гневът, това е едно нараняване – някъде си се наранил. Виждал съм как някое дете, след като се удари в един камък, взема този камък и го хвърля нанякъде. Дойде на друго място, удари се в някой камък, пак го вземе и го хвърли нанякъде. Това дете има заблуждението да мисли, че причината е в камъка.

Ти казваш: „Докачих се“. Намясто си се докачил. Някой човек те е ударил по лакътя. Ще му кажеш да не те удря по лакътя, понеже така не можеш да работиш. Или ако те е ударил по ухото, кажи: „По ухото не ме удряй, защото е деликатно“. Където и да те удари някой, казвай му да не те удря там, понеже даденото място няма да може да функционира. Щом човек се удари, той не може да функционира. Ако коляното се удари, коляното не може да функционира. Ако кракът се удари, кракът не може да функционира. Ударите действат възпитателно. В природата, като ти ударят първия пръст на ръката, така те възпитават. (*Първи пръст – така Учителя нарича показалеца* – бел. ред.) А може да ти ударят втория (*средния*) пръст или безименния, или малкия, или палеца. Ако ти си удариш палеца, казвам: съзнанието ти в Божествения свят не функционира правилно. Ако си удариш първия пръст, значи в духовния свят не постъпваш благородно. Нямаш благородство в постъпките си, а имаш само съзнанието тебе да не обидят. Докачаш се от всеки, който те обиди, но когато ти обиждаш другите, ни най-малко не ти идва наум, че и те може да се докачат като тебе.

Нито сам ти се обиждай, нито другите обиждай. Как ще разберете думите: *сам ти да не се обиждаш*? Мислите ли, че един, който се обижда, е силен човек? Обидата, това е едно психическо блъскане. Ти вървиш в известна посока, срещнеш се с един човек, веднага се блъснете. Като се блъснете, и двамата ще се извините. Българинът, като се блъсне с някого, казва: „Ти защо се блъскаш?“. Като се блъснеш с българина, какво ще му кажеш? Сега не е въпрос за българина, но е въпрос за съзнанието. Ти се блъснеш и веднага се докачаш, казваш: „Как може този човек да не внимава!“. В кого е причината? Дали той се е блъснал в тебе, или ти в него? Ти си се замислил,

блъснеш се. И двамата се блъскате, но ти му казваш: „Защо ме блъсна?“. Ако тези двамата, които се докачат, са англичани, те ще се боксират. Като няма камъни наоколо, започват да се боксират, да се удрят по лицето, по корема, по врата. След това се ръкуват, пооглаждат си шапките, тръгват си. И вярно е, че така става: казал някой нещо по твой адрес, ти се върнеш вкъщи и започнеш да мислиш само за това. Разхождаш се из къщата, казваш: „Той да ме обижда така, да пише за мене във вестниците! Това е голямо безобразие. Пък какъв език има! Ще му кажа аз на него!“. Разхождаш се, жестикულიраш с ръце, говориш си. После и ти напишеш нещо за него във вестниците. Започват да се драските взаимно по вестниците. Питам сега: какво се добива така? Нищо не се добива. Губене на време е.

В закона на самовъзпитанието вие трябва да избягвате всички ония причини, поради които може да изразходвате вашата енергия напразно. По известни причини човек може да се докачи. За да не се докача, човек трябва да е много умен, да издържа на всичките ония пътища, по които може да дойде в стълкновение. Войната иде и ти искаш да воюваш. Ако онзи, който те е блъснал, е по-слаб от тебе, ще го набиеш. Но ако е по-силен от тебе, какво ще правиш? Ако не си владееш езика, ще му кажеш някоя обидна дума. Характерът на българина е като характера на малките деца. Едно дете казва на друго дете от друга махала: „Я ме удари!“. Като го удари онова два-три пъти, първото казва: „Ти сега ме биеш, но като дойдеш в моята махала, ще ти кажа аз на тебе! Понеже сега съм в твоята махала, затова ти давам да ме биеш“. Но този, който те бие в чуждата махала, ще те бие и в твоята.

Питам: по кой начин човек трябва да си отмъщава? Искате да отмъщавате – кой е най-правият път за това? Разбира се, има един начин. Отмъщението трябва да дойде по пътя на най-малкото съпротивление. Ще си отмъстиш по най-мекия начин. Блъснеш се в някой камък. Ако го вдигнеш и хвърлиш, на него това ще му бъде приятно. Този камък, като се движи в пространството, ще започне да мисли, че е станало нещо ново. Ти му правиш голяма услуга. Той те е обидил по единствената причина, че е искал да го вземеш и да го хвърлиш, да може да се подвижи. Всеки човек, който те е обидил, е искал да го хвърлиш. Ако е малко камъче, ще го хвърлиш, но ако е някой голям камък, какво ще правиш? На големия камък, на

който си се ударил, ти си напиши името. Как ще го напишеш? „В 1940 година, на десето число през месец май ние се запознахме с този камък и в знак на приятелство оставям моята картичка за спомен.“ Ще напишеш и това изречение: „Пазете свещено приятелството на вашите приятели“. Кой как мине, ще го чете и ще казва: „Много хубаво изречение“. Такова познанство правили ли сте вие някъде? Аз съм виждал такива познанства по дърветата. Дойде някой при едно голямо дърво, напише си името: Иван Драганов. Всеки, който е дошъл при това дърво, се е качил, написал е някъде името си. Погледнеш, то цялото е изписано. Ако идете при някое свещено дърво, с някое изворче край него, ще видите, че има оставени парцалчета. Качват се хората по целебни дървета и считат, че колкото по-високо са се качили, толкова по-голяма целебна сила има дървото. Някъде по дървото някой ще издълбае с нож името си. След време, когато дървото порасне, подписът също пораста. Първоначално е малък, но с увеличаването на дървото и той се увеличава.

Казвам: всяко едно стълкновение засяга съвсем различни части на твоя мозък. Ако удариш палеца си, предизвиква се едно впечатление, ако удариш друг пръст, друго впечатление се предизвиква. Впечатленията са различни. Вие, като седите, може да хващате ръцете си една с друга. Изтегляте си един пръст, изтегляте си друг пръст и без да знаете, така се възпитавате. Направете следния опит за една седмица. Като дойде някое неразположение във вас, изтеглете показалеца на едната си ръка, после – средния пръст, както и другите пръсти поред на тази ръка. Повторете същото с пръстите на другата ръка. Направете този опит. Ако при първото изтегляне се смени вашето състояние, значи вие сте въздействали върху себе си. Някъде във вас е имало набрала излишна енергия, която не е могла да си проправи път. Тази енергия може да се е набрала във вашите лични чувства или във вашите слепотии, в областта, където е центърът на яденето и пиенето и на събирането на богатства. Казвам, че тази енергия се е набрала, пък природата не обича да се събира на едно място много енергия. Всякога трябва да има обмяна на енергията.

Щом оперирате с вашата ръка, вие сте в един разумен, волеви свят. Ръката на човека е създадена по закона на волята. Палецът е свързан с волята на човека. В старо време, когато

са искали да лишат някого от волята му, са отсичали неговите палци. Като се лиши от палците си, човек изгубва своята воля. Някои от вас, като свиват ръката си в юмрук, държат палеца си вътре в юмука. Щом свиеш така ръката си, то е положението на една змия, която си крие главата. По този начин човек иска да защити волята си, но то е слабо състояние. Винаги, когато искаш да упражниш волята си, да направиш нещо, постави палеца си отгоре, върху юмука. Така казваш, че онова, което си намислил, ти искаш да го направиш. Обсъди дали това, което искаш да направиш, е разумно, или не. По този начин трябва да работите, понеже във външния свят съществуват много противодействия.

Казвате: „Ние трябва да имаме вяра“. Вярата е закон за равновесието на човешкия ум. Ако нямаш вяра, няма да можеш да уравниш ума си. Трябва да имате и надежда. Надеждата е закон за човешкото сърце. Ако нямаш надежда, няма да можеш да подкрепиш своите чувства. Трябва да имате и любов. Ако нямаш любов, няма да можеш да подкрепиш ума си, няма да можеш да мислиш. Щом хората останат без любов, в света всичко потъмнява. За да имаш каквато и да е мисъл, за да може какъвто и да е светъл лъч да проникне, ти трябва да имаш любов. Всичката светлина на човешкия ум произтича от външната и вътрешната любов на човека. Обичаш нещо от външния обективен свят. Да кажем, обичаш един камък. Кои камъни обичате вие? Скъпоценните. Намерите един голям диамант, този скъпоценен камък обичате. От металите обичате повече златото. Обичта може да бъде външна, може да бъде и вътрешна. Тя ще ви подтикне да мислите. Щом човек започне да мисли, той е вече на правия път.

Когато вие сте неразположени духом, мисълта във вас не тече правилно. Имате някакво неразположение, гледате може би на цялото бъдеще и мислите как ще прекарате живота си – не знаете как ще го прекарате. След като изминете пътя, вие ще знаете, сега само може да предполагате как ще прекарате живота си. Сега вие сте млади, вървите по един път. Но трябва да използвате закона на младостта. Минавате през един красив свят и трябва да бъдете внимателни. Вашият свят, през който вие, младите, минавате, е много опасен. Навсякъде има надписи. Онези, които са минали преди вас, са оставили надписите. Някой път минавате и не ги четете, хващате кривия

път, та после трябва да се връщате. Идвате до мястото, където сте се отклонили, и пак не можете да хванете правия път, друг път хващате. Така ще се връщате четири-пет пъти. Ако искате да усилите вашата воля, трябва да знаете, че това усиляване става съзнателно. В даден случай умът на човека трябва да бъде по-силен, отколкото противодействието. Ако вървиш по пътя и някой човек те спре, в тебе ще се зароди едно чувство на недоволство. Обаче умният човек отдалеч вижда и избягва препятствието. Той ще направи една крива линия, ще вземе пак правия път и няма да влезе в стълкновение.

Вие спорите с някое кое е по-ценно: среброто или златото. Да допуснем, че тези, които спорят, са двама учени. Среброто има свойство да лекува болезнените състояния. Лекува ги! Ако имам някаква болка, аз ще взема чисто сребро, ще го потопя във вода и ще го държа така дващесет и четири часа. След това ще си вземам по няколко капки от тази вода и неразположението ми веднага ще изчезне. Среброто отнема неразположението. Ако имаш известно неразположение, премахни го със сребро. А ако искаш да имаш разположение, златото, което носи магнетична сила, може да ти го даде. Но ти трябва да знаеш как да го вземеш. Как ще извадиш разположението от златото? Аз ви казах вече как да премахнете неразположението си. За да добиете разположение, какво трябва да направите? Ще ви кажа. Вземете една златна монета, изчистете я хубаво, прекарайте я по пръстите си няколко пъти. Като прекарате златото по пръстите, ще забележите, че вашето състояние се сменя. Вие наричате тия неща заблуждения. Старите хора винаги носят в кесията си по една златна монета. Извади я старият, погледне я, насърчи се. Умът му започне да работи, извърши той някаква операция, спечели нещо. Всеки човек, който печели, е разбрал тази мисъл.

Разправяше ми един българин, който някога отишъл да работи като учител в едно село: „Видях, че съседите ми имат една нива, на която могат да станат много хубави дини. Казах им: „Изорете тая нива и я посейте с дини“, но те ми казаха: „Тука дини не стават, не искаме да си губим времето“. Пък аз виждам, че много хубави дини ще станат, затова настоявам: „Изорете я, аз ще платя, ще стана ортак с вас“. Тогава се съгласиха: „Хайде, даскале, понеже казваш, че ще платиш, ние ще я изорем. Но да знаеш, дини няма да станат, ние много пъти

сме сели“. Нивата беше около два декара. Изораха я те, посяха я, както им обясних, и станаха едни хубави дини, чак от Русе идваха да си купуват. Хората задържаха за себе си една малка част, а другото още на зелено продадоха. И оттам нататък се научиха да сеят дини. Казваха после: „Много знае нашият даскал“.

Даскалът вижда нивата и другите я виждат, но само той схваща, че на даденото място ще станат хубави дини. Казвам: тази нива представлява условията, които имате. Вие трябва да използвате дадените условия. А дадените условия се намират в човешкия ум. Винаги трябва да имате едно разположение в ума си, да не мислите, че някои неща са невъзможни. Нещата са невъзможни, когато не знаем по кой начин да станат. Допускам, че някои от вас са писали поезия, кажете ми сега една поетическа строфа. Пияницата казва: „По света се скитам и за тебе мисля“. За кое мисли? За виното. Къде е погрешката? Погрешката е в това, че виното е изгубило онова първично състояние, онази сладчина, която дава разположение на човека. След като пие вино, човек добива едно неестествено разположение. Това неразположение иде от някакви микро-организми, които са оставили нещо от своето естество във виното. Пиянство съществува не само при хората, то съществува и при насекомите. Едно насекомо, например една муха, като яде от някои ферементирали плодове, се опива, започва да се върти, после остава на едно място, докато изтрезнее, и чак тогава литва отново.

Всички трябва да имате една основа, от която да изхождате. Представете си, че се намирате в едно училище, където всички учители, които ви преподават, са учени и благородни в постъпките си. Вие искате да угодите на тия учители. По какъв начин може да им угодите? Трябва да носите техния характер. Всеки учител обича онези ученици, които приличат на него. Ти не можеш да обичаш един човек, който не прилича на тебе. В природата законът е същият. Природата обича всички ония хора, които зачитат законите. Допуснете, че написвате една статия и не слагате под нея своето име, но един псевдоним или пък името на друг човек. Така може да вкарате в противоречие този човек. Тук наскоро някой беше написал една статия, но от вестника бяха сложили не неговото име като автор, а името на друг, който при това му е противник.

Като сложат чуждо име под една статия, в която пишат срещу тебе, ти ще влезеш в свата с този човек. Той ще каже: „Не съм писал тази статия“, но ти няма да му повярваш, ще кажеш: „Искаш да ме излъжеш“. Можете ли вие да знаете положително, че някой човек ви е обидил? Представете си, че един ваш противник иска да ви опита доколко сте страхлив. Намята си той една мечка кожа и идва насреща ви, когато пътувате някъде. Вие решавате, че мечка ви е подгонила, хуквате да бягате, а той хуква подир вас. После разказвате: „Гони ме една мечка, но успях да се освободя, качих се на едно дърво“. Вашият противник тогава ви казва: „Голям страхливец си ти. Минаваш за герой, пък от мечки се боиш“.

Казвам: в сегашния свят, при сегашните условия, е нужно голямо самообладание на човешкото съзнание. Представете си, че попадате в един град като Париж, пък не знаете френски. Какво ще правите? Вие всинца сте попаднали сега в Париж, не знаете езика тук. На Земята вие все едно сте попаднали в Париж – не знаете езика на природата. Че сте на Земята, знаете, но откъде идвате, не знаете. Коя е първата гара, от която дойдохте? Няма ясна представа откъде сте дошли. Знаете ли на какво прилича вашето положение? На нещо доста трудно. Да не знаеш откъде си дошъл, то значи да те оберат. То значи, като си бил богат, да ти вземат всичките пари, а ти да ходиш между хората и да разправяш, че си бил богат. С това ни най-малко няма да подобриш положението си. Станало е изгубване на вашето съзнание. Не знаете откъде сте дошли, понеже сте обрани. Човек, който не помни откъде е дошъл, е обран.

Пазете закона на равновесието на вашите мисли. Във вашите мисли трябва да има една разумна точка – нещо, което не се движи. Неподвижни неща наричам тези, които имат еднакви отношения. Една неподвижна точка има отношение към всички точки. Ако вземем точката О за център, тя има отношение към всички точки на периферията. Еднакви отношения има тази точка, тя е център. Този център сам по себе си може да е в движение. Централна е една мисъл, която има отношение към всички мисли. В сърцето си пак трябва да имате едно централно чувство, което да има отношение към всичките чувства. И във волята си трябва да имате една централна

точка, която да има отношение към другите точки. Ако спазвате това, всичко отвън може да върви разумно.

Казваме, че има Бог в света. Бог в света е онова разумното, което има еднакви отношения към всички ни. Следователно, докато и ние имаме такива отношения, всичко можем да получим от Него. И щом изменим отношението си към Него, тогава онова, което искаме, Той не може да го направи. Това е дадено и в Писанието. Ако нещо, което искаме, не е според волята Му, Той не го прави. Нямаме ли отношение, нещата не могат да се постигнат. Или казано на съвременен психологически език: ако нещата са разумни, ако нещата са добри (разумни в ума, добри в сърцето), ако са справедливи (а това е във волята), всичко може; ако не са добри, ако не са разумни и ако не са справедливи, нищо не може.

Затова казвам: три неща има. Човек трябва да бъде разумен. Разумните отношения трябва да бъдат Божествени. И добрите отношения трябва да бъдат Божествени. И справедливите отношения трябва да бъдат Божествени. Тогава всичко е постижимо.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

29. лекция, 7 юни 1940 г., София, Изгрев

СТУД И ТОПЛИНА

Отче наш

Имате ли зададена тема? (– *Имаме.*) Четете. (*Прочита се темата: „Качества на студа и на топлината“.*) Пишете върху темата: „Съобразности“.

Топлината и студът, това са контрасти. Какво общо има между тях? За какво са полезни? Студът сам по себе си какво е? Някаква енергия ли е? Да допуснем, че студът и топлината са две сили, които действат. В светлината имаме цветните лъчи: лъчи с червен, портокален, жълт, зелен, син, виолетов цвят. Значи имаме наредени седем цвята. И още цветове има, но ние не ги знаем. Всеки цвят има известен образ, в който прониква. Цветът, това е едно пасивно състояние. Сам по себе си цветът е пасивната страна на светлината.

Ако при изявяването на светлината се явят две свойства – студ и топлина, те, разбира се, имат отношение към човешкото съзнание. Защото, ако човек няма съзнание, ако не може да съзнава всички тия промени, които стават от студа и от топлината, той няма и да ги познава. Ако нямаш съзнание, тогава няма да имаш понятие какво нещо е студ и какво нещо е топлина. Голямата топлина се ограничава от студа. Големият студ се ограничава от топлината. Колко е абсолютният студ? Минус двеста седемдесет и три градуса. А има ли абсолютна топлина? Защото абсолютният студ е определен на минус двеста седемдесет и три градуса, а абсолютната топлина не е определена. При минус двеста седемдесет и три градуса съзнанието на човека престава да функционира.

Студът има една хубава страна. Ако имаш известна болка и дойде студ, той става катализатор, болката престава. Престава тази болка, но същевременно започваш да измръзваш, измръзването също ти причинява болка и ти искаш да възстановиш първоначалното си състояние. В какво седи измръзването? Някой път човек така измръзва, че трябва да му се режат удовете. Всъщност ако започнеш постепенно да затопляш един измръзнал човек, нищо лошо няма да се случи.

Като го пренесеш направо в топлината, ти ще го повредиш, но ако постепенно намаляваш студа, ще му възвърнеш живота. Ако ние свързваме студа със злото и топлината с доброто, в този случай ще бъдат ли заключенията ни верни? Нали най-страшното нещо е адът? Място на студ ли е адът, или място на топлина? В ада има място на студ и има място на топлина. Всеки един от вас е опитал ада на топлината. Нали сте се изгаряли някой път? То е адът. Често сте опитвали и ада на студа. Като малки деца сте се връщали вкъщи с измръзнали пръсти: ръцете ви увиснали, а под ноктите ужасна болка. Като мине болката, усещате едно сгорещяване на пръстите. Разбира се, тия болки са едно състояние на съзнанието, ти съзнаваш, че има нещо неприятно в организма ти.

Казвам: умният човек трябва да изучава студа и топлината. Сега каква форма бихте дали на студа? Геометрически как бихте го представили? Как кристализират телата? В остри форми. Кристализацията става при изстудяване на някои тела. Когато изучавате студа, с какво го измервате? По скалата на Целзий абсолютният студ се определя на минус двеста седемдесет и три градуса. Сега учените се доближават до получаването на този студ (*в лабораторни условия* – бел. ред.). Мисля, че в Германия са достигнали до минус двеста седемдесет и един градуса. Според теорията, като дойдат до този абсолютен студ, нещата се разсипват. При студа и при топлината става една промяна. Студът и топлината са полюси. Имаме и други такива полюси: светлина и тъмнина, добро и зло.

Когато сте болни, често правите компреси. Какви компреси правите? Някои слагат студен компрес и щом стане топъл, сменят го пак със студен. Други пък слагат топъл компрес и щом стане студен, сменят го с топъл. Каква е разликата между топлите и студените компреси? Ако ви се е подула страната, какъв компрес ще си сложите? Топли компреси ще слагате, ще ги държите по две минути и след половин час ще спадне подутината, ще престанат болките. На подутото място може да сложите и студени компреси, но какви ще бъдат резултатите? Ще имате в двата случая различни резултати. Това са методи на лечение. Когато човек е възбуден, какъв компрес има той? Топъл компрес. А когато е тих и спокоен, студен компрес има. Студът притежава известни свойства, с които изменя донякъде вътрешните форми, които съществуват в природата.

Вие при какви условия употребявате студа? Хладнокръвният човек топъл ли е, или е студен?

Студът и топлината, това са две положения на една и съща енергия. Студът придава ли нещо на човека, или отнема от него? Можем да уподобим студа на паница, която събира нещата (фиг. 1). На какво да уподобим топлината? Тя дава. То-

Фиг. 1

плината е banker, който дава, но някой път и голяма лихва взема. Изгарянето е висока лихва. Следователно този banker нито стотинка не дава повече, отколкото трябва. Ако вземеш и стотинка

повече, той много ще ти вземе. Ако вземеш толкова, колкото трябва, добре ще ти даде. Като вземеш стотинка повече, той ще те изгори.

При сегашните условия човек на каква топлина в организма издържа? Той издържа до четирийсет и два градуса, а при четирийсет и два градуса вече си заминава за оня свят. Че каква топлина са тези четирийсет и два градуса? На нея може ли да сварииш едно яйце? При колко градуса се сваряват яйцата? Четирийсет и два градуса, това е анормална топлина за човека. Нормална топлина е тази от трийсет и седем градуса. В електричеството има две хиляди волта напрежение. Ако прекарате през човешкия организъм ток с такова напрежение, човек ще умре. Престъпниците по този начин ги убиват. Ако се прекарат през тялото петдесет хиляди волта, човек няма да бъде убит. Защо при две хиляди волта убиват човека, а при петдесет хиляди не го убиват? Обяснява се с това, че електричеството тече, то е една течност, частиците на която при две хиляди волта са много едри и като минават през порите, ги разкъсват. Частиците при петдесет хиляди волта са много дребни и като минават през порите, никаква вреда не принасят. Ако в бъдеще добият двеста хиляди волта и решат да ги прекарват през човешкия организъм, какво ще стане? Това са общи заключения, умувания. Ние философстваме върху въпроса. Двеста хиляди волта електричество през вашето тяло не е прекарвано. Сега ние влизаме в една област на духовния свят. Всичкото различие седи в това, че ние не разбираме силите, които действат в природата, не разбираме и техните закони. Най-първо, ти трябва да разбираш проява-

та на една сила като факт, как се проявява тя и в най-малките изменения, след това ще намериш какъв е законът, по пътя на който тази сила се проявява, и чак тогава ще дойдеш до принципите. Принципът образува закон, законът образува фактите. Вие често казвате: „Това е един факт“. Факт е нещо, което е станало, което се е проявило.

Да кажем, имаме следния факт: червените лъчи, известна енергия от светлината. Онзи, който разбира законите на светлината, когато иска да стане активен, ще отдели част от светлината на червените лъчи и тогава те ще внесат в него повече живот. Червените лъчи внасят живота. Като дойдем до портокалените лъчи, те дават индивидуализирането на един факт. Човек в портокалените лъчи започва да се самосъзнава. Като дойдем до жълтия цвят, той спомага за човешката мисъл вече. Колкото повече жълти лъчи има в човешкия мозък, толкова по-здравомислено човек. Когато мисълта в него не е будна, значи човек е лишен от жълтите лъчи. Може да подразделим светлината, тя има седем лъча. Ако първите три лъча имат влияние върху физическия живот, вторите три влияят на духовния живот. Под *духовен живот* разбираме съзнанието на човека: да осъзнае нещата вътре в себе си; във физическия живот както се проявяват и вътре в него както се проявяват.

В музиката има седем тона, в светлината има седем цвята наредени. Има и една втора гама на светлината. Вие може да прекарате светлината в съзнанието си. Ако прекарате в съзнанието си червения цвят, можете във вашата мисъл да го виждате в много по-хубава форма, отколкото е вън, в дъгата. Първата гама от седем цвята е на физическото поле. Щом минем във втората гама на светлината, идваме до съзнанието. Ние обективно схващаме седемте тона. Онези, които правят опити и минават от едната гама в другата, тогава минават през една тъмна зона. Често има такова явление: някои хора изгубват зрението си. Една госпожа ми разправяше, че като била в Швейцария, за два часа загубила зрението си. Казва: „Уплаших се и загубих зрението си“. След два часа зрението ѝ се връща. Хората, когато смъртта им приближава, казват: „Тъмно ми стана“. Като минат първата гама от седем тона на светлината, което е физическият свят, след това иде тъмната зона. Някои преминават тъмната зона и казват, че светло им става. Човек ще мине от първата гама на светлината във вто-

рата ѝ гама и като мине, ще влезе в другия свят. А светлината на оня свят е по-мека и по-хубава. В сравнение с нея физическата светлина е по-остра.

Казвам: има един начин на концентриране. Ти може да минеш от едната гама на светлината в другата, но за да минеш, трябва да се освободиш от всички впечатления на физическия свят, трябва да изолираш ума си от всички тези впечатления. Щом изолираш ума си от тях, ще минеш в другия свят. Щом остане нещо, което да тревожи съзнанието ти, не можеш да минеш в другия свят. И затова, когато някой умира, не иска да бъде смущаван. Казват: „Преполовили го, не може да умре човекът“. Когато човек е тръгнал за другия свят, пък наоколо плачат, смущават го. Той не може да замине, щом плачат или говорят наоколо, защото така внасят смут в неговото съзнание. Той трябва да освободи съзнанието си от всички впечатления на физическото поле, трябва да остави и страха. Като кажеш: „Ами ако ида в оня свят и не мога да се върна?“, ти вече се страхуваш. Който е умрял без страх на физическото поле, той може да се върне. Който е умрял със страх, не може да се върне. Ако умирате и си казвате, че пак ще се върнете, значи ще се върнете. Ако умирате и си казвате, че няма да се върнете, това ще внесе във вас едно разногласие. Тези, които са правили опити, знаят това.

Вие напразно се безпокоите в света. Например плашите се от болести. Всичките болести произтичат от един по-нисш живот. Висшият живот произвежда здраве, нисшият живот произвежда болести. Когато един нисш живот се прекомандирова при един висш живот, образува един недъг. Когато едно паразитно растение се увие около друго, кой живот е по-висок: паразитният или другият? Кой седи по-високо: човекът или въшката? Въшката се качва на високо място, на твоята глава, скрива се там. Въшката е двуизмерно същество, тя няма понятие за третото измерение, но все таки е доста умна. Какъв е цветът на въшките, които са по главата? Те са черни. По главата на човека бели въшки няма, белите са по тялото. Има такива, които остават по тялото, в меките части, под мишниците, или на гърба. Питам: защо онези, които се качват на главата, са черни, а онези, които не се качват на главата, са бели?

Да направя една аналогия, която не че е вярна, но едно уподобление дава. Вършките са като плъховете. Когато параходите спират на някое пристанище, може в тях да влязат плъхове и да се скрият. Връща се в морето параходът, хората тогава ги виждат и искат да ги изгонят, затова правят голямо изстудяване. Тия сиви плъхове от голямото изстудяване побеляват, но не излизат вън от парахода. Обаче забелязано е, че когато белите плъхове излязат от парахода, този параход назад не се връща, всякога потъва. Затова в параход, в който сивите плъхове влизат, влез и ти. И ако белите плъхове излизат вън от парахода, бягай от него и ти. Хората са наблюдавали тия неща. Когато бели плъхове излизат навън, не се качвай на този параход. Злото на какви плъхове ще го уподобите: на сиви или на бели? Там, където злото влиза, влез и ти. И оттам, откъдето доброто излиза, излез и ти.

Онези, които разорават земята, добри хора ли са? Доброто ли разорава земята, или злото? Когато се сече едно дърво, доброто ли го сече, или злото? Когато обирате един плод, доброто ли го обира, или злото? Когато измъчвате един човек, кой го измъчва? Вие сега често си служите със злото. Биете някого: с доброто ли го биете, или със злото? Какви са движенията на злото? Ако искате да покажете една добра черта, как ще я покажете: с добро или със зло? Виждате един човек, комуто нещо е неприятно и е свил веждите си. Това свиване добро ли е, или зло? Или пък, когато нещо ти е неприятно, ти помръдваш долната или горната си устна, правите едно малко движение. Когато съвременните хора говорят за злото, мислят, че то е вън от тях. Пък едни движения се дължат на доброто, а други движения се дължат на злото. Те са две сили, които работят.

Зло е, когато не знаем как да употребим известно сила. Показват на един евреин револвер и той казва: „Не го насочвайте към мене, хата* може да стане“. Някой път човек може да държи празен револвер, но може и някой куршум да е останал в него, хата да има. Някой може да иска да те уплаши, но работата да стане сериозна. Вие имате в себе си едно оръжие, което често се пълни. Няма човек в света, който да не е въоръжен. И най-добрият от вас, ако го обидят, ще извади

* хата *остар.* (ар. -тур.) Грешка, злополука.

оръжието си. Като ви обидят, ще се яви помръдване в очите ви, в устата ви. Ако физически засегнат крака ви или ръката ви, те ще помръднат; ако засегнат чувствата ви, устата ви ще помръдне; ако засегнат ума ви, носът ще започне да ви сърби.

Вие искате хората да се самовъзпитават. Много е мъчно да се самовъзпитава един човек. Той, най-първо, трябва да възпита ръката си да мърда съзнателно. Често вие седите и мърдате крака си несъзнателно. Или някой говори и в същото време драска върху книгата. Какво ще ви допринесе драскането? Трябва да възпитавате ръката си да се движи хармонично. Ако набързо я свие, направите някакви бързи движения, хармонични ли ще са те? Всички органични движения трябва да стават по една крива линия. На тази крива линия точките не са произволни. Щом имате една идея, всички ваши постъпки трябва да стоят на еднакво разстояние от нея. Да кажем, имате идеята за доброто. Всяка ваша постъпка, която извършите, трябва да е на еднакво разстояние от този център на доброто. Ако всичките постъпки на човека са на еднакво разстояние, казваме, че този човек е добър. Ако не са на еднакво разстояние, този човек не е добър. Кривата линия на движението може да бъде елипсовидна, параболична или хиперболична. За да станат движенията ти хиперболични, ти трябва да бъдеш гениален човек, да можеш да примириш противоречията. Един гениален човек може да примирява тия противоречия. В българския език буквата Ж показва закона, по който може да примириш противоречията в живота. В Ж долу са корените, горе са клоните. Едната от тия сили е потенциална; едната е минус, другата е плюс. Това са сили, които в даден случай се проявяват.

Да кажем, имате такова състояние: страхлив сте. То е една форма на съзнанието. Каква енергия е страхът? Понеже в света има хиляди опасности, имате това чувство. Страхът е едно чувство, което казва: „Внимавай!“. Като дойдете при някой водопад или при някоя голяма канара, страх ви е да не паднете, защото при падането може да си счупите крака. За да бъде човек добър, той трябва да разбира законите на доброто, трябва да разбира и законите на злото. В Писанието има един стих, където казва Бог: „Аз съм, който творя злото и доброто“. Как разбирате това вие? Носите револвер, искате да убиете някого, но ви хващат ръката, извъртат я, вземат ви оръжието,

после ви блъснат на земята. Питам: това, че ви обезоръжават, лошо ли е? Ако сте силен човек, как бихте обезоръжили някого, който носи оръжие? Един адепт, който има силна мисъл, силни трептения, може да изпрати една такава силна мисъл и веднага да ви парализира, ако сте отишли някъде с револвер: ще си вдигнете ръката и няма да можете да стреляте.

Казвам: вие сега не сте достатъчно силни. Докато човек не може да парализира злото, да го спре, той е слаб човек. Да допуснем, че обичате да се гневите. Не е лош гневът, но ще се научите да го обуздавате. Вие се страхувате да се научите на това. Вие сте и честолюбиви – научете се да обуздавате честолюбието си. Страхливи сте – научете се да обуздавате страха си. В сегашното време говорите за самообладание, казвате: „Самообладание трябва на човека“. Колко работи трябва да дойдат, за да владее човек себе си! Има едни думи, които произвеждат студени вълни, когато ги казваме, има други думи, които произвеждат топлото в човека. Има известни думи, които произвеждат светлина – като ги кажеш, стане ти светло. Има известни думи, които произвеждат в нас тъмнина. На един беден човек, който е седял четири-пет дена гладен, щом му донесете хляб и му го покажете, това произвежда в него обнадеждване, една малка топлина идва. Щом отнемете хляба от него, веднага се изстудяват краката му.

Казвам: единственото нещо сега е да научите законите на самосъзнанието. Всичките противоположности, които съществуват в живота, да ги хармонирате. Да хармонирате противоречията.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

30. лекция, 14 юни 1940 г., София, Изгрев

ФИЗИЧЕСКИ, ДУХОВЕН И УМСТВЕН СВЯТ

Отче наш

Имате ли някаква тема? (– *Имаме.*) Каква е тя? (– *Съобразности.*) Какъв процес е съобразността? Към кой свят спада?

Ф

Д

М

Фиг. 1

Много пъти говорим за физически свят, духовен свят и мисловен, или Божествен свят. Какво разбираме под физически, под духовен и под мисловен, или Божествен свят? Каква съобразност има между тях (*фиг. 1*)? С какво се съобразява физическият свят, с какво се съобразява духовният и с какво – мисловният?

Да кажем, имате единица, разделена на десет – всяка част е една десета от единицата. Една десета, една стотна, една хилядна – по какво се отличават тия дробни? Едно житно зърно може да е разделено на десет части, на сто части, на хиляда части – по какво се различават всички те? Те имат това качество, че са все по-дребни. Онова разумно същество, което ги е делило, при една десета е изхарчило по-малко време, при една стотна е изхарчило повече време и при една хилядна – още повече. Значи частите се различават по това, че времето за деленето им не е еднакво. Много е важно тук времето. Ако човек закъснее с една секунда, какво бива? Вие ще кажете: „Няма нищо, то е само една секунда!“. Но ако ти закъснееш с една секунда за трена, а той пътува с бързина триста хиляди километра в секунда, тогава? След тази една секунда, с която си закъснял, тренът ще бъде на триста хиляди километра далеч от тебе. Но представете си, че тия триста хиляди километра са километрите на един микроб. Мислите ли, че неговите триста хиляди ще бъдат така големи, както километрите на човека? Те ще съответстват на микроба, едно голямо съответствие ще има. Тогава, от гледището на един микроб, на какво разстояние ще бъде този трен, колко далеч ще е?

Вие влизате в областта на физическия свят, но всичките противоречия в живота произтичат от факта, че разглеждате нещата откъслечно. Случват се неща от разни положения. Някой път вие мислите така, както паякът мисли. Някой път мислите така, както мухата мисли или както заекът мисли. Мисълта ви не е дълбока. А понякога мислите така, както вълкът мисли, както мечката мисли, както рибата мисли, вследствие на което забелязвате в себе си едно противоречие. Знаете ли как вълкът мисли или как мечката мисли? Сега какво трябва да разбирате под думата *мисъл*, какво нещо е мисълта? За да мисли, човек непременно трябва да има светлина. И без светлина той не може да мисли. Тогава, ако кажем, че мисълта без светлина може, какво трябва да се разбира? Трябва да се разбира, че има тъмна мисъл и светла мисъл. Тъмната мисъл отвън, светлата мисъл отвътре; или светлата мисъл отвън, а тъмната мисъл отвътре. Какво разбирате от това? Мисълта на човек, който е егоист, винаги е тъмна, защото светлината е отвътре. Той за себе си много добре разсъждава, но за другите е тъмна мисълта му, другите той недовижда. Своите страдания той ги чувства, но не и страданията на другите. Ако хората някой път са жестоки, то е по единствената причина, че не схващат болките на другите. Ако биха схващали болките на другите както своите болки, те щяха да се отнасят добре с тях.

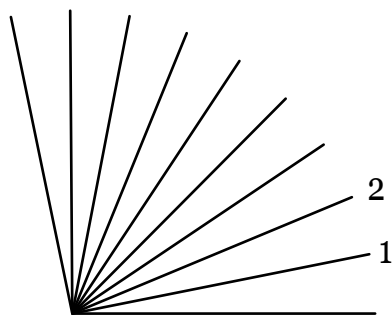
Но сега въпросът какъв е? Физическият свят е резултат. Мисловният свят е причината, подбудителната причина. Духовният свят, това са материалите, от които тази причина иска да създаде нещо. Законите се намират в духовния свят, а във физическия свят имаме резултатите. Имаме побудителна причина, закони и резултати, или последствия.

СЪОБРАЗНОСТ

Думата *съобразност* какво значи? *Съобразност* – значи с образ, *оформено*. Каква е съобразността между главата и дробовете? Или между главата и стомаха каква е съобразността? Имаме една инстанция, една фабрика, в която първо стомахът възприема материали, приготвя ги и после тия материали се изпращат в дробовете, оттам се препращат в мозъка, където се обработват. А човешката мисъл се препраща навън. Хората търгуват със своята мисъл, търгуват със своите чувства и търгуват със своите постъпки. Ако ви дам гърне, направено от някой гърнчар, бихте ли определили дали с мисъл го е пра-

вил, дали с чувство, или с воля? Как ще определите по гърнето какъв е бил този гърнчар? Може ли да определите характера на човека по почерка му: дали е нервен, или разположен? И може ли да определите по почерка дали мисли правилно? От писмото на човека може да се определи какви са чувствата му, какви са постъпките му. От писмото може да се определи дали да се разчита на човека, че ще изпълнява, каквото каже, или да не се разчита. От писмото може да се узнае трудолюбив ли е човек, или е мързелив, ученолюбив ли е, религиозен ли е, или не е и дали обича повече философията. Ще кажете: „Как може да се определи всичко това?“. Там е работата.

Всичките линии на една площ за умния човек имат смисъл (фиг. 2). Тия линии се различават по своята интензивност. Ли-

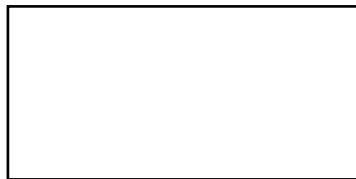

Фиг. 2

ния 1 е по-малко интензивна, 2 е по-интензивна. Ако линиите са по лицето, зависи какъв наклон имат. Като изследвате човешкото лице, казвате, че челото представя Божествения свят. Как ще си представите трите области – божествената, духовната и физическата? Допуснете, че говорим за една духовна плоскост и за една физическа плоскост – как ще си ги представите?

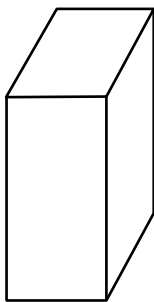
Правата линия AB , това е физическа плоскост, в духовния свят има четири линии, които образуват там плоскостта (фиг. 3). Тогава плоскостта в Божествения свят каква ще бъде? Три измерения ще има. Значи, във физическия свят плоскостта се представя с една линия, в духовния свят с четири линии, а в Божествения свят с колко? Телата в Божествения свят не са тела, а плоскости. Плоскостта на фи-

A B

Фиг. 3

зическия свят не е плоскост в духовния свят, но е граница. Тялото е граница на тесаракта. Как ще си представите вие тесаракта?

Фиг. 4

Така може да представите тялото (фиг. 4). Представете едно физическо тяло като прави линии. Имате плоскост, имате и тяло, което е от три измерения. Казваме, че между две точки може да се прекара само една права линия. Правата линия във физическия свят колко голяма ще бъде? AB , това права линия ли е? Не е права линия. Колко точки имаме тук? Според теоретичния закон между две точки може да се прекара само една права линия, но тук колко прави можем да прекараме? Само една права можем да прекараме, когато нещата са в статично положение. Но ако тия точки се движат, можем да прекараме много прави. Тъй щото между две точки, които са в движение, може да се прекарат много прави. Когато са в застой, може да се прекара само една права. Когато казваме, че между две точки може да се прекара само една права линия, подразбираме, че сме във физическия свят. Невъзможно е да прекараш две прави линии между две точки във физическия свят. В духовния свят може да прекараш много линии между две точки. В какво седи тогава различието?

Да допуснем, че във физическия свят имате едно колело, което се движи около своята ос, имате и още едно колело, което се движи около оста си, но самите оси не се въртят. Колелото се движи кръгообразно, върви колата, но осите стоят хоризонтално. Човекът, който е седнал в тази кола, се намира перпендикулярно спрямо осите, държи поводите и кара коня да върви. Колата е физическият свят, конете са духовният свят, а човекът е умственият свят. Впрегнати са те едновременно. Имате три движения: движи се колата, движи се конят, движи се и човекът. Човекът се движи, но седи на едно място в колата, конят върви по права линия, а колелата на колата се въртят. Конят не се върти, той само сгъва краката си. Каруцата върви, като се въртят четирите ѝ колела. В каруцата има едно положение като при коня – конят, като върви, стои хоризонтално и оста, като се върти колелото, стои хоризонтално.

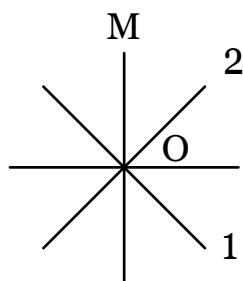
Представете си сега, че имате това сложно явление с участието на коня, каруцата и човека. Колко причини има това явление? Ако каруцата откаже да се върти, конят не може да тегли. Ако конят откаже да тегли, каруцата не може да се върти. Конят не е заинтересуван от каруцата и каруцата не е заинтересувана от коня. Каруцата пет пари не дава за коня и конят пет пари не дава за нея. Но човекът е заинтересуван и от коня, и от каруцата. Казваме, че той е причината: впрегне каруцата и коня заедно, а като се качи горе, в каруцата, той се вози, конят тегли каруцата, а каруцата носи човека. Как става тази работа? Много пъти учените хора не могат да си обяснят как е възможно конят да тегли каруцата, а каруцата да носи човека. Конят да носи човека, това го разбират, но как може каруцата да носи човека, не разбират. Ако кажеш, че каруцата носи човека, трябва нея да я тегли някой. Сега, като влязоха в употреба тия газове, колата върви без кон. Там виждам друго противоречие.

Вашата работа ето на какво прилича. Ти си учен човек, завършил си университет, станал си, да кажем, гимназиален учител или професор. Ако идеш като професор при един хлебар, той няма да се интересува, че си професор – изваждаш парите, дава ти хляб. Но ако му кажеш, че си професор и затова да ти даде хляб, той ще каже: „Не, на професор хляб не давам“. Защо не дава? Защото няма никакво отношение към него. Обаче ако този хлебар има син или дъщеря, които ходят в училището на професора, тогава ще му даде хляб. Защо ще му даде, кои са причините? Понеже дъщеря му или синът му са в училището на професора, той вече има отношение към него. Вие понякога се чудите как тъй природата не ви взема предвид. Професор сте, идете на фурната за хляб, каже ви хлебарят: „Не давам хляб“. Вие се обиждате, а то децата на фурнаджията не са в училището. За да има отношение природата към човека, той трябва да е направил нещо за природата. Ако ти не си готов нищо да правиш за нея, какво очакваш тя да направи за тебе?

Вие казвате: „Аз не искам да живея“. Не разглеждате въпроса разумно. Първо, животът, това е един капитал, който е даден на твоя ум, на твоя дух. Ще кажеш, че не искаш да обработваш този капитал. Ако земеделецът не иска да обработва нивите си, какви отношения може да има? Като изкара жито,

царевица, пиперки, понеже хората имат нужда от тия продукти, земеделецът ще влезе в съприкосновение с тях. Като казваш, че не искаш да живееш, тогава какво искаш да правиш? Какво ще правиш вън от живота? Какво е да си вън от живота? Вие какво подразбирате, като казвате *не искам да живея*?

Какво представя тази фигура геометрически (фиг. 5)? Тук имаме един стълб с четири подпорки: отгоре и отдолу е прикрепен, за да не може да се мърда. Може ли тия линии да са свободни от главния стълб? Имаме крака (1), имаме ръце (2), имаме гръбначния стълб, имаме и слънчевия възел – обр

Фиг. 5

отно излизат тия линии. После вече се образува главата на човека – М. Като прекараме една хоризонтална линия, това ще подразбира, че човек е разделен. Под тази линия е гъстата материя, в която човек е потопен, също както растенията. Имаме вече едно растение, корените на което са под линията, а горе са му клонищата. Човек е едно растение, което е излязло от гъстата материя: корените са в стомаха, дънерът е в дробовите, клонищата са в мозъка. Ако

разгледате човешката нервна система, ще видите, че човек е двоен: две дървета са преплетени. Симпатичната нервна система е едно дърво, мозъчната нервна система е друго дърво, преплитат корените си едно в друго. Корените на мозъчната нервна система се преплитат с клонищата на симпатичната нервна система.

Ние влизаме сега в една отвлечена област. Например вашите чувства не произтичат толкова от мозъка, те произтичат от слънчевия център. Вашите мисли произтичат от друг един свят, свързани с една права линия. Когато казвате: „Аз не искам да живея“, вие подразбирате този живот, в който няма никаква мисъл, няма никаква радост, няма никакъв резултат. *Аз не искам да живея безсмислен живот* – така трябва да разбирате, когато казвате: „Аз не искам да живея“. В себе си ще мислите: не искам да живея безсмислен живот; не да се отказвате от живота. Да се откажеш от живота, то е друга глупост, която може да направиш. Че ако в една вода има примесена кал, да се откажеш ли от водата? Тази вода може да се пречис-

ти. Пък и сама по себе си водата е чиста, не може да се окаля. Като тече, ще стане чиста, калта ще остане на едно място. В сегашното ваше съществуване вие трябва да отделите калта от живота.

Да живее човек, то значи да пречисти живота си. Този живот се пречиства чрез мисъл, чрез чувства. Два начина за пречистване може да има: единият е чрез филтриране, другият е чрез изпарение. Когато човешкият живот се пречиства по този начин, чрез мисълта, това става чрез изпарение. Когато човешкият живот се пречиства чрез чувствата, това става чрез филтриране. Вие питате сега защо страдате. В страданието ти пречистваш живота си, то е филтриране. Да страдаш, това значи да филтрираш, да пречистваш живота си. След това калта ще остане на една страна. Чистият живот ти е потребен, за да се ползваш от него.

Който не разбира този процес, казва: „Не може ли без страдания?“. Може без страдания, ако сте в някакъв друг свят, където няма кал. Може без страдания там, където няма нужди. Щом има кал, страданието ще дойде като едно последствие за пречистване на живота. Вие задавате въпроса защо е така. Че как трябва да бъде? С вас може да направя един опит: да ви дам една дреха, да я носите десет години и след като сте я носили толкова време, да е така нова, както е била в началото. Възможно ли е след десет години носене дрехата да е така нова, както в началото? Или пък мога да ви дам друг опит: да ходите боси в цигански тръни, без да се убодете. Когато един окултен ученик завърши своето развитие на съвършенство, първо ще го накарат да ходи в цигански тръни и да ги мине, без да се убоде. Щом се убоде само на едно място, ще повтори опита. Колко умен трябва да бъдеш, та като минаваш между тръните, да не те закачи нито един, с никого да не се скараш! Циганският трън, това е каруцата. Щом се караш с хората, то е цигански трън. И в умствения свят има доста цигански тръни.

По кой начин вие ще филтрирате едно ваше чувство? Да допуснем, че някой ви е обидил. В какво седи обидата? Чул си нещо, обидил си се. Може това, което си чул, да е право. Може да не е право, на неразбран език да е казано. Когато станала Френската революцията, един турчин в Цариград казал за нея на друг турчин. Другият, като не знаел какво е революцията, казал: „О, дай боже и у нас да дойде!“. Знаеш ли какво

е революция? Всичко с главата надолу се обръща. Когато ни говорят на неразбран език, ние казваме: „И до нас да дойде“. Ти си чул нещо. Какво си чул? – „Невежа.“ Шест звука този човек е произнесъл. Ти си ги чул, направил си едно съчетание, изкарал си един резултат и казваш: „Той ме обиди“. Къде е обидата в *невежа*? Знаете ли на какво прилича обидата? Тя е като парфюмиране. Някой се напръска с екстракт от здравец или от теменужка, или от нещо друго – ухае той, но това ухание произтича от друго, не произтича от човека. Това как ще го наречете? Право ли е човек да се напръска примерно с розова вода? Отлично е това, право е. Право ли е да позлатяваме? Ако ти позлатиш нещо и го продадеш за златно, крива е идеята, която си вложил; по повърхността има злато, но съдържанието е друго. Казват: „Това не е морално“. В моралните неща, каквато е повърхността, такава трябва да бъде и вътрешността. Всяко нещо, което отвън е такова, каквото е и отвътре, то е морално. Защото нещата отвън могат да бъдат едни, а отвътре – други.

Казвам: всяка мисъл, която има две лица, не е права, тя две съдържания има. При всичките факти, които ги има в целия свят, науката трябва да се организира, да се хармонизира, за да може да се възпитат хората. Геометрията допринася за възпитанието. Ако един нервен човек започне да се занимава с геометрически задачи, той ще стане по-спокоен. На нервния човек бих му препоръчал даже да се занимава с градинарство, с цветя. Ако някой е ленив, мързелив, бих му препоръчал да се занимава със зоология, защото животните са активни. Ще му препоръчам да се занимава с пеперуди, с бръмбари. Едно дете, колкото и да е лениво, щом види бръмбар, ще се затича подир него, ще стане активно. Аз бих възпитавал ленивите деца с бръмбари. Онези, които са палави, бих ги възпитавал с цветя. Това са елементарни работи. Да не мислите, че някой, който е бил палав в училище и след като е завършил е станал професор, няма да бъде палав и като професор?

Какво разбирате вие под думата *палав*? На палавия му липсва този център на съобразителността. Не се съобразява той, не се смущава. Пишат нещо за вас, обиждате се. Когато вие пишете, хич не мислите, че може да обидите другите. Това е произвол. Когато пишеш нещо, в езика, който употребяваш, ще вложиш всички думи, които не носят никаква обида, но

носят една истина в себе си, тъй че да нямат двойко значение. Например как бихте употребили думата *невежа*? „Блажени невежите в грях“ – ще ви обиди ли това? Ако ви кажа така: „Вие сте блажени невежи, не познавате греха“, няма да се обидите. Но ако ви кажа: „Вие сте невежи в доброто“, тогава ще се обидите. Казвам: ние учим едно, а живеем друго. Между живота и онова, което учим, има голямо противоречие.

Тия линии, за които говорихме, може да се движат. В дългите линии движението е по-бавно, в късите е по-бързо. Колкото повече една линия се скъсява, толкова движението се ускорява. Като се скъсява линията, значи пространството се намалява. Тогава при удължаване на пространството има намаляване на силата и при съкращаване на пространството има увеличаване на силата. Във физиката има закон: когато скъсявате времето, изразходвате повече сила, а когато изразходвате повече време, пестите силата. Едно от двете. Кое трябва да се пести? Енергията трябва да се пести. Време имаме доста, енергия имаме малко.

В органическия живот всички хора правят погрешки. Те остаряват преждевременно, защото харчат повече енергия, отколкото трябва. Старостта е недоимък на енергия. Децата харчат по-малко енергия. Децата харчат само физическа енергия, старите харчат и физическа, и духовна, и умствена енергия, значи много са разточителни. Вие по десет пъти на ден се дразните, тревожите се вестниците какво са писали, защо са го писали. Тревожите се защо е допуснато нещо, пък няма ли закон... Има закон. Но човек не изпълнява законите. Мислите ли, че като има закон, човек няма да съгреша? Бог тури закон в рая: „Да не ядете от това дърво!“. Тури закон, но какво стана? Въпреки закона хората пак направиха погрешка. Някой път вие се възмущавате: „Няма ли закон?“. Законът е, че ти ще станеш виновен. Законът никога не може да спаси. Това, което спасява, то е да се избавим от закона.

Сега бих ви дал една мисъл. Тя е следната: ако сте при един извор, където водата никак не се излива, и после при друг, където водата се излива, кой извор е по-богат: който се излива или който не се излива? Кой човек е по-богат: който прави погрешки или който не прави погрешки? Кое е за предпочитане? Тогава защо вие искате да не правите погрешки? Възможно е да не правите погрешки, но трябва да умрете.

Щом искате да живеете, трябва да правите погрешки. Как ще примирите това противоречие: трябва да направиш погрешки, за да живееш? Вие как тълкувате думите *да излееш водата*? Ако не изливаш вода, всичко наоколо ще бъде сухо. Щом изливаш вода, започват да никнат нещата, от твоите погрешки другите започват живот. Не е ли по-хубаво да направиш погрешка, че другите хора да живеят? Не съжалявайте, че правите погрешки, но ги използвайте. Използвайте вашите погрешки. На това място, където ти си направил погрешка, са израснали стотина череши. Тия череши ти ги продаваш и печелиш от тях.

Човек трябва да изважда своите заключения, да може да ги прилага. Доброто в света пониква. Мисълта е философия, която трябва да се приложи. Светлината е свързана с топлината, свързана е и със силата, а трите са свързани с разумния живот. Всичко това го впрегнете на работа. Ако можете да мислите, ще образувате светлина. Ако имате чувства, ще образувате топлина. Ако съедините светлината и топлината в едно, ще образувате силата. Тази сила е потребна в живота. Тогава пък ще дойде разумният живот.

Това са онези резултати, от които произтича човешката радост. Това, което радва човека, то е хубавото – резултат на човешката мисъл, на човешките чувства и на човешките постъпки. То е разумното в света, което радва човека.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

31. лекция, 21 юни 1940 г., София, Изгрев

ОСНОВНАТА МИСЪЛ

Отче наш

Имате ли някаква тема зададена? (– *Не.*) Каква беше миналата ви тема? (– *Съобразности.*) И какъв беше изводът?

С какво трябва да се съобразява младият? Когато влезе плувецът във водата, с какво трябва да се съобразява? Трябва да се държи над водата, да не потъне, затова трябва да завземе по-голямо пространство. По същия закон и хвъркането на аеропланите зависи от бързината. Колкото по-бързо се движи, толкова по-лесно ще се задържи във въздуха аеропланът. Щом се намали бързината, той започва да пада. Ако уподобим плуването на чувствата, а хвъркането – на мисълта, можем да кажем, че някои хора хвъркат с чувствата си, други плуват с мисълта си и всички се чудят защо работите им не вървят.

Каква аналогия бихте направили, като сравнявате нещата? Старите плуват ли, или хвъркат? Младите хвъркат ли, или плуват? Всички мислят, че младите хвъркат, а старите плуват. Право ли е? Как ще докажете, че младите хвъркат? Можете ли да го докажете? Един параход, който плава, носи по-голяма тежест. Един аероплан, който хвърка, всякога носи по-малка тежест. Кой носи по-голяма тежест: младият или старият? Стариият носи по-малка тежест, следователно той хвърчи. Младият носи по-голяма тежест, следователно той като параход плава. Но в друго отношение младият е по-свободен: по-неже параходът е по-голям, може да се разхожда. В аероплана, в тази малка повърхност, старият е ограничен. Всички стари хора нали са ограничени? Свити са краката им. За в бъдеще, като има по-големи цепелини, ще могат да се разхождат. То ще е вече старият, който разбира закона на движението.

Сега, от вашето гледище, кое спъва младия човек? Кое го спъва и кое го поощрява? Допуснете, че не знаете какво нещо е дишането. Животните не знаят какво нещо е дишането. Те дишат, без да знаят, считат го за един процес наложен. Има напреднали същества, които на половин час правят една вдишка. Докато един човек сега прави двамадесет вдишки на ми-

нута. При напредналия е така: на половин час една вдишка и на половин час една издишка. Значи в един час има едно вдишане и едно издишане, а в двајсет и четири часа ще направи само двајсет и четири вдишки и издишки. Представете си, че един, който прави една вдишка и една издишка на час, се бори с друг, който на минута прави двајсет вдишки и издишки. И двамата не знаят, че гърлото е слабата страна, хващат се един друг за гърлата, не се пускат. Кой ще издържи по-дълго време така: който диша веднъж на един час или който диша по двајсет пъти на минута?

Мислите ли, че човек, който има много желания, е силен? Мислите ли, че човек, който има много мисли, е силен? Представете си, че вие сте цигулар. Можете да свирите много парчета от прочути автори, но нито едно не свирите на свят – музикално сте хванали кое за краката, кое за главата, кое за космите. Понякога цигуларите не спазват правилата на музиката, но мислят, че ги спазват. Когато запалите един огън, пък той не гори, а само напъхва с дим цялата къща и вие започвате да плачете от дима, кое ви разплаква: добрият огън или непълното горене? След като се изсвирят някъде две-три парчета и вие излезете неразположен, мислите ли, че тази музика е намясто? Съвременните музиканти се осакатяват от музиката, кадеж има. Аз съм наблюдавал: някои бягат като попарени, ако рекат да им изсвирят някое парче от Бах или Бетовен, не искат да слушат. Онези музиканти свирят по един и същи начин, а това е еднообразие. Музиката никога не търпи еднообразие.

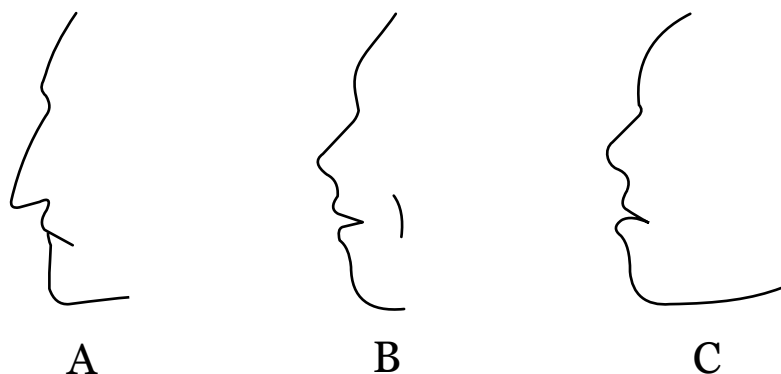
Вие искате да живеете един охолоен живот – то е еднообразие. Искате да живеете един богат живот – то е еднообразие. Искате да бъдете един силен човек – то е еднообразие. Искате да живеете един добър живот – то е еднообразие. Искате да живеете един грешен живот – то е еднообразие. Или може да искате да сте много добри. Че ако бихте били добри, тъй както вие разбирате, след два-три дена стази ваша добрина ще ви дотегне. Затова казвам: в съвременния живот хората не могат да разберат онова голямо различие, онова разнообразие, което съществува. Представете си, че на Земята вие живеете в един свят на интензивна светлина. Какво ще бъде положението ви? Ще ви стане доста неприятна тази светлина. Все трябва да става някаква малка промяна в светлината.

Всички хора се възмушават от промените, пък красотата на живота е в онези вечни промени, които стават в него. Каквито и да са промените, те са красиви. Представете си какво ще бъде положението на хората, ако само ядат и никой не работи. Всичките страдания на хората произтичат от факта, че ядат повече, а работят по-малко. Всякога страданието се дължи на едно безделие, в което човек е прекарвал. Представете си сега, че някъде са минали хора много пъргави, сприхави. Аз наричам сприхав този човек, който, като носи една стомна и направи някаква малка погрешка, блъсне стомната и каже: „Не искам да се занимавам“. Той се сърди на стомната, счупва я. Виждате на пътя, където са минали такива сприхави хора, хиляди и милиони счупени стомни. Ако минавате с боси крака през тия начупени парчета, какво ще бъде положението ви?

Вие често казвате, че земята едно време била неустроена. Знаете ли какво нещо е да е неустроена? Умните възвишени същества, като не са работили тук, са развалили земята, та Господ е трябвало да слезе, да я поправи. „Земята беше неустроена.“ Вие имате в ума си един идеален строй, идеален свят и мислите за небето. То е така, но не знаете ли, че едно същество, което не работи, което не се учи, не може да стъпи в този свят по никакъв начин? Същество, което прави погрешки, не може да стъпи в този свят. Една погрешка да има, то не може да стъпи там. Отдалеч може да гледа, да мисли, но да влезе там, не се позволява, понеже това същество, ако влезе, ще внесе нещо от своя безпорядък. Погледнете всеки един от вас колко безпорядък носи в света. Мислите ли, че умееете да мислите? Какъв голям безпорядък съществува в човешката мисъл, какъв голям безпорядък съществува в човешките чувства, какъв голям безпорядък съществува в постъпките на хората! Вие не съзнавате този безпорядък в мислите.

Вие говорите за самовъзпитание. Самовъзпитанието е процес, при който да се турят мислите в порядък, чувствата в порядък, постъпките в порядък. Сънува някой нещо, което е в оня свят, явяват му се ангели, духове – една такава каша, и той мисли, че е умрял. Той е ленив, не работи, пък мисли, че е умрял. Какво значи да е умрял? Влязъл е в един свят на безпорядък. Смъртта е свят на безпорядък. Да умреш, то значи да влезеш в живота на безпорядъка. Човек постепенно умира. Всякога може да почувствате кой е близо до смъртта. Де-

сет-двайсет години по-рано той ще започне да мирише, едно разлагане ще има. Онзи, който ще живее, от него излиза едно ухание, подобно на уханието на цвят. Тъй че отпреди двайсет години ти може да знаеш кой процес е започнал. Като удариш втори път една вече пукната стомна, усилва се пукнатината, докато най-после ѝ се счупи превезлото* или гърлото.

Фиг. 1

Това художество ли е (фиг. 1)? Мислите ли, че някой от тия три типа хора – А, В или С, е гениален? Какви са съотношенията при всеки един? Както е направен този тип – А, той е сух като чироз, няма никаква мазнина. Сух сатурнов тип е, всичко вижда, но едва живее с по пет-десет стотинки на ден, трепери, очаква последното Господно пришествие, за да се оправи светът. Човекът от тип В му казва: „Прекалил си. Трябва малко да похапваш“. А му отговаря: „Не носи стомахът ми. Искam да ям, но не мога“. А типът С е човек на волята, дошъл е до благата. Той иска да си оправи работата, никой в пътя му да не му противоречи. Мислите ли, че тия три типа ще оправят света? Няма да го оправят. Може да го оправят, но трябва едно зорко око. Какво означава ъгълът на устата при типа С? Кривата линия е много груба. Този човек възприема, понеже линията, както е дадена, е линия на възприятията. Вие мислите, че тази линия е изпъкнала, но отвътре иде възприятието, следователно събира повече енергия.

* превезло *диал.* Извита дръжка на котел, на кошница и други подобни.

Каква линия е черният цвят: изпъкнала или вдлъбната? Черният цвят събира. Тогава законът какъв е? Ако вие живеете само в един свят на тъмнина и събирате, събирате, какво ще стане с вас? Трябва да има една обмяна между веществата. Ако човек натрупа повече, отколкото трябва, ако в гънките на неговия мозък се натрупа повече излишна материя, той веднага ще започне да чувства едно потъмняване на мисълта. В умствения свят трябва да става една постоянна обмяна. Умът не търпи излишни мисли. Ако такива се наслоят в човека, става му тежко. Или ако в сърцето се получи наслояване на излишни чувства, на човека пак му става тежко.

Вземете например работата на човешкия стомах. Някои смятат, че според научните данни четири часа са нужни, за да се смели приетата храна, други смятат, че три часа са нужни или два, един. Да оставим теориите. Едно възражение мога да поставя аз, то е следното: ако първата теория е вярна, то значи, че ако ние сме отслабнали в пътя си и спрем да се нахраним, чак след четири часа ще се образува известна енергия, ще можем да тръгнем отново по пътя. Но случва се така, че след като краката ти са отслабнали, уморил си се от път, ти се наяждаш и след половин час отново имаш сили, готов си за път. Питам: откъде идва тая сила за път? Храната още не е смляна, а ти вече имаш енергия. Как мислите, откъде е дошла енергията? Дошла е от езика. Необходимо е човек да дъвче храната си, за да бъде здрав. Той трябва да дъвче дълго време, за да може да превръща, да всмуква енергията на тази храна с езика си и да се препраща тя в нервната система. Тъй щото, преди да са минали четири часа, езикът е доставил от тази енергия на нервната система. Храносмилането става още в устата, в езика. Езикът е учен. Той изважда каймака от яденето, всмуква го, а онова, несмляното, го изпраща в стомаха.

В човека има три процеса на храносмилане. В устата, първо, става храносмилане, там езикът смиля, после в стомаха става храносмилане и накрая – в тънките черва. Казвам: когато дъвкането не е правилно, когато храносмилането не е правилно и когато отправлението на онези излишъци, които остават в тънките черва, не е правилно, тогава човек заболява. Но храносмилането зависи от човешката мисъл – човешките мисли, човешките желания често упражняват голямо влияние върху него. И известни чувства могат да спрат процеса на

смилането. Ядеш известна храна, но ти е неприятно в устата, не можеш да вземеш тази енергия, която езикът иска. Влиза храната в стомаха, тогава имаш друго неразположение, пак не става храносмилането. Всяко неразположение е вредно, понеже при него не можеш да извадиш тази енергия, която ти е необходима. Във физиологическия живот се изисква едно разположение, разположение, което произтича от езика. Като ядеш храна, трябва да ти е приятна, езикът ти да усеща една приятност. Щом слезе в стомаха ти, и тогава трябва да имаш хубаво разположение от това, че си се нахранил. То е здравословно състояние. Щом нямаш разположение при храносмилането, това какво показва? Че процесът не е правилен. Всеки неправилен процес в живота носи една дисхармония.

Питам сега: нашите научни обяснения докъде са стигнали? В целия органичен процес става една голяма дисхармония. В цялата природа съществува една дисхармония, тя е в храносмилането. Нито едно растение не е спазило онази първоначална форма, която му е дадена. Съвременният човек, и той не е спазил тази форма. Сега казват, че човек е еволюирал. Много относително е това. Като кажа *еволюиране*, аз разбирам онази хармония, която е съществувала в Божествения план. Ръцете например сега нямат онава хармонично съчетание. Като разглеждаш сегашния човек, челото му не е чело, веждите му не са вежди, носът му не е нос, устата му не е уста – всичко се е деформирало. Така е за онзи, който разбира. Който не разбира, възхищава се от човека.

Веднъж пътувахме с един мой познат. Той се възхищаваше от планинските места: „Колко е красива природата!“. Казвам: привидна е тази красота. Ако се махнат растенията, в моите очи е един свят, който е разхвърлян: канари разхвърляни, камъни разхвърляни, все разнебитени работи. Тук израснало едно растение, там една тревица, едно цветенце – този разнебитен свят се вижда като красив. Аз ни най-малко не виждам красота. Красотата е някъде, но тук е отражение. Ние виждаме една красота, която не съществува в самата природа. Красотата на една планина е подвижна картина, която се хвърля на едно платно. Кой ли е турил тия картини? Платното вие виждате – планините, реките, цялата история виждате, казвате: „Величествена работа“. В природата има отражение на един свят, който е отвън. В самата природа тази картина я няма, на платното я няма. Тъй ще разбирате нещата. В човешкия ум се

наслояват понякога илюзии и вие виждате в себе си неща много красиви. Заблуждавате се, тези неща са само едно отражение. Така някой път ти се погледнеш в огледалото, виждаш се доста красив, защото нали се казва: красотата ще спаси света.

Каква е разликата между едно и две? Количествено като вземете едно зърно и още едно зърно, разликата каква ще е между едно и две? В едното имате едно зърно, в двете – две зърна. В какво седи преимуществото, когато имате две зърна? Допуснете, че първото зърно е по-едро, второто е по-малко, но по-благородно. Посявате ги, какво ще стане? От първото ще имате хубави, сладки круши, добре оформен плод. Другото е малко, от него ще имате едни круши, които се наричат гроздани. Природата не се стреми към количеството, тя се стреми към качеството. Не е въпросът в многото. Много може лесно да стане. От едното излиза многото. Ако имате едно житно зърно и му дадете условия, то може да стане по-голямо от земята. В дванайсет години едно житно зърно, като му дадете условия, ще стане по-голямо от цялата земя. Така то и огрубява. Може да направите опит. Представете си, че ако първата година житното зърно даде сто зърна, на втората година, като ги посеете, стоте ще дадат десет хиляди. На третата година десетте хиляди ще дадат всяко по сто, ще станат един милион. На четвъртата ще станат сто милиона, на следващата – един милиард, и тъй нататък.

Щом една ваша мисъл има качеството на основна, вие имате всичко в себе си. Основната мисъл дава тон на всички неща. Казвам: човек трябва да има една основна мисъл, едно основно чувство, една основна постъпка. Основната мисъл дава тон на всички работи. Основната мисъл е силна мисъл. Понякога нали говорим за Божественото? Божествено аз наричам това, което дава тон на всички неща. Достатъчни са една Божествена мисъл, едно Божествено чувство и една Божествена постъпка, те дават тон на целия живот. Ако имате една Божествена мисъл, едно Божествено чувство и една Божествена постъпка, вие ще бъдете напълно Божествен човек. Знаете ли какво значи Божествен? То значи да пътуваш във Вселената навсякъде, където искаш, да се ползваш от природата както искаш, и не тъй, както ти искаш, но тъй, както иска онзи велик закон, който направлява целия Космос.

Има една външна страна на природата, която е страна на безпорядък. Вие чувствате някой път този безпорядък. Не-

доволни сте от себе си – то е безпорядъкът на вашия свят. Чувствате, че имате стремеж към нещо хубаво. Къде да го намерите? И то е вътре във вас, а вие го търсите отвън. Вие търсите да станете силни, учени, богати, да се облечете хубаво, художници да станете, музиканти да станете, и никъде не можете да намерите това. Аз вече толкова години се занимавам, но нямам случай на идеален музикант. Истинският музикант, като свири, е най-разположеният човек. А сега някой музикант свири, трепери, нервен човек е той. Някой тон не е взел правилно и започва да се дразни, да кряска. Дразни се, че не е могъл да вземе *фа диез*. Че как ще вземе *фа диез*? Като вземеш *фа диез*, ако си болен, ще оздравееш. Като го изпееш, ако си умрял, ще възкръснеш. Това е *фа диез*. В музиката тон, който не може да възкресява, не е правилен. Неразположен си, нещо ти липсва – вземаш *фа диез*, оправят се работите. *Фа бемол* ще снесе от товара ти. Като имаш по-малко, отколкото ти трябва, ще вземеш *фа диез*, да дойдеш на мярката. Като вземеш *фа бемол*, ще намалиш от товара си. Ако имаш повече, отколкото ти трябва, тогава ще вземеш *фа бемол*. Бемолът и диезът, това е равновесие.

Сега, разбира се, ние говорим за една идеална музика, в която възвишените същества градят, оправят с нея света. Ако тия същества го оправяха, както ние го оправяме, никак нямаше да се оправи. Те, като дойдат, ще изпеят една песен, ще се оправи светът. И ти не може да не се изправиш. Като ти изпеят само един пасаж от една песен, няма да можеш да мръднеш. Ще каже някой: „Как да не мога да мръдна?“. Че ти ще се втвърдиш като някоя скала! Или като ти изпеят един пасаж, ти ще се разтопиш изведнъж, на вода ще станеш, на пара ще станеш изведнъж. Помнете закона: ако си много твърд в себе си и като дойде песента, се противиш, тогава ще се образува триене, ще се образува топлина. Където в света има голяма топлина, тя показва, че там има голям безпорядък на нещата. Мислете тази топлина откъде да я регулирате, този безпорядък. Казвам: тогава ще дойдем до онази топлина, която носи живот, Божествен живот. Има една топлина, която носи физически живот.

Понякога вашата температурата се повдига. Коя е причината за повдигането ѝ? Ти си изпил един литър студена вода, вкарал си я в стомаха си и тя е причинила свиване на кръвоносните съдове. Като се движи кръвта в свитите съдове,

триене се образува, повишава се температурата. Значи тази температура се явява, за да се върне онази форма, в която организмът е бил поставен. Болестите произтичат от изменението на една норма на тялото. Когато тялото се свие, човек боледува; когато постепенно се разшири, човек става здрав. В разширението е здравето, в свиването е болестта. Казват за някого, че се е свил. Нямаме пари, свивате се. Познава се, когато хората са получили пари – тогава те се разширяват. Може да наблюдавате това. Сложите парите в джоба – вървите бодро. Дойде петнайсетото число, изпразни се джобът ви, пак се свиете. Някой млад влезе в училището, започне да учи музика, мисли, че знае. След като е учил четири години музика, свие се, каже: „Преди да вляза да уча, повече знаех, повече вдъхновение имах“. След четири години той започне да се плаши. Композира нещо, срежат го, напише друга композиция, пак го срежат, свие се. Тако и някой, преди да завърши медицина, има по-голяма самоувереност. Но още на първата година, след като стане лекар, този умира, онзи умира, това лекарство не върви, онова не върви – и той изгуби вяра. Този човек не знаеше колко е готов, не знаеше, че лекарствата не действат еднакво върху всички хора.

Един българин, който е бил в странство, ми разправяше следния случай. Разболял се той и френските лекари започнали да го лекуват (това било във Франция). Каквито и лекарства да му давали, все болен си стоял, не оздравявал. Пита го един лекар веднъж: „Ти откъде си?“. – „Българин съм.“ – „Какво обичаш да ядеш най-много?“ – „Кисело зеле, господин докторе.“ Казва докторът: „Дайте му“. Донесят му зеле, наяджда се той хубаво и оздравява. Тази храна, зелето, действа активно. Значи българинът е имал недоимък на киселини в организма си. Сега аз ви давам този разказ като един анекдот, в преувеличена форма. Доктор Миркович* имаше едни хапове, напра-

* доктор Миркович (1826 – 1905) – бележит български възрожденец, един от първите трима ученици на Учителя. Роден и завършил земния си път в Сливен. Завършва медицина във Франция. В новоосвободена България работи като директор на гимназия. Създава спиритическо дружество „Милосърдие“. Издава списанията „Нова светлина“ и „Виделина“, където публикува първите статии на Учителя. Счита се за основател на българската класическа хомеопатична медицина.

вени от растението рубар^{*}, които ефикасно действаха. В тях имаше и други прибавки, но рубарът беше главното растение, което лекуваше. Аз още имам една кутия от тези хапове. Той даваше хаповете цели на болните. Попитах го: „Докторе, защо ги даваш цели?“ – „Бързо действат.“ Тогава му казах: „Дай ми един хап“. Аз го разделих на осем части. Той даваше хапа цял, а аз давах по една осма от него. Една осма действаше така, както и целият хап. Казах: „Кой печели повече? Ти даваш цял хап, който струва десет лева най-малко, и вземаш повече. Аз давам една осма от хапа, която струва един лев. Следователно по-евтино ще извърша работата, но и повече болни ще имам“. Докторът каза: „Понеже ти вярваш в духове, тази работа на една осма духовете я правят. Ние, лекарите, цели хапове даваме“. Една осма духовете ще направят. Пък то всичко е Духът.

Степента на човешкото развитие, това е степенята на човешката интелигентност, на човешкото съобразяване с Божия закон. Какъвто и метод да употребявате, той се дължи на естественото развитие на степенята на разбирането. Няма какво да разсъждаваме: културата на хората е такава, това разбират, това вършат. Прави са те в дадения случай. Но ние не трябва да се спираме върху закона на еднообразието. Човек трябва да прогресира. Както са се лекували хората преди хиляда години, днес така не може да се лекуват. Днес както се лекуват, това след десет години ще се измени. Постоянно всичко се изменя. Нас не ни интересува небожественото състояние, то е дисхармонията в живота.

Всяка болест се дължи на това, че ние нямаме една основна мисъл, нямаме едно основно чувство, нямаме една основна постъпка, на която да разчитаме. Нямаме постоянни величини. Ако ти не можеш в себе си да намериш Божественото, и отвън не можеш да го намериш. Ето аз какво разбирам под Божествено. Ако твоите очи са нормални, може и да нямаш понятие какво е светлината, но можеш да я използваш, няма

* рубар (рубарб), или ревен – многогодишно тревисто растение от семейство Лападови, което има мощен корен, едри листа и дълги месести дръжки. Богат е на вещества, които са полезни за здравето. Има много лечебни свойства и може да се прилага при много заболявания. В различните краища на света е известен със съответните имена – турски рубарб, индийски рубарб, руски рубарб и др.

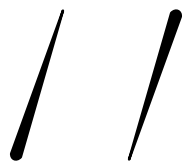
нужда някой да те хване за ръка, да те води. Но ако твоите очи не функционират както трябва, тогава ти ще имаш нужда да те ръководят отвън. Казвате: „Да има някой да ни ръководи“ – значи нещо ви липсва. Има човек очи и пак трябва да има някой да го ръководи. Има неща, които ние недовиждаме.

Фиг. 2

Представете си, че напиша думата *добро*. Има два начина за писане на буквата *д* (фиг. 2). Коя от двете букви е по-добра? Човек, като пише, трябва да вложи красота във всички букви.

Някои в писането започват дебело и свършват тънко, а други започват тънко и свършват дебело (фиг. 3). Казваш на някого: „Лесна работа, ще я направим, не се безпокой“. Има защо да се безпокои човекът, защото дебелото идва накрая: краецът е тънък, влиза в ухото на иглата, но не може да излезе. Дебелото, то е по-безопасно. Някой борец започва дебело – ще наложи първия си удар по всичките правила. Първият му удар ще бъде много силен, вторият ще бъде по-слаб, а най-после ще започне да те гали. Ако пехливанинът започва тънко, отначало ще те удари слабо, но после ще те удари така, че ще се простреш на земята. Питам: кой от двамата трябва да те бие? В началото ли е по-добре да бъдеш силно удрян, или в края? В началото вие сте силни. В началото, като млад, ти си много силен, а като стар натънко свършваш. Надебело е при младия, натънко е при стария. Какво те ползва идеята, че си бил силен човек? На младини може да си бил болен, на старини да си станал здрав. Кое е по-хубаво: на младини да си силен и на старини да си слаб или на младини да си слаб и на старини да си силен? Кое е за предпочитане?

Фиг. 3

Казвам: учете се. Единственото нещо, което може да правите, е да се учите да мислите правилно, да се учите да чувствате правилно. Не се нервирайте за нищо и никакво. Срещнете един човек и той е добре разположен. После пак го срещнете, но вече казвате: „Защо се е вкиснал?“. Защото има повече оцет. Защо е отслабнал? Малко яде човекът, затова е отслабнал.

Дръжте в ума си идеята, че всеки човек има трима представители: в Божествения свят един като себе си, който е съвършен, в духовния свят един представител, който е полусъвършен, и тук, на Земята, е самият той, който през просото го кара*. Сега вие, които сте на Земята и през просото го карате, мислете за онзи, който е съвършен горе. Него уподобявайте.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

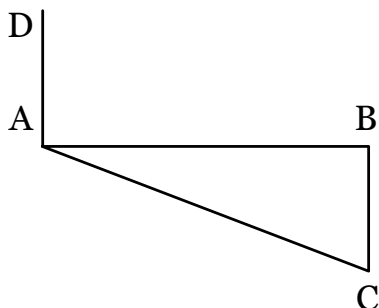
32. лекция, 28 юни 1940 г., София, Изгрев

* през просото го кара – фраза в българския език, която има значението: постъпвам своеволно, не влагам усилия, не съм прецизен в работата си, върша нередности.

ХУБАВИТЕ НЕЩА

Отче наш

Имате ли тема? (– Нямаме.) Изпейте една песен. (Изпява се „Махар Бену Абa“.) Пишете по темата: „Предназначението на човешката глава“ – да мислите.

Фиг. 1

Какво представляват в геометрията тия линии (фиг. 1)? Докато човек не разбира нещата, те са прости. В природата растенията ни се струват прости, водата, която тече, ни се струва проста, вятърът, който духа, ни се струва прост. Слънцето, и то ни се вижда просто. Единствените същества, които не ни се струват прости, сме ние, хората. Човек мисли всички неща наоколо за прости. Вие не знаете при-

чината защо именно така мисли. Един от вас е предпазлив, друг е смел. Или някой е заядлив. Какво означава *заядлив*? Както вървиш, направиш известно движение с десния крак, крачолът ти се закачи някъде, съдереши си панталона долу. Не искаш това, но той е някак си заядлив. Понякога езикът е заядлив. Без да искаш, езикът ти току мръдне някак, направи някакво движение, някаква вълна излезе от него и ти кажеш някаква дума.

Мислите, че дарбите на хората се дават лесно, казвате: „Така се ражда човек, с дарба“. Едно семе, което израства някъде, само себе си не е посяло. Ябълката е израснала сама от себе си, то е вярно, но че е посяла сама себе си, не е вярно. Вие всичките, като ученици, искате да бъдете първи, пък усещате, че не сте даровити. Считате, че дарбата е механичен процес: някой да вложи за вас в банката сто хиляди лева, а вие само да теглите от тях и да ходите на разходка, да се обличате хубаво. Животът не прилича на вложени в банка пари. За хубавите

неща човек трябва да работи хиляди години. Който не е работил хиляди години, не може да има тези неща. Съвременната наука твърди, че човек е произлязъл от една малка първична клетка. И онези, които изучават биологическия развой на човека, казват, че той е минал през четиристотин хиляди форми, докато дойде до сегашното си състояние. Той се е развивал с хиляди и хиляди години. Колко дълъг период от време е взело, докато човек добие това знание, което сега има, и тази опитност, която сега има! За в бъдеще още колко има да учи! Като се говори за тия работи, вие се чудите, искате да знаете какво е правил човек във формите, през които е минал. То е един дълъг въпрос.

Аз искам само да ви наведе тази мисъл: хубавите работи мъчно се добиват. Сега всички пеете, но какво приложение има музиката? Щом се разболеете, тичате веднага да си вземете пелин или лайка или някакво лекарство, например хинин, или пък някой лекар да ви постави инжекции. Но вие може да се лекувате при лекар, ако имате пари. На него ще дадете най-малко петдесет лева и още петдесет лева за лекарства – сто лева. Ако два пъти в седмицата се разболеете, ще дадете двеста лева. Като нямате пари, как ще се лекувате? Музиката може да употребите за лекарство. Ще си имате едно парче и щом се разболеете, ще започнете да го пеете, така ще оздравеете. Вие ще кажете: „Това ми остава да правя сега, като се разболея, да пея!“. Когато си болен, тогава пей, тогава бъди певец. Когато си здрав, по-малко може да пееш. Приложение ѝ трябва на музиката. Докато не се приложи, вие не можете да се ползвате от нея. Дотогава, докогато музиката не се прилага за вашето здравословно състояние, вие няма да можете да разберете нейната цена. Някои от вас в миналото са се занимавали с музика, други не са се занимавали, но на всички казвам: музиката в съвременния живот е потребна.

Вие често изгубвате вашето равновесие, изхарчвате много нервна енергия. Само една дума понякога е достатъчна, за да изгубите равновесие. Допуснете, че сте ученик и сте научили добре урока си, но сте имали някакво неразположение и като са ви задали въпрос, смутили сте се, не сте могли да отговорите. Учителят ви е написал оценка три. Три означава, че ти добиваш един приятел. Три не е лошо нещо, то е нещо спасително: с една глава и два крака човек може да работи. Съединена главата с двата крака, ти вече можеш да ходиш –

това е числото три. Ако главата ти управлява краката, ще ходиш както трябва. Ако главата ти не управлява краката, ще паднеш, ще си изкривиш крака, ще си убиеш коляното. Ти казваш, че пътищата не са направени добре, мислиш, че ти си прав, пък всички други са криви. Наопаки е: другите са прави, пък ти си крив.

Представете си, че линията AB (фиг. 1) представлява дългият диаметър на човешкия мозък. Тогава тази линия показва един човек супергениален. Такива хора органически не съществуват. Колко сантиметра има тази линия? Тя е дълга 41 сантиметра. Линията AD е дълга 21 сантиметра, тя показва височината на главата – този човек е гений на злото, който ще направи много бели. Той няма контрол, но прилича на вода, която влече камъни, дървета, всичко. Значи това не е човек, който е организиран в себе си. Често казваме, че вашата енергия трябва да се организира, материалът, който имате, трябва да се организира. Вие казвате: „Трябва да търпим“. Търпението е процес на организиране, милосърдието е процес на организиране, благоразумието е процес на организиране, музиката е процес на организиране. Трябва да се организирате. AC е вече линия на проявление (фиг. 1). AC е хипотенуза. Тия дадени линии са основните.

В органическата геометрия ще ми отнеме най-малко четири-пет дена, като измеря носа ви, да направя изчисления, да видя какво може да направите с вашия нос. Казвам: вие още не сте се занимавали с изчисления. Ако е къс носът на човека, ще вземете предвид и широчината му каква е. Ако носът е къс и широк, има материал за работа. Човек с широк нос има поне чувства. Човек с тесен и сплеснат нос отвсякъде е беден. Ще го видите, той прилича на една гъба пърхутка, която е вече стара. Тези гъби изсъхват и пускат прах, като ги стиснеш. Има и растения, които изпускат ухание. Уханието им, от което се възхищавате, какво представлява? То е техен език, то е техен зов да дойде някой да им помогне, щом цъфнат. Знаете ли, че за да се образува това ухание, на растението му е дадена задача, като е заровена главата му в земята, да извади главата си от земята? Ти да извадиш главата му във въздуха, ще му причиниш зло, защото ще го обърнеш с краката надолу. Какво ще стане тогава с растението? Ще изсъхне. Възможно е да обърнете едно растение, да му извадите главата, но трябва да имате знание.

Когато изгубите вашето равновесие, какво показва това? Или когато изгубвате вярата в себе си, кои са причините? Някой път казвате: „От мене нищо няма да стане“. На какво основание правите това заключение? Какви са научните ви аргументи, на какво се обосновавате? Питате: „Какво ще излезе от мене?“. Щом се измери ухото ви, ще покаже какво ще излезе от вас. Дължината и широчината на мозъка ви показват какво ще излезе от вас. Те са дадени величини, даден капитал, който е вложен в банката, и вие трябва да имате известни документи за него.

Казвате, че човешкият ум работи. Но къде е човешкият ум? Човек е едно съчетание. Ние не знаем същността на човека. Да бъде някой музикант, това зависи от ръцете му, които трябва да вземат участие в свиренето. И очите му трябва да вземат участие. На много музиканти не им върви, понеже наблюдателността у тях не е развита, те живеят без много разсъждение. Някой път си правите хубави дрехи и като ги облечете, ходите като едно обявление, все едно казвате: „Харесвате ли ми дрехите?“. Но зад тия дрехи трябва да има някаква ценност. Носиш ти една книга и казваш: „Нали е хубаво подвързана тази книга?“. Хубаво е подвързана и много хубаво писмо има, златно. Добре е, че е хубаво подвързана, но какво е написано в книгата? Може да е много добре подвързана и да няма съдържание. Книгата има хубава подвързия, но какво има зад тази подвързия? Трябва да има някаква ценност.

„Светът е тъй нареден, тъй ще си върви“ – това не е никаква наука. Вие имате ред наблюдения, затова казвам: сега на вас ви трябва разсъждение. Мнозина от вас сте ученици, някои сте учители, някои имате гениалната мисъл да оправите света. Не са лоши тия работи, но трябва да се работи. В този живот ще добиеш нещо малко, но ценно. Мислите ли, че ако зимно време се намерите на някоя висока планина и имате една кутия кибрит, тя няма да е ценна? Ценна ще е при лошите условия. При сегашните условия на живота умът ви трябва да работи. В съвременния век хората работят едностранчиво, едни работят повече, а други никак не работят. Ако вие седите тук и си правите бележки, къде ще ги употребите? Трябва да правите резюме на всяка лекция, какво може да приложите от нея. Ако това, микроскопичното, можете да приложите, вие ще придобиете нещо.

Най-първо, за да бъдете вие оптимисти, трябва да имате достатъчно светлина. Представете си, че живеете в къща, която е много хубаво направена, но има само едно малко прозорче. Мислите ли, че в тази къща, където влиза малко светлина през това малко прозорче, можете да бъдете оптимист? Трябва да имате голям прозорец, за да влиза много светлина, да бъде стаята ви уютна. Мнозина от вас приемат много малко светлина, песимисти са. Какво трябва да правите? По-голям прозорец ви трябва. Някои от вас не знаят как да ядат. Прозорецът ви трябва да бъде по-голям. Като ядете, трябва да имате обич към храната. Ако не я обичате, това ядене нищо няма да ви ползва. Всяко ядене, в което не влиза онзи процес – обич към храната, много малко ползва. Храната, която обичаш, може да те ползва. Ако ти ядеш, но не обичаш храната, тази храна няма да иде в мозъка, в сърцето, във волята. И като нямаш материал за ума, за сърцето и за волята, какво ще работиш? Ще бъдеш като един търговец, който няма стока и няма клиенти. Тогава ще започнеш да вярваш в чудеса: дано стане някакво чудо, че да ти тръгнат работите. Като дойде умният човек, чудеса стават. Като дойде глупавият човек, чудесата изчезват. В сегашния век всички хора мислят, че човек трябва да бъде силен. Прави са само ако силата се ръководи от разума на човека. Но ако човек е силен и силата не се ръководи от ума му?

Да кажем, имаме числото 1235. Според закона на вероятностите, когато са пуснати десет хиляди лотарийни билета, каква е вероятността един от тях да спечели? След колко години билетът с номер 1235 ще спечели? Този номер започва с много строго число, числото 1. Имате после: 2 и 3 е равно на 5. Числото 5, то е едно променливо число, въобразявате си при него неща, които много рядко стават. Какво означават 2 и 3? Бащата е умрял, майката е останала вдовица – тя е 2, а 3 е дъщерята или синът, не знаете точно. Както е това съчетание в числото, 3 е син. Значи 2 е майката, която се труди да отхрани сина си. Тя има всичката надежда в 3, уповава се на сина си, разчита, че като отрасне той, всичките ѝ работи ще бъдат наред. Ще бъдат ли работите ѝ наред? Вие сега се чудите, имате съвсем друго отношение към тия числа. Ако числото 1235 показва броя на наполеоните, които имате, тогава ще е друго – колко ще струват те? Ако имате 1235 говеда или 1235

овце, или 1235 декара земя, или пък 1235 здания, колко ще струват? Ако имате 1235 квадратни метри площ в някой град, например в Ню Йорк, колко ще струва един квадратен метър? Представете си, че един квадратен метър струва 10 00 долара, тогава 1235 ще струват 12 350 000 долара – те са вече нещо, за което може да се говори. Но понеже тия неща не могат да станат, ще ги изтрием от дъската.

Човек е създаден от числа. Като се измерва тялото му, вижда се, че той е направен от числа. Главата, ръцете, пръстите и всичко останало са ред числа. Щастието на човека зависи от това да знае как да ги съчетава. Ако знаеш как да гледаш, ще спечелиш. Ако знаеш как да слушаш, ще спечелиш. Да знаеш какво да вкусваш, да знаеш добре да ходиш, добре да работиш, то са все вътрешни процеси. От целия си мозък човек се учи. Вие трябва да изучавате вътрешния живот, също и как трябва да се работи. Не е лесна работа човек да мисли право. Например някой път искате да пеете, но не знаете как да започнете. Има известни музикални струни, вие трябва да захванете една от тях. Ако не можете да влезете в един музикален свят, не можете и да пеете.

Вие искате да влезете без цензура в един разумен свят, седите и мислите ще може ли да влезете. Може да влезете, но трябва да можете и да учите. Всеки може да влезе в църквата, но набожен не може да стане. Всеки може да влезе в училището, но учен не може да стане. Всеки може да прочете една книга, на като я прочете, забрави работата. Онова, което човек може да приложи, то го ползва. Не се изисква много. Същественото, което човек придобие, макар и да е малко, то ще го ползва. Например ако знаехте как да пеете, красиви щяхте да станете. Ако знаехте да пеете, здрави щяхте да бъдете, богати щяхте да бъдете. С музиката всичко лесно става, но трябва да знаеш как да пееш. За да пееш, трябва да знаеш как да се отнасяш със своя ларинкс, от него зависи всичко – един глас, който, да кажем, е в четири октави, да има сила и мекота. Сега вие изразходвате много енергия, като трябва да свършите някоя работа. Онзи, който разбира от музика, може да изпее една песен и за половин час ще свърши работата. Без песен ще му вземе четири-пет часа. С песента се съкращава времето, процесът се съкращава, много малко енергия се харчи.

В природата сега често ви създават мъчнотии. Мъчнотиите, това са задачите, които трябва да разрешавате. Трябва

да разбирате всяка мъчнотия като задача в училището – там нали задават задачи за решаване? После, може да ти зададат задача в изкуството, в рисуването: една картина да нарисуваш, един бюст да копираш. Ти трябва да имаш едно художническо око. Колцина от вас могат да нарисуват нещо? Мисълта, която искам да остане във вас, е тази: за хубавите работи се изисква човек дълго време да работи. Онези работи, които остават като съществени, трябва да бъдат добри и разумни. Дълго време човек трябва да работи над тях. Сега вие се спирате върху процеса и казвате, че не сте даровити. Не сте даровити, понеже не сте работили. Като започнете да работите, ще станете даровити. Че дълго време ще ви вземе, това нищо не значи.

За да дойдете до това положение, което сега имате, колко хиляди години сте работили? За да добие човек тази форма, която сега има, окултната наука казва, че осемнайсет милиона години са минали. Още осемнайсет милиона години ще минат и тази форма в бъдеще съвсем ще се измени. Това е общо за всички разумни същества, които работят. То е колективен труд. На вас сега ви е даден колективен труд, който трябва да проучвате. Вие трябва да проучвате себе си. Малцина от вас се интересуват от себе си. Например вие не знаете каква е ценността на вашия морален устой. В морално отношение колко може да издържате? Вие не сте опитвали колко сте смели. Понякога си мислите, че сте смели, но борили ли сте се вие с някоя мечка? Имаше един Симеон от Търновско, който, като станал християнин, мислел, че вече е силен човек, че на всичко може да заповядва. Тръгва той един ден за Габрово, а насреща иде една голяма буга*, мучи и рови. Той отива при нея, казва: „Заповядвам ти в името на Исуса Христа да не мучиш“. Хваща я за рогата, на тя така го натиска на земята, че говедарят едва го спасява със своя кривак. Разказва ми после той: „Излезе бугата по-силна от мене“. Рекох му: „Защо по-рано не се опита с някоя по-малка буга, че после с голямата?“. Казва: „Втори път не закачам такава буга“. Аз ви привеждам този пример, защото бугата, това е една голяма мъчнотия. Защо я закачаш?

Сега вие се уякчавайте първо в малките мъчнотии, докато дойдете до големите мъчнотии. Не е лесна работа човек да се справи с някоя мъчнотия. Като ви натисне мъчнотията с рогата си, ще трябва да дойде господарят, да ви спасява. Да ви

* буга *диал.* Говедо, бик, бивол.

натисне на земята, то вече не е във ваша полза, ще се направите. После ще кажете, че тази буга не е възпитана, не знае как да се обхожда, ще намерите погрешка и в говедаря – той не я е възпитал. Човек трябва да разчита на своята сила. Като дойдеш при бугата, ще я хванеш за рогата, но така, че тя да мълчи, да не се бори. Още като я хванеш, да познае, че си посилен от нея, и няма да се бори. Ако ви се даде задачата да погалите една мечка, колцина от вас ще имат тази смелост? Един ми казваше: „Аз съм хващал змия“. – „Как си я хващал?“ – „Умряла змия, не жива.“ – „Хубаво е, че си смел с умрялата змия.“ Да пипате кожата на мечката, то е трудна задача. Но може да ви се даде друга задача.

Един паяк е дошъл в стаята ви и си е направил паяжина. Вие сте господарят, можете с метла или с бастун да го изпъдите, но вместо това започнете мислено да му говорите, да го заставите с вашата мисъл да напусне паяжината си и да излезе навън. Давам ви тази задача: с вашата мисъл да накарате един паяк да излезе от стаята ви навън. Да видим колко дена ще ви вземе да го изкарате. Може да направите този опит. Ще му кажете да излезе. С бастун няма да го бутате. Мога да ви дам разни методи, с които да го пропъдите, например с една метла или с пръскалка с вода, или пък да го накадите с малко тамян. Но вие трябва разумно да го заставите да напусне, трябва да кажете: „Ще бъдеш тъй добър да излезеш навън, не е хубаво да си тук, в тази стая“. Паякът да ви разбере, да напусне паяжината. И действително, ако можете да накарате този паяк да излезе навън, вие сте доста умен човек, имате бъдеще. Достатъчно е да се занимавате с тоя опит по пет минути през пролетта. Ако вкъщи нямате някой паяк, то на някое дърво отвън ще намерите. Паякът има известна интелигентност, доста е честолобив. Като го бутнеш, издигне се на крака, погледне. Ние не знаем какво е предназначението на паяците. Те са предметно учение. На някои хора им е приятно, като дойде паяк в къщата им, на други не им е приятно. Но да оставим сега тия паяци.

Човек трябва да изучава себе си. Вашите мисли ще се отразят върху вашите действия. Например някой обича да се облича добре, има си своите причини. Някой обича да се занимава с техника, има си своите причини. Някой обича да се занимава с музика, има си своите причини. Но ако човек не може да се ползва от музиката, той само теоретически я знае.

Някой обича да се занимава с религия. Религията да бъде за него като наука, не само като един стремеж, за да може да се ползва от нея. Понеже в живота ще се намерите в трудно положение, едно правило пазете: щом се намерите в някакво трудно положение и се обезсърчите, потърсете някой гениален човек от миналото или от настоящето и се запитайте той как би разрешил тази задача. Не някой обикновен човек намерете, но някой гениален човек, който би разрешил тази задача. Ако можете да се свържете с умните хора, да разберете те как биха разрешили тази задача, вие ще се ползвате. В дадения случай, щом повикате един умен човек в ума си, той ще внесе нещо ново, една малка помощ ще ви даде. Тази помощ ще бъде микроскопична, но ценна. Някой път, като сте слаби, повикайте в ума си един човек, който е силен. Вие сте болен – извикайте в ума си един здрав човек. Не се свързвайте с болни хора. Или ако не можете да разрешите в ума си един въпрос, повикайте умните хора да дойдат в ума ви.

Сега хората не разбират защо трябва да се обръщат към Бога. Онези, които са дали методи за обръщане към Бога, с цел са ги дали, понеже Той е разумно същество. Като се намерим в едно трудно положение, да мислим за Него, за да можем добре да разрешим задачата, която ни е дадена. Защо вие търсите учител? Защото само този учител може да ви осветли предмета, който искате да изучавате. По музика само един добър учител може да ви осветли. По математика само един добър учител може да ви осветли. Във всички области само добрите, умните и гениалните хора могат да ви упътят. Затова винаги в ума си извиквайте умните хора, където и да са те. Не мислете, че хората на миналото не съществуват или че бъдещите хора, или настоящите хора не съществуват. И от миналото хората съществуват, и от настоящето съществуват, и от бъдещето съществуват и с тези хора като се свържете, микроскопически ще се ползвате.

За следващия път изберете три песни, които да изпеете. Да видим кои ще изберете. Три песни да изпеете както музиката изисква да се пее.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

33. лекция, 5 юли 1940 г., София, Изгрев

ВЪТРЕШНОТО ДОБРО

Добрата молитва
Махар Бену Аба

Като влезе някой в гостилница, какво е неговото намерение? Първо, той е като един инспектор, иска да разбере доколко може гостилничарят да готви, иска да опита яденето. Разглежда листа, поръчва да му донесат от еди-коя си гозба. Когато един професор влезе в клас, той има две намерения: първо, да предаде нещо на учениците и второ, да ги изпита.

И вие, като влезете в материалния живот, в гостилницата, първото нещо е да изпитате гостилничаря колко знае да готви. Сядате на масата, казвате: „Този предмет ми донесете“. Гостилничарят веднага ви донася блюдото. Ядете, свършвате работата. Но след това той ще дойде да ви изпита. Като сте изядли яденето, вие не сте свободни да излезете от гостилницата. Гостилничарят сега иска да знае доколко вие знаете да плащате. На листа е написано колко трябва да платите. Седнал си ти някой път в гостилницата, не си погледнал колко струва гозбата. Трябва да платиш. Сега вие сте дошли на Земята, влезли сте в тая гостилница, за да опитате какъв е светът. Започнали сте с първото ядене, казвате: „Много е хубаво“, но изобщо не знаете, че трябва да се плаща. Като речете да излезете, виждате, че не сте свободни да излезете, трябва да се плаща. Всички идвате с идеята, че това е братско: да влезете, да се наядете, да излезете. Влизате и се наяждате, но след това не ви пускат навън. Като влизаш, ти си брат, като излизаш, ти си слуга – ако не платиш, си слуга. Влезеш ли, приемат те като брат, но ще излезеш като слуга. Сега вие често поддържате идеята братски да се живее. Влизането е братско, но излизането не е. Като влизате, вие заповядвате; като излизате, други заповядват, казват ви: „Платете!“. Неспазването на тия две правила довежда до противоречия.

Ние всякога – и в умствения свят, и в духовния свят, и във физическия свят, се намираме в едно противоречие. Съзнаваме противоречията, които се явяват за нас, но никога не

вземаме предвид противоречията, които ние причиняваме на другите. Например ти искаш да идеш на екскурзия и никак не питаш краката си. Искаш колкото се може по-скоро да стигнеш някъде – за половин час, за един час или за час и половина, заповядваш на краката си бързо да вървят, пресилваш ги. След като ги пресилиш, усещаш една умора, краката ти започват да протестират. Сега ние мислим, че сме господари, а не сме се научили още как да заповядваме.

Говорим за братство, за равенство, но колко още трябва да ги изучаваме! Братски трябва да се отнасяме с краката си, братски трябва да се отнасяме с ръцете си, братски трябва да се отнасяме с очите си, братски трябва да се отнасяме с ушите си. Човек всичко може да пресили в себе си. Например може да пресили очите си – откъдето минава, все наблюдава, наблюдава, докато дойде ден, когато очите го заболяват от пресилената работа. Или ти чуваш добре до известно време, но най-после ухото се пресили, умори се, тъй че на стари години започваш да недочуваш – уморил си се. Казваш: „Не чувам вече“. Аз казвам: „Значи си се преуморил“. Или пък може човек много да мълчи или много да говори. Винаги мълчаливият човек много е говорил. Който много е говорил, много мълчи. Като има пари, човек прави нещо, способен е, енергичен е; като ги изпохарчи, спре се – млъкне вече. Ти имаш пари, но се самозаблуждаваш: тази енергия, която имаш, не е съществена, защото, докато всеки може да бръкне в твоя джоб, да извади парите ти и да разполага с тях, както ти разполагаш, дотогава ти не си господар, нямаш сила. Ако изгубваш своите мисли, ако изгубваш своите чувства, ако изгубваш своите постъпки, значи те не са реални. Реална е всяка мисъл, която се връща при тебе – който и да я вземе, който и да я открадне, тя се връща при тебе, на нея можеш да разчиташ. На една мисъл, която не се връща при тебе, не можеш да разчиташ; на едно чувство, което не се връща при тебе, не можеш да разчиташ; на една постъпка, която не се връща при тебе, не можеш да разчиташ.

Сега искате да се каже кое е новото в света. Новото в света е това, което отива и се връща, остава при тебе. Кое отива и се връща, то е новото. Кое отива и не се връща, то е старото. Младините отидоха, силата отиде, парите отидоха, здравето отиде, къщата отиде, децата отидоха, бащата отиде, майката

отиде – и никой не се връща. Възлюбената заминала – не се връща; възлюбеният заминал – и той не се връща. Всички отидоха някъде и не се връщат. Казвате: „Отидоха в оня свят“. Питам: „Писма имате ли?“. – „Не пишат вече.“ Какви са съображенията им да не пишат? Две становища има. Когато някой е на зор, когато е в нужда, всеки ден пише на своите. Щом му се поуредят работите и няма вече нужда, не пише всеки ден, но веднъж в седмицата, в месеца или в годината. Ако в годината веднъж пише, значи той е много добре, уредил си е работата.

Казват ми за някого, че не е духовен човек. Аз казвам: на Земята му се е уредила работата. Той прилича на онзи индуски бог, който слязъл на Земята в една свинска форма. Има такъв анекдот, може да му намерите историята. Един от индуските богове искал да слезе на Земята, но не му се харесала човешката форма, казал: „Много е близо човешкият живот до нашия“. Гледал формата на кон, на дърво, най-после дошъл до една свиня и казал: „Това не съм го опитвал, има нещо ново в този свински живот“. Взел той свинската форма, станал едно хубаво прасе. След това забогатял, станал свински момък, намерил си свинска мома, направил и едно свинско жилище, народили му се деца, започнали да ходят той и неговата възлюбена да ровят. Чакат го горе неговите другари, но той ги е забравил. Пращат му посланици, той казва: „Оставете ме, дотегнаха ми тия работи! Много добре си прекарвам тук“. Той живее долу, а горе са се затъжили за него – искат да го свестят, не се свестява. Тогава идват, вземат му прасенцата, уморяват ги. Тъжи той, но пак не се връща. Уморяват възлюбената му – пак не се връща. Толкова се е привързал тук, че не иска да се върне. Най-после уморяват и него. След като се събужда, започва да се смее и казва: „Голямо заблуждение беше влязло в моята глава“. Това е анекдот. Дали тъй е било всъщност, ние не знаем. Има някаква истина, но тя е такава, каквато е истината в думите на българина: „Там яйце да хвърлиш, няма къде да падне“. Всъщност там има място хиляди яйца да паднат. Казва се и така: „Бяга като куршум, като светкавица“. Кой може да бяга като куршум или като светкавица? С тези сравнения се усилюва речта, когато искаме да кажем, че някой много бързо бяга.

Новият начин на мислене кой е? Някой иска да му кажа какъв е бил в миналото. Аз мога да му кажа какъв е бил, но

питам: „За кое минало искаш да знаеш, за далечното или за близкото?“. Той си представя нещата много красиви. – „Не мога да ти кажа.“ Ако му ги кажа, ще го обидя, нищо повече. Аз го виждам в миналото: бил е един харамия. Сега дела са заведени против него, пък той дошъл да ме пита какъв е бил! Казвам му: „Не питай“. Под *харамия* какво разбирате вие? Нашият връх Харамията на Рила? *Харам* е турска дума, която значи *взето даром, незаслужено*. Който не е използвал дадените неща добре, харам са отишли. Харамията гледа да вземе наготово от хората; като мине някой, ограбва го. Това е вътрешният смисъл. Всичките хора в света имат харамийски живот. Във всички хора, както и в растенията, без разлика, има един стремеж даром да вземат. Като вземат даром, дълго не мислят за връщане.

Да бъдем ние нещастни, това не влиза в законите на природата, но всяко нещо трябва да произведе своите резултати. Имаш едно малко семенце – може да го изядеш и да се свърши въпросът. Така и десет, двайсет, трийсет семенца може да изядеш. Ако това са орехи, тях също може да изядеш. Изядеш ли ги, ти не си още самостоятелен в живота. Ако вземеш един орех и го посееш, ти ще видиш процеса на израстването и узряването на орехите, ще имаш това знание. Само като ги ядеш, ще имаш едно физическо възприятие, ще кажеш, че са сладки. Но какво представлява орехът сам по себе си? Всички растения показват един път, по който животът е дошъл. Вие ядете от плодните дървета. Знаете как се е събрала тази енергия. Един плод, това е слънчева енергия, дошла от деветдесет и два милиона мили разстояние. Ти не го разбираш, но онзи закон, който е съгъстил тази енергия, я е превърнал и образувал от нея един сладък плод. Има учени хора, които могат да направят един плод.. В бъдеще може би по-лесно ще се правят. Засега тази служба я изпълняват растенията. Те са професори, които приготвят плодове, пък ние ги употребяваме. Да кажем, вие изяждате една слива – какво ще научите от нея? Ядете череша – какво ще научите от тях? Ядете круша или ябълка – какво ще научите от нея? Те са предметни учения. Всякога може да се правят опити. Ако цяла година се храниш само с череша, ще опиташ какво могат черешите да направят от човека. Ако цяла година ядеш само сливи, ще опиташ какво сливите могат да направят.

Сега, по закона на аналогите, казвам: еднообразната храна е вредна. Изяснявам закона. Законът на доброто е закон на разнообразие. Да бъдеш добър, значи да опиташ всичките Божествени блага, които съществуват във физическия свят, в Божествения свят. Това е добро, това значи да бъдеш добър. И друга дефиниция да дам на доброто: добър е само онзи човек, който може да контролира злото, да направлява злото. Онзи, който може да застави злото да го слуша, той е добър човек. Когато злото успява да накара доброто да го слуша, тогава човек става лош. Когато злото ти заповядва, ти си лош. Когато доброто ти заповядва, ти си добър. Или ако доброто заповядва на злото, ти си добър; ако злото заповядва на доброто, ти си лош. Сега казвате: „Той е лош човек, понеже направи една лоша постъпка“. Човек става лош, когато злото заповядва. Човек става добър, когато доброто заповядва. Имайте една ясна представа: за да бъдеш добър, доброто трябва да заповядва. Във всичките времена, във всеки момент на вашия живот трябва доброто да заповядва. Така доброто във вас заповядва ли?

Пиша числото 24, питам какво означава. Някой си вдига раменете, не знае. Който е учен, ще каже какво означава. Числото 24 показва часовете за едно завъртане на Земята около своята ос. Значи, в двайсет и четири часа Земята се обръща около своята ос. Пиша числото 28, пиша и числото 365. За двайсет и осем дни Луната се обръща около Земята, а за триста шейсет и пет дни Земята се обръща веднъж около Слънцето. Значи, за триста шейсет и пет дни Земята прави едно обръщане, но в това обръщане трябва да знаеш с каква бързина се движи тя. Ние сме на Земята и движението ѝ се предава на нашия организъм. С трийсет километра в секунда се движи Земята. По закона на инерцията това движение се предава на нашето тяло. Ако Земята спре движението си, ние моментално ще изхвъркнем в пространството. Не съзнаваме каква потенциална сила съдържа тя. Веднага ще се яви едно противодействие и може да стане експлозия. Сега ние сме в съгласие с нейното движение, но ако се роди в нас едно противоположно движение, ще се роди и едно разногласие. Ние трябва да бъдем в съгласие с движението на Месечината, трябва да бъдем в съгласие и с движението на Земята, която се върти около своята ос.

Вие се спирате и казвате: „Това са отвлечени работи. Кой ще се занимава с въпроса, че Земята се въртяла? Това не е наша работа“. Хората, които не разсъждават, те казват: „Не е моя работа“. Влизате в една стая, където лампата свети – докато свети, всичко е в ред. Казват ви: „Трябва да мислим за светлината“. Вие отговаряте: „Мене не ме интересува мисълта за светлината“. Загасват онази лампа. Защо загасихте светлината? Защо не се интересувате? Дотогава, докогато на физическото поле се интересуваш от светлината, в духовния свят онази лампа ще свети. Когато ние се интересуваме, тогава светлината се проявява. Като мислим за нея, тя свети. Щом престанем да мислим за нея, тя изгасва.

Някой пита: „Как да стана добър?“. Много е лесно. Най-лесната работа е да станеш добър, няма по-лесна. А да станеш лош? Най-лесната работа е да станеш добър и да станеш лош. Ще мислиш за доброто. Ако постоянно мислиш за доброто, ще станеш добър. Ако постоянно мислиш за злото, ще станеш лош. И обратното: престанеш ли да мислиш за злото, ти си добър; престанеш ли да мислиш за доброто, ти си лош. Тогава казваме: ако постоянно мислиш за доброто, ти си добър; ако постоянно мислиш за злото, ти си лош. Ще държите в ума си доброто, защото това са всичките възможности, които съществуват на физическото поле. Всичко онова, което искаш на физическия свят, ти можеш веднага да го добиеш само по закона на доброто. На Земята ние искаме Божието благо. То не може да се придобие без любов. Ако мислиш, че като мислиш за злото, ще добиеш друго едно познание, ти се лъжеш. Онова, в което може да се радваш, ще го добиеш само по закона на доброто. Не обикновеното добро, което е една сянка, но онова вътрешното добро, което имаме в себе си, него ние наричаме равновесие между ума, сърцето и волята. То е звено, или равновесие, или хармония между човешкия ум, човешкото сърце и човешката воля. То е общ резултат.

Като работи Господ първия ден и видя резултата, като видя онова, което е мислил Неговият Дух и което е направил, тогава казва: „Стана утро, стана вечер, ден първи. И видя Бог, че е добро“. Когато ние направим нещо и видим резултата, ако този резултат едновременно представя усилието на нашия ум, на нашето сърце и на нашата воля, той е добър. Видя Бог, че всичко, което направи в първия ден, е добро. И във

втория, и в третия, и в четвъртия ден каквото направи, видя, че е добро.

Казвам сега: ще напуснете обикновеното схващане за доброто. Казваш: „Аз искам да бъда добър“. Ти искаш добре да се носиш. Да имаш хубави обувки, хубави дрехи, хубава шапка, изобщо всичко да ти е хубаво, това значи добре да се носиш. Или искаш добре да пишеш. Ще се упражняваш: да няма никакви криви букви, като пишеш, но всичките да бъдат хубаво изписани, красиви, незацапани. Често характерът може да се познае по това как пише човек. Някой започва много хубаво, но после гледаш как той изгубва това, хубавото, в писането. Като пише дълго време, неспокоен става почеркът му, буквите – криви, цапани. После пише: „Извинете, нямах време“. Няма време да напише писмото хубаво – то е първата лъжа. Имал е доста време, но в същото време е правил други работи, които не съответстват на писмото. Той пише писмо до приятеля си и същевременно говори, кани някого на угощение. Две неща са в ума му – угощението е по-хубавото. Сега аз говоря за онзи вътрешен процес. Вие искате да придобиете нещо добро, но във вътрешния процес на доброто влиза нещо от света и вие започвате да бързате. „Аз искам да стана добър.“ Ами защо бързаш да станеш добър? Да се проявяваш добър, това го разбирам, но да станеш добър, това не го разбирам.

Имате една цигулка – тя не е ли добра? Този брат трябва ли постоянно да казва: „Аз искам моята цигулка да бъде добра“? Че тя си е добра! Ако не е добра, дължи се на него. Цигулката е много добре направена. Ние сме много добре направени. Ако не сме добри, погрешката е в нас. „Аз искам да бъда добър.“ Ние трябва да се проявяваме. В свиренето мислите така: ако свирия добре, цигулката е добра; ако не свирия добре, цигулката не е добра. То е погрешно схващане. Не че цигулката не е добра, понеже, като я вземе майсторът и започне да свири, вече е много добра. Дойде ли цигулката в ръцете на този, който не свири добре, пак става лоша цигулката. Вие злоупотребявате с цигулката. Ще се научите да свирите. Като идете в онзи свят, ще ви дадат да създадете едно човешко тяло. Или ще ви пратят на Земята да свирите на един човек, който е много добре създаден, но е злоупотребил с тялото си. Нали се казва, че Духът се праща да се всели – ще влезе този дух в човека, за да го научи как да си служи с тялото.

Духът ще те научи как да мислиш, как да чувстваш, как постоянно да постъпваш. Казват ти: „Посвири“. Ти започнеш да скърцаш, те ти казват: „Така не се свири“. Затова сега казвам: ще слушате вашия вътрешен учител, който ви учи как да мислите, който ви учи как да чувствате и който ви учи как да постъпвате. Например срещнеш един човек и го погледнеш. Понякога от един поглед зависи цялото твоё бъдеще. Да ви приведа един пример от окултната наука. Осъдили един ученик от школата и му наложили смъртно наказание, искали да го екзекутират. Царят казал: „Доведете го да го видя“. Той досега много хора бил обесвал, и този щял да обеси, но искал да види какъв човек е. Като го довели, осъденият така мило го погледнал, че царят веднага казал: „Да се освободи! Той трябва да живее“. Ако ученикът беше казал: „Как така ме осъдихте!“, царят щеше да го прати на бесилото. Но като го погледнал мило, царят казал: „Присъдата не е хубава“. Един поглед спасил този ученик. Върнал се при учителя си, който му казал: „Осъдиха те на смърт, но твоят поглед към царя те спаси“.

Питате: „Какъв трябва да е погледът?“. Като погледнеш един човек, да му предадеш нещо. Вие отивате при някого и като го погледнете, с този поглед казвате: „Давай сега!“ . Или като го гледате, искате да покажете, че много знаете, че сте силен. Но ако си болен и болестта е по-силна от тебе, ако не можеш юнашки да я носиш, какъв юнак си? Ако обикновен малък цяр смущава твоя ум, ако не можеш да се справиш с този цяр, какъв герой си? Ако не можеш да се справиш с една своя мисъл, с едно свое малко чувство, с една своя постъпка, какъв герой си?

Ние сами се оправдаваме и сами се осъждаме. В Божествения свят всеки сам трябва да се съди. Щом те съдят другите, не си в Божествения свят. На физическото поле другите те съдят. Ако сам себе си съдиш, ти си в правата посока, ако другите те съдят, много назад си останал. И не очаквай хората да те оправдават. Дотогава, докогато сам се оправдаваш, ти си на правата страна. Щом оставиш другите да те оправдават, ти си на кривата страна. Дотогава, докогато сам се лекуваш, ти си на правата страна. Щом започнат да те лекуват другите хора, ти си на кривата страна. Като се разболея някой, идва една баба и казва: „Лайка“. Правилно препоръчва тя. После ще

препоръча индийско орехче или черен пипер и винце – като се сгорещи виното, да се сложи в него черен пипер. Някой път ще препоръча малко ракия, някой път ще препоръча кисело мляко – една крива посока.

Човек сам трябва да се лекува. Който дойде да го лекувам, мога да му дам един съвет. Аз няма да ви лекувам, вие сами ще се лекувате. Препоръчвам ви един метод: не зная в света по-добър метод за лекуване от метода на любовта. Може да се направи опит навсякъде. Един човек, когото обичам и който ме обича, всякога мога да го излекувам моментално. Онзи, когото не обичам и който не ме обича, може цяла година да ми говори, че иска да се излекува, но аз пет пари не давам, той не може да се излекува. Законът е такъв: щом Бог те обича и щом ти обичаш Бога, може да се излекуваш. Щом обичаш Бога и Бог те обича, веднага може да се излекуваш. А ако искаш, може да си оставиш болестта – ти си господар. Като е дошла, може да ѝ кажеш: „Много ми е приятно, че си дошла да ме посетиш“. – „Колко дена седях?“ – „Три дена.“ Гостите, като дойдат за три дни, ние ги гощаваме, а на четвъртия ден трябва да работят. Който остане повече от три дни, даваме му подтик да работи, защото трябва да си изкара прехраната. Една болест три дена може братски да я храниш, но на четвъртия ден заедно с всичките членове на семейството трябва да работи. Искам всичките ви болести сега да ги накарате да работят. Дойде главоболие, три дни да седи, а на четвъртия – на работа. Дойде болест в сърцето – на четвъртия ден на работа я тури. Дойде болест в гръбнака – и нея на четвъртия ден тури на работа. Вие ще ми кажете: „Колко е лесно да се говори тази работа!“. Една болест, като не я обичаш, е глуха. Като я обичаш, отваря се към тебе хубаво още щом влезе.

Веднъж един баща дойде и ми каза за дъщеря си: „Опака е, нито се води, нито се кара. Лоша е станала, нацупена. Какво да се прави?“. Като влязох при болното момиче, то се поусмихна. Аз виждам усмивката, която бащата не вижда. Казва: „Той, баща ми, не ме разбира“. Поусмива се на мене: „Ти ме обичаш“. Казвам на бащата: „Ще оздравее дъщеря ти“. – „Как ще оздравее? С никакъв цяр?“ – „Никакъв цяр не ти трябва.“ „Как така не ми трябва!“ – „Рекох, не ти трябва никакъв цяр.“ Дъщеря му беше на десет-петнайсет години, казах му: „Когато заспи, прекарай любовно ръката си по носа ѝ и кажи: „Мое-

то хубаво момиченце“. Двата си пръста прекарай по върха на носа ѝ“. Той ме гледа, иска да каже: „Дете ли съм аз? Нещо сериозно няма ли да препоръчаш? Нещо кисело или горчиво, или пък камшик?“. Рекох: „Сериозно ти говоря. Аз ти давам един цяр, който е с най-малки разноси. Мога да ти дам друг, който струва десет хиляди лева. Откъде ще ги намериш? Ти нямаш тия пари. Този струва един лев“. Казах му още: „Ти направи това, пък ако не помогне, ще ти дам по-скъпа рецепта“. Направи го той и после ми каза: „Да не повярваш!“. Аз бях видял, че дъщерята прилича на баща си: той е сприхав и тя е сприхава. Като прекарал баща ѝ пръстите си по носа ѝ, тя се почувствала много добре. Отишла после при баща си, докато спи, и тя на свой ред прекарала пръстите си по носа му. Пита ме бащата защо го е направила. – „За да станеш и ти по-добър, да се лекуваш и ти.“

Сега да ви обясня: енергията на носа е енергия на ума. Човешкият нос е една физическа проекция на човешката мисъл и тя е от хиляди векове тъй съгъстена. Пътят, по който човешкият ум се е развивал, е проектиран на носа. Една природа на човешкия ум е носът. Казвам: трябва да се отнасяте по-добре с носа си, трябва да се отнасяте по-добре с очите си. Всичко онова, което имате, трябва да го изучавате. Тия гънки, които имате на ушите си, трябва да ги изучавате. И очите си трябва да изучавате. Трябва да има нещо, на което човек да се установи. В бъдеще, като влезете в другия свят, ще имате друг организъм, който ще трябва да изучавате. Сега не ни се позволява да изучаваме сърцето, то е скрито; не ни се позволява да изучаваме дробовете, те са скрити. Но дробовете може да се изучават по носа. Когато човек диша добре, носът става широк. Когато дишането е слабо, носът се сплесква. Ноздрите трябва да са отворени, въздухът да може да влиза. Като приемаш въздуха, да го обичаш, да го задържиш по-дълго време с любов, да извадиш онази енергия, която носи в себе си. Ние понякога не дишаме правилно. Не е хубаво постоянно да мислиш за него, но най-малко четири-пет вдишки като направиш, да благодариш за този въздух. Той лечебно действа, хубаво действа на човека.

Новото е да вложите любовта във вашия поглед, във вашето слушане, във вашия говор, в ходенето, в лягането, в ставането – навсякъде да вложите любовта. Като започнете с

любовта, не трябва да бягате, но всичко онова, което Бог е направил, да обичате. Тогава ще дойдете до хората. Като обичате ближните си, ще обичате и онова, което хората са обичали, което са направили. Всичко, което хората са направили, щом е по любов, и него има да учим. Онова, което ние сме направили по любов, в бъдеще хората ще го изучават. За да може онова, което ние правим, да е за пример, за да го изучават хората, то трябва да е направено с любов. Когато си погледнал хубаво, да кажат: „Много хубав поглед“. Аз бих желал да подражавам на такъв поглед. Или за походката ти да кажат, че е много хубава. Има семейства, в които синът ходи точно като бащата – с едно клатене, и дъщерята ходи точно като майката. Ние трябва да мислим хубаво, за да може онези, които изучават нашата мисъл, да се ползват от нея. Трябва да вървим по закона на любовта, за да има какво да придобият и онези, които изучават нашите чувства. Също и във всяка наша постъпка трябва да е вложено нещо.

В бъдеще, най-първо, ще се изисква предметно учение. Бог трябва да бъде предметно учение за ума ни, любовта трябва да бъде предметно учение за сърцето си и истината трябва да бъде предметно учение за нашата воля. Човек, който иска волята му да бъде силна, постоянно трябва да мисли за истината. Човек, който иска да има достатъчно светлина в ума си, трябва да мисли за Божията мъдрост. Който иска да има добри чувства, едно здраво тяло, той постоянно трябва да мисли за онази необятна Божия любов, която ражда живота, която примирява всички противоречия в света. Любовта, която направлява омразата, знанието, което направлява невежеството, и истината, която направлява робството.

Отче наш

34. лекция, 12 юли 1940 г., София, Изгрев

МЪЧЕНИЕ, ТРУД, РАБОТА

Отче наш

Имате ли зададена тема? Каква е? (*– Предназначението на човешката глава.*)

При развиването на темите имайте предвид едно нещо: всяка тема се дава, за да мисли човек върху нея и да го ползва. Това, от което човек не се ползва, той не го и разбира. Например дава ви се тема за предназначението на човешките ръце. Като мислите върху ръцете, може да наблюдавате хората: кой как ги държи, дали в изправно положение, или не. Онзи, който свири с ръце, онзи, който пише, онзи, който е скулптор, онзи, който е астроном и наблюдава с някоя тръба – всички те употребяват ръцете си, служат им тези ръце. Често човек не оценява ръцете си. Той не знае как се е създала човешката ръка. Природата, докато достигне до човешката ръка, в период от милиони години е правила, правила опити.

Вие какво разбирате под думите: *да работи човек, да се труди човек, да се мъчи човек?* По какво се отличават работата, трудът и мъчението? Мъчението е една работа, която ти е неприятна. Трудът е една работа, която е по-завършена, самата тя е по любов, приятна ти е. А да работиш това, което произвежда не само една приятност, едно удоволствие, но и събужда в тебе умствените сили, усилюва ума ти, облагородява сърцето ти и те въздига, то е работа. Това, което не те въздига, то не е работа.

Някои от вас не са доволни от ръцете си, понеже пръстите на едни са къси, на други са дълги, на трети са конусообразни или сухи, или костеливи. От какво зависи всичко това? Ако един часовник е направен от злато, друг от сребро, а трети от мед, коя е причината за създаването на такива капаци? *Капак* е турска дума, как ще я преведете на български? За всеки предмет човек трябва да се интересува. Имате думата *Бог*, но често нямате понятие за Бога. Бог е нещо неопределено въвн от Себе Си. При това, вие пишете за Бога надълго и нашироко. Какво ли не пишете за Него! Най-непознатото същество

е Бог. И най-познатото същество е Бог. Вие не познавате и това, което човек не знае, и това, което човек знае. Кой може да познае Бога? Ти не можеш да познаеш Бога без любов. Ако нямаш любов в сърцето си, Бог е най-непознатото същество. Ако имаш любов, най-познатото същество е Той. Вие често употребявате думата *непознат*. Щом някой ми каже думата *непознат*, аз зная, че той няма любов, но има невежество. Казвате: „Непозната ми е тази работа“. Където няма любов, там е непознатият Бог.

Конкретно можете ли да кажете какво нещо е любовта? Глава е това, което дава насока на съзнателното движение. Главата определя накъде да се движиш, в коя посока да се движиш. Едно определение ви давам: главата е там, откъдето произтичат нещата. Къде е главата на реката? Там, където започва реката. Някой път употребявате думата *център*, говорите за център на нещата. Центърът е там, откъдето изтичат нещата. На вас ви трябват най-малко десет години, за да учите, да прочетете всички философи, после да преведете природата и да си създадете едно понятие отчасти какво е човешката глава. Дължина от деветнайсет до двацет сантиметра, широчина от петнайсет до шестнайсет сантиметра и височина от петнайсет до шестнайсет сантиметра – това е главата, не е нещо много голямо. За това нещо, което има деветнайсет сантиметра дължина, казвате: „Голяма е човешката глава“. Петнайсет сантиметра височина и петнайсет сантиметра широчина – толкова е голяма. В какво седи големината на човешката глава? Зад тази видима форма, видима глава, има една друга, по-голяма. Това, което имате, е само зрънцето, малкото твърдо зрънце, около което е образувана кометата. Забележете, че в това малко пространство живеят три милиарда и шестстотин милиона клетки, не спорят, не се карат. В това пространство има по-голямо население, отколкото по цялата земя. Хората живеят в хиляда пъти по-голямо пространство и пак не могат да се спогодят. Но тия клетки, които живеят в човешката глава, са най-разумните, от тях човек трябва да се учи. Понеже не се учи от тях, затова човек страда.

Ако някой ви обещае да ви даде хиляда кила жито, знаете ли колко крини са това? Има крини от пет кила, има други от осем кила, има и от осемнайсет. Та един обещава да ви даде хиляда кила жито, да го продадете, да ядат хората. Друг

ви обещава само едно зърно. Кое бихте предпочели: хиляда кила, върху които хората са работили, или едно зърно, върху което вие трябва да работите? Хилядата кила са сегашното знание, което е придобито вече от хората. Едното зърно е това, което вие сега учите. Кое е за предпочитане? Едното зърно е за предпочитане. Например често казвате, че някой човек е много добър. *Той е много добър* – то е чуждото, то са онези хиляда кила. Като кажеш: „Аз съм добър“, то е едното зърно, с което трябва да работиш. Аз ще ви запитвам: понеже в главата ви има всичко, защо досега не сте станали богати? Главата ви представлява хилядата кила жито – защо сте сиромаси? В главата има клетки, които могат да ви покажат пътя, къде е вашето щастие. Архивите са там. Вие не знаете къде е това място, търсите вашето щастие отвън. Има известен архив, известни центрове, които показват къде е вашата сила. Вие тази сила я търсите отвън.

Когато човек не разбира работите, понякога той се поусмихва. Има един смях, който показва, че човек не знае. Един българин, който живеел от десет години в Америка, закъсал. Намерил си работа като учител по аритметика, но нищо не знаел, нищо не разбирал от този предмет. Обаче той бил доста съобразителен, доста умен. Започнал да изкарва някой ученик на дъската и да казва: „Вашият предишен учител по аритметика еди-коя си задача как я решаваше?“. Ученикът решава, той гледа, самият той се учи. Пита другите ученици: „Правол ли е решил съученикът ви задачата?“. Кара ги всички да си дадат мнението. Те коригират решението. „Гледайте – казва им той – да не направите погрешка.“ Защото, ако те криво решат задачата, и той криво ще се научи. След една година той вече знаел толкова, колкото всичките ученици в класа.

Понякога вие си мислите, че знаете. Казваш, че си математик, но не знаеш къде е математическият център. Някой може да е способен студент по математика. Способен е, но не знае в какво седи неговата способност. Или някой е музикант – и той не знае в какво седи неговата способност. Той предава музиката, но къде е тя, не може да определи. Без да знае къде е музиката, музикант е. Някой може да знае къде е музиката, пък да е неспособен музикант. Кое е по-хубаво: да знаеш и да не можеш да предадеш или да не знаеш и да можеш да предадеш? Кое бихте предпочели вие?

Да кажем, имате числото 1, числото 2 и числото 3. Във физическия свят какво отношение имат те? В неорганическия свят имат едно отношение, в органическия свят имат друго отношение и в психическия свят – трето. Да допуснем, че имате един скъпоценен камък, диамант, който е двајсет карата; имате и едно житно зърно, което съставя една хилядна от килограма; най-после имате и себе си, човека. С кое от тези трите искате да боравите? Ако искаш да отидеш в училище да се учиш, пък нямаш пари, ще вземеш камъка с двајсетте карата, ще го продадеш, ще получиш пари, ще идеш да учиш. Като свършиш училище, ще вземеш житното зърно, ще идеш да изореш земята, ще го посадиш, да може да порасне жито. Като свършиш и това, ще хванеш себе си – човека, ще се туршиш на работа.

Казвате: „Човек страда“. Като ви говоря за страданието, в моя ум идеята е друга. Страданието е работа. Мъчно е, понеже ние не знаем как да работим. Ако знаем как да работим, по-хубаво от страданието няма. И по-лошо от страданието няма. По-хубаво нещо от страданието няма, когато го разбираме. Вие сега търсите вън от страданието друго нещо, което да е добро. Ще кажете: любовта. Че в любовта са най-големите страдания! Вижте всички тия органически същества – те едно друго се ядат. Рибите се гълтат една друга. Живите същества си причиняват най-големите страдания едни на други. Как ще го обясните? Когато хиляди малки рекички се съберат, те образуват една голяма река. Ако тия рекички имаха съзнание, ако бяха индивидуализирани, те щяха да считат, че като влизат в голямата река, изгубват нещо. В неорганическия свят имаме групиране на много реки в голяма река. В органическия свят имаме растене. Растенето нагоре върви. Водата тук, вместо да се събира, се разпръсква на малки струи, индивидуализира се. Всяко клонче на едно растение показва наличието на енергия: на всяко клонче се образуват листенца. Всички тези части съставят едно цяло.

Вие, като не разбирате вътрешния процес, мислите, че ще изчезнете някъде. При органическия процес вие ще изчезнете също като водата на една река, която се влива в друга, голяма. Изчезва ли, изгубва ли се малката река? Къде изчезва? Често съвременните хора приличат на онзи, който влязъл в банята гол и се уплашил да не се изгуби сред другите голи

хора. Излязъл, за да си сложил една мартеница, че като влезе между голите, да не се изгуби. Гледал мартеницата и си казвал: „Няма да се загубя“. Всички вие имате тази идея: да не страдате. Че какво трябва да правите? Вие да сте радостни, че страдате. Майка ви е страдала, природата е страдала, докато дойдете в този свят – вие сте причината за това страдание. Няколко милиони същества страда – вие сте причината, но искате само вие да не страдате. Всички хора мислят така, не искат да страдат. Не знаят, че и те причиняват страдания.

Питам: какво е разрешението? В този случай единицата е главата, двойката са дробовите, тройката е стомахът. За да се прояви главата, трябва да има дробове, но когато човек ще се ражда, създава се първо неговият стомах, най-после се създават дробовите. Казвам: всяка ваша идея има три степени. Тази идея има глава. Главата показва цената на нещата, динамическата им сила. Човек се цени според неговата глава. Неговият ум е ценното на главата. Всяко ценно нещо си има своя кутийка. Такава кутийка е и човешкото сърце. Кутийката има една външна обвивка, едно чувалче. Тогава вашата глава и вашето сърце са обвити в едно чувалче – вашето тяло. Това чувалче си има свои ръце и крака. Сега ще попитате: „Като умре човек, къде отива?“. Когато житото излезе от чувала, къде отива? На нивата. Там го посеят и то изникне. Пък ако житото е изядено, къде ще го намерим? В хората. И когато хората ги изяде земята, те къде отиват? Отиват в земята. Но човек не е като житото. Човек е толкова малък, че не заема никакво пространство. Много е щедър, всичко е раздал на главата, на тялото, самият той нищо няма. Като търсите човека, на кое място ще го намерите? Присъства той, но не знаете къде е – като че е в ръцете, в лицето, навсякъде. На кое място се поставяте вие? Не може да се определи къде е човекът, понеже той се движи много бързо. Толкова бързо се движи, че е едновременно във всички части на своето тяло, не може никъде да го локализирате. Та понякога във всинца ви се заражда страх, че ще се загубите. Това е законът на безлюбието. Щом започнеш да се страхуваш, трябва да знаеш, че си влязъл в един свят на безлюбие.

Сега аз засягам една област, за която хората много малко мислят. Главата работи, сърцето се труди, а тялото се мъчи. Говоря за човешката глава, която работи разумно. Сърцето се труди. Вие страдате, тялото ви се мъчи. Сега ще уяквате в

труда си, ще направите сърцето си да работи. Като започне и тялото ви да работи, вие сте вече в Царството Божие. Сега вие не искате да се трудите. Щом не искате да се трудите, извадете от две едно: $2-1=1$. Много лесна работа е. Щом не искате да се трудите, извадете от три две: $3-2=1$. От 3 като извадите 2, получава се 1, намирайте как да работите. Има певци, които работят, но има и певци, които се трудят – гласът им не излиза. Когато певецът пее с любов, той най-хубаво пее. Всички добри певци пеят с любов. Пък тези певци, които малко се уплашват, те започват да се мъчат, да се трудят. Който се е уплашил, той съвършено закъсва.

Казвам: работа като искаш, трябва да пееш. Щом се страхуваш, стъстява се течението, което минава през твоя ларинкс. Страхът схваща гърлото. Някой иска да пише нещо. И той се изплашва. Страхът свива мозъка, не можете да пишете: това, което казвате, вярно ли е, ами ако не е вярно? Вие сега предполагате, че онези хора, на които говорите, знаят повече от вас. Те са толкова невежи, колкото сте и вие. Научно ви говоря: те знаят толкова, колкото и вие знаете. Истинското знание седи в това да не се страхуваш. Като дойде големият страх, да го посрещнеш, да го нагостиш хубаво. Той се е разтреперил, затова гледай да го утешиш и после да го изпратиш навън.

На онези от вас, които искат да мислят, казвам: всякога може да се научите да мислите. Всеки ден, като се изправяте сутрин, умът ви да намери ония хора в света, които знаят да мислят. Ако искате да станете добър певец, всяка сутрин, след като станете, трябва да намерите най-добрите певци, гениалните, необикновените певци. Ако остане да се учите от радиото, от грамофонните плочи, където само се кряка, то ще е да се учите от отражението. Тези певци, те са човешки плочи. Вие ще намерите оригиналите. Песните по радиото не са песни. Слушам, че някой пее по радиото, и виждам един тантурест човек, няма никакъв певец. Само едно сандъче виждам, от което се кряска.

Истинското знание успокоява човека. Това, което успокоява, то е реално. Някой пита къде е истинският живот. Щом дойде до истинския живот, човек оживява. Където оживяваш, там е животът. Където умираш, какво е там? Там е смъртта. Главата на всички неща, това е Първото Начало, това е Бог. Следователно, щом започнеш да мислиш за главата, ще ми-

слиш за Първото Начало, от което всичката разумност произтича. Това като разбереш, ще разбереш своята глава, ще намериш къде е тя. Като не знаеш нищо, ще намериш един много голям страх. Някой път ти търсиш в себе си някакво знание, което имаш. Но когато е набрана в тебе млечна киселина, мислиш, мислиш и нищо не можеш да си спомниш. Млечната киселина се образува от голям страх. Казвате: „Как ще прекарам старините си? Като свърша всичко, какво ще правя?“. Вие мислите в пет-шест години да свършите всичко, най-много в дванайсет години да го свършите. За да стане един човек гениален, трябва сто милиона години да учи. Това са възможности.

От неразбиране на живота сега хората мислят, че знанието може да се придобие и че един човек на знанието е гениален човек. Гениалният човек само като помисли денят да стане ясен, и денят става ясен. Гениалният човек само като помисли слънцето да изгрее, и слънцето изгрива; само като помисли да залезе, и то залязва. Иска звездите да изгреят, и те изгриват; иска растенията да растат, и те растат; иска реките да текат, и те текат. Каквото помисли гениалният човек, то става. След като учите сто милиона години, това ще придобиете. А сега ти мислиш за нещо – няма го. Всичките работи, за които мислиш – няма ги. Най-после, когато един ден научите всичко, вие ще видите, че сте се изменили, станали сте много учени.

Сега ще ви разкажа един анекдот. Един много беден човек гледал, че богатите хора имат кокошки, пък той нямал. Казвал: „Да ми се падне тази кокошка, онази кокошка...“. Четирийсет-петдесет години все ги наблюдавал и все това казвал. Като станал на сто и дваайсет години и му опаднали зъбите, тогава взели да му носят кокошки. Той казал: „Къде бяха тези кокошки по-рано, защо по-рано не дойдоха?“. Ние не искаме да имаме кокошки чак когато станем на сто и дваайсет години. Всеки ден трябва да ги имаме. Кое е най-същественото за днешния ден? Да допуснем, че вие пътувате по един планински път и три дена не сте намерили вода. Кое е най-важното в дадения случай? Един хубав извор, за да утолите своята жажда. Онази хубава мисъл, която днес може да проникне във вашия ум, тя е съществената. Другите работи, за утрешния ден, те днес са безпредметни. Като проникне тази мисъл, хванете я, ще дойдат всичките сокове, които са потребни за вас. Всеки

ден да имате по една съществена мисъл, в която да не се съмнявате.

Вие страдате, че не работите. Но аз забелязвам: не знаете да работите, не знаете и да се трудите, едва сте започнали да учите мъчението. Вие се мъчите. Мене ме радва, че поне се мъчите. Всеки бяга от мъчението. Единственото нещо, което повдига човека, то е работата. За да се проявиш в каквото и да е направление, ти трябва да знаеш да работиш. Без работа всеки е осъден на страдание. Работата е свещено нещо. Като мисли човек, това е работа, като чувства, това е работа. А като не мисли, това е мъчение; като не чувства, това е мъчение; като не постъпва добре, това е пак мъчение. Във всинца ви трябва да се роди желанието да направите нещо. Вървиш по пътя и виждаш, че един камък не е на мястото си. Казваш: „Кой ли го е търкулил тук?“. Вземи този камък и го сложи там, където мислиш че му е мястото, Така ти ще спечелиш повече, отколкото ако започнеш да търсиш кой го е търкулил. Или ако на пътя има една малка хартийка, вдигни я, вместо да търсиш кой я е хвърлил. На един млад вярващ не му вървяло. За да му потръгне, той си купил една религиозна книга. След като я купил, не само че не му провървяло, но изгубил всичко, което имал, съвсем осиромашал. После все очаквал да му дойде отнякъде нещо. Един ден си казал: „Като дойде тази книга, всичките ми нещастия дойдоха“. Тогава я хвърлил в огъня, да я изгори. Както горяла книгата, от нея изскочило едно малко парче хартия. Той прочел: „Бог е Любов“. След като изгоряло всичко, останала любовта – това, което не гори.

Ти нямаш любов – не знаеш как да работиш, не знаеш как да се трудиш, не знаеш как да се мъчиш. Като дойде любовта, и да се мъчиш, приятно ще ти е. Като дойде сега мъчението до нас, ние казваме: „Нека да дойде до другите, до нас да не идва“. Ако имаме знанието на светиите, ще искаме така да постъпим, с любов да се мъчим, но ако нямаме това знание, няма да искаме така да постъпим.

На всинца ви трябва работа. Днешният век е век на мързел. Всички търсите лесния път. Търсите да не се мъчи човек – нека се мъчи с любов. Търсите да не се труди човек – нека се труди с любов. Търсите да не работи човек – нека работи с любов. Казвате: „Да не се мъчи човек“. Без любов да не се

мъчи, съгласен съм. Без любов да не се труди. Без любов да не работи. С любов да работи.

Сега на вас ви пожелавам да се мъчите с любов, да се трудите с любов и да работите с любов. Това е разрешението на вашата работа. Като сложите една бучка захар във вода, нали се стопява? Захарта, която е такава скъперница, се разтопява във вода. Всички неща в любовта се разтопяват.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

35. лекция, 19 юли 1940 г., София, Изгрев

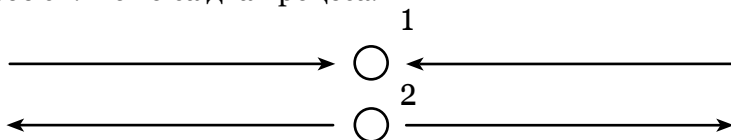
МЛАД И СТАР

Отче наш

Махар Бену Аба

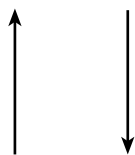
Целият живот се намира в едно противоречие и всички хора всеки ден минават през такива състояния. Под думата *противоречие* разбираме, че си очаквал да се случи нещо обратно на това, което се е случило. Ядеш много с цел да се поправиш, но се случва така, че от многото ядене се разболяваш. Очаквал си от многото ядене здраве, сила. Или искаш да забогатееш. Мислиш, че като забогатееш, ще се повдигнеш, но се случва така, че с богатството ти си създаваш повече неприятности.

Онези хора, които разсъждават философски, искат да знаят причините, онези, които не разсъждават философски, те само констатира фактите. Казва някой: „Иван е болен“ – заболял е, свършена работа. Той констатира факта. Друг, който философски разсъждава, ще каже: „Защо ли е заболял?“. Този търси причините. Сега, някой е умен, друг не е умен; някой е съобразителен, друг не е. Вие срещате противоречия, които забелязвам във вас. Те произтичат от факта, че нещо не ви достига. Например всинца пеете, но един взема правилно тоновете, а друг само кряка. Един тон може да има шестнайсет или трийсет и две, или сто трептения. Верността на тона зависи от това да вземете точно трептенията. Ако се изгубят едно, две, три, четири трептения, тогава тонът огрубява. Как го усещате? Има нещо във вашето ухо, не харесвате този тон. Пеете, и не ви харесва. Вие сега в живота искате да бъдете щастливи и търсите щастието вън от себе си. Някой път го търсите вътре в себе си. Но то са два процеса.

Фиг. 1

Кой е младият, кой е старият тук (*фиг. 1*)? Младият търси щастието вън от себе си, той излиза вън от центъра. Но как излиза младият? Малкото дете как излиза? Излиза тъй, както всичките животни излизат. Старият как се връща? Той не се връща като войник, но се връща прегърбен, все трябва да му помага онзи, който го е изпратил навън, онзи, който сега го приема. Питам: защо младият търси щастието вън и защо старият го търси вътре?

Фиг. 2

Сега имате друго положение: върху тази плоскост едно движение е нагоре, другото е надолу (*фиг. 2*). Младият от невидимия свят, от Божествения свят излиза и влиза във физическия свят. Какви са свойствата на физическия свят? Всички тела се съгъстват, стесняват се, изгубват своя устой. Какви са качествата на духовния свят? Разширяват се телата. Там, където има разширение, има духовен живот. Там, където има съгъстване, има физически живот. В това съгъстване и разреждане трябва да пазите известни правила. Какво му трябва на едно съгъстено тяло, за да го разреждате? Имате, да кажем, едно кило захар – съгъстено вещество, и искате да го разреждате. Вода трябва да му придадете. На гъстата материя трябва да ѝ придадете едно свойство, за да се разрежи. Ако захарта не може да се разрежи, не може да я приемете. Природата е предвидила: като сложите една бучка захар в устата си и я потопите в оная водица там, разрежда се захарта, влиза в стомаха. Ако този втори процес на разреждане не дойде, не може да я поемете. Тази водица вие наричате слюнка.

Аз искам да направя едно изяснение, понеже наблюдавам вашите противоречия. Вие не можете да свържете края на противоречията. Търсите щастието, мислите, че на земята може да го намерите. Може да го намерите, но то е толкова подвижно, че всеки ден може да го намерите и всеки ден може да го изгубите; всяка секунда може да го намерите и всяка секунда може да го изгубите. То е много малка причината. Вие имате приятели и приятелки. Сега няма да се спирам на психологическите обяснения на приятелството. Известно чувство свързва хората. Центърът на това чувство се намира в задната част на главата. Няма да ви кажа точно къде е мястото, ще го търсите. В някои хора това чувство е силно развито. То има признак и на долната устна. И него няма да ви казвам.

Някои от вас лесно се дразнят, сприхави са. Някой път смесвате честност и справедливост. Честността произтича от личните чувства в човека. Той държи на своето достойнство и ако някой го обиди, ще направи цял Източен въпрос*. Когато справедливостта е добре развита, това се познава по два белега между веждите на човека. И тези белези няма да ви ги кажа, то е въпрос на опит. Когато дойде един учител по химия, ще ви каже, че кислородът и водородът може да ви говорят, но за да ви говорят, вие трябва да направите някакъв опит. Сега аз лесно мога да направя опит с вас, без да поставям кислорода и водорода в някакво съединение. Ще донеса едно шише вода, ще ви кажа какво е кислород и какво е водород. Кислородът и водородът, като се съединят, образуват една течност. Ако ги разделите, тогава кислородът усилва дишането, горенето – образува топлина. Какво образува водородът? Водородът има едно свойство да внася мекота в себе си. Мекотата на водата се дължи на водорода, а пък активността ѝ се дължи на кислорода. Кислородът е брат, водородът е сестра. Сестрата е мека, братът е енергичен. Като влезе този брат, за двама разкопава, сестрата после посажда. Той разкопае, сестрата дойде, заглади. Братът разкопае друга дупка, сестрата посади нещо. Братът минава, вижда посаденото, полива го. Който полива, е брат. Който приема водата, е сестра.

Това са аналогии. Аналогията е един труден въпрос. Човек не може да разбира аналогията, ако причинното мислене в него не е добре развито. Той трябва да разбира нещата, да разсъждава логически. Казвате някой път: „Защо той не ме обича?“. Той не ви обича, защото вашите крака миришат. „Защо той не ме обича?“ Той не ви обича, защото вашите ръце миришат. „Защо той не ме обича?“ Защото очите ви не са добре измити. „Защо той не ме обича?“ Защото сте малко глух. „Защо той не ме обича?“ Защото нямате обхода, не знаете

* Източен въпрос – Източният въпрос е условен термин, използван в науката, публицистиката и литературата за обозначаване на противоречията между европейските Велики сили от края на XVIII век до Първата световна война, които са свързани с разпадането на Османската империя и съперничеството на европейските държави за подялбата на нейните територии и за контрол на Балканите, в Мала Азия и Близкия изток.

какво говорите. „Защо той не ме обича?“ Защото не сте добре облечен. „Защо той не ме обича?“ Защото нямате обувки. Ред причини са, поради които някои не ви обичат. Ако влезете в едно събрание с разчорлена коса, веднага някои хора там ще се отвратят. Но ако косата ви е добре сресана, ще им бъдете приятен. Това са малки причини, но те определят различието в отношението, определят степента му. Ако си добре облечен, то е хубаво, ще бъдеш приятен за околните, защото в човека има център на реда и порядъка, той всяко нещо иска да бъде сложено намясто. Ти си слагаш шапката, но не както трябва – предната ѝ част е отзад. Кой как те срещне, казва: „Той си е сложил шапката наопаки“. Представете си, че обличате палтото си наопаки. Щом го облечете наопаки, то е четвърто измерение вече. Защото невъзможно е при едно обикновено състояние да обуете лявата обувка на десния крак и дясната обувка на левия крак. Щом обърнете палтото и го облечете наопаки, щом сложите лявата обувка на десния крак и дясната обувка на левия крак, съвсем друг човек ще станете. Ето какво ще стане: като обърнете палтото наопаки, ще се изменят теченията. Като носите палтото по обикновения начин, теченията отиват нагоре. Като го обърнете наопаки, никъде не сядате. В единия случай ще имате желание да седнете някъде да си почивате, в другия случай ще имате желание постоянно да пътувате.

Да направим друга аналогия логически. Вие всякога търсите да се сприятелявате. Но някой от вас казва: „Не ми трябва друг приятел, достатъчен ми е този приятел, който имам“. Ако имате само един приятел, на правата страна ли сте? И ако имате много приятели, на правата страна ли сте? Да имаш един приятел, то е като да ти трябва едно ядене, за днешния ден да ти трябва едно ядене. Но яденето е процес. В Европа има три режима: някъде ядат веднъж на ден, някъде – два пъти, а другаде ядат три пъти – сутрин, обед и вечер. Като ядеш само едно ядене, става ли работата? Сутрин яденето ще е за сутринта, на обед яденето ще е за обeda, а вечер ще е за вечерта. Този процес, който така върви – в постоянно повторение, какво ви допринася? Психологически като разсъждавате, какво мислите че ви допринася?

Вие сте млади, искате да сте облечени добре. Отивате при един дрехар, пък нямате достатъчно пари за костюм. Тряб-

ват ви две хиляди лева. Казвам две хиляди, увеличавам, за да направя нещата понятни; всичките неща трябва да са увеличени, защото вие не виждате лесно. Един учен ще увеличи един микроб, ще го направи голям. Ти гледаш изображението на този микроб в някоя книга, той милиони пъти е увеличен. Микробът не е толкова голям, с просто око не може да се види, онзи учен го е увеличил, да стане голям, да може да се разгледа. Някой учен е намалил някъде Слънцето милиони пъти. Такова ли е Слънцето? Слънцето е един милион и петстотин хиляди пъти по-голямо от Земята, а той го е направил като една топка. Мислиш, че имаш една реалност, казваш: „Това е Слънцето“.

В какво седи противоречието? Умният човек ще види, че нещата могат да бъдат големи, могат да бъдат и малки. Когато си малък, малко ядеш, когато си голям, много ядеш. Ако постоянно малко ядеш, малък оставаш. Ако много ядеш, голям ставаш. Ако малко учиш, малко знаеш. Ако много учиш, много знаеш. Ако много употребяваш, силен ставаш. Ако малко употребяваш, слаб ставаш. Това са процеси. Казваш: „Не искам много да се уча“. Невежа ще останеш. – „Аз не искам много да прилагам.“ Слаб ще останеш. Сега трябва да разбирате тясната връзка между тези неща. Казвате: „Аз искам да бъда добър“, но не разбирате какво е доброта. Добротата винаги носи сила в себе си. Човек, който иска да бъде силен, трябва да бъде добър. Следователно добротата е храна. За да произведеш сила, ти трябва да бъдеш добър. За да имаш сила, с която можеш да работиш, трябва да бъдеш добър. Ако не си добър, ще бъдеш като един капиталист без пари или като един търговец без стока.

Какво ще донесе един учен човек, който няма материал в главата си? Да кажем, вие учите химия. Колко химически елементи има? Казвате, че са сто. Някои твърдят, че има само един елемент. Не е вярно. Други казват, че са сто – и това не е вярно. Един елемент съществува в света, от който са излезли всички други елементи. Тази идея е съвсем отвличена. Що е елемент? Съставна част. По-рано мислеха, че атомът е най-малката част, а сега го разлагат на още по-малки частици. Един ден и тия частици ще разложат. Йоните не са най-малките частици. Учените не са дошли до крайния предел. Единственото нещо в света, което е елемент, то е любовта. Един-

ственото нещо, което е елемент, то е мъдростта. Единственото нещо, което е елемент, то е истината. Производни неща от тях има. Животът, и той е елемент. Знанието, светлината, и това са елементи. Много широки обобщения правим сега. Когато има знание, трябва да има приложение. Няма ли приложение, има такава опасност: ние се разширяваме повече, няма къде да приложим знанието, изгубваме вътрешната връзка.

Вие искате да обичате. Защо? Мнозина говорят, но психология нямат. Ако не обичаш, няма да имаш никакво кръвообращение, артериалната и венозната ти кръв няма да се движат, дишане няма да имаш – следователно ти ще умреш. Въпросът за любовта в света не е за нищо друго, освен за да се поддържа организъмът. Без любов няма да може да ядеш, без любов няма да може да мислиш. Защо трябва да обичаш? Ако искаш да живееш, трябва да обичаш. Ако искаш да ядеш, трябва да обичаш. Ако искаш да учиш, трябва да обичаш. И ако ти не обичаш, всички тези процеси са невъзможни. Любовта е един капитал, който е поставен в действие. Сега ще кажете: „На мене не ми трябва любовта, живот ми трябва“. Любовта не ти трябва, но живот искаш! Щом не ти трябва любовта, а живот искаш, откъде ще го вземеш? Каква е твоята философия? Ти всичко си объркал. Казваш: „На мене светлина не ми трябва“. Ама ти искаш да четеш – как ще четеш без светлина? Светлината е една необходимост за четенето, за знанието. Казваш още: „Малко светлина е достатъчна“. В тъмното да ходиш, достатъчна е тази светлина. – „И без любов може, и без добро може“. Не, без добро ти ще бъдеш един инвалид, който ще има нужда от хората, всеки ден да го подбутват насам-натам. Тогава идва въпросът: „Защо съм слаб?“. Защото не си добър. – „Защо нямам живот?“ Защото не обичаш. – „Защо съм такъв будала?“ Защото нямаш мъдрост. Казвам: ние не искаме да сме будали, не си струва човек да е будала. Вие мислите, че мъдростта е за старите хора, схващате мъдростта като ограничение. Не ограничение, а процес за поставяне всяко нещо на мястото му, това е мъдростта.

Някой път вие говорите за Бога, търсите този Господ. Но търсите Бога отвън, не го търсите в себе си. Как го търсите отвън? В хората го търсите, във външните предмети. Как да търсиш Бога вътре в себе си? Ще го търсиш в своите мисли, в своите чувства, в своите постъпки. В една светла мисъл, която

дава сила на живота, има нещо Божествено. В едно чувство, което дава подтик, има нещо Божествено. Във всяка една постъпка, която те усилва, във всичките Божествени прояви ти придобиваш нещо. Там, където е Бог, ти всякога придобиваш нещо. Където го няма, ти всякога ще изгубиш. Там, където губиш, Бог го няма. Където печелиш, Бог е там. Където има любов, Бог е там. Където има живот, Бог е там. Където има знание, Бог е там. Където има сила, Бог е там. Във всичките добродетели, които някой проявява, там е Божественото.

Понякога вие се обезсърчавате, казвате: „Няма го Бог“. Какво нещо е обезсърчението? Казваш: „Не вярвам в хората“ – щом не вярваш в хората, не вярваш и в себе си. Ти не вярваш в хората и хората не вярват в тебе. Отиваш при един дрехар, който вярва повече на парите ти, отколкото на тебе. Като извадиш парите, казва: „Вярвам ти“, а като идеш без пари, казва: „Не ти вярвам“. – „Дайте ми на вяра.“ – „Не вярвам – не давам. Днес с пари – утре без пари.“ Някои от вас казват, че идейно трябва да се облича човек, идейно да се правят дрехите – значи да идеш при дрехаря и той без пари да ти даде дрехи.

Ще ви приведа един анекдот из турския живот, който показва този процес на вярване. Отива един набожен дервиш на баня. Баняджията мисли, че той има пари, с големи почести го приема, дава му всичко необходимо за къпането, теляк му изпраща, да го изтрие хубаво. Излиза после дервишът и баняджията му казва: „Плати!“ – „Нямам пари. Благодаря много за банята.“ – „Тази работа с „благодаря“ не става. Ще платиш.“ – „Колко?“ – „Десет стотинки.“ – „Нямам.“ – „Като нямаш, защо идваш да се къпеш?“ Тогава баняджията го хваща, не го пуска да си тръгне. Дервишът се обръща към Господа: „Господи, или ми дай десет стотинки, или събори банята, за да ме освободиш“. Чува се някакъв шум, баняджията отива да види какво става и дервишът си тръгва. Това е само един пример. Примерът изяснява само по аналогия. Този дервиш тръгва и вижда някъде, че един ходжа се моли. Казва: „Аз зная защо се молиш“. Той си прави сега една аналогия. Понеже баняджията, като не го пускаше, го накара за пари да се моли, дервишът по аналогия мисли, че ходжата също за пари се моли. Казва: „За пари се молиш. Но Господ няма пари. Аз Му исках десет стотинки, а Той банята събори, пари

не ми даде“. Той прави разсъждения по аналогия. Те не са верни, процесът на разсъждение не е верен. Едно изяснение да направя: ако този дервиш беше идеен по закона, той всякога можеше да има десет стотинки в джоба си. Примерът не е верен. Понеже не е имал десет стотинки в джоба си, този човек не е бил истински дервиш. Като се моли за пари на Бога, тази молитва не е намясто, понеже няма какво да се молиш за онова, което е в джоба ти. Ще извадиш, ще платиш. И повече от десет стотинки ще дойдат.

Когато дойде един лекар, как излизат парите? Лекарят слага ръка на пулса, брой го, обръща очи нагоре, разсъждава. После казва: „Няма нищо“. Като приключи прегледа, веднага му дават петдесет лева. Някой път само за пипането на пулса дават сто лева или сто и петдесет, или двеста, или триста лева. Като идеш при малка чешма, малко вода вземаш. Като идеш при голяма чешма, повече вода вземаш. Като дойде лекарят, много зависи от това болният каква чешма е. Парите лекарят от пулса ги изважда. Ако пипа пулса на някой здрав човек, нищо не вади. Здравите хора за лекарите са затворени чешми. При болните лекарят всякога изважда пари, при здравите нищо не изважда. Онзи, който не знае закона на аналозиите, ще каже, че там, където лекарят от болните всичко изважда, от здравите нищо не изважда. Този, който нищо не дава на лекар, на нивата работи. Здравият, който на лекар нищо не дава, на земята много дава. Цял ден работи той земята с мотиката и вечерта, като иде да му платят, дават му петдесет лева. Ти, който не си работил, отиваш да ти платят, но на тебе нищо не дават. Това са аналогии логически. Как се поставят нещата? Имате две главни части на изречението. Коя е най-важна? Предметът, за който се говори, на какво е подобен? В тия сравнения за лекаря и болния кое беше сказуемо, какъв беше подлогът?

Какво представлява човешкият ум? Какво представлява човешкото сърце? Какво представлява човешката воля? С какво трябва да започнеш работата? С ума си. С какво трябва да подкрепиш тази работа? Със сърцето си. С какво трябва да я извършиш? С волята си. То е същият закон. Умът е определил посоката, в която ти ще се движиш, сърцето ще ти даде енергия да вървиш в този път, а волята ще извърши работата, която е потребна.

Казвам: понеже вие сте млади, мислите, че сте силни. Посетете старите хора, да видите какво са постигнали. Сега имате един стремеж да постигнете нещо, но казвате: „Като станем по-стари, тогава“. Там е вашето заблуждение. Човек, който иска да става стар и млад, той не разбира. Младостта и старостта, това са дадени условия. Такова състояние на младост, както вие го схващате, не съществува, то е заблуждение. И такава състояние на старост, както вие го схващате, не съществува. Има един свят на старост, има един свят на младост. Вие минавате през света на младостта, минавате през света на старостта. Когато влезете в света на старостта, трябва да изучавате законите, които управляват старите. Когато влезете в света на младостта, трябва да изучавате законите, които управляват младите. Но като влизате сега в света на младостта, вие не разбирате законите там. Като влизате в света на старостта, и там не разбирате законите. Става цяла каша. Защо си млад, не знаеш. Защо си стар, пак не знаеш. Ставаш млад, за да идеш на нивата да работиш, да посееш изобилино плодни дървета. Ставаш стар, за да може да ядеш от плодовете, които си сял на младици, и като ги опиташ, да кажеш: „Доволен съм от живота“. Старостта опитва младостта, младостта опитва старостта. Младост, която не може да опита старостта, на крив път е. И старост, която не може да опита младостта, на крив път е.

Вие сега разбирате стария човек така: с набръчкано лице, прегърбен, изгубил силата си. Това не е старост. Смятате за млад този, който пъпли по земята. И то не е младост. В младия човек има желание да излезе навън, да работи. Той е щедър, казва: „Забогатял съм, трябва да вложка капитала си“. Стариият ходи да събира лихвите. Значи младият дава, стариият събира. Като се срещнат, и двамата бъркат в джоба си. Стариият бърка в джоба си и младият бърка в джоба си. По какво се отличава бъркането на младия? Младият бърка, за да даде. Стариият бърка, за да пхне в джоба си. По какво ще ги познаеш? Младия ще познаеш по това, че никога няма нищо в джоба. Стариия ще познаеш по това, че всякога има нещо в джоба. Сега трябва да направим нещата конкретни. За да позная, че съм млад, че давам, винаги джобът трябва да бъде празен. За да позная, че съм стар, джобът трябва да бъде пълен. Ако имаш знание, млад си. Ако нямаш знание, стар си.

Казваш: „Нямам знание“. Ще имаш желание да учиш. Казвам: вие не разбирате процеса. Също като онзи дервиш искате от Бога, когато се намерите в трудно положение, не бъркате в джоба си да извадите десет стотинки. Каквото имате, го държите за запас, пък се молите да ви дадат пари или банята да се събори. С едната добродетел не може да разрешите въпроса. Ти за десет стотинки се скараш с човека и после искаш или той да те пусне, или банята да се събори. Така всинца сте в едно противоречие: този човек не е добър, онзи не е добър, условията, и те не са добри. Всички тези въпроси са неразрешени от вас.

Дарбата да пее певецът я носи в себе си. Милосърдният човек носи милосърдието в себе си. Религиозният човек носи религията в себе си. Приятелят носи приятелството в себе си. Ученият носи учеността в себе си. Онзи, който иска да бъде красив, носи красотата в себе си. Ти всичко носиш в себе си, а не знаеш къде е. Ще го търсиш. Вие приличате на човека от онзи пример, който съм ви давал. Един си напълнил лулата с тютюн и я сложил зад ухото си. Подир малко започнал да я търси. Търси я тук, търси я там, няма я, казва: „Къде отиде тази лула?“. Казват му: „Зад ухото ти е“. Забравил е, че е сложил лулата зад ухото си. Ще ви приведа още един пример. Един американски професор отива в пощата, за да си вземе писмата. Отива, но си забравя името. Питат го: „Как се казвате?“, а той отговаря: „Извинете, ще ида да питам жена си какво ми е името“. Среща го на пътя един приятел и се обръща към него с името му: мистър Джонс. Казва професорът: „Много ти благодаря“, спомня си, че се казва Джонс. Връща се в пощата, казва си името и си взима писмата.

И вие често отивате да питате вашите близки името ви какво е; или имате ли способности. Аз съм гледал, някой пианист ще седне на пианото, ще каже: „Как мислите, бива ли ме?“. Аз музикантите ги изпитвам така. Довеждам един болен човек, казвам: „Свири му! Ако оздравее болният, добър музикант си; ако не оздравее, не си добър музикант“. Проповедника как го изпитвам? Доведа при него един лош човек, кажа: „Ако лошият стане добър след проповедта ти, много добър проповедник си; ако не стане добър, не проповядваш добре, нищо повече“. При гостилничаря ще заведе един беден човек, който е гладен. Ако гладният остане доволен, добре е сготвил

гостилничарят; ако гладният не остане доволен, гостилничарят не е сготвил добре.

Казвам: поставете нещата намясто, не бъдете несправедливи. Аз забелязвам, всички млади са много несправедливи. Като стари, вие пак несправедливи ще бъдете. Забелязвам, че и старите са несправедливи. Младият иска повече. На вас, младите, ето какво ви трябва: любов. На вас, младите, ви трябва светлина и топлина, и сила. На младите ви трябва свобода. Под думата *свобода* аз разбирам в даден случай човешката воля: всеки ден каквото реши човек, да го направи. Никога не отлагайте. Всеки ден една ваша мисъл или едно ваше чувство, или ваша постъпка не ги отлагайте, реализирайте ги. Вървиш по пътя и не можеш да направиш някое добро. Аз, ако не мога да направя друго добро, ще преместя някой камък, да направя път на хората – улеснявам ги.

Казвам на всинца ви: вие имате хиляди условия да правите добро. (*Една сестра припада.*) Сега имате един пример. Всеки човек, който не може да живее добре, той е човекът на това състояние. Човек без любов, без знание, без истина, той е човекът на това състояние. Вие се смущавате сега, но всеки в себе си има такива смущения. Като смущаваш себе си, ти си един инвалид. Смущаваш сърцето си – ти си инвалид. Смущаваш работата си – ти си инвалид. Ако работата те смущава, волята ти е слаба. Ако знанието те смущава, светлината ти е малка. Ако животът те смущава, любовта ти е малка. В света вие се смущавате, но любов придобивате. Аз не отричам смущението. Какво е това смущение, което не носи придобивка? (*Сестрата се свестява.*) Ето, възстанови се процесът.

Може да се направи една аналогия: като завъртите ключа, светне в стаята, като го върнете обратно, потъмнее – от вас зависи. Не мислете, че всеки процес носи в себе си светлина. Не мислете, че всеки процес носи в себе си тъмнина. Човек е този, който придобива любовта. Човек е този, който придобива знанието, светлината. Човек е този, който придобива истината. Млад е онзи, който изявява любовта. Млад е онзи, който изявява светлината. Пък старият е вечно обратен процес. И в младия, и в стария човек трябва да се съберат двата процеса на любовта. Положителната и отрицателната любов образуват цял един кръг. Смисълът е там. Когато тия две течения се съединяват, образува се този цял кръг. Това, което излиза

от Бога, то ще се върне пак при Бога. Когато се ражда, човек излиза от Бога, когато умира, връща се при Бога.

Някой, когато се ражда, се смущава. Някой, когато умира, също се смущава, смущава се как ще го погребат. Онзи, който се ражда, няма от какво да се смущава. Онзи, който умира, той не се нуждае от погребение. Като умре човек, другите хора на ръце го вземат, носят го. Като дойде до това на ръце да го носят, човек нагоре трябва да върви. Няма да го заравяте в земята. Ако го заровите в земята, той трябва да се подмлади. Онзи, който е умрял и го носите на ръце, от ръцете ви трябва да хвъркне, да иде нагоре. Ако умираете и ви заравят в земята, за подмладяване е. Ако хвъркнете, вие отивате в небето, в дома си, да занесете всичките богатства, които сте взели на земята. Човек умира, за да принесе в жертва всичко онова, което е придобил, за благото на всички добри хора в света.

Аз разглеждам младостта и старостта като два Божествени процеса. Че някой е млад, то мене не ме интересува. Но че е в света на младостта, това ме интересува. Че някой е стар, то не ме интересува. Но че е в света на старите, това ме интересува. Искам и вие да се интересувате от света на младите и от света на старите.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

36. лекция, 26 юли 1940 г., София, Изгрев

УМНИ, ДОБРИ И ЗДРАВИ

Отче наш

Пишете върху темата: „Най-добрите условия, при които човек може да бъде здрав“.

Кои са най-добрите условия, при които човек може да бъде здрав? Какво учи съвременната хигиена? Вие не седите в клас свободно, свили сте се като човек, който е загазил и си казва: „Тази работа няма да я бъде“. На някои от вас главата е наведена на едната страна, на други – на другата страна. Не е лошо това, но всяка една поза на човека има психологически последствия. Ако главата ви е наведена надясно, значи мозъкът ви в тази част е по-тежък. Ако главата ви е наведена на лявата страна, двете полушария не са така правилно развити. Но понякога човек може да си наведе главата и по някаква външна причина. Има един пример. В Америка един владика винаги си държал главата наведена на една страна и всички проповедници от неговата област по подражание си държали главата наведена на същата страна.

Когато вие се наведете напред, гърдите ви хлътват, свивате се навътре. Или да допуснем, че някъде не сте добре дошъл, хората там не са разположени към вас. Кое е онова, по което познавате, че някой не ви обича? Аз бих желал да зная по какво познавате. Нали всяко нещо има белези, по които го познавате? По какво ще познаете, че един човек е сляп? Ако отдалеч го виждате, че пипа с един бастун, какво ще си помислите? Може би търси нещо, но вие ще си съставите понятие, че този човек не вижда. Ако върви право, без да пипа, ще знаете, че очите му са отворени.

Да допуснем, че всинца не сте еднакво разположени. Кой за какво мисли сега? Говори се например за любовта и вие се притеснявате, свивате се. Има една любов, от която се срамувате. Защо се срамувате от тази любов? Когато се говори за хубавите работи, има една свенливост във вас. Какво ви притеснява в любовта? Любовта е най-познатото и най-непознатото нещо. Няма какво да се говори за любовта. И животните

знаят какво нещо е любовта. Какво кавалерство има в мухите! Когато се обичат, какви поклони правят! Ако ги наблюдавате, ще видите, че и най-малките мушици имат кавалерство в любовта. Не такова, каквото хората имат, но имат известно понятие, известна обхода.

Какво би казал човек, ако види две плочи да си говорят? Тия две плочи умни ли са? Много са умни, но без да знаят, че са умни. Да кажем, написали сте единица. Колко значения може да има единицата? Казва се: един умен човек, един много умен човек, един много глупав човек, едно житно зърно, едно камъче, една песъчинка. Като прилагате единицата към житното зърно, тази единица придава ли му нещо? Или на едно пясъчно зрънце придава ли нещо? Ако приложим светлина върху житното зърно, ще му окаже ли тя някакво влияние? Например ако приложим един червен лъч или един портокален, или един зелен, или един жълт лъч, какво влияние ще окажат те върху житното зърно? Все ще имат известно влияние, но какво? За да има влияние светлината върху едно житно зърно, за да може да расте то, какво трябва още? Освен светлина, трябва и топлина, трябва и влага.

По какво се отличава сухотата? Някои от вас страдат от излишък на влага, някои страдат от излишък на сухота. Някои от вас са много сухи, някои са много влажни. Малцина от вас имат умерена топлина и светлина. Като пипнете ръцете на някого, влажни са, а на другото са сухи. Сухотата на какво се дължи? Вие говорите за хигиена. Говорите и за волята на човека. Човек трябва да опита своята воля. Има един начин за опитване на волята. Ако твоите ръце са студени и ти нямаш воля да ги стоплиш, къде ти е тогава волята? Ако чрез своята ръка не можеш да покажеш волята си, а мислиш във физическия свят да направиш нещо – отвън да проектираш тази воля, как ще го направиш?

Понякога вие искате да влияете на хората. Как ще им повлияете? Казвате: „Силна мисъл трябва да имаме“. В какво седи силната мисъл? Да допуснем, че някой е патриот. Не е лошо човек да бъде патриот, да обича отечеството си. Известно време е патриот, а след това хората го хващат, че обича да граби. Направил е той много престъпления. Къде отива неговият патриотизъм? Вие може да говорите в името на истината, да я зачитавате, но мислите ли, че ако не спазвате всичките

правила, един ден няма да изгубите вашето влияние? Първото нещо е: за да говорите истината, трябва да бъдете свободни в изказването на вашата мисъл, свободни в изказването на вашите чувства и свободни в изказването на вашите постъпки. Никога мисълта не трябва да бъде раздвоена, никога чувствата не трябва да бъдат раздвоени, нито постъпките ви трябва да бъдат раздвоени. Ти говориш нещо и си раздвоен; искаш да кажеш истината, но с оглед само на някой белег. Това не е истина, то е един факт. В истината човек никога не може да направи погрешка. Щом правиш погрешка, ти не говориш истината, ти говориш само факти. Може да говориш за закони, но истината се отличава с едно нещо: човек, който говори истината, никога не прави погрешки – говори истината. Всеки, който не прави погрешки, говори истината. Всеки, който прави погрешки, говори факти и закони, и този човек е изложен на много противоречия в живота. Всички противоречия произтичат от това, че хората не говорят истината. Щом мислиш и има противоречия в ума ти, ти не мислиш за истината. Щом човек мисли за истината, той не може да има противоречие в ума си. Вие имате противоречие в сърцето си – истината не е там. Но това не зависи от вас. От кого зависи? Ако дядо ти и прадядо ти не са вървели по пътя на истината, и ти не може да вървиш по пътя на истината. Ако хванете едно вълче и започнете да му говорите, че не трябва да бъде като баща си – да яде овце, мислите ли, че то ще ви послуша? Мислите ли, че ако бутнете невнимателно една бомба, която е направена да експлодира, тя няма да експлодира?

Съвременните хора трябва да разбират своя живот. Сега вие всички имате известни противоречия. Някой път, като сте неразположени, казвате: „Днес съм неразположен, не ме закачайте“. На какво се дължи неразположението ви? Неразположението може да се дължи на физическото тяло, може да се дължи на човешките чувства, може да се дължи и на човешката мисъл. Причината може да е в мозъка, причината може да е в симпатичната нервна система, причината може да е в храносмилането, в жлъчката. Има едно неразположение, което произтича от черния дроб. Има едно неразположение, което произтича от стомаха. Има едно неразположение, което произтича от дишането. Има едно неразположение, което произтича от мозъка. Казвам: ако вие не сте запознати с

тия вътрешни закони, които направляват силите в човешкия организъм, няма да разбирате на какво се дължи неразположението. Има сили, които произтичат от мозъка, има сили, които произтичат от симпатичната нервна система, има трети сили, които произтичат от цялото тяло. Тялото е проводник на една енергия, симпатичната нервна система е проводник на друга енергия и мозъчната система е проводник на трета енергия.

Например във вас може да влезе мисълта, че някой ви преследва, не ви обича, мрази ви. Може да е вярно това, а може да не е вярно. Какво разбирате под думата *обич*? Допуснете, един ученик е в училището. Ако учителят е много неразположен, като изпита този ученик, ще му пише единица. Ако е средно разположен, ще му пише двойка. А ако е много добре разположен, ще му пише шестица или петица, или четворка. Това са полюси – между 1, 2 и 3 и 6, 5 и 4 има съотношение. Първият процес е на слизване, вторият е на възлизане. Какво губи ученикът при първия процес? Като влезе учителят, ученикът се изплашва, знае, че ще го скъса. Учителите като че познават: влизат в клас и запитват точно ония ученици, които не разбират предмета. Ученикът може и да се крие, но учителят ще го извика, той сякаш има желание да му напише тази единица. След като скъса едного, учителят вече вдига добър ученик и на него му пише шест. На единия слага единица, на другия слага шестица. Този учител в дадения случай обича и двамата еднакво. В своето подсъзнание той мисли доброто на този, на когото пише единица. В съзнанието си учителят има едно неразположение, но в подсъзнанието си е готов да му пише шестица. След като му напише шестица, значи той в подсъзнанието си е готов да му сложи единица, понеже единицата е най-голямото число, което може да ти се сложи. Ако разбираш закона, ти ще направиш едно угощение, като ти сложат единица.

Сега да изясня този закон. Имате един орех, който посадите в земята, не знаете какъв е вкусът му. Имате и един орех, който сте изяли. Посаденият е минус, изяденият е плюс. Посаденият орех, като израсне, започва да дава плодове, има един отговор. На изядения орех знаете какъв е вкусът, но нямате плод от него. И в живота кои хора са щастливи? Христос, като дойде на земята, той се пося. Учителят го скъса, сложи му

единица, наказва го, че не знае да говори както трябва. Казвах за него: „Той е един измамник, един неспособен човек“. Но това, което Христос пося, сега мнозина се ползват от него – от неговото учение. Да оставим настрани аналозиите и сравненията. Вие искате щастливият живот да дойде, преди да сте станали орехи. Такова нещо не съществува. Щастieto е един плод, то е резултат на един посят плод. Не можеш да бъдеш щастлив, ако не си посял семената на любовта, тоест ако не си страдал. Искаш плод да имаш. Как ще имаш плод, когато никога не си сял?

Сега вие мислите, че сте в новото учение. В какво седи новото учение? Новото учение седи в това да бъдете силни: каквито и мисли да ви дойдат, да ги превърнете. Привеждал съм един пример в някои беседи. Той е един анекдот. Апостол Петър вървял с Христос по пътя и на едно място видели един умрял кон. Петър казва: „Колко лошо мирише!“. Христос казва: „Колко са му бели зъбите!“. Продължили по пътя и видели едно петало. Христос казва на Петър: „Вземи петалото“. Петър казва: „За какво ще се занимавам с петалото?“. Христос се върнал и го взел, после с това петало купил череши. Както вървял, започнал да пуска по пътя по една череша, а Петър се навеждал да я вземе. За петалото веднъж не искал да се наведе, но за черешите двайсет-трийсет пъти се навел. Този пример е прекален. Ако пускате по пътя орехи, един човек сто пъти може да се наведе, за да ги взема, но ако му кажете да посади орехите, ще каже: „Аз ли да ходя да ги садя? Нека да ги садят другите“.

Всички вие имате някакво неразположение, станали сте много чувствителни. Опасно е това. Много голямата чувствителност произвежда всички болести. Щом човек стане много чувствителен, много мнителен, той иска хората да му обръщат внимание. Ако малките деца обърнат внимание на едно дърво и започнат се качват по него, знаете ли, че могат да счупят клоните му? Качат се на дървото, наведат един клон, оберат плодовете. Като счупят някой път този клон, не се грижат за него. И вие правите голяма погрешка със себе си. Например сърдите се, че не сте богат. Кой е виновен, че не сте богат? Ще кажете, че баща ви не е бил богат, не сте имали някой богат роднина. Чудни сте вие! Кой ще ви даде богатство? Природата. Защо не идете при нея? Тя е, която раздава всичките богатства. В природата законът е такъв: едно богатство,

което е дадено на тебе, ти нямаш право да го раздаваш. Ако са ти дадени сто хиляди лева, половината можеш да дадеш. Но в природата всеки сам трябва да си вземе. Ако трябва да ти турят някой маркуч в устата, че тогава да дишаш въздух, ти си загазил. Докато сам дишаш, сам възприемаш въздуха и го изпращаш навън, дотогава ти си човек. Остане ли да ти турят маркуч, ти си загазил. Същият закон е и за богатството, за мисълта на човека. Ако очакваш хората да мислят заради тебе, ти си загазил. Ти сам трябва да мислиш.

Никога не казвай, че всичко знаеш. Признавай винаги две неща: признавай, че нещо знаеш, и признавай, че нещо не знаеш. Ти може да си професор, да си завършил два факултета, но като идеш при един общар, ще признаеш, че не знаеш да шиеш обуца. Този професор може да се учи от общаря. Ако искаш да учиш общарство, трябва да идеш при един общар, да вземеш първите уроци. Ако човек не се е научил да мисли право, учен ли е той? Ако човек не се е научил как да чувства, мислите ли, че е учен? Ако човек не се е научил да постъпва право, мислите ли, че е учен? Много работи знае той, два факултета е завършил, но науката на правата мисъл още не я знае, тепърва трябва да я учи. Правата мисъл всякога произтича от боравенето на човека със светлината. Щом в мозъка си можеш да внесеш светлина, ти право мислиш. Щом няма светлина в мозъка ти, твоята мисъл не е права. Правата мисъл подразбира наличието на достатъчно количество светлина. Сама по себе си мисълта не може да бъде права. Щом в една воденица келевото се върти, тази воденица работи. Някой път воденицата може да е здрава, всичко да ѝ е наред, но ако няма вода, келевото не може да се върти.

Вие считате много хора за умрели. Не са умрели те, водата се е отбила някъде. Има едно място, което бутне ли се, човешкото сърце може да спре. Няма да ви казвам къде е то, по-добре е да не знаете. Някой път човешкото сърце може да спре от голям страх, някой път от голяма радост може да спре. Но за да стане това, и в двата случая онези нерви, които контролират човешкото сърце, трябва да престанат да го контролират. Когато човек се уплаши, понякога сърцето му започва да бие със сто и двайсет, със сто и петдесет удара в минута – значи тези нерви не го контролират. При някои болести тези нерви също не могат да контролират сърцето. А понякога

контролът може да се намали толкова, че ударите на сърцето да стигнат до двайсет-трийсет в минута. Като се докарат до единица, сърцето спира. Ти знаеш ли как спира сърцето? Има индуси, които могат с волята си да накарат сърцето си да спре. Толкова са учени, че спират и сърцето си. Но то не е лесна работа, изисква се цял един процес.

Вие, като изучавате окултните науки и имате едно страдание, трябва да знаете как да се справите със страданието. Имате едно голямо страдание, трябва да знаете как да се справите с него. Един българин от Варненско отишъл да си купува чехли. Като обходил всичките чехлари, стигнал при един турчин чехлар. Започнал турчинът да му мери разни чехли – едни, втори, трети, но все не му ставали. Като не могъл да му намери чехли по мярка, казал: „Калъпсъз!“. Обидил се българинът, искал да го набие, но си помислил, че може да го вкарат в затвора. Излязъл навън, оттам го погледнал накриво. Тръгнал си и като бил вече надалеч, на близо два километра разстояние, обърнал се и извикал: „Ти си калъпсъз“.

Вие се намирате в негодни условия, но гледам, мнозина от вас се срамуват да работят. Има братя и сестри, които ги е срам да работят. Учен човек – как тъй да копае! В годината има общо два месеца, от които зависи здравето на човека: половината на май, целият юни и половината на юли. Ако през тези месеци работехте само по половин час сутрин, преди да е изгряло слънцето, щяхте да бъдете здрави. Това се дължи на простата причина, че известна земна енергия иде от южното полушарие към северното полушарие. Тя прави цял кръг. Растежът, разцъфтяването на формите, узряването на плодовете зависят от тази енергия. Всички хора страдат от недоимък на тази енергия. Хората не искат да бъдат в общение със земята, да става една обмяна. Ти трябва да работиш, за да стане обмяната. Ония нечистотии, ония бури от вашия организъм трябва да слязат долу, в земята, и други, пресни сили да се покачат във вашия организъм. Казвам, че това се отнася само за физическия свят. Пък в годината има и два месеца, в които трябва да оправите сърцето си; има два месеца, в които трябва да оправите ума си. Това са три периода, които са минус. Има други три периода, които са плюс. В годината имаме общо шест положителни и шест отрицателни положения. Всякога след един отрицателен период иде един положителен.

Да допуснем, че ви идва някаква болест, някакво болезнено състояние. На какво се дължи това? Ти трябва да поболедуваш, за да може известни нечистотии да се премахнат от твоя организъм. При болезненото състояние вече самата природа те лекува. Или някой път вие страдате в чувствата си – и то е болезнено състояние. Трябва да се пречистват чувствата. Може да имате мъчнотия в ума си. Тази мъчнотия е за пречистване на вашата мисъл. В природата няма непотребни процеси. Болестта е един потребен процес. Здравето е един потребен процес. Ако вие знаехте как да се справяте с тия процеси, щяхте да бъдете здрави. На всички вас трябва да преподадем една лекция. Тук, на Изгрева, трябва да имате място, на което да работите. Без работа не може да се научите. За да се убедите в това, което ви се казва, на опит трябва да го проверите. Ако работите през това време, от което зависи здравето, може да се излекувате от каквато и да е болест. Понеже това време сега е минало, процесът на лекуването е по-слаб. Мнозина от вас страдат от известни болести.

Казвам: трябва една любовна физическа работа, трябва една любовна работа на сърцето, трябва една любовна, Божествена мисъл на ума. Човек трябва в трите свята да работи. Всички трябва да се стремите да предавате не всичко, което знаете, но всякога да предадете едно добро разположение на другите. Как предавате вашите разположения? Вие знаете как да предадете вашите разположения на всичките си приятели. За тях вие сте отворени. На онзи, когото обичате, ще предадете вашата свещ. Но за онзи, когото не обичате, изгасвате свещта си, оставяте го в тъмнина.

Вие трябва да се научите да владеете себе си: да знаете качествата на вашата мисъл, тъй че в даден случай да не може някой да ви предизвика. Когато започнеш да се дразниш, това състояние не е здравословно. Докато владееш чувствата си, да не могат другите да те дразнят, дотогава ти си здрав. И да ти казват, че на мечка приличаш, ти пак спокойно да седиш, да се поусмихваш само. Ако дойде вятър и задигне шапката от главата ти, пък я хвърли в калта, на кого ще се разсърдиш? Не можеш да му се сърдиш, понеже си е заминал. Сърдите ли се вие на вятъра? Като задуха, ще завържете шапката си с нещо, да не може да се вдигне.

Първото нещо е да не може никой да ви обиди – това в себе си да го вложите. Някой път вие чрезмерно се страхувате. Имате страх от общественото мнение, защото трябвало да се вземе под внимание какво ще кажат хората. Но ако ти говориш истината, какво има да те е страх? Искаш да изкажеш една права мисъл. Какво има да се боиш? – „Ама как да я кажа?“ Както я разбираш. – „Как ще я разберат другите?“ Да я разбират както искат. Ако имат уши, ще я разберат; ако са глухи, няма да могат да я разберат. Казвате: „Не могат да ме разберат“. Не искайте да ви разбират глухите хора, но искайте да ви разбират умните хора. Казвате за някого, че не постъпвал добре. Мислите ли вие, че всичките ваши постъпки са добри?

Някой път, вие се увличате и говорите дълго. Никога не говорете повече от пет минути. Искате да докажете нещо някому, да го убедите. Не си правете илюзии, че може да убедите в нещо когото и да е. Убеждението в света зависи от запалката. Ако не разбирате закона на огъня, вие никога не можете да убедите един човек. За да убедите човека, трябва да го запалите. Като го запалите, той знае, че вече гори. Нека гори. Какво се прави на огъня? Ако запалите огън зимно време, той е намясто. Ако го запалите лятно време, при четирийсет градуса топлина, този огън намясто ли е? Първо, вие трябва да се научите да не харчите вашата енергия. При вътрешните тревоги ние изхарчваме излишна енергия, за която природата ни държи отговорни. Ти мислиш след двацет години какво ще стане с тебе. То не е твоя работа. Това, което ще е след двацет години, зависи от днешния ден. Ако днес живееш добре, и след двацет години ще живееш добре. Ако всеки ден живееш добре, и след двацет години ще ти бъде добре. Ако всеки ден не живееш както трябва, какъв ще бъде животът ти? Ако прекараш една идея в ума си и тази идея е добра, от момента, в който тя е с тебе, ще даде добри резултати; и след двацет години същата идея ще донесе същите резултати. Следователно пречистете себе си. Пречистете онова, в което вярвате, и онова, което обичате. Онова, което обичате, трябва да заслужава тази обич. Предметът, за който мислите, трябва да заслужава тази мисъл. Онова, към което имате едно чувство, и то трябва да заслужава вашето чувство. Не харчете вашите чувства за предмети, които не ги заслужават. Не харчете вашата умстве-

на енергия, да мислите за неща, които не заслужават да мислите за тях. Не вършете работи, които не заслужават вашата сила. Кои неща не заслужават?

Здравето на човека зависи от онзи вътрешен контрол, който той има в своя мозък, в своята симпатичната нервна система и в тялото си. Човек трябва да стане господар на всички свои удове, на всички тях да дава свобода. Ние не даваме еднаква свобода на нашите удове, някой път караме краката си да работят повече или ръцете си да работят повече. Много мускули, много нерви не се раздвижват достатъчно, а така се образуват болезнени състояния. Всеки ден трябва да дадеш работа на ума си, но не да го пресиличиш; трябва да дадеш работа и на чувствата си; трябва да дадеш и достатъчно работа на тялото си. Това е съвършенството на човека.

Научете се едно нещо: всички процеси в природата са разумни – и добрите, и лошите процеси. Лоши са, когато ние не разбираме нещата. Няма в природата нещо, което да е излишно, в този смисъл няма зло в природата. Зло има за онези, които не разбират закона. За онези, които разбират закона, няма зло – за тях злото се превръща в добро. Сега вие ще кажете: „Как сме живели досега?“. Оставете този въпрос. Вие сте живели тъй, както всички живеят. То е един общ недъг, цялото човечество живее така. Като се бият два народа, нима това е умно? То е резултат на миналото. Сегашната война е резултат на мислите на хората. Ние искаме бъдещото благо да е резултат на хубавите мисли, на хубавите чувства и на хубавите постъпки. Мислите ли, че е геройство да се бият хората? Те нямат висок идеал. Погрешките на миналото се ликвидират с война. Когато погрешките на хората не се ликвидират разумно, винаги се ликвидират чрез война. Някое голямо нещастие като дойде, то е ликвидиране.

Помнете: болезненото състояние е ликвидиране на негодите на живота. Неправилните мисли, неправилните чувства се ликвидират чрез болестите. Аз ви навеждам на тази мисъл, че щастието на човека зависи от съчетанието на фактите, законите и принципите в природата. Страданията произтичат от фактите, негодите произтичат от законите, а добрият живот, благополучието на човека зависи от принципите. Принциплът е, който показва новия път. Няма принцип на злото в света. Казвам: щом дойдете до любовта, ще знаете, че любовта е принцип в

света, който се явява да покаже новия път. Вие искате да ви обичат хората, докато не завършите с фактите, със законите и с принципите. Любовта ще ви покаже новия път на живота. Всякога любовта носи новия живот. Ако вие сте готови да възприемете новия живот, той е любовта. Хората имат една любов, която не е любов, която минава за любов – интерес имат те. Когато хората отглеждат кокошки, имат ли някаква любов към тях? Развъждат ги с хиляди заради яйцата им, заради месото им. Мислите ли, че това е любов? Като посееш едно дърво, за да вземеш само плода от него, любовта вече е заговорила. Да оставиш дървото да си живее, това е до известна степен обич. Ти може да кажеш, че е обич. Ако в природата тебе те отхранват също като кокошката, то е безлюбие. Ако влезеш в положението на растението – да не те секат, само да вземат плода ти, намираш се в предговора на любовта.

Когато можеш свободно да мислиш, свободно да чувстваш, свободно да постъпваш, то е любов. Свободна е тази мисъл, при която тъмнината се разсейва. В свободните чувства всякога тежестта отпада. В свободните постъпки човек всякога се усеща силен да постигне онова, което иска законът на любовта. Сега вие искате да бъдете свободни. Свободата зависи от човешката мисъл, от човешките чувства и от човешката воля – от тия процеси. Щом имаш тия три процеса, ти имаш вече проявлението на любовта, която показва новия път, новия живот. При новия живот иде истината, здравето, истинското щастие, което човек търси. Там е и истинската наука.

Казвам, че вас, младите, един ден ще ви намеря остарели. Тогава ще се оправдавате, че животът е тежък. За глупавите хора животът е тежък. За мъдреца, за умния човек всичко е едно благо. За глупавия човек всичко е едно нещастие. Научете се да не се тревожите чрезмерно. Вие много се тревожите. Всякога трябва да имате в ума си поне една свещена мисъл, която да обичате. Всеки един от вас трябва да има една свещена мисъл, каквато и да е тя. Всеки един от вас трябва да има едно свещено чувство, което да обича. Всеки един от вас трябва да има една свещена постъпка, която да обича. Тия трите неща да са ви идеал. Човек, който няма тия три неща, той е слаб човек.

Изберете си един идеал в ума си, един идеал в сърцето си и един идеал в тялото си. Да мислите да бъдете здрави, да

мислите да бъдете добри, да мислите да бъдете умни. И тези идеи да бъдат динамични. Посейте ги, нека дават плод: умът да дава светли мисли, доброто да дава светли чувства и здравето да дава подвижност, че каквото поискате, да можете да го направите. Но има една поговорка, която казва: „Лесно е да се говори, мъчно е да се направи“.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

37. лекция, 2 август 1940 г., София, Изгрев

ЗЛО И ДОБРО

Отче наш

Имате ли зададена тема? (– *Имаме темата: „Най-добрите условия, при които човек може да бъде здрав“.*)

Ако оставите един човек да гладува и в същото време на друг човек давате често храна, какво ще се докаже: по-добре ли е, или е по-лошо да гладува човек? Какво ще научите от този опит? Какви са физическите признаци, по които се познава, че човек се е хранил добре? Поправя се той. Какви са физическите признаци, по които се познава, че някой е бил поставен на пост? Този човек става мършав, изменя се цвета на лицето му. Кой е по-умен, гладният или ситият? По какво се отличава процесът на гладуването от процеса на храненето?

Да допуснем, че имате болка в тялото си. На какво се дължи тази болка? Яли сте, заболи ви нещо след това. Отдавате болката на стомаха. Болката на много причини може да се дължи. Някой път вие ядете много бързо, вкарвате много въздух в стомаха си. Въздухът има свойството да се разширява. Като се сгорещи, той разширява стомаха, който не може да работи. След това може да се зароди болка в стомаха. Или да допуснем, че у вас се заражда главоболие. Често може да ви заболи при слепите очи. На какво се дължи главоболието? От глад ли се явява то, или от много ядене? Някой търговец има да плаща крупна сума. Като не може да я плати, започне да мисли, да мисли и го заболи главата. Главоболие се явява, когато имаш задачи и не можеш да ги решиш, както един ученик има задача, която не може да реши. Това са изключения. Сега вие сте се научили да мислите.

Сегашната наука на какво се обуславя? Един учен казва, че говори истината. Как говори истината? Той казва, че от Земята до Слънцето разстоянието е деветдесет и два милиона мили. Друг учен изчислява, че милите са деветдесет и три милиона. Каква е тази истина с един милион мили разлика? Точно изчисление ли е това? Някой път и вашата научна разлика е както разликата в разстоянието до Слънцето: деветде-

сет и два-деветдесет и три милиона мили. На какво се дължат тия разлики в математическите изчисления? Защо единият е изкарал деветдесет и два милиона мили, а другият – деветдесет и три? Ако ви запитам защо сте болни или защо сте здрави, или защо сте умни, какъв отговор бихте дали? Вие казвате, че сте много умни. По какво познавате, че сте умни? По какво се отличава умният човек?

Нека да започнем от физическия свят. По какво познавам, че един човек е силен? Първо, той трябва да вдига големи тежести. Слабият вдига едно кило, две, три, пет, десет кила. Като вдигне някой сто кила, казваме, че е силен. За някого казваме, че е добър. По какво познаваме, че е добър? Обходата не е добрина. Да допуснем, че вие нямате пет пари в джоба си. Аз ви казвам: „Ще ви дам хиляда лева, за да си платите дълга“, пък нищо не ви давам. В дадения случай вие очаквате, мислите, че ще уредя работата. Дойде времето, но работата ни най-малко не е уредена, имате вече едно смущение. Питам: добър ли е такъв човек? Има добрини, които започват с плюс и свършват с минус. Има добрини, които започват с минус и свършват с плюс. Има добрини, които започват с плюс и свършват с плюс.

Вие започвате с младостта и свършвате със старостта. Тогава можете ли да ми разкажете как се остарява? Стариият знае ли как е остарял, младият знае ли как се е подмладил? Младият, и той не знае как се е подмладил. В съвременния свят всички, както вървят сега, ги очаква едно голямо ограничение. Всички искат да бъдат свободни, но то е едно голямо ограничение. Всеки казва: „Аз искам да бъда свободен“. Синът иска да бъде свободен от баща си, не иска той да му заповядва. Исква да стане търговец. Като стане търговец, свободен ли е? Казва: „Искам да бъда свободен, да имам една професия“. Става учител – свободен ли е?

В какво седи свободата? Ако идеш в Съветска Русия, там нямаш право да мислиш за Господа. Там такива работи не се позволяват. В Съветска Русия отначало забраниха всичките философи, едва преди една година позволиха да се чете това, което са писали. Ако идете в Германия, там не може да кажете: „Аз тъй мисля“. Ако идете в Италия, и там не можете да мислите каквото искате, ще мислите каквото фашистите мислят. В Германия ще мислите каквото германците мислят. В Русия

ще мислите каквото руснаците мислят. Питам тогава: къде е свободата? Та в какво седи свободата? Първо, съвременните хора нямат едно понятие за това какво нещо е свободата. Да прави човек каквото иска, свобода ли е? Вие, като сте тук, в класа, свободни ли сте? Не сте свободни. Заставени сте да седите на столове. Притеснени сте, мърдате на тези столове, но се изисква да седите, не сте свободни. Казваш: „Свободен съм“. Ни най-малко не си свободен. Разисква се върху философски въпроси и ти се опасяваш да не се изложиш, да не кажеш нещо, което не е вярно. Пък и учителят, който преподава, и той може да каже нещо, което не е вярно. В дадения случай учителят, който преподава, мисли, че това, което говори, е вярно. Обаче нещата, като се поставят на опит, имат и минус.

Търсим начин да оправим човека. Представете си едно съвременно съдебно производство. Обвиняват някого, че е извършил престъпление, водят го в съда, ще го наказват. Отива един адвокат да го защитава, търси причини да го оправдае, за да го освободят. Съдията изслушва адвоката защо трябва да оправдае обвиняемия. Може обвинението да е за една лъжа. Излъгал е човекът. Има и позволени, бели лъжи. Казва адвокатът: „Господин съдия, на шега е излъгал“. На шега като си излъгал, има ли закон, който да те съди? Питам: този адвокат, който те защитава, добър ли е? Ако си виновен, а той те оправдава, така те насърчава. Някой адвокат може да ти има зъб за нещо, затова иска да изкара престъплението голямо, да те тикнат в затвора за десет години. Допуснете, че сте човек, който никога не е учил. Този адвокат, заради когото те вкарват в затвора за десет години, той ти прави добро, без да иска. Като няма какво да правиш, ти започваш да се учиш да четеш или пък учиш някой занаят. След десет години излизаш навън научен. Питам сега: в какво седи доброто? Добро ли е направил човекът, който те е вкарал за десет години в затвора? Не само адвокатът е фактор, но фактор са и другите участници в делото, които са подвеждани. В съдебното производство често го имаме този факт. Обвиняват един баща, че е убил сина си, че го е хвърлил в Дунава. Като го арестуват, на общо основание започват да го бият и той признава, че е убил сина си. Най-после го осъждат на смърт. Какво става, след като вече са го екзекутирали? Синът се явява жив. Значи от бой е принуден човекът да каже: „Убих сина си“.

Вие често сте морални, защото съдбата, външните условия са благоприятни. Казвате тогава: „Има предопределение от Господа“. Обаче щом дойдат неблагоприятните условия, започвате да се съмнявате в това, в което сте вярвали. Някой човек казва, че има установени възгледи. Много добре. Да допуснем, че вие имате един приятел, когото смятате за благороден, хвалите го: „Той е отличен, той е даровит“. Излъже ви веднъж, не обръщате внимание. Втори, трети път ви излъже, пак не обръщате внимание. После започне да пооткрадва малко от вас. Имате скъпоценен пръстен, задигне го; имате един часовник от дядо си, задигне го; имате някоя хубава дреха от чичо си, и нея задигне. Питам: при всичките тия условия какво ще започнете да мислите за вашия приятел? Ще се намалява приятелството ви. С колко единици ще се намали то във вас? Може да обърнем сега процеса. Този ваш приятел ви подарява едно нещо, после второ, трето и така става за вас още по-благороден. Питам сега: след като дава и става по-добър във вашия ум, това, което ви дава, добро ли е?

Аз гледам, някой поет пише. Между вас тук поети няма, поетеси няма. Слуша някой критик поезията му, критикува го. Защо го критикува? Най-първо, критикува стила му. Какво е стил? Хубавият израз. Отличен, музикален е стилът на този поет. После, има и подтик в думите. Какво означава рима? Съзвучие. В края на стиха трябва да се срещат думи с еднаква последна ударена гласна: или *е*, или *и*, или *ъ*, или *у*, или *о*, или *а*. „Планини високи, долини дълбоки“ – по какво се отличава тук римата? „Планини високи“ – що е висока планина? Аз искам да видя каква е планината. Изкачвам високото, стигам върха на планината, *а* е постижението накрая. Казвам сега: долини дълбоки. Пак търся *а*, но това *а* изисква много разности. Имам плюс и минус – вложа *а*, обърне се процесът, минус след плюс. Като слезеш долу – долина дълбока, какво ще видиш? Изворите са там, на високите върхове няма извори. Добре, дайте ми рима с *а*. „Кон оседлан, човек опетлан*.“ Конят има седло на гърба си. Опетланият човек седло има ли? Конят е оседлан – мъчнотията е на гърба му. На опетлания човек мъчнотията му е в краката. Какво е добил конят с оседлането? Какво е добил човекът с опетлането? Предста-

* опетлан обл. Замотан, овързан.

вете си, че този оседлан кон е пренесъл един болен човек от едно място на друго – направил е едно добро, без да знае. Добре е станало, че човекът се е опетлял, понеже е бил намислил да направи някаква пакост, а като се е опетлял, не е могъл да я направи. Имате едно положително добро. Пренасянето на болния е с отрицателен резултат за коня. Конят е дал повече от себе си, излязла е повече енергия от него, като е носил болния. Опетланият човек е спестил енергията си, но спестяването на тази енергия има добър резултат. Ако не беше спестил енергията си, той щеше да претрепе някого, тогава щеше да има една несгода.

Вие искате вашето положение в живота да се подобри. Всеки един от вас иска да се подобри положението му. В какво да се подобри? Да ви кажа сега. Всеки иска да има по един подарък. Какъв подарък може да искате? Сега ще теоретизирам какъв подарък бихте искали. Най-обикновени подаръци. Някой може да иска грозде или диня, някой може да иска портокал или лимон. Някой може да иска обувки или някаква пролетна шапка, или палто. Някой може да иска хубава стая или хубав стол, или хубава маса, или друго хубаво нещо. Какви ще бъдат резултатите при различните случаи? При хубавите обувки резултатите ще бъдат тия, че няма да имате мазоли. Питам: онзи, който ви даде хубавите обувки и ви избави от мазолите, прави ли ви добро? Какво придобива човек с обувките си? По известен предмет човек може да е бос. Всички учени хора са все с обувки. Всички невежи хора са все боси. Заслужава ли си човек всякога да бъде обут или всякога да бъде бос? Мислите ли, че за да е учен, човек всякога трябва да е обут, и мислите ли, че за да е невежа, всякога трябва да е бос? Отчасти това е вярно, отчасти не е вярно. Вечерно време с обувки ли си лягаш да спиш? Не, събуваш си обувките. Станеш сутрин, обуеш си обувките, въоръжен си вече, излезеш навън. Отиваш да работиш – учен си. Връщаш се вкъщи – невежа си.

Казвате за някого: „Той е способен“. В какво седи способността? Силният човек какво прави? Бори се. Децата, като са силни, хващат се и се борят. И животните опитват своята сила. Например вие често поставяте лявата си ръка в дясната или дясната – в лявата. Този навик на какво се дължи? Или сядате на стола и преплитате левия си крак зад десния или десния зад левия. Този навик от какво е произлязъл? Да допуснем, че

един художник рисува модела си в профил, а друг го рисува в анфас. Защо някои обичат да рисуват в профил, други – в анфас? Кой са положителните причини? Това са философски въпроси. Някой от вас, като се храни, може да дъвче повече на лявата страна или повече на дясната страна. Ред поколения преди него са дъвкали все отляво или отдясно; виждам, че лявата или дясната му страна е повече развита.

Как познавате, че вашият ум работи добре? Какви методи имате? Да кажем, вие сте добър математик. В какво седи вашата способност? Решавате задачи. Или може да сте добър физик, или добър химик, или добър богослов, или добър физиолог, и тъй нататък. Все сте добър, но вашето добро е в разни области, занимавате се с разни области. С какво се занимава физикът? Химикът се занимава с елементите, с вътрешните интимни работи. Да кажем, че трябва да стане една реакция. Една реакция, първо, е един скандал. От този скандал се ражда един процес, съединяват се елементи. Как се съединяват два елемента? Като дойде един химик, като ги нагорещи, първо ги разединява, скарва ги, казва им: „Ти не я вземай, а ти не си за него“. След това, като усети химикът, че е направил едно престъпление, ще започне да ги примирява, с други да направят съединение. В химията трябва да знаеш да разединяваш и да съединяваш. Химикът трябва да разбира елементите, с които борави, да знае динамиката им, да знае техните свойства, за да ги накара да експлодират. Някой път нали и в пеенето има динамика? Вашите певци току кряска. Трябва да знаеш. Какво да знаеш?

Питам: толкова пъти като сте се заканвали да направите нещо, какво сте свършили досега? Кажете ми, като бяхте ученици, как се заканвахте на вашите учители? Когато учениците се заканват на учителя си, те първо му изчистват с четка дрехата. Когато го обичат, донасят му букет цветя. Ако селски деца обичат учителя си, яйца ще му донесат, круши, ябълки, хубав хляб.

Да дойдем пак до поетите. Защо един поет римува с *е* накрая? Защо друг римува с *и* накрая? Или защо някой римува с *а* или *о*, или *ъ* накрая? Аз обяснявам една теория. Който римува с *ъ*, той говори за материалния свят, казва: това, което става, което виждаш, то е реалното. Този, който римува с *о*, той говори за външните условия, казва: добри условия да имаш.

Този, който римува с *а*, той говори за въздържанието, някаква мъчна задача се разрешава. Римува с *и* – *и* показва посока на движение. Римува с *е* – *е* е закон на разширение. Нито един поет не знае защо слага определени гласни, но той търси разширение накрая.

По три начина човек може да се разшири: може да се разшири във физическия свят, може да се разшири в духовния свят и може да се разшири в умствения свят. Може да постигнеш нещо или може да имаш добри условия във физическия свят, в духовния свят или в умствения свят. Сега това е една теория. Как ще го докажем математически? Казваме: *Ъ* се отнася към *О*, тъй както *Е* се отнася към *И*.

$$\text{Ъ:О} = \text{Е:И}$$

$$\text{А:У} = \text{Ъ:О}$$

$$\text{Е:И} = \text{А:У}$$

Каква е разликата между *И* и *Н*? Ако движението слиза от лявата към дясната страна или ако се качва от лявата към дясната страна, какъв ще бъде резултатът? Какво отношение може да има? В българския правопис какво допринася *ъ*, като се напише в края на думата? Ако е някъде в средата на думата, дава си мнението, но накрая няма никакво мнение. Защо трябва да се пише тогава накрая? Служба е това. *(По Дриновско-Иванчевския правопис, отменен с правописната реформа от 1945 година, всички думи, които завършват със съгласна при произнасяне, се пишат с графична гласна накрая – краесловен ъ или ѝ – бел. ред.)* Каква е разликата между *ъ* и *ѝ*? В края на думите *ъ* внася мекота, а *ѝ* внася енергия, сила. Кажете ми една дума, която се пише с *ѝ* накрая. (*– Милост.*) В милостта трябва да бъдеш много съобразителен, обхода трябва да имаш. Ако ви питат как се е образувала думата *милост*, какво ще отговорите? Известни действия са я образували.

Носът има връзка с човешката интелигентност. Сам по себе си носът упражнява доста голямо влияние върху обонянието. Обонянието е дошло да избави човека от много препятствия в света. Чрез способността да долавя миризми, чрез обонянието човек познава дали някои хора са полезни, или не. Носът служи за това. Носът показва и желанието да разсъждаваш, той е един показател на интелигентността. Носът е резултат на една деятелност в миналото. А дебелите устни и голямата уста показват, че деятелността на устата в минало-

то е била много голяма, тя е била много работлива. Голямата уста и дебелите устни показват, че не само този човек, но и хиляди поколения преди него са работили много с устата си. Дългите ръце какво показват? Показват, че този човек много е работил с ръцете си в миналото. Но каква работа е работил? Като се изучават ръцете на крадците, вижда се, че са дълги. Как ще си обясните тия дълги ръце на крадеца? Понеже крадецът все иска да бръкне в нечий джоб, все иска нещо да открадне, той прекарва тази своя мисъл в ръката. Кръвта отива по ръката, клетките в нея се хранят и тя става дълга. Онзи, който не обича да краде, неговите ръце остават къси. Но това е една теория. Как ще я докажем? Вие благодарение на кражбата имате ръце. Понеже змията ви е дала пример, затова е останала без ръце. Друга теория има: змията е първата, която е казала лъжа. В света, в който е казала лъжата, никога не се позволява да се каже лъжа. Който каже лъжа там, отрязват му се ръцете и краката. Змията е казала лъжа и затова сега е без ръце и крака. Човек, който е без ръце и крака, е излъгал – още една теория. Първо имаме хипотеза, после – теория и най-после факт. Това е една научна действителност.

Кое е доброто в змията? Умът. Кое е доброто в добрите хора? Кое е доброто в лошите хора? Считайте, че доброто и злото са две страни на една и съща реалност. От злото в света ти акумулираш енергия. Доброто е процес, който съгражда. Тия енергии правилно трябва да се употребяват. Ако не съедините доброто със злото, не може да тръгне никакъв процес, ще имате едно пасивно състояние. Ако сте добри, непременно във вас трябва да има и малко лошавина. Ако останете крайно добри, както вие искате, тогава ще заприличате на една плоскост, на една права линия, главата ви ще бъде дълга, плоска, няма да има никаква дебелина. То е теория в дадения случай. Един лош човек, като те хване, какво ще направи? Ще каже: „Стой! Горе ръцете!“, ще бръкне и ще извади всичко от джоба ти. След като извади всичко, той ще те пусне да си вървиш. Питате какво означава кръстът. Кръстът значи: ще срещнеш злото, то ще ти каже: „Стой!“ и ще те обере. По този път ти повече не може да вървиш. Тогава трябва да намериш и да тръгнеш по друг път. Ако тръгнеш по същия път, пак трябва да те оберат, вече няма какво да дадеш.

Има един анекдот. В Петербург, по време на царския режим, онзи, който закъснявал вечерно време, като го хване стражарят, или ще го вкара в затвора, или ще плати две-три рубли глоба. На следващия пост пак ще го хванат, пак трябва да плаща две-три рубли. За да не плащат закъснелите на всеки пост, трябвало да дават един знак, да казват „кукуригу“. Като каже „кукуригу“, пускат го да върви, без да плаща, но ако не каже, трябва да плаща на всеки пост. На десет поста като плати по три рубли, ето ги трийсет рубли на вечер. Аз ви казвам: вие не кукуригате. Когато ви се случи нещо неприятно, не сте ли вие тези, които сте закъснели? Вечерно време те е хванал един стражар, на следващите ще кажеш „кукуригу“. Като кукуригаш, казваш: „Три рубли дадох“. Защо си закъснял? За да не плащаш по трийсет рубли на вечер, не закъснявай. Като решиш да направиш една работа, не закъснявай. Щом закъснееш, глобяването ще започне. За всяко добро или за всяко зло, което не си направил, ще плащаш.

Вие казвате, че човек не трябва да прави зло. Трябва да направи зло. Имаш навик да пиеш вино. Лош ли трябва да бъдеш, или добър? Лош бъди, кажи: „Няма да пия повече“. Ще вземеш чашата, ще излееш виното от нея. Изливането само по себе си благородно ли е? Ще кажеш: „Не искам да пия“, ще излееш виното. Преди ти не си оценявал водата, изливал си я от чашата, наливал си вино и си го пил. Сега идва обратният процес. След като излееш виното, какво трябва да налееш в чашата? Какъв процес е наливането на вода? Процес с добри резултати. При наливането на вино резултатите са обратни. Казвам: злото и доброто са процеси, които може да употребиш и в положителен, и в отрицателен смисъл. Кое е положителното сега? Като наливаш виното, това е положително, пълниш чашата. Изливаш виното, ставаш лош. Щом изливаш виното, ти всякога ще бъдеш при чистата вода. Щом наливаш виното, ти ще напуснеш водата, изворите ще напуснеш. Тъй щото, като гледаш един човек, ще познаеш движението му какво е: в единия случай той се отдалечава от извора, в другия случай се приближава до извора.

Човек, който прави добро, се приближава при любовта. Човек, който прави зло, се отдалечава от любовта. Човек, който прави зло, се приближава при злото. Казвам: добро трябва да направиш, за да се приближиш при любовта; зло трябва

да направиш, за да се отдалечиш от любовта. Процесът сега е да се научите да разсъждавате. Някой път, да се приближиш при любовта, е добро, но някой път е добро да се отдалечиш. Представете си, че имате една печка, загрята най-малко на сто и петдесет градуса, светнала. Идвате отвън, от студа, приближавате се до нея, приятно ви е. Но щом се стоплите хубаво, нали се отдалечавате? Когато приемете достатъчно топлина, вие усещате в себе си един стремеж да се отдалечите от печката. Лошо ли е да се отдалечите? Толкова топло става, че ако не се отдалечите, ще ви се запали дрехата. Значи във ваша полза е да се отдалечите.

Казвам: в живота умен човек е онзи, който знае кога да се приближава и кога да се отдалечава от любовта; умен човек е онзи, който знае кога да направи зло. Ако дойде бащата, вземе от сина си чашата, пълна с вино, и я хвърли, нали това е лоша постъпката? После той ще нагълчи сина. Това лошо ли е? Постъпката е лоша, но резултатът е добър. Злото в даден случай не е тъй добро, както доброто. Доброто в даден случай не е тъй зло, както злото. Но в даден случай злото е тъй добро, както и доброто. В даден случай доброто е тъй зло, както и злото. Аз не искам да вярвате, но в живота е така. Следователно всякога гледайте да бъдете умни във вашите постъпки.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

38. лекция, 9 август 1940 г., София, Изгрев

НАЙ-ДОБРИЯТ УЧИТЕЛ

*Отче наш
Духът Божи*

Имате ли зададена тема? (– *Нямаме.*) Каква беше основната мисъл на миналата лекция? Пишете върху темата: „Причини за усилване и за отслабване на човешката памет“.

Ако ви попитам у болните или у здравите паметта е по-силна, какво ще кажете? Ако ви е дадена темата „Какво е предназначението на човешките ръце“, как бихте я развили? Ако ви се даде същевременно темата „Какво е предназначението на човешката глава“, как ще я развиете? Или по темата „Предназначението на корените“ какво може да напишете?

Ако корените на едно дърво не ги поставите в гъста материя, но ги изложите на въздуха, какво ще стане? Растението ще изсъхне. Всеки човек сега носи на раменете си по една глава. Защо носи глава? Главата означава посоката на движение, посоката, в която човешкият живот се движи. Някой път вие се спирате, обърквате се в живота и казвате: „Какво ще правим?“. Щом човек обърка посоката на своето движение, всякога настава едно стълкновение.

Тъй щото допуснете сега, че вие сте заставени да си изкарвате прехраната само с пеене. Какво ще пеете? Или допуснете, че сте заставени да си изкарвате прехраната само с ръцете си. Заставени сте да си изкарвате прехраната като художник, трябва да рисувате. Срещате се двама: един, който е певец, и друг, който е художник – как ще се разберете? Единият се занимава с въздуха, изучава въздуха, другият се занимава с твърдата почва, носи си човекът мотика. Единият приказва за твърдата почва, другият приказвате за въздуха, за рядката материя. Единият ще разказва как расте житото, царевицата, пиперките, краставиците – той знае тия работи, може да говори за тях. Певецът за какво ще говори? Той ще говори за ноти, ще ги съчетава. Единият има стока, ще донесе от нея. Певецът каква стока ще донесе? И той ще донесе някаква стока, книга с изписани ноти. Онзи, който работи с ръцете си, като пог-

ледне към книгата, ще се чуди на тия черни точкици, защото той има нещо реално – може да нареже краставици, може да опече една пиперка, да ги опитате. Но с какво ще опитате изкуството на певеца? Може да опитате онзи резултат – краставиците, но може ли да опитате нотите? В какво се отличават резултатите на двамата? Този, който работи с ръцете си, може да ти покаже разликата между една краставица и една пиперка, ще каже: „Опитай тая краставица, тая пиперка, тая слива, тая череша. Каквото обичаш, може да опиташ“. Питам: кое е по-реално – това, с което се занимава човек с ръцете си, или това, с което се занимава човек с устата си?

Например вие казвате някому: „Обичам те“. Виждали ли сте думата *обич*? Като кажеш думата, може ли да я видиш или да чуеш един звук? Че някой те обича, по какво ще познаеш? На какво обосновавате обичта? Детето обосновава обичта на майка си на това, че тя го е кърмила. Ако не му е давала да яде, тя не може да прояви обичта си. Някои казват, че обичта винаги има материални обекти във физическия свят. Като се занимаваме с действителния живот, кажете ми какво трябва да правите с ръцете си? Ако не можете с ръцете си да работите, ще можете ли да пеете? По-високо изкуство е пеенето. Например може да се каже, че ако един градинар, който отглежда краставици, им пее, неговите ще станат по-хубави, отколкото на онзи, който не пее. Като им се пее, краставиците стават по-дълги. И на черешите като им се пее, те стават по-сочни. Това е само твърдение. Може да се направят опити. Децата, майките на които са им пели, израсват по-добре, отколкото онези, на които не са им пели.

Така и вашите мисли, ако не им пеете, не могат да израснат. Някой път се обезсърчаваш и казваш: „Аз нищо не съм постигнал“. Че какво ще постигнеш? Кой досега е постигнал нещо? Тъй както разбирате постижението в живота, има ли някой човек, който да е постигнал нещо? След като сте живели петдесет, сто, сто и двайсет години на Земята, какво сте постигнали? След сто и двайсет години ще дойдат, ще ви изпъдят от къщата и няма да ви дадат и една бодка от земята. Вие ще си заминете, без да занесете нещо със себе си. Ще носите само вашите мисли, вашите желания. Ще си заминете, но вие не знаете и как сте дошли.

Понякога двама души, единият от които работи с ръцете, а другият – с устата, могат да си разменят нещо. Единият ще каже: „Я ми попей малко, аз ще ти дам една краставица, ще ти дам малко череша“. Разменят си, има вече обмяна на енергиите. Хубаво, представете си, че вие трябва да си изкарате прехраната само с пеене. Как ще започнете? Откъде ще започнете? (*Една сестра кашля.*) Ние тук имаме един певец, ноти са това. Харесвате ли това пеене? Кашлицата, тя е пеене. Всеки, който кашля, започва вече да пее, само че тоновете не ги взема правилно. Една крива мисъл представлява едно такова кашляне. Когато човек не знае да мисли, кашля. Когато не може да чувства, пак кашлица иде.

Казвам: всеки един от вас има специална задача, която трябва да разреши. Съвременните хора са се спрели, не разрешават своите задачи. Те приличат на деца, които са тръгнали да свършат нещо, но са се спрели по витрините. Погледнеш, не дошли навреме, закъснели. Тук спрат, там спрат, целия ден се занимават се с чужди работи. Цял ден човек се занимава с работи, които не са му потребни. Едно дете може цял ден да стои при реката, да гледа как водата тече, да хвърля камъчетата и да не отиде на училище. Като го попитат вечерта дали е ходило на училище, то ще каже бяла лъжа – че е ходило. Но природата е толкова учена, че като направиш една погрешка, не можеш да я излъжеш, не можеш да се измъкнеш. Ако минеш край едно дърво и само една череша изядеш, но не кажеш истината, природата ще те тури на везните, ще те претегли и тъй като тази череша има тежест, ще знае, че си я изял. После, някой път ти кажеш една дума и усетиш едно неразположение, стане ти мъчно. Друг път кажеш една дума и почувстваш, че си спечелил нещо, разположен си. Разположението всякога предполага печалба. При неразположението загуба имаш.

Допуснете, че носите една стомна от десет килограма, по-неже сте силен човек, юнак. Представете си сега, че тази стомна с тежестта си ви причинява някакво неудобство, някакво неразположение. По някаква причина стомната е пробита и започва да олеква, да олеква в ръката ви. На вас ви става приятно, че олеква. След като вървите дълго време, ожаднявате, надигате стомната, няма нито капка вода в нея – става ви сега неприятно. Какво сравнение може да дадете? В живота някой път носите една малка тежест. Здрав сте и казвате: „Защо ми

е това голо здраве?“. Имате хубав ум и казвате: „Защо ми е такъв ум, като нямам условия?“. Вие, като загубите това благо, което имате, тъжите за него.

В правилния живот има една правилна обмяна, навсякъде в природата има една правилна обмяна. Например способен е този ученик, който има правилна обмяна с учителите си в гимназията. Тези, които не разбират закона, мислят, че ученикът вън от правилната обмяна с учителите си може да стане учен. Учението зависи от правилната обмяна с природата. Ако имаме правилна обмяна с природата, учени можем да станем. Ако нямаме правилна обмяна с природата, учени не можем да станем. Ако ти гледаш природата и не виждаш нещо разумно в нея, учен човек не можеш да станеш. Ако започнеш да чувстваш, че има нещо разумно в природата, ти можеш да станеш разумен човек. Ако не съзнаваш, че хората, с които дружиш, са добри, че са умни, тогава и те няма да съзнават, че ти си умен и добър. Каквото отношение има човек към другите хора, същото отношение и другите ще имат към него. Каквото отношение има човек към природата, същото отношение ще има и тя към него. Щом мислиш, че природата е глупава, и тя ще мисли за тебе, че си глупав.

Представете си, че на вас не ви върви в живота. Какво да разбираме под думите *не ми върви*? Каквото мислиш да стане, не става. Сутрин задавате ли си въпроса „какво искам“? Какво искате? Ако въпросът е до времето, какво време искате? Ако е зима, бедните искат да стане времето топло, да не е студено. Ако е лято, ако е четирийсет градуса топлина, какво ще искате? Ще искате малко разхлаждане да стане. Зимно време температурата е по-ниска, отнема се по-голяма част от топлината на тялото. Никой не иска да му се отнема от топлината. Ние сме недоволни от студа, понеже отнема повече, отколкото трябва. Лятно време природата ни дава топлина. Когато ни вземе топлината, ние сме недоволни. Когато ни даде повече топлина – от четирийсет-петдесет градуса, пак сме недоволни. Кое е по-хубаво, природата да отнема от тебе или да ти даде повече? Кое по-хубаво, да имаш господар, който те товари повече, или господар, който те товари по-малко?

Вие сте едно малко дете, носите черешки и не трябва да ги ядете, трябва да ги занесете вкъщи. Срещате учителя си, той ви пита: „За какво носиш тия черешки?“. Вие казвате: „За яде-

не“. Той казва: „Дай ми една череша“, взима една череша, из-яжда я. Продължава да иска все по една череша, докато изяде всичките. Казва накрая: „Много са хубави черешите“. Питам: какво ще бъде разположението на детето след това? Учителят е изял всичките череша, отлични ги е намерил. Представете си сега, че като дойде учителят до половината на черешите, детето казва: „Стига толкова“. Защото то трябва да занесе череша вкъщи. Питам: кое е по-хубаво, детето да даде на учителя всичките череша да изяде или само половината да му даде, а другата половина да занесе вкъщи? Учителят има ли право да изяде всичките череша? Ако ще пише на детето висока оценка, шестица, тогава да изяде всичките череша, но ако е намислил да му пише тройка, нека да изяде половината.

От толкова години вие все сте недоволни понякога! Задавали ли сте си въпроса защо сте недоволни, да си дадете един отчет? Ти си ученик и след като те изпита учителят, недоволен си от оценката: ти сам си слагаш шест, той ти пише пет. Питам: коя от двете оценки е по-права – пет или шест? Според мене тази система на оценки е изкуствена. Оценките трябва да започват от единица, даже от нула трябва да започват най-хубавите оценки. Щом отначало на един ученик му напишат нула, показват му условията, какво може да стане от него. Като му сложат нулата, той се диференцира, един диаметър излиза. Щом имаш един диаметър, ти вече имаш една ос, която може да сложиш на две колела. Единицата е закон за правото, за мерилото на нещата. Числото 2 е закон за примирение на противоречията. Три е закон за равновесието. Четири е закон за стабилността в живота. Пет и шест, това са правилните придобивки, за да бъде човек щастлив. Можем да кажем, че шест е закон за вярването. Ти си готов да вярваш, че никой не може да те бутне, можеш да бъдеш толкова силен, че откъдето минеш, никой да не те закачи.

Ако един ученик е получил единица по някой предмет, а друг е получил шестица, като дойдат на опит в живота, кой ще спечели? Единият носи кривак, другият носи токмак. Винаги тоягата е по-дълга от токмака. Ако започнат бой, онзи, с тоягата, може да излезе по-смел от другия, с токмака, защото отдалеч го засяга. Вие си представяте, че ученикът, който е получил единица, нищо не е знаел. Той толкова е знаел, толкова идеи е имал в главата си, че не е могъл да ги извади

изведнъж от главата си. Учителят се е заблудил. Онзи, който е получил шест, малко идеи е имал, имал е вода само в едно шише, а учителят е мислил, че е много даровит. Ония хора, които много идеи имат, те не могат да се изкажат. Такъв ученик не знае откъде да започне и докато намери с коя идея да започне, учителят казва: „Седни си“. Той, учителят, е икономист. Ако започне да мисли ученикът пет-десет минути как да започне, учителят ще каже: „Седни си на мястото“. Като стане да го изпитват, ученикът веднага трябва да започне по въпроса.

Защо човек е недоволен? Например някои се страхуват да си попросят хляб. Ако сте гладували четири-пет дена, пътник сте някъде, гладът ще ви застави да просите. Казвате, че не си струва да проси човек. Питам: като минете през едно село, как ще си попросите хляб? Представете си, че никога не сте просили хляб – как ще си попросите? В модерния свят много лесно се проси. Отиваш при хлебаря, изваждаш пет лева. Но може да идеш при един хлебар, който е разпродад хляба. Някой път, като те погледне хлебарят, харесаш му се, каже ти: „Нямам хляб за продаване, но за себе си оставих един, мога да ти дам половината“. Като му дадеш пари, не ги взема, казва: „Той не е за продаван“. Вие вземате половинката хляб, гледате го, гледате го и казвате: „Какво ще направя с половин самун?“. Свикнали сте да гледате цял самун, половин самун не ви хваща окото. Човек много пъти е недоволен от онова, което му се дава – това аз уподобявам на половината самун. Един учител пише тройка на ученика, то е половината самун. Като му пише шестика, то е цял самун. Счита се, че този ученик е способен, свързват го с шест, значи минава за голям герой в живота.

Ако вас ви е страх от живота, как мислите, от способните ученици ли сте? Често учениците в клас треперят от учителя си, страх ги е да не ги скъса. И в природата всякога законът е такъв: ученикът се поставя в особено положение. В природата теория не съществува. Природата, след като ти преподаде нещо, ще ти даде едно предметно учение, една задача. Да допуснем, че те направи сиромаш. Вие казвате: „Дотегна ни сиромашията“. Но сиромашията е един свободен кон, който е без самар, без юлар – ходи си той свободно из гората. Или природата те направи богат. Богатият е един кон добре осе-

длан, с добър самар и добра юзда, той носи и товар на гърба си. Вие казвате: „Богат е този кон“. Че е богат, богат е, но дали на коня му е приятно това богатство, то е въпрос. На онзи кон в гората му е добре. Като намери нещо за ядене, добре му е, но някой път, като няма храна, казва: „Да имам нещо на гърба си!“. Той подразбира: да имам нещо да ям! Под думата *богатство* хората всякога разбират да имат за ядене и за пиене. Като кажат, че някой е богат, разбират, че той има за ядене и за пиене. Като кажат, че някой е сиромаш, разбират, че той няма за ядене и за пиене.

Всичко онова, което е необходимо да ядеш, трябва ли да го носиш със себе си? Как е в природата? Ние носим ли въздуха? С каква торба го носим? Където ходиш, не носиш въздух със себе си. После, светлината носим ли я? Казвате: „Ние само я възприемаме“. Понякога вие говорите за закона на щастието, искате това щастие да го носите. В света щастието съществува, както съществуват въздухът, светлината, добрият живот. Всичко в света съществува, стига само да знаете как да го възприемете. Какво се изисква за възприемането на светлината? Просто ще отвориш очите си и светлината ще влезе; като затвориш очите си, светлината вече не може да влезе. Или искате да проучите някой предмет. Как се проучва един предмет? Ако един художник иска да нарисува една местност, как трябва да я проучи? Той трябва просто да нагласи очите си правилно да възприемат впечатленията, образите от местността и да нанесе после тези образи на своите картини. От правилното гледане на местността зависи как ще нарисува картините. Колкото по-правилно гледа художникът, колкото по-правилно нанася образите, толкова по-приятна е картината. Двама души рисуват една местност. Онзи, който види местността по-добре, ще я нарисува по-добре; онзи, който не види местността добре, няма да я нарисува добре.

Ако рисуваш правилно онова, което съществува в природата, ти печелиш, защото след като завършиш един живот от сто и двацет години, ти влизаш в свят, където от всичко, което си видял на Земята, ще направиш изложение, като художник ще изложиш картините си. Твоето бъдеще зависи от онова, което си изложил. След сто и двацет години ще трябва да направиш една изложба. Вие сега искате да идете в оня свят. Какво ще правите там? Искате да идете в оня свят, като

зрители да посетите някакъв музей и да се върнете на Земята. Вие си придавате голяма тежест, искате да минете за много учени хора. Защо отивате в някой музей? Художникът отива в някой музей, за да разгледа картините в него. В природата никога не се позволява на човека, който не работи, да ходи и да гледа нещо. Ако работиш, тя е готова да те пусне, отворени са музеите. Ако не работиш, лишава те.

Във вас понякога се заражда желание само да видите или да чуete нещо. Ако искаш да чуеш пеенето, трябва да станеш певец, да пееш, само с чуване тази песен не става. Или във вас се явява желание да сте учени хора, недоволни сте, че не сте учени. В какво седи учеността на човека? Какво означава думата *учение*? *Учение* значи възприемане. Но в учението трябва да има обмяна с природата. Ако нямаш правилна обмяна с природата, то не е учение. Учението разбира правилна обмяна с природата. Значи, под *учение* разбираме възприемане: професорът преподава своята лекция, ученикът слуша, възприема, учи се. Под *работа* разбираме ученикът да говори, учителят да мълчи. Работата е предаване по обратния път на онова, което ученикът е възприел, което е обработил. Та казвам: всяко нещо, което природата ви е дала, вие трябва да го обработите. Правилни ли сте опити?

А

В

Фиг. 1

Например аз поставям на дъската две точки – А и В, между които тегля една линия (фиг. 1). Колко сантиметра е разстоянието между тия две

точки? Нека десет души сред вас да кажат как мислят, да видим кой ще определи точно. (Дават се различни предположения: 25, 22, 21, 20, 19, 23, 18, 30, 24 сантиметра. Учителя измерва и линията излиза 23 сантиметра дълга.) Значи, от десет души един е улучил, съотношението е едно към десет. Една работа, в която има малко мъчнотии, това е 23. Тази линия, с дължина 23 сантиметра, е линия на едно предприятие, в което ще има малко раздори. Допуснете, че 2 представлява един господар, а 3 е един глупав слуга, който не върши работата си както трябва. Господарят, като му преглежда сметките вечер, все ще намери нещо, за което да му се кара. Слугата мисли, че господарят е лош, господарят мисли, че слугата е глупав. Като няма по-добър слуга от него, той го търпи от не-

май-къде, но и двамата не се разбират. Тогава, за да се разбират, какво трябва? Трябва да се продължи линията с един сантиметър. Представете си, че тази линия е един предмет, който се продава. Продавачът иска дващсет и четири лева, пък купувачът дава дващсет и три, пазарят се. Питам: дващсет и три лева ли трябва да дадеш, или дващсет и четири? Ако този предмет ти е необходим, дай единия лев и ще спечелиш; ако не дадеш единия лев, ще загубиш. Но ако не ти е потребен предметът, и дващсет и три лева не давай. Щом ти е потребен, не се спирай от единицата, дай дващсет и четири лева. Дай парите, пък си замини.

Всички вие искате да придобиете знанието много лесно, но там е вашата погрешка. Знанието иска да платиш скъпо. Колкото поиска знанието, за него ще платиш. Например вие сте ученици и никога не сте оценявали вашия учител, да разберете колко е добър. Вие намирате вашия учител за добър, защото обходата му е добра. Има такива учители, които никога няма да скъсат един ученик. Добрите учители, като влязат в класа, карат и най-ленивите ученици да станат способни, събуждат в тях ума. Добрият учител не къса никога. Онзи учител, който не е способен, половината ученици ще скъса, ще намери, че този е неспособен, онзи е неспособен – той е способният учител, а те са неспособните ученици!

Казвам: по-добър учител от природата вие не можете да намерите. Тя никога не иска да къса никого. Тя ще ти даде хиляди условия и ще каже: „Тази работа ще се свърши“. – „Ама бих ли могъл да я свърша? Не го разбирам този път.“ Тя казва: „Този е най-лесният път“. По-добър учител от природата вие никога няма да намерите, затова слушайте я.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

39. лекция, 23 август 1940 г., София, Изгрев

ПРИЛЕЖАНИЕ

Тази сутрин ще говоря върху прилежанието. Като изучавам живота на съвременните хора, виждам, че им липсва нещо. Те се натъкват на много противоречия, които произтичат от самото им естество, и след всичко това се чудят какво да правят със себе си. Човек знае кое е добро, но всякога не може да го прави. Той иска да бъде учен, но не знае как да стане такъв. Като търси причините на неуспеха в живота си, най-после човек идва до заключение, че мързелът му пречи. Благодарение на мързела той отлага нещата. Като се яви някоя светла мисъл в ума му, той казва: „Не е сега време за реализиране на тази мисъл, ще отложа малко“. Някой е пропуснал условията да учи на младини, затова мисли, че времето му е минало вече. Тъкмо на стари години той може да учи. Като млад, външните условия са го изкушавали. И като стар има изкушения, но вътрешни. Докато се придържат към старите разбирания, хората не могат да постигнат нищо. Човек трябва да знае, че може да учи и като млад, и като стар. От него зависи да използва условията.

Мнозина разглеждат живота с оглед на смъртта. Те искат да знаят има ли друг живот, или не. Ако има друг живот, има тогава смисъл човек да живее един по-висок, един духовен живот; ако няма друг живот, въпросът се поставя друго-яче. Дали има живот след смъртта, или няма, това зависи от съзнанието на човека. Ако човек не е готов за другия свят, и да влезе в него, нищо няма да придобие. Ако влезеш в някоя черква, а не си религиозен, ще станеш ли религиозен? Ако влезеш във водата, ще станеш ли риба? Всичко, което човек може да придобие, зависи от неговия дух. Като е дошъл на Земята, човек трябва да учи. Като учи, той придобива различни енергии, които са необходими за изграждане на онази форма, която може да се нарече човек.

Съвременните хора нямат ясна представа какво нещо е човекът. Те казват, че човек се ражда, живее известно време и после умира. Като умре, всичко се свършва с него. Някои вярват, че след смъртта си човек отива в друг свят, но повече

нищо не знаят. Наистина, човек отива на онзи свят, но какво място заема там, не знае. При това важно е да се знае дали всички хора отиват на едно и също място. И животните са в човешкия свят, но какво място заемат в този свят, те не знаят. Кокошката знае, че живее в курник, конят знае, че живее в конюшня, волът знае, че живее в обор, рибата знае, че живее във вода, птицата знае, че живее във въздух. Обаче нито курникът, нито конюшният, нито оборът, нито водата, нито въздухът представляват човешкият свят. Каква представа имат животните за човешкия свят, това зависи от тяхното съзнание. Така и представата на човека за този и за онзи свят зависи пак от неговото съзнание.

Първото същество, което е започнало да мисли, е човекът. За какво мисли човек? Ще кажете, че мисли за много неща. За много неща мисли, но истинска мисъл е онази, която има за обект любовта към знанието. Като има любов към знанието, човек едновременно има и прилежание. Без прилежание нищо не се постига. Без прилежание няма знание, няма и любов. Като не се спират върху прилежанието, хората говорят за майчина любов, за братска и сестринска любов. Какво всъщност е майчината любов, и майката не знае. Тя мисли, че любовта ѝ се отнася главно до грижите към детето ѝ: да го окъпе, повие, нахрани, разходи на чист въздух и тъй нататък. Майката се занимава по цели дни с детето си, без да го познава. Коя майка е направила детето си философ? Има майки, чиито деца са философи, но и самите те са били философи. Ако майката не може да мисли философски, и детето ѝ не може да стане философ. Като порасне детето, майката го изпраща на училище, там да се учи. Тя вижда, че не е готова сама да го учи.

Днес има учени хора в света, но повечето са външно учени, за пред хората. Малко са истинските учени. Някои искат да се покажат пред хората, че обичат науката, музиката, изкуствата. Религиозните пък казват, че обичат Бога. Който обича науката, трябва да докаже това, всички да разберат, че той прави нещо за науката. Който обича музиката, също трябва да докаже това. Как? Ще вземе цигулката и ще свири. Който обича Бога, той се различава от другите хора. Каквато мъчнотия срещне на пътя си, лесно се справя с нея. Мъчнотиите са задачи на хората. Ако и вярващият, и онзи, който обича Бога, не

могат да разрешат правилно задачите си, тогава нито вярата, нито любовта им са истински.

„Как да обичаме хората?“ Както себе си. Кой човек не обича себе си? И мушицата, и пеперудката обичат себе си. Вижте какво прави пеперудката, когато предстои да вали дъжд. Тя предвижда това и предварително се скрива под някой лист или на дърво, или на цвете, но така майсторски, че и при най-силния вятър да не я вали дъждът. Тя внимателно пази дрешката си. С царска дрешка е облечена пеперудката. Щом дъждът намокри дрешката ѝ, това е голямо изпитание за нея, не може вече да живее. Ако прашецът на крилцата ѝ се измие, тя не може да хвърчи, не може да каца от цвят на цвят да си събира храна. С това тя губи условия за живот. И човек е облечен с такива дрехи, без които не може да се развива. Например способностите и дарбите са дреха на неговия ум, а добродетелите са дреха на неговото сърце. Изгуби ли тези дрехи, той оголява и се лишава от условия за живот.

И тъй, искате ли да се развивате, пазете дрехата на вашите способности, пазете дрехата и на вашите добродетели. Това се постига само с прилежание. Като прилежава, човек става цар и господар на себе си. Каквото каже, думата му навсякъде се чува. Ако отиде на нивата, с една дума само нивата се разоравя; с една дума само житото се овършава; с една дума само то се прибира в хамбара. Такъв човек живее в един уреден, организиран свят. Той е цар на себе си. Той сам си заповядва и сам изпълнява. Той е минал през прилежанието и го разбира.

Днес постоянно чуваме да се казва: „Да се обичаме, да работим, да си помагаме!“. Само царят може да обича и само царят е обичан. Само царят работи. Само царят помага. Можете ли да обичате простия човек? Калта обичате ли? От калта обаче може да излезе нещо хубаво. Това, което излиза от калта, може да се обича, но калта никои не я обича. И грънчарят не обича глината, но своите грънци обича. Казано е в Писанието, че ще станете царе и свещеници. От човека зависи да стане цар и свещеник. Някои искат да отидат на небето, между ангелите. Докато не стане цар на себе си, на своите мисли, чувства и постъпки и те да изпълняват волята му, човек не може да отиде на небето. Религиозните знаят това и казват: „Каквото Бог даде, каквото Бог каже“. Бог казва да учите и да работите. Слушате ли заповедта Му? Ученикът казва:

„Каквото каже учителят“. Учителят казва на ученика да учи. Ученикът повтаря всеки ден думите на учителя си, но не учи. Ако само повтаряте думите на учителя, а не учите, нищо няма да постигнете. Някои евангелисти знаят Стария и Новия Завет наизуст, но не са истински учени или истински вярващи. Всичко зависи от вътрешното разбиране и приложение на тия истини. Каква полза имате от знанието на Свещеното писание, ако го разбирате като Авраам, като Яков, като дванайсетте синове на Яков и така нататък? Каква полза имате от знанието на Стария Завет, ако го прилагате като старите евреи? Ще се избивате едни други, ще колите и избивате животни, ще ги принасяте в жертва на Бога. Някой направи една грешка и за опрощение на греха си ще заколи някое животно. Днес поне хората не принасят жертви на Бога, както едно време принасяха. Те не принасят в жертва животни, но друго нещо принасят. За да се ползва от Свещеното писание, човек трябва да има дълбоко разбиране, да схваща вътрешния смисъл на истините по дух, а не по буква.

Като изучавате проявите на хората, виждате как всеки иска да се покаже, че разбира повече от другите, че знае нещо повече от другите. Добре е човек да се показва пред хората, но когато е красив. За да бъде красив, той трябва да има хубаво чело, правилен нос, красиви уши. Кое чело е хубаво? Ако челото е високо два сантиметра, не е хубаво; ако е три, четири, пет сантиметра високо, все още не е хубаво. Челото трябва да бъде високо от пет сантиметра нагоре, за да бъде хубаво. Като е шест сантиметра високо, веме може да бъде красиво. Какво означава числото шест? Който владее числото шест, той може да се качва по планините, между снеговете; той може да слиза и в долините, при плодовете. Той знае кога и как да работи и кога да почива. Числото шест наричаме закон на прилежание.

Да бъдеш прилежен човек, това значи каквото хванеш в ръката си, да го свършиш добре. Като имате поне шест сантиметра високо чело, вие разполагате с достатъчно почва, с достатъчно ниви, върху които да посадите семената на своите мисли. По челото се познава умственото богатство на човека, както и богатството му в Божествения свят. Видите ли високо и широко, открито чело, то показва прилежанието на човека. Челото на животните е много ниско, а някои от тях почти

нямат чело. Това показва, че са крайно мързеливи. За да ги изкара от леността, от големия мързел, природата е създала паразитите, големите мухи, стършелите. Като кацат върху тях и ги хапят, животните, особено млекопитаещите, започват да се бранят с опашката си и да бягат. По този начин те излизат от своята инертност. Животното не се интересува от нищо. Че звезди има на небето, че вятър вее, че Слънце грее – нищо от това не го интересува. То се интересува само от ядене. Като се наяде, ляга да спи. Ако някой стършел кацне на гърба на вола, той скача и бяга в гората, казва: „Бягайте, кавалерия идва!“ . Каква кавалерия? Една муха, която е хиляди пъти по-малка от него. Говедото бяга, защото не иска да учи, а стършелът е негов учител, застава го да учи.

Често и хората бягат в гората. Защо бягат? От страх. Те бягат от учителите, които идват да ги учат. Неволята, сиромашията, грехът, болестите са все учители, от които хората бягат. Колкото и да бягат, тези уроци ще им се наложат. Хората бягат и от злото, но не подозират, че още живеят в него. Злото е неорганизиран свят. Наистина, ние виждаме, че мислите, чувствата и постъпките на човека още не са организирани. Той трябва да работи съзнателно, да организира своя свят, да организира силите на своето тяло. Казано е, че Бог създаде човека, но това още не значи, че го създаде съвършен. Човек има да работи много върху себе си, да се самоусъвършенства. Бог каза на Адам: „От всичките дървета на рая ще ядеш, само от плодовете на дървото за познаване на доброто и на злото няма да ядеш“. Адам и Ева не изпълниха заповедта на Бога. Те показаха непослушание, което говори именно за тяхното несъвършенство. И за земята е казано: „Земята беше неустроена и пуста“.

Сега аз няма да се спирам върху дървото за познаване на доброто и на злото, няма да го описвам. Опасно е това дърво. Само едно може да знаете: то е едно от най-красивите дървета в света. Който го погледне, не може да не спре вниманието си върху него. Няма човек в света, който да не се е влюбил в това дърво. То съблазнява даже силните хора. Желанието на човека за забогатяване, за слава, за придобиване на големи знания не е нищо друго, освен плод от забраненото дърво. За да не изпадне в съблазън, човек трябва да се изучава, да види, че всичко онова, което желае отвън, го има и в себе си. За да се

изучава, човек трябва да бъде прилежен. Като изучавате себе си, вие изучавате и ближните си. Срещнете ли някой човек, пожелайте да прочетете поне една страница от неговата книга. Ако не можете да прочетете по една страница от всеки човек, прочетете поне заглавието на неговата книга. Всеки човек има различно заглавие на книгата си. Например първата красавица в света – Ева, е имала едно заглавие; първият юнак – Адам, е имал друго заглавие. Знаете ли какви са били заглавията на книгите на първите човеци? Ако не знаете, ще ги наречете „първата красавица“ и „първият юнак“. По подобие на тях ще наречете и останалите хора „красавици“ и „юнаци“. Какво правят сегашните красавици и юнаци? Те се събират да живеят заедно и да воюват. Където видите мъж и жена, събрани заедно, ще знаете, че те воюват помежду си.

Мнозина се спъват в живота си, понеже се увличат от външните неща. Външното е отражение на нещо друго. Например физическият свят е отражение на Божествения; красотата на физическия свят е отражение на Божествената красота. Ето защо, ако срещнете една красива жена, знайте, че тя е отражение на Божествен принцип, който живее в човешката душа. Жената е символ на сърцето, чрез което се изявява любовта. Душата е свързана с любовта, която се изявява чрез сърцето. Сърцето върши една от главните служби в организма, то движи кръвта и я изпраща по цялото тяло. В сърцето се крие капитанът на парахода, който наблюдава посоката на движението му и следи да не се удари в някоя канара и да потъне в морето или в океана.

Следователно, за да не потъне параходът ви, вслушвайте се в Божествения глас и проявете всичкото си прилежание, за да изпълните Неговите заповеди. Мощен е Божественият глас! Когато Бог проговори на Адам и Ева, те оживяха. Като не послушаха Божествения глас, те излязоха вън от рая, в широкия свят, да се мъчат. – „Защо ги изпъдиха от рая?“ Защото не учеха това, което трябваше, а се заеха с изучаване на странични въпроси. Раят е велика школа с определена програма. Който влезе там, трябва да изучава предметите, които му се преподават, а не които той иска. Ако младата мома не учи уроците, които ѝ се преподават, тя ще напусне рая. Бащиният дом е раят за момата. Ако не слуша баща си, момата ще излезе вън от бащиния си дом. Същото се отнася и за сина. Ако синът

се занимава с любовни работи и не учи, бащата ще го изпъди вън от своя дом.

Казвате: „Какво лошо има в любовните работи?“. Има ли нещо лошо в женитбата? Нищо лошо няма в женитбата, но който се ожени, трябва да напусне рая. Женитбата е фалшив надпис. Като се жени човек, дават му табела, на която е написано, че влиза вече в Божествения свят, там да учи. Вярно е, че човек учи в женитбата, но не е вярно, че влиза в Божествения свят. Какви по-добри уроци може да получи жената от уроците на мъжа и какво по-добри уроци може да получи мъжът от уроците на жената? Какви по-добри уроци могат да получат родителите от уроците на децата? Докато са малки децата, положението на родителите не е лошо, но като започнат да растат, те проявяват своите желания. Те искат да бъдат добре облечени и нахранени, да имат слуги на разположение, да бъдат богати, да разполагат с пари. И ако родителите не могат да задоволят желанията им, явява се спор между тях. Децата искат обяснение от родителите си защо са ги родили, щом не могат да задоволят всичките им нужди и изисквания. Светът, в който съществуват такива желания, не е Божествен. Това е свят извън рая. Това е свят на грешки и заблуждения. В този свят се явяват всички противоречия, недоразумения, изкушения. В рая няма противоречия и изкушения. Там има само условия за изкушения.

Който не прилага закона на послушанието, той се натъква на условията на изкушението. Вън от рая пък виждаме плодовете на изкушението. В какво се състоеше грешката на Адам и Ева? Те проявиха непослушание. Змията изкуши Ева да яде от плода на забраненото дърво. Тя яде, но даде и на Адам да го опита. Заради непослушанието си те трябваше да напуснат рая. Като излязоха вън от рая, родиха двама сина – Каин и Авел. Каин уби Авел. Убийството е първият плод от познаването на доброто и злото. Каин уби Авел от завист, че жертвата на Авел била приета от Бога, а неговата собствена не била приета. Каин искал да вземе нещо от брат си. Следователно, когато човек върши някакво престъпление, казваме, че той иска да вземе нещо от брат си. Как може човек да измие своите грешки и престъпления? Чрез прилагане на закона на Любовта. Преди да приложи любовта, човек трябва да я придобие. Някой иска да приложи любовта чрез насилие. Това

е невъзможно. Любовта и насилието взаимно се изключват. Където е насилието, там няма любов; където е любовта, там няма насилие. Любовта се придобива по пътя на прилежанието.

И тъй, започнете с прилежанието. Само така ще придобиете любовта, която носи щастие и блаженство за вашите души. Да обичаш някого както трябва, това значи да имаш най-малката възможност за придобиване на любовта. Като обичаш едного, ти ще разтовариш сърцето си за всички. Това значи да придобиеш любовта. Като обичаш всички, ти постепенно отиваш към съвършенство. Съвършеният човек включва в себе си всички живи същества. Ще кажете, че е мъчно да се обичат всички. Мъчно е, но е постижимо. Неопитният и млад художник избира един ограничен кът от природата за обект на своята работа. Именно затова неговите картини са еднообразни. Опитният и виден художник избира различни места от природата, с голям мащаб, вследствие на което картините му са разнообразни и многобройни. Колкото повече се свързва художникът с природата, толкова по-съвършен става. Колкото повече художникът обикаля природата, толкова по-здрав, по-добър и по-знаменит става.

– „Защо трябва да обичаме?“ За да придобиете онова, което нямате, и за да усилите онова, което имате. От различните хора ще черпите различни неща. Като обичате някои хора, вие ще станете по-здрави, отколкото сте били; от любовта си към други хора ще увеличите доброто си; от любовта си към трети ще увеличите разумността си. И най-после от любовта си към четвърта категория хора ще светнете, красотата ви ще се увеличи, ще станете подобни на ангелите. Наистина, слушали сте да казват за някого, че има ангелска красота. Ето защо, искате ли да бъдете добри, разумни, здрави и красиви, обичайте всички хора. Това е капиталът на вашата душа.

Някой казва, че може да обича само ако вижда обекта на своята любов. Този човек живее във физическия свят. Друг казва, че се задоволява, когато чувства, че обича. Този човек живее повече в духовния свят. Трети казва, че му е достатъчно да мисли за човека, когото обича. Този човек живее в Божествения свят. За да бъде любовта ви пълна, трябва да съедините трите свята в едно. Само тогава вие имате истинската положителна наука в живота. Коя наука наричаме истинска? Кол-

ко е голяма тя? Истинската наука не се заключава в многото томове, но в обясненията, които дава за същината на нещата. Тя включва в себе си въпросите за произхода на човека, за причините, по които той се е поляризировал, за произхода на неговия дух и на неговия ум, за произхода на неговото сърце и на неговата душа, за разликата между човека и животните. Човек живее и работи главно за ума си, а животното – за тялото си. Ако знанието на истинската наука се напечата, едва ли ще се събере в 999 книги, големи като Стария и Новия Завет. Там е описано и обяснено защо от яйцето на кокошката на дваисет и първия ден излиза оформено вече пиле, а човешкият зародиш на дваисет и първия ден е едва четири милиметра голям. В продължение на 56 дни човешкият зародиш нараства на шест сантиметра, когато овцата и котката носят малките си 56 дни – в тези 56 дни те са вече оформени и се раждат. Процесът на физическото развитие в човека е бавен, а в животните е бърз.

Много време и много енергия отиват за съграждане на човешкия мозък, понеже е сложен апарат. Мозъкът е създаден от особена материя, която се дели на три качества: от едната материя е създадена основата на мозъка, от втората – задната част на мозъка, а от третата – предната част. Ако разгледате отделно предната част на мозъка, ще видите, че и тя е съставена от няколко качества материя: материя на долната част на мозъка, на средната, на горната и на най-горната, където се намират висшите морални чувства. Казват за някого, че е милостив, милосърден човек. Знаете ли къде се намира милосърдието в човека? То се намира в предната горна част на челото. Челото на милосърдния човек е доста повдигнато. Ако челото на човека е наклонено като покрив на къща, този човек не е много милостив. Казват, че майката е милостива. Такава милост имат всички животни към своите малки. Милосърдният човек е такъв и към всички животни, и към всички растения. Той цени човека, но цени и цветето. Уханието на цветята е в състояние да премахне скръбта на човека и да внесе известно разположение в него. Уханието на цветята не е нищо друго, освен прилежанието на човека. Цветето се развива при неблагоприятни условия, но пак се справя с тях. То излиза от земята, от калта на живота, но веднага облича своята царска премяна и разнася своето ухание надалеч. Не може

ли и човек, също като малкото растение, да проявява прилежанието си във всички случаи на живота и да расте нагоре?

Сегашният човек заема централно място в живота. Той се счита за царски син, за светия, а при това го виждате окъсан, полугол, с петна на дрехите си. Аз не вярвам в светия, на когото дрехата е окъсана и нечиста; аз не вярвам в светия, на когото ръцете и краката са кални и нечисти; аз не вярвам в светия, на когото ноктите са нечисти; аз не вярвам в светия, на когото ушите са заглъхнали; аз не вярвам в куц и сляп светия. Тези хора могат да се представят за светии, но не са светии. Светията е красив, млад, разумен, жизнерадостен човек. Където мине, той носи живот, знание и светлина. Някои си представят светиите като старци с бели коси и бели бради. Не, светията няма брада. Той свети толкова силно, че нищо друго не виждате от него, освен светлина. Има старци, но те са само на небето и са 24 на брой. Те седят около престола на Бога.

Сега, като слушате да говоря така, ще кажете, че това не е лесна работа. Да, новото учение не е за деца. То е и за деца, но разумни. Ако сте възрастни, ще хвърлите брадите си и няма да мислите за старост. Ще станете деца, които са готови да учат, да възприемат новото. На колкото и години да сте, ще учите прилежно. Какво представляват човешките години в сравнение с една слънчева година? Какво представляват сто земни години по отношение на двайсет милиона години, през което време Слънцето се завърта един път около своя център? Въпросът за старостта е относителен. Той има отношение към съзнанието на човека. Годините се определят от знанията, от опитностите на човека. Стар е онзи, който има знания, който е придобил мъдрост. Точилото се върти много пъти около своята ос, но може ли да се нарече старо? От дълго употребяване то се изтрива, но никакви знания не е придобило. Щом няма знания и опитности, точилото не е старо.

Казвате, че сте остарели вече, но не знаете къде ще отидете, затова питате. То е все едно да пита някой къде е университетът, пък да не е готов за него. Щом не може да прочете надписа на университета, той не е за там. – „Ама къде е духовният свят?“ Ти носиш духовния свят в себе си, а не знаеш къде е той. Ти носиш една книга в ръката си, а не знаеш да четеш. Сложи ръката на сърцето си и ще намериш духовния свят. Пулсът на сърцето е духовният свят в човека. Както пулсът на

сърцето у всички хора не е еднакъв, така и духовният свят не е еднакъв за всички. Общо сърцето прави 72 удара в минута, но все пак има разлика при различните хора. Например пулсът на добрия човек се различава от пулса на учения и така нататък. Какво представлява пулсът на сърцето? Говор. Животът, който Бог е вложил в човека, говори чрез сърцето. Той казва: „Учи, работи, прилежен бъди“. Като се разгневиш, пулсът пак казва: „Не се смущавай! Бъди спокоен“. Като се разболееш, пипни пулса си. Той ще ти каже какво трябва да правиш.

Вие носите богатството в себе си, а го търсите отвън. Не търсите духовния свят в себе си, а го търсите вън някъде. Ако не разберете сърцето си, никога няма да разберете духовния свят. Преди да дойдете до възвишения духовен живот, който е над вас и ви обгръща, както Слънцето обгръща Земята, вие трябва да разберете живота на вашето сърце, тоест малкия духовен свят, който е във вас. И тъй, когато искате да знаете какво е положението ви в Божествения свят, сложете ръката си на челото. Вие пренебрегвате тия неща и се занимавате с математика, с философия, с финансови науки, с право... И това е добре, но освен вашата математика има една жива математика, която определя отношенията ви с хората. Според тази математика всеки човек е известно число, което вие трябва да знаете. Като знаете числото на човека, ще знаете какви сили работят в него. Някои хора представляват щастливи числа, а други – нещастни. Добре е, когато започвате някаква работа, да срещате хора от щастливите числа.

Желая ви да бъдете прилежни, да срещате добри хора във физическия, в духовния и в Божествения свят. Когато срещнете някой човек, радвайте се. Ако той ви поздрави, зарадвайте се още повече. Защо ви поздравява? Той иска да ви каже, че е от нашите хора, тоест той е с нас, а не против нас. Радвайте се на всички хора, които са с нас. Радвайте се и на ония, които не са против нас. Като срещнете някой добър човек, не чакайте той пръв да поздрави. Можете вие да го поздравите първи. Сега аз не искам да хвърлям много пъти мрежата си. Поставете прилежанието по отношение на ума си, да учите. Поставете прилежанието по отношение на сърцето си, да развивате своите чувства. Никога не съжалявайте, че обичате или че сте обичали. В света нищо не се губи. Всяко нещо става на своето време и място. Всички вътрешни противоречия в живота ви

представляват предмети за изучаване. Знаете ли на какво се дължат неразположението, гневът, скръбта? Изучавайте тия състояния, за да знаете как да се справяте с тях. Когато сте разположени, ще давате; когато сте неразположени, ще взимате. Когато сте радостни, ще давате; когато сте скръбни, ще взимате. Какво трябва да прави човек, когато се разгневи? Ако е жена, ще вземе метлата и ще мете, после ще вземе четката и ще мие. Ако е мъж, ще вземе мотиката и ще копае, после ще вземе брадвата и ще сече дърва. Който работи на физическия свят, разширява главата си; който работи в духовния и в Божествения свят, прави главата си по-дълга и по-висока. И тъй, мислете, за да направите челото си красиво; чувствайте, за да предадете мекота на лицето си и на очите си; работете, за да направите тялото си пъргаво и пластично.

Челото е Божественият свят, носът е духовният свят, а брадата е физическият свят. Като работи с мисълта си, човек създава челото – Божествения свят. Като работи със сърцето си, човек създава света, който заема областта от веждите до върха на носа. Като работи с волята си, човек създава областта, която се намира от носа надолу. С други думи казано: когато мисли, човек създава челото си, когато чувства, създава лицето си, когато работи с волята си, създава брадата си.

Сегашните хора искат да бъдат щастливи. Без прилежание няма щастие. Щастието на човека зависи от развитието на неговото чело, на неговото лице и на неговата брада. На всички хора е дадена задачата да работят върху челото си, лицето си и брадата си, тоест да създават своя умствен, духовен и физически свят. Като работите върху тази задача, вие ще се ползвате едновременно и от трите свята.

Обичайте ума си. Обичайте сърцето си. Обичайте и тялото си. Обичайте добрите хора. Обичайте и лошите хора. Само по този начин ще изпълните волята Божия и ще разберете, че човек не е нищо друго, освен малък свят, който се поддържа от Божествените енергии на възвишените светове.

Нека останат в ума ви трите думи: вслушване, прилежание и изпълнение.

40. лекция, 30 август 1940 г., София, Изгрев

ЧОВЕШКАТА МИСЪЛ

Отче наш

Имате ли тема? (– *Имаме.*) Каква е? (– *Причини за усиляване и за отслабване на човешката памет.*)

Ако ви попитат от какво човек осиромашава и забогатява, как ще отговорите? Кой са причините човек да е богат или да е сиромаш? Ако е бил сиромаш и е забогатял, кой са причините? Ако вие бяхте, когато се е създал светът, мислите ли, че щяхте да намерите едно отворено, ясно небе? Паметта на някои от вас се намира в космически хаос: мъгла има наоколо, нищо не можете да видите. Какво ще видиш в мъглата? Преди години, когато бяхме на Рила, един ден имаше гъста мъгла. Излязохме на изгрев горе, на един извор при езерото Бъбрека. Повече от десет-петнайсет души наши приятели потеглиха за София. Мислехме, че вече са към село Сапарево, когато видяхме хора да идват в мъглата. Казваме: „Някои нови приятели идват“, а те са същите приятели. Започнаха да се радват. Като са вървели, вървели в мъглата, върнаха се на същото място. После трябваше да ги заведем по околел път, извън мъглата, за да видят пътя.

Вие, първо, трябва да се научите на самообладание. Може да пишете по темата: „Какво нещо е самообладанието“. Трябва да имате едно отчетливо разбиране: самообладание значи да не ви смущава външният свят. Един ученик, който има самообладание, той всякога се учи добре. Може учителят да му каже: „Ти си невежа. Ти си простак“. Щом учителят му каже, че е простак, този ученик казва: „Има право. Като съм дошъл да се уча, това показва, че съм простак. Затова съм дошъл“. Ако е много учен, той при учителя няма да иде, но ще бъде професор някъде в някой университет. Вие понякога искате хората да казват за вас това, което не сте.

Казват ви: „Вие сте беден човек, беден на знание“, докачате се. Някой може да ми каже: „Материално вие сте беден“, но фактът е, че аз имам двеста хиляди лева. Може ли човек с двеста хиляди лева да е беден? Като ти кажат, че си беден на

знание, ще започнеш да доказваш, че не е така. В какво отношение си беден? Ти не разбираш от физиология, но започваш да говориш по разни физиологични процеси. Казваш: „Сега как мислиш по този въпрос, беден човек ли съм?“. От астрономия нищо не разбираш, но казваш: „Аз много разбирам от астрономия“. – „Каж ми нещо.“ Нищо не можеш да кажеш. Много знаеш, пък нищо не можеш да кажеш.

Казвам ви сега: самообладание. Когато хората се дразнят, мислите ли, че имат самообладание? Да допуснем, че вие сте издали една книга – на поетична или на научна, или на религиозна, или на музикална тема. Книгата ви не се продава. Веднага кипнете: „Как не разбират тия хора? Да вземат да прочетат нещо!“. Какво трябва да правите при тия условия? Какво трябва да прави бедният човек? Какъв е черът за бедността? Казват ти: „Психологически беден си, беден на здраве“. Какво трябва да правиш? Откъде трябва да започнеш, за да придобиеш здраве? Казват, че трябва да се храниш хубаво. Съществена е храната, но не се започва от храната. Ако се започне от храната, тогава детето, което е в утробата на майката, какво ще прави? Неговото хранене зависи от майката. Ако майката се храни добре, и детето ще се храни добре; ако майката не се храни добре, и то няма да се храни добре. Като е в майката, детето пряко не може да се храни, но косвено. Някои не вярват, казват, че здравето на човека започва с яденето.

Или ще кажете: здравето започва с дишането. Дишането още не е същественото. Човек трябва да започне с чувстването. Чувстването още не е същественото. Започва се с човешката мисъл. Всяка една мисъл започва със светлината. Ти не можеш да поправиш положението си, ако нямаш светлина. Има една външна светлина, има и една вътрешна светлина в човека. Следователно ще започнете от светлината. После ще дадете контраст на мислите – идва дишането. Щом имате правата мисъл, ще имате дишането. После идват чувствата, топлината. На чувствата отговаря топлината, а на топлината отговаря доброто хранене. Ако нямаш топлина, ти не можеш да се храниш добре. Рибите как се хранят? Рибите отвън са студенокръвни, отвътре са топлокръвни. Хората и топлокръвните животни отвън са топлокръвни, а отвътре са студенокръвни. По това се отличават от рибите. Сега това трябва да се докаже. Нали казвате, че студът смразява? Питам тогава как

рибата, която е студенокръвна, така бързо се движи във водата? Защо студът не вцепенява рибата, защо е така подвижна? Значи има топлина. Там, където има движение, има топлина.

Вие, както седите сега, от какво се интересувате? Всеки един човек какво го интересува? Най-първо, интересува го яденето. Професорът, който преподава някъде, проповедникът, който проповядва някъде, свещеникът, който служи някъде, всички те работят за какво? Трябва човек да си изкарва препитанието. Яденето не опира само до простото хранене, до хляба. Може да се каже, че всичко е ядене. Любовта не е нищо друго, освен процес на ядене. Да обичаш, значи постоянно да ядеш. Този, който обича, той не се насища. Има една любов на лакомия, на голяма лакомия. Има хора, които страдат от лакома любов. Има една умерена любов, която яде, без да преяжда. Когато някой казва: „Не си струва човек да обича“, разбирам, че той е преял някъде. Когато някой много е изпостал, казвам: не е ял както трябва.

Ние трябва да преведем всички думи в нашето съзнание, да имат те едно съдържание. Имаме думата *единица* – едно просто понятие. Какво представлява едното, например едно житно зърно? Или едно пясъчно зрънце, или една ябълчена семка, или един вол, или един човек какво представлява? В различните случаи *едното* само по себе си еднаква цена ли има? Като кажем *едно житно зърно*, колко е цената на това зърно? Какво е неговото съдържание? Едно житно зърно съставлява близо една шестнайсетхилядна част от кило. Колко струва едно кило жито? Дванайсет лева. Като се разделят дванайсет лева на шестнайсет хиляди, по колко се пада на едно житно зърно? Какво можеш да направиш с едно житно зърно? Привидно, то почти никакво съдържание няма. Но в един човек, в един приятел единицата вече придобива известно съдържание. „Един човек“ – увеличава се съдържанието. Може да има един беден човек, един богат човек, един човек, който е цар. Най-после казваш: „Има само един Бог“. Сега, ако при тебе са събрани всички тия единици, на коя единица трябва да уповаваш: на едно житно зърно, на един вол, на един беден човек, на един богат човек, на един цар или на един Бог? На коя единица трябва да се спреш?

Или ти за себе си казваш: „Имам едно тяло, имам едно сърце, имам един ум“. На кое трябва да се спреш – на тялото

си, на сърцето си или на ума си? Едно тяло, едно сърце и един ум – колко единици станаха? Три единици. Като махнем една единица, колко остават? Две. Махаме още една. Какво остава? Една единица. Като махнем и нея, какво остава от човека? Къде е тялото, къде е умът, къде е сърцето? Ако изтриете първата единица, тялото изтрива ли се? Ако изтриете втората единица, сърцето изтрива ли се? Не. Това показва, че в дадения случай, щом туриш първата единица, тялото вече функционира. Щом туриш втората единица, сърцето функционира. Щом туриш третата единица, умът функционира. Това е в първа степен. Ако направя тези функции тъй – 222 – две тела, две сърца, два ума, можете ли да ги преведете? Може ли човек да има две сърца? Всеки един от вас плаче за още едно тяло. Никой не иска едно сърце да има, две сърца иска. Някой път хората са нещастни, понеже искат две сърца. Някой път те имат два ума. Двама приятели, като се съберат на едно място, образуват два ума. На два ума може ли да разчиташ повече?

Ако сега направя така – 333 – три тела, три сърца, три ума, може ли да бъде това? Не е ли това един абсурд? В дадения случай трябва да се подразбират бащата, майката и детето. Три тела, три сърца – сърцето на бащата, сърцето на майката и сърцето на сина, и три ума – значи цяло семейство. Човек вече е силен. С три сърца е по-силен, с три ума е по-силен, с три тела е по-силен; повече може да навлезе в един разумен свят. Ако съберете на едно място три пясъчни зрънца, какво ще добиете от тях? Нищо няма да добиете, те винаги си остават три. Това е психологически закон. Ако вие не разбирате онзи закон, който съществува: че има една връзка между всички разумни същества, тогава не разбирате закона на здравето. Ако вие не разбирате онази вътрешна връзка, съзнателна връзка, която съществува между човешките сърца, тогава за вас този духовен свят ще бъде непонятен и не може да очаквате никаква сила, никакво съдържание. Ако не разбирате вътрешната връзка, която съществува между човешките улове, вие нищо не може да постигнете.

Често съвременните хора се спират върху отрицателните неща. Умът в този смисъл е сила, която носи светлина. Когато имате страдания, те произтичат от недоброто схващане на онова, което е създадено в природата. Свърили ли сте вие кое ви интересува най-вече? Сутрин, като станеш, запитай се кое

е онова, което те интересува. Ти се събудиш с една мисъл, че не си се наспал, неразположен си, сънувал си сън, който те безпокои. Питам сега: защо те интересува сънят? Сънувал си, че те е погнала някоя мечка. Какво има да те безпокои една мечка, която е била насън? Сънните мечки съществуват. Когато човек намисли да направи някаква пакост, в съня му ще го подгони мечка. Това показва, че в действителния живот една двукрака мечка мисли да го подгони, ни най-малко мечката в гората не е намислила да го гони. Една разумна жива мечка те е взела за прицелна точка. Защо така те е взела? Прицелна точка си ти. Защо вълкът обикаля кошарата? Овцете разбират кога ще дойде вълк. Ако овчарят е добър човек, овцете му двайсет и четири часа по-рано знаят кога ще дойде вълкът. Констатира се, че когато овчарят живее един трезв живот – не е пияница, когато живее един добър живот, с години нито един вълк няма да му вземе и една овца. Но когато овчарят не живее добре, от стадото му често изчезват овце. Казвам: ако вие не оценявате вашата мисъл, ако вие не оценявате вашето разбиране, ако вие не оценявате вашите постъпки, тогава не сте добър пастир. Като говоря за добър пастир, разбирам такъв, който знае как да разполага със своите мисли, знае как да разполага със своите чувства, знае как да разполага със своите постъпки.

Представете си, че идва един ваш приятел и започва да ви се оплаква: „Разбери, че аз се нуждая от пищна храна, на мене ми трябва мазнини“. Може да направите един опит, да проверите дали това е вярно. Или ако някой ден имате някакво неразположение и искате да се излекувате, направете си една хубава баница, вижте дали така ще престане вашето неразположение. Казвате, че без плодове не може. Хубаво, направете опит. Когато сте крайно неразположени, яжте плодове и вижте теорията вярна ли е, проверете ще се подобри ли положението ви, след като сте ги яли. Казвате още, че без дрехи не може. Направете пак опит. Имате едно лошо разположение – направете си нови дрехи, облечете ги, вижте неразположението ви ще мине ли. Хубавите дрехи трябва да бъдат образ на една хубава мисъл. Вие, най-първо, трябва да преобразите вашите мисли. Ако нямате една хубава мисъл, каквато и дреха да облечете, с нищо няма да ви помогне. Ако нямате едно хубаво чувство, каквато и дреха да облечете, с нищо няма да

ви помогне. Ако вашата дреха е израз на вашата мисъл, ако вашата дреха е израз на вашето чувство, тогава ще ви помогне. Ако вашите дрехи са израз на вашите мисли, чувства и постъпки, щом ги облечете, веднага ще станете весел, ще можете да учите, ще бъдете готов за всяка една работа. Вие нали някой път искате да бъдете богати? Ако вашето богатство е израз на вашата мисъл, парите ви са намясто. Но ако парите, които добивате, не са израз на вашата мисъл, те са безполезни.

Как бихте превели сега 444? Имаме три четворки – $4+4+4$ колко прави? Прави 12. В числото 12 имаме единица и двойка – $1+2$ колко прави? Прави 3. Значи в 444 сборът на числата дава 12; в 12 сборът е 3. Ако имаме 222, тук сборът на трите двойки е 6. Резултатът на две по три е шест; или може да се каже: три по две е шест. На шест места ако имаме 1, резултатът също е 6. На вас тия работи ви се виждат елементарни. Но ако ви попитам корен квадратен какво означава, или корен кубичен, или Питагоровата теорема какво означава, това елементарно ли ще ви се види?

Казвам: числата са понятия. Понятието за единицата какво е? Единицата представя физическия свят – *Ф*. Има и духовен свят – *Д*, има и Божествен свят – *Б*. Ако на физическия свят разполагате с едно пясъчно зрънце, там с него нищо не можете да постигнете. Но това пясъчно зрънце в духовния свят става житно – разумно. В Божествения свят то става човек. Следователно физическият свят е свят неподвижен, всичките явления там са завършени. Щом постигнете богатство, със земния ви живот е свършено. Щом станете богати на Земята, ще се спре вашата дейтелност. На Земята станете ли учен човек, ще се спре вашата ученост. Всички съвременни хора се спъват. Искаш да бъдеш един силен човек на Земята: като станеш силен, ще се свърши процесът. Или искаш да обхванеш любовта. Ако любовта я разбираш, както сега на Земята се разбира, у тебе ще се убие този стремеж.

Физическият свят не е достатъчно голям, не е достатъчно широк, за да се прояви вашият ум. На Земята няма достатъчно простор, достатъчно обем няма, за да се прояви вашият ум. Земята в сравнение с онзи стремеж е една тясна стая. Една тясна стая е физическият свят. Когато човек иска да постигне нещо повече, трябва да влезе в онзи Божествен свят.

A

B

Фиг. 1

Физически свят значи: вие се движите по една права линия (*фиг. 1*). Духовният свят е квадрат, имате там второ измерение. В Божествения свят имате

три измерения. Значи линията *AB* е закон за тялото, плоскостта е свят за сърцето, кубът е свят за човешкия ум. Тези три съставят пак един физически свят. След това ще имате четвъртото измерение. Петото и шестото измерение съставят духовния свят, те са и физическата страна на Божествения свят. Значи това, което е най-високото във физическия свят, то съставя физическата страна на духовния свят. А това, което е най-високото в духовния свят, то съставя физическото на Божествения свят.

Сега вие влизате в една област, където трябва да се запазите. Да допуснем, че някой човек ви обижда. Защо ви обижда, знаете ли каква е причината? Всякога, когато се отворите за един човек, той ще ви обиди. Всякога, когато се затворите за един човек, той няма да ви обиди. Когато вашата врата е затворена, хората ще хлопат на нея. Когато вратата ви е отворена, те влизат, без да хлопат. Някой път, като влязат, казват: „Видяхме, че вратата ви е отворена, затова, без да питаме, влязохме“. Следователно, ако не искате да бъдете обиждани, дръжте вратата затворена. Ако искате да бъдете обиждани, дръжте вратата отворена. Щом сърцето се затваря за ума, умът се обижда. Щом умът се затваря за сърцето, сърцето се обижда. Щом тялото се затвори за ума и за сърцето, умът и сърцето се обиждат. Искаш да помръднеш, тялото се е затворило, обиждаш се: как тъй да не иска да се движи! Щом краката отговорят на желанието на ума и на сърцето, ти започваш да се движиш, тогава имаш всичкото желание да се грижиш за краката си.

Казвате, че някой не се интересува от вас. Много просто, вие за него сте един затворен свят, следователно той няма да се интересува от вас. За някои се казва, че са хора на новите идеи. Не може да бъдеш човек на новите идеи, ако не си отворен. Ако нас слънцето не ни грее, не се интересуваме от него. Като ни грее, интересува ни – отворено е това слънце, изпраща своята енергия. Мислите ли, че ако не сте едно слънце, хората ще се интересуват от вас? Мислите ли, че ако не сте

хубав човек, в когото могат да се сеят и да растат хубави работи, хората ще се интересуват от вас? Ние трябва да погледнем много реално нещата. Ако сме земя, трябва да раждаме най-хубавите плодове. Ако сме слънце, трябва да огряваме света. Тогава хората ще се интересуват от нас. Казваш: „Не ме обичат хората“. Ако си едно хубаво дърво, кой няма да те обича? Ако даваш хубаво грозде, кой няма да те обича? Ако правиш добро, кой няма да те обича? Ако мислиш добре, кой няма да те обича? Ако правиш услуги, кой няма да те обича?

Ние искаме хората да ни обичат за нищо и никакво. Такова нещо в света не съществува. Обичта винаги е един резултат на онова, което ние правим. Когато говорим за Бога като Любов, разбираме: Бог е предвидил благата на всички хора, преизobilно е дал. Всичко, за което вие мечтаете, Той го е предвидил и го е дал. Всичко е дадено, но трябва да намерите мястото, където е вложено. Бог е вложил всичко в нас. Казва: „Във вашата глава е това нещо“. Казва: „В сърцето го турих“. Вие питате: „Къде са Божиите блага?“. Във вашия ум са. – „Къде е Божието богатство?“ Във вашето сърце. – „Къде е Божията сила?“ Във вашето тяло е вложена тя. Вие всичко носите в себе си, а го търсите отвън. Щом имате вашето богатство в главата, тогава търсете богатството на другите, така общение ще създадете. Ако се изучава окултната наука така разкъсана, както е съвременната наука, това нищо няма да допринесе.

Ако вие сте един добър цигулар, един гениален цигулар, няма ли да се интересуват хората от вас? Вие всички сте гениални хора, само че не сте се проявили. Гениалният човек е проявен. Гениални сте вие за в бъдеще, когато разберете, че сте гениални. Сега и да ви кажа, че сте гениални, ще се усъмните, ще кажете, че това е подигравка. Ако ви кажа, че сте простаци, ще се обидите. *Простак* какво значи? Прост е всеки, който протака нещата повече, отколкото трябва. Простак е всеки човек, който протака добрите работи повече, отколкото трябва. Всеки, който не ги протака, но навреме ги прави, той е умен човек. Ако протакате, простаци сте. Ако не протакате, учени хора сте. Този е смисълът. Става ви сега ясно. Желая вие да не сте простаци, желая да не протакате повече, но да мислите. Казвате, че не му е дошло времето. Времето е дошло, даже няколко секунди от него минали. Да не протакате повече!

Като станете, кажете:

Вярвам в светлата мисъл, която Бог е вложил в моя ум.
Вярвам в доброто желание, което Бог е вложил в моето сърце.
Вярвам в силата, която Бог е вложил в моето тяло.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

41. лекция, 6 септември 1940 г., София, Изгрев

ДВЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Отче наш

Имате ли зададена тема? (– *Нямаме.*) Пишете по темата: „Цели и дробни числа“.

Ако ви се зададе темата: „Здравословни и болезнени състояния“, как бихте я развили? Щастието и нещастieto на човека произтичат от здравословното и от болезненото състояние. Да кажем, някой път вие сте неразположени – това се дължи на едно болезнено състояние. Весели сте – това се дължи на здравословното ви състояние. Но така още не е определено що е здравословно състояние. По какво се отличава здравословното състояние? Здравословното състояние е добре организирано, нездравословното състояние е зле организирано. Казват, че някой е здрав човек. Здрав е, защото стомахът му е здрав, добре смила храната. Когато стомахът добре свършва работата си, човек не боледува. Когато стомахът, като някой невежа, през куп за грош свършва работата си, явяват се нездравословни състояния. Мисълта също може да бъде здравословна и нездравословна.

Вие искате да бъдете здрави. Здравето почива върху закони, които се обуславят от хигиеничните условия. Какво се разбира под хигиенични условия? Разбира се: въздухът, в който живеете, да бъде чист; водата, която пиете, да бъде чиста; храната, която ядете, да бъде чиста. При това, за да бъдете в здравословно състояние, трябва да разбирате как да приемате светлината. Някои същества се плашат от светлината като от чума. Ако човек се плаши от светлината, значи се намира в едно болезнено състояние, което не е добре организирано. Някой път казват, че човек е роден такъв, с разстроено здраве. Всеки човек, както и да е роден, може да изправи състоянието, в което живее. Пък и най-добрите състояния впоследствие могат да се разстроят.

В съвременния културен свят например на мнозина здравето е разстроено от тия модни обувки с остри върхове. Модни са те, но заострените обувки раждат болезнени състояния.

Природата е направила крака на човека широк, а като обуе той тесните обувки, свие пръстите при върховете и кръвообращението тогава не става правилно, ражда се дисхармония. Ако пръстите на краката бяха като пръстите на ръцете, човек щеше да бъде много умен. Ако се гледа по пръстите на краката, той е първокласен глупак. Искат сега да носят тесни обувки, завъртени на върховете като рогчета. И на свинята носят е завъртян. Вместо да накара носа си да мисли, тя го е накарала да рови. Като рови, рови, накрая тя изравя нещо, казва: „Ако не ровиш с носа си, не можеш да се нахраниш, гладен ще седиш. Ако искаш добре да се нахраниш, ще ровиш“. Питам: свинята откъде е научила изкуството да рови с нос?

Понякога и във вас се заражда желание да се ровите в живота на хората, да изследвате кой е добър и кой е лош. Направена е една погрешка – търсите кой я е направил. Да кажем, някое дете е счупило една стомна. Вие ще пратите няколко души да изследват как се е счупила тази стомна, кой я е счупил. Ще намерите детето, ще го нашарите за това, че е счупило стомната. По тоя начин вие карате това дете да се учи да лъже. Преди да го бяхте набили, то никога не лъжеше; щом го набихте, счупи ли втори път някоя стомна, то ще започне да търси начин да избегне наказанието. Лъжата иде като покривка, да се избегне едно наказание.

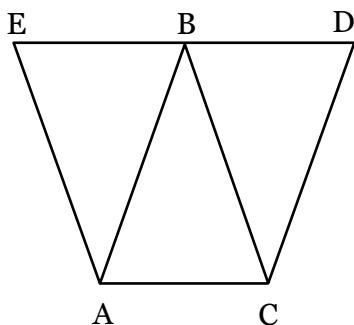
Какво е лъжата? Лъжата е един неорганизиран свят, в който всички хора, без разлика, вярват. Дори и най-малките буболечици до човека вярват, че трябва да се лъже. По малко все трябва да се излъже. Имаме разни лъжи. Някой е учил нещо и се представя, че много знае. Художникът се представя, че разбира от изкуство. Астрономът ще се представи, че разбира небесната механика. Какво знае той? Знае нещо от дълбоките закони, по които е построен светът. Кое е онова, което кара нашата Земя да се движи в пространството с една бързина от близо трийсет километра в секунда? Ако Земята би се спряла само за една секунда, ние щяхме да се намерим най-малко на две хиляди километра далеч в пространството, щяхме да изхвъркнем. Вие имате ли понятие какво е в една секунда да се намерите на две хиляди километра разстояние? Възможно ли е сега Земята да се спре?

Всички неразположения в човек произтичат от някакво спиране. Щом стане някакво спиране, например щом започне

да спира сърцето, да се намалява пулсът, човек заболява. Ако има спиране на сърцето, в човека се заражда тягостно състояние. Ако има спиране в дишането на човека, веднага се изменя неговото състояние. Ако се поспрат чувствата му, пак веднага ще се измени състоянието му. Ако се отнеме свободата му, ще дойде болезнено състояние. Болестта на човека може да произтича от стомаха, може да произтича от дробовете, може да произтича от мозъка. Но сега всичките болести произтичат от човешките чувства, защото сърцето е побудителната причина за мисълта. Хората мислят съобразно своите желания. Имаш мисъл за храната, но подбудата за ядене иде от желанието, от сърцето – то е динамичната сила, която те подбужда да ядеш. Имаш желание да се обличаш хубаво, пак сърцето е тази сила, която те подбужда.

Например кой е научил змията да гълта храната си цяла? Като хване една жаба, защо не я дъвче, но цяла я гълта? Кой са съображенията на змията? И рибите се гълтат едни други цели. Кой са техните съображения? Вие идеите гълтате ли ги? Някои идеи ги гълтате цели. Много идеи са неразбрани. Например идеята за любовта разбрана ли е? Какво нещо е любовта? Ако някой човек ви хване ръката и започне да я глади, без да ви причинява болка, на вас ще ви е приятно – той едва ви докосва. Това вие наричате любовна ласка. А ако ви удари по ръката или ви я охлузи, ще считате това за грубо отношение, веднага ще се зароди едно безлюбовно състояние. Питам: кой е научил хората да се бият? Кой е научил майката да бие детето си? Кой научил кръчмаря да точи вино от бъчвата? Майката, като бие детето си по задницата, постъпва точно по кръчмарски, понеже, като се е набрала много енергия по задницата, тя иска да източи малко от нея. Като бие детето с пръчка, тя точи. Детето е набрало енергия, не знае какво да прави с нея. Майката намира, че трябва да отвори канелката. Пръчката е отваряне на канелката – то е едно праволинейно движение. Сега вие това психологически не можете да го разберете.

Тук имате едно праволинейно движение (*фиг. 1*). От коя посока трябва да започне културата? Към коя посока трябва да се движи, по посока на *E* или по посока на *D*? Ако се движи по посока от *D* към *C*, то е инволюция, слизане. Ако се движи по посока от *C* към *D*, ще имате друго положение. Като се движи от *C* към *D* или от *D* към *C*, какво състояние ще имате? Ако

Фиг. 1

започнете от дясно наляво или от ляво надясно, какво състояние ще имате? Вляво е сърцето, вдясно е умът. Значи, ако вие започнете отдясно, от по-рядката материя, слизате към по-гъстата. Ако започнете отляво, тогава започвате от по-гъстата материя и влизате в по-рядката. Щом влизате в по-гъстата материя, ще се изменят условията. В по-рядката материя движението е по-силно.

Колкото повече слизате в гъстата материя, толкова движението се намалява. Детето, като се роди, едва пъпли. Който не може да ходи, в рядката материя ли се намира, или в гъстата? Детето все още е един неорганизиран свят.

Казвам: трябва да се обяснят противоречията. Защото във вас се явяват противоречия. Вземете например противоречието при една обида. Понятието *обида* съществува в целия органически свят. Най-малките същества, и те се обиждат. Казвате, че човек не трябва да се обижда. Кой е пътят човек да не се обижда? Щом ти кажат една обида, може ли да останеш необиден? Аз разсъждавам много обективно. Казват ви: „Гледайте да не ви бият хората“. Какви са условията да не ви бият хората? Ти трябва да бъдеш на разстояние един километър най-малко, за да не могат онези, които носят тояга, да те засегнат. Ако си близо до тях, ще те ударят. Ако си умен, ще бъдеш на един километър разстояние – даже гласа им да не чуваш. Ако си на два или на три километра далеч, още по-добре. А ако си на десет километра далеч, ти си вече в безопасност. Ако си на разстояние от един метър, опасността е голяма. Ако си на два метра, опасността се намалява, ти се отдалечаваш.

Щом хората се обиждат, това показва, че са се приближили, разстоянието между тях се е съкратило. За да не се обиждат, какво трябва да стане? Ако си на един километър разстояние, може да те обиди човек, понеже може да му чуеш гласа. Той ще се провикне, ще каже, че си вол, ти ще го чуеш и ще се обидиш. Като си на два километра далеч, и да ти каже, че си вол, ти само крясък ще чуеш, не можеш да го разбереш. Трябва да си на десет километра далеч, за да не може никой да

те обиди вече. Колкото по-далеч си, толкова по-добре. Това е философия. Защо вие сте съкратили пространството? Когато искате да се срещнете с един ваш приятел, отдалечавате ли се, или се приближавате към него? Кои се избягват – приятели-те или неприятелите? Неприятелите. Ако искаш да срещнеш един приятел, ще идеш близо до него. Като имаш един неприятел, ще го избягваш. Но един неприятел може да те избави. А заради приятеля си ти може да пострадаш. Да кажем, приятелят ти е някъде на Витоша и ти отиваш в планината, защото искаш да го срещнеш. Ако времето се развали, дъжд ще те завали, ще се наквасиш и може да се простудиш, да се разболееш. Заради приятеля си ти отиваш на Витоша, но при лошото време там се простудяваш. Ако на Витоша се е качил един твой неприятел, тогава, за да не го срещнеш, ти няма да идеш и така се спасяваш от лошото време, от простудата. Питам: кой е факторът за добрите работи? Може да се направят ред разсъждения.

Всичките уловки са все приятели – ония добри чувства, до които ние искаме да идем. Най-приятните чувства ще ти създадат всичките мъчнотии. Неприятните чувства ще те спасят. Кое зло е по-голямо: да стоиш гладен или да те бият? И двете неща са злини, но коя злина е по-голямата? Яденето става причина да те бият. Майка ти е казала да не ядеш от нещо, което е приготвила. Ти си взел или от млякото, или от баницата, без позволение си ял – веднага ще дойде наказанието. Значи, ако задоволиш желанието си за ядене, боят иде, ако се откажеш от яденето, боят изчезва, избавяш се. Аз вземам яденето в много широк смисъл: не само на физическото поле е яденето, но като чувстваш нещо, то е пак ядене, като мислиш нещо, то е пак ядене, обаче отношенията са различни. Ако имаш една мисъл и искаш да я постигнеш, но нямаш опитност, какви ще бъдат резултатите? Какви ще бъдат последиците от известна мисъл или от известно желание?

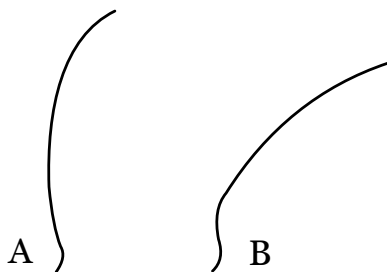
В Библията се казва, че Ева видяла някакъв плод и в нея се явило желание да го вкуси, без да знае какви ще бъдат последиците. Питам: какви са последствията? Ти имаш една кутия с кибритени клечки и се намиращ в плевнята. Никога не си палил кибритена клечка, но казваш: „Аз ще запала тази клечка“. Драснеш клечката, хвърлиш я в сламата и си тръгнеш, мислиш, че нищо няма да стане. Запалва се огън, а ти вървиш по пътя и разсъждаваш за този малък опит, който си напра-

вил. Твоят опит запалва цялата плевня. Казват, че ти си запалил плевнята. Ти казваш: „Запалването от само себе си може да е станало“. Но причината си ти. Къде е сега погрешката? Погрешка ли е, че си запалил клечката? Погрешката е, че ти, като си правил опита, си бил в плевнята. Няма си съзнание, хвърлил си запалената клечка в сламата. Като правеше опита си с тази клечка, трябваше да бъдеш далеч от плевнята.

Като се обидите, вие далеч ли сте от плевнята? Щом си се обидил, плевнята е запалена. Малката кибритена клечка си драснал и плевнята се е запалила. Тогава ще започнат да търсят кой е запалил плевнята. Ако го намерят, добре; ако не го намерят, ще кажат: „Така е било писано“. След като изгори плевнята, какво става? Във всяка обида има огън. Ако премерите температурата си преди да ви обидят и след като ви обидят, ще видите, че имате поне половин градус повишение. Колко е нормалната температура? Трийсет и шест градуса и няколко десети. Щом се обидиш, температурата ти става трийсет и седем, трийсет и осем градуса. Като дойде до трийсет и девет градуса, превръща се на болест. Ако не се смени тази енергия, може да се пръсне човешкият мозък – много е голямо напрежението.

При увеличаване на температурата се явяват болезнени състояния. Щом се яви едно болезнено състояние, то те избавя от личните чувства. В личните чувства ти имаш такова състояние: искаш да удариш един човек, да му направиш пакост, за да не може да те обижда. Щом дойде страданието в тебе, щом заболееш, ти преставаши да мислиш да направиш това или онова някому.

Мнозина от вас, които се обиждат, не са започнали от своя ум. Здравословното състояние е челото горе да е изправено,

Фиг. 2

да е високо. Когато челото е полегато, това е болезнено състояние. Ако по тия две линии (фиг. 2), които представят предната част на човешката глава, тече една река, къде ще бъде по-силно течението – по линия A или по линия B? При B наклонът е по-голям. Ако умът ви не е развит, а личните

ви чувства са развити, те винаги ще правят експлозии. Тъй като личните чувства са динамични, постоянно ще стават там взривове. Да допуснем, че вие сте учен човек, някой е дошъл в къщата ви и е взел една книга, която ви е необходима. Откъде ще произлезе спорът? Веднага ще кажете: „Как така е посмял да вземе книгата без мое позволение!“. Умът ли заповядва сега, или личните чувства? Умът е слуга на личните чувства. Да кажем, един войник излиза някъде, без да пита полковника си. Личните чувства вие ги считате за полковник. Всеки войник трябва да ви пита, като излиза, да знаете кой къде е. Вие сте сега полковник вътре в себе си. Ако някоя ваша мисъл е заминала в отпуск, без да ви пита, какво ще стане? Вие ще се докачите.

Допуснете, че сте ученик и като са развити вашите лични чувства, имате за себе си високото мнение, че разбирате въпросите. Философски разбирате въпросите, но паметта ви е слаба, по някои въпроси нищо не можете да си спомните. Вие знаете в себе си, че разбирате философията на една работа, но фактите не можете да цитирате, забравили сте ги. И като държите изпит, скъсват ви. Вие излизате навън и не търсите причините в себе си, но казвате: „Професорът не трябваше да ме къса. Въпросите, които ми зададе, не са толкова важни“. После казвате: „Той е едно говедо“. Ако професорът е говедо, ученикът какво е? Този ученик, като стане професор, и той по същия начин ще постъпва. Защо тогава казва говедо? То значи, че професорът не трябваше да го пита по този въпрос.

В човешкия език кои думи дойдоха най-първо? Откъде започна човек? Със съществителните имена ли започна той, с прилагателните ли, с местоименията ли, с глаголите ли, със съюзите ли? Съвременната наука разрешава този въпрос. Щом заболяе човешкият мозък, първо изчезват съществителните, след това изчезват прилагателните, после – местоименията, после – глаголите, най-накрая остават съюзите. Като започне да се поправя човек, по обратен ред се завръщат думите в съзнанието: съюзи, глаголи, местоимения, прилагателни и най-после идват съществителните. Значи най-първо са се създали условия за съюзите, след тях са дошли глаголите, които показват някакво действие. Глаголните форми показват някаква работа. Какво показват съюзите? Те свързват. Какво показват прилагателните и местоименията? Личните

чувства кога се явяват? Царството на личните чувства са местоименията. „Аз, Стоян Пенджурски.“ „Аз, Стоян Стоиленков.“ „Аз съм професор по биология.“ „Аз съм професор по астрономия.“ „Аз съм завършил богословие.“ „Аз, владиката.“ „Аз, князът.“ „Аз, царят.“ „Аз, бащата.“ „Аз, майката.“ „Аз, братът.“ „Аз, сестрата.“ Аз – това е едно от местоименията. Като идват местоименията в света, те мислят вече да го завладеят. След местоименията дойдоха съществителните. Можете ли да си въобразите кога дойдоха съюзите в света? Когато дойдоха глаголите в света, хората започнаха да работят. Когато дойдоха прилагателните в света, хората започнаха да се събират един с друг. А като дойдоха местоименията в света, хората се индивидуализираха. Започнаха да казват: „Аз, аз...“. След това дойдоха съществителните имена. Какво ще дойде след съществителните? Да оставим този въпрос, нека да остане неразрешен. Съществителните имена се родиха в света, за да възпитат личните чувства. Златото каква дума е? Съществително име.

Да кажем, ти си неумолим съдия, съдиш много строго, може да дадеш на един човек двацет години затвор. Тогава може да се намериш в положението на онзи съдия, при когото водят двама турци, да ги съди в мировото съдилище. Понеже съдията бил много строг, отива при него единият подсъдим и казва: „Погрешка направих. Да не ме осъждаш много строго, да приложиш най-лекия закон, да ми наложиш малко наказание. За това малко наказание аз ти давам една лира. Като ти кажа в съда да погледнеш лицето ми, ти ще си спомниш кой съм“. Дава му една златна лира. Казва съдията: „Много добре, ще те имам предвид“. Идва и другият подсъдим, казва: „Господин съдия, да бъдеш внимателен“. Дава му две златни лири. Той също иска съдията да погледне лицето му. Като са вече в съдилището, иде първият, с едната лира, и казва: „Господин съдия, гледай към лицето ми“. Но идва и онзи, който е дал две лири, и той иска от съдията да го погледне. Съдията казва на първия: „Какво да правя с онзи с двете лица?“. В чия полза трябва да реши делото? Единият – с едно лице, другият – с две лица, съдията се чуди онзи с двете лица какво да го прави. Неморално е първото лице, което подкупва. Неморално е и второто лице, което подкупва. На кое лице трябва да обърне внимание?

Казват, че някой е двуличен човек. Какво лошо има човек да е с две лица? Какво трябва да разбирате под човек с две лица? Едното от двете му лица подразбира задната част на главата, когато сърцето действа без ума. Двуличният човек не поддържа онзи разумен принцип в света. Често човек яде храна, която отвън е приятна, добре е сготвена, но след като я изяде, у него се заражда силното желание да повърне тази храна. Какво те ползва една храна, която в началото ти е приятна, а после я повръщаш? Два-три пъти като се случи така, ти повече няма да я ядеш. Всяка храна, която стомахът връща навън, не е здравословна. Всяка една мисъл, която произвежда страдание, не е здравословна. Всяко едно желание, което произвежда страдание, не е здравословно. Следователно чрез страданията ние се учим кои неща са здравословни и кои не.

В музиката има известни тонове, които вземеш ли, веднага започваш да се нервираш. Такъв тон засяга някъде нервната ти система, разклаща те. Има много музиканти, на които нервната система е разклатена от тия тонове. Като започне един цигулар да си играе с тоновете, той се разстройва с тях. Това не е музика, това е разстройство. Затова никога недей да си играеш с пианото. Ако аз съм пианист, ще взема един такъв акорд и ще спра. Ще слушам този акорд, докато се изгуби. Тогава ще започна да свиря. А някой свири безразборно. Някои от вас, като дойдат тук, започват да шушукат. – „Какъв е предметът на изпита?“ – „Математика.“ Спри се върху това каква наука е математиката. Ще кажеш, че била мъчен предмет. Хубостта на този предмет е в неговата мъчнотия. Вие искате ли аз да ви дам злато, и то да е леко? Вие искате все леки работи. Хубаво, вместо злато аз ви давам слама. Ще бъдете ли доволни? Някой път трябва да искате златото, което е тежко.

Всяка мисъл, която дразни човека, тя не е организирана. Всяко чувство, което дразни човека, то не е организирано. Всяка постъпка, която дразни човека, тя не е организирана. Всичките мисли, които са организирани, те не дразнят. Под думата *морален живот* разбираме един добре организиран живот, който не дразни. Морално е това, което е полезно за всички. Когато говорим за любовта, разбираме оная сила, която действа върху всички хора благотворно. Любовта е това, което не измъчва абсолютно никого. Всяко нещо, което не допринася благо на всички хора, то не е любов. Това, което

освобождава ума от всички мъчнотии, освобождава сърцето от всички мъчнотии и освобождава тялото от всички мъчнотии, то е любов. Всяко нещо, което не освобождава човека, то е безлюбие. Питат: „Що е любов?“. Това, което в даден случай освобождава човешката мисъл от ограничения и дава на ума правилно направление за постижения, това, което в даден случай освобождава човешкото сърце от тия временни стягания, тази сила е любовта. Ще кажете, че любов е майчината любов. Че по какво се отличава майчината любов? Или братската любов, или сестринската любов, или господарската любов?

Но сега въпросът е откъде трябва да започнете. Ще започнете от ума си, ще вървите отпред назад. Искаш да покажеш някаква идея на света. Покажи първо тази идея на себе си и виж какво благо ще ти допринесе. Например искате да проповядвате, че всички хора трябва да бъдат щедри, милостиви. Приложете щедростта върху себе си, приложете и милосърдието, вижте как трябва да бъдете милосърдни. Как бихте показали вашето милосърдие? Дойде някой беден момък в университета, иска да учи инженерство или архитектура. Напише му професорът шестици, завършва университета. Ако е умен човек, той може да използва наученото, но ако е глупак, ще построи една къща, тя ще се събори и ще затисне хората. Ще направи втора, трета къща, всичките ще се съборят. Какво го ползват шестиците, които професорът му е написал? Тия шестици, ако не разбира той предмета, ще причинят пакост. Ако не разбираш предмета, не уповавай на шестиците. Ако мислиш, че шестиците, които са ти писали, носят знание, ти се лъжеш. Върху този въпрос ти имаш много малко знания. Професорът може да сложи шест на един свой ученик по музика, но ако ученикът не знае, хората ще го освиркват, като им дава концерт. Професорът трябва да каже: „Пиша ти шест, но ти не си голям музикант. Ще свириш, но може да те освиркват“.

Мнозина от вас казват за себе си: „Едно време бях много умен“. Умният човек глупав не може да стане. Умният човек не може да се осакати. Да кажем, ти си имал едно здраво тяло, но като не си знаел как да се отнасяш с него, изведнъж си изгубил здравето си. Тогава започни да живееш според законите на здравето. Ще организираш своята мисъл, ще организираш

своите чувства, ще организираш и своите постъпки. Как ще ги организираш? Няма да се заяждаш с никого. Ако си ученик и искаш да изкараш добре, ще намериш най-добрата черта, която професорът има. При сегашната възпитателна система може да имаш работа с десет професори. Ти ще намериш най-добрата черта, която всеки от тях има, ще я държиш в ума си, за да бъдат разположени към тебе. Ако държиш лошите им черти в своя ум, тия професори ще бъдат други с тебе. Нали се казва: каквото повикало, такова се отзовало. Както ти се обръщаш към другите хора, така и те ще се обърнат към тебе.

Хората никога не могат да имат за тебе добро мнение, ако ти нямаш добро мнение за тях. Ако ги обичаш, и те ще те обичат. Ако мислиш добре за тях, и те ще мислят добре за тебе. Може да има изключения, но с тия изключения човек сам може да се справи. Вие сте се спрели сега и казвате: „Човек не трябва да обича хората“. Съгласен съм с вас. Отзад напред не трябва да вървиш, но отпред назад трябва да вървиш. Като обичаш професора, отпред назад вървиш – от ума към чувствата. Понякога личните чувства са наясто. Личните чувства са наясто, когато умът е наясто. Личните чувства са наясто, когато сърцето е наясто. Личните чувства са наясто, когато волята е наясто. Щом умът не е наясто, личните чувства не са наясто. Наясто е умът, когато е добре организиран. Сърцето не е наясто, когато не е добре организирано.

Ако ти си един умен човек и обмисляш всяко нещо, кой може да те обиди? Като дойде при тебе някой, а ти разбираш нещата и го удовлетвориш, ще те обиди ли той? Може ли, когато правиш добро някому, този човек да те наругае? Може да те наругае в неразбирането си. Ако кракът му е изкълчен, а ти имаш доброто желание да му помогнеш, да му наместиш крака, той, като не разбира, ще те набие, ще те наругае, че не знаеш как да пипаш. Болният сега може да каже много лоши думи за професора, но след време, като оздравее кракът му, казва: „Благодаря. Мислех, че той не разбира, но сега виждам, че разбира“. Ако доброто, което правим, е организирано, то винаги ще произведе своите добри последствия. Казвам: добрите крака винаги показват, че доброто е добре организирано. Щом краката ти треперят, докато седиш или вървиш, ти си изменил условията. Краката не трябва да треперят. Има известни изключения. Ако се намираш някъде, където ще

стане земетресение, ти започваш да чувстваш едно треперене. Като започнат да ти треперят краката, не стой на това място. Не чакай да дойде голямото земетресение, но още преди да е дошло, излез. Или когато ще се срути една къща, ти усещаш едно треперене, затова не стой в къщата, излез навън. Треперенето на краката винаги показва, че има да става нещо.

Казвам: впрегнете вашия ум на работа, разбирайте кое е здравословното състояние на човешкия ум. Хората често се обиждат. И едно куче може да ги обиди. Като минават покрай някое куче и то ги залае, вземат камък, хвърлят го по него, а кучето започва още повече да лае. Умният човек трябва да носи гевреци в джоба си. Залае те кучето, ти му хвърлиш четири-пет пъти по малко от геврека и втори път като минаваш, то казва: „Имам добро мнение за тебе“. Когато ви се случи нещо неприятно в живота, нещо, което ви обижда, то е едно куче, което ви лае и ви пита: „Защо минавате по тази улица?“. И вие ще му докажете, като му дадете хляб, че вашите намерения са добри, много добри, че нямате никаква крива мисъл. То ще каже: „Моите уважения към вашата честност“, ще започне да си върти опашката.

При сегашните условия ние имаме живот, който не е организиран. Сега в живота има много работи, които липсват у хората. В някои хора липсва чувството да разпознават кога нещата ще станат, те нямат понятие за времето, не могат да поставят събитията в точното време. Някой музикант свири, но свиренето му не е правилно. В него центърът на времето не е развит. На всеки тон не може да даде съответното време, което е нужно – някъде протака много, някъде избързва. Онези, в които този център на времето е развит, те не се притесняват. Какво ще се притеснявам дали Слънцето ще изгрее, или не? Зная, че в шест часа ще изгрее. Който е нетърпелив, казва: „Как закъсня Слънцето!“. Слънцето не може да закъснее с повече от осем минути. Ако закъснее с осем минути залязването му, какво ще бъде? Ако изгрее осем минути по-рано, ще залезе по-късно; ако изгрее по-късно, ще залезе по-рано. Има известни съотношения.

Ако вие бързате, центърът на времето у вас не е развит. Ако сте много честолюбив, умът ви не е развит. Ако сте много жесток, милосърдието ви не е развито. Ако сте много муден, волята ви е слаба. Седите и се питате дали музикант да стане-

те, или архитект. Ако си роден в музикално време, музикант ще станеш. Които са родени в музикално време, те са музиканти. Онези, които са родени в инженерно време, те са инженери. Онези, които са родени в докторско време, доктори стават, да лекуват болните. Онези, които са родени в богословско време, богослови са. В каквото време е роден човек, такъв и става. Ако ябълката попита каква трябва да стане, ще ѝ кажем да стане ябълка. Крушата круша трябва да стане, сливата слива трябва да стане, черешата – череша. Кой в каквото време е роден, такъв да стане. Кой за каквото е роден, това да стане. Не търсете друго в света.

Някой казва: „От мене човек няма да стане“. Ако от тебе човек няма да стане, значи не си се родил навреме. Кой са доказателствата, че от тебе човек няма да стане? Като твърдиш това, кои са доказателствата? Ако добре не мислиш, от тебе човек няма да стане. Ако добре не чувстваш, от тебе човек няма да стане. Ако добре не постъпваш, от тебе човек няма да стане. Ако добре мислиш, ако добре чувстваш, ако добре постъпваш, човек от тебе ще стане. Като мисли, като чувства, като постъпва, то е човекът. И това от тебе зависи. Човек сам определя какво ще стане от него. Казвам: никой няма право да каже, че от него човек няма да стане. Ще стане, от всичките хора ще стане нещо.

Сега вие имате мисълта, като умрете, да оставите един паметник, та хората да казват, че сте били един гениален човек. Аз съм от тези, които не вярват в паметници. За мене самият живот е паметник. Ако аз в този живот не постъпвам както трябва, пък чакам, като умра, да ми направят паметник, то са празни работи. Не се заблуждавайте с такива празни работи. Ти ще бъдеш точно такъв, какъвто си сега. Ако мислиш добре, ако чувстваш добре, ако постъпваш добре, ти си човек – човекът никога не е умирал. Онази малката гъсеница, която се е превърнала на пеперуда, къде е отишла? Мислите ли, че гъсеницата е умряла? Има нещо в човека, което никога не умира, но се изменя. Не съжбялявайте, че сте се изменили, стига изменението да е разумно, или изменението да е добро.

Всеки носи своето щастие. Къде носите вашето щастие? В главата. Къде носите вашето щастие? В сърцето. По-преди сърцето е било в средата на гърдите, после се е изместило малко. Кой са причините? Доста автори са писали по въпроса.

Чувствата са взели надмощие, затова сърцето е отишло вляво. Когато се урегулират чувствата, пак ще дойде на онова място в средата. Сега ние се стремим в живота да наместим сърцето не вляво, но малко надясно, по средата. Ако не постъпвате добре, сърцето е вляво. Ако постъпвате добре, сърцето е намясто. Под добрите чувства и добрите постъпки ние разбираме, че сърцето е намясто. Лявата и дясната страна са два полюса. Сърцето трябва да действа по една права линия.

Всичките мъчнотии в света не са нищо друго, освен възможности. Всяка мъчнотия, която срещате в живота, е една възможност или за ума, или за сърцето, или за волята. Каквото и препятствие да имате, то е една възможност за ума ви. Каквото и препятствие да имате, то е една възможност за сърцето ви. Така е, ако разбирате закона. Ако не го разбирате, мъчнотията ще си остане мъчнотия. Няма нещо в природата, което да спъне вашата еволюция, защото според законите на природата всичко онова, което тя е създала, има свое място и цел. Понеже вие сте един орган от нея, понеже ви е създала, тя ни най-малко не иска да ви спъне. Ако някой път ви коригира, тя коригира някои ваши отношения. Но като сте неин орган, тя постоянно ви съдейства да бъдете в здравословно състояние, понеже, ако мислите добре, ако чувствате добре, ако постъпвате добре, то е в неин интерес.

Тъй щото, от гледището на природата, тя винаги иска да ви повдигне, понеже то е в неин интерес. Ако вие ставате гениален, добре е за нея, добре е и за вас. Пък това, което не е добре за природата, не е добре и за вас. Това, което е добре за вас, добре е и за природата. Като искате да бъдете гениален, то е добре за вас, значи е добре и за природата. Имате две мерки: това, което не е добро за природата, не е добро и за вас; това, което е добро за вас, добро е и за природата. Тъй щото изхождайте от тия две гледища: това, което не е добро за природата, да знаете, че не е добро и за вас; това, което е добро за вас, да знаете, че е добро и за природата.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

42. лекция, 13 септември 1940 г., София, Изгрев

ПРИЛОЖЕНИЕ

ТЕМИ

Лекция 3. *Божествените ум, сърце и воля*: „Най-малкото постижение“;

Лекция 4. *Отмерени отношения*: „Най-малкото добро лишение“;

Лекция 5. *Прави и криви линии*: „Функции на правите и кривите линии“;

Лекция 7. *Психологически синтез*: „Психологически синтез“; „Произход на дългите и късите носове“;

Лекция 13. *Идеален и реален живот*: „Разлика между млади и стари“;

Лекция 18. *Разумни основи*: „От какво зависи успехът на живота?“;

Лекция 19. *Новото възпитание*: „Право и безправие“;

Лекция 20. *Пътят към щастието*: „Вероятности и възможности“;

Лекция 23. *Методи за постижения*: „Малките добри и големите добри придобивки“; „Ползата от тънките и от дебелия въжета“;

Лекция 26. *Мозъчни центрове*: „Причини и последствия от изкривяването на правата линия“;

Лекция 29. *Неподвижна точка*: „Разлика между топло и студено. Качества на студа и на топлината“;

Лекция 30. *Студ и топлина*: „Съобразности“;

Лекция 33. *Хубавите неща*: „Предназначението на човешката глава“;

Лекция 37. *Умни, добри и здрави*: „Най-добрите условия, при които човек може да бъде здрав“;

Лекция 39. *Най-добрият учител*: „Причини за усилване и за отслабване на човешката памет“;

Лекция 42. *Две положения*: „Цели и дробни числа“.

Петър Дънов
Учителя

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

Отмерени отношения

година деветнадесета

Редактор	<i>Ивелина Христова</i>
Художник	<i>Даниела Тодорова</i>
Предпечат	<i>Иван Джеджев</i>

Издателство БЯЛО БРАТСТВО
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 418 0110; 0896 669 768

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info
izdatelstvo.bratstvo@gmail.com